

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

พระวินัยปิฎก

เล่ม ๘

ปริวาร

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

มหาวิภังค์ ๑๖ มหาวาร

ปาราชิกกัณฑ์

กัณฑ์บัญญัติวารที่ ๑

[๑] พระผู้มีพระภาค ผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ ณ ที่ไหน? ทรงปรารภใคร? เพราะเรื่องอะไร? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนป็นนบัญญัติ สัพพัตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ สาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ เอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติ หรือ? บรรดาปาตีโมกขบทเทศ ๕ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น จัดเข้าในอุเทศไหน? นับเนื่องในอุเทศไหน? มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร? บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร? บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน? บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ อย่าง เกิดขึ้นด้วยสมณฐานเท่าไร? บรรดาอิทธิกรณ ๔ เป็นอิทธิกรณอย่างไร? บรรดาสมณะ ๗ ระวังด้วยสมณะเท่าไร? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นวินัย? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอภิวินัย? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นปาตีโมกข? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอริปาตีโมกข? อะไรเป็นวิบัติ? อะไรเป็นสมมติ? อะไรเป็นข้อปฏิบัติ? พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์เท่าไร? พวกไหนศึกษา? พวกไหนมิศึกษาอันศึกษาแล้ว? ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น ตั้งอยู่ในใคร? พวกไหนยอมทรงไว้? เป็นถ้อยคำของใคร? ใครนำมา

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑

[๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระสทินันท์ กลันทบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระสทินันท์ กลันทบุตร เสพเมถุนธรรมในปราสาทติยิกา .

ถ. ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนป็นนบัญญัติ หรือ?

ต. มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๒ , อนป็นนบัญญัติ ไม่มี ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น .

ถ. มีสัพพัตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สัพพัตถบัญญัติ .

ถ. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .

ถ. มีเอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .

ถ. บรรดาปาตีโมกขบทเทศ ๕ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น จัดเข้าในอุเทศไหน? นับเนื่องในอุเทศไหน?

ต. จัดเข้าในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .

ถ. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?

ต. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๒ .

ถ. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร?

ต. เป็นศีลวิบัติ .

ถ. บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน?

ต. เป็นอาบัติกองปาราชิก .

ถ. บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ อย่าง ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ต. เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .

ถ. บรรดาอิทธิกรณ ๔ เป็นอิทธิกรณอะไร?

ต. เป็นอาปัตตอิทธิกรณ .

ถ. บรรดาสมณะ ๗ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

ต. ระวังด้วยสมณะ ๒ อย่าง คือ สัมมาขวินัย ๑ ปฏิญญาตกรณะ ๑ .

ถ. ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นวินัย? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอภิวินัย?

ต. พระบัญญัติเป็นวินัย การจำแนกเป็นอภิวินัย .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ถ. ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นปาติโมกข์? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น
อะไรเป็นอริปาติโมกข์?

ต. พระบัญญัติเป็นปาติโมกข์ การจำแนกเป็นอริปาติโมกข์

ถ. อะไรเป็นวิบัติ?

ต. ความไม่สังวรเป็นวิบัติ .

ถ. อะไรเป็นสมบัตติ?

ต. ความสังวรเป็นสมบัตติ .

ถ. อะไรเป็นข้อปฏิบัติ?

ต. ข้อที่ภิกษุสมาทานอาปทานโกฎกศีลตลอดชีวิตว่า จักไม่ทำกรรมเห็นปานนี้ แล้ว
ศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย เป็นข้อปฏิบัติ .

ถ. พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์
เท่าไร?

ต. พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์
๑๐ ประการ คือ เพื่อความริบবাদิแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อชมบุคคลผู้
แก้แค้น ๑ เพื่ออยู่สำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสวะอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑
เพื่อกำจัดอาสวะอันจักบังเกิดในอนาคต ๑ เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อ
ความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑ เพื่อความดำรงมั่นแห่งพระสังฆธรรม ๑ เพื่ออนุ-

* เคารพพระวินัย ๑ .

ถ. พวกไหนศึกษา?

ต. พระเสขะและกัลยาณปขนศึกษา .

ถ. พวกไหนมีสิกขาอันศึกษาแล้ว?

ต. พระอรหันต์มีสิกขาอันศึกษาแล้ว .

ถ. ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น ตั้งอยู่ในใคร?

ต. ตั้งอยู่ในสิกขากามบุคคล .

ถ. พวกไหนยอมทรงไว้?

ต. ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ ย่อมเป็นไปแก่พระเถระพวกใด พระเถระพวกนั้นยอม
ทรงไว้ .

ถ. เป็นถ้อยคำของใคร?

ต. เป็นพระดำรัสของพระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า .

ถ. ใครนำมา?

ต. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา .

รายนามพระเถระผู้ทรงพระวินัย

[๓] พระเถระเหล่านี้ คือ พระอุบาลี พระทาสกะ พระโสณกะ พระสิคควะ
รวมเป็น ๕ ทั้งพระโมคคัลลิตตริ นำพระวินัยมาในทวีปชื่อว่าชมพู อันมีสิริ .
แต่นั้น พระเถระผู้ประเสริฐมีปัญญามากเหล่านี้ คือ พระมหินทะ ๑ พระ-
อัญญิยะ ๑ พระอุตตติยะ ๑ พระสัมพละ ๑ พระเถระชื่อภิกทหะผู้เป็นบัณฑิต ๑
มาในเกาะสิงหนที แต่ชมพูทวีป พวกท่านสอนพระวินัยปิฎกในเกาะตามพ-
ป็นถนัด สอนนิกาย ๕ และปรกรณ์ ๗ แล้ว . ภายหลังพระอรหันตผู้มีปัญญา
พระติสสทัตตะผู้ฉลาด พระกาฬสมณะผู้องอาจ พระเถระมีชื่อว่าทิมะ พระ-
ทิมสมณะผู้บัณฑิต ต่อมาอีก พระกาฬสมณะ พระนาคเถระ พระพุทธรักขิตะ
พระติสสเถระผู้มีปัญญา พระเทวเถระผู้ฉลาด ต่อมาอีก พระสมณะผู้มีปัญญา
และเขี้ยวชาญในพระวินัย พระจุฬินาค ผู้พหุสูต ดุจข้างซั่มมัน พระเถระ
ชื่อธัมมปาติตะ อันลาภชนบุขาแล้วในโรหนชนบท ศิษย์ของพระธรรมपालิตะ
นั้น มีปัญญามาก ชื่อพระเขมะ ทรงจำพระไตรปิฎก รุ่งเรืองอยู่ในเกาะ ด้วย
ปัญญา ดุจพระจันทร์ พระอุปติสสะผู้มีปัญญา พระปลสทวะผู้มหากถัก
ต่อมาอีก พระสมณะผู้มีปัญญา พระเถระชื่อปุปะ ผู้พหุสูต พระมหาสิวะ
ผู้มหากถัก ฉลาดในพระปิฎกทั้งปวง ต่อมาอีก พระอุบาลี ผู้มีปัญญา
เขี้ยวชาญในพระวินัย พระมหานาค ผู้มีปัญญามาก ฉลาดในวงศ์พระสังฆธรรม
ต่อมาอีก พระอภยะ ผู้มีปัญญา ฉลาดในพระปิฎกทั้งปวง พระติสสเถระ
ผู้มีปัญญา เขี้ยวชาญในพระวินัย ศิษย์ของพระติสสเถระนั้น มีปัญญามาก
ชื่อปลสสะ เป็นพหุสูต ตามรักษาพระศาสนา อยู่ในชมพูทวีป พระจุฬินาค
ผู้มีปัญญาและเขี้ยวชาญในพระวินัย พระติสสเถระ ผู้มีปัญญา ฉลาดในวงศ์
พระสังฆธรรม พระจุฬินาค ผู้มีปัญญาและเขี้ยวชาญในพระวินัย และพระ-
สิวะเถระผู้มีปัญญา ฉลาดในพระวินัยทั้งมวล พระเถระผู้ประเสริฐมีปัญญามาก
เหล่านี้ รู้พระวินัย ฉลาดในมรรคา ได้ประกาศพระวินัยปิฎกไว้ในเกาะตัม
พป็นถนัด .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๒ .

[๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๒ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระธัญญะ กุมภการบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระธัญญะ กุมภการบุตร ถือเอาไม้ของหลวง ซึ่งไม่ได้รับพระราชทาน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ อนุป็นบัญญัติไม่มี . บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖

สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา, บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีไชกาย, บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๓

[๕] ถามว่า ปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ทรงบัญญัติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุมากรูปด้วยกัน .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุมากรูปด้วยกัน ปลงชีวิตกันและกัน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ อนุป็นบัญญัติไม่มี . บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖

สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา, บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีไชกาย, บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๔

[๖] ถามว่า ปาราชิกสิกขาบทที่ ๔ ทรงบัญญัติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุพวกฝั่งแม่น้ำวัคคุมทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุพวกฝั่งแม่น้ำวัคคุมทา กล่าวสรรเสริญอุตตริมนุสสรธรรม ของกันและกัน แก่พวกคฤหัสถ์ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ อนุป็นบัญญัติไม่มี . บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖

สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา, บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีไชกาย, บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

ปาราชิก ๔ สิกขาบท จบ

หัวข้อประจำกัณฑ์

[๗] ปาราชิก ๔ คือ เมถุนธรรม ๑ อทินนาทาน ๑ มนุสสวิคคหะ ๑ อุตตริ-

*มนุสสรธรรม ๑ เป็นวัตถุแห่งมูลเจต หากความสงสัยมิได้ ดังนี้แล .

สังฆาติเสสกัณฑ์

กัณฑ์ปัญหาติวาร

[๘] พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุผู้พยายามปล่อยยอสฺจิ ณ ที่ไหน? ทรงปรารภใคร? เพราะเรื่องอะไร? ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนุบัญญัติ อนุป็นบัญญัติ สัพพัตถ-

*บัญญัติ ปเทสบัญญัติ สาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ เอกโตบัญญัติ อกโตบัญญัติ หรือ? บรรดาปาติโมกขบท ๕ สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น หยั่งลงในอุเทศไหน? นับเนื่องในอุเทศไหน? มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร? บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร? บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน? บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ อย่าง ย่อมเกิดขึ้นด้วยสมณฐานเท่าไร? บรรดาอธิกรณ์ ๔ เป็นอธิกรณ์อย่างไร? บรรดาสมณะ ๗ ย่อมระงับด้วยสมณะเท่าไร? ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นวินัย? ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอธิวินัย? ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นปาติโมกข์? ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอธิปาติโมกข์? อะไรเป็นวิบัติ? อะไรเป็นสมบัตติ? อะไรเป็นข้อปฏิบัติ? พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้พยายามปล่อยยอสฺจิ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์เท่าไร? พวกไหนศึกษา? พวกไหนมีศึกษาอันศึกษาแล้ว? สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น ตั้งอยู่ในใคร? พวกไหนย่อมทรงไว้? เป็นถ้อยคำของใคร? ใครนำมา?

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑

[๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้พยายามปล่อยยอสฺจิ ณ ที่ไหน?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระเสยยสกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระเสยยสกะพยายามปล่อยอสุจิด้วยมือ .

ถ. ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนุปินบัญญัติ หรือ?

ต. มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๑ อนุปินบัญญัติไม่มี ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น .

ถ. มีสัพพัตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สัพพัตถบัญญัติ .

ถ. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .

ถ. มีเอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .

ถ. บรรดาปาติโมกขบท ๕ สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น หยั่งลงในอุเทศไหน?

นับเนื่องในอุเทศไหน?

ต. หยั่งลงในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .

ถ. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?

ต. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๓ .

ถ. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไหน?

ต. เป็นศีลวิบัติ .

ถ. บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน?

ต. เป็นอาบัติกองสังฆาติเสส .

ถ. บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ อย่าง สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น ย่อมเกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร?

ต. ย่อมเกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .

ถ. บรรดาอิทธิกรรม ๔ เป็นอิทธิกรรมอะไร?

ต. เป็นอาปัตตอิทธิกรรม .

ถ. บรรดาสมณะ ๗ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

ต. ระวังด้วยสมณะ ๒ อย่าง คือ สัมมุขาริณีย ๑ ปฏิญญาตกรณะ ๑ .

ถ. ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นวินัย? ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอภิวินัย?

ต. พระบัญญัติเป็นวินัย การจำแนกเป็นอภิวินัย .

ถ. ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นปาติโมกข? ในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอธิปาติโมกข?

ต. พระบัญญัติเป็นปาติโมกข การจำแนกเป็นอธิปาติโมกข .

ถ. อะไรเป็นวิบัติ?

ต. ความไม่สังวรเป็นวิบัติ .

ถ. อะไรเป็นสมบัต?

ต. ความสังวรเป็นสมบัต .

ถ. อะไรเป็นข้อปฏิบัติ?

ต. ข้อที่ภิกษุสมทานอาปาณโกฎฐิกลตลอดชีวิตว่า จักไม่ทำกรรมเห็นปานนี้ แล้วศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย เป็นข้อปฏิบัติ .

ถ. พระผู้มีพระภาค ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้พยายามปล่อยอสุจิ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์เท่าไร?

ต. พระผู้มีพระภาค ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้พยายามปล่อยอสุจิ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ เพื่อความรับว่าดีแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อขมบคคณผู้เก้อยาก ๑ เพื่ออยู่สำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสวะอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอาสวะ อันจักบังเกิดในอนาคต ๑ เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑ เพื่อความดำรงมั่นแห่งพระสัทธรรม ๑ เพื่ออนุเคราะห์พระวินัย ๑ .

ถ. พวกไหนศึกษา?

ต. พระเสขะและกัลยาณบุรุษนศึกษา

ถ. พวกไหนมีสิกขาอันศึกษาแล้ว?

ต. พระอรหันต์มีสิกขาอันศึกษาแล้ว .

ถ. ตั้งอยู่ในใคร?

ต. ตั้งอยู่ในสิกขากามบุคคล .

ถ. พวกไหนยอมทรงไว้?
ต. สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑ ย่อมเป็นไปแก่พระเถระพวกใด พระเถระพวกนั้นยอมทรงไว้.

- ถ. เป็นถ้อยคำของใคร?
- ต. เป็นพระดำรัสของพระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า.
- ถ. ใครนำมา?
- ต. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา.

รายนามพระเถระผู้ทรงพระวินัย

พระเถระเหล่านี้ คือ พระอุบาลี พระทาสกะ พระโสณกะ พระสิคควะ รวมเป็น ๕ ทั้งพระโมคคัลลบุตร นำพระวินัยมาในทวีปชื่อว่า ชมพู อันมีสิริ. แต่เนิ่น พระเถระผู้ประเสริฐ มีปัญญามากเหล่านี้ คือ พระมหินทะ ๑ พระอภิกษิยะ ๑ พระอุตตติยะ ๑ พระสัมพละ ๑ . . . พระเถระผู้ประเสริฐ มีปัญญามากเหล่านี้ รู้พระวินัย ฉลาดในมรรคา ได้ประกาศพระวินัยปิฎกไว้ในเกาะตามปณณิ.

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๒

[๑๐] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุถึงความเคล้าคลึงด้วยกายกับมาตุคาม ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีถึงความเคล้าคลึงด้วยกายกับมาตุคาม.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๓

[๑๑] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้พูดเคาะมาตุคามด้วยวาจาชั่วหยาบ ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีพูดเคาะมาตุคาม ด้วยวาจาชั่วหยาบ.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางทีเกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา บางทีเกิดแต่วาจากับจิต มีไชกาย บางทีเกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๔

[๑๒] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกาม ในสำนักมาตุคาม ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายี กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกาม ในสำนักมาตุคาม

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๕

[๑๓] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้ถึงความเป็นผู้เที่ยวชกสือ ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีถึงความเป็นผู้เที่ยวชกสือ.

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ . บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ คือ บางทีเกิดแต่กาย มีไชวจา มีไชจิต บางทีเกิดแต่วาจา มีไชกาย มีไชจิต บางทีเกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต บางทีเกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา บางทีเกิดแต่วาจากับจิต มีไชกาย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสสิกขาบทที่ ๖

[๑๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาภิเสสิกขาบทให้ทำกฐิด้วยอาการขอเอาเอง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ เมืองอาฬวี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุชาวเมืองอาฬวี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุพวกเมืองอาฬวีให้ทำกฐิด้วยอาการขอเอาเอง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสสิกขาบทที่ ๗

[๑๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาภิเสสิกขาบทให้ทำวิหารใหญ่ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระฉันทะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระฉันทะแผ้วถางพื้นที่วิหาร ได้สั่งให้ตัดต้นไม้ที่เขาสมมติว่าเป็นเจดีย์ต้นหนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสสิกขาบทที่ ๘

[๑๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาภิเสสิกขาบทตามกัจจติกขา ด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิกอันหามูลมิได้ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเมตตียะและพระภุมมชกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเมตตียะ และพระภุมมชกะตามกัจจิกขาบทท่านพระทัฬหฬลบุตร ด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิกอันหามูลมิได้ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสสิกขาบทที่ ๙

[๑๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาภิเสสิกขาบทผู้ถือเอาเอกเทศบางอย่างแห่งอิทธิอันเป็นเรื่องอื่น ให้เป็นเพียงเลศ ตามกัจจิกขาบทด้วยธรรมอันมีโทษถึงปาราชิก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ กรุงราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเมตตียะและพระภุมมชกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเมตตียะและพระภุมมชกะ ถือเอาเอกเทศบางอย่างแห่งอิทธิอันเป็นเรื่องอื่น ให้เป็นเพียงเลศ ตามกัจจิกขาบทท่านพระทัฬหฬลบุตรด้วยธรรมอันมีโทษถึงปาราชิก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสสิกขาบทที่ ๑๐

[๑๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาภิเสสิกขาบทผู้ทำลายสงฆ์ ผู้ไม่ละกรรม เพราะสวดสมณภาษกว่าจะครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ กรุงราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเทวทัต .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเทวทัต ตะเกียกตะกายเพื่อทำลายสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจา กับจิต . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสสิกขาบทที่ ๑๑

[๑๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาภิเสสิกขาบทผู้ประพฤติตามภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ผู้ไม่ละกรรมเพราะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

สวดสมณภาสกาวจะครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ กรุงราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุหลายรูป ได้ประพฤติดังพระเทวทัตผู้ตะเกียกตะกายเพื่อทำลายสงฆ์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทหนึ่งเกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจา กัมมิต . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑๒

[๒๐] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้ว่ายาก ไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสกาวจะครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระฉันทะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระฉันทะ อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอุบายโดยชอบธรรม ได้ทำตนให้เป็นผู้อื่นใครๆ ว่ากล่าวไม่ได้ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทหนึ่งเกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจา กัมมิต . . .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑๓

[๒๑] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล ไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสกาวจะครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุพวกพระอัสสชิ และพระปันัพพลกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุพวกพระอัสสชิและพระปันัพพลกะถูกสงฆ์ลงปีพพานิยกรรมแล้วกลับหาว่า ภิกษุทั้งหลายถึงความพอใจ ถึงความขัดเคือง ถึงความหลง ถึงความกลัว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทหนึ่งเกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจา กัมมิต . . .

สังฆาติเสส ๑๓ ลิกขาบท จบ

หัวข้อประจำกัณฑ์

[๒๒] สังฆาติเสส ๑๓ ลิกขาบท คือ ปล่อยน้ำสุก ๑ เกล็ดลึง ๑ กาย ๑ วาจา ชั่วหายาบ ๑ บ่าเรอตนด้วยกาม ๑ เทียวซึกสือ ๑ สร้างกฐี ๑ สร้างวิหาร ๑ ปาราชิกาบัติไม่มีมูล ๑ อ้างเลศบางอย่าง ๑ ทำลายสงฆ์ ๑ ประพฤติตามภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ๑ วายาก ๑ ประทุษ-
*ร้ายสกุล ๑

อนนิตกัณฑ์

กัณฑ์บัญญัติวาร

[๒๓] พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติอนนิตสิกขาบทที่ ๑ ณ ที่ไหน? ทรงปรารภใคร? เพราะเรื่องอะไร? ในอนนิตสิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนเป็นนบัญญัติ สัพพัตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ สาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ เอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติ หรือ? บรรดาปาติโมกขบทเทศ ๕ อนนิตสิกขาบทที่ ๑ นั้นยังลงในอุเทศไหน? นับเนื่องในอุเทศไหน? มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร? บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร? บรรดาอาบัติ ๗ กองเป็นอาบัติกองไหน? บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ อย่างเกิดด้วยสมณฐานเท่าไร? บรรดาอธิการณ ๔ เป็นอธิการณอย่างไร? บรรดาสมณะ ๗ ย่อมระงับด้วยสมณะเท่าไร? ในอนนิตสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นวินัย? ในอนนิตสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอธิวินัย? ในอนนิตสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นปาติโมกข์? ในอนนิตสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นอธิปาติโมกข์? อะไรเป็นวิบัติ? อะไรเป็นสมบัตติ? อะไรเป็นข้อปฏิบัติ? พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติอนนิตสิกขาบทที่ ๑ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์เท่าไร? พวกไหนศึกษา? พวกไหนมิศึกษาแล้ว? อนนิตสิกขาบทที่ ๑ นั้น ตั้งอยู่ในใคร? พวกไหนยอมทรงไว้? เป็นถ้อยคำของใคร? ใครนำมา?

คำถามและคำตอบในอนนิตสิกขาบทที่ ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๒๔] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติอนัตตสิกขาบทที่ ๑ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทเทย .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทเทยผู้เดียว สำเร็จการนั่งในที่ลับคือในอาสนะกำบัง พอ
จะทำการได้ กับมาตคามผู้เดียว .

ถ. ในอนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนันันบัญญัติหรือ?

ต. มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ อนันันบัญญัติ ไม่มี ในอนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น

ถ. มีสัพพัตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สัพพัตถบัญญัติ .

ถ. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .

ถ. มีเอกโตบัญญัติ เอกโตบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .

ถ. บรรดาปาติโมกข์เทศ ๕ อนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น หยั่งลงในอุเทศไหน? นับ
เนื่องในอุเทศไหน?

ต. หยั่งลงในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .

ถ. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?

ต. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๔ .

ถ. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร?

ต. บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ .

ถ. บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน?

ต. บางที่เป็นอาบัติกองปาราชิก บางที่เป็นอาบัติกองสังฆาติเสส บางที่เป็นอาบัติกอง
ปาจิตตีย์ .

ถ. บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ อย่าง อนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น เกิดด้วยสมณฐาน
เท่าไร?

ต. เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .

ถ. บรรดาอธิกรณ์ ๔ เป็นอธิกรณ์อะไร?

ต. เป็นอาปัตตอธิกรณ์ .

ถ. บรรดาสมณะ ๗ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

ต. ระวังด้วยสมณะ ๓ อย่าง คือ บางที่ระวังด้วยสัมมุขาริณัยกับปฏิญญาตถกณะ
บางที่ระวังด้วยสัมมุขาริณัย บางที่ระวังด้วยติณวัตถกณะ .

ถ. ในอนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นวินัย? ในอนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไร
เป็นอภิวินัย?

ต. พระบัญญัติเป็นวินัย การจำแนกเป็นอภิวินัย .

ถ. ในอนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น อะไรเป็นปาติโมกข์? ในอนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น
อะไรเป็นอธิปาติโมกข์?

ต. พระบัญญัติเป็นปาติโมกข์ การจำแนกเป็นอธิปาติโมกข์ .

ถ. อะไรเป็นวิบัติ?

ต. ความไม่สังวรเป็นวิบัติ .

ถ. อะไรเป็นสมบัตติ?

ต. ความสังวรเป็นสมบัตติ .

ถ. อะไรเป็นข้อปฏิบัติ?

ต. ข้อที่ภิกษุสมาทานอาปาณโกฎฐศีลตลอดชีวิตว่า จักไม่ทำกรรมเห็นปานนี้ แล้ว
ศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย เป็นข้อปฏิบัติ .

ถ. พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติอนัตตสิกขาบทที่ ๑ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์
เท่าไร?

ต. พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติอนัตตสิกขาบทที่ ๑ เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์
๑๐ ประการ คือ เพื่อความร่ำवादแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อขมบคคลผู้เกื้อ
ยาก ๑ เพื่ออุยสำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสวะอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อ
กำจัดอาสวะอันจักบังเกิดในอนาคต ๑ เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อความ
เลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑ เพื่อความดำรงมั่นแห่งพระสังฆธรรม ๑ เพื่ออนุเคราะห์
พระวินัย ๑

ถ. พวกไหนศึกษา?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

- ต. พระเสขะและกัลยาณบุรุษนศึกษา .
- ถ. พวกไหนมีสิกขาอันศึกษาแล้ว?
- ต. พระอรหันต์มีสิกขาอันศึกษาแล้ว .
- ถ. อนนัตตสิกขาบทที่ ๑ นั้น ตั้งอยู่ในใคร?
- ต. ตั้งอยู่ในสิกขากามบุคคล .
- ถ. พวกไหนยอมทรงไว้?
- ต. อนนัตตสิกขาบทที่ ๑ ย่อมเป็นไปแก่พระเถระพวกใด พระเถระพวกนั้นยอมทรงไว้ .
- ถ. เป็นถ้อยคำของใคร?
- ต. เป็นพระดำรัสของพระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า .
- ถ. ใครนำมา?
- ต. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา .

รายนามพระเถระผู้ทรงพระวินัย

พระเถระเหล่านี้ คือ พระอุบาลี พระทาสกะ พระโสณกะ พระสิคควะ
รวมเป็น ๕ ทั้งพระโมคคัลลิตตกร นำพระวินัยมาในทวีปชื่อวามพพ อันมีสิริ .
แต่นั้น พระเถระผู้ประเสริฐ มีปัญญามาก เหล่านี้ คือ พระมหินทะ ๑
พระอัญญิยะ ๑ พระอุตตติยะ ๑ พระสัมพละ ๑ . . . พระเถระผู้ประเสริฐ
มีปัญญามากเหล่านี้รู้พระวินัย ฉลาดในมรรคา ได้ประกาศพระวินัยปิฎกไว้ใน
ตามพินณิ .

คำถามและคำตอบในอนนัตตสิกขาบทที่ ๒

- [๒๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติอนนัตตสิกขาบทที่ ๒ ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .
- ถ. ทรงปรารภใคร?
 - ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .
 - ถ. เพราะเรื่องอะไร?
 - ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีผู้เดียว สำเร็จการนั่งในที่ลับกับมาตุคามผู้เดียว .
 - ถ. ในอนนัตตสิกขาบทที่ ๒ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนนบัญญัติ หรือ?
 - ต. มีแต่บัญญัติ ๑ อนบัญญัติ อนนบัญญัติ ไม่มีในอนนัตตสิกขาบทที่ ๒ นั้น .
 - ถ. มีสี่พัตถบัญญัติ ปะเทสบัญญัติ หรือ?
 - ต. มีแต่สี่พัตถบัญญัติ .
 - ถ. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?
 - ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .
 - ถ. มีเอกโตบัญญัติ อเอกโตบัญญัติ หรือ?
 - ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .
 - ถ. บรรดาปาติโมกข์เทศ ๕ อนนัตตสิกขาบทที่ ๒ นั้น หยั่งลงในอุเทศไหน?

นับเนื่องในอุเทศ?

- ต. หยั่งลงในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .
- ถ. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?
- ต. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๔ .
- ถ. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร?
- ต. บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ .
- ถ. บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน?
- ต. บางที่เป็นอาบัติกองสังฆาภิเสส บางที่เป็นอาบัติกองปาจิตตีย์ .
- ถ. บรรดาสมมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ อย่าง อนนัตตสิกขาบทที่ ๒ นั้น เกิดด้วยสมมุฏฐาน
เท่าไร?

ต. เกิดขึ้นด้วยสมมุฏฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา บางที่เกิดแต่
วาจากับจิต มีไชกาย บางที่เกิดแต่กาย วาจา กับจิต . . .

- ถ. บรรดาอธิกรณ์ ๔ เป็นอธิกรณ์อะไร?
- ต. เป็นอาปัตตอธิกรณ์ .
- ถ. บรรดาสมณะ ๗ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?
- ต. ระวังด้วยสมณะ ๓ อย่าง คือ บางที่ระวังด้วยสัมมุขาวินัยกับปฏิญญาตกรณะ
บางที่ระวังด้วยสัมมุขาวินัย บางที่ระวังด้วยติณวัตถการกะ .

อนนัต ๒ สิกขาบท จบ .

หัวข้อประจำกัณฑ์

[๒๖] อนนัต ๒ สิกขาบท คือ สิกขาบทว่าด้วยอาสนะกำบังพอจะทำการได้ ๑
อาสนะกำบังไม่ถึงขนาดนั้น ๑ อันพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ผู้คงที่ ทรงบัญญัติไว้ดีแล้วแล .

นิสสัยคดียกัณฑ์

คำถามและคำตอบในกฐินวรรคที่ ๑

[๒๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยคดียาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้เกือบติเรกจีวรล่วง ๑๐ วัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เกือบติเรกจีวร .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน

๒ คือ บางที่เกิดแต่กายก็บวจา มีไซจิต บางที่เกิดแต่กายวาก ก็บจิต . . .

[๒๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยคดียาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ยู่ปราศจากไตรจีวรสิ้นราตรีหนึ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปฝากจีวรไว้ในมือของภิกษุทั้งหลายแล้ว มีแต่ผ้าอุตรา-

*สงฆ์กับผ้าอันตราวาสก หลีกไปสู่จาริกในชนบท .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒

คือ บางที่เกิดแต่กายก็บวจา มีไซจิต บางที่เกิดแต่กายวากก็บจิต . . .

[๒๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยคดียาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รับอภิลัจฉาแล้วเกือบไว้เกินเดือนหนึ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปรับอภิลัจฉาแล้วเกือบไว้เกินเดือนหนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒

คือ บางที่เกิดแต่กายก็บวจา มีไซจิต บางที่เกิดแต่กาย วากก็บจิต . . .

[๓๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยคดียาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ใช้ภิกษุณีผู้มีชญาตีให้ชักจีวรเก่า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายี ใช้ภิกษุณีผู้มีชญาตีให้ชักจีวรเก่า .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๓๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยคดียาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รับจีวรจากมือภิกษุณีผู้มีชญาตี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ กรุงราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายี รับจีวรจากมือภิกษุณีผู้มีชญาตี .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณ-

*ฐาน ๖ . . .

[๓๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยคดียาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ขอจีวรกะพ้อเจ้าเรือนก็ดี กะแม่เจ้าเรือนก็ดี ผู้มีชญาตี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันทศากยบุตร ขอจีวรกะเศรษฐีบุตรผู้มีชญาตี .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย

สมุฏฐาน ๖ . . .

[๓๓] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ขอจิวรยิ่งกว่านั้น กะพ้อเจ้าเรือนกิติ กะแม่เจ้า เรือนกิติ ผู้มีโชญาติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ไม่รู้ประมาณแล้วขอจิวรเป็นอันมาก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๖ . . .

[๓๔] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้อื่นเขา ไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาพ้อเจ้าเรือน ผู้มีโชญาติแล้วถึงการกำหนดในจิวร ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องท่านพระอุปนันทศากยบุตร เขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อนเข้าไปหาพ้อเจ้า-

*เรือนผู้มีโชญาติ แล้วถึงการกำหนดในจิวร .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๖ . . .

[๓๕] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้อื่นเขา ไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาพ้อเจ้าเรือน ทั้งหลายผู้มีโชญาติแล้วถึงการกำหนดในจิวร ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันทศากยบุตร อื่นเขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาพ้อ เจ้าเรือนทั้งหลายผู้มีโชญาติ แล้วถึงการกำหนดในจิวร .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๖ . . .

[๓๖] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ยั้งจิวรให้สำเร็จด้วยการทวงเกิน ๓ ครั้ง ยืนเกิน ๖ ครั้ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันทศากยบุตร อันอุบาสกกราบเรียนว่า ขอพระคุณเจ้า จรอสักวันหนึ่ง ก็มีได้ร้อ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๖ . . .

กฐินวารค ที่ ๑ จบ

หัวข้อประจำวารค

[๓๗] อดิเรกจิวร ๑ ราตรีเตียว ๑ อกาลจิวร ๑ ชักจิวรเกา ๑ รับจิวรเป็นข้อที่ ๕ ขอ- *จิวร ๑ ขอเกินกำหนด ๑ เขามีได้ปวารณา ๒ ลิกขาบทกับทวง ๓ ครั้ง .

คำถามและคำตอบในโกสิยวารคที่ ๒

[๓๘] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำสันถัดเจือด้วยไหม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ เมืองอาฬวี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เข้าไปหาพวกช่างไหม แล้วพูดอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ของงต้มตัวใหม่ให้มาก จงให้แก่พวกฉันบ้าง แม้พวกฉันก็ปรารถนาจะให้ทำสันถัดเจือด้วยไหม .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๖ . . .

[๓๙] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำสังฆัตถแห่งชนเจียมด่าล้วน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ให้ทำสังฆัตถแห่งชนเจียมด่าล้วน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๔๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ไม่ถือเอาชนเจียมขาว ๑ ส่วน ชนเจียมแดง ๑ ส่วน แล้วให้ทำสังฆัตถใหม่ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ถือเอาชายชนเจียมขาวนิดหน่อยเท่านั้น แล้วให้ทำสังฆัตถชนเจียมด่าล้วนเช่นนั้นแหละ

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๔๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำสังฆัตถทุกปี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปให้ทำสังฆัตถทุกปี .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๔๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ไม่ถือเอาสังฆัตถเก่า โดยรอบหนึ่งคืบพระสุคต แล้วให้ทำสังฆัตถสำหรับนั่งใหม่ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปทิ้งสังฆัตถ แล้วสมทานอารัญญิกธงดงค์ บิณฑปาติธงดงค์ ปิงสกุลิกธงดงค์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๔๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รับชนเจียมแล้วเดินทางไปเกิน ๓ โยชน์ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่ง รับชนเจียมแล้วเดินทางไปเกิน ๓ โยชน์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

[๔๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุใช้ภิกษุณีผู้มีไชญาตีให้ชักชนเจียม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ สักกชนบท .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ใช้ภิกษุณีผู้มีไชญาตีให้ชักชนเจียม .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๔๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รับรูปยะ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทศากยบุตร .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันทศากยบุตร รับริบิยะ . มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐาน
แห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๔๖] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัตินี้สัสตคิยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ถึงความแลกเปลี่ยนด้วยรูปิยะมีประการต่างๆ ณ
ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ถึงความแลกเปลี่ยนด้วยรูปิยะมีประการต่างๆ
มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๔๗] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัตินี้สัสตคิยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ถึงการซื้อและขายมีประการต่างๆ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทศากยบุตร .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันทศากยบุตร ถึงการซื้อและขายกับปริพาชก .
มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

โกสิยวรรค ที่ ๒ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๔๘] สันถิตเจือใหม่ ๑ ตำลัวน ๑ ไม่ได้ส่วน ๑ ทำทุกปี ๑ สันถิตเก่า ๑ กับ
การนำขนเจียมไป ๑ ซักขนเจียม ๑ รับริบิยะ ๑ แลกเปลี่ยนและซื้อขายมีประการต่างๆ ๒
ลิกขาบท .

คำถามและคำตอบในปัตตวรรคที่ ๓

[๔๙] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัตินี้สัสตคิยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้เก็บอดิเรกบาตรไว้เกิน ๑๐ วัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เก็บอดิเรกบาตร .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย
สมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไซจิต บางที่เกิดแต่กายวาจากับจิต . . .

[๕๐] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัตินี้สัสตคิยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้มีบาตร มีรอยร้าวหยอน ๕ แห่ง ให้จ่ายบาตรใหม่
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ สักกชนบท .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ผู้มีบาตรทะเลเพียงเล็กน้อยบ้าง ร้าวเพียงเล็กน้อยบ้าง
เพียงเป็นรอยขีดบ้าง ก็ขอบาตรเป็นอันมาก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๕๑] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัตินี้สัสตคิยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รับประเคนเภสัชแล้วเก็บไว้เกิน ๗ วัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องภิกษุหลายรูปรับประเคนเภสัชแล้วเก็บไว้เกิน ๗ วัน .
มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

(เหมือนในกฐินสิกขาบท) . . .

[๕๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติในสัสตคิยาจัตตีย์แก่ภิกษุผู้แสวงหาผ้าอาบน้ำฝน เมื่อฤดูร้อนเหลือเกินกว่า ๑ เดือน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์แสวงหาผ้าอาบน้ำฝน เมื่อฤดูร้อนเหลือเกินกว่า ๑ เดือน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๕๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติในสัสตคิยาจัตตีย์แก่ภิกษุผู้ให้จิวรแก่ภิกษุเอง แล้วโกรธ น้อยใจ ซิงเอาคืนมา ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันทศากยบุตร ให้จิวรแก่ภิกษุเองแล้วโกรธ น้อยใจ ซิงเอาคืนมา .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๕๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติในสัสตคิยาจัตตีย์แก่ภิกษุผู้ขอตัดข้อมาเอง ให้ช่างหูกทอจิวร ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ กรุงราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ขอตัดข้อมาเองแล้ว ใช้ช่างหูกทอจิวร .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๕๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติในสัสตคิยาจัตตีย์แก่ภิกษุผู้อื่นเขา ไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาช่างหูกของพ่อเจ้าเรือนผู้มีโชญาดี แล้วถึงความกำหนดในจิวร ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันทศากยบุตร เขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาช่างหูกของพ่อเจ้าเรือนผู้มีโชญาดี แล้วถึงความกำหนดในจิวร .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๕๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติในสัสตคิยาจัตตีย์แก่ภิกษุผู้รับอัจเจกจิวรแล้วเก็บไว้เลยสมัยจิวรกาล ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปรับอัจเจกจิวร แล้วเก็บไว้เลยสมัยจิวรกาล .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒

(เหมือนในกฐินสิกขาบท) . . .

[๕๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติในสัสตคิยาจัตตีย์แก่ภิกษุผู้เก็บจิวร ๓ ผืน ผืนใดผืนหนึ่งไว้ในละแวกบ้าน แล้วอยู่ปราศเกิน ๖ ราตรี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปเก็บจิวร ๓ ผืน ผืนใดผืนหนึ่งไว้ในละแวกบ้าน แล้วอยู่ปราศเกิน ๖ ราตรี .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๒ (เหมือน
ในฐนลิกขาบท) . . .

[๕๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รู้ยู่ น้อมลากที่เขาน้อมมาจะถวายสงฆ์ มาเพื่อตน
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์รู้ยู่ น้อมลากที่เขาน้อมมาจะถวายสงฆ์ มาเพื่อตน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ . . .

ปิตตวารค ที่ ๓ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๕๙] อติเรกบาตร ๑ กับบาตรมีรอยร้าวหยอน ๑ เกสซ์ ๑ ผ่าอาบน้าฝน ๑ โกรธ
ชิงจิวร ๑ ข้างหูก ๒ ลิกขาบท กับอัจเจกจิวร ๑ อยู่ปราศ ๖ ราตรี ๑ น้อมลากมาเพื่อตน ๑
นิสสัยปาจิตตีย์ ๓๐ ลิกขาบท จบ

ปาจิตตีย์กัณฑ์

คำถามและคำตอบในมธุสวาทวรรคที่ ๑

[๖๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะสัมปชานมธุสวาท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระหัตถกศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระหัตถกศากยบุตร เจาจากับพวกเดียรถีย์กล่าวปฏิเสธแล้วรับ
กล่าวรับแล้วปฏิเสธ .

มีบัญญัติ ๑ . บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ คือ
บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีชิวาจา บางที่เกิดแต่วาจา กับจิต มีชิวากาย บางที่เกิดแต่กาย วาจา
และจิต . . .

[๖๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะโอมสวาท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ทะเลาะกับพวกภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ด่าภิกษุผู้มีศีลเป็น
ที่รัก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ . . .

[๖๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะสอเสียดภิกษุ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เก็บเอาคำสอเสียด ไปบอกแก่ภิกษุผู้หมางกัน เกิด
ทะเลาะกัน ถึงการวิวาทกัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ . . .

[๖๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้สอนธรรมแก่อนุปสัมบันว่าพร้อมกัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์สอนธรรมแก่อนุปสัมบันว่าพร้อมกัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๒ คือ บางที่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

เกิดแต่วาจา มีชกกาย มีไชจิต บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีชกกาย . . .

[๖๔] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้สำเร็จการนอนร่วมกับบอนุปสัมบันยิ่งกว่า ๒-๓ คืน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ เมืองอาฬวี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูป สำเร็จการนอนร่วมกับบอนุปสัมบัน .

มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณ-

*ฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีชกวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายนกับจิต มีชกวาจา . . .

[๖๕] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุ ผู้สำเร็จการนอนร่วมกับมาตุคาม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภ?

ต. ทรงปรารภท่านพระอนรุทธะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอนรุทธะนอนร่วมกับมาตุคาม .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนเอเฟกโลมลิกขาบท) . . .

[๖๖] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้แสดงธรรมแก่มาตุคามยิ่งกว่า ๕-๖ คำ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุททายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านอุททายีแสดงธรรมแก่มาตุคาม .

มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๒ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณ-

*ฐาน ๒ (เหมือนปทโสรัหมลิกขาบท) . . .

[๖๗] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้บอกอุตตริมนุสสรธรรมอันมีจริงแก่นุปสัมบัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุพวกฝั่งแม่น้ำวัคคุมทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุพวกฝั่งแม่น้ำวัคคุมทา พรรณนาคุณแห่งอุตตริมนุสสรธรรมของกันและกัน แก่พวกคฤหัสถ์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีชกวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่วาจา มีชกกาย มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายนกับวาจา มีไชจิต . . .

[๖๘] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้บอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุแก่นุปสัมบัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์บอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุแก่นุปสัมบัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ (เหมือนอนทินนาทานลิกขาบท) . . .

[๖๙] ถ้ามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้ขุดดิน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ เมืองอาฬวี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุพวกเมืองอาฬวี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุพวกเมืองอาฬวีขุดดิน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มุลาวาทวรรค ที่ ๑ จบ .

หัวข้อประจำวรรค

[๓๐] พุจฉะ ๑ คำ ๑ ส่อเสียด ๑ สอนว่าพร้อมกัน ๑ นอน ๒ แสดงธรรม ๑
บอกอุตตริมนุสสรธรรม ๑ อาบัติชั่วหยาบ ๑ ขุดดิน ๑

คำถามและคำตอบในกุตคามวรรคที่ ๒

[๓๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะพราภกุตคาม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ เมืองอาฬวี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุพวกเมืองอาฬวี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุพวกเมืองอาฬวีตัดต้นไม้ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๓๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะแกล้งกล่าวคำอื่น ในเพราะทำให้ลำบาก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระฉันทะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉันทะ ถูกสงฆ์ซักถามอยู่ด้วยอาบัติในท่ามกลางสงฆ์กลับมาเรื่อง
อื่นมาพูดกลบเกลื่อนเสีย .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐาน ๓ . . .

[๓๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะความเป็นผู้โพนทะนา ในเพราะความเป็นผู้บ่นว่า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเมตตียะและพระภุมมชกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเมตตียะและพระภุมมชกะยังภิกษุทั้งหลายให้ยกโทษท่านพระ-

*ทัฬหฬลบุตร .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐาน ๓ . . .

[๓๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้วางเตียงกิติ ตั้งกิติ ฟูกกิติ เก้าอี้กิติ อันเป็นของสงฆ์ในที่
แจ้งแล้วไม่เก็บ ไม่บอกสิ่ง หลีกไปเสีย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูป วางเสนาสนะอันเป็นของสงฆ์ ในที่แจ้งแล้วไม่เก็บ
ไม่บอกสิ่ง หลีกไปเสีย .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย
สมณฐาน ๒ (เหมือนกฐินลิกขาบท) . . .

[๓๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้ที่นอนในวิหารเป็นของสงฆ์แล้วไม่เก็บ ไม่บอกสิ่ง หลีก
ไปเสีย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระสัตตตรสวัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระสัตตตรสวัคคีย์ที่นอนในวิหารเป็นของสงฆ์ แล้วไม่เก็บ ไม่บอก
สิ่ง หลีกไปเสีย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือน
กฐินลิกขาบท) . . .

[๓๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้ออยู่ สำเร็จการนอนแขกแข่งภิกษุผู้เข้าไปก่อนในวิหารของสงฆ์ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์สำเร็จการนอนแขกแข่งภิกษุผู้เถระ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน อันหนึ่งคือ เกิดแต่กายกับจิต มีชื่อว่าจา . . .

[๓๗] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้โกรธ ชัดใจ จตุคร่าภิกษุจากวิหารของสงฆ์ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์โกรธ ชัดใจ จตุคร่าภิกษุทั้งหลายจากวิหารของสงฆ์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๓๘] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้หนึ่งทับเตียงกิติ ตังกิติ อันมีทำเสียบบนร้านในวิหารเป็นของสงฆ์ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่ง นั่งทับเตียงอันมีทำเสียบบนร้านในวิหารเป็นของสงฆ์

โดยแรง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ

บางที่เกิดแต่กาย มีชื่อว่าจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีชื่อว่าจา . . .

[๓๙] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้อ่านวยให้พอก ๒-๓ ชั้น แล้วอ่านวยยิ่งกว่านั้น ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระฉันนะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระฉันนะให้มุงวิหารที่สร้างสำเร็จแล้วบอยๆ ให้โบกฉาบบอยๆ วิหารหนักเกินไปก็หลายลง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๔๐] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้ออยู่ว่า น้ำมีตัวสัตว์ เอราดหญ้ากิติ ดินกิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ เมืองอาฬวี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุพวกเมืองอาฬวี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุพวกเมืองอาฬวี รื้ออยู่น้ำมีตัวสัตว์ เอราดหญ้าบ้าง รดดินบ้าง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

กุตคามวรรค ที่ ๒ จบ .

หัวข้อประจำวรรค

[๔๑] ตัดต้นไม้ ๑ กล่าวส่อเสียด ๑ โพนทนา ๑ ที่แจ้ง ๑ วิหาร ๑ นอนเบียด ๑ จตุคร่า ๑ บนร้าน ๑ โบกฉาบ ๑ เอน้ำมีตัวสัตว์รดทิ้งเสีย ๑

คำถามและคำตอบในโอวาทวรรคที่ ๓

[๔๒] ถาถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ไม่ได้รับสมมติ สั่งสอนภิกษุณี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพัชคัตถ์ ไม่ได้รับสมมติ สั่งสอนภิกษุณี .

ถ. ในสิกขาบทนั้นมีบัญญัติ อนุบัญญัติ อนุป็นบัญญัติ หรือ?

ต. มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ อนุป็นบัญญัติไม่มีในสิกขาบทนั้น .

บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่ วาจา มีชกกาย มีชกจิต บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีชกกาย . . .

[๘๓] ถาพว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้สั่งสอนภิกษุณี เมื่อพระอาทิตย์อัสดงแล้ว ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระจูปินถก .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระจูปินถก สั่งสอนภิกษุณี เมื่อพระอาทิตย์อัสดงแล้ว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือน ปทโสรัหมมสิกขาบท) . . .

[๘๔] ถาพว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้เข้าไปสู่ที่อาศัยแห่งภิกษุณีแล้ว สั่งสอนพวกภิกษุณี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ สักกชนบท .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพัชคัตถ์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพัชคัตถ์เข้าไปสู่ที่อาศัยแห่งภิกษุณีแล้วสั่งสอนพวกภิกษุณี .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วย สมณฐาน ๒ (เหมือนในกฐินสิกขาบท) . . .

[๘๕] ถาพว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้กล่าวว่า พวกภิกษุกล่าวสอนพวกภิกษุณีเพราะเหตุามิส ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพัชคัตถ์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพัชคัตถ์กล่าวว่า พวกภิกษุสั่งสอนพวกภิกษุณีเพราะเหตุามิส .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๘๖] ถาพว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้ให้จิวรแก่ภิกษุณีผู้มีชกกาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่งได้ให้จิวรแก่ภิกษุณีผู้มีชกกาย .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วย สมณฐาน ๖ . . .

[๘๗] ถาพว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้เย็บจิวรเพื่อภิกษุณีผู้มีชกกาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีเย็บจิวร เพื่อภิกษุณีผู้มีชกกาย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๘๘] ถาพว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้ชกขวนภิกษุณี แล้วเดินทางไกลร่วมกัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพัชคัตถ์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ชักชวนพวกภิกษุณีเดินทางไกลร่วมกัน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๔ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีไซจิต บางที่เกิดแต่กาย กับวาจา มีไซจิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา บางที่เกิดแต่กาย วาจาและจิต . . .

[๘๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ชักชวนภิกษุณีแล้ว โดยสารเรือลำเดียวกัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ชักชวนพวกภิกษุณีแล้วโดยสารเรือลำเดียวกัน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๔ . . .

[๙๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้อย ฉันทินชบาตอันภิกษุณีแนะนำให้ถวาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเทวทัต .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเทวทัตรื้อย ฉันทินชบาตอันภิกษุณีแนะนำให้ถวาย .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณ-

*ฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

[๙๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้เดียวสำเร็จการนั่งในที่ลับกับภิกษุณีผู้เดียว ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีผู้เดียวสำเร็จการนั่งในที่ลับกับภิกษุณีผู้เดียว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . . ๖

โอวาทวรรค ที่ ๓ จบ .

หัวข้อประจำวรรค

[๙๒] ไม่ได้รับสมมติสั่งสอน ๑ พระอาทิตย์อัสดง ๑ ที่อาศัย ๑ เหตุอาภิส ๑ ให้จิวร ๑ เย็บจิวร ๑ ชักชวนกันแล้วเดินทาง ๑ ชักชวนกันแล้วโดยสารเรือ ๑ ภัตที่ภิกษุณีแนะนำให้ถวาย ๑ นั่งในที่ลับ ๑

คำถามและคำตอบในโกชนวรรคที่ ๔

[๙๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ฉันอาหารในโรงทานยิ่งกว่าครึ่งหนึ่งนั้น ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ อยู่ฉันอาหารในโรงทานเป็นประจำ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) . . .

[๙๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ ในเพราะฉันเป็นหมู ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเทวทัต .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเทวทัตพร้อมด้วยบริษัท เทียวขอในสกุลทั้งหลายมาฉัน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณ-
*ฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) . . .

[๙๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ ในเพราะโทษนะที่หลัง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูป รับนิมนต์ไว้ในที่แห่งหนึ่งแล้ว ฉะนั้นในที่อื่น .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๓ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนกฐินลิกขาบท) . . .

[๙๖] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รับขนมเต็ม ๒-๓ บาตร แล้วรับยิ่งกว่านั้น ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปไม่รู้จักประมาณรับ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๙๗] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ฉนเสร็จ ห้ามภัตแล้วเงินของขบเคี้ยวกิต ของฉนกิต ที่ไม่เป็นเดน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปฉนเสร็จ ห้ามภัตแล้ว ฉนในที่แห่งอื่น .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนกฐินลิกขาบท) . . .

[๙๘] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้นำของเคี้ยวกิต ของฉนกิต อันไม่เป็นเดน ไปล่อภิกษุผู้ฉนเสร็จ ห้ามภัตแล้ว ให้ฉน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่ง นำของฉนอันไม่เป็นเดน ไปล่อภิกษุผู้ฉนเสร็จ ห้ามภัตแล้ว ให้ฉน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๙๙] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ฉนของเคี้ยวกิต ของฉนกิต ในเวลาวิกาล ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระสัตตตรสวัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระสัตตตรสวัคคีย์ฉนโทษนะในเวลาวิกาล .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโกลลิกขาบท) . . .

[๑๐๐] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั่น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ฉนของเคี้ยวกิต ของฉนกิต ซึ่งรับประเคนไว้ค้างคืน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระเวฬุฐลีสสะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระเวฬุฐลีสสะ ฉนโทษนะที่รับประเคนไว้ค้างคืน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโกลลิกขาบท) . . .

[๑๐๑] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ขอโภชนะอันประณีตเพื่อประโยชน์แก่ตนมาฉนั้น ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .
ถ. ทรงปรารภใคร?
ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศคีย์ .
ถ. เพราะเรื่องอะไร?
ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศคีย์ขอโภชนะอันประณีต เพื่อประโยชน์แก่ตนมาฉนั้น .
มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย
สมณฐาน ๔ . . .

[๑๐๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้กลืนอาหารที่เขาไม่ได้ให้ล่วงช่องปาก ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .
ถ. ทรงปรารภใคร?
ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .
ถ. เพราะเรื่องอะไร?
ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่ง กลืนอาหารที่เขายังไม่ได้ให้ ล่วงช่องปาก .
มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย
สมณฐาน ๒ (เหมือนเนอฬกโลมลิกขาบท) . . .

โกชนวรรค ที่ ๔ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๐๓] อาหารในโรงทาน ๑ ฉนั้นเป็นหมู่ ๑ โภชนะที่เหลือ ๑ เต็ม ๒ บาตร ๑
ห้ามภัต ๑ เวลาวิกาล ๑ ของเคี้ยว ๑ รับประทานไว้ค้างคืน ๑ โภชนะประณีต ๑ อาหารที่เขา
ไม่ได้ให้ล่วงช่องปาก ๑

คำถามและคำตอบในอเจลวรรคที่ ๕

[๑๐๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ของเคี้ยวกิติ ของฉนั้นกิติ แก่อกเจลกิติ แก่
ปริพาชกกิติ แก่ปริพาชิกากิติ ด้วยมือของตน ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .
ถ. ทรงปรารภใคร?
ต. ทรงปรารภท่านพระอนนท .
ถ. เพราะเรื่องอะไร?
ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอนนทเข้าใจว่า ขนมชั้นหนึ่ง ได้ให้ขนม ๒ ชั้น แก่
ปริพาชิกานางหนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนเนอฬกโลมลิกขาบท) . . .

[๑๐๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้ชวนภิกษุว่า มาเถิด คุณ เรา จักเข้าไปสู่บ้านหรือสู
นิกม เพื่อบิณฑบาตด้วยกัน แล้วให้เขาถวายกิติ ไม่ให้ถวายกิติ แก่เธอ แล้วส่งกลับไปเสีย
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนท ศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนท ศากยบุตร ชวนภิกษุว่า มาเถิด คุณ เราจักเข้าไป
สู่บ้านเพื่อบิณฑบาตด้วยกัน ไม่ให้เขาถวายแก่เธอ แล้วส่งกลับไป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๐๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้สำเร็จการนั่งแทรกแซงในสโภชนสกุณ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนท ศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนท ศากยบุตร สำเร็จการนั่งแทรกแซงในสโภชนสกุณ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
คือ เกิดแต่กายกับจิต มีชื่อว่า . . .

[๑๐๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้สำเร็จการนั่งในที่ลับ คือ ในอาสนะกำบัง กับมาตุคาม ณ
ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนถ สากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนถ สากยบุตร สำเร็จการนั่งในที่ลับ คือ ในอาสนะ
กำบัง กับมาตุคาม .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา . . .

[๑๐๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้เดียว สำเร็จการนั่งในที่ลับกับมาตุคามผู้เดียว ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนถ สากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนถ สากยบุตร ผู้เดียวสำเร็จการนั่งในที่ลับกับมาตุคาม
ผู้เดียว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา . . .

[๑๐๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รับนิมนต์แล้ว มีภักตอยู่ ไม่บอกลาภิกษุซึ่งมีอยู่ ถึงความ
เป็นผู้เที่ยวไปในสกุลทั้งหลาย ก่อนเวลาฉันก็ดี หลังเวลาฉันก็ดี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนถ สากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนถ สากยบุตร รับนิมนต์แล้ว มีภักตอยู่ ถึงความ
เป็นผู้เที่ยวไปในสกุลทั้งหลาย ก่อนเวลาฉัน หลังเวลาฉัน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๔ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย
สมณฐาน ๒ (เหมือนกฐินลิกขาบท) . . .

[๑๑๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ขอเกสัชชียิ่งกว่ากำหนดนั้น ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ ลักขณบท .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ อัมมทานามศากยะกล่าวว่า วันนี้ ขอท่านจงรอ ก็มี
ได้รอ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย
สมณฐาน ๖ . . .

[๑๑๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ไปเพื่อตักทวงทัพซึ่งยกออกไป ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ได้ไปเพื่อจะตักทวงทัพซึ่งยกออกไป .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย
สมณฐาน ๒ (เหมือนเอพิกโกลลิกขาบท) . . .

[๑๑๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้อยู่ในกองทัพเกินกว่า ๓ คืน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์อยู่ในกองทัพเกินกว่า ๓ คืน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) . . .

[๑๑๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้ไปสูสนามรบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ได้ไปสูสนามรบ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) . . .

อเจลกวรรค ที่ ๕ จบ .

หัวข้อประจำวรรค

[๑๑๔] ให้แก้อเจล ๑ สงภิกษุกลับไป ๑ สโภชนสกล ๑ นั่งในที่ลับ ๒ ลิกขาบท ภิกษุมืออยู่ ๑ เกสข ๑ ดูกองทัพที่ยกออกไป ๑ อยู่เกิน ๓ ราตรี ๑ ไปสูสนามรบ ๑

คำถามและคำตอบในสุราเมรยวรรคที่ ๖

[๑๑๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะดื่มสุราและเมรัย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระสาตตะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระสาตตะดื่มน้ำเมา .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

[๑๑๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะจี้ด้วยนิ้วมือ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ใช้นิ้วมือจี้ภิกษุให้หัวเราะ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือเกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

[๑๑๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะเล่นน้ำ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระสัตตสวัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระสัตตสวัคคีย์เล่นน้ำในแม่น้ำอจิรวดี .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

[๑๑๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ในเพราะความไม่เอื้อเฟื้อ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระฉันนะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระฉันนะได้ทำความไม่เอื้อเฟื้อ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๑๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้หลอนภิกษุ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์หลอนภิกษุ.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๒๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ติดไฟผิง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ ภัคคชนบท.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปก่อไฟผิง.

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๒ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๑๒๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้อบน้ำยอนกิ่งเดือน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปเห็นพระราชาแล้ว ก็ยังไม่รู้จักประมาณอาบน้ำ.

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๖

- ถ. มีสัพพัตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ หรือ?
- ต. มีแต่ปเทสบัญญัติ.

บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมสิกขาบท) . . .

[๑๒๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ไม่ถือเอาวัตรสำหรับทำให้เสียสี ๓ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วใช้จิวรใหม่ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปจำจิวรของตนไม่ได้.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมสิกขาบท) . . .

[๑๒๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้วิกัจจิวรเอง แก่ภิกษุก็ดี แก่ภิกษุณีก็ดี แก่สิกขมานาก็ดี แก่สามเณรก็ดี แก่สามเณรีก็ดี แล้วใช้สอยจิวรนั้น ซึ่งไม่ให้เขาถอนก่อน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันท ศากยบุตร.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันท ศากยบุตร วิกัจจิวรเองแก่ภิกษุแล้วใช้สอยจิวรนั้น ซึ่งไม่ให้เขาถอนก่อน.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนกฐินสิกขาบท) . . .

[๑๒๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ซ่อนบาตรก็ดี จิวรก็ดี ผ้าปูนั่งก็ดี กลองเข็มก็ดี ประคตเอวก็ดี ของภิกษุ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ซ่อนบาตรบ้าง จิวรบ้าง ผ้าปูนั่งบ้าง กลองเข็มบ้าง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ประคตเอวบ้าง ของภิกษุทั้งหลาย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

สุราเมรยวรรค ที่ ๖ จบ .

หัวข้อประจำวรรค

[๑๒๕] สุรา ๑ จีด้วยนิ้วมือ ๑ เล่นน้ำ ๑ ไมเอื้อเพื่อ ๑ หลอนภิกษุ ๑ ติดไฟผิง ๑
อาบน้ำ ๑ วัตถุทำให้เสียสี ๑ วิกิป ๑ ซอนจีวร ๑

คำถามและคำตอบในสัปตปาถกวรรคที่ ๗

[๑๒๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้แกล้งฆ่าสัตว์ให้ตาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีแกล้งฆ่าสัตว์ให้ตาย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๒๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้อยุบรีโศคน้ำมีตัวสัตว์ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์รื้อยุบ รีโศคน้ำมีตัวสัตว์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๒๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้อยุบรีโศคน้ำที่สำเร็จแล้วตามธรรม เพื่อทำอีก
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์รื้อยุบ รีโศคน้ำที่สำเร็จแล้วตามธรรมเพื่อทำอีก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๒๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้อยุบ ปิตอาบัติชั่วหยาบของภิกษุ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่งรื้อยุบ ปิตอาบัติชั่วหยาบของภิกษุ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
คือ เกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

[๑๓๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้อยุบบุคคลผู้มีอายุหย่อน ๒๐ ปี ให้อุปสมบท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปรื้อยุบบุคคลผู้มีอายุหย่อน ๒๐ ปี ให้อุปสมบท .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๓๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้อยุบชกขวนแล้วเดินทาง ไกลสายเดียวกันกับพวกพ่อค้าผู้เป็น
โจร ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่งรื้ออยู่ ชักชวนเดินทางไกลสายเดียวกันกับพวกพ่อค้าผู้เป็นโจร.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

[๑๓๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ชักชวนเดินทางไกลสายเดียวกันกับมาตุคาม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่งชักชวน เดินทางไกลสายเดียวกันกับมาตุคาม.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๔ . . .

[๑๓๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ไม่สละทิฏฐิอันชั่วช้า เมื่อสวดสมณภาสจบหน้าที่ ๓ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระอริกฐะ ผู้เคยเป็นคนมาแรง.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระอริกฐะ ผู้เคยเป็นคนมาแรง ไม่สละทิฏฐิอันชั่วช้าเมื่อสวด

สมณภาสจบหน้าที่ ๓.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

[๑๓๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้ออยู่ กินร่วมกับพระอริกฐะผู้กล่าวอย่างนั้น มีธรรมอันสมควร ยังไม่ได้ทำ ยังไม่ได้สละทิฏฐิอัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ รื้ออยู่ กินร่วมกับพระอริกฐะ ผู้กล่าวอย่างนั้น มีธรรมอันสมควรยังไม่ได้ทำ ยังไม่ได้สละทิฏฐิอัน.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๓๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้ออยู่ เกลี่ยกล่อมสมณทูตเส ผู้ถูกสงฆ์นาสนะอย่างนั้นแล้ว ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ รื้ออยู่ เกลี่ยกล่อมกัณทกะสมณทูตเส ผู้ถูกสงฆ์นาสนะอย่างนั้นแล้ว.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

สัปปาณกวารคที่ ๗ จบ.

หัวข้อประจำวรรค

[๑๓๖] แกล้งฆ่าสัตว์ให้ตาย ๑ บริโภคน้ำที่มีตัวสัตว์ ๑ ฟีนอริกณที่ทำเสร็จแล้ว ตามธรรม ๑ รื้ออยู่ปิดอาบัติชั่วหยาบ ๑ อายุหย่อน ๒๐ ปี ๑ ชักชวนเดินทางกลับพ่อค้าผู้เป็นโจร ๑ ชักชวนเดินทางกับมาตุคาม ๑ กินร่วม ๑ เกลี่ยกล่อมสมณทูตเส ผู้ถูกสงฆ์นาสนะแล้ว ๑ .

คำถามและคำตอบในสทธรรมมิกวารคที่ ๘

[๑๓๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้สอนภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่โดยชอบธรรม กล่าววา เนเธอ ฉันทจักยัง ไม่ศึกษาในลิกขาบทนี้ ตลอดเวลาที่ยังไม่ได้สอบถามภิกษุอื่นผู้ฉลาด ผู้ทรงวินัย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. ทรงปรารภท่านพระฉนินะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระฉนินะ อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอุบายโดยชอบธรรม กล่าวว่
ณะเธอ ฉนินจกยังไมศึกษาในสิกขาบทนี้ ตลอดเวลาที่ยังไม่ได้สอบถามภิกษุอื่นผู้ฉลาด ผู้ทรง
วินัย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๓๘] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ก่นพระวินัย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ก่นพระวินัย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๓๙] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุ ในเพราะความเป็นผู้แสรังทำหลง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์แสรังทำหลง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๔๐] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้โกรธ ชัดใจ ให้ประหารภิกษุ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์โกรธ ชัดใจ ให้ประหารแก่ภิกษุทั้งหลาย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
คือเกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

[๑๔๑] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้โกรธ ชัดใจ เจือหอกคือฝ่ามือ แก่ภิกษุ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์โกรธ ชัดใจ เจือหอกคือฝ่ามือ แก่ภิกษุทั้งหลาย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
คือเกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

[๑๔๒] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้กำจัดภิกษุด้วยอาบัติสังฆาที่เสสหามูลมิได้ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์กำจัดภิกษุด้วยอาบัติสังฆาที่เสสหามูลมิได้ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๔๓] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้แกลังก่อความรำคาญแก่ภิกษุ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์แกลังก่อความรำคาญแก่ภิกษุทั้งหลาย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๑๔๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ยืนแอบฟังความ เมื่อภิกษุทั้งหลายเกิดบาดหมางกัน เกิดทะเลาะกัน ถึงการวิวาทกัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ยืนแอบฟังความ เมื่อภิกษุทั้งหลายเกิดบาดหมางกัน เกิดทะเลาะกัน ถึงการวิวาทกัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีชิวาจา บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

[๑๔๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้จันทะ เพื่อกรรมอันเป็นธรรมแล้ว ถึงธรรมคือความบ่นว่าในภายหลัง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ให้จันทะ เพื่อกรรมอันเป็นธรรมแล้ว ถึงธรรมคือความบ่นว่าในภายหลัง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๔๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้เมื่อเรื่องอันจะพึงวินิจฉัยยังเป็นไปอยู่ในสงฆ์ ไม่ให้จันทะ แล้วลุกจากอาสนะกลับไปเสีย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่ง เมื่อเรื่องอันจะพึงวินิจฉัยยังเป็นไปอยู่ในสงฆ์ ไม่ให้จันทะแล้วลุกจากอาสนะกลับไปเสีย .

มีบัญญัติ ๑ . บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่งคือเกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

[๑๔๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้พร้อมกับสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันให้จิวร แล้วถึงธรรมคือความบ่นว่าในภายหลัง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ผู้พร้อมกับสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันให้จิวรแก่ภิกษุ แล้วถึงธรรมคือความบ่นว่าในภายหลัง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

[๑๔๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้รื้ออยู่ น้อมลากที่เขา น้อมไปจะถวายสงฆ์ มาเพื่อบุคคล ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ผู้รื้ออยู่ น้อมลากที่เขา น้อมไปจะถวายสงฆ์มาเพื่อบุคคล .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ . . .

สหธรรมมิกวารคที่ ๘ จบ .

หัวข้อประจำวารค

[๑๔๙] ภิกษุกล่าวโดยชอบธรรม ๑ กวินัย ๑ แสร้งทำหลง ๑ ให้ประหาร ๑ เจือหอกคือฝ่ามือ ๑ อาบัติสังฆาติเสสไม่มีมูล ๑ ก่อความรำคาญ ๑ ยืนแอบฟังความ ๑ กรรมอันเป็นธรรม ๑ วินิจฉัย ๑ สงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันให้ ๑ น้อมลากมาเพื่อบุคคล ๑

คำถามและคำตอบในราชวรรคที่ ๙

[๑๕๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ไม่ได้รับบอกก่อน เข้าไปสู่ภายในพระตำหนักหลวง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอนนท .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอนนทยังไม่ได้รับบอกก่อน เข้าไปสู่ภายในพระตำหนัก
หลวง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒

(เหมือนกฐินลิกขาบท) . . .

[๑๕๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้เก็บรัตนะ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่งเก็บรัตนะ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๒ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐาน ๖ . . .

[๑๕๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ไม่บอกลาภิกษุที่มีอยู่เข้าไปสู่บ้านในเวลาวิกาล ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ไม่บอกลาภิกษุที่มีอยู่ แล้วเข้าไปสู่บ้านในเวลาวิกาล .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๓ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐาน ๒ (เหมือนกฐินลิกขาบท) . . .

[๑๕๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำกล่องเข็มแล้วด้วยกระดูกกิติ แล้วด้วยงากิติ แล้วด้วย
เขากิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ ลักกชนบท .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปไม่รู้จักประมาณ ขอกกล่องเข็มเป็นจำนวนมาก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๑๕๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำเตียงกิติ ตั้งกิติ เกินประมาณ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุปนันทะศากยบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุปนันทะศากยบุตร ให้ทำเตียงสูง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๑๕๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำเตียงกิติ ตั้งกิติ เป็นของหุ้มนุ่น ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ให้ทำเตียงกิติ ตั้งกิติ เป็นของหุ้มนุ่น .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๑๕๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำผ้าปูนั่งเกินประมาณ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ให้ทำผ้าปูนั่ง ไม่มีประมาณ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐาน ๖ . . .

[๑๕๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำผ้าปิดฝักเกินประมาณ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ใช้ผ้าปิดฝักไม่มีประมาณ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๑๕๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำผ้าอาบน้ำฝนเกินประมาณ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ใช้ผ้าอาบน้ำฝน ไม่มีประมาณ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

[๑๕๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุผู้ให้ทำจีวรมีประมาณเท่าจีวรพระสุคต ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอนนท .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอนนท ใช้จีวรมีประมาณเท่าจีวรพระสุคต .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ . . .

ราชวรรคที่ ๙ จบ .

หัวข้อประจำวรรค

[๑๖๐] ภายในพระตำหนักหลวง ๑ เกือบ ๑ ไม่อำลาแล้วเข้าบ้าน ๑ กลองเข็ม ๑ เตียง ๑

เตียงหุ้มนุ่น ๑ ผ้าปูนั่ง ๑ ผ้าปิดฝัก ๑ ผ้าอาบน้ำฝน ๑ ใช้จีวรเท่าสุคตจีวร ๑

ปาจิตตีย์ ๙๒ ลิกขาบท จบ .

หัวข้อบอกรวรรคเหล่านั้น

[๑๖๑] วรรคเหล่านั้น คือ มุสาวทวรรค ๑ ภูตคามวรรค ๑ โอวาทวรรค ๑

โกชนวรรค ๑ อยเจลกวรรค ๑ สุราเมรยวรรค ๑ สัปปาลกวรรค ๑ สหธรรมิกวรรค ๑

รวมเป็น ๙ กัปราชวรรค .

ปาฏิเทสนียกัณฑ์

คำถามและคำตอบในลิกขาบทที่ ๑

[๑๖๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

นั้น ทรงบัญญัติปาฏิเทสนียะ แก่ภิกษุผู้เข้าไปสู่ละแวกบ้านแล้ว รับของเคี้ยวกัถิ ของฉันกัถิ

ด้วยมือของตนจากมือของภิกษุณีผู้มีโชติแล้วฉัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่ง เข้าไปสู่ละแวกบ้านแล้วรับอำมิสจากมือของภิกษุณี ผู้

มิโชติ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ

บางที่เกิดแต่กาย มิใช่วาจา มิใช่จิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา . . .

คำถามและคำตอบในลิกขาบทที่ ๒

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

[๑๖๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาฏิเทสนีเย แก่ภิกษุผู้ไม่ห้ามภิกษุณีสั่งเสียแล้วฉนั้น ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ไม่ห้ามภิกษุณีสั่งเสียอยู่ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายวาจา และจิต . . .

คำถามและคำตอบในสิกขาบทที่ ๓

[๑๖๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาฏิเทสนีเย แก่ภิกษุ ผู้รับของเคียวกิติ ของฉนั้นกิติ ในสกุลที่สงฆ์สมมติว่า เป็นเสขะด้วยมือของตนแล้วฉนั้น ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปไม่รู้ประมาณแล้วรับ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๒ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วย สมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

คำถามและคำตอบในสิกขาบทที่ ๔

[๑๖๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาฏิเทสนีเย แก่ภิกษุผู้รับของเคียวกิติ ของฉนั้นกิติ อันเขาไม่ได้บอกให้รู้ไว้ก่อน ในเสนาสนะป่า ด้วยมือของตนในวัดที่อยู่ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ สักกชนบท .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปไม่บอกวาจาอาศัยอยู่ในอาราม .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วย สมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายวาจา และจิต . . .

ปาฏิเทสนีเย ๔ สิกขาบท จบ .

หัวข้อประจำกัณฑ์

[๑๖๖] ปาฏิเทสนีเย ๔ สิกขาบท คือ ภิกษุณีไม่ไชญาติ ๑ ภิกษุณีสั่งเสีย ๑ สกุล เสขะ ๑ เสนาสนะป่า ๑ อันพระสัมพุทธเจ้าทรงประกาศแล้วแล .

เสขียกัณฑ์

คำถามและคำตอบในปริมณฑลวรรคที่ ๑

[๑๖๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ นุ่งผ้าเลื่อยหน้าหรือเลื่อยหลัง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์นุ่งผ้าเลื่อยหน้าบ้างเลื่อยหลังบ้าง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

[๑๖๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ ห่มผ้าเลื่อยหน้าหรือเลื่อยหลัง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ห่มผ้าเลื่อยหน้าบ้างเลื่อยหลังบ้าง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) . . .

[๑๓๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินเว็ทผ้าไปในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เดินเว็ทผ้าไปในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) . . .

[๑๓๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งเว็ทผ้าในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์นั่งเว็ทผ้าในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) . . .

ปริมณฑลวรรคที่ ๑ จบ .

คำถามและคำตอบในอชชติขมิกวรรคที่ ๒

[๑๓๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินหัวเราะไปในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เดินหัวเราะเสียงดังไปในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง คือ
เกิดแต่กาย วาจาและจิต

[๑๓๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งหัวเราะในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์นั่งหัวเราะเสียงดังในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง คือ
เกิดแต่กาย วาจา และจิต

[๑๓๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินพุดเสียงดังลั่นในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เดินพุดเสียงดังลั่นในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนสมณภาสนลิกขาบท)

[๑๔๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งพุดเสียงดังลั่นในละแวกบ้าน
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)
อุชชัคฆิกวรรคที่ ๒ จบ

คำถามและคำตอบในขัมภกตวรรคที่ ๓

[๑๘๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินค้ำกายไปในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เดินค้ำกายไปในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๘๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งค้ำกายในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์นั่งค้ำกายในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๘๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินคลุมศีรษะไปในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เดินคลุมกายตลอดศีรษะไปในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๙๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งคลุมศีรษะในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์นั่งคลุมกายตลอดศีรษะ ในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๙๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินกระโหยงเท้าไปในละแวกบ้าน ณ
ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์เดินกระโหยงเท้าไปในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๙๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งรัดขาในละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์นั่งรัดเข่าในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๙๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ รับบิณฑบาตโดยไม่เคารพ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์รับบิณฑบาตโดยไม่เคารพ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๙๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ แลดูในที่นั้นๆ รับบิณฑบาต ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์แลดูในที่นั้นๆ รับบิณฑบาต .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๙๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ รับแต่แกงมาก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์รับแต่แกงมาก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๙๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ รับบิณฑบาตจนพุนบาตร ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์รับบิณฑบาตจนพุนบาตร .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

ข้มภกตวรรคที่ ๓ จบ .

คำถามและคำตอบในปิณฑปาตวรรคที่ ๔

[๑๙๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทบิณฑบาตโดยไม่เคารพ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ฉันทบิณฑบาตโดยไม่เคารพ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๑๙๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ แลดูในที่นั้นๆ ฉันทบิณฑบาต ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์แลดูในที่นั้นๆ ฉันทินทบาท.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท).

[๑๙๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทินทบาทให้แหงในที่นั้นๆ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์ฉันทินทบาทให้แหงในที่นั้นๆ

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท).

[๒๐๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทินทบาทให้แหงในที่นั้นๆ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์ ฉันทินทบาทให้แหง.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท).

[๒๐๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทินทบาทข่มแต่ยอดลงไป ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์ฉันทินทบาทข่มแต่ยอดลงไป.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท).

[๒๐๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ กลบแกงบ้าง กับบ้าง ด้วยข้าวสุก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์กลบแกงบ้าง กับบ้าง ด้วยข้าวสุก.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท).

[๒๐๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ขอแกงบ้าง ข้าวสุกบ้าง เพื่อประโยชน์ แก่ตนมาฉันทินทบาท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์ขอแกงบ้าง ข้าวสุกบ้าง เพื่อประโยชน์แก่ตนมาฉันทินทบาท.

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไข้วาจา บางที่เกิดแต่กายวาจา และจิต.

[๒๐๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแกภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ แลดูบาตรของภิกษุรูปอื่น ด้วยหมายจะยก โทษ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์แลดูบาตรของภิกษุรูปอื่นด้วยหมายจะยกโทษ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๒๐๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ ทำคำข่าให้ใหญ่ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ทำคำข่าให้ใหญ่ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๒๐๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ ทำคำข่าให้ยาว ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ทำคำข่าให้ยาว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

ปิ่นทปาตวรรคที่ ๔ จบ .

คำถามและคำตอบในกพวารคที่ ๕

[๒๐๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ เมื่อคำข่ายังไม่ถึงปาก อ้าปากไว้ทำ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ เมื่อคำข่ายังไม่ถึงปาก อ้าปากไว้ทำ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๒๐๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ ฉ้นสอดมือทั้งหมดเข้าไปในปาก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ฉ้นสอดมือทั้งหมดเข้าไปในปาก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๒๐๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ พุดทั้งคำข่ามีในปาก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์พุดทั้งคำข่ามีในปาก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายวาจา และจิต .

[๒๑๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

- ถ. ทรงปรารภใคร?
 - ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์.
 - ถ. เพราะเรื่องอะไร?
 - ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์จันดงจีบๆ
- มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)
กพฬวรรคที่ ๕ จบ.

คำถามและคำตอบในสุตฺตวรรคที่ ๖

[๒๑๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ จันดงชู้ดฯ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปดีมนมสดตั้งชู้ดฯ

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๒๑๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ จันเลียมือ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์จันเลียมือ.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๒๑๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ จันขอดาบตร ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์จันขอดาบตร.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๒๑๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ จันเลียริมฝีปาก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์จันเลียริมฝีปาก.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท)

[๒๑๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ รับโอน้ำด้วยมือเปือนอามิส ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ กัคคชนบท.

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป.
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปรับโอน้ำด้วยมือเปือนอามิส.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ
เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา.

[๒๑๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เหน้ล่างบาตรมีเมล็ดข้าวในละแวกบ้าน

ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ ภัคคชนบท .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุหลายรูปเห็นล้าชบาตรมีเมล็ดข้าว ในละแวกบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ กายกบจิต มีชากา .

[๒๒๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ แสดงธรรมแก่บุคคลมีริมในมือ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุพระฉัพพัคคีย์แสดงธรรมแก่บุคคลมีริมในมือ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย สมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่จากกบจิต มีชากาย .

[๒๒๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ แสดงธรรมแก่บุคคลมีไม้พลองในมือ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุพระฉัพพัคคีย์แสดงธรรมแก่บุคคลมีไม้พลองในมือ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย สมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่จากกบจิต มีชากาย .

[๒๒๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ แสดงธรรมแก่บุคคลมีศัสตราในมือ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุพระฉัพพัคคีย์แสดงธรรมแก่บุคคลมีศัสตราในมือ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย สมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่จากกบจิต มีชากาย .

[๒๒๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ แสดงธรรมแก่บุคคลมีอาวุธในมือ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุพระฉัพพัคคีย์แสดงธรรมแก่บุคคลมีอาวุธในมือ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย สมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่จากกบจิต มีชากาย .

สุรสุรวรรคที่ ๖ จบ .

คำถามและคำตอบในปาทุการวรรคที่ ๗

[๒๒๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความ ไม่เอื้อเพื่อ แสดงธรรมแก่บุคคลสวมเขียงเท้า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์แสดงธรรมแก่บุคคลผู้คลุมศีรษะ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่มาจากบจิต มีไชกาย .

[๒๓๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ นิ่งอยู่ที่แผ่นดินแสดงธรรม แก่บุคคลผู้หนึ่งบนอาสนะ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์ นิ่งอยู่ที่แผ่นดินแสดงธรรมแก่บุคคลผู้หนึ่งบนอาสนะ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่มาจากบจิต มีไชกาย .

[๒๓๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ นิ่งบนอาสนะต่ำ แสดงธรรมแก่บุคคลผู้หนึ่งบนอาสนะสูง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์ นิ่งบนอาสนะต่ำ แสดงธรรมแก่บุคคลผู้หนึ่งบน

อาสนะสูง .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแก่กายกับจิต มีไชวาจา . ๑-

[๒๓๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ยืนแสดงธรรมแก่บุคคลผู้หนึ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์ยืนแสดงธรรมแก่บุคคลผู้หนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่มาจากบจิต มีไชกาย .

[๒๓๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อเดินไปข้างหลัง แสดงธรรมแก่บุคคลผู้เดินไปข้างหน้า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์เดินไปข้างหลัง แสดงธรรมแก่บุคคลผู้เดินไปข้างหน้า .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจา และจิต .

[๒๓๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อเดินไปนอกทาง แสดงธรรมแก่บุคคลผู้เดินในทาง ณ ที่ไหน?

๑๑ มีลักลั่นอยู่ ที่นี้ น่าจะเป็นวาจากับจิต มีไชกาย

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเจ้าพศัตถ์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเจ้าพศัตถ์เดินไปนอกทาง แสดงธรรมแก่บุคคลผู้เดินในทาง .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจา และจิต .

[๒๓๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ยืนถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ยืนถ่ายอุจจาระ หรือถ่ายปัสสาวะ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .

[๒๔๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะ
ลงบนของเขียวสด ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงบน
ของเขียวสด .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .

[๒๔๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎแก่ภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะ
ลงในน้ำ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระฉัพพัคคีย์ ถ่ายอุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง บ้วนขะพะบ้าง ลงในน้ำ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .

ปาทกาวรรคที่ ๗ จบ .

เสขิยะ ๓๕ ลิกขาบท จบ .

กัถกปัญญุตติวาร มหาวิภังค์ จบ .

หัวข้อประจำเรื่อง

[๒๔๒] นุ่งห่มเป็นปริมนทล ปกปิดกาย สำรวมดี มีตาทอดลง เวิกผ้า หัวเราะ
ลั่น มีเสียงดัง โคลงกาย ไกวแขน โคลงศีรษะรวม ๓ คำกาย คกลมศีรษะ กระโหยง รััดเข้า
รับบิณฑบาตโดยเอื้อเฟื้อ แลดูในบาตร แยกพอสสมควร รับบิณฑบาตเสมอขอบ ฉันทบิณฑบาต
โดยเอื้อเฟื้อ แลดูในบาตร ฉันทบิณฑบาตไม่แห้ว ฉันทแยกพอสสมควร ขย้มแต่ยอด กลบ ขอ
เฟ้งโพนทะนา ไม่ใหญ่ กลมกล่อม ซ่องปาก มือทั้งหมด ไม่พุด ฉันทะ ฉันทกั ฉันททำ
ให้ตย สลัดมือ ฉันทโปรยเมล็ดข้าว ฉันทแลบลิ้น ฉันทเสียงจิบๆ ชู้ตๆ เลียมมือ ขอดบาตร
เลียริมฝีปาก เปื่อนอาภัส น้ำมีเมล็ดข้าว พระตถาคตทั้งหลายยอมไม่ทรงแสดงสัทธิธรรม แก่
บุคคลผู้มีรัมในมือ มิใช่พลงมือในมือ มีศีลตราฐในมือ สวมเขียงเท้า สวมรองเท้า ไปในยาน
อยู่บนที่นอน นั่งรััดเข้า โภกศีรษะ คกลมศีรษะ ที่แผ่นดิน อาสนะต่ำ ยืนอยู่ เดิน ไปข้างหลัง
เดิน ไปนอกทาง ไม่ยืนถ่าย ถ่ายบนของเขียวสด และในน้ำ .

หัวข้อบอการรรคเหล่านั้น

[๒๔๓] ปริมนทลวรรค ๑ อุชัคคฆิกวรรค ๑ ชัมภกตวรรค ๑ ปิณฑปาตวรรค ๑
กพพวรรค ๑ สุสุวรรค ๑ ปาทกาวรรค ๑ เป็นที่ ๗ แล .

กตปิตติวารที่ ๒

คำถามและคำตอบในปาราชิกกัณฑ์

ปาราชิก ๔ ลิกขาบท

[๒๔๔] ถามว่า ภิกษุเสพเมถุนธรรม ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุเสพเมถุนธรรม ต้องอาบัติ ๓ คือ เสพเมถุนธรรมในสรีระที่สัตว์มิได้
กัด ต้องอาบัติปาราชิก ๑ เสพเมถุนธรรมในสรีระที่สัตว์กัดแล้วโดยมาก ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑
สอดองค์กำเนิดเข้าไปในปากที่อ้า มิได้ถูกต้อง ต้องอาบัติทุกกฎ ๑

ภิกษุเสพเมถุนธรรม ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

[๒๔๕] ถามว่า ภิกษุถือเอาทรัพย์สินที่เจ้าของมิได้ให้ ต้องอาบัติเท่าไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปราชา

ตอบว่า ภิกษุถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้ ต้องอาบัติ ๓ คือ ถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้เป็นส่วนแห่งโจรกรรม มีราคา ๕ มาสก หรือเกินกว่า ๕ มาสก ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้เป็นส่วนแห่งโจรกรรม มีราคาเกินกว่า ๑ มาสก หรือหย่อนกว่า ๕ มาสก ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้เป็นส่วนแห่งโจรกรรม มีราคามาสกหนึ่ง หรือหย่อนกว่ามาสกหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฏ ๑

ภิกษุถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้ ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

[๒๔๖] ถามว่า ภิกษุแก่ล้งพรากกายมนุษย์จากชีวิตต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุแก่ล้งพรากกายมนุษย์จากชีวิต ต้องอาบัติ ๓ คือ ขุดบ่อ เจาะจงมนุษย์ ว่าจักตกลงตาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เมื่อตกแล้ว ทุกขเวทนาเกิดขึ้น ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ตาย ต้องอาบัติปาราชิก ๑

ภิกษุแก่ล้งพรากกายมนุษย์จากชีวิต ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

[๒๔๗] ถามว่า ภิกษุกกล่าวอวดอุตตริมนุสสรธรรม อันไม่มีอยู่ ไม่เป็นจริง ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุกกล่าวอวดอุตตริมนุสสรธรรม อันไม่มีอยู่ ไม่เป็นจริง ต้องอาบัติ ๓ คือ ภิกษุมีความปรารถนาลามก ถูกความปรารถนาลามกครอบงำ กล่าวอวดอุตตริมนุสสรธรรมอันไม่มี ไม่เป็นจริง ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ภิกษุกกล่าวว่า ภิกษุใดอยู่ในวิหารของท่าน ภิกษุนั้นเป็นพระอรหันต์ เมื่อผู้ฟังเข้าใจความ ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เมื่อไม่เข้าใจความ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑

ภิกษุกกล่าวอวดอุตตริมนุสสรธรรมอันไม่มี ไม่เป็นจริง ต้องอาบัติเหล่านี้ .

ปาราชิก ๔ ลิกขาบท จบ .

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสสกัณฑ์

สังฆาภิเสส ๑๓ ลิกขาบท

[๒๔๘] ถามว่า ภิกษุพยายามปล่อยอสุจิ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุพยายามปล่อยอสุจิ ต้องอาบัติ ๓ คือ ตั้งใจพยายาม อสุจิเคลื่อน ต้องอาบัติสังฆาภิเสส ๑ ตั้งใจพยายาม แต่อสุจิไม่เคลื่อน ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เป็นทุกกฏ ในประโยค ๑ .

[๒๔๙] ภิกษุถึงความเคล้าคลึงด้วยกายกับมาตุคาม ต้องอาบัติ ๓ คือ ถูกต้องกาย ด้วยกาย ต้องอาบัติสังฆาภิเสส ๑ เอากายถูกต้องของเนื่องด้วยกาย ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เอาของเนื่องด้วยกาย ถูกต้องของเนื่องด้วยกาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๒๕๐] ภิกษุพูดเคาะมาตุคามด้วยวาจาชั่วหยาบ ต้องอาบัติ ๓ คือ พูดขมกิติ พูดติ กิติ พาดพิงวิจจมารค ปัสสาวมารค ต้องอาบัติสังฆาภิเสส ๑ พูดขมกิติ พูดติ กิติ พาดพิง อวัยวะใต้รากขวัญลงมา เหนือหัวเข่าขึ้นไป เว้นวิจจมารค ปัสสาวมารค ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ พูดขมกิติ พูดติ กิติ พาดพิงของเนื่องด้วยกาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๒๕๑] ภิกษุกกล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกาม ต้องอาบัติ ๓ คือ กล่าวคุณแห่งการ บำเรอตนด้วยกาม ในสำนักมาตุคาม ต้องอาบัติสังฆาภิเสส ๑ กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วย กาม ในสำนักบัณฑิตต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกาม ในสำนัก ติรัจฉาน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๒๕๒] ภิกษุถึงความเป็นผู้เที่ยวชักสือ ต้องอาบัติ ๓ คือ รับคำ นำไปบอก กลับ มาบอก ต้องอาบัติสังฆาภิเสส ๑ รับคำ นำไปบอก แต่ไม่กลับมาบอก ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ รับคำ แต่ไม่บอก ไม่กลับมาบอก ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๒๕๓] ภิกษุให้ทำกุฎิ ด้วยอาการขอเอาเอง ต้องอาบัติ ๓ คือ ให้ทำเป็นทุกกฏใน ประโยค ๑ เมื่อก่อนดินอีกก่อนหนึ่งยังไม่มา ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เมื่อก่อนดินนั้นมาแล้ว ต้องอาบัติสังฆาภิเสส ๑ .

[๒๕๔] ภิกษุให้ทำวิหารใหญ่ ต้องอาบัติ ๓ คือ ให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อก่อนดินอีกก่อนหนึ่งยังไม่มา ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เมื่อก่อนดินนั้นมาแล้ว ต้องอาบัติ สังฆาภิเสส ๑ .

[๒๕๕] ภิกษุตามกำจัดภิกษุด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิก อันหามูลมิได้ ต้องอาบัติ ๓ คือ ไม่ให้ทำโอกาส ประสงค์จะให้เคลื่อน โจอท ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ กับสังฆาภิเสส ๑ ให้ทำ โอกาสประสงค์จะดำ โจอท ต้องอาบัติโอมสวาท ๑ .

[๒๕๖] ภิกษุถือเอาเอกเทศบางอย่าง แห่งอริกรรมอันเป็นเรื่องอื่นให้เป็นเพียงเลส ตามกำจัดภิกษุด้วยธรรมอันมีโทษถึงปาราชิก ต้องอาบัติ ๓ คือ ไม่ให้ทำโอกาส ประสงค์จะให้ เคลื่อน โจอท ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ กับสังฆาภิเสส ๑ ให้ทำโอกาส ประสงค์จะดำ โจอท ต้อง อาบัติโอมสวาท ๑ .

[๒๕๗] ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ถูกสวดสมณภาสกว่าจะครบ ๓ จบ ไม่สละอยู่ ต้อง อาบัติ ๓ คือ จบญัตติ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ จบ กรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาภิเสส ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๒๕๘] ภิกษุทั้งหลายผู้ประพฤติตามภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ถูกสวดสมณภาสกว่าจะครบ ๓ จบ ไม่สละอยู่ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบบัญญัติ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

[๒๕๙] ภิกษุผู้ว่ายาก ถูกสวดสมณภาสกว่าจะครบ ๓ จบ ไม่สละอยู่ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบบัญญัติ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ จบกรรม-
* วาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๒๖๐] ภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล ถูกสวดสมณภาสกว่าจะครบ ๓ จบ ไม่สละอยู่ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบบัญญัติ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

สังฆาทิเสส ๑๓ ลิกขาบท จบ .

อาบัติในนิสสัยกคิยภัณฑ์

กฐินวารคที่ ๑

[๒๖๑] ภิกษุยังอดิเรกจีวรให้ล่วง ๑๐ วัน ต้องอาบัติ ๑ คือ นิสสัยกคิยปาจิตตีย์ .

[๒๖๒] ภิกษุอยู่ปราศจากไตรจีวรสิ้นราตรีหนึ่ง ต้องอาบัติ ๑ คือ นิสสัยกคิยปาจิตตีย์ .

[๒๖๓] ภิกษุรับอกาลจีวรแล้ว ให้ล่วงเดือนหนึ่งต้องอาบัติ ๑ คือ นิสสัยกคิยปาจิตตีย์ .

[๒๖๔] ภิกษุใช้ภิกษุณีผู้มีชญาตี ให้ซักจีวรเก่า ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ซัก เป็น
ทุกกฏในประโยค ๑ ให้ซักเสร็จแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๖๕] ภิกษุรับจีวรจากมือภิกษุณีผู้มีชญาตี ต้องอาบัติ ๒ คือ รับเป็นทุกกฏใน
ประโยค ๑ รับจีวรแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๖๖] ภิกษุขอจีวรต่อพ่อเจ้าเรือนกิติ ต่อแม่เจ้าเรือนกิติ ผู้มีชญาตี ต้องอาบัติ ๒
คือ ขอเป็นทุกกฏในประโยค ๑ ขอได้แล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๖๗] ภิกษุขอจีวรต่อพ่อเจ้าเรือนกิติ ต่อแม่เจ้าเรือนกิติ ผู้มีชญาตี ยิ่งกว่ากำหนด
นั้น ต้องอาบัติ ๒ คือ ขอ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ขอได้แล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๖๘] ภิกษุอันเขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาพ่อเจ้าเรือนผู้มีชญาตีแล้ว ถึงการ
กำหนดในจีวร ต้องอาบัติ ๒ คือ ถึงการกำหนด เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ถึงการกำหนดแล้ว
เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๖๙] ภิกษุอันเขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาพ่อเจ้าเรือนหลายคน ผู้มีชญาตี
แล้วถึงการกำหนดในจีวร ต้องอาบัติ ๒ คือ ถึงการกำหนด เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ถึงการ
กำหนดแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๐] ภิกษุยังจีวรให้สำเร็จด้วยทวงเกิน ๓ ครั้ง ด้วยยืมเกิน ๖ ครั้ง ต้องอาบัติ ๒
คือ ให้สำเร็จ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้สำเร็จแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

กฐินวารคที่ ๑ จบ .

โกสิยวารคที่ ๒

[๒๗๑] ภิกษุให้ทำสันถิตด้วยมือใหม่ ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ทำเป็นทุกกฏในประโยค ๑
ให้ทำเสร็จแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๒] ภิกษุให้ทำสันถิตด้วยขนเจียมด่าล้วน ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ทำเป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ ให้ทำเสร็จแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๓] ภิกษุไม่ถือเอาขนเจียมขาว ๑ ส่วน ขนเจียมแดง ๑ ส่วน แล้วให้ทำสันถิต
ใหม่ ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำเสร็จแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๔] ภิกษุให้ทำสันถิตทุกปี ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ทำเป็นทุกกฏในประโยค ๑
ให้ทำเสร็จแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๕] ภิกษุไม่ถือเอาคิปลุตโดยรอบแห่งสันถิตเก่า แล้วให้ทำสันถิตสำหรับนั่ง
ใหม่ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำเสร็จแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๖] ภิกษุรับขนเจียมแล้วเดินทางเกิน ๓ โยชน์ ต้องอาบัติ ๒ คือ เกิน ๓ โยชน์
ไปก้าวที่ ๑ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เกินไปก้าวที่ ๒ เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๗] ภิกษุใช้ภิกษุณีผู้มีชญาตีให้ซักขนเจียม ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ซัก เป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ ให้ซักแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๘] ภิกษุรับรูปิยะ ต้องอาบัติ ๒ คือ รับ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ รับแล้ว
เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๗๙] ภิกษุถึงความแลกเปลี่ยนด้วยรูปิยะมีประการต่างๆ ต้องอาบัติ ๒ คือ ถึง
เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ถึงแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

[๒๘๐] ภิกษุถึงการซื้อและขายมีประการต่างๆ ต้องอาบัติ ๒ คือ ถึงเป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ ถึงแล้ว เป็นนิสสัยกคิยปาจิตตีย์ ๑ .

โกสิยวารคที่ ๒ จบ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ปิตตวารรคที่ ๓

[๒๕๑] ภิกษุเก็บบอติเรกบาตรล้าง ๑๐ วัน ต้องอาบัติ ๑ คือ นิสสัคคียปาจิตติย .

[๒๕๒] ภิกษุมีบาตร มีรอยร้าวหย่อน ๕ แห่ง ให้จ่ายบาตรอันใหม่ ต้องอาบัติ ๒ คือให้จ่าย เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้จ่ายแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตติย ๑ .

[๒๕๓] ภิกษุรับประเคนเภสัชแล้วเก็บไว้เกิน ๗ วัน ต้องอาบัติ ๑ คือ นิสสัคคีย-
*ปาจิตติย .

[๒๕๔] ภิกษุแสวงหาจีวร คือ ผ่าอาบน้ำฝน เมื่อฤดูร้อนยังเหลือเกิน ๑ เดือน ต้องอาบัติ ๒ คือ แสวงหา เป็นทุกกฏในประโยค ๑ แสวงหาได้แล้วเป็นนิสสัคคียปาจิตติย ๑ .

[๒๕๕] ภิกษุให้จีวรแก่ภิกษุเองแล้ว โกรธ ชัดใจ ซิงเอามา ต้องอาบัติ ๒ คือ ซิงเอามา เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ซิงเอามาแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตติย ๑ .

[๒๕๖] ภิกษุขอตัดข้อมือแล้ว ให้ช่างหูกทอจีวร ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ทอ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทอเสร็จแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตติย ๑ .

[๒๕๗] ภิกษุอันเขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาช่างหูกของพ่อเจ้าเรือนผู้มีปัญญาแล้วถึงความกำหนดในจีวร ต้องอาบัติ ๒ คือ ถึงความกำหนดเป็นทุกกฏในประโยค ๑ ถึงความกำหนดแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตติย ๑ .

[๒๕๘] ภิกษุรับอัจเจกจีวรแล้ว เก็บไว้เกินสมัยที่เป็นจีวรกาล ต้องอาบัติ ๑ คือ นิสสัคคียปาจิตติย .

[๒๕๙] ภิกษุเก็บจีวร ๓ ผืน ผืนใดผืนหนึ่ง ไว้ในละแวกบ้านแล้วอยู่ปราศเกิน ๖ ราตรี ต้องอาบัติ ๑ คือ นิสสัคคียปาจิตติย .

[๒๕๙] ภิกษุรื้อย น้อมลากที่เขาน้อมไว้เป็นของจะถวายสงฆ์ มาเพื่อตนต้องอาบัติ ๒ คือ น้อมมา เป็นทุกกฏในประโยค ๑ น้อมมาแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตติย ๑ .

ปิตตวารรคที่ ๓ จบ .

นิสสัคคียปาจิตติย ๓๐ ลิกขาบท จบ .

คำถามและคำตอบปาจิตติยกัณฑ์

มสวาทวารรคที่ ๑

[๒๙๑] ถามว่า ภิกษุกล่าวเท็จทั้งรื้อย ต้องอาบัติเท่าไร? ตอบว่าภิกษุกล่าวเท็จทั้งรื้อย ต้องอาบัติ ๕ คือ ภิกษุมีความปรารถนาลามก ถูกความปรารถนาลามกครอบงำ กล่าวอวดอวด-
*ริมนุสสรธรรมอันไม่มีอยู่ ไม่เป็นจริง ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ตามกัจจกัฏฐด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิกอันไม่มีมูล ต้องอาบัติสังฆาติเสส ๑ ภิกษุกล่าวว่า ภิกษุอยู่ในวิหารของท่าน ภิกษุนั้นเป็นพระอรหันต์ เมื่อผู้ฟังเข้าใจความ ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ไม่เข้าใจความ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เป็นปาจิตติยในเพราะสัมปะชานมสวาท ๑ ภิกษุกล่าวเท็จทั้งรื้อย ต้องอาบัติ ๕ เหล่านี้ .

[๒๙๒] ภิกษุคำ ต้องอาบัติ ๒ คือ คำอุปสัมบัน ต้องอาบัติปาจิตติย ๑ คำอุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๒๙๓] ภิกษุกล่าวคำสอเสียด ต้องอาบัติ ๒ คือ กล่าวคำสอเสียดแก่อุปสัมบัน ต้องอาบัติปาจิตติย ๑ กล่าวคำสอเสียดแก่อุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๒๙๔] ภิกษุสอนธรรมแก่อุปสัมบันโดยว่าพร้อมกัน ต้องอาบัติ ๒ คือ สอนให้ว่า เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ต้องอาบัติปาจิตติยทุกๆ บท ๑ .

[๒๙๕] ภิกษุสำเร็จการนอนร่วมกับบออุปสัมบันเกิน ๒-๓ คืน ต้องอาบัติ ๒ คือ นอน เป็นอาบัติทุกกฏในประโยค ๑ นอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตติย ๑ .

[๒๙๖] ภิกษุสำเร็จการนอนร่วมกับมาตุคาม ต้องอาบัติ ๒ คือ นอนเป็นทุกกฏในประโยค ๑ นอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตติย ๑ .

[๒๙๗] ภิกษุแสดงธรรมแก่มาตุคามเกินกว่า ๕-๖ คำ ต้องอาบัติ ๒ คือ แสดง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ต้องอาบัติปาจิตติยทุกๆ บท ๑ .

[๒๙๘] ภิกษุบอกอวดตรีมนุสสรธรรมที่มีจริงแก่อุปสัมบัน ต้องอาบัติ ๒ คือ บอก เป็นทุกกฏในประโยค ๑ บอกแล้ว ต้องอาบัติปาจิตติย ๑ .

[๒๙๙] ภิกษุบอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุแก่อุปสัมบัน ต้องอาบัติ ๒ คือ บอก เป็นทุกกฏในประโยค ๑ บอกแล้ว ต้องอาบัติปาจิตติย ๑ .

[๓๐๐] ภิกษุขุดดิน ต้องอาบัติ ๒ คือ ขุด เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ต้องอาบัติปาจิตติย ทุกๆ คราวที่ขุด ๑ .

มสวาทวารรคที่ ๑ จบ .

ภุตคามวารรคที่ ๒

[๓๐๑] ภิกษุพรากภุตคาม ต้องอาบัติ ๒ คือ พราก เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ต้องอาบัติปาจิตติยทุกๆ คราวที่พราก ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๓๐๒] ภิกษุกลับเอาเรื่องอื่นมาพูดกลบเกลื่อน ต้องอาบัติ ๒ คือ เมื่อสงฆ์ยังไม่ยก
อัญญาทากรรม กลับเอาเรื่องอื่นมาพูดกลบเกลื่อน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เมื่อสงฆ์ยกอัญญาทา-
*กรรมแล้ว กลับเอาเรื่องอื่นมาพูดกลบเกลื่อนต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๐๓] ภิกษุโพนทะนาภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ โพนทะนาเป็นทุกกฏในประโยค ๑
โพนทะนาแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๐๔] ภิกษุวางเตียงกิติ ตั้งกิติ ฟูกกิติ เก้าอี้กิติ อันเป็นของสงฆ์ในที่แจ้งแล้วไม่
เก็บ ไม่บอกสิ่ง หลีกไปเสีย ต้องอาบัติ ๒ คือ ก้าวเท้าเลยเลขทบาทไป ๑ ก้าว ต้องอาบัติ
ทุกกฏ ๑ ก้าวเท้าเลยเลขทบาทไป ๒ ก้าว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๐๕] ภิกษุปูที่นอนในวิหารเป็นของสงฆ์แล้วไม่เก็บ ไม่บอกสิ่ง หลีกไปเสีย ต้อง
อาบัติ ๒ คือ ก้าวเท้าเลยเครื่องล้อม ไป ๑ ก้าว ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ก้าวเท้าเลยเครื่องล้อมไป ๒
ก้าว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๐๖] ภิกษุรู้ยู่ สำเร็จการนอนเบียดเสียดภิกษุผู้เข้าไปก่อนในวิหารของสงฆ์ ต้อง
อาบัติ ๒ คือ นอน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ นอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๐๗] ภิกษุโกรธ ชัดใจ จตุคร่าภิกษุจากวิหารของสงฆ์ ต้องอาบัติ ๒ คือ จตุคร่า
เป็นทุกกฏในประโยค ๑ จตุคร่าแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๐๘] ภิกษุนั่งทับเตียงกิติ ตั้งกิติ อันมีเท้าเสียบในกุฏิมีร้านในวิหารเป็นของสงฆ์
ต้องอาบัติ ๒ คือ นั่งทับ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ นั่งทับแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๐๙] ภิกษุอำนาจให้พอก ๒-๓ ชั้น แล้วอำนาจยิ่งกว่านั้น ต้องอาบัติ ๒ คือ
อำนาจ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ อำนาจแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๑๐] ภิกษุรู้ยู่ว่า นามีตัวสัตว์ รดหญ้ากิติ ดินกิติ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังรด
เป็นทุกกฏในประโยค ๑ รดแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

กุตคามวรรคที่ ๒ จบ .

โฉวาทวรรคที่ ๓

[๓๑๑] ภิกษุ ไม่ได้รับสมมติสั่งสอนภิกษุณี ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังสั่งสอน เป็น
ทุกกฏในประโยค ๑ สั่งสอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๑๒] ภิกษุสั่งสอนพวกภิกษุณี เมื่อพระอาทิตย์อัสดงแล้ว ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลัง
สั่งสอน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ สั่งสอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๑๓] ภิกษุเข้าไปสู่ที่อาศัยของภิกษุณีแล้ว สั่งสอนพวกภิกษุณี ต้องอาบัติ ๒ คือ
กำลังสั่งสอน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ สั่งสอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๑๔] ภิกษุกล่าวว่า พวกภิกษุสั่งสอนพวกภิกษุณี เพราะเหตุอำมิสต้องอาบัติ ๒
๒ คือกำลังกล่าว เป็นทุกกฏในประโยค ๑ กล่าวแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๑๕] ภิกษุให้จิวรแก่ภิกษุณีผู้มีไชยชาติ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้เป็นทุกกฏใน
ประโยค ๑ ให้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๑๖] ภิกษุเย็บจิวรของภิกษุณีผู้มีไชยชาติ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเย็บ เป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ทุกๆ รอยเย็บ ๑ .

[๓๑๗] ภิกษุชักชวนภิกษุณีเดินทางไกลด้วยกัน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเดิน เป็น
ทุกกฏในประโยค ๑ เดินแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๑๘] ภิกษุชักชวนภิกษุณีลงเรือลำเดียวกัน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังลงเป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ ลงแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๑๙] ภิกษุรู้ยู่ ฉนบิณฑบาตอันภิกษุณีแนะนำให้ถวาย ต้องอาบัติ ๒ คือ รับ
ด้วยตั้งใจว่าจักฉน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๓๒๐] ภิกษุรูปเดียวสำเร็จการนั่งในที่ลับกับภิกษุณีผู้เดียว ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังนั่ง
เป็นทุกกฏในประโยค ๑ นั่งแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

โฉวาทวรรคที่ ๓ จบ .

โกลชนวรรคที่ ๔

[๓๒๑] ภิกษุฉนอาหารในโรจนายังกว่าครึ่งหนึ่ง ต้องอาบัติ ๒ คือ รับด้วยตั้งใจว่า
จักฉน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๓๒๒] ภิกษุฉนเป็นหมู่ ต้องอาบัติ ๒ คือ รับด้วยตั้งใจว่าจักฉน ต้องอาบัติทุกกฏ
๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๓๒๓] ภิกษุฉนโภชนะที่เหลือ ต้องอาบัติ ๒ คือ รับด้วยตั้งใจว่าจักฉน ต้องอาบัติ
ทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๓๒๔] ภิกษุรับขนมเต็ม ๒-๓ บาทแล้ว รับยิ่งกว่านั้น ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลัง
รับ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ รับแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๒๕] ภิกษุฉนเสร็จ ห้ามกัตเสียแล้ว ฉนของเคี้ยวกัต ของฉนกัต อันมิใช่เตน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ต้องอาบัติ ๒ คือ รับผิดชอบต่อเจ้าจักฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๓๒๖] ภิกษุนำของเกี้ยวกิติ ของฉันกิติ อันมิใช่เดนไปล่อภิกษุผู้ฉันเสร็จ
ห้ามกัณฑ์แล้วให้ฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ ภิกษุรับผิดชอบต่อเจ้าจักฉัน จักฉัน ตามคำของภิกษุนั้น
ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ฉันเสร็จ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๒๗] ภิกษุฉันของเกี้ยวกิติ ของฉันกิติ ในเวลาวิกาล ต้องอาบัติ ๒ คือ รับผิดชอบต่อ
เจ้าจักฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๓๒๘] ภิกษุฉันของเกี้ยวกิติ ของฉันกิติ ซึ่งรับประเคนไว้ค้างคืน ต้องอาบัติ ๒ คือ
รับผิดชอบต่อเจ้าจักฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๓๒๙] ภิกษุขอโภชนะอันประณีตเพื่อประโยชน์แก่ตนมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับผิดชอบต่อ
เจ้าจักฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๓๓๐] ภิกษุกินอาหารที่เขาขังไม่ได้ให้ ล้วงช่องปาก ต้องอาบัติ ๒ คือ รับผิดชอบต่อ
เจ้าจักฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

โภชนาวรรคที่ ๔ จบ

อเจลลววรรคที่ ๕

[๓๓๑] ภิกษุให้ของเกี้ยวกิติ ของฉันกิติ แก้อเจลลกิติ แก่ปริพาชกกิติ ด้วยมือ
ของตน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๓๒] ภิกษุชวนภิกษุว่า มาเถิด คุณ เราจักเข้าไปสู่มาน หรือนิคมเพื่อมีนพบาท
ด้วยกัน แล้วให้เขาถวายกิติ ไม่ให้ถวายกิติ แก่เธอ แล้วส่งกลับไป ต้องอาบัติ ๒ คือ ส่งไป
เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ส่งไปแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๓๓] ภิกษุสำเร็จการนั่งแทรกแซงในสโภชนสฤล ต้องอาบัติ ๒ คือ นั่ง เป็น
ทุกกฏในประโยค ๑ นั่งแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๓๔] ภิกษุสำเร็จการนั่งในที่ลับ คือ ในอาสนะกำบังกับมาตุคามต้องอาบัติ ๒ คือ
กำลังนั่ง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ นั่งแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๓๕] ภิกษุผู้เดียวสำเร็จการนั่งในที่ลับกับมาตุคามผู้เดียว ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลัง
นั่ง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ นั่งแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๓๖] ภิกษุรับนิมนต์แล้ว มีกัทรอยู่ ไม่บอกลาภิกษุซึ่งมีอยู่ ถึงความเป็นผู้เที่ยวไป
ในสฤลทั้งหลาย ก่อนเวลานั้นกิติ หลังเวลานั้นกิติ ต้องอาบัติ ๒ คือ ก้าวเท้าเลขธรณีประตุ ๑
ก้าว ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ก้าวเท้าเลข ๒ ก้าว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๓๗] ภิกษุขอภลัชชียังกว่าที่เขาบวราณาไว้ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังขอ เป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ ขอแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๓๘] ภิกษุไปเพื่อตักน้ำซึ่งยกออกไปแล้ว ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังไป ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ อยู่ ณ ที่ใดมองเห็น ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๓๙] ภิกษุอยู่ในกองทัพเกินกว่า ๓ คืน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังอยู่เป็นทุกกฏใน
ประโยค ๑ อยู่แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๔๐] ภิกษุไปสู่นามรบ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังไป ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ อยู่ ณ
ที่ใดมองเห็นได้ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

อเจลลววรรคที่ ๕ จบ

สุราเมรยวรรคที่ ๖

[๓๔๑] ภิกษุดื่มน้ำเมา ต้องอาบัติ ๒ คือ รับผิดชอบต่อเจ้าจักฉิม ต้องอาบัติทุกกฏ ๑
ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกคราวที่ดื่ม ๑ .

[๓๔๒] ภิกษุใช้นิ้วมือจิกษุให้หัวเราะ ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้หัวเราะเป็นทุกกฏใน
ประโยค ๑ ให้หัวเราะแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๔๓] ภิกษุเล่นในน้ำ ต้องอาบัติ ๒ คือ เล่นในน้ำได้ข้อเท้า ต้องอาบัติทุกกฏ ๑
เล่นในน้ำเหนือข้อเท้า ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๔๔] ภิกษุทำความไม่เชื่อเพื่อ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังทำ เป็นทุกกฏในประโยค
๑ ทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๔๕] ภิกษุหลอนภิกษุให้กลัว ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังหลอนให้กลัว เป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ หลอนให้กลัวแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๔๖] ภิกษุก่อไฟผิง ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังผิง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ผิงแล้ว
ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๔๗] ยังไม่ถึงถึงเดือนภิกษุอาบน้ำ ต้องอาบัติ ๒ คือกำลังอาบน้ำเป็นทุกกฏในประโยค
๑ อาบแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๔๘] ภิกษุไม่ถือเอาวัตถุทำให้เสียสี ๓ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง ใช้จิวารใหม่ ต้อง
อาบัติ ๒ คือ กำลังใช้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ใช้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๓๔๙] ภิกษุวิภังขีวเอง แก่ภิกษุภิกษุณี แก่ภิกษุภิกษุณี กัด แก่สามเณร กัด แก่สามเณร กัด ไม่ให้เขาถอนก่อน ใช้ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังใช้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ใช้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๕๐] ภิกษุชอนบาตรกัฏฐิ จิวรกัฏฐิ ฝูบั้งกัฏฐิ กลองเข็มกัฏฐิ ประคตเอวกัฏฐิ ของ ภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังชอน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ชอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .
สุราเมรยวรรคที่ ๖ จบ

สัปปาณกวรรคที่ ๗

[๓๕๑] ถามว่า ภิกษุแก่ล้งฆ่าสัตว์ให้ตาย ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุแก่ล้งฆ่าสัตว์ให้ตาย ต้องอาบัติ ๔ คือ ขุดบ่อไม่เจาะจงว่า ผู้ใดผู้หนึ่ง จักตกตาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ มนุษย์ตกลงในบ่อนั้นตาย ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ยักษ์กัฏฐิ เปรต กัฏฐิ ติรัจจนา กัฏฐิ มีร่างกายดุมมนุษย์กัฏฐิ ตกลงในบ่อนั้นตาย ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ติรัจจนา ตกลงในบ่อนั้นตาย ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

ภิกษุแก่ล้งฆ่าสัตว์ให้ตาย ต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้

[๓๕๒] ภิกษุรู้้อยุ บริโภคน้ำมีตัวสัตว์ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังบริโภค เป็นทุกกฏ ในประโยค ๑ บริโภคแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๕๓] ภิกษุรู้้อยุ ฝืนอธิกรณที่สำเร็จแล้วตามธรรม เพื่อทำอีก ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังฝืน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ฝืนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๕๔] ภิกษุรู้้อยุ ปิดอาบัติชั่วคราวของภิกษุ ต้องอาบัติ ๑ คือ ปาจิตตีย์ .

[๓๕๕] ภิกษุรู้้อยุ ให้บุคคลมียาหยอน ๒๐ ปีอุปสมบท ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลัง ให้อุปสมบท เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้อุปสมบทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๕๖] ภิกษุรู้้อยุ ชักชวนแล้ว เดินทางไกลสายเดียวกันกับพวกพ่อค้าผู้เป็นโจร ต้อง อาบัติ ๒ คือ กำลังเดินทาง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เดินทางแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๕๗] ภิกษุชักชวนแล้ว เดินทางไกลสายเดียวกันกับมาตุคาม ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเดินทาง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เดินทางแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๕๘] ภิกษุ ไม่สละทัญญูอื่นชั่วช้า เมื่อสวดสมณภาสน์จบหนที่ ๓ ต้องอาบัติ ๒ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจา ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๕๙] ภิกษุรู้้อยุ กินร่วมกับภิกษุผู้กล่าวอย่างนั้น มีธรรมอันสมควรยังไม่ได้ทำ ยังไม่ได้สละทัญญูนั้น ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังกินร่วม เป็นทุกกฏในประโยค ๑ กินร่วมแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๐] ภิกษุรู้้อยุ เกลี่ยกล่อมสมณทูต ผู้ถูกสงฆ์นาสนะแล้วอย่างนั้น ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเกลี่ยกล่อม เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เกลี่ยกล่อมแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

สัปปาณกวรรคที่ ๗ จบ

สหธรรมมิกวรรคที่ ๘

[๓๖๑] ภิกษุอื่นภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่โดยชอบธรรม กล่าวว่า แน่ะเธอฉันจักยังไม่ ศึกษาในสิกขาบทนี้ จนกว่าจะได้ตามภิกษุอื่นผู้ฉลาด ผู้ทรงวินัย ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังพูด เป็นทุกกฏในประโยค ๑ พูดแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๒] ภิกษุกันวินัย ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังกัน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ กันแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๓] ภิกษุแสรังทำหลง ต้องอาบัติ ๒ คือ เมื่อความหลงอันภิกษุทั้งหลายยังไม่ ยกขึ้นประกาศ ทำหลง ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เมื่อความหลงอันภิกษุทั้งหลายยกขึ้นประกาศแล้ว ทำหลง ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๔] ภิกษุโกรธ ชัดใจ ให้ประหารแก่ภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังประหาร เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ประหารแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๕] ภิกษุโกรธ ชัดใจ เรือหอกคือฝ่ามือแก่ภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเรือ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เรือแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๖] ภิกษุกำจัดภิกษุด้วยอาบัติสังฆาติเสสหาญมิได้ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังกำจัด เป็นทุกกฏในประโยค ๑ กำจัดแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๗] ภิกษุแก่ล้งก่อความรำคาญแก่ภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังก่อ เป็นทุกกฏ ในประโยค ๑ ก่อแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๘] เมื่อภิกษุทั้งหลายเกิดบาดหมางกัน เกิดทะเลาะกัน ถึงการวิวาทกัน ภิกษุ ยืนแอบฟัง ต้องอาบัติ ๒ คือ เดินไปด้วยตั้งใจว่าจักฟัง ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ยืนที่ใด ได้ยิน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๖๙] ภิกษุให้ฉันทะเพื่อกรรมอันเป็นธรรมแล้ว ถึงธรรมคือความบ่นว่าในภายหลัง ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังบ่นว่า เป็นทุกกฏในประโยค ๑ บ่นว่าแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๓๗๐] เมื่อเรื่องอันจะพึงวินิจฉัยยังเป็นไปอยู่ในสงฆ์ ภิกษุไม่ให้ฉันนะ แล้วลุกจากอาสนะหลักไปเสีย ต้องอาบัติ ๒ คือ เมื่อยังไม่ละหัตถบาธแห่งบริษัท ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ละแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๗๑] ภิกษุกับสงฆ์ผู้พร้อมเพียงกัน ให้จีวร แล้วภายหลังถึงธรรมคือ ความบ่นว่า ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังบ่นว่า เป็นทุกกฏในประโยค ๑ บ่นว่าแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๗๒] ภิกษุรื้อย น้อมลากที่เขา น้อมไปจะถวายสงฆ์มาเพื่อบุคคล ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังน้อมมา เป็นทุกกฏในประโยค ๑ น้อมมาแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

สหรรรมิกวรรคที่ ๘ จบ

ราชวรรคที่ ๙

[๓๗๓] ภิกษุไม่ได้รับบอกก่อน เข้าไปสู่ภายในพระตำหนักหลวง ต้องอาบัติ ๒ คือ ก้าวเท้าที่ ๑ ล่วงธรณีประตุ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ก้าวเท้าที่ ๒ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๗๔] ภิกษุเก็บรัตนะ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเก็บ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เก็บแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๗๕] ภิกษุไม่บอกลาภิกษุที่มีมืออยู่ แล้วเข้าไปสู่บ้านในเวลาวิกาล ต้องอาบัติ ๒ คือ เข้าไปสู่ที่ล้อมเลย ๑ ก้าว ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เลย ๒ ก้าว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๗๖] ภิกษุให้ทำกลองเข็ม แล้วด้วยกระดูกกิติ แล้วด้วยงากิติ แล้วด้วยเขากิติ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ทำเป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๗๗] ภิกษุให้ทำเตียงกิติ ตั้งกิติ เกินประมาณ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๗๘] ภิกษุให้ทำเตียงกิติ ตั้งกิติ เป็นของหุ้มนุ่น ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๗๙] ภิกษุให้ทำผ้าสำหรับปูนั่ง เกินประมาณ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๘๐] ภิกษุให้ทำผ้าปิดฝี เกินประมาณ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๘๑] ภิกษุให้ทำผ้าอาบน้ำฝน เกินประมาณ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๓๘๒] ถามว่า ภิกษุให้ทำจีวรมีประมาณเท่าจีวรพระสวดต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุให้ทำจีวร มีประมาณเท่าจีวรพระสวด ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ทำแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

ภิกษุให้ทำจีวรมีประมาณเท่าจีวรพระสวด ต้องอาบัติ ๒ เหล่านี้

ราชวรรคที่ ๙ จบ

ขททกสิกขาบท จบ

คำถามและคำตอบในปาฏิเทสนียกัณฑ์

สิกขาบทที่ ๑

[๓๘๓] ถามว่า ภิกษุเข้าไปสู่ละแวกบ้าน รับของเคี้ยวกิติ ของฉันกิติ ด้วยมือของตน จากมือของภิกษุณีมีไชญาติ แล้วฉันต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุเข้าไปสู่ละแวกบ้าน รับของเคี้ยวกิติ ของฉันกิติ ด้วยมือของตน จากมือของภิกษุณีมีไชญาติ แล้วฉันต้องอาบัติ ๒ คือ รับด้วยมุ้งจกฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะทุกๆ คำกลืน ๑ .

ภิกษุเข้าไปสู่ละแวกบ้าน รับของเคี้ยวกิติ ของฉันกิติด้วยมือของตน จากมือของภิกษุณีมีไชญาติแล้วฉัน ต้องอาบัติ ๒ เหล่านี้ .

สิกขาบทที่ ๒

[๓๘๔] ภิกษุไม่ห้ามภิกษุณีผู้ยืนสั่งเสียอยู่ แล้วฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับด้วยมุ้งจกฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะทุกๆ คำกลืน ๑ .

สิกขาบทที่ ๓

[๓๘๕] ภิกษุรับของเคี้ยวกิติ ของฉันกิติ ในสกุลที่สงฆ์สมมติว่าเป็นแสกชะ ด้วยมือของตนมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับด้วยมุ้งจกฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะทุกๆ คำกลืน ๑ .

สิกขาบทที่ ๔

[๓๘๖] ถามว่า ภิกษุรับของเคี้ยวกิติ ของฉันกิติ อันเขาไม่ได้บอกให้รู้ไว้ก่อน ในเสนาสนะป่า ด้วยมือของตน ในวัดที่อยู่แล้วฉัน ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุรับของเคี้ยวกิติ ของฉันกิติ อันเขาไม่ได้บอกให้รู้ไว้ก่อน ในเสนาสนะป่า ด้วยมือของตน ในวัดที่อยู่แล้วฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับด้วยมุ้งจกฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ต้องอาบัติปาฏิเทสนีเยหุทุกๆ คำกลืน ๑ .

ภิกษุรับของเคียวกิติ ของฉันทกิติ อันเขาไม่ได้บอกให้รู้ไว้ก่อนในเสนาสนะปา ด้วยมือของตน ในวัดที่อยู่แล้วฉันท ต้องอาบัติ ๒ เหล่านี้ .

ปาฏิเทสนีเย ๔ สิกขาบท จบ

คำถามและคำตอบในเสขยิกัณฑ์

วรรคที่ ๑

[๓๘๗] ถามว่า ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นุ่งผ้าเลื่อยหน้า หรือเลื่อยหลัง ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นุ่งผ้าเลื่อยหน้า หรือเลื่อยหลัง ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นุ่งผ้าเลื่อยหน้า หรือเลื่อยหลัง ต้องอาบัติตัวหนึ่งนี้ .

[๓๘๘] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ห่มผ้าเลื่อยหน้า หรือเลื่อยหลัง ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๘๙] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เปิดกาย เดินไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๐] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เปิดกาย นั่งในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๑] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ คະนองมือ หรือทำไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๒] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ คະนองมือ หรือทำนั่งในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๓] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ แลดูในที่นั้นๆ ไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๔] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ แลดูในที่นั้นๆ นั่งในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๕] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินเวิกผ้าไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๖] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งเวิกผ้าในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

วรรคที่ ๑ จบ

วรรคที่ ๒

[๓๙๗] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินหัวเราะไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๘] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งหัวเราะในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๓๙๙] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินพูดเสียงดังขึ้นไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๔๐๐] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งพูดเสียงดังในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๔๐๑] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินโคลงกายไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๔๐๒] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งโคลงกายในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๔๐๓] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินไกวแขนไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๔๐๔] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งไกวแขนในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๔๐๕] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินโคลงศีรษะไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

[๔๐๖] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งโคลงศีรษะในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

วรรคที่ ๒ จบ

วรรคที่ ๓

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

- [๔๐๗] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินค้ำกายไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๐๘] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งค้ำกายในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ
ทุกกฏ .
- [๔๐๙] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินคลุมศีรษะไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๑๐] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งคลุมศีรษะในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๑๑] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เดินกระโหรงเท้าไปในละแวกบ้าน ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๑๒] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นั่งรัดขาในละแวกบ้าน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ
ทุกกฏ .
- [๔๑๓] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ รับบิณฑบาตโดยไม่เคารพ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๑๔] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ แลดูในที่นั้นๆ รับบิณฑบาต ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๑๕] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ รับแต่แกงมาก ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๑๖] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ รับบิณฑบาตจนพุนบาตร ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ
ทุกกฏ .

วรรคที่ ๓ จบ

วรรคที่ ๔

- [๔๑๗] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทบิณฑบาตโดยไม่เคารพ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๑๘] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ แลดูในที่นั้นๆ ฉันทบิณฑบาต ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๑๙] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทบิณฑบาตให้แหงในที่นั้นๆ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๐] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทแต่แกงมาก ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๑] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทบิณฑบาตขยุ่มแต่ยอดลงไป ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๒] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ กลบแกงหรือกบด้วยข้าวสุก ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๓] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ไม่อาพาธ ขอแกงกิติ ข้าวสุกกิติ เพื่อประโยชน์
แก่ตนมาฉันท ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๔] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ มุ่งจะยกโทษ แลดูบาตรของภิกษุอื่น ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๕] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ทำคำข้าวให้ใหญ่ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๖] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ทำคำข้าวให้ยาว ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

วรรคที่ ๔ จบ

วรรคที่ ๕

- [๔๒๗] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ เมื่อคำข้าวยังไม่ถึงปากอ้าปากไว้ท่า ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๘] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ สอดมือทั้งหมดเข้าไปในปาก ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
- [๔๒๙] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ พุดทั้งคำข้าวมีอยู่ในปาก ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ
ทุกกฏ .
- [๔๓๐] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทค้ำข้าว ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๓๑] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทกัดคำข้าว ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๓๒] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันททำกระพุงแก้มให้ตยุ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ
ทุกกฏ .
- [๔๓๓] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทสลัดมือ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๓๔] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทโปรยเมล็ดข้าว ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๓๕] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทแลบลิ้น ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
- [๔๓๖] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ฉันทตั้งจิบๆ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

วรรคที่ ๕ จบ

วรรคที่ ๖

- [๔๓๗] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ฉันทังขู้ตๆ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๓๘] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ฉันทเลยมือ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๓๙] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ฉันทขอบาตร ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๔๐] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ฉันทเลยมือปาก ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๔๑] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ รับโอนำด้วยมือเปื้อนอาภิส ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
[๔๔๒] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ เทนาล้างบาตรมีเมล็ดข้าวในละแวกบ้าน ต้อง
อาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๔๓] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลมีร่มในมือ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๔๔] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลมีไม้พลองในมือ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๔๕] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลมีศัตราในมือ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๔๖] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลมีอาวุธในมือ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

วรรคที่ ๖ จบ

วรรคที่ ๗

- [๔๔๗] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลสวมเขียงเท้า ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๔๘] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลสวมรองเท้า ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๔๙] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลไปในยาน ต้องอาบัติตัวหนึ่ง
คือ ทุกกฏ .
[๔๕๐] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลผู้อยู่บนที่นอน ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๑] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลผู้นั่งรัดเข่า ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๒] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลผู้โพกศีรษะ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๓] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ แสดงธรรมแก่บุคคลผู้คลุมศีรษะ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๔] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ นั่งอยู่ที่แผ่นดินแสดงธรรมแก่บุคคลผู้นั่งบน
อาสนะ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๕] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ นั่งบนอาสนะต่ำแสดงธรรมแก่บุคคลผู้นั่งบน
อาสนะสูง ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๖] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ยืนอยู่ แสดงธรรมแก่บุคคลผู้นั่งอยู่ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๗] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ เดินไปข้างหลัง แสดงธรรมแก่บุคคลผู้เดินไป
ข้างหน้า ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๘] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ เดินไปนอกทาง แสดงธรรมแก่บุคคลผู้เดินไป
ในทาง ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๕๙] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ยืนถ่ายอุจจาระ หรือ ปัสสาวะ ต้องอาบัติ
ตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๖๐] ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ หรือบ้านเขฬะลงบน
ของเขียวสด ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
[๔๖๑] ถามว่า ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้าน
เขฬะลงในน้ำ ต้องอาบัติเท่าไร?
ตอบว่า ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้านเขฬะลง
ในน้ำ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .
ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ หรือบ้านเขฬะลงในน้ำ ต้อง
อาบัติตัวหนึ่ง .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

วารคที่ ๗ จบ
เสขียวัตร ๗๕ ลิกขาบท จบ
กตาวีตติวารที่ ๒ จบ

วิปิตติวารที่ ๓

[๔๖๒] ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔ อย่าง?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม จัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ อย่าง คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ . . .

ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔ อย่าง?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ จัดเป็นวิบัติอันหนึ่ง คือ อาจารย์วิบัติ บรรดาวิบัติ ๔ อย่าง .

วิปิตติวารที่ ๓ จบ

สังคหิตวารที่ ๔

[๔๖๓] ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดาอาบัติ ๗ กอง?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม สงเคราะห์ด้วยอาบัติ ๓ กอง บรรดาอาบัติ ๗ กอง คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ . . .

ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดาอาบัติ ๗ กอง?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๑ คือ กองอาบัติทุกกฏ บรรดาอาบัติ ๗ กอง .

สังคหิตวารที่ ๔ จบ

สมณฐานวารที่ ๕

[๔๖๔] ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๕?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐาน แห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ เกิดขึ้นด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา .

สมณฐานวารที่ ๕ จบ

อธิกรณวารที่ ๖

[๔๖๕] ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม เป็นอธิกรณไหน บรรดาอธิกรณ ๔?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม เป็นอาปิตตอธิกรณ บรรดาอธิกรณ ๔ . . .

ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ เป็นอธิกรณไหน บรรดาอธิกรณ ๔?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ เป็นอาปิตตอธิกรณ บรรดาอธิกรณ ๔ .

อธิกรณวารที่ ๖ จบ

สมถวารที่ ๗

[๔๖๖] ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม ระบุด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม ระบุด้วยสมถะ ๒ อย่าง บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ ด้วยสัมมชวาวิเนย ๑ ด้วยปฎิญญาตกรณะ ๑ บางที่ ด้วยสัมมชวาวิเนยกับตัตถ-
*การกะ ๑ . . .

ถามว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วน เชพะลงในน้ำ ระบุด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
ตอบว่า อาบัติของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ้ายอจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วน
เชพะลงในน้ำ ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางทีด้วยสัมมุขาริณัย ๑ ด้วยปฏิญญาต-
*กรณะ ๑ บางที ด้วยสัมมุขาริณัยกับติณวัตถการกะ ๑ .
สมถวารที่ ๗ จบ

สมถจยวารที่ ๘

[๔๖๗] ถามว่า ภิกษุผู้เสพเมถุนธรรม ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุผู้เสพเมถุนธรรมต้องอาบัติ ๓ ตัว คือ เสพเมถุนธรรมในสรีระที่ไม่ถูก
สัตว์กัด ต้องอาบัติปาราชิก ๑ เสพเมถุนธรรมในสรีระที่ถูกสัตว์กัดแล้วโดยมาก ต้องอาบัติ
ถุลลัจจัย ๑ สอดองค์กำเนิดเข้าไปในปากที่อำ มิได้ถูกต้อง ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

ภิกษุเสพเมถุนธรรม ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

ถ. อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔ อย่าง? สงเคราะห์ด้วยกอง
อาบัติเท่าไร บรรดาอาบัติ ๗ กอง? เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖?
เป็นอธิกรณ์ไหน บรรดาอธิกรณ์ ๔? ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ต. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ อย่าง คือ บางทีเป็นศีลวิบัติ บางที
เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๓ บรรดาอาบัติ ๗ กอง คือ บางทีด้วยกองอาบัติปาราชิก
บางทีด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางทีด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ คือเกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .
จัดเป็นอาปิตตอธิกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔ .

ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือบางทีด้วยสัมมุขาริณัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑
บางทีด้วยสัมมุขาริณัยกับติณวัตถการกะ ๑

ถ. ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ้ายอจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนเชพะลงในน้ำ
ต้องอาบัติเท่าไร?

ต. ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ้ายอจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนเชพะลงในน้ำ
ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือทุกกฏ .

ภิกษุอาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ้ายอจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนเชพะลงในน้ำ ต้อง
อาบัติตัวหนึ่งนี้ .

ถ. อาบัตินั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร
บรรดาอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖? เป็นอธิกรณ์ไหน
บรรดาอธิกรณ์ ๔? ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ต. อาบัตินั้นจัดเป็นวิบัติอย่างหนึ่ง บรรดาวิบัติ ๔ คือ อาจารย์วิบัติ สงเคราะห์ด้วย
กองอาบัติหนึ่ง บรรดาอาบัติ ๗ กอง คือ ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่
วาจา . จัดเป็นอาปิตตอธิกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔ .

ระวังด้วยสมณะ ๓ อย่าง บรรดาสมณะ ๗ คือ บางทีด้วยสัมมุขาริณัย ๑ ด้วย
ปฏิญญาตกรณะ ๑ บางทีด้วยสัมมุขาริณัยกับติณวัตถการกะ ๑ .

สมถจยวาร ที่ ๘ จบ

๘ วารนี้ พระธรรมสังคิตกาจารย์เขียนไว้ สำหรับสวดเท่านั้น ฯ

หัวข้อประจำวาร

[๔๖๘] กัถลปิณญุตีวาร ๑ กตปิตติวาร ๑ วิปัตติวาร ๑ สังคหิตวาร ๑ สมุฏฐาน-
*วาร ๑ อธิกรณวาร ๑ สมถวาร ๑ สมถจยวาร ๑ .

กัถลปิณญุตีวารที่ ๑

คำถามและคำตอบในปาราชิก ๔ สิกขาบท

[๔๖๙] พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น
ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัยคือเสพเมถุนธรรม ณ ที่ไหน? ทรงปรารภใคร? เพราะเรื่อง
อะไร? ใครนำมา? เป็นต้น .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑

ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น
ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัยคือเสพเมถุนธรรม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระสุทิน กลันทบุตร .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องพระสุทิน กลันทบุตร เสพเมถุนธรรมในปราณหุติยิกา .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

- ก. ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนป็นบัญญัติ หรือ?
- ค. มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๒ อนป็นบัญญัติไม่มี ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น .
- ก. มีสี่พหุตถบัญญัติ ปหเสบัญญัติ หรือ?
- ค. มีแต่สี่พหุตถบัญญัติ .
- ก. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?
- ค. มีแต่สาธารณบัญญัติ .
- ก. มีเอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติ หรือ?
- ค. มีแต่เอกโตบัญญัติ .
- ก. บรรดาปาติโมกขบทเทศ ๕ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้นจัดเข้าในอุเทศไหน นับเนื่องในอุเทศไหน?
- ค. จัดเข้าในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .
- ก. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?
- ค. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๒ .
- ก. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร?
- ค. เป็นศีลวิบัติ .
- ก. บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน?
- ค. เป็นอาบัติกองปาราชิก .
- ก. บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร?
- ค. เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา . . .
- ก. ใครนำมา?
- ค. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา .

รายนามพระเถระผู้ทรงพระวินัย

พระเถระเหล่านี้ คือ พระอุบาลี พระทาสกะ พระโสณกะ พระสิคควะ รวมเป็นห้าทั้งพระโมคคัลลบุตร นำพระวินัยมาในทวีปชื่อว่าชมพูทวีป . แต่ที่นั่น พระเถระผู้ประเสริฐ มีปัญญามากเหล่านี้ คือ พระมหินทะ ๑ พระอภิกุญยะ ๑ พระอุตตยะ ๑ พระสัมพะละ ๑ . . . พระเถระผู้ประเสริฐมีปัญญามากเหล่านี้ รู้พระวินัย จลลิตในมรรคา ได้ประกาศพระวินัยปิฎกไว้ในเกาะตามพินณ .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๒

[๔๓๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัยคือถือเอาทรัพย์อันเจ้าของมิได้ให้ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ก. ทรงปรารภใคร?

ค. ทรงปรารภพระอนิยะ กุมภการบุตร .

ก. เพราะเรื่องอะไร?

ค. เพราะเรื่องที่พระอนิยะ กุมภการบุตร ถือเอาไม้ของหลวงซึ่งไม่ได้รับพระราชทาน .

มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๑ . บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา บางที่เกิดแต่วาจา กับจิต มีไชกาย บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๓

[๔๓๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัยคือแก่งพรากกายมนุษย์จากชีวิต ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ก. ทรงปรารภใคร?

ค. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ก. เพราะเรื่องอะไร?

ค. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปปลงชีวิตกันและกัน .

มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา บางที่เกิดแต่วาจา กับจิต มีไชกาย บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๔

[๔๓๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัยคือ กล่าววาจาดุตตริมนุสสรธรรมอันไม่มี ไม่เป็นจริง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ก. ทรงปรารภใคร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. ทรงปรารภภิกษุพวกฝั่งแม่น้ำวัคคุมทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุพวกฝั่งแม่น้ำวัคคุมทา กล่าวสรรเสริญอุตตริมนุสสรธรรมของกันและกันแก่พวกภคฤหัสถ์ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา บางที่เกิดแต่วาจาจากจิต มีไชกาย บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสส ๑๓ ลิกขาบท

[๔๗๓] พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส เพราะปัจจัยคือพยายามปล่อยขอสัจ ฌ ที่ไหน ทรงปรารภใคร เพราะเรื่องอะไร . . . ใครนำมา .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑

ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัยคือ พยายามปล่อยขอสัจ ฌ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ฌ พระนครสาวตลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระเสยยสกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระเสยยสกะ พยายามปล่อยขอสัจ .

ถ. ในสังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนุบัญญัติ อนุป็นบัญญัติ หรือ?

ต. มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ อนุป็นบัญญัติไม่มี ในสังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑ นั้น .

ถ. มีสัพพัตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สัพพัตถบัญญัติ .

ถ. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .

ถ. มีเอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .

ถ. บรรดาปาติโมกขบทเทศ ๕ สังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑ นั้นจัดเข้าในอุเทศไหน? นับเนื่องในอุเทศไหน?

ต. จัดเข้าในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .

ถ. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?

ต. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๓ .

ถ. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร?

ต. เป็นศีลวิบัติ .

ถ. บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน?

ต. เป็นอาบัติกองสังฆาติเสส .

ถ. บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑ นั้น เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ต. เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา . . .

ถ. ใครนำมา?

ต. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา .

รายนามพระเถระผู้ทรงพระวินัย

พระเถระเหล่านี้ คือ พระอุบาลี พระทาสกะ พระโสณกะ พระสิคคเวระ รวมเป็นห้า ทั้งพระโมคคัลลิตบตร นำพระวินัยมาในทวีป ชื่อว่าขมพุมีสิริ . แต่เนิ่น พระเถระผู้ประเสริฐ ผู้มีปัญญามากเหล่านี้ คือ พระมหินทะ ๑ พระอิฎฐิยะ ๑ พระอุตตยะ ๑ พระสัมพะละ ๑ . . . พระเถระผู้ประเสริฐ มีปัญญามากเหล่านี้ รู้พระวินัยฉลาดในมรรคา ได้ประกาศพระวินัยปิฎกไว้ในเกาะตามปณณิ .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๒

[๔๗๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัยคือถึงความเคล้าคลึงด้วยกายกับมาตุคาม ฌ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ฌ พระนครสาวตลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีถึงความเคล้าคลึงด้วยกายกับมาตุคาม .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๓

[๔๗๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัยคือพูดเคาะมาตุคามด้วยวาจาชั่วหยาบ ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีพูดเคาะมาตุคาม ด้วยวาจาชั่วหยาบ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ คือ
บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มิใช่กาย บางที่เกิดแต่กาย วาจา
และจิต .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๔

[๔๗๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกามในสำนัก
มาตุคาม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายี กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกามในสำนักมาตุคาม .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๕

[๔๗๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ถึงความเป็นผู้เที่ยวชกสือ ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระอุทายี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระอุทายีถึงความเป็นผู้เที่ยวชกสือ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย
สมุฏฐาน ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มิใช่วาจา มิใช่จิต บางที่เกิดแต่วาจา มิใช่กาย มิใช่จิต
บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มิใช่จิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา บางที่เกิดแต่วาจากับจิต
มิใช่กาย บางที่เกิดแต่กายวาจาและจิต .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๖

[๔๗๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ให้ทำกฐิต์ด้วยอาการขอเอาเอง ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ เมืองอาฬวี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุชาวเมืองอาฬวี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุชาวเมืองอาฬวี ให้ทำกฐิต์ด้วยอาการขอเอาเอง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๖ .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๗

[๔๗๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ให้ทำวิหารใหญ่ ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระฉนณะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระฉนณะแผ้วถางพื้นที่วิหาร ได้สั่งให้ตัดต้นไม้ที่เขาสมมตว่า
เป็นเจดีย์ต้นหนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๖ .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๘

[๔๘๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือความก่อกำจัดภิกษุ ด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิกอันหามูลมิได้ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเมตตियะและพระภุมมชกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเมตตियะและพระภุมมชกะ ตามก่อกำจัดท่านพระทัฬหฬลบุตร ด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิกอันหามูลมิได้ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๔

[๔๘๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ถือเอาเอกเทศบางอย่างแห่งอิทธิอื่นเป็น เรื่องอื่น ให้เป็นเพียงเลส ตามก่อกำจัดภิกษุด้วยธรรมอันมีโทษถึงปาราชิก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเมตตियะและพระภุมมชกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเมตตियะ และพระภุมมชกะถือเอาเอกเทศบางอย่างแห่งอิทธิอื่นเป็น เรื่องอื่น ให้เป็นเพียงเลส ตามก่อกำจัดท่านพระทัฬหฬลบุตร ด้วยธรรมอันมีโทษถึงปาราชิก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑๐

[๔๘๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระเทวทัต .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่พระเทวทัตตักทายเพื่อทำลายสงฆ์ ผู้พร้อมเพรียงกัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแก่กาย วาจา และจิต .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑๑

[๔๘๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ภิกษุผู้ประพฤติตามภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ผู้ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุหลายรูปได้ประพฤติตาม เข้าพวกพระเทวทัตผู้ตักทายเพื่อทำลายสงฆ์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแก่กาย วาจา และจิต .

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑๒

[๔๘๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ภิกษุผู้ว่ายาก ไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครโกสัมพี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภท่านพระฉนณะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ท่านพระฉนณะ อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอุบายโดยชอบธรรม ได้ทำตนให้เป็นผู้อื่นใครๆ ว่ากล่าวไม่ได้ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแก่กาย วาจา และจิต .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสสสิกขาบทที่ ๑๓

[๔๘๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาภิเสสเพราะปัจจัย คือภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล ไม่สละกรรมเพราะ สวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุพวกพระอัสสชิและพระปณิพพลกะ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุพวกพระอัสสชิ และพระปณิพพลกะถูกสงฆ์ลงปีพพาชนิยกรรม แล้วกลับหาว่า ภิกษุทั้งหลายถึงความพอใจ ถึงความขัดเคือง ถึงความหลง ถึงความกลัว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือเกิดแต่กาย วาจา และจิต . . .

คำถามและคำตอบในเสขียวัตถ

[๔๘๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติทุกกฎเพราะปัจจัย คืออาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ้ายอจจาระหรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงลงในน้ำ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภพระฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องพระฉัพพัคคีย์ ถ้ายอจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง บ้วนขะพะลง บ้าง ลงในน้ำ .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วย สมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .

กัตถบัญญัติวาร ที่ ๑ จบ

กตปัตติวารที่ ๒

คำถามและคำตอบอาบัติในปาราชิกกัณฑ์

[๔๘๗] ถามว่า เพราะปัจจัยคือเสพเมถุนธรรม ภิกษุและภิกษุณี ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม ภิกษุและภิกษุณี ต้องอาบัติ ๔ คือ เสพ เมถุนธรรมในสรีระที่สัตว์มิได้กัด ต้องอาบัติปาราชิก ๑ เสพเมถุนธรรมในสรีระที่สัตว์กัดแล้ว โดยมาก ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ สอดองค์กำเนิดเข้าไปในปากที่อำ มิได้ถูกต้อง ต้องอาบัติทุกกฎ ๑ เป็นปาจิตตีย์ในเพราะทอนยางกลม ๑ เพราะปัจจัยคือเสพเมถุนธรรม ภิกษุและภิกษุณี ต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้ .

[๔๘๘] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ถือเอาทรัพย์อันเจ้าของมิได้ให้ ภิกษุและภิกษุณี ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ถือเอาทรัพย์อันเจ้าของมิได้ให้ ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติ ๓ คือ ถือเอาทรัพย์อันเจ้าของมิได้ให้ เป็นส่วนแห่งโจรกรรมมีราคา ๕ มาสก หรือเกินกว่า ๕ มาสก ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ถือเอาทรัพย์อันเจ้าของมิได้ให้ เป็นส่วนแห่งโจรกรรม มีราคา เกินกว่า ๑ มาสก หรือหย่อนกว่า ๕ มาสก ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ถือเอาทรัพย์อันเจ้าของมิได้ ให้ เป็นส่วนหนึ่งแห่งโจรกรรม มีราคา ๑ มาสก หรือหย่อนกว่า ๑ มาสก ต้องอาบัติทุกกฎ ๑ เพราะปัจจัย คือ ถือเอาทรัพย์อันเจ้าของมิได้ให้ ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

[๔๘๙] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ แกล้งพรากกายมนุษย์จากชีวิต ภิกษุและภิกษุณีต้อง อาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ แกล้งพรากกายมนุษย์จากชีวิต ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติ ๓ คือ ขดบ่อเจาะจงมนุษย์ว่าจักตกลงตาย ต้องอาบัติทุกกฎ ๑ เมื่อตกแล้วทุกขเวทนาเกิดขึ้น ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ตาย ต้องอาบัติปาราชิก ๑ เพราะปัจจัย คือ แกล้งพรากกายมนุษย์จากชีวิต ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

[๔๙๐] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ กล่าวอวดอุตตริมนุสสรธรรม อันไม่มี ไม่เป็นจริง ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ กล่าวอวดอุตตริมนุสสรธรรมอันไม่มี ไม่เป็นจริง ภิกษุ และภิกษุณีต้องอาบัติ ๓ คือ ภิกษุมีความปรารถนาลามก ถูกความปรารถนาครอบงำ กล่าวอวด อุตตริมนุสสรธรรม อันไม่มี ไม่เป็นจริง ต้องอาบัติปาราชิก ๑ กล่าววา ภิกษุได้อยู่ในวิหารของ ท่าน ภิกษุ นั้นเป็นพระอรหันต์ เมื่อผู้ฟังเข้าใจความ ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เมื่อไม่เข้าใจความ ต้องอาบัติทุกกฎ ๑ เพราะปัจจัย คือ กล่าวอวดอุตตริมนุสสรธรรมอันไม่มี ไม่เป็นจริง ภิกษุ และภิกษุณีต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

คำถามและคำตอบในสังฆาภิเสกกัน

[๔๙๑] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ พยายามปล่อยอสุจิ ภิกษุต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ พยายามปล่อยอสุจิ ภิกษุต้องอาบัติ ๓ คือ ตั้งใจพยายาม อสุจิเคลื่อน ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ ตั้งใจพยายาม แต่อสุจิไม่เคลื่อน ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ .

[๔๙๒] เพราะปัจจัย คือ ถึงความเคล้าคลึงด้วยกาย ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติ ๕ คือ ภิกษุณีมีความกำหนด ยินดีในการจับต้องอวัยวะได้รากลึงลงมา หรือเหนือหัวเขาขึ้นไป ของบุรุษบุคคลผู้มีความกำหนด ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ภิกษุจับต้องกายด้วยกาย ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ * เอกายถูกต้องของเนื่องด้วยกายต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เอกาของเนื่องด้วยกายถูกต้องของเนื่องด้วยกาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เป็นปาจิตตีย์ในเพราะจีด้วยนิ้วมือ ๑ เพราะปัจจัย คือ ถึงความเคล้าคลึงด้วยกาย ต้องอาบัติ ๕ เหล่านี้ .

[๔๙๓] เพราะปัจจัย คือ พุดเกาะมาตุคามด้วยวาจาชั่วหยาบ ภิกษุต้องอาบัติ ๓ คือ พุดชมกิติ พุดตีกิติ พาดพิงวจจรรด ปัสสาวมรรค ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ พุดชมกิติ พุดตีกิติ พาดพิงอวัยวะได้รากลึงลงมา เหนือหัวเขาขึ้นไป เว้นวจจรรด ปัสสาวมรรค ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ พุดชมกิติ พุดตีกิติ พาดพิงของเนื่องด้วยกาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๔๙๔] เพราะปัจจัย คือ กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกาม ภิกษุต้องอาบัติ ๓ คือ กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกามในสำนักมาตุคาม ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกาม ในสำนักบิณฑุฑฑะภิกษุ ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกามในสำนักศิโรจฉาน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๔๙๕] เพราะปัจจัย คือ ถึงความเป็นผู้เที่ยวชักสือ ภิกษุต้องอาบัติ ๓ คือ รับคำนำไปบอก กลับมาบอก ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ รับคำ นำไปบอก แต่ไม่กลับมาบอก ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ รับคำ แต่ไม่นำไปบอก และไม่กลับมาบอก ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๔๙๖] เพราะปัจจัย คือ ให้ทำกฐิต์ด้วยอาการขอเอาเอง ต้องอาบัติ ๓ คือ ให้ทำเป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อก่อนดินอีกก่อนหนึ่งยังไม่มา ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เมื่อก่อนดินนั้นมาแล้ว ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ .

[๔๙๗] เพราะปัจจัย คือ ให้ทำวิหารใหญ่ ต้องอาบัติ ๓ คือ ให้ทำเป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อก่อนดินอีกก่อนหนึ่งยังไม่มา ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เมื่อก่อนดินนั้นมาแล้ว ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ .

[๔๙๘] เพราะปัจจัย คือ ตามกำจัดภิกษุด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิก อันหามูลมิได้ ต้องอาบัติ ๓ คือ ไม่ให้ทำโอกาสประสงคจะให้เคลื่อน โจทต้องอาบัติทุกกฏ ๑ กับสังฆาภิเสก ๑ ให้ทำโอกาสประสงคจะดำ โจท ต้องอาบัติโอมสวาท ๑ .

[๔๙๙] เพราะปัจจัย คือ ถือเอาเอกเทศบางอย่างแห่งอิทธิอันเป็นเรื่องอื่น ให้เป็นเพียงเลศ ตามกำจัดภิกษุด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิก ต้องอาบัติ ๓ คือ ไม่ให้ทำโอกาส ประสงคจะให้เคลื่อน โจท ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ กับสังฆาภิเสก ๑ ให้ทำโอกาสประสงคจะดำ โจท ต้องอาบัติโอมสวาท ๑ .

[๕๐๐] เพราะปัจจัย คือ ไม่ละกรรม เพราะสวดสมณภาสนครบ ๓ จบ ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติเป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ .

[๕๐๑] เพราะปัจจัย คือ ไม่ละกรรม เพราะสวดสมณภาสนครบ ๓ จบ ภิกษุผู้ประพฤติตามภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ .

[๕๐๒] เพราะปัจจัย คือ ไม่ละกรรมเพราะสวดสมณภาสนครบ ๓ จบ ภิกษุผู้ว่ายาก ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ .

[๕๐๓] เพราะปัจจัย คือ ไม่ละกรรมเพราะสวดสมณภาสนครบ ๓ จบ ภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติเป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาภิเสก ๑ . . .

[๕๐๔] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ ภิกษุต้องอาบัติตัวหนึ่งนี้ .

กตปิตติวาร ที่ ๒ จบ

วิปิตติวารที่ ๓

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

[๕๐๕] ถามว่า อาบัติเพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔?

ตอบว่า อาบัติเพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรมจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ . . .

ถามว่า อาบัติเพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔?

ตอบว่า อาบัติเพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ จัดเป็นวิบัติอย่างหนึ่ง คือ อาจารย์วิบัติ บรรดาวิบัติ ๔ .

วิปตติวารที่ ๓ จบ

สังคหิตวารที่ ๔

[๕๐๖] ถามว่า อาบัติเพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗?

ตอบว่า อาบัติเพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๔ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ . . .

ถามว่า อาบัติเพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗?

ตอบว่า อาบัติเพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๑ คือ ด้วยกองอาบัติทุกกฏ บรรดากองอาบัติ ๗ .

สังคหิตวาร ที่ ๔ จบ

สมุฏฐานวารที่ ๕

[๕๐๗] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม อาบัติเกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม อาบัติเกิดด้วยสมุฏฐานอย่างหนึ่ง บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา . . .

ถามว่า เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ อาบัติเกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ อาบัติเกิดด้วยสมุฏฐานอย่างหนึ่ง บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา .

สมุฏฐานวาร ที่ ๕ จบ

อธิกธรรณวารที่ ๖

[๕๐๘] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม อาบัติจัดเป็นอธิกธรรณอะไร บรรดาอธิกธรรณ ๔?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม อาบัติจัดเป็นอาปิตตาทิกรณ บรรดาอธิกธรรณ ๔ . . .

ถามว่า เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ อาบัติจัดเป็นอธิกธรรณอะไร บรรดาอธิกธรรณ ๔?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ อาบัติจัดเป็นอาปิตตาทิกรณ บรรดาอธิกธรรณ ๔ .

อธิกธรรณวาร ที่ ๖ จบ

สมถวาร ที่ ๗

[๕๐๙] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม อาบัติระงับด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ เสพเมถุนธรรม อาบัติระงับด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฎิญาตกรรม ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย กับตณวัตถการกะ ๑ . . .

ถามว่า เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ อาบัติระงับด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ อาศัยความไม่เชื่อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ อาบัติระงับด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ปฏิญญาकरणะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณัยกับติณวัตถการกะ ๑ .
สมถวารที่ ๗ จบ

สมถจยวาร ที่ ๘

[๕๑๐] ถามว่า เพราะปัจฉัย คือ เสพเมถุนธรรม ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจฉัย คือ เสพเมถุนธรรม ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติ ๔ คือ เสพ
เมถุนธรรมในสรีระที่สัตว์มิได้กัด ต้องอาบัติปาราชิก ๑ เสพเมถุนธรรมในสรีระที่สัตว์กัดแล้ว
โดยมาก ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ สอดองค์กำเนิดเข้าไปในปากที่อำมิได้ถูกต้อง ต้องอาบัติทุกกฏ ๑
เป็นปาจิตตีย์ในเพราะทอนยาง ๑

เพราะปัจฉัย คือ เสพเมถุนธรรม ภิกษุและภิกษุณีต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ
เท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖? เป็น
อธิการณะอะไร บรรดาอธิการณ ๔? ระบุด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่
เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๔ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก
บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่
วาจา .

เป็นอาปัตตการิณ ๒ บรรดาอธิการณ ๔ .

ระบุด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณัย ๑ ด้วยปฏิญญาकरणะ
๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณัยกับติณวัตถการกะ ๑ . . .

ถามว่า เพราะปัจฉัย คือ อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือ
บ้วนขะพะลงในน้ำ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจฉัย คือ อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือ
บ้วนขะพะลงในน้ำ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ทุกกฏ .

เพราะปัจฉัย คือ อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะ
ลงในน้ำ ต้องอาบัติตัวหนึ่งนี้ .

ถามว่า อาบัตินั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร
บรรดากองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖? เป็นอธิการณ
อะไร บรรดาอธิการณ ๔? ระบุด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ตอบว่า อาบัตินั้น จัดเป็นวิบัติ ๑ คือ อาจารย์วิบัติ บรรดาวิบัติ ๔ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๑ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่
วาจา .

เป็นอาปัตตการิณ ๒ บรรดาอธิการณ ๔ .

ระบุด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณัย ๑ ด้วยปฏิญญาต-

*करणะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณัยกับติณวัตถการกะ ๑ .

สมถจยวารที่ ๘ จบ

ปัจฉยวาร ๘ จบ

มหาวิภังค์ ๑๖ มหาวาร จบ

ภิกขุณีวิภังค์ ๑๖ มหาวาร

กัถลปัญญัตติวารที่ ๑

ปาราชิกกัถล

[๕๑๑] พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ แก่ภิกษุณีทั้งหลาย ณ ที่ไหน? ทรงปาราภิกโร? เพราะเรื่องอะไร?
ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนันันบัญญัติ สัพพัตถบัญญัติ ปเทส-

*บัญญัติ สาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ เอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติหรือ? บรรดาปาติโมก-

*ขทเทศ ๔ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น จัดเข้าในอุเทศไหน? นับเนื่องในอุเทศไหน? มาสู่อุเทศ

โดยอุเทศที่เท่าไร? บรรดาวิบัติ ๔ จัดเป็นวิบัติอย่างไร? บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกอง

ไหน? บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร? บรรดาอธิการณ ๔ เป็นอธิการณ

ไหน? บรรดาสมถะ ๗ ระบุด้วยสมถะเท่าไร? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น อะไรเป็นวินัย?

ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น อะไรเป็นอภินัย? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น อะไรเป็นปาติ-

*โมกข์ ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น อะไรเป็นอธิปาติโมกข์ อะไรเป็นวิบัติ? อะไรเป็นสมบัต?

อะไรเป็นข้อปฏิบัติ? พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ แก่ภิกษุณีทั้งหลาย เพราะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ทรงอาศัยอำนาจประโยชน์เท่าไร? พวกไหนศึกษา? พวกไหนมีสิกขาอันศึกษาแล้ว? ปาราชิก
สิกขาบทที่ ๕ นั้น ตั้งอยู่ในใคร? พวกไหนยอมทรงไว้? เป็นถ้อยคำของใคร? ใครนำมา?
ปาราชิกกัณฑ์

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕

[๕๑๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ แก่ภิกษุทั้งหลาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีสุนทรินันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีสุนทรินันทา มีความกำหนัด ยินดีในการเคล้าคลึงด้วยกาย
ของบุรุษบุคคลผู้กำหนด .

ถ. ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนป็นบัญญัติ หรือ?

ต. มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ อนป็นบัญญัติ ไม่มีในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น .

ถ. มีสหพัตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สหพัตถบัญญัติ .

ถ. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .

ถ. มีเอกโตบัญญัติ อเอกโตบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .

บรรดาปาติโมกข์บทที่ ๔ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น จัดเข้าในอุเทศไหน? นับเนื่อง
ในอุเทศไหน?

ต. จัดเข้าในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .

ถ. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?

ต. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๒ .

ถ. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร?

ต. เป็นศีลวิบัติ .

ถ. บรรดาอาบัติ ๓ กอง เป็นอาบัติกองไหน?

ต. เป็นกองอาบัติปาราชิก .

ถ. บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น เกิดขึ้นด้วยสมุฏฐาน
เท่าไร?

ต. เกิดขึ้นด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย กับจิต มีไชวาจา .

ถ. บรรดาอิทธิกรรม ๔ เป็นอิทธิกรรมอะไร?

ต. เป็นอาปัตตอิทธิกรรม .

ถ. บรรดาสมณะ ๓ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

ต. ระวังด้วยสมณะ ๒ คือสัมมุขาวินัย ๑ ปฏิญญาตกระณะ ๑ .

ถ. ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น อะไรเป็นวินัย? อะไรเป็นอภิวินัย?

ต. พระบัญญัติเป็นวินัย การจำแนกเป็นอภิวินัย .

ถ. ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น อะไรเป็นปาติโมกข์? ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น
อะไรเป็นอธิปาติโมกข์?

ต. พระบัญญัติเป็นปาติโมกข์ การจำแนกเป็นอธิปาติโมกข์ .

ถ. อะไรเป็นวิบัติ?

ต. ความไม่สังวรเป็นวิบัติ .

ถ. อะไรเป็นสมบัตติ?

ต. ความสังวรเป็นสมบัตติ .

ถ. อะไรเป็นข้อปฏิบัติ?

ต. ข้อที่ภิกษุณีสมาทานอาปทานโกฎกศีลตลอดชีวิตว่า จักไม่ทำกรรมเห็นปานนี้ แล้ว
ศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย เป็นข้อปฏิบัติ .

ถ. พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ แก่ภิกษุทั้งหลาย ทรงอาศัย
อำนาจประโยชน์เท่าไร?

ต. พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ แก่ภิกษุทั้งหลาย เพราะทรง
อาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ เพื่อความรับว่าดีแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑
เพื่อชมภิกษุณีผู้เก้อยาก ๑ เพื่ออุยสุสำราญแห่งภิกษุณี ผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสวะอันจะ
บังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอาสวะอันจะบังเกิดในอนาคต ๑ เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่
ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑ เพื่อความดำรงมั่นแห่งพระสัท-

* ธรรม ๑ เพื่ออนุเคราะห์ พระวินัย ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

- ถ. พวกไหนศึกษา?
- ต. ภิกษุณีเป็นเสกขะและเป็นกัลยาณบุรุษนศึกษา .
- ถ. พวกไหนมีสิกขาอันศึกษาแล้ว?
- ต. ภิกษุณีผู้อรหันต์มีสิกขาอันศึกษาแล้ว .
- ถ. ปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ นั้น ตั้งอยู่ในใคร?
- ต. ตั้งอยู่ในภิกษุณีผู้ใคร่ต่อการศึกษา .
- ถ. พวกไหนยอมทรงไว้?
- ต. ปาราชิกสิกขาบทที่ ๕ ย่อมเป็นไปแก่ภิกษุณีเหล่าใด ภิกษุณีเหล่านั้นยอมทรงไว้ .
- ถ. เป็นถ้อยคำของใคร?
- ต. เป็นพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า .
- ถ. ใครนำมา?
- ต. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา .

รายนามพระเถระผู้ทรงพระวินัย

พระเถระเหล่านี้ คือ พระอุบาลี พระทาสกะ พระโสณกะ พระสิลควะ
รวมเป็นห้าทั้งพระโมคคัลลสิบุตร นำพระวินัยมาในทวีปชื่อว่าชมพูทวีป .
แต่นั้น พระเถระผู้ประเสริฐมีปัญญามากเหล่านี้ คือ พระมหินทะ ๑
พระอัญญิยะ ๑ พระอุตตยะ ๑ พระสัมพละ ๑ . . . พระเถระผู้ประเสริฐ ผู้มี
ปัญญามากเหล่านี้ รู้พระวินัย จลาลดในมรรคา ได้ประกาศพระวินัยปิฎก
ไว้ในเกาะตามพินณ .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๖

[๕๑๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๖ แก่ภิกษุณีทั้งหลาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีถูลนันทารู้สึกว่า ภิกษุณีต้องปาราชิกกรรม ไม่โจทด้วยตนเอง
ไม่บอกแก่คณะ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง คือ
เกิดแต่กาย วาจา และจิต .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๗

[๕๑๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๗ แก่ภิกษุณีทั้งหลาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีถูลนันทา ประพฤติตามพระอริยฐานะ ผู้เคยเป็นคนฆ่าแรง ถูก
สงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันยกวัตร .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

คำถามและคำตอบในปาราชิกสิกขาบทที่ ๘

[๕๑๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ ๘ แก่ภิกษุณีทั้งหลาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

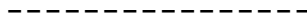
ต. เพราะเรื่องภิกษุณีฉัพพัคคีย์ทำวัตรที่ ๘ ให้บริบูรณ์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

ปาราชิก ๘ สิกขาบท จบ

หัวข้อประจำกัณฑ์

[๕๑๖] พระมหาวิระทรงบัญญัติปาราชิกอันเป็นวัตรแห่งการขาดอย่างไม่ต้องสงสัย คือ
เมถุน ๑ อทินนาทาน ๑ มนุสสวิกตยะ ๑ อุตตริมนุสสธรรม ๑ กายสังสัคคะ ๑ ปกปิด ๑

สังฆาติเสสกันท์

คำถามและคำตอบในสังฆาติเสส ๑๐ ลิกขาบท

[๕๑๓] พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุณีผู้กล่าวให้ร้าย ก่อคดี ณ ที่ไหน? ทรงปรารภใคร? เพราะเรื่องอะไร? . . . ใครนำมา?

สังฆาติเสสลิกขาบท ที่ ๑

[๕๑๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสลิกขาบท ที่ ๑ แก่ภิกษุณีผู้กล่าวให้ร้าย ก่อคดี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทากล่าวให้ร้ายอยู่ .

ถ. ในสังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑ นั้น มีบัญญัติ อนบัญญัติ อนป็นบัญญัติ หรือ?

ต. มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ อนป็นบัญญัติ ไม่มีในสังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑ นั้น .

ถ. มีสัพพัตถบัญญัติ ปเทศบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สัพพัตถบัญญัติ .

ถ. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .

ถ. มีเอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .

ถ. บรรดาปาติโมกขบทเทศ ๔ สังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑ นั้น จัดเข้าในอุเทศไหน? นับเนื่องในอุเทศไหน?

ต. จัดเข้าในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .

ถ. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?

ต. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๓ .

ถ. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร?

ต. เป็นศีลวิบัติ .

ถ. บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน?

ต. เป็นกองอาบัติสังฆาติเสส .

ถ. บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๑ เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร?

ต. เกิดด้วยสมุฏฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไซจิต บางที่เกิดแต่กาย

วาจา และจิต . . .

ถ. ใครนำมา?

ต. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา . . .

สังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๒

[๕๑๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสแก่ภิกษุณีผู้รับหญิงโจรให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทา รับหญิงโจรให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๒ คือ

บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีไซกาย บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต .

สังฆาติเสสลิกขาบทที่ ๓

[๕๒๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุณีผู้ไปสู่ละแวกบ้านแต่ผู้เดียว ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่ง ไปสู่ละแวกบ้านแต่ผู้เดียว .

มีบัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๓ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
สมุฏฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท) .

สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๔

[๕๒๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุณีผู้ไม่บอกกล่าวการกสงฆ์ ไม่รู้ฉันทะของคณะ รับภิกษุณี
ผู้ซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียจากหมู่แล้ว ตามธรรม ตามวินัย ตามสัตตฤคาสน์ ให้เข้าหมู่
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทา ไม่บอกกล่าวการกสงฆ์ ไม่รู้ฉันทะของคณะ รับ
ภิกษุณีผู้ซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียจากหมู่แล้วตามธรรม ตามวินัย ตามสัตตฤคาสน์ ให้เข้าหมู่ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรณิกเขปสิกขาบท) .

สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๕

[๕๒๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุณีผู้พอใจรับของเคี้ยวก็ตาม ของฉันทก็ตาม จากมือ
ของบุรุษบุคคลผู้พอใจ ด้วยมือของตนแล้วฉันท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีสุนทรินันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีสุนทรินันทาพอใจรับอำมิสจากมือของบุรุษบุคคลผู้พอใจ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท) .

สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๖

[๕๒๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุณีผู้กล่าวว่า แม่เจ้า บุรุษบุคคลนั้นมีความพอใจก็ตาม
ไม่มีความพอใจก็ตาม จักทำอะไรแก่แม่เจ้าได้ เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์เกิดเจ้าข้า
บุรุษบุคคลนั้นจะถวายสิ่งใด เป็นของเคี้ยว หรือของฉันทก็ตาม แก่แม่เจ้า ขอแม่เจ้าจงรับประเคน
ของสิ่งนั้น ด้วยมือของตน แล้วเคี้ยว หรือฉันทเกิด ดังนี้ แล้วส่งไป ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่ง กล่าวว่า แม่เจ้า บุรุษบุคคลนั้นมีความพอใจก็ตาม
ไม่มีความพอใจก็ตาม จักทำอะไรแก่แม่เจ้าได้ เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์เกิด เจ้าข้า
บุรุษบุคคลนั้นจะถวายสิ่งใด เป็นของเคี้ยว หรือของฉันทก็ตาม แก่แม่เจ้า ขอแม่เจ้าจงรับ
ประเคนของสิ่งนั้น ด้วยมือของตน แล้วเคี้ยว หรือฉันทเกิด ดังนี้ แล้วส่งไป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ .

สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๗

[๕๒๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุณีผู้โกรธ ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์
ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีจันทกาลี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีจันทกาลีโกรธขัดใจ ได้กล่าวอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าขอบอกคืน
พระพุทธเจ้า ขอบอกคืนพระธรรม ขอบอกคืนพระสงฆ์ ขอบอกคืนสิกขา .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรณิกเขปสิกขาบท) .

สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๘

[๕๒๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุผู้ถูกตัดสินใจแพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่ง โกรธ ไม่
สละกรรมเพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีจันทกาลี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีจันทกาลีถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่งแล้ว โกรธ ชัดใจ ได้กล่าวอย่างนี้ว่า พวกภิกษุณีถึงความพอใจ ถึงความขัดเคือง ถึงความหลง และถึงความกลัว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๙

[๕๒๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุณีทั้งหลายผู้คลุกคลี ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปคลุกคลีกันอยู่ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

สังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๑๐

[๕๒๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส แก่ภิกษุณีผู้ส่งไปด้วยสิ่งว่า แม่เจ้าทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายจงอยู่คลุกคลีกันเกิด อายอยู่ต่างหากกันเลย ไม่สละวัตถุ เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันทาส่งไปด้วยสิ่งว่า แม่เจ้าทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลาย จงอยู่คลุกคลีกันเกิด อายอยู่ต่างหากกันเลย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

สังฆาติเสส ๑๐ ลิกขาบท จบ

หัวข้อประจำกัณฑ์

[๕๒๘] กล่าวให้ร้าย ๑ รับนางโจรให้บวช ๑ ละแวกบ้าน ๑ ถูกสงฆ์กวัดร ๑ ของเคี้ยว ๑ ทำอะไรแก่แม่เจ้าได้ ๑ โกรธ ๑ อธิกรณ์เรื่องอื่น ๑ คลุกคลี ๑ ส่งไป ๑ สังฆาติเสสเหล่านั้นรวมเป็น ๑๐ ลิกขาบท .

นิสสัคคิยปาจิตตยิกัณฑ์

คำถามและคำตอบในนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ๑๒ ลิกขาบท

[๕๒๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ทำการสังฆมาตฺร ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ได้ทำการสังฆมาตฺร .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนกรฐินสิกขาบท) .

[๕๓๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้อธิษฐานออกกาลจิวรว่าเป็นกาลจิวรแล้วให้แจกกัน ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันทา .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๓. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปให้จ่ายของอื่น ด้วยบริวารของคนหม่มาก ที่เขาถวายไว้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น เจาะจงของอย่างอื่น .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

[๔๓๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้จ่ายของอื่น ด้วยบริวารของคนหม่มากที่เขาถวายไว้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น เจาะจงของอย่างอื่น ที่ขอมาเอง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

๓. ทรงปรารภใคร?

๓. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

๓. เพราะเรื่องอะไร?

๓. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปให้จ่ายของอย่างอื่น ด้วยบริวารของคนหม่มากที่เขาถวายไว้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น เจาะจงของอย่างอื่น ที่ขอมาเอง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

[๔๓๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้จ่ายของอื่นด้วยบริวารของบุคคล ที่เขาถวายไว้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น เจาะจงของอย่างอื่นที่ขอมาเอง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

๓. ทรงปรารภใคร?

๓. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

๓. เพราะเรื่องอะไร?

๓. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทาให้จ่ายของอื่น ด้วยบริวารของบุคคลที่เขาถวายไว้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น เจาะจงของอย่างอื่นที่ขอมาเอง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

[๔๓๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้จ่ายผ้าห่มหนา ราคาเกินกว่า ๔ กังสะเป็นเป็นอย่างยิ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

๓. ทรงปรารภใคร?

๓. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

๓. เพราะเรื่องอะไร?

๓. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทา ขอผ้ากัมพลกะพระเจ้าแผ่นดิน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

[๔๔๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัตินิสสัยปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้จ่ายผ้าห่มบาง ราคาเกินกว่า ๒ กังสะกึ่งเป็นอย่างยิ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

๓. ทรงปรารภใคร?

๓. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

๓. เพราะเรื่องอะไร?

๓. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทาขอผ้าไหมกะพระเจ้าแผ่นดิน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

นิสสัยปาจิตตีย์ ๑๒ ลิกขาบท จบ

หัวข้อประจำกัณฑ์

[๔๔๑] บาท ๑ อธิษฐานอภายจิตเป็นกาลจิวิระเป็นกาลจิวิระ ๑ แลกเปลี่ยน ๑ ขอ ๑ ให้จ่าย

๑ ที่ถวายไว้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น ๑ เป็นของสงฆ์ ๑ เป็นของคนหม่มาก ๑ ขอมาเอง ๑ เป็นของบุคคล ๑ สี่กัณเฑาะ ๑ สองกัณเฑาะ ๑ .

ปาจิตตีย์กัณฑ์

คำถามและคำตอบในลสณวารคที่ ๑

[๔๕๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ฉันทกระเทียม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

๓. ทรงปรารภใคร?

๓. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

๓. เพราะเรื่องอะไร?

๓. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทา ไม่รู้จักประมาณ ให้นำกระเทียมไป .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

[๔๔๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้ถอนขนในที่แคบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ให้ถอนขนในที่แคบ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๔ .

[๔๔๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ ในเพราะใช้ของลับกระทบกัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณี ๒ รูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณี ๒ รูป ใช้ของลับกระทบกัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) .

[๔๔๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ ในเพราะใช้ท่อนยางเกลี้ยง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งใช้ท่อนยางเกลี้ยง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) .

[๔๔๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ใช้น้ำชำระให้สะอาดลิกเก็น ๒ ข้องคุลีเป็นอย่างยิ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ ลักกชนบท .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งใช้น้ำชำระให้สะอาดลิกเก็นไป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) .

[๔๔๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้บำรุงภิกษุผู้กำลังฉินด้วยน้ำตีม หรือด้วยการพัด ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งบำรุงภิกษุผู้กำลังฉิน ด้วยน้ำตีม และด้วยการพัด .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือน แอฟกโลมลิกขาบท) .

[๔๔๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ขอข้าวเปลือกสดมาฉิน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปขอข้าวเปลือกสดมาฉิน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๔ .

[๔๔๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ทอจาระกิติ ปัสสาวะกิติ น้าลายกิติ หยากเยือกิติ
ของเป็นเดนกิติ ที่ภายนอกฝ่า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งทอจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง น้าลายบ้าง หยากเยือบ้าง
ของเป็นเดนบ้าง ที่ภายนอกฝ่า .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

[๔๕๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ทอจาระกิติ ปัสสาวะกิติ น้าลายกิติ หยากเยือกิติ ของ
เป็นเดนกิติ บนของเขียวสด ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปทอจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง น้าลายบ้าง หยาก-
*เยือบ้าง ของเป็นเดนบ้าง บนของเขียวสด .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

[๔๕๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไปดูฟ้อนรำกิติ ขับร้องกิติ ประโคมกิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ไปดูฟ้อนรำบ้าง ขับร้องบ้าง ประโคมบ้าง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

ลสณวารคที่ ๑ จบ

คำถามและคำตอบในรัตนธการวารคที่ ๒

[๔๕๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยืนร่วมกับบุรุษในเวลาค้ำคิน ไม่มีประทีปสองหนึ่งต่อหนึ่ง
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่ง ยืนร่วมกับบุรุษในเวลาค้ำคินที่ไม่มีประทีปสอง หนึ่ง
ต่อหนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือน
เถยยัสตถลิกขาบท) .

[๔๕๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยืนร่วมกับบุรุษในโอกาสอันกำบัง หนึ่งต่อหนึ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งยืนร่วมกับบุรุษ ในโอกาสอันกำบัง หนึ่งต่อหนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนเถยยัสตถลิกขาบท) .

[๔๕๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยืนร่วมกับบุรุษในที่แจ้งหนึ่งต่อหนึ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งยืนร่วมกับบุรุษในที่แจ้ง หนึ่งต่อหนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนเถยยัสตถกสิกขาบท) .

[๔๕๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยืนร่วมกับบุรุษในถนนกิติ ในตรอกตันกิติ ในทาง ๓ แพร่ง กิติ หนึ่งต่อหนึ่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทายืนร่วมกับบุรุษในถนนบ้าง ในตรอกตันบ้าง ในทาง ๓ แพร่บ้าง หนึ่งต่อหนึ่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนเถยยัสตถกสิกขาบท) .

[๔๕๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้เข้าไปสู่สกุลในเวลาเช้า นั่งบนอาสนะแล้ว ไม่บอกลา เจ้าของ กลับไป ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งเข้าไปสู่สกุลในเวลาเช้า นั่งบนอาสนะแล้ว ไม่บอกลา เจ้าของ กลับไป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือน กฐินสิกขาบท) .

[๔๕๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้เข้าไปสู่สกุลในเวลาหลังภัตตกาล ไม่บอกเจ้าของ นั่งบน อาสนะ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทา เข้าไปสู่สกุลในเวลาหลังภัตตกาล ไม่บอกเจ้าของ นั่งบนอาสนะ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนกฐินสิกขาบท) .

[๔๕๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้เข้าไปสู่สกุลในเวลาพลบค่ำ ไม่บอกเจ้าของ แล้วลาดเองก็ตี ให้ลาดกิติ ซึ่งที่นอนแล้วขึ้นนั่ง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูป เข้าไปสู่สกุลในเวลาพลบค่ำ ไม่บอกเจ้าของแล้วลาด ที่นอนขึ้นไปนั่ง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนกฐินสิกขาบท) .

[๔๕๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้ภิกษุณีรูปอื่น โปนทะนาด้วยความถือผิด เข้าใจผิด ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่ง ให้ภิกษุณีรูปอื่น โปนทะนา ด้วยความถือผิด เข้าใจผิด .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๕๖๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้แข่งตนกิติ ผู้อื่นกิติ ด้วยนรกกิติ ด้วยพรหมจรรย์กิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีจันทกาลี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีจันทกาลีแข่งตนบ้าง แข่งผู้อื่นบ้าง ด้วยนรกบ้าง ด้วยพรหมจรรย์บ้าง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๕๖๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ประหัตประหารตนแล้วร้องให้ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีจันทกาลี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีจันทกาลี ประหัตประหารตนแล้วร้องให้ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรณิกเขปสิกขาบท) .

รัตตันทรรณการวรรค ที่ ๒ จบ

คำถามและคำตอบในนหาวรรคที่ ๓

[๕๖๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้เปลือยกายอาบน้ำ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูป เปลือยกายอาบน้ำ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโกลสิกขาบท) .

[๕๖๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้ผ้าอาบน้ำฝน เกินประมาณ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ ใช้ผ้าอาบน้ำฝน ไม่มีประมาณ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

[๕๖๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้เลาะเองกิติ ให้ผู้อื่นเลาะกิติ ซึ่งจิวร แล้วไม่เย็บ ไม่ทำความชวนชายเพื่อจะให้เย็บ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถุลลันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถุลลันทาให้ภิกษุณีเลาะจิวรแล้วไม่เย็บ ไม่ทำความชวนชายเพื่อจะให้เย็บ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรณิกเขปสิกขาบท) .

[๕๖๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ผัดเปลี่ยนผ้าสังฆาฏิอันมีกำหนด ๕ วัน ให้เกิน ไป ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูป ผ่าผ้าไว้ในมือของภิกษุณีทั้งหลายแล้ว มีแต่ผ้า
อุตราสงค์กับผ้าอังตราสกหลักไปสู่จาริกในชนบท .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนภิกษุณีสิกขาบท) .

[๔๖๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ใช้จิวรลับเปลี่ยน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่ง ไม่บอกแล้วห่มจิวรของภิกษุณี .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนภิกษุณีสิกขาบท) .

[๔๖๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ทำลายคือจิวรของหมู่ให้เป็นอันตราย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฤทธนนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฤทธนนทาทำลายคือจิวรของหมู่ให้เป็นอันตราย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๔๖๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ห้ามการแจกจิวรซึ่งเป็นไปโดยชอบธรรม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฤทธนนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฤทธนนทาห้ามการแจกจิวร ซึ่งเป็นไปโดยชอบธรรม .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๔๖๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้สมณจิวรแก่ชาวบ้านก็ดี ปริพาชกก็ดี ปริพาชกาภิกษุ
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฤทธนนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฤทธนนทาได้ให้สมณจิวรแก่ชาวบ้าน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๖ .

[๔๗๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยั้งสมัยแห่งจิวรกาลให้ล่วงไป ด้วยหวังจะได้จิวรอันไม่
แน่นอน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฤทธนนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฤทธนนทา ยั้งสมัยแห่งจิวรกาลให้ล่วงไปด้วยหวังจะได้จิวร
อันไม่แน่นอน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓

[๔๗๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ห้ามการเจาะกฐินอันเป็นไปโดยชอบธรรม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฤทธนนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. เพราะเรื่องที่ถูกขโมยนั้นทาห้ามการเดาะกฐินอันเป็นไปโดยชอบธรรม .
มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ .
นทานวารรคที่ ๓ จบ

คำถามและคำตอบในตวัฏวารรคที่ ๔

[๕๗๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณี ๒ รูป ผู้นอนเตียงเดียวกัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ถูกขโมยหลายรูปนอนบนเตียงเดียวกัน ๒ รูป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๒
(เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

[๕๗๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณี ๒ รูป ผู้นอนบนเครื่องลาดและผ้าห่มอันเดียวกัน
ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ถูกขโมยหลายรูป นอนบนเครื่องลาดและผ้าห่มผืนเดียวกัน ๒ รูป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๒
(เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

[๕๗๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้แกล้งก่อความไม่ผาสก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีเถลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ถูกขโมยเถลนันทาแกล้งก่อความไม่ผาสกแก่ภิกษุณี .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ .

[๕๗๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไม่บำรุงสหชินีผู้ได้รับทุกข์ และไม่ทำการชวนชวาย
เพื่อให้ผู้อื่นช่วยบำรุง ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีเถลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ถูกขโมยเถลนันทา ไม่บำรุงสหชินีผู้ได้รับทุกข์ และไม่ทำการ
ชวนชวายเพื่อให้ผู้อื่นช่วยบำรุง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรนิกเขปลิกขาบท) .

[๕๗๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้ที่อาศัยแก่ภิกษุณีแล้ว โกรธ ชัดใจ จุดคร่า
ออก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีเถลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ถูกขโมยเถลนันทาให้ที่อาศัย แก่ภิกษุณีแล้ว โกรธ ชัดใจ จุดคร่าออก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ .

[๕๗๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้คลกคลี ไม่สละเพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ต. ทรงปรารภภิกษุณีจันทกาลี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีจันทกาลีอยู่คลุกคลี .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนสมณฐานลิกขาบท) .

[๕๓๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไม่มีพวก เทียวจาริกภายในแวนแคว้น ซึ่งรู้จักกันอยู่ว่า เป็นที่มีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปไม่มีพวก เทียวจาริกภายในแวนแคว้น ซึ่งรู้จักกันอยู่ว่า เป็นที่มีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโกลมลิกขาบท) .

[๕๓๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไม่มีพวก เทียวจาริกภายนอกแวนแคว้น ซึ่งรู้จักกันอยู่ว่าเป็น ที่มีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปไม่มีพวก เทียวจาริกภายนอกแวนแคว้น ซึ่งรู้จักกันอยู่ว่า เป็นที่มีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโกลมลิกขาบท) .

[๕๔๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้เทียวจาริกภายในพรราชา ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปเทียวจาริกภายในพรราชา .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโกลมลิกขาบท) .

[๕๔๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้อยู่จำพรรษาแล้ว ไม่หลีกไปสู่จาริก ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปอยู่จำพรรษาแล้ว ไม่หลีกไปสู่จาริก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) .

ตวัฏฐวรรคที่ ๔ จบ .

คำถามและคำตอบในจิตตาคารวรรคที่ ๕

[๕๔๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไปชมโรงละครหลวงกิติ โรงประกวดภาพกิติ สถานที่หย่อนใจกิติ อทยานกิติ สระโบกขรณิกิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ ไปชมโรงละครหลวงบ้าง โรงประกวดภาพบ้าง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

สถานที่หย่อนใจบ้าง อุทยานบ้าง สระโบกขรณีบ้าง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

[๔๘๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ใช้สอยอาสน์ที่กิติ บัลลังก์กิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปใช้สอยอาสน์ที่บ้าง บัลลังก์บ้าง .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

[๔๘๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้กรอด้าย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปกรอด้าย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

[๔๘๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ช่วยทำธนะของคฤหัสถ์ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปช่วยทำธนะของคฤหัสถ์ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

[๔๘๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้อื่นภิกษุณีกล่าวอายุว่า มาเกิดแม่เจ้า ของจงช่วยระงับ อธิกรณนี้ รับคำว่า ตีละ แล้วไม่ระงับ ไม่ทำการชวนชวายเป็นให้ระงับ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถุลลันนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถุลลันนทาผู้อื่นภิกษุณีกล่าวอายุว่า มาเกิดแม่เจ้า ของจงช่วยระงับอธิกรณนี้ รับคำว่า ตีละ แล้วไม่ระงับ ไม่ทำการชวนชวายเป็นให้ระงับ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรนิกเขปลิกขาบท) .

[๔๘๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ให้ของเคี้ยวกิติ ของฉันทกิติ แก่ชาวบ้านกิติ แก่ปริพาชกกิติ แก่ปริพาชิกากิติ ด้วยมือของตน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถุลลันนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถุลลันนทาได้ให้ของเคี้ยวบ้าง ของฉันทบ้าง แก่ชาวบ้าน ด้วยมือของตน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมลิกขาบท) .

[๔๘๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไม่สละผ้าอาศัย แล้วใช้สอย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทาไม่สละผ้าอาศัย แล้วใช้สอย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนภิกษุณีลิกขาบท) .

[๔๘๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไม่มอบหมายที่อยู่ แล้วหลีกไปสู่จาริก ณ ที่ไหน? ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทาไม่มอบหมายที่อยู่ แล้วหลีกไปสู่จาริก .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนภิกษุณีลิกขาบท) .

[๔๙๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้เรียนตรีจจนานวิชา ณ ที่ไหน? ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์เรียนตรีจจนานวิชา .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนปทโสรัหมลิกขาบท) .

[๔๙๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้บอกตรีจจนานวิชา ณ ที่ไหน? ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์บอกตรีจจนานวิชา .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ (เหมือนปทโสรัหมลิกขาบท) .

จิตตาคารวรรค ที่ ๕ จบ

คำถามและคำตอบในอารามวรรค ที่ ๖

[๔๙๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ร่ำอยู่ ไม่บอกกล่าวก่อน แล้วเข้าไปสู่อารามซึ่งมีภิกษุณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปไม่บอกกล่าวก่อนแล้วเข้าไปสู่อาราม .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๒ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรณิกเขปลิกขาบท) .

[๔๙๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ดำบริภาษภิกษุ ณ ที่ไหน? ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครเวสาลี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ดำทธานพระอุบาลี .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๔๙๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้แค้นเคืองบริภาษคณะ ณ ที่ไหน? ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลนันทา.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลนันทาแค้นเคืองบริภายคณะ.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓.

[๕๙๕] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้อนายกนิมนต์แล้วห้ามภัตรแล้ว ฉันทของเกียวกิติ ของฉันทกิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปฉันทแล้ว ห้ามภัตรแล้ว ไปฉันท ณ แห่งอื่น.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๔.

[๕๙๖] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้หวงตระกูล ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งหวงตระกูล.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓.

[๕๙๗] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้จำพรรษาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปจำพรรษาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒

(เหมือนแอฟกโกลลิกขาบท).

[๕๙๘] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้จำพรรษาแล้ว ไม่ปวารณาในสงฆ์ ๒ ฝ่าย ด้วย ๓ สถาน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปจำพรรษาแล้ว ไม่ปวารณาแก่ภิกษุสงฆ์.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนธรรนิกเขปลิกขาบท).

[๕๙๙] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไม่ไปรับโอวาทกิติ เพื่อร่วมสังฆกรรมกิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ สักกชนบท.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ไม่ไปรับโอวาท.

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท).

[๖๐๐] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไม่ถามแม่ซึ่งอุโบสถ ไม่ขอแม่ซึ่งโอวาท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี.

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป.

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. เพราะเรื่องที่เกิดที่กษัตริย์หลายรูปไม่ถามแม่ซึ่งอุโบสถ ไม่ขอแม่ซึ่งโอวาท .
มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

[๖๐๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่กษัตริย์ผู้ไม่บอกสงฆ์ หรือคณะ ให้บุรุษฆ่าผีเกิดที่แ่งฆาตัวต่อตัวร่วมกัน อัน
เกิดที่แ่งฆา ตัวต่อตัวร่วมกัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภกษัตริย์รูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่เกิดที่กษัตริย์รูปหนึ่ง ให้บุรุษฆ่าผีอันเกิดที่แ่งฆาตัวต่อตัวร่วมกัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนกฐินสิกขาบท) .

อารามวรรคที่ ๖ จบ .

คำถามและคำตอบในคัมภีร์วินัยวรรคที่ ๗

[๖๐๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่กษัตริย์ผู้ยังสตรีมีครรภ์ให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภกษัตริย์หลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่เกิดที่กษัตริย์หลายรูปยังสตรีมีครรภ์ให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๐๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่กษัตริย์ผู้ยังสตรีแม่ลูกอ่อนให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภกษัตริย์หลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่เกิดที่กษัตริย์หลายรูปยังสตรีแม่ลูกอ่อนให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๐๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่กษัตริย์ผู้ยังสิกขมานาที่ได้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ครบ
๒ ปีให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภกษัตริย์หลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่เกิดที่กษัตริย์หลายรูปยังสิกขมานาที่ยังมิได้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ

ครบ ๒ ปีให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๐๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่กษัตริย์ผู้ยังสิกขมานาที่ได้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ครบ ๒ ปี
แล้ว แต่สงฆ์ยังมีได้สมมติให้อุปสมบท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภกษัตริย์หลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่เกิดที่กษัตริย์หลายรูปยังสิกขมานาที่ได้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ครบ

๒ ปีแล้ว แต่สงฆ์ยังมีได้สมมติให้อุปสมบท .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๐๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่กษัตริย์ผู้ยังเด็กหญิงมีอายุไม่ครบ ๑๒ ปีให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปยังเด็กหญิงผู้มีอายุไม่ครบ ๑๒ ปีให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๐๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังเด็กหญิงมีอายุ ๑๒ ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่ได้อ่านศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ครบ ๒ ปี ให้อุปสมบท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปยังเด็กหญิงผู้มีอายุ ๑๒ ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่ได้อ่านศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ครบ ๒ ปี ให้อุปสมบท .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๐๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังเด็กหญิงมีอายุ ๑๒ ปีบริบูรณ์ ผู้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ครบ ๒ ปีแล้ว แต่สงฆ์ยังไม่ได้อ่านศึกษาให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปยังเด็กหญิงผู้มีอายุ ๑๒ ปีบริบูรณ์ ผู้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ครบ ๒ ปีแล้ว แต่สงฆ์ยังไม่ได้อ่านศึกษาให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๐๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสาวชิวินีให้บวชแล้ว ไม่อนุเคราะห์ ไม่ยังผู้อื่นให้อนุเคราะห์ ตลอด ๒ กาลฝน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทา ยังสาวชิวินีให้บวชแล้ว ไม่อนุเคราะห์ ไม่ยังผู้อื่นให้อนุเคราะห์ ตลอด ๒ กาลฝน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

[๖๐๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไม่ติดตามปวัตตินีผู้ให้บวช ตลอด ๒ กาลฝน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปไม่ติดตามปวัตตินีผู้ให้บวชตลอด ๒ กาลฝน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท) .

[๖๐๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสาวชิวินีให้บวชแล้ว ไม่พาหลักไป ไม่ยังผู้อื่นให้พาหลักไป ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทายังสาวชิวินีให้บวชแล้ว ไม่พาหลักไป ไม่ยังผู้อื่นให้พาหลักไป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง

(เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

คัมภีร์วินัยวรรคที่ ๗ จบ .

คำถามและคำตอบในกุมาริกสูตรที่ ๘

[๖๑๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสามเณรีผู้เป็นเด็กหญิงมีอายุหย่อน ๒๐ ปี ให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีหลายรูป ยังสามเณรีผู้เป็นเด็กหญิงมีอายุหย่อน ๒๐ ปีให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๑๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสามเณรีผู้เป็นเด็กหญิงมีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่ได้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ กาลฝน ให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีหลายรูป ยังสามเณรีผู้เป็นเด็กหญิงมีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่ได้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ กาลฝน ให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๑๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสามเณรีผู้เป็นเด็กหญิงมีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ได้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ กาลฝนแล้ว แต่สงฆ์ยังมีได้สมมติให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีหลายรูป ยังสามเณรีผู้เป็นเด็กหญิงมีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ได้ศึกษาสิกขาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ กาลฝนแล้ว แต่สงฆ์ยังมีได้สมมติให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๑๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้มีพรรษาหย่อน ๑๒ ให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีหลายรูป มีพรรษาหย่อน ๑๒ ให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๑๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้มีพรรษาครบ ๑๒ แล้ว แต่สงฆ์ยังไม่ได้สมมติให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีหลายรูป มีพรรษาครบ ๑๒ แล้ว แต่สงฆ์ยังไม่ได้สมมติให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๑๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีอันภิกษุณีสงฆ์กล่าวอายุว่า ดูกรมแม่เจ้า ท่านยังไม่ควรให้บวชก่อน รับคำว่า ขอบแล้ว ภายหลังถึงธรรมคือบ่นว่า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีจันทกาลี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีจันทกาลี อันภิกษุณีสงฆ์กล่าวอายุว่า ดูกรมแม่เจ้า ท่านยังไม่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ควรรีบหาชกก่อน รับคำว่า ชอบแล้ว ภายหลังถึงธรรมคือบ่นว่า .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓

[๖๑๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้กล่าวกะสิกขมานาว่า ดุกรแม่เจ้า ถ้าท่านจักให้จิรวแก่เรา เราจักยังท่านให้อุปสมบทตามปรารภณา ภิกษุณีนั้น ไม่มีอันตราย ภายหลัง ไม่ให้อุปสมบท ไม่ทำการชวนชววยเพื่อให้อุปสมบท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถุลลันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีถุลลันทากล่าวกะสิกขมานาว่า ดุกรแม่เจ้า ถ้าท่านจักให้จิรวแก่เรา เราจักยังท่านให้อุปสมบทตามปรารภณา แล้วไม่ให้อุปสมบท ไม่ทำการชวนชววยเพื่อให้อุปสมบท .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง

(เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

[๖๑๙] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้กล่าวกะสิกขมานาว่า ดุกรแม่เจ้า ถ้าท่านจักติดตามเราไป ตลอด ๒ ปี เราจักยังท่านให้อุปสมบทตามปรารภณา แล้วไม่ให้อุปสมบท ไม่ทำการชวนชววยเพื่อให้อุปสมบท ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถุลลันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีถุลลันทากล่าวกะสิกขมานาว่า ดุกรแม่เจ้า ถ้าท่านจักติดตามเราไปตลอด ๒ ปี เราจักยังท่านให้อุปสมบทตามปรารภณา แล้วไม่ให้อุปสมบท ไม่ทำการชวนชววยเพื่อให้อุปสมบท .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง

(เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

[๖๒๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสิกขมานาผู้เกี่ยวข้องด้วยบุรุษ ผู้ดลกคิลิกับเด็กหนุ่ม ผู้ดูร้าย ผู้ยังชายให้ระทมโศก ให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถุลลันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีถุลลันทา ยังสิกขมานาผู้เกี่ยวข้องด้วยบุรุษ ผู้ดลกคิลิกับเด็กหนุ่ม ผู้ดูร้าย ผู้ยังชายให้ระทมโศก ให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๓ .

[๖๒๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสิกขมานาอันมารดาบิดาหรือสามียัง ไม่อนุญาต ให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถุลลันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีถุลลันทา ยังสิกขมานาอันมารดาบิดาหรือสามียัง ไม่อนุญาต ให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมุฏฐาน ๔ คือ

บางที่เกิดแต่วาจา ไม่ใช่กาย ไม่ใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา ไม่ใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่ วาจากับจิต ไม่ใช่กาย ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา และจิต ๑ .

[๖๒๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสิกขมานาให้บวชด้วยให้ฉันทะค่างคราว ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครราชคฤห์ .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถุลลันทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูกลนันทายังสีกขมานาให้บวช ด้วยให้ฉันทะค่างคราว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๒๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสีกขมานาให้บวชทุกกาลฝน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูป ยังสีกขมานาให้บวชทุกกาลฝน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๖๒๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ยังสีกขมานาให้บวชปีละ ๒ รูป ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปยังสีกขมานาให้บวชปีละ ๒ รูป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

กุมาริฏวารคที่ ๘ จบ

คำถามและคำตอบในฉัตตปาหนวรรคที่ ๙

[๖๒๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ใช้ร่มและรองเท้า ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ใช้ร่มและรองเท้า .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมสิกขาบท) .

[๖๒๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ไปด้วยยาน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ไปด้วยยาน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วย
สมณฐาน ๒ (เหมือนแอฟกโลมสิกขาบท) .

[๖๒๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ใช้เครื่องประดับเอว ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่งใช้เครื่องประดับเอว .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนแอฟกโลมสิกขาบท) .

[๖๒๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์ แก่ภิกษุณีผู้ใช้เครื่องประดับสำหรับสตรี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ใช้เครื่องประดับสำหรับสตรี .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุณีผู้ไม่ขอโอกาส นั่งบนอาสนะข้างหน้าภิกษุ ณ ที่ไหน?
ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูป ไม่ขอโอกาสนั่งบนอาสนะข้างหน้าภิกษุ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนภิกษุสิกขาบท) .

[๖๓๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุณีผู้ถามปัญหาภิกษุผู้ที่ยังมิได้ขอโอกาส ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูป ถามปัญหาภิกษุผู้ที่ยังมิได้ขอโอกาส .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒
(เหมือนปทิสรั้มมสิกขาบท) .

[๖๓๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้น ทรงบัญญัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุณีผู้ไม่มีผ้ารัดถัน เข้าไปสู่น้ำ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่ง ไม่มีผ้ารัดถันเข้าไปสู่น้ำ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ
บางที่เกิดแต่กาย ไม่ใช่ว่าจา ไม่ใช่อจิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับจิต ไม่ใช่ว่าจา ๑ .

จัดตฺปาหนวรรคที่ ๙ จบ

ขุททกสิกขาบท ๙ วรรค จบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๖๓๘] กระเทียม ๑ กอนขนในที่แคบ ๑ ใช้ของลับกระทบกัน ๑ ทอนยางเกลี้ยง ๑
ใช้น้ำชำระให้สะอาดลึกเกินไป ๑ บำรุงภิกษุกำลังฉัน ๑ ข้าวเปลือกสด ๑ ทั้งของเป็นเดน ๒
สิกขาบท ๑ ดูเพื่อนรำ ๑

เวลาค่ำคืน ๑ โอกาสกำบัง ๑ ที่แจ้ง ๑ ถนอม ๑ เวลาเช้า ๑ เวลาภายหลังภัตร ๑
เวลาพลบค่ำ ๑ ความถือผิด ๑ แข่งด้วยนรก ๑ ประหาร ๑

เปลือยกาย ๑ ผ่าอาบน้ำฝน ๑ เลาะจีวร ๑ เปลี่ยนผ้าสังฆาฏิมีกำหนด ๕ วัน ๑
จีวรสับเปลี่ยน ๑ หมู ๑ การแจกจีวร ๑ สมณจีวร ๑ จีวรไม่แน่นอน ๑ การเตาะภิกษุ ๑

เตียงเดียวกัน ๑ เครื่องลาด ๑ แก่ง ๑ สหชิวินี ๑ ให้ที่อาศัย ๑ คลกคสิ ๑
เที่ยวจาริกภายใน ๑ เที่ยวจาริกภายนอก ๑ เที่ยวจาริกภายในพรรษา ๑ ไม่หลีกไป ๑

โรงละครหลวง ๑ อาสน์ที่ ๑ กรอถ่าย ๑ ฐะของคฤหัสถ์ ๑ รั้งบออิกรรม ๑ ให้ ๑
ผ้าอาศัย ๑ ที่อยู่ ๑ เรียนตรีจจนานวิชา ๑ บอกตรีจจนานวิชา ๑

อาราม ๑ ตา ๑ แค้นเคือง ๑ ฉันท ๑ หวงตระกูล ๑ จำพรรษา ๑ ปวารณา ๑
ไม่รับโอวาท ๑ ไม่ขอโอวาท ๑ ที่แจ่มขา ๑

สตรีมีกรรม ๑ สตรีแม่ลูกอ่อน ๑ ธรรม ๖ ประการ ๑ สงฆ์ยังมีได้สมมติ ๑ มีอายุ
หย่อน ๑๒ ปี ๑ เด็กหญิงมีอายุครบบริบูรณ์แล้ว ๑ สงฆ์ยังมีได้สมมติ ๑ ยังสหชิวินีให้บวช

แล้วไม่อนุเคราะห์ ๑ ไม่ติดตามปรัตตินิ ๑ ไม่พาหลีกไป ๑
สามเณรีที่เป็นเด็กหญิง ๒ สิกขาบท ๑ สงฆ์ยังมีได้สมมติ ๑ ภิกษุณีมีพรรษาหย่อน

๑๒ ปี ๑ สงฆ์ยังมีได้สมมติ ๑ ยังไม่ควร ๑ ถ้าจักให้ ๑ ตลอด ๒ ปี ๑ สิกขมานาผู้เกี่ยวข้อง
กับบุรุษ ๑ สิกขมานาอันสามีไม่อนุญาต ๑ ให้ฉันทะคังคราว ๑ ทุกกาลฝน ๑ ปีละ ๒ รูป ๑

รม ๑ ยาน ๑ เครื่องประดับเอา ๑ เครื่องประดับสำหรับสตรี ๑ อาบน้ำประเครื่อง
ประเทืองผิว ๑ อาบน้ำปรุงกายาน ๑ ภิกษุณี ๑ สิกขมานา ๑ สามเณรี ๑ หญิงคฤหัสถ์ ๑

นั่งข้างหน้าภิกษุ ๑ ไม่ขอโอกาส ๑ ผ้ารัดถัน ๑ .

หัวข้อบอวารคเหล่านั้น

[๖๓๙] ลสณวรรค ๑ รัตตันทวารวรรค ๑ นหาวรรค ๑ ตวัฏฐวรรค ๑ จิตตา-
*การวรรค ๑ อารามวรรค ๑ คัพภินีวรรค ๑ กุมาริภูตวรรค ๑ ฆัตตฺปาหนวรรค ๑ .

สมณฐาน ๔ .

[๖๔๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาฏิเทสนีเย แก่ภิกษุณีผู้ขอมมสดมาฉิน ๓ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ขอมมสดมาฉิน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วย

สมณฐาน ๔ .

[๖๔๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ นั้น ทรงบัญญัติปาฏิเทสนีเย แก่ภิกษุณีผู้ขอมมสดมาฉิน ๓ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ขอมมสดมาฉิน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๔ คือ

บางที่เกิดแต่กาย มีชิวาจา มีไซจิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไซจิต ๑ บางที่เกิดแต่กาย กับจิต มีชิวาจา ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจาและจิต ๑ .

ปาฏิเทสนีเย ๘ ลิกขาบท จบ

หัวข้อประจำกัณฑ์

[๖๔๘] พระพุทธเจ้าทรงแสดงปาฏิเทสนีเย ๘ ลิกขาบทเอง คือ ภิกษุณีขอนเนยใส ๑ น้ำมัน ๑ น้ำผึ้ง ๑ น้ำอ้อย ๑ ปลา ๑ เนื้อ ๑ นมสด ๑ นมส้ม ๑

ลิกขาบทเหล่านี้ ที่บรรยายไว้โดยพิสดารในภิกขุวิภังค์ เพราะย่อลิกขาบทเหล่านั้น เป็นกัณฑ์บัญญัติวารที่ ๑ ในภิกขุวิภังค์ จบ .

กตปัตติวารที่ ๒

ปาราชิกกัณฑ์

คำถามและคำตอบในปาราชิก

[๖๔๙] ถามว่า ภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด ต้องอาบัติ ๓ คือ :-

ยินดีการจับต้องอวัยวะใต้รากขวัญลงมา เหนือหัวเข่าขึ้นไป ต้องอาบัติปาราชิก ๑

ยินดีการจับต้องอวัยวะเหนือรากขวัญขึ้นไป ใต้หัวเข่าลงมา ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑

ยินดีการจับต้องของเนื่องด้วยกาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑

ภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

[๖๕๐] ถามว่า ภิกษุณีผู้ปกปิดโทษ ปกปิดโทษไว้ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุณีผู้ปกปิดโทษ ปกปิดโทษไว้ ต้องอาบัติ ๓ คือ ร้อยปกปิดธรรมมีโทษ ถึงปาราชิก ต้องอาบัติปาราชิก ๑ มีความสงสัยปกปิด ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ปกปิดอาจารย์บัตติ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑

ภิกษุณีผู้ปกปิดโทษ ปกปิดโทษไว้ ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

[๖๕๑] ถามว่า ภิกษุณีผู้ประพฤติตามพระอริยฐานะผู้ถูกสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันยกวัตร ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุณีผู้ประพฤติตามพระอริยฐานะผู้ถูกสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันยกวัตร ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติเป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจา ๒ ครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติปาราชิก ๑

ภิกษุณีผู้ประพฤติตามพระอริยฐานะ ผู้ถูกสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันยกวัตร ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

[๖๕๒] ถามว่า ภิกษุณีผู้ยังวัตรที่ ๘ ให้บริบูรณ์ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุณีผู้ยังวัตรที่ ๘ ให้บริบูรณ์ ต้องอาบัติ ๓ คือ อันบุรุษกล่าวว่า จงเดิน ไปยังห้องฉันนี้ แล้วเดิน ไป ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ พอล่วงเข้าหัตถบาซของบุรุษ ต้องอาบัติ ถุลลัจจัย ๑ ยังวัตรที่ ๘ ให้บริบูรณ์ ต้องอาบัติปาราชิก ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
ภิกษุณีนึ่งวัตถุที่ ๘ ให้บริบูรณ์ ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .
ปาราชิก จบ

สังฆาทิเสสกัณฑ์

คำถามและคำตอบในสังฆาทิเสส

[๖๕๓] ภิกษุณีผู้กล่าวให้ร้าย ก่อคดีขึ้น ต้องอาบัติ ๓ คือ บอกรบกวนๆ เดียว
ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ บอกรบกวนที่สอง ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ คดีถึงที่สุด ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑

[๖๕๔] ภิกษุณีรับหญิงโจรให้บวช ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติเป็นทุกกฏ ๑ จบกรรม
วาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมมาจากครั้งสุด ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๖๕๕] ภิกษุณีไปสู่สวเภกบ้านแต่ผู้เดียว ต้องอาบัติ ๓ คือ เดินไป ต้องอาบัติ
ทุกกฏ ๑ เดินลวงเขตล่อมไป ๑ ก้าว ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เดินลวงเขตล่อมไป ๒ ก้าว ต้อง
อาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๖๕๖] ภิกษุณีไม่บอกกล่าวการกสมง ไม่รู้ฉันทะของคณะ รับภิกษุณีผู้ซึ่งสงฆ์พร้อม
เพรียงกันยกเสียดจากหมู่แล้ว ตามธรรม ตามวินัย ตามสัตตฤคศาสตร์ให้เข้าหมู่ ต้องอาบัติ ๓ คือ
จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมมาจากสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมมาจากครั้งสุด ต้องอาบัติ
สังฆาทิเสส ๑ .

[๖๕๗] ภิกษุณีมีความพอใจ รับของเขี้ยวก็ตาม ของฉันทก็ตาม จากมือของบุรุษ
บุคคลผู้มีความพอใจ ด้วยมือของตนแล้วฉันท ต้องอาบัติ ๓ คือ รับไว้ด้วยตั้งใจจักเขี้ยว จักฉันท
ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ต้องอาบัติสังฆาทิเสสทุกๆ คำกลืน ๑ รับน้ำและไม่ชำระฟันต้องอาบัติ
ทุกกฏ ๑ .

[๖๕๘] ภิกษุณีกล่าวว่า แม่เจ้า บุรุษบุคคลนั้น มีความพอใจก็ตาม ไม่มีความพอใจ
ก็ตาม จักทำอะไรแก่แม่เจ้าได้ เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์เกิด เจ้าข้า บุรุษบุคคลนั้น
จะถวายสิ่งใด เป็นของเขี้ยวก็ตาม ของฉันทก็ตาม แก่แม่เจ้า ขอแม่เจ้าโปรดรับประเคนของสิ่ง
นั้นด้วยมือของตน แล้วเขี้ยวหรือฉันทเกิด ดังนี้แล้วส่ง ไป ต้องอาบัติ ๓ คือ รับประเคนด้วย
ตั้งใจจักเขี้ยว จักฉันทตามคำของภิกษุณีนั้น ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติถุลลัจจัยทุกๆ คำกลืน
๑ ฉันทเสร็จ ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๖๕๙] ภิกษุณีผู้โกรธ ไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๓
คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมมาจากสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมมาจากครั้งสุด
ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๖๖๐] ภิกษุณีผู้ถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่ง โกรธ ไม่สละกรรมเพราะสวด
สมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมมาจากสองครั้ง เป็น
ถุลลัจจัย ๑ จบกรรมมาจากครั้งสุด ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๖๖๑] ภิกษุณีหลายรูปผู้คลุกคลีกันอยู่ ไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ
ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมมาจากสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมมาจาก
ครั้งสุด ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๖๖๒] ภิกษุณีผู้สั่งว่า แม่เจ้าทั้งหลาย พวกท่านจงอยู่คลุกคลีกันเกิด อย่ายุ่ต่างหาก
กันเลย ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุก-

* กฏ ๑ จบกรรมมาจากสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมมาจากครั้งสุด ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

สังฆาทิเสส จบ

นิสัสคิยปาจิตตยกัณฑ์

คำถามและคำตอบในนิสัสคิยปาจิตตย

[๖๖๓] ภิกษุณีทำการสังฆมาตราช ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือนิสัสคิยปาจิตตย .

[๖๖๔] ภิกษุณีอธิษฐานอกาลจิวรว่าเป็นกาลจิวร แล้วให้แจกกัน ต้องอาบัติ ๒ คือ
ให้แจก เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อแจกแล้ว เป็นนิสัสคิยปาจิตตย ๑ .

[๖๖๕] ภิกษุณีแลกเปลี่ยนจิวรกับภิกษุณีแล้วชิงเอาไป ต้องอาบัติ ๒ คือ ชิงเอาไป
เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อชิงเสร็จแล้วเป็นนิสัสคิยปาจิตตย ๑ .

[๖๖๖] ภิกษุณีขอสิ่งของอย่างอื่น แล้วขอสิ่งของอย่างอื่นอีก ต้องอาบัติ ๒ คือ
กำลังขอ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ขอเสร็จแล้ว เป็นนิสัสคิยปาจิตตย ๑ .

[๖๖๗] ภิกษุณีให้จ่ายของสิ่งอื่นแล้วให้จ่ายของสิ่งอื่นอีก ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้จ่าย
เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้จ่ายแล้ว เป็นนิสัสคิยปาจิตตย ๑ .

[๖๖๘] ภิกษุณีให้จ่ายของอย่างอื่น ด้วยบริวารของสงฆ์ที่เขาถวายไว้เพื่อประโยชน์
อย่างอื่น เจาจงของอย่างอื่น ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้จ่าย เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้จ่ายแล้ว
เป็นนิสัสคิยปาจิตตย ๑ .

[๖๖๙] ภิกษุณีให้จ่ายของอย่างอื่น ด้วยบริวารของสงฆ์ที่เขาถวายไว้เพื่อประโยชน์
อย่างอื่น เจาจงของอย่างอื่น ที่ขอมาเอง ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้จ่ายเป็นทุกกฏในประโยค ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ให้จ่ายแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๓๐] ภิกษุณีให้จ่ายของอย่างอื่น ด้วยบริวารของคนหม่มมากที่เขากวายเป็นเพื่อประโยชน์อย่างอื่น เเจาะจงของอย่างอื่น ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้จ่าย เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้จ่ายแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๓๑] ภิกษุณีให้จ่ายของอย่างอื่น ด้วยบริวารของคนหม่มมากที่เขากวายเป็นเพื่อประโยชน์อย่างอื่น เเจาะจงของอย่างอื่น ที่ขอมาเอง ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้จ่าย เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้จ่ายแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๓๒] ภิกษุณีให้จ่ายของอย่างอื่น ด้วยบริวารของบุคคลที่เขากวายเป็นเพื่อประโยชน์อย่างอื่น เเจาะจงของอย่างอื่น ที่ขอมาเอง ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้จ่ายเป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้จ่ายแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๓๓] ภิกษุณีให้จ่ายผ้าห่มหนาราคาเกินกว่า ๔ กังสะเป็นอย่างยิ่ง ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้จ่าย เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้จ่ายเสร็จแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๓๔] ภิกษุณีให้จ่ายผ้าห่มบางราคาเกินกว่า ๒ กังสะกึ่งเป็นอย่างยิ่ง ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้จ่าย เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อจ่ายให้เสร็จแล้ว เป็นนิสสัคคียปาจิตตีย์ ๑ .

นิสสัคคียปาจิตตีย์ จบ .

ปาจิตตียกัณฑ์

คำถามและคำตอบในลสฺสนววรรคที่ ๑

[๖๓๕] ภิกษุณีฉันทิมกระเทียม ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยตั้งใจว่าจักฉันทิม ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๖๓๖] ภิกษุณีให้ถอนขนในที่แคบ ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ถอน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ถอนเสร็จแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๓๗] ภิกษุณีใช้ของลับกระแทกกัน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๓๘] ภิกษุณีใช้ทอนยางเกลี้ยง ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังใช้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อใช้เสร็จแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๓๙] ภิกษุณีใช้น้ำชำระให้สะอาดลึกเกิน ๒ ข้องคุลเป็นอย่างยิ่ง ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังใช้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อใช้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๔๐] ภิกษุณีบ่ารุงภิกษุผู้กำลังฉันทิม ด้วยน้ำฉันทิม ด้วยการพัด ต้องอาบัติ ๒ คือ ยืนอยู่ในหัตถบาส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ยืนพ้นหัตถบาส ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๖๔๑] ภิกษุณีขอข้าวเปลือกสวดมาฉันทิม ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยตั้งใจว่าจักฉันทิม ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกคำกลืน ๑ .

[๖๔๒] ภิกษุณีเทอจจาระกัถิ ปัสสาวะกัถิ น้ำลายกัถิ หยากเยือกัถิ ของเป็นเดนกัถิ ที่ภายนอกผ้า ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเท เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อเทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๔๓] ภิกษุณีเทอจจาระกัถิ ปัสสาวะกัถิ น้ำลายกัถิ หยากเยือกัถิ ของเป็นเดนกัถิ บนของเขี้ยวสด ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเทเป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อเทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๔๔] ภิกษุณีไปดูฟ่อนรำกัถิ ขับริ่องกัถิ ประโคมกัถิ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังไป ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ยืนอยู่ในที่ใดมองเห็นหรือได้ยิน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

ลสฺสนววรรคที่ ๑ จบ

คำถามและคำตอบในรัตนธการววรรคที่ ๒

[๖๔๕] ภิกษุณียืนร่วมกับบุรุษในเวลาคำตั้น ไม่มีประทีปส่องหนึ่งต่อหนึ่งต้องอาบัติ ๒ คือ ยืนอยู่ในหัตถบาส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ยืนพ้นหัตถบาสต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๖๔๖] ภิกษุณียืนร่วมกับบุรุษในโอกาสอันกำบังหนึ่งต่อหนึ่ง ต้องอาบัติ ๒ คือ ยืนอยู่ในหัตถบาส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ยืนพ้นหัตถบาส ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๖๔๗] ภิกษุณียืนร่วมกับบุรุษในที่แจ้ง หนึ่งต่อหนึ่ง ต้องอาบัติ ๒ คือ ยืนอยู่ในหัตถบาส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ยืนพ้นหัตถบาส ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๖๔๘] ภิกษุณียืนร่วมกับบุรุษ ในถนนกัถิ ในตรอกตันกัถิ ในทางสามแพร่งกัถิ หนึ่งต่อหนึ่ง ต้องอาบัติ ๒ คือ ยืนอยู่ในหัตถบาส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ยืนพ้นหัตถบาส ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

[๖๔๙] ภิกษุณีเข้าไปสู่สกุลในเวลาเช้า นังบนอาสนะแล้ว ไม่บอกลาเจ้าของ กลับไป ต้องอาบัติ ๒ คือ ก้าวเท้าที่ ๑ ล่วงพ้นชายคาไป ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ก้าวเท้าที่ ๒ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๕๐] ภิกษุณีเข้าไปสู่สกุลในเวลาหลังภัตตกาล ไม่บอกเจ้าของแล้วนังบนอาสนะ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังนั่ง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อนั่งแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๖๙๑] ภิกษุณีเข้าไปสู่สกุลในเวลาวิกาล ไม่บอกเจ้าของ ลาดเองก็ดี ให้ลาดก็ดี ซึ่งที่นอน แล้วขึ้นนั่ง ต้องอาบัติ ๒ คือ ขึ้นนั่ง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อขึ้นนั่งแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๙๒] ภิกษุณีให้ภิกษุณีรูปอื่นโพนทนา ด้วยเรื่องที่ถูกผิด เข้าใจผิด ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้โพนทนา เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้โพนทนาแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๙๓] ภิกษุณีแข่งตนก็ดี ผู้อื่นก็ดี ด้วยนรกก็ดี ด้วยพรหมจรรย์ก็ดี ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังแข่ง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อแข่งแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๙๔] ภิกษุณีประหัตประหารตนแล้ว ร้องให้ ต้องอาบัติ ๒ คือ ประหัตประหาร แล้วร้องให้ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ประหัตประหาร แต่ไม่ร้องให้ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

รัตติกการวรรคที่ ๒ จบ

คำถามและคำตอบในนหาวรรคที่ ๓

[๖๙๕] ภิกษุณีเปลือยกายอาบน้ำ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังอาบ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ อาบเสร็จ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๙๖] ภิกษุณีให้ทำผ้าอาบน้ำฝนเกินประมาณ ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ทำเป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้ทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๖๙๗] ภิกษุณีเลาะเองก็ดี ให้ผู้อื่นเลาะก็ดี ซึ่งจีวรของภิกษุณี แล้วไม่เย็บ ไม่ทำการขวนขวายเพื่อให้เย็บ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๖๙๘] ภิกษุณีผลัดเปลี่ยนผ้าสังฆาฏิ อันมีกำหนด ๕ วัน ให้เกินไปต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๖๙๙] ภิกษุณีใช้จีวรสับเปลี่ยน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังใช้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อใช้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๐๐] ภิกษุณีทำลายคือจีวรของหมู่ให้เป็นอันตราย ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๐๑] ภิกษุณีห้ามการแจกจีวร อันเป็นไปโดยชอบธรรม ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังห้าม เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อห้ามแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๐๒] ภิกษุณีให้สมณจีวรแก่ชาวบ้านก็ดี ปริพาชกก็ดี ปริพาชกาภิกษุณี ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๐๓] ภิกษุณียังสมัยจีวรกาลให้ล่วงไป ด้วยหวังจะได้จีวรอันไม่แน่นอน ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ล่วงไป เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้ล่วงไปแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๐๔] ภิกษุณีห้ามการเจาะกฐิน อันเป็นไปโดยชอบธรรม ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังห้าม เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อห้ามแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

นหาวรรคที่ ๓ จบ

คำถามและคำตอบในตวัฏฐวรรคที่ ๔

[๗๐๕] ภิกษุณีสองรูป นอนบนเตียงเดียวกัน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังนอน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อนอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๐๖] ภิกษุณี ๒ รูป มีเครื่องลาดและผ้าห่มผืนเดียวกันนอน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังนอน เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อนอนแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๐๗] ภิกษุณีแกล้งทำความไม่ผาสกแก่ภิกษุณี ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังทำ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๐๘] ภิกษุณีไม่บำรุงสหชวินีผู้ได้รับทุกข์ ทั้งไม่ทำการขวนขวายเพื่อให้ผู้อื่นบำรุง ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือปาจิตตีย์ .

[๗๐๙] ภิกษุณีให้ที่อาศัยแก่ภิกษุณีแล้ว โกรธ ซัดใจ จุดคร่าออก ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังจุดคร่า เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อจุดคร่าออกแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๐] ภิกษุณีผู้คลุกคลีไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสนครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๒ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาครั้งสด ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๑] ภิกษุณีไม่มีพวกเกเรียนเป็นเพื่อน เทียวจาริกภายในแคว้น ซึ่งรู้จักนว่าเป็นที่มิรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ต้องอาบัติ ๒ คือ เดินไป เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อเดินไปแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๒] ภิกษุณีไม่มีพวกเกเรียนเป็นเพื่อน เทียวจาริกภายนอกแคว้นแคว้น ซึ่งรู้จักนว่าเป็นที่มิรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ต้องอาบัติ ๒ คือ เดินไป เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อเดินไปแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๓] ภิกษุณีเที่ยวจาริกภายในพรรษา ต้องอาบัติ ๒ คือ เดินไปเป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อเดินไปแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๔] ภิกษุณีอยู่จำพรรษาแล้ว ไม่หลีกไปสู่จาริก ต้องอาบัติตัวหนึ่งคือ ปาจิตตีย์ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ตวัฎฐารวคที่ ๔ จบ

คำถามและคำตอบในจิตตาคารวคที่ ๕

[๗๑๕] ภิกษุณีไปชมโรงละครหลวงกัถิ โรงประกวดภาพกัถิ สถานที่หย่อนใจกัถิ อทยานกัถิ สระโบกขรณิกัถิ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังไป เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ยืนอยู่ในที่ใดมองเห็น ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๖] ภิกษุณีใช้สอยอาสน์ทีกัถิ บัลลังก์กัถิ ต้องอาบัติ ๒ คือ ใช้สอย เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อใช้สอยแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๗] ภิกษุณีกรอถ่าย ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังกรอ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ม้วนไปๆ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๘] ภิกษุณีช่วยทำธุระของคฤหัสถ์ ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังทำเป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อทำแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๑๙] ภิกษุณีผู้อันภิกษุณีกล่าว่า มาเกิด แม่เจ้า ของจงช่วยระงับอธิกรณ์นี้ รับคำ ว่า ดีละ แล้วไม่ช่วยระงับ ไม่ทำการชวนชวายเป็นให้ระงับ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๗๒๐] ภิกษุณีให้ของเกี้ยวกัถิ ของฉันทกัถิ แก่ชาวบ้านกัถิ แก่ปริพาชกกัถิ แก่ปริพาชิกากัถิ ด้วยมือของตน ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังให้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๒๑] ภิกษุณีไม่สละผ้าอาศัยแล้วใช้เสียเอง ต้องอาบัติ ๒ คือ ใช้สอย เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อใช้สอยแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๒๒] ภิกษุณีไม่มอบหมายที่อยู่แล้วหลีกไปสู่จาริก ต้องอาบัติ ๒ คือ เดินล่วงที่ ล้อมก้าวหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เดินล่วงที่ล้อมสองก้าว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๒๓] ภิกษุณีเรียนตรีจจนวิชา ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังเรียนเป็นทุกกฏในประโยค ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ บท ๑ .

[๗๒๔] ภิกษุณีบอกตรีจจนวิชา ต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังบอกเป็นทุกกฏในประโยค ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ บท ๑ .

จิตตาคารวคที่ ๕ จบ

คำถามและคำตอบในอารามวคที่ ๖

[๗๒๕] ภิกษุณีรื้ออยู่ ไม่บอกกล่าวก่อนเข้าไปสู่อารามที่มีภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ เดินล่วงที่ล้อมก้าวหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เดินล่วงที่ล้อมสองก้าวต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๒๖] ภิกษุณีตาบริภาษภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ ตา เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อตาแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๒๗] ภิกษุณีแค้นเคืองบริภาษคณะ ต้องอาบัติ ๒ คือ บริภาษ เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อบริภาษแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๒๘] ภิกษุณีอันทายกนิมนต์แล้ว หรือห้ามภัตรแล้ว ฉันทของเกี้ยวกัถิ ของฉันทกัถิ ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประทานด้วยตั้งใจจักเกี้ยว จักฉันท ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๗๒๙] ภิกษุณีหวงตระกุล ต้องอาบัติ ๒ คือ หวง เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อหวงแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๓๐] ภิกษุณีจำพรรษาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ จัดแจงเสนาสนะ จัดตั้งน้ำฉันน้ำใช้ กวาดบริเวณด้วยตั้งใจจะจำพรรษา ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาจิตตีย์พร้อมกับอรุณขึ้น ๑ .

[๗๓๑] ภิกษุณีจำพรรษาแล้ว ไม่พิจารณาในสงฆ์ ๒ ฝ่าย ด้วยสถาน ๓ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๗๓๒] ภิกษุณีไม่ไปเพื่อรับโอวาท หรือเพื่อร่วมสังฆกรรม ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๗๓๓] ภิกษุณีไม่ถามอุโบสถกัถิ ไม่ขอโอวาทกัถิ ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือปาจิตตีย์ .

[๗๓๔] ภิกษุณีไม่บอกสงฆ์หรือคณะ ให้บรุษผ้าฝักกัถิ บาดแผลกัถิ ซึ่งเกิดที่แข้งขา ตัวต่อตัวร่วมกัน ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้ผ้า เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อผ้าแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

อารามวคที่ ๖ จบ .

คำถามและคำตอบในคัพภินวารคที่ ๗

[๗๓๕] ภิกษุณียังสตรีมีครรภ์ให้บวช ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวช เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้บวชแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๓๖] ภิกษุณียังสตรีแม่ลูกอ่อนให้บวช ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวชเป็นทุกกฏใน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ประโยค ๑ เมื่อให้บวชแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๓๓] ภิกษุณียังสิกขมานาผู้มีสิกขายังไม่ได้ศึกษาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี ให้บวช ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวช เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้บวชแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๓๔] ภิกษุณียังสิกขมานาผู้มีสิกขาอัน ได้ศึกษาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี แล้ว แต่สงฆ์ยังไม่ได้สมมติ ให้บวช ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวชเป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้บวชแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๓๕] ภิกษุณียังเด็กหญิงมีอายุหย่อน ๑๒ ปี ให้บวช ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวช เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้บวชแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๔๐] ภิกษุณียังเด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปีแล้ว แต่มีสิกขายังไม่ได้ศึกษาในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวช เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้บวชแล้ว ต้องอาบัติ ปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๔๑] ภิกษุณียังเด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี มีสิกขาอัน ได้ศึกษาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว แต่สงฆ์ยังไม่สมมติให้บวช ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวช เป็นทุกกฏในประโยค ๑ ให้บวชแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๔๒] ภิกษุณียังสหชรีณีให้บวชแล้ว ไมอนุเคราะห์ ไม่ให้ผู้อื่นอนุเคราะห์ตลอด ๒ ปี ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๗๔๓] ภิกษุณีไม่ติดตามปวัตตินีผู้ให้อุปสมบท ตลอด ๒ ปี ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๗๔๔] ภิกษุณียังสหชรีณีให้อุปสมบทแล้ว ไม่พาหลักไปเอง ไม่ย้งผู้อื่นให้พาหลัก ไป ต้องอาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

คัพภินวารรทที่ ๗ จบ .

คำถามและคำตอบในกุมาริกฏตวรรคที่ ๘

[๗๔๕] ภิกษุณียังสามเณรีที่เป็นเด็กหญิงมีอายุหย่อน ๒๐ ปี ให้อุปสมบท ต้อง อาบัติ ๒ คือ ให้อุปสมบท เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้อุปสมบทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๔๖] ภิกษุณียังสามเณรีที่เป็นเด็กหญิงมีอายุครบ ๒๐ ปีแล้ว แต่มีสิกขายังไม่ ได้ ศึกษาในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี ให้อุปสมบท ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้อุปสมบท เป็นทุก กฏในประโยค ๑ เมื่อให้อุปสมบทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๔๗] ภิกษุณียังสามเณรีผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี มีสิกขาอัน ได้ศึกษาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว แต่สงฆ์ยังไม่ได้สมมติให้อุปสมบท ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้อุปสมบท เป็น ทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้อุปสมบทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๔๘] ภิกษุณีมีพรรษาหย่อน ๑๒ ให้อุปสมบท ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้อุปสมบท เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้อุปสมบทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๔๙] ภิกษุณีมีพรรษาครบ ๑๒ แล้ว แต่สงฆ์ยังไม่ได้สมมติ ให้อุปสมบท ต้อง อาบัติ ๒ คือ ให้อุปสมบท เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้อุปสมบทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๕๐] ภิกษุณีผู้อื่นภิกษุณีกล่าวอายุว่า ออย่าเพอก่อน แม่คุณ ท่านอายุยังสิกขมานา ให้อุปสมบท รับคำว่า ตีละ แล้วถึงธรรมคือความบ่นว่าในภายหลังต้องอาบัติ ๒ คือ กำลังบ่น ว่า เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อบ่นว่าแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๕๑] ภิกษุณีกล่าวจะสิกขมานาว่า แม่เจ้า ถ้าท่านจักให้จิวรแก่เราๆ จะให้ท่าน อุปสมบทตามปรารภณา แล้วไม่ให้อุปสมบท ไม่ทำการชวนชววยเพื่อให้อุปสมบท ต้องอาบัติ ตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๗๕๒] ภิกษุณีกล่าวจะสิกขมานาว่า แม่เจ้า ถ้าท่านจักติดตามเราตลอด ๒ ปี เรา จักให้ท่านอุปสมบทตามปรารภณา แล้วไม่ให้อุปสมบท ไม่ทำการชวนชววยเพื่อให้อุปสมบท ต้อง อาบัติตัวหนึ่ง คือ ปาจิตตีย์ .

[๗๕๓] ภิกษุณียังสิกขมานาผู้เกี่ยวข้องด้วยบุรุษ ผู้คลุกคลีกับเด็กหนุ่ม ผู้ร้าย ยัง ขยายให้ระทมโศก ให้อุปสมบท ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้อุปสมบท เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อ ให้อุปสมบทแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๕๔] ภิกษุณียังสิกขมานาผู้อันมารดาบิดา หรือสามียังไม่อนุญาต ให้อุปสมบท ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้อุปสมบท เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้อุปสมบทแล้ว ต้องอาบัติ ปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๕๕] ภิกษุณียังสิกขมานาให้บวช ด้วยการให้ฉันทะค่างคราว ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวช เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อให้บวชแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๕๖] ภิกษุณียังสิกขมานาให้บวชทุกปี ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวชเป็นทุกกฏใน ประโยค ๑ เมื่อให้บวชแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๕๗] ภิกษุณียังสิกขมานาให้บวชปีละ ๒ รูป ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้บวช เป็น ทุกกฏในประโยค ๑ ให้บวชแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
กุมารีกุตวารรคที่ ๘ จบ .

คำถามและคำตอบในฉัตตปาหนนวรรคที่ ๙

[๗๕๘] ภิกษุณีใช้ร่มและรองเท้า ต้องอาบัติ ๒ คือ ใช้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑
เมื่อใช้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๕๙] ภิกษุณีไปด้วยยาน ต้องอาบัติ ๒ คือ ไป เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อ
ไปแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๐] ภิกษุณีใช้เครื่องประดับแหวน ต้องอาบัติ ๒ คือ ใช้ เป็นทุกกฏในประโยค ๑
เมื่อใช้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๑] ภิกษุณีใช้เครื่องประดับสำหรับสตรี ต้องอาบัติ ๒ คือ ใช้ เป็นทุกกฏใน
ประโยค ๑ เมื่อใช้แล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๒] ภิกษุณีอาบน้ำปรุงเครื่องประเทืองผิว ต้องอาบัติ ๒ คือ อาบ เป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ อาบเสร็จ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๓] ภิกษุณีอาบน้ำปรุงกายานเป็นเครื่องอบ ต้องอาบัติ ๒ คือ อาบเป็นทุกกฏใน
ประโยค ๑ อาบเสร็จ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๔] ภิกษุณียังภิกษุณีให้หนาว ให้หย่า ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้หนาว เป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ เมื่อนวดแล้วต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๕] ภิกษุณียังสีกขมานาให้หนาว ให้หย่า ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้หนาว เป็น
ทุกกฏ ในประโยค ๑ เมื่อนวดแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๖] ภิกษุณียังสามเณรีให้หนาว ให้หย่า ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้หนาวเป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ เมื่อนวดแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

ภิกษุณียังหญิงคฤหัสถ์ให้หนาว ให้หย่า ต้องอาบัติ ๒ คือ ให้หนาวเป็นทุกกฏใน
ประโยค ๑ เมื่อนวดแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

ภิกษุณีไม่ขอโอกาส นั่งบนอาสนะข้างหน้าภิกษุ ต้องอาบัติ ๒ คือ นั่งเป็นทุกกฏ
ในประโยค ๑ เมื่อนั่งแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๗] ภิกษุณีถามปัญหาหากะภิกษุผู้ที่ยังมิได้ขอโอกาส ต้องอาบัติ ๒ คือ ถาม
เป็นทุกกฏในประโยค ๑ เมื่อถามแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

[๗๖๘] ภิกษุณีไม่มีผ้ารัดถิ่นเข้าไปสู่บ้าน ต้องอาบัติ ๒ คือ เดินล่วงที่ล้อมก้ำวที่หนึ่ง
ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เดินล่วงที่ล้อมก้ำวที่สอง ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ .

ฉัตตปาหนนวรรคที่ ๙ จบ .

ขุททกสิกขาบท ๙ ววรรค จบ

ปาฎิเทศนียกัณฑ์

คำถามและคำตอบในปาฎิเทศนียกัณฑ์

[๗๖๙] ภิกษุณีขอเนยใสมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักจั่น ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๗๗๐] ภิกษุณีขอน้ำมันมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักจั่น ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๗๗๑] ภิกษุณีขอน้ำผึ้งมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักจั่น ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๗๗๒] ภิกษุณีขอน้ำอ้อยมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักจั่น ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๗๗๓] ภิกษุณีขอปลามาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักจั่น ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๗๗๔] ภิกษุณีขอเนื้อมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักจั่น ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๗๗๕] ภิกษุณีขอนมสดมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักจั่น ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ .

[๗๗๖] ภิกษุณีขอนมส้มมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักจั่น ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ .

ปาฎิเทศนียะ ๘ สิกขาบท จบ

กตปาตีตติวารที่ ๒ จบ

วิปิตติวารที่ ๓

[๗๗๗] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าสิ่งด้วยกายของบุรุษบุคคล
ผู้กำหนด จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด
จัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ . . .

[๓๓๘] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน จัดเป็นวิบัติอย่างหนึ่ง บรรดาวิบัติ ๔ คือ
อาจารย์วิบัติ .

วิปตติวารที่ ๓ จบ

สังคหวารที่ ๔

[๓๓๙] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคล
ผู้กำหนด สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด
สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๓ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วย
กองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ

[๓๔๐] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร
บรรดากองอาบัติ ๗?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๒ บรรดากอง
อาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาฏิเทสนียะ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

สังคหวารที่ ๔ จบ

สมุฏฐานวารที่ ๕

[๓๔๑] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคล
ผู้กำหนด เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร บรรดาสมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด
เกิดด้วยสมุฏฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา

[๓๔๒] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน เกิดด้วยสมุฏฐานเท่าไร บรรดา
สมุฏฐานแห่งอาบัติ ๖?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน เกิดด้วยสมุฏฐาน ๔ บรรดาสมุฏฐานแห่ง
อาบัติ ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชววาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต บางที่
เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา บางที่เกิดแต่กาย วาจาและจิต .

สมุฏฐานวารที่ ๕ จบ

อธิกรณวารที่ ๖

[๓๔๓] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคล
ผู้กำหนด จัดเป็นอธิกรณอะไร บรรดาอธิกรณ ๔?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ของบุรุษบุคคลผู้กำหนด
จัดเป็นอาปิตตอธิกรณ บรรดาอธิกรณ ๔

[๓๔๔] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน จัดเป็นอธิกรณอะไร บรรดา
อธิกรณ ๔?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน จัดเป็นอาปิตตอธิกรณบรรดาอธิกรณ ๔ .

อธิกรณวารที่ ๖ จบ

สมถวารที่ ๗

[๓๔๕] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคล
ผู้กำหนด ย่อมระงับด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ของบุรุษบุคคลผู้กำหนด
ย่อมระงับด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฎิญาตกรณะ ๑
บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตัตถวัตถารกะ ๑

[๓๔๖] ถามว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจัน ย่อมระงับด้วยสมถะเท่าไร บรรดา
สมถะ ๗?

ตอบว่า อาบัติของภิกษุณีผู้ขอนมสัมมาจันย่อมระงับด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ
บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฎิญาตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตัตถวัตถารกะ ๑

สมถวารที่ ๗ จบ

สมุจยวารที่ ๘

[๓๔๗] ภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ของบุรุษบุคคลผู้กำหนด ต้อง
อาบัติเท่าไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ตอบว่า ภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด ต้องอาบัติ ๓ คือ ยินดีการจับต้องอวัยวะไต่รากขวัญลงมา เหนือหัวเข่าขึ้นไป ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ยินดีการจับต้องอวัยวะเหนือรากขวัญขึ้นไป ไต่หัวเข่าลงมา ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ยินดีการจับต้องของเนื่องด้วยกาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ .

ภิกษุณีผู้กำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ของบุรุษบุคคลผู้กำหนดต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้?

ก. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖? จัดเป็นอธิกรณ์อะไร บรรดาอธิกรณ์ ๔? ระบุด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ต. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๓ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา จัดเป็นอาปิตตาริกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔ ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณี ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณีกับตณวัตถการกะ ๑

[๗๘๘] ถาพวาม ภิกษุณีขอนมสัมมาจัน ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ภิกษุณีขอนมสัมมาจัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประทานด้วยมุงจักจัน ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑ ภิกษุณีขอนมสัมมาจัน ต้องอาบัติ ๒ เหล่านี้ .

ก. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖? จัดเป็นอธิกรณ์อะไร บรรดาอธิกรณ์ ๔? ระบุด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ต. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติอย่างหนึ่ง บรรดาวิบัติ ๔ คืออาจารย์วิบัติ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๒ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาฏิเทสนียะ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐาน ๔ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีใจจิต บางที่เกิดแต่กายกับวาจามีใจจิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา บางที่เกิดแต่กายวาจาและจิต จัดเป็นอาปิตตาริกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔ ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณี ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณีกับตณวัตถการกะ ๑ .

สมุจจยวารที่ ๘ จบ

กัถปญญัตติวารที่ ๑

ปาราชิก

[๗๘๙] ถาพวาม พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ก. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีสุนทรินันทา .

ก. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องภิกษุณีสุนทรินันทามีความกำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด .

ก. ในปาราชิกนั้น มีบัญญัติ อนุบัญญัติ อนุป็นบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่บัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ อนุป็นบัญญัติ ไม่มี ในปาราชิกนั้น .

ก. มีศัพท์ตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่ศัพท์ตถบัญญัติ .

ก. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .

ก. มีเอกโตบัญญัติ อภิโตบัญญัติ หรือ?

ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .

ก. บรรดาปาติโมกข์ทุกเทศ ๔ ปาราชิกนั้นจัดเข้าในอุทเทสไหน? นับเนื่องในอุทเทสไหน?

ต. จัดเข้าในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .

ก. มาสู่อุทเทสโดยอุทเทสที่เท่าไร?

ต. มาสู่อุทเทสโดยอุทเทสที่ ๒ .

ก. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไร?

ต. เป็นศีลวิบัติ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

- ถ. บรรดาอาบัติ ๓ กอง เป็นอาบัติกองไหน?
- ต. เป็นกองอาบัติปาราชิก .
- ถ. บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ปาราชิกนั้นเกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?
- ต. เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา .
- ถ. ใครนำมา?
- ต. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา .

[๓๙๐] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัย คือ ปกปิดโทษ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทารู้ว่า ภิกษุณีต้องธรรมมีโทษถึงปาราชิกแล้ว ไม่โจทด้วยตนเอง ไม่บอกแก่คณะ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

[๓๙๑] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัย คือ ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสนครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทาประพฤติตามพระอริยฐานะผู้เคยเป็นคนฆ่าแรง ผู้ถูกสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันยกวัตร .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

[๓๙๒] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาราชิก เพราะปัจจัย คือ ยังวัตถุที่ ๘ ให้เต็ม ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุณีจัพพคดีย .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีจัพพคดียังวัตถุที่ ๘ ให้เต็ม .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรนิกเขปสิกขาบท) .

ปาราชิก จบ

สังฆาทิเสส

[๓๙๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาทิเสส เพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีผู้กล่าวให้ร้าย ก่อคดี ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .
- ถ. เพราะเรื่องอะไร?
- ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทากล่าวให้ร้ายอยู่ .
- ถ. ในสังฆาทิเสสนั้น มีบัญญัติ อนุบัญญัติ อนุป็นบัญญัติ หรือ?
- ต. มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ อนุป็นบัญญัติ ไม่มีในสังฆาทิเสสนั้น .
- ถ. มีศัพท์ตถบัญญัติ ปเทสบัญญัติ หรือ?
- ต. มีแต่ศัพท์ตถบัญญัติ .
- ถ. มีสาธารณบัญญัติ อสาธารณบัญญัติ หรือ?
- ต. มีแต่สาธารณบัญญัติ .
- ถ. มีเอกโตบัญญัติ อภิโตบัญญัติ หรือ?
- ต. มีแต่เอกโตบัญญัติ .
- ถ. บรรดาปาติโมกข์เทศ ๔ สังฆาทิเสสจัดเข้าในอุทเทศไหน? นับเนื่องในอุทเทศไหน?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

- ต. จัดเข้าในนิทาน นับเนื่องในนิทาน .
- ถ. สังฆาติเสสนั้นมาสู่อุเทศโดยอุเทศที่เท่าไร?
- ค. มาสู่อุเทศโดยอุเทศที่ ๓ .
- ฉ. บรรดาวิบัติ ๔ เป็นวิบัติอย่างไหน?
- ช. เป็นศีลวิบัติ .
- ฉ. บรรดาอาบัติ ๗ กอง เป็นอาบัติกองไหน?
- ช. เป็นกองอาบัติสังฆาติเสส .
- ฉ. บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ สังฆาติเสสเกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?
- ช. เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีชใจิต บางที่เกิดแต่กาย

วาจา และจิต

- ถ. ใครนำมา?
- ค. พระเถระทั้งหลายนำสืบๆ กันมา .

[๓๙๔] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ รับหญิงโจรให้บวช ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ค. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .
- ฉ. เพราะเรื่องอะไร?
- ช. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทา รับหญิงโจรให้บวช .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๒ คือ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีชใจิต ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

[๓๙๕] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีรูปเดียว ไปสู่ละแวกบ้าน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ค. ทรงปรารภภิกษุณีรูปหนึ่ง .
- ฉ. เพราะเรื่องอะไร?
- ช. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีรูปหนึ่ง เข้าไปสู่ละแวกบ้านผู้เดียว .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๓ . บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) .

[๓๙๖] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ไม่บอกกล่าวการกสงฆ์ ไม่รู้ฉันทะของคณะ รับภิกษุณีผู้ซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียจากหมู่แล้ว ตามธรรม ตามวินัย ตามสัตตกาศาสน์ ให้เข้าหมู่ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ค. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .
- ฉ. เพราะเรื่องอะไร?
- ช. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทา ไม่บอกกล่าวการกสงฆ์ ไม่รู้ฉันทะของคณะ รับภิกษุณีผู้ซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียจากหมู่แล้ว ตามธรรม ตามวินัยตามสัตตกาศาสน์ ให้เข้าหมู่ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนธรรณิกเขปลิกขาบท) .

[๓๙๗] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีมีความพอใจรับของเคี้ยวกิติ ของฉันทกิติ จากมือของบุรุษบุคคลผู้พอใจ ด้วยมือของตนแล้วฉันทกิติ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

- ถ. ทรงปรารภใคร?
- ค. ทรงปรารภภิกษุณีสุนทรินันทา .
- ฉ. เพราะเรื่องอะไร?
- ช. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีสุนทรินันทามีความพอใจ รับอามิสจากมือของบุรุษบุคคลผู้พอใจ .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง (เหมือนปฐมปาราชิกลิกขาบท) .

[๓๙๘] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีกล่าวว่าแม่เจ้า บุรุษบุคคลผู้นั้นมีความพอใจกิติ ไม่มีความพอใจกิติ จักทำอะไรแก่แม่เจ้าได้ เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
เกิด เจ้าข้า บุรุษบุคคลนั้นจักถวายสิ่งใด เป็นของเคี้ยวกิติ ของฉันกิติ แก่แม่เจ้า ขอแม่เจ้า
จงรับประเคนของสิ่งนั้นด้วยมือของตน แล้วเคี้ยว หรือฉันเกิด ดังนี้ แล้วส่งไป ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่ง .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุรูปหนึ่งกล่าวว่า แม่เจ้า บุรุษบุคคลผู้นั้นมีความพอใจกิติ
ไม่มีความพอใจกิติ จักทำอะไรแก่แม่เจ้าได้ เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์เกิด เจ้าข้า
บุรุษบุคคลนั้นจะถวายสิ่งใด เป็นของเคี้ยวกิติ ของฉันกิติ แก่แม่เจ้า ขอแม่เจ้า จงรับประเคน
ของสิ่งนั้นด้วยมือของตน แล้วเคี้ยว หรือฉันเกิด ดังนี้ แล้วส่งไป .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ .

[๓๙๙] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีโกธรไม่สละกรรมเพราะถูกสวด
สมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีจันทกาลี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีจันทกาลี โกรธ ชัดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าขอบอกคืน
พระพุทธเจ้า ขอบอกคืนพระธรรม ขอบอกคืนพระสงฆ์ ขอบอกคืนสิกขา .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรณิกเขปสิกขาบท) .

[๔๐๐] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสสเพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีถูกตัดเส้นให้เพื่ออิทธิกรรมเรื่องหนึ่ง
โกธร ไม่สละกรรมเพราะถูกสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีจันทกาลี .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีจันทกาลีถูกตัดเส้นให้เพื่ออิทธิกรรมเรื่องหนึ่ง โกรธ ชัดใจ กล่าว
อย่างนี้ว่า พวกภิกษุณีถึงความพอใจด้วย ถึงความขัดเคืองด้วย ถึงความหลงด้วย ถึงความกลัว
ด้วย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรณิกเขปสิกขาบท) .

[๔๐๑] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส เพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีทั้งหลายคลุกคลีกัน ไม่สละกรรม
เพราะถูกสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีหลายรูป .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีหลายรูปอยู่คลุกคลีกัน .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรณิกเขปสิกขาบท) .

[๔๐๒] ถาว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ทรงบัญญัติสังฆาติเสส เพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีส่งไปด้วยสิ่งว่า แม่เจ้าทั้งหลาย
ของท่านทั้งหลายจงอยู่คลุกคลีกันเกิด อายอยู่ต่างหากกันเลย ไม่สละกรรมเพราะถูกสวดสมณภาสน์
ครบ ๓ จบ ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีถูลลันนทา .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีถูลลันนทาส่งภิกษุณีไป ด้วยสิ่งว่า แม่เจ้าทั้งหลายของท่าน
ทั้งหลายจงอยู่คลุกคลีกันเกิด อายอยู่ต่างหากกันเลย .

มีบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง
(เหมือนธรรณิกเขปสิกขาบท) .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

[๘๐๓] ถามว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้เห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น ทรงบัญญัติปาฏิทสนีเย เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัมมาฉัน ณ ที่ไหน?

ตอบว่า ทรงบัญญัติ ณ พระนครสาวัตถี .

ถ. ทรงปรารภใคร?

ต. ทรงปรารภภิกษุณีฉัพพัคคีย์ .

ถ. เพราะเรื่องอะไร?

ต. เพราะเรื่องที่ภิกษุณีฉัพพัคคีย์ขอนมสัมมาฉัน .

มีบัญญัติ ๑ อนุบัญญัติ ๑ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ ลิกขาบทนี้เกิดด้วยสมณฐาน ๔ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีไชจิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

กัตถปิฎกัตถวารที่ ๑ จบ

กัตถปิฎกัตถวารที่ ๒

ปาราชิก

[๘๐๔] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ภิกษุ ภิกษุณี ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ภิกษุ ภิกษุณีต้องอาบัติ ๕ ตัว คือภิกษุณีกำหนดยินดีการจับต้องอวัยวะได้รากลมมา เนื้อหิวเขาขึ้นไป ของบุรุษบุคคลผู้กำหนด ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ภิกษุถูกต้องด้วยกาย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ เอาการถูกต้องของเนื้อด้วยกาย ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เอาการถูกต้องของเนื้อด้วยกาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เป็นปาจิตตีย์ในเพราะจีด้วยนิ้วมือ ๑

เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ภิกษุ ภิกษุณีต้องอาบัติ ๕ เหล่านี้ .

[๘๐๕] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ปกปิดโทษ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ปกปิดโทษ ต้องอาบัติ ๔ คือ ภิกษุณีผู้รื้ออายุ ภิกษุณีต้องธรรมมีโทษถึงปาราชิก ปกปิดไว้ ต้องอาบัติปาราชิก ๑ สงสัยปกปิดต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ภิกษุปกปิดอาบัติสังฆาทิเสส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ปกปิด อาจารย์วิบัติต้องอาบัติทุกกฏ ๑

เพราะปัจจัย คือ ปกปิดโทษ ต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้ .

[๘๐๖] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๕ คือ ภิกษุณีประพฤติดังตามภิกษุผู้ถูกสงฆ์กวัตร ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ จบญัตติเป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ภิกษุณีประพฤติดังตามภิกษุผู้ทำลาย ไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ ไม่สละทฎฐิลาภ เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑

เพราะปัจจัย คือ ไม่สละกรรมเพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๕ เหล่านี้ .

[๘๐๗] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ยังว์ตฤที่ ๘ ให้เต็มต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ยังว์ตฤที่ ๘ ให้เต็ม ต้องอาบัติ ๓ คือ ภิกษุณีอันบุรุษสั่งว่า จงมาสู่ที่ชื่อนี้ แล้วเดินไป ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เมื่อก้าวเข้าสู่หัตถบาสนของบุรุษ ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ยังว์ตฤที่ ๘ ให้เต็ม ต้องอาบัติปาราชิก ๑

เพราะปัจจัย คือ ยังว์ตฤที่ ๘ ให้เต็ม ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

ปาราชิก จบ

สังฆาทิเสส

[๘๐๘] เพราะปัจจัย คือภิกษุณีกล่าวให้ร้าย ก่อคดี ต้องอาบัติ ๓ คือ บอแก่คนเดียว ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ บอแก่คนที่สอง ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ คดีถึงที่สุด ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๘๐๙] เพราะปัจจัย คือ รับหญิงโจรให้บวช ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๘๑๐] เพราะปัจจัย คือ ภิกษุณีผู้เดียว ไปสู่สละเวกบ้าน ต้องอาบัติ ๓ คือ เดินไป ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เดินล่วงที่ล้อมไปก้าวหนึ่ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เดินล่วงที่ล้อมไป ๒ ก้าว ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๘๑๑] เพราะปัจจัย คือ ไม่บอกกล่าวการกสงฆ์ ไม่รู้ฉันทะของคณะ รับภิกษุณีซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกจากหมู่แล้วตามธรรม ตามวินัย ตามสัตตฤทธานให้เข้าหมู่ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๘๑๒] เพราะปัจฉัย คือ ภิกษุณีพอใจรับของเกี้ยวกิติ ของฉันทกิติ จากมือของ
บุรุษบุคคลผู้พอใจด้วยมือของตนแล้วฉันทกิติ ต้องอาบัติ ๓ คือ รับประเคนด้วยมุ้งจักกัณฐ์
ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ ต้องอาบัติสังฆาทิเสสทุกๆ คำกลืน ๑ รับประเคนน้ำและไม้ชำระฟัน ต้อง
อาบัติทุกกฏ ๑ .

[๘๑๓] เพราะปัจฉัย คือ ภิกษุณีกล่าวว่า แม่เจ้า บุรุษบุคคลนั้น มีความพอใจกิติ
ไม่มีความพอใจกิติ จักทำอะไรแก่แม่เจ้าได้ เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ เชิญเถิดเจ้าข้า บุรุษ
บุคคลนั้น จะถวายสิ่งใด เป็นของเกี้ยวหรือของฉันทกิติ แก่แม่เจ้า ขอแม่เจ้าจงรับประเคนของ
สิ่งนั้นด้วยของตน แล้วเกี้ยว หรือฉันทกิติ ดังนี้ แล้วส่งไป ต้องอาบัติ ๓ คือ รับประเคนด้วย
มุ้งจักกัณฐ์ จักฉันทกิติ ตามคำของภิกษุณีนั้น ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติถุลลัจจัยทุกๆ คำกลืน ๑
ฉันทกิติต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๘๑๔] เพราะปัจฉัย คือ ภิกษุณีโกรธ ไม่สละกรรม เพราะถูกสวดสมณภาสน์
ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑
จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๘๑๕] เพราะปัจฉัย คือ ภิกษุณีถูกตัดสินให้เพื่ออิภรณ์เรื่องหนึ่ง โกรธไม่สละกรรม
เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง
เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๘๑๖] เพราะปัจฉัย คือ ภิกษุณีทั้งหลายคลุกคลีกัน ไม่สละกรรมเพราะสวด
สมณภาสน์ครบ ๓ จบ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติ เป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็น
ถุลลัจจัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

[๘๑๗] เพราะปัจฉัย คือ ภิกษุณีสงภิกษุณีไปด้วยสิ่งว่า แม่เจ้าทั้งหลาย ขอท่าน
ทั้งหลายจงอยู่คลุกคลีกันเถิด อายอยู่ต่างหากก็เลย ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ
๓ จบ ต้องอาบัติ ๓ คือ จบญัตติเป็นทุกกฏ ๑ จบกรรมวาจาสองครั้ง เป็นถุลลัจจัย ๑ จบกรรม
วาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ๑ .

สังฆาทิเสส จบ

[๘๑๘] ถามว่า เพราะปัจฉัย คือ ขอนมสัมมานัน ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจฉัย คือ ขอนมสัมมานัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประเคนด้วยมุ้ง
จักกัณฐ์ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ ทุกๆ คำกลืน ๑

เพราะปัจฉัย คือ ขอนมสัมมานัน ต้องอาบัติ ๒ เหล่านี้ .

กตอาปัตติวารที่ ๒ จบ

วิปตติวารที่ ๓

[๘๑๙] ถามว่า เพราะปัจฉัย คือ การยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัติทั้งหลายจัด
เป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔ ?

ตอบว่า เพราะปัจฉัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัติทั้งหลายจัดเป็นวิบัติ ๒
บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ . . .

ถามว่า เพราะปัจฉัย คือ ขอนมสัมมานัน อาบัติทั้งหลาย จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดา
วิบัติ ๔ ?

ตอบว่า เพราะปัจฉัย คือ ขอนมสัมมานัน อาบัติทั้งหลาย จัดเป็นวิบัติอย่างหนึ่ง
คือ อาจารย์วิบัติ บรรดาวิบัติ ๔ .

วิปตติวารที่ ๓ จบ

สังคหวารที่ ๔

[๘๒๐] ถามว่า เพราะปัจฉัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัติสงเคราะห์ด้วย
กองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗ ?

ตอบว่า เพราะปัจฉัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัติสงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ
๔ บรรดาอาบัติ ๗ กอง คือ บางทีด้วยกองอาบัติปาราชิก บางทีด้วยกองอาบัติสังฆาทิเสส บางที
ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางทีด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางทีด้วยกองอาบัติทุกกฏ

ถามว่า เพราะปัจฉัย คือ ขอนมสัมมานัน อาบัติสงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร
บรรดากองอาบัติ ๗ ?

ตอบว่า เพราะปัจฉัย คือ ขอนมสัมมานัน อาบัติสงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๒ บรรดา
กองอาบัติ ๗ คือ บางทีด้วยกองอาบัติปาฏิเทสนียะ บางทีด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

สังคหวารที่ ๔ จบ

สมุฏฐานวารที่ ๕

[๘๒๑] ถามว่า เพราะปัจฉัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัติเกิดด้วยสมุฏฐาน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

เท่าไร บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัติเกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา

ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัสมมานัน อาบัติเกิดด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัสมมานัน อาบัติเกิดด้วยสมณฐาน ๔ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชววาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา บางที่เกิดแต่กายวาจา และจิต .

สมณฐานวารที่ ๕ จบ

อริกถนวารที่ ๖

[๘๒๒] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัติจัดเป็นอริกถน ไหน บรรดาอริกถน ๔?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัติจัดเป็นอาปัตตาริกถน บรรดาอริกถน ๔

ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัสมมานัน อาบัติจัดเป็นอริกถน ไหน บรรดาอริกถน ๔?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัสมมานัน อาบัติจัดเป็นอาปัตตาริกถนบรรดาอริกถน ๔ .

อริกถนวารที่ ๖ จบ

สมถวารที่ ๗

[๘๒๓] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัตียอมระงับด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย อาบัตียอมระงับด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณ ๑ ด้วยปฏิญญาตถะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณกับติณวัตถการกะ ๑

ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัสมมานัน อาบัตียอมระงับด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัสมมานัน อาบัตียอมระงับด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณ ๑ ด้วยปฏิญญาตถะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณกับติณวัตถการกะ ๑ .

สมถวารที่ ๗ จบ

สมุจจยวารที่ ๘

[๘๒๔] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ภิกษุ ภิกษุณีต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ภิกษุ ภิกษุณีต้องอาบัติ ๕ คือ ภิกษุณีผู้กำหนดยินดีการจับต้องอวัยวะใต้รากขวัญลงมา เหนือหัวเข่าขึ้นไป ของบุรุษบุคคล ผู้กำหนด ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ภิกษุถูกต้องกายด้วยกาย ต้องอาบัติสังฆาติเสส ๑ เอกาย ถูกต้องของเนื่องกายด้วย ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ เขาของเนื่องด้วยกายถูกต้องของเนื่องด้วยกาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะจีด้วยนิ้วมือ ๑

เพราะปัจจัย คือ ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกาย ภิกษุ ภิกษุณี ต้องอาบัติ ๕ เหล่านี้ .

ถ. อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔?

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗?

เกิดขึ้นด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖?

เป็นอริกถนอะไร บรรดาอริกถน ๔?

ระงับด้วยสมถะเท่าไร บรรดาสมถะ ๗?

ต. อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๕ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาติเสส บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มีไชววาจา เป็นอาปัตตาริกถน บรรดาอริกถน ๔ ระงับด้วยสมถะ ๓ บรรดาสมถะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณ ๑ ด้วยปฏิญญาตถะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณกับติณวัตถการกะ ๑ .

[๘๒๕] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัสมมานัน ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัสมมานัน ต้องอาบัติ ๒ คือ รับประทานด้วยมุ้ง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

จักฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ ๑ ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะทุกๆ คำกลืน ๑

เพราะปัจจัย คือ ขอนมสัมมาฉัน ต้องอาบัติ ๒ เหล่านี้ .

ถ. อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖? เป็นอธิกรณ์อะไร บรรดาอธิกรณ์ ๔? ระบุด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ต. อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติอย่างหนึ่ง บรรดาวิบัติ ๔ คือ อาจารย์วิบัติ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๒ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาฏิเทสนียะ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฎ .

เกิดด้วยสมณฐาน ๔ บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีใจจิต บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา บางที่เกิดแต่กายวาจาและจิต เป็นอาบัติตาริกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔ ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณี ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณีกับตณวัตถการะ ๑ .

สมุจจยวารที่ ๘ จบ

ปัจจัยวาร ๘ จบ

ภิกขุณีวิภังค์ ๑๖ มหาวาร จบ

ย่อหัวข้อสมณฐาน

[๘๒๖] สังฆาทิปปะที่ปัจจัยปรุงแต่ง ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา พระนิพพานและบัญญัติ ท่านวินิจฉัยว่า เป็นอนัตตา . เมื่อดวงจันทร์ คือ พระพุทธเจ้ายังไม่เกิดขึ้น เมื่อดวงอาทิตย์ คือ พระพุทธเจ้า ยังไม่อุบัติขึ้นมา เพียงแต่ชื่อของสภาคธรรมเหล่านั้น ก็ยังไม่มีการรู้จัก . พระมหา-
วีรเจ้าทั้งหลาย เป็นผู้มีพระจักษุ ทรงทำทุกกรกิริยามืออย่างต่างๆ ทรงบำเพ็ญบารมีแล้วเสด็จอุบัติในโลกเป็นไปกับพรหมโลก พระองค์ทรงแสดงพระสัทธรรม อันดับเสียซึ่งทุกข์ นำมาซึ่งความสุข . พระอังคิรส-
ศากยมนี ผู้อนุเคราะห์แก่ประชาทุกถ้วนหน้า อุดมกว่าสรรพสัตว์ดุจราชสีห์ ทรงแสดงพระไตรปิฎก คือ พระวินัย ๑ พระสุตตันตะ ๑ พระอภิธรรม ๑ ซึ่งมีคุณมาก อย่างนี้ พระสัทธรรมจะเป็นไปได้ ผิดว่าพระวินัย คือ ออกโตวิภังค์ ขันธกะและมาติกา ที่ร้อยกรองด้วยคัมภีร์บริวาร เหมือนดอกไม้ร้อยด้วยเส้นด้าย ยังดำรงอยู่ . ในคัมภีร์บริวารนั้นแลสมณฐานท่านจัดไว้แน่นอน ความเจือปนกัน และนิทานอันยอมเห็นได้ในพระสูตรข้างหน้า เพราะฉะนั้น ภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รักด้วยดี ใครต่อธรรม ฟังศึกษาคัมภีร์บริวารเกิด . ในวันอโศก ภิกษุและภิกษุณียอมสวดสิกขาบท อันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ในวิภังค์ทั้ง ๒ ข้าพเจ้าจักกล่าวสมณฐานตามที่รู้ของท่านทั้งหลายจงฟังข้าพเจ้า . ปฐมปาราชิกสิกขาบท ๑ ทุตติยปาราชิกสิกขาบท ๑ ต่อแต่นั้น สัจจวิตสิกขาบท ๑ สมณภาสณ-
สิกขาบท ๑ อติเรกจิวารสิกขาบท ๑ เอฬกโลมสิกขาบททั้งหลาย ๑ ปทโสรัหมมสิกขาบท ๑ ภูตาโรจนสิกขาบท ๑ สังวิธานสิกขาบท ๑ เถยยสัถตสิกขาบท ๑ เสนนาสิกขาบท ๑ โจริวภูฐานสิกขาบท ๑ รวมกับการบาชตริที่มารดาบิดา หรือสามีไม่อนุญาต จึงเป็นสมณฐาน ๑๓ . ในออกโตวิภังค์นี้ นัยแห่งสมณฐาน ๑๓ นี้ วิญญูชนทั้งหลาย คิดกันแล้วที่คล้ายคลึงกัน ย่อมปรากฏในสมณฐานอันหนึ่งๆ .

ปฐมปาราชิกสมณฐาน

[๘๒๗] สิกขาบทว่าด้วยเสพเมถุน ๑ สิกขาบทว่าด้วยปล่อยน้ำสกาะ ๑ สิกขาบทว่าด้วยเคล้าคลึงกาย ๑ อนัตตสิกขาบทที่หนึ่ง ๑ สิกขาบทว่าด้วยนอนแชกภิกษุผู้เข้าไปอยู่ก่อน ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉนบิณฑบาตที่ภิกษุณีแนะให้เขาถวาย ๑ สิกขาบทว่าด้วยนั่งในที่ลับกับภิกษุณี ๑ สิกขาบทว่าด้วยแทรกแซงในสโภชนสกล ๑ สิกขาบทว่าด้วยนั่งในที่ลับ ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยจีด้วยนิ้วมือ ๑ สิกขาบทว่าด้วยหัวเราะในน้ำ ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้ประหาร ๑ สิกขาบทว่าด้วยเจียดเนื้อหอกคือฝ่ามือ ๑ เสขียวัตร ๕๓ สิกขาบท ๑ อธิกขกสิกขาบทของภิกษุณี ๑ ความมั่นคงมนสิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีพอใจรับของเงินจากมือบรุษ ๑ สิกขาบทว่าด้วยใช้ของลับกระแทกกัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยยินดีทอนยางกลม ๑ สิกขาบทว่าด้วยยินดีชำระด้วยน้ำ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีอยู่จำพรรษาแล้วไม่หลีกไปสู่อาริก ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไม่ไปรับโอวาท ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไม่ติดตามปวัตตินี ๑ สิกขาบทเหล่านี้ รวม ๗๖ สิกขาบท ท่านจัดไว้เป็นสิกขาบทมีกายกับจิตเป็นสมณฐาน ทุกๆ สิกขาบทมีสมณฐานอันหนึ่งเหมือนปฐมปาราชิกสิกขาบท ฉะนั้น .

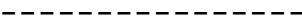
ปฐมปาราชิกสมณฐาน จบ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

หุติยปาราชิกสมณฐาน

[๘๒๘] สิกขาบทว่าด้วยถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ ๑ สิกขาบทว่าด้วยพรากกายมนุษย์ ๑ สิกขาบทว่าด้วยกล่าวอวดธรรมอันยิ่งของมนุษย์ ๑ สิกขาบทว่าด้วยพูดเคาะด้วยวาจาชั่วหยาบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยกล่าวบำเรอตนด้วยกาม ๑ สิกขาบทว่าด้วยตามก้าจัดด้วยปาราชิกธรรม ไม่มีมูล ๑ สิกขาบทว่าด้วยถือเอาเลขแห่งอธิกรณ์เรื่องอื่น ๑ อนียตสิกขาบทที่สอง ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้จิวรแล้วชิงเอาคืนมา ๑ สิกขาบทว่าด้วยน้อมลากของสงฆ์มาเพื่อตน ๑ สิกขาบทว่าด้วยพูดเท็จ ๑ สิกขาบทว่าด้วยด่า ๑ สิกขาบทว่าด้วยพูดส่อเสียดภิกษุ ๑ สิกขาบทว่าด้วยบอกอาบัติชั่วหยาบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยขุดแผ่นดิน ๑ สิกขาบทว่าด้วยพรากกุตคาม ๑ สิกขาบทว่าด้วยพูดกลบเกลื่อน ๑ สิกขาบทว่าด้วยโพนทนา ๑ สิกขาบทว่าด้วยจุดคร่าออกจากวิหาร ๑ สิกขาบทว่าด้วยเอาเน่ารด ๑ สิกขาบทว่าด้วยสอนภิกษุณีเพราะเห็นแก่อำมิส ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีเสร็จแล้ว ๑ สิกขาบทว่าด้วยการชวนภิกษุเข้าไปบิณฑบาตในบ้าน ๑ สิกขาบทว่าด้วยการไม่เอื้อเพื่อ ๑ สิกขาบทว่าด้วยการหลอกภิกษุให้กลัวผี ๑ สิกขาบทว่าด้วยการชอนบริวาร ๑ สิกขาบทว่าด้วยการแก่งพรากสัตว์จากชีวิต ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุรู่อยู่ใช้น้ำมีตัวสัตว์ ๑ สิกขาบทว่าด้วยพินอธิกรณ์เพื่อทำใหม่ ๑ สิกขาบทว่าด้วยบวชคนมีอายุหย่อน ๒๐ ปี ๑ สิกขาบทว่าด้วยการอยู่ร่วมกับภิกษุที่สงฆ์ยกวัตร ๑ สิกขาบทว่าด้วยการสมโภคกับสามเณรที่ภูจนาสนะ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุผู้อื่นภิกษุทั้งหลายกล่าวโดยชอบธรรม ๑ สิกขาบทว่าด้วยธรรมอันเป็นไปเพื่อความยุ่งเหยิง ๑ สิกขาบทว่าด้วยการแก่งทำหลง ๑ สิกขาบทว่าด้วยการโจทด้วยอาบัติสังฆา-
* ติสสไม่มีมูล ๑ สิกขาบทว่าด้วยการแก่งก่อความรำคาญ ๑ สิกขาบทว่าด้วยการให้ฉันทะเพื่อกรรมที่เป็นธรรมแล้วกลับบ่นว่า ๑ สิกขาบทว่าด้วยการให้จิวร แล้วกลับบ่นว่า ๑ สิกขาบทว่าด้วยการน้อมลากสงฆ์ไปเพื่อบุคคล ๑ สิกขาบทว่าด้วยคำที่วามบุษบคคณนจักทำอะไรแก่ท่านได้ ๑ สิกขาบทว่าด้วยอธิฐานนอกาลจิวรเป็นกาลจิวรแล้วให้แจก ๑ สิกขาบทว่าด้วยแลกจิวรกับภิกษุณีแล้วชิงคืนมา ๑ สิกขาบทว่าด้วยการยกโทษผู้อื่นด้วยความถือผิดเข้าใจผิด ๑ สิกขาบทว่าด้วยแข่งด้วยนรก ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดพึงทำอันตรายแก่จิวรลาภของคณะ ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดพึงห้ามการแจกจิวรอันเป็นธรรม ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดพึงยังสมัยจิวรกาลให้ล่วงไปด้วยหวังจะ ได้จิวรอันไม่แน่นอน ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดพึงห้ามการเจาะกฐินที่เป็นธรรม ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดพึงแก่งก่อความไม่ผาสกแก่ภิกษุณี ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดให้ที่อยู่แล้ว ไม่พอใจจุดคร่าภิกษุณีออก ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดด่าหรือกล่าวขู่ภิกษุ ๑ สิกขาบทที่ว่า ภิกษุณีใดดร้ายกล่าวขู่คณะ ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดหวงสกล ๑ สิกขาบทที่ว่าด้วยการบวชสตรีมีครรภ์ ๑ สิกขาบทที่ว่าด้วยการบวชสตรีแก่ก่อน ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดบวชสิกขมานาผู้ยังไม่ได้ศึกษาในธรรม ๖ ครบ ๒ ปี ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีใดบวชสิกขมานาผู้ศึกษาเสร็จในธรรม ๖ ครบ ๒ ปี แต่สงฆ์ยังไม่ได้สมมติ ๑ สิกขาบทที่ว่าด้วยการบวชสตรีฤหัสถ์ ๓ สิกขาบท ๑ สิกขาบทที่ว่าด้วยการบวชเด็กหญิงรวม ๓ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีมีพรรษาหย่อน ๑๒ ให้อุปสมบท-
* ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีมีพรรษาครบ ๑๒ แล้ว แต่สงฆ์ยังไม่ได้สมมติให้อุปสมบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีอื่นภิกษุณีทั้งหลายอย่าเพอก่อน ทำนออย่ายังสิกขมานาให้อุปสมบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณียังสิกขมานาผู้มีใจร้ายยังชายให้ระทมโศกให้อุปสมบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้อุปสมบทด้วยมอบฉันทะที่ดังคราว ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้อุปสมบททุกๆ ปี ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้สิกขมานาบวชปีละ ๒ รูป ๑ สิกขาบทเหล่านี้รวม ๓๐ สิกขาบท จัดเป็นสมณฐาน ๓ คือ เกิดแต่กายกับจิต มีใจวาจา เกิดแต่วาจา กับจิต มีใจกาย และเกิดแต่หวาร ๓ เหมือนหุติยปาราชิกสิกขาบท ฉะนั้น .

หุติยปาราชิกสมณฐาน จบ

สังฆจรีตสมณฐาน

[๘๒๙] สิกขาบทว่าด้วยชักสือ ๑ สิกขาบทว่าด้วยสร้างภักฎิ ๑ สิกขาบทว่าด้วยสร้างวิหาร ๑ สิกขาบทว่าด้วยใช้ภิกษุณีชักจิวรเกา ๑ สิกขาบทว่าด้วยรับจิวร ๑ สิกขาบทว่าด้วยใช้ภิกษุณีขอจิวร ๑ สิกขาบทว่าด้วยยินดีเฉพาะผ้าอตราสงค์และอันตราวาสก ๑ สิกขาบทว่าด้วยถึงความกำหนดในจิวร ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยส่งทรัพย์สำหรับจ่ายจิวรด้วยทูต ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้ทำสันถัดเจือใหม่ ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้ทำสันถัดขมเจียมด้าล้วน ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้ทำสันถัดถือเอาขมเจียมด้า ๒ ส่วน ๑ สิกขาบทว่าด้วยใช้สันถัดใหม่ให้ได้ ๖ ปี ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้ทำสันถัดสำหรับนั่ง ๑ สิกขาบทว่าด้วยการทอดทิ้งอุเทศ ๑ สิกขาบทว่าด้วยรับรูปิยะ ๑ สิกขาบทว่าด้วยแลกเปลี่ยนและซื้อขายมีประการต่างๆ รวม ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยบาตรมีรอยร้าวหย่อน ๕ แห่ง ๑ สิกขาบทว่าด้วยแสวงหาผ้าอาบน้าฝน ๑ สิกขาบทว่าด้วยขอถ่าย ๑ สิกขาบทว่าด้วยเข้าไปหาช่างหูกถึงความกำหนดในจิวร ๑ สิกขาบทว่าด้วยวางเช็ดหน้าจนถึงกรอบประตู ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้จิวรแก่ภิกษุณีผู้มีไชญาติ ๑ สิกขาบทว่าด้วยเย็บจิวรของภิกษุณีผู้มีไชญาติ ๑ สิกขาบทว่าด้วยปวารณาด้วยขนม ๑ สิกขาบทว่าด้วยปวารณาด้วยปัจจัยสี่ ๑ สิกขาบทว่าด้วยการติดไฟผิง ๑ สิกขาบทว่าด้วยการเก็บตนะ ๑ สิกขาบทว่าด้วยกลองเข็ม ๑ สิกขาบทว่าด้วยทำเตียง ๑ สิกขาบทว่าด้วยทำเตียงตั้งหุ้มนุ่น ๑ สิกขาบทว่าด้วยทำผ้าปูนั่ง ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

สิกขาบทว่าด้วยทำผ้าปิดฝี ๑ สิกขาบทว่าด้วยทำผ้าอาบน้ำฝน ๑ สิกขาบทว่าด้วยทำจีวรขนาดสุดสุด
จีวร ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีของผู้อื่นแล้วขอของผู้อื่นอีก ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีให้จ่ายของอื่น
แล้วให้จ่ายของอื่นอีก ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีให้จ่ายของอื่นด้วยบริวารของสงฆ์ ๒ สิกขาบท ๑
สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีให้จ่ายของอื่นด้วยบริวารของคนหมู่มาก ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีให้จ่ายของ
อื่นด้วยบริวารส่วนบุคคล ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีให้จ่ายผ้าห่มบาง ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีให้
จ่ายผ้าห่มหนา ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีทิ้งอาหารเป็นเดน ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีให้
ทำผ้าอาบน้ำเกินประมาณ ๑ สิกขาบทที่ว่าภิกษุณีให้สมณจีวร ๑ ธรรมคือสิกขาบทเหล่านี้ ๕๐
ถ้วนเกิดด้วยสมณฐาน ๖ คือ เกิดแต่กาย มีไชววาจาแลจิต เกิดแต่วาจา มีไชกายแลจิต เกิด
แต่กายกับวาจา มีไชจิต เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา เกิดแต่วาจา กับจิต มีไชกาย และเกิด
ด้วยทวาร ๓ อนึ่ง สิกขาบทเหล่านี้ มีสมณฐาน ๖ เช่นกับสัญญาจรีตสิกขาบท .

สัญญาจรีตสมณฐาน จบ

สมณภาสนสมณฐาน

[๘๓๐] สิกขาบทว่าด้วยทำลายสงฆ์ ๑ สิกขาบทว่าด้วยประพฤติดตามภิกษุผู้ทำลายสงฆ์

๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุข่ายาก ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุประทุษร้ายสกุล ๑ สิกขาบทว่าด้วยปิด
อาบัติชั่วหยาบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยไม่สละทิฏฐิ ๑ สิกขาบทว่าด้วยไม่มอบเงินตะ ๑ สิกขาบทว่า
ด้วยหัวเราะ ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยพูดเสียงดัง ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยมีคำข่าวอยู่
ในปากจิกไม่พูด ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุนั่งบนแผ่นดินแสดงธรรม ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุนั่งบน
อาสนะต่ำแสดงธรรม ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุยืนอยู่แสดงธรรม ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุ ไปข้างหลัง
แสดงธรรม ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุเดินนอกทางแสดงธรรม ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีปิดโทษ ๑
สิกขาบทว่าด้วยภิกษุประพฤติดตามภิกษุผู้ถูกยกวัตร ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณียึดการจับต้อง ๑
สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีรับภิกษุณีเข้าห่ม ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีบอกคืนพระพุทธรเจ้าเป็นต้น ๑
สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีถูกตัดสินให้เพื่ออิทธิกรรมเรื่องหนึ่ง ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีอยู่คฤกลี ๑
สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีประหารตนแล้วร้องไห้ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีเลาะจีวรของภิกษุณี ๑
สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไม่บำรุงสหชวีน์ผู้ตกระกำลำบาก ๑ สิกขาบทที่ตรัสข่าถึงภิกษุณีอยู่คฤกลี
กัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไม่ระงับอิทธิกรรม ๑ สิกขาบทที่ว่าด้วยภิกษุณี ไม่บอกก่อนเข้าไปสู่
อาราม ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณี ไม่ปวารณาโดย ๓ สถาน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีฟังหวังธรรม
๒ อย่างจากภิกษุสงฆ์ทุกกึ่งเดือน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณี ไม่อนุเคราะห์และไม่พาสหชวีน์ไปจาริก
๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีพูดให้สิกขมานาถวายจีวรแล้วจกบวชให้ ๑ สิกขาบทว่าด้วย
ภิกษุณีพูดให้สิกขมานาถติดตาม ๑

ธรรม คือ สิกขาบทเหล่านี้รวม ๓๗ สิกขาบท เกิดแต่กายวาจาและจิต ทุกๆ

สิกขาบทมีสมณฐานอันหนึ่ง เหมือนสมณภาสนสิกขาบท .

สมณภาสนสมณฐาน จบ

กฐินสมณฐาน

[๘๓๑] สิกขาบทว่าด้วยกฐินอันภิกษุเจาะแล้ว ๓ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วย

ใช้อติเรกมาตาสิกขาบทที่หนึ่ง ๑ สิกขาบทว่าด้วยเกสัช ๑ สิกขาบทว่าด้วยรับอัจเจกจีวร ๑
สิกขาบทว่าด้วยภิกษุอยู่ในเสนาสนะป่ามีความรังเกียจเก็บไตรจีวรไว้ในละแวกบ้านได้ ๑ สิกขาบท
ว่าด้วยเมื่อหลีกไปไม่เก็บเตียงหรือตั้ง ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยเข้าไปสู่ที่อยู่ภิกษุณีแล้วสอน
๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันทินโภชนะที่หลัง ๑ สิกขาบทว่าด้วยห้ามภัตแล้วฉันทินภัตอาหารไม่เป็นเดน ๑
สิกขาบทว่าด้วยรับนิมนต์ ๑ สิกขาบทว่าด้วยวิกัจฉี ๑ สิกขาบทว่าด้วยไม่ได้รับบอกก่อนเข้าไปใน
พระราชมณฑล ๑ สิกขาบทว่าด้วยเข้าบ้านในเวลาวิกาล ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันทินภัตอาหารที่ภิกษุณี
ยืนสั่งเสียอยู่ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีอยู่เสนาสนะป่ารับของเคี้ยวเป็นต้น ๑ สิกขาบทว่าด้วย
ภิกษุณีพูดให้ร้าย ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีทำการสังฆมาตราช ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีเข้าไปสู่
สกุลในเวลาก่อนอาหาร ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีเข้าไปสู่สกุลในเวลาหลังอาหาร ๑ สิกขาบทว่า
ด้วยภิกษุณีเข้าไปสู่สกุลในเวลาวิกาล ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีผลัดเปลี่ยนผ้าสังฆาฏิเกินกำหนด
๕ วัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีใช้จีวรผลัดเปลี่ยน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไม่มอบหมายจีวร
สับเปลี่ยนและที่ปัก ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีให้ผ้าฝ้ออันเกิดที่แฉ่งขา ๑ สิกขาบท
ว่าด้วยภิกษุณีไม่บอกก่อนนั่งบนอาสนะข้างหน้าภิกษุ ๑

ธรรม คือ สิกขาบทเหล่านี้มี ๒๙ สิกขาบท เกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต และเกิดแต่

ทวารทั้ง ๓ ทุกๆ สิกขาบทรวมทั้งกฐินสิกขาบท มีสมณฐาน ๒ เสมอกัน .

กฐินสมณฐาน จบ

เอฬกโถมสมณฐาน

[๘๓๒] สิกขาบทว่าด้วยชนเจียม ๑ สิกขาบทว่าด้วยนอนร่วมกัน ๒ สิกขาบท ๑

สิกขาบทว่าด้วยเตียงเท้าเสียบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันทินอาหารในโรทาน ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันทิน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

อาหารเป็นหมู่ ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันอาหารในเวลาวิกาล ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันอาหารที่ทำการ
สังฆม ๑ สิกขาบทว่าด้วยรับประเคนไม้ชำระฟัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้อาหารแก่เจลก ๑ สิกขาบท
ว่าด้วยไปดูเสนาอันยกออกไปแล้ว ๑ สิกขาบทว่าด้วยอยู่ในกองทัพ ๑ สิกขาบทว่าด้วยไปสู่สนาม
รบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยดื่มสุรา ๑ สิกขาบทว่าด้วยยังไม่ถึงกิ่งเดือนอาบน้ำ ๑ สิกขาบทว่าด้วยทำ
จิวรใหม่ให้เสียสี ๑ ปาฏิเทศนียะ ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีฉันกระเทียม ๑ สิกขาบท
ว่าด้วยภิกษุณีเข้าไปปฏิบัติภิกษุผู้กำลังฉัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไปดูฟ่อนรำ ๑ สิกขาบท
ว่าด้วยภิกษุณีเปลือยกายอาบน้ำ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณี ๒ รูปใช้ผ้าปูนอนและผ้าห่มผืนเดียวกัน
นอนด้วยกัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณี ๒ รูป นอนเตียงเดียวกัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไม่มี
พวกเที่ยวจาริกภายในแคว้นแคว้น ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไม่มีพวกเที่ยวจาริกภายนอกแคว้นแคว้น
๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีหลีกเลี่ยงไปสู่อาริกภายในพรชชา ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไปดูโรงละคร ๑
สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีใช้สอยเก้าอี้นอน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีกรอด้าย ๑ สิกขาบทว่าด้วย
ภิกษุณีช่วยทำธุระของคฤหัสถ์ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีให้ของเคี้ยวด้วยมือของตนแก่ชาวบ้าน
เป็นต้น ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีจำพรชชาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีใช้ร่ม
๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีไปด้วยยาน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีใช้เครื่องประดับเอา ๑ สิกขาบท
ว่าด้วยภิกษุณีใช้เครื่องประดับสำหรับสตรี ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีอาบน้ำ ปรงเครื่องประเทือง
ผิว ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีอาบน้ำปรงกายานเป็นเครื่องอบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีใช้ภิกษุณี
นวด ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีใช้สีกขมานานวด ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีใช้สามเณรีนวด ๑
สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีใช้สตรีคฤหัสถ์นวด ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีผู้เข้าบ้าน ไม่มีฝารัดกันต้อง
อาบัติ ๑

รวมเป็น ๔๔ สิกขาบท เกิดแต่กาย มีไชวาจากับจิต เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา
ทุกๆ สิกขาบท รวมทั้งเอฬกโหลมสิกขาบท มีสมณฐาน ๒ เสมอกัน .
เอฬกโหลมสมณฐาน จบ

ปทโสรัหมสมณฐาน

[๔๓๓] สิกขาบทว่าด้วยสอนธรรมแก่นุปัสสัมบันวาพร้อมกัน ๑ สิกขาบทว่าด้วย
แสดงธรรมแก่มาตุคาม ยิงกว่า ๕-๖ คำ เว้นแต่มีบุรุษผู้รู้เพียงสา ๑ สิกขาบทว่าด้วยยังไม่ได้
รับสมมติสั่งสอนภิกษุณี ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีได้รับสมมติแล้วสอนภิกษุณีเมื่อพระอาทิตย์อัสดง-
* คตแล้ว ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีเรียนและบอกดีริจฉานวิชา ๒ สิกขาบท ๑ สิกขาบทว่าด้วย
ภิกษุณีไม่ขอโอกาสก่อนถามปัญหา ๑ สิกขาบทเหล่านี้รวม ๗ สิกขาบท เกิดแต่วาจา มีไชกาย
และจิต เกิดแต่วาจากับจิต แต่มีไชเกิดแต่กาย ทุกๆ สิกขาบท มีสมณฐาน ๒ เหมือน
ปทโสรัหมสมณฐาน ฉะนั้น .

ปทโสรัหมสมณฐาน จบ

อัทธานสมณฐาน

[๔๓๔] สิกขาบทว่าด้วยชักชวนภิกษุณีเดินทางไกล ๑ สิกขาบทว่าด้วยชักชวนภิกษุณี
ลงเรือลำเดียวกัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยขอโภชนะอันประณีต ๑ สิกขาบทว่าด้วยชักชวนมาตุคาม
เดินทางด้วยกัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีถอนขนในที่แคบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีขอข้าว-
* เปลือก ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีรับนิมนต์แล้วฉันภัตตาหาร ๑ ปาฏิเทศนียะของภิกษุณี ๔
สิกขาบท ๑ สิกขาบทเหล่านี้รวม ๑๕ สิกขาบท เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีไชจิต เกิดแต่กายกับวาจา
มีไชเกิดแต่จิต เกิดแต่กายกับจิต มีไชเกิดแต่วาจา เกิดแต่กายวาจาและจิต เป็น ๔ สมณฐาน
พระพุทธรเจ้าผู้มีพระญาณ ทรงบัญญัติว่า มีวินัยเสมอกับอัทธานสมณฐาน .

อัทธานสมณฐาน จบ

เกยยสัตถสมณฐาน

[๔๓๕] สิกขาบทว่าด้วยชักชวนพวกเกเรียนผู้เป็นโจรเดินทางร่วม ๑ สิกขาบทว่าด้วย
ยีนแอบฟัง ๑ สิกขาบทว่าด้วยขอแองและข้าวสุก ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณียืนร่วมกับบุรุษใน
เวลาคำตั้น ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณียืนร่วมกับบุรุษในโอกาสกำบัง ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณียืน
ร่วมกับบุรุษในที่กลางแจ้ง ๑ สิกขาบทว่า ด้วยภิกษุณียืนร่วมกับบุรุษในตรอกตัน ๑ รวมสิกขาบท
เหล่านี้ ๗ สิกขาบทเกิดแต่กายกับจิต มีไชเกิดแต่วาจา เกิดแต่ทวาร ๓ สิกขาบทเหล่านี้ มี
สมณฐาน ๒ พระพุทธรเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชเจ้าผู้สูงศักดิ์ ได้ทรงแสดงแล้วว่า เหมือน
เกยยสัตถสมณฐาน .

เกยยสัตถสมณฐาน จบ

อัมมเทสนาสมณฐาน

[๔๓๖] พระตถาคตทั้งหลาย ย่อมไม่แสดงธรรมแก่คนมีรรมในมือ ๑ มีไม้พลองใน
มือ ๑ มีคัตราในมือ ๑ มีอาวุธในมือ ๑ สวมเขียงเท้า ๑ สวมรองเท้า ๑ ไปในยาน ๑ อยู่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
บนที่นอน ๑ นั่งรัดเขา ๑ โปกศีระชะ ๑ คลุมศีระชะ ๑ รวมเป็น ๑๑ สิกขาบท พอดี เกิดแต่
วาจากับจิต มีไช้เกิดแต่กาย ทุกๆ สิกขาบทมีสมมุตฐานอันหนึ่งเสมอกับธัมมเทสนาสมมุตฐาน .
ธัมมเทสนาสมมุตฐาน จบ

กุตตาโรจนสมมุตฐาน

[๘๓๗] สิกขาบทห้าด้วยบอทอดตริมนุสสรธรรมที่มีจริง เกิดแต่กาย มีไช้เกิดแต่วาจามีไช้เกิดแต่จิต เกิดแต่วาจามีไช้เกิดแต่กาย และมีไช้เกิดแต่จิต เกิดแต่กายกับวาจามีไช้เกิดแต่จิต ชื่อวากุตตาโรจนสมมุตฐาน ย่อมเกิดแต่สมมุตฐาน ๓ .

กุตตาโรจนสมมุตฐาน จบ

โจริวฐาปนสมมุตฐาน

[๘๓๘] สิกขาบทห้าด้วยภิกษุณีรับหญิงโจริให้บวช เกิดแต่วาจากับจิต มีไช้เกิดแต่กาย และเกิดโดยทวารทั้ง ๓ โจริวฐาปนสมมุตฐานนี้ พระพุทธเจ้าผู้ธรรมราชาทรงตั้งไว้ว่า มีสมมุตฐาน ๒ ไม่ซ้ำกัน .

โจริวฐาปนสมมุตฐาน จบ

อนนญาตสมมุตฐาน

[๘๓๙] สิกขาบทห้าด้วยภิกษุณีบวชสตรีที่มารดาบิดา หรือสามีมิได้อนุญาต เกิดแต่วาจามีไช้เกิดแต่กาย และมีไช้เกิดแต่จิต เกิดแต่กายกับวาจามีไช้เกิดแต่จิต เกิดแต่วาจากับจิต มีไช้เกิดแต่กาย เกิดแต่กายวาจากับจิต ๓ สถาน จึงมีสมมุตฐาน ๔ ไม่ซ้ำกัน .

อนนญาตสมมุตฐาน จบ

[๘๔๐] ก็สมมุตฐาน ๑๓ ทรงแสดงไว้ดีแล้วโดยย่อๆ เป็นเหตุทำความไม่หลง อนุโลมแก่ธรรมที่เป็นแบบ วิทยุชนเมื่อทรงจำสมมุตฐานนี้ไว้ได้ ย่อมไม่หลงในสมมุตฐานแล .

ย่อหัวข้อสมมุตฐาน จบ

กติปัจฉาวาร

อาบัติเป็นต้น

[๘๔๑] อาบัติมีเท่าไร? กองอาบัติมีเท่าไร? วินิตวัตถุมมีเท่าไร? ความไม่เคารพมีเท่าไร? ความเคารพมีเท่าไร? วินิตวัตถุมมีเท่าไร? วิบัติมีเท่าไร? สมมุตฐานแห่งอาบัติมีเท่าไร? มูลแห่งวิวาทมีเท่าไร? มูลแห่งการโจทมีเท่าไร? ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึงกันมีเท่าไร? เรื่องทำความแตกร้างกันมีเท่าไร? อธิกรณมีเท่าไร? สมณะมีเท่าไร?

[๘๔๒] อาบัติมี ๕ . กองอาบัติมี ๕ . วินิตวัตถุมมี ๕ . อาบัติมี ๗ . กองอาบัติมี ๗ . วินิตวัตถุมมี ๗ . ความไม่เคารพมี ๖ . ความเคารพมี ๖ . วินิตวัตถุมมี ๖ . วิบัติมี ๔ . สมมุตฐานแห่งอาบัติมี ๖ . มูลแห่งวิวาทมี ๖ . มูลแห่งการโจทมี ๖ . ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึงกันมี ๖ . เรื่องทำความแตกร้างกันมี ๑๘ . อธิกรณมี ๔ . สมณะมี ๗ .

อาบัติ ๕

[๘๔๓] ในหัวข้อเหล่านั้นอาบัติ ๕ เป็นไหน? คือ อาบัติปาราชิก อาบัติสังฆาติเสส อาบัติปาจิตตีย์ อาบัติปาฏิเทสนีเย อาบัติทุกกฏ นี้อาบัติ ๕ .

กองอาบัติ ๕

[๘๔๔] ในหัวข้อเหล่านั้น กองอาบัติ ๕ เป็นไหน? คือ กองอาบัติปาราชิก กองอาบัติสังฆาติเสส กองอาบัติปาจิตตีย์ กองอาบัติปาฏิเทสนีเย กองอาบัติทุกกฏ นี้กองอาบัติ ๕ .

วินิตวัตถุ ๕

[๘๔๕] ในหัวข้อเหล่านั้น วินิตวัตถุ ๕ เป็นไหน? คือ การเว้นไกล การเว้นขาด การงดเว้น เจตนาเครื่องเว้นจากกองอาบัติ ๕ ความไม่ประกอบ ความไม่ทำ ความไม่แก้งต้อง ความไม่ละเมิดขอบเขต การกำจัดกองอาบัติ ๕ ด้วยอริยมรรคชื่อเสต นี้วินิตวัตถุ ๕ .

อาบัติ ๗

[๘๔๖] ในหัวข้อเหล่านั้น อาบัติ ๗ เป็นไหน? คือ อาบัติปาราชิก อาบัติสังฆาติเสส อาบัติถุลลัจจัย อาบัติปาจิตตีย์ อาบัติปาฏิเทสนีเย อาบัติทุกกฏ อาบัติทุพภาสิต นี้อาบัติ ๗ .

กองอาบัติ ๗

[๘๔๗] ในหัวข้อเหล่านั้น กองอาบัติ ๗ เป็นไหน? คือ กองอาบัติปาราชิก กองอาบัติสังฆาติเสส กองอาบัติถุลลัจจัย กองอาบัติปาจิตตีย์ กองอาบัติปาฏิเทสนีเย กองอาบัติทุกกฏ กองอาบัติทุพภาสิต นี้กองอาบัติ ๗ .

วินิตวัตถุ ๗

[๘๔๘] ในหัวข้อเหล่านั้น วินิตวัตถุ ๗ เป็นไหน? คือ การเว้นไกล การเว้นขาด การงดเว้น เจตนาเครื่องเว้นจากกองอาบัติ ๗ ความไม่ประกอบ ความไม่ทำ ความไม่แก้งต้อง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ความไม่ละเมิดขอบเขต การกำจัดกองอาบัติ ๗ ด้วยอริยมรรคข้อเสตุ นี้วินิตวัตถุ ๗ .

ความไม่เคารพ ๖

[๘๔๙] ในหัวข้อเหล่านั้น ความไม่เคารพ ๖ เป็นไหน? คือ ความไม่เคารพใน พระพุทธเจ้า ความไม่เคารพในพระธรรม ความไม่เคารพในพระสงฆ์ ความไม่เคารพในสิกขา ความไม่เคารพในอูปมาท ความไม่เคารพในปฏิสันถาร นี้ความไม่เคารพ ๖ .

ความเคารพ ๖

[๘๕๐] ในหัวข้อเหล่านั้น ความเคารพ ๖ เป็นไหน? คือ ความเคารพในพระพุทธ-
*เจ้า ความเคารพในพระธรรม ความเคารพในพระสงฆ์ ความเคารพในสิกขา ความเคารพใน อูปมาท ความเคารพในปฏิสันถาร นี้ความเคารพ ๖ .

วินิตวัตถุ ๖

[๘๕๑] ในหัวข้อเหล่านั้น วินิตวัตถุ ๖ เป็นไหน? คือ การเว้นไกล การเว้นขาด การงดเว้น เจตนาเครื่องเว้นจากความ ไม่เคารพ ๖ ความไม่ประกอบ ความไม่ทำ ความไม่แก่ง ต้อง ความไม่ละเมิดขอบเขต การกำจัดความไม่เคารพ ๖ ด้วยอริยมรรคข้อเสตุ นี้วินิตวัตถุ ๖ .

วิบัติ ๔

[๘๕๒] ในหัวข้อเหล่านั้น วิบัติ ๔ เป็นไหน? คือ ศีลวิบัติ อจารวิบัติ ทิฏฐิวิบัติ อาชีวิวิบัติ นี้วิบัติ ๔ .

สมณฐานแห่งอาบัติ ๖

[๘๕๓] ในหัวข้อเหล่านั้น สมณฐานแห่งอาบัติ ๖ เป็นไหน? คือ อาบัติเกิดแต่กาย มีชวาจา มีไชจิตกมี อาบัติเกิดแต่วาจา มีชกกาย มีไชจิตกมี อาบัติเกิดแต่กบฏวาจา มีไชจิตกมี อาบัติเกิดแต่กบฏจิต มีชวาจากมี อาบัติเกิดแต่วาจากบจิต มีชกกายมี อาบัติ เกิดแต่กบฏวาจาและจิตกมี นี้สมณฐานแห่งอาบัติ ๖ .

มูลแห่งการวิวาท ๖

[๘๕๔] ในหัวข้อเหล่านั้น มูลแห่งวิวาท ๖ เป็นไหน? คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เป็นผู้มักโกรธ เป็นผู้ถือโกรธ ภิกษุผู้มักโกรธ คือโกรธนั้น ย่อมไม่มีความเคารพยำเกรงใน พระศาสดา พระธรรม และพระสงฆ์ ย่อมไม่ทำให้บริบูรณ์ในสิกขา ภิกษุผู้ที่ไม่มีความเคารพ ยำเกรงในพระศาสดา พระธรรม และพระสงฆ์อยู่ แม้นในสิกขาก็ไม่ทำให้บริบูรณ์นั้น ย่อมก่อ วิวาทในสงฆ์ การวิวาทย่อมมีเพื่อความ ไม่เกื้อกูลแก่ชนมาก เพื่อไม่เป็นสุขแก่ชนมาก เพื่อความ พิณาศแก่ชนมาก เพื่อความ ไม่เกื้อกูลเพื่อทุกข์แก่เทวดาและมนุษย์ ถ้าพวกเขาเห็นมูลแห่ง วิวาทเห็นปานนี้ได้ทั้งภายในทั้งภายนอก พวกเขาในบริษัทนั้นพึงพยายามละมูลแห่งวิวาทอัน ลามกนั้นเสีย ถ้าพวกเขาไม่เล็งเห็นมูลแห่งวิวาทเห็นปานนี้ ทั้งภายในทั้งภายนอก พวกเขาใน บริษัทนั้น พึงปฏิบัติ เพื่อความเป็น ไปต่อไปแห่งมูลแห่งวิวาทอันลามกนั้น ความละมูลแห่งวิวาท อันลามกนั้น ย่อมมีด้วยอย่างนี้ ความเป็น ไปต่อไปแห่งมูลแห่งวิวาทอันลามกนั้น ย่อมมีด้วย อย่างนี้ .

อนึ่ง ภิกษุเป็นผู้ลบหลู่ เป็นผู้ตีเสมอท่าน ภิกษุที่เป็นผู้ลบหลู่ตีเสมอท่านนั้น ย่อม ไม่มีความเคารพยำเกรงในพระศาสดา พระธรรม และพระสงฆ์อยู่ ย่อม ไม่ทำให้บริบูรณ์ในสิกขา ภิกษุผู้ที่ไม่มีความเคารพยำเกรงในพระศาสดา พระธรรม และพระสงฆ์อยู่ แม้นในสิกขาก็ไม่ทำให้ บริบูรณ์นั้น ย่อมก่อวิวาทในสงฆ์ การวิวาทย่อมมีเพื่อความ ไม่เกื้อกูลแก่ชนมาก เพื่อไม่เป็นสุข แก่ชนมาก เพื่อความพิณาศแก่ชนมาก เพื่อความ ไม่เกื้อกูล เพื่อทุกข์แก่เทวดาและมนุษย์ ถ้า พวกเขาเห็นมูลแห่งวิวาทเห็นปานนี้ได้ทั้งภายในทั้งภายนอก พวกเขาในบริษัทนั้นพึงพยายาม ละมูลแห่งวิวาทอันลามกนั้นเสีย ถ้าพวกเขาไม่เล็งเห็นมูลแห่งวิวาทเห็นปานนี้ ทั้งภายในทั้ง ภายนอก พวกเขาในบริษัทนั้น พึงปฏิบัติเพื่อความ เป็น ไปต่อไปแห่งมูลแห่งวิวาทอันลามกนั้น ความละมูลแห่งวิวาทอันลามกนั้น ย่อมมีด้วยอย่างนี้ ความเป็น ไปต่อไปแห่งมูลแห่งวิวาทอันลามก นั้น ย่อมมีด้วยอย่างนี้ .

อนึ่ง ภิกษุเป็นผู้มีปกตติสสา เป็นผู้มีปกตติตระหนี่ ภิกษุผู้ที่มีปกตติอิสสามีปกตติ ตระหนี่นั้น ย่อมไม่มีความเคารพยำเกรงในพระศาสดา พระธรรม และพระสงฆ์อยู่ ย่อม ไม่ ทำให้บริบูรณ์ในสิกขา ภิกษุผู้ที่ไม่มีความเคารพยำเกรงในพระศาสดา พระธรรม และพระสงฆ์ อยู่ แม้นในสิกขาก็ไม่ทำให้บริบูรณ์นั้น ย่อมก่อวิวาทในสงฆ์ การวิวาทย่อมมีเพื่อความ ไม่เกื้อกูล แก่ชนมาก เพื่อไม่เป็นสุขแก่ชนมาก เพื่อความพิณาศแก่ชนมาก เพื่อความ ไม่เกื้อกูลเพื่อทุกข์ แก่เทวดาและมนุษย์ ถ้าพวกเขาเห็นมูลแห่งวิวาทเห็นปานนี้ได้ทั้งภายในทั้งภายนอก พวกเขา ในบริษัทนั้นพึงพยายามละมูลแห่งวิวาทอันลามกนั้นเสีย ถ้าพวกเขาไม่เล็งเห็นมูลแห่งวิวาทเห็น ปานนี้ทั้งภายในทั้งภายนอก พวกเขาในบริษัทนั้น พึงปฏิบัติเพื่อความ เป็น ไปต่อไปแห่งมูลแห่ง วิวาทอันลามก ความละมูลแห่งวิวาทอันลามกนั้น ย่อมมีด้วยอย่างนี้ ความเป็น ไปต่อไปแห่งมูล แห่งวิวาทอันลามกนั้น ย่อมมีด้วยอย่างนี้ .

อนึ่ง ภิกษุเป็นผู้อวดดี เป็นผู้เจ้ามายา ภิกษุผู้ที่อวดดีเจ้ามายานั้น ย่อมไม่มีความเคารพ ยำเกรงในพระศาสดา พระธรรม และพระสงฆ์อยู่ ย่อมไม่ทำให้บริบูรณ์ในสิกขา ภิกษุผู้ที่ไม่มีความเคารพ ยำเกรงในพระศาสดา พระธรรม และพระสงฆ์อยู่ แม้นในสิกขาก็ไม่ทำให้บริบูรณ์นั้น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน .

อนึ่ง ภิกษุเป็นผู้มีทิวฐิเสมอภักดิ์เพื่อนสพรหมจารีในทิวฐิอันประเสริฐ นำออกจากทุกข
นำไปเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่ผู้ทำตามพร้าสอนทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับอยู่ ธรรมเมื่อนี้เป็นที่
ตั้งแห่งความให้ระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน
เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นี้
สาราณียธรรม ๖ .

เรื่องทำความแตกร้างกัน ๑๘

[๘๕๓] ในหัวข้อเหล่านั้น เรื่องทำความแตกร้างกัน ๑๘ เป็นไหน? ภิกษุในธรรม-

*วินัยนี้

๑. แสดงสภาพมิใช่ธรรมว่า เป็นธรรม .
๒. แสดงธรรมว่า สภาพมิใช่ธรรม .
๓. แสดงสภาพมิใช่วินัยว่า เป็นวินัย .
๔. แสดงวินัยว่า สภาพมิใช่วินัย .
๕. แสดงสิ่งที่พระตถาคตมิได้ทรงภายิตมิได้ตรัสไว้ ว่าพระตถาคตทรงภายิต
ตรัสไว้ .
๖. แสดงสิ่งที่พระตถาคตได้ทรงภายิต ตรัสไว้แล้ว ว่าพระตถาคตมิได้ทรงภายิต
มิได้ตรัสไว้ .
๗. แสดงสิ่งที่พระตถาคตมิได้ทรงประพฤติมาว่า พระตถาคตทรงประพฤติมา .
๘. แสดงสิ่งที่พระตถาคตทรงประพฤติมาว่า พระตถาคตมิได้ทรงประพฤติมา .
๙. แสดงสิ่งที่พระตถาคตมิได้ทรงบัญญัติไว้ว่า พระตถาคตทรงบัญญัติไว้ .
๑๐. แสดงสิ่งที่พระตถาคตทรงบัญญัติไว้ว่า พระตถาคตมิได้ทรงบัญญัติไว้ .
๑๑. แสดงอาบัติว่า มิใช่อาบัติ .
๑๒. แสดงสิ่งมิใช่อาบัติว่า เป็นอาบัติ .
๑๓. แสดงอาบัติเบาว่า อาบัติหนัก .
๑๔. แสดงอาบัติหนักว่า อาบัติเบา .
๑๕. แสดงอาบัติมีส่วนเหลือว่า อาบัติหาส่วนเหลือมิได้ .
๑๖. แสดงอาบัติหาส่วนเหลือมิได้ว่า อาบัติมีส่วนเหลือ .
๑๗. แสดงอาบัติชั่วหยาบว่า อาบัติไม่ชั่วหยาบ .
๑๘. แสดงอาบัติไม่ชั่วหยาบว่า อาบัติชั่วหยาบ .

นี้ เรื่องทำการแตกร้างกัน ๑๘

อริกกรรม ๔

[๘๕๔] ในหัวข้อเหล่านั้น อริกกรรม ๔ เป็นไหน? คือวิวาทอริกกรรม ๑ อนุวาทอริกกรรม ๑
อาปัตตอริกกรรม ๑ กิจจาริกกรรม ๑ นี้อริกกรรม ๔

สมณะ ๗

[๘๕๕] ในหัวข้อเหล่านั้น สมณะ ๗ เป็นไหน? คือสัมมาขานินัย ๑ สติวินัย ๑
อมุพหวินัย ๑ ปฎิญาตถารณะ ๑ เขภยยลิกา ๑ ตัสสปาปิยลิกา ๑ ตินวัตถารกะ ๑ นีสมณะ ๗
กตปุจฉาวาร จบ

หัวข้อประจำวาร

[๘๖๐] อาบัติ กองอาบัติ วินิตว์ตถุ และอาบัติ กองอาบัติ วินิตว์ตถุอีกอย่างละ ๗
ความไม่เคารพ ความเคารพ วินิตว์ตถุอีก ๗ วิบัติ สมภูฐานแห่งอาบัติ มูลแห่งการวิวาทและ
การโจท ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึงกัน เรื่องทำการแตกร้าง อริกกรรมและสมณะ ๗ พระ
ผู้มีพระภาคตรัสไว้แล้ว รวมเป็น ๑๗ บท .

วิสติวาร

สมภูฐานวารแห่งอาบัติ ๖ ที่ ๑

[๘๖๑] มีผู้ถามว่า ด้วยสมภูฐานอาบัติที่ ๑ ภิกษุต้องอาบัติปาราชิก หรือ ตอบว่า
ไม่ต้องเลย ต้องอาบัติสังฆาทิเสส หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง ต้องอาบัติถุลลัจจัย หรือ? ตอบว่า
บางที่ต้อง ต้องอาบัติปาจิตตีย์ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ หรือ? ตอบว่า
บางที่ต้อง ต้องอาบัติทุกกฏ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง ต้องอาบัติทุพภายิต หรือ? ตอบว่า
ไม่ต้องเลย .

[๘๖๒] มีผู้ถามว่า ด้วยสมภูฐานอาบัติที่ ๒ ภิกษุต้องอาบัติปาราชิก หรือ? ตอบว่า
ไม่ต้องเลย . ต้องอาบัติสังฆาทิเสส หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง . ต้องอาบัติถุลลัจจัย หรือ?
ตอบว่า บางที่ต้อง ต้องอาบัติปาจิตตีย์ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง ต้องอาบัติปาฎิเทศนียะ
หรือ? ตอบว่า ไม่ต้องเลย ต้องอาบัติทุกกฏ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง ต้องอาบัติทุพภายิต

หรือ? ตอบว่า ไม่ต้องเลย.

[๘๖๓] มีผู้ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๓ ภิกษุต้องอาบัติปาราชิกหรือ? ตอบว่า ไม่ต้องเลย. ต้องอาบัติสังฆาติเสส หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติถุลลัจจัย หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาจิตตีย์ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติทุกกฏ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติทุพภาสิต หรือ? ตอบว่า ไม่ต้องเลย.

[๘๖๔] มีผู้ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๔ ภิกษุต้องอาบัติปาราชิก หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติสังฆาติเสส หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติถุลลัจจัย หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาจิตตีย์ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติทุกกฏ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติทุพภาสิต หรือ? ตอบว่า ไม่ต้องเลย.

[๘๖๕] มีผู้ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๕ ภิกษุต้องอาบัติปาราชิก หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติสังฆาติเสส หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติถุลลัจจัย หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาจิตตีย์ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ หรือ? ตอบว่า ไม่ต้องเลย. ต้องอาบัติทุกกฏ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติทุพภาสิต หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง.

[๘๖๖] มีผู้ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๖ ภิกษุต้องอาบัติปาราชิก หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติสังฆาติเสส หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติถุลลัจจัย หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาจิตตีย์ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติถุลลัจจัย หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาจิตตีย์ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติทุกกฏ หรือ? ตอบว่า บางที่ต้อง. ต้องอาบัติทุพภาสิต หรือ? ตอบว่า ไม่ต้องเลย.

สมณฐานวารแห่งอาบัติ ๖ ที่ ๑ จบ

กตاپัตติวารแห่งสมณฐานอาบัติ ๖ ที่ ๒

[๘๖๗] ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๑ ภิกษุต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๑ ภิกษุต้องอาบัติ ๔ คือ

๑. ภิกษุสำคัญว่าควร สร้างกุฎด้วยอาการขอเอาเอง ไม่ให้สงฆ์แสดงพื้นที่ เกินประมาณ มีผู้จับจองไว้ ไม่มีชานรอบ เป็นทุกกฏในประโยค.
๒. เมื่อยังไม่วางก้อนดินอีกก้อนหนึ่ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย.
๓. เมื่อวางดินก้อนนั้นเสร็จแล้ว ต้องอาบัติสังฆาติเสส.
๔. ภิกษุสำคัญว่าควรฉนโคขนะในเวลาวิกาล ต้องอาบัติปาจิตตีย์.
๕. ภิกษุสำคัญว่าควรรับของเคี้ยวก็ดี ของฉนก็ดี จากมือของภิกษุณีมิใช่ญาติ ผู้เข้าไปสู่ละแวกบ้าน ด้วยมือของตนมาฉน ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ.

ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๑ ภิกษุต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้.

ถามว่า อาบัตินั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖? จัดเป็นอธิกรณ์อะไร บรรดาอธิกรณ์ ๔? ระบุด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัตินั้น จัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ.

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๕ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาติเสส บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติปาฏิเทสนียะ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ.

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กาย มีไข้วาจา มีใจจิต.

จัดเป็นอาปตติอธิกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔.

ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือบางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับติณวัตถการกะ ๑.

[๘๖๘] ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๒ ภิกษุต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๒ ภิกษุต้องอาบัติ ๔ คือ

๑. ภิกษุสำคัญว่าควร สั่งว่า จงทำกุฎให้ฉน เขาทำกุฎให้เธอ มิได้ให้สงฆ์แสดงพื้นที่ เกินประมาณ มีผู้จับจองไว้ ไม่มีชานรอบ เป็นทุกกฏในประโยค.
 ๒. เมื่อยังไม่วางก้อนดินอีกก้อนหนึ่ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย.
 ๓. เมื่อวางดินก้อนนั้นเสร็จแล้ว ต้องอาบัติสังฆาติเสส.
 ๔. ภิกษุสำคัญว่าควรสอนธรรมแก่คนอุปสัมบันว่าพร้อมกัน ต้องอาบัติปาจิตตีย์.
- ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๒ ภิกษุต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
ถามว่า อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระบุด้วยสมณะเท่าไร
บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่
เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๔ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาทิเสส
บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .
เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่วาจา มีชกกาย
มีชกจิต .

จัดเป็นอาปตตาคาริณฺณํ บรรดาอริการิณฺณํ ๔ .

ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ
๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตติณวัตถการกะ ๑ .

[๘๖๙] ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๓ ภิษต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๓ ภิษต้องอาบัติ ๔ คือ

๑. ภิษสำคัญว่าควรจัดการสร้างกฐี ไม่ให้สงฆ์แสดงพื้นที่ เกินประมาณ มีผู้
จับจองไว้ ไม่มีชานรอบ เป็นทุกกฏในประโยค .

๒. เมื่อยังมีได้วางก่อนดินอีกก่อนหนึ่ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย .

๓. เมื่อวางดินก่อนนั้นเสร็จแล้ว ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

๔. ภิษสำคัญว่าควรขอโทษนะอันประณีตเพื่อประโยชน์ตนมาฉัน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ .

๕. ภิษสำคัญว่าควร ไม่ห้ามภิษณผู้สังเวยอยู่แล้วฉัน ต้องอาบัติปาฐิเทศนียะ .

ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๓ ภิษต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระบุด้วยสมณะเท่าไร
บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่
เป็นอาจารย์วิบัติ . สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๔ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆา-
*ติเสส บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติปาฐิเทศนียะ
บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานแห่งอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับวาจา
มีชกจิต .

จัดเป็นอาปตตาคาริณฺณํ บรรดาอริการิณฺณํ ๔ .

ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาต-
*กรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตติณวัตถการกะ ๑ .

[๘๗๐] ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๔ ภิษต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๔ ภิษต้องอาบัติ ๖ คือ

๑. ภิษเสพเมถุนธรรม ต้องอาบัติปาราชิก .

๒. ภิษสำคัญว่าไม่ควรสร้างกฐีด้วยอาการขอเอาเอง มิได้ให้สงฆ์แสดงที่ เกิน
ประมาณ มีผู้จับจองไว้ ไม่มีชานรอบ เป็นทุกกฏในประโยค .

๓. เมื่อยังไม่วางดินอีกก่อนหนึ่ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย .

๔. เมื่อวางดินก่อนนั้นเสร็จแล้ว ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

๕. ภิษสำคัญว่าไม่ควรฉันโทษนะในเวลาวิกาล ต้องอาบัติปาจิตตีย์ .

๖. ภิษสำคัญว่าไม่ควรรับของของเคี้ยวกิต ของฉันกิต จากมือภิษณผู้มีชกจิต
ผู้เข้าไปสู่ละแวกบ้าน ด้วยมือตนแล้วฉัน ต้องอาบัติปาฐิเทศนียะ .

ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๔ ภิษต้องอาบัติ ๖ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระบุด้วยสมณะเท่าไร
บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่
เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๖ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก
บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาทิเสส บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์
บางที่ด้วยกองอาบัติปาฐิเทศนียะ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายกับจิต มีชกวาจา .

จัดเป็นอาปตตาคาริณฺณํ บรรดาอริการิณฺณํ ๔ .

ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑
บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตติณวัตถการกะ ๑ .

[๘๗๑] ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๕ ภิษต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๕ ภิษต้องอาบัติ ๖ คือ

๑. ภิษมีความปรารถนาลามก ถูกความปรารถนาครอบงำ กล่าวอวดอุตตริมนุสส-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

*ธรรมที่ไม่มี ไม่เป็นจริง ต้องอาบัติปาราชิก .

๒ . ภิกษุสำคัญว่าไม่ควร สั่งว่า จงสร้างกฐีให้ฉัน เขาสร้างกฐีให้เธอ มิได้ให้สงฆ์ แสดงพื้นที่ เกินประมาณ มีผู้จับจองไว้ ไม่มีขานรอบ เป็นทุกกฐีในประโยค .

๓ . เมื่อยังไม่ได้วางกอนดินอีกกอนหนึ่ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย .

๔ . เมื่อวางกอนดินกอนนั้นแล้ว ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

๕ . ภิกษุสำคัญว่าไม่ควร สอนธรรมแก่นุปัสสัมบันนำพร้อมกัน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ .

๖ . ภิกษุไม่ประสงค์จะดำ ไม่ประสงค์จะดูหมิ่น ไม่ประสงค์จะทำให้เก้อเขิน กล่าว คำเลวทราม ด้วยประสงค์จะล้อเล่น ต้องอาบัติทุพภาสิต .

ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๕ ภิกษุต้องอาบัติ ๖ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไรบรรดาวิบัติ ๔? . . . ระบุด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๖ บรรดาของอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาทิเสส บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฐี บางที่ด้วยกองอาบัติทุพภาสิต .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่จากบิณฑมิใช่กาย .

จัดเป็นอาปัติตติกรรม บรรดาอริกรรม ๔ .

ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรรม ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับติณวัตถการกะ ๑ .

[๘๗๒] ถามว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๖ ภิกษุต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๖ ภิกษุต้องอาบัติ ๖ คือ

๑ . ภิกษุขานกัน ไปปลุกทรัพย์ ต้องอาบัติปาราชิก .

๒ . ภิกษุสำคัญว่าไม่ควร จัดการสร้างกฐี มิได้ให้สงฆ์แสดงพื้นที่ เกินประมาณ มีผู้ จับจองไว้ ไม่มีขานรอบ เป็นทุกกฐีในประโยค .

๓ . เมื่อยังไม่ได้วางกอนดินอีกกอนหนึ่ง ต้องอาบัติถุลลัจจัย .

๔ . เมื่อวางกอนดินกอนนั้นเสร็จแล้ว ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

๕ . ภิกษุสำคัญว่าไม่ควร ขอโทษขณะอันประณีต เพื่อประโยชน์แก่ตนมาฉัน ต้องอาบัติ ปาจิตตีย์ .

๖ . ภิกษุสำคัญว่าไม่ควร ไม่ห้ามภิกษุณีสั่งเสียอยู่แล้วฉัน ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ .

ด้วยสมณฐานอาบัติที่ ๖ ภิกษุต้องอาบัติ ๖ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ เท่าไร บรรดาของอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐาน ๖? จัดเป็นอริกรรมอะไร บรรดาอริกรรม ๔? ระบุด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๖ บรรดาของอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาทิเสส บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติปาฏิเทสนียะ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฐี .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายวาจาและจิต .

จัดเป็นอาปัติตติกรรม บรรดาอริกรรม ๔ ระบุด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วย สัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรรม ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับติณวัตถการกะ ๑ .

กตาศีลวารแห่งสมณฐานอาบัติ ๖ ที่ ๒ จบ

อาปัติตติสมณฐานคาถา

[๘๗๓] สมณฐานเกิดแต่กาย อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมีเท่าไร? ข้าพเจ้าขอถาม ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ขอท่านบอกชื่อนั้น .

สมณฐานเกิดแต่กาย อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรง เกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมี ๕ . ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ข้าพเจ้าบอกชื่อนั้นแก่ท่าน .

สมณฐานเกิดแต่วาจา อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐาน นั้นมีเท่าไร? ข้าพเจ้าขอถาม ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ขอท่านบอก ชื่อนั้น .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

สมณฐานเกิดแต่วาจา อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมี ๔ . ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ข้าพเจ้าบอกชื่อนั้นแก่ท่าน .

สมณฐานเกิดแต่กาย เกิดแต่วาจา อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมีเท่าไร? ข้าพเจ้าขอลถาม ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ขอท่านบอกชื่อนั้น .

สมณฐานเกิดแต่กาย เกิดแต่วาจา อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมี ๕ . ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ข้าพเจ้าบอกชื่อนั้นแก่ท่าน .

สมณฐานเกิดแต่กาย เกิดแต่จิต อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมีเท่าไร? ข้าพเจ้าขอลถาม ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ขอท่านบอกชื่อนั้น .

สมณฐานเกิดแต่กาย เกิดแต่จิต อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมี ๖ . ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ข้าพเจ้าบอกชื่อนั้นแก่ท่าน .

สมณฐานเกิดแต่วาจา เกิดแต่จิต อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมีเท่าไร? ข้าพเจ้าขอลถาม ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ขอท่านบอกชื่อนั้น .

สมณฐานเกิดแต่วาจา เกิดแต่จิต อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมี ๖ . ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ข้าพเจ้าบอกชื่อนั้นแก่ท่าน .

สมณฐานเกิดแต่กาย เกิดแต่วาจา เกิดแต่จิต อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมีเท่าไร? ข้าพเจ้าขอลถาม ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ขอท่านบอกชื่อนั้น .

สมณฐานเกิดแต่กาย เกิดแต่วาจา เกิดแต่จิต อันพระพุทธานุเจ้าผู้ทรงเห็นพระนิพพาน ทรงเกือกกลแก่สัตว์โลก ทรงเห็นวิเวก ตรัสบอกแล้ว อาบัติเกิดแต่สมณฐานนั้นมี ๖ . ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์ ข้าพเจ้าบอกชื่อนั้นแก่ท่าน .

อาบัติตติสมณฐานคาถาที่ ๓ จบ

วิปตติปัจฉยวารที่ ๔

[๘๗๔] ถามว่า เพราะปัจฉยคือศีลวิบัติ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจฉยคือ ศีลวิบัติ ต้องอาบัติ ๔ คือ

๑. ภิกษุณีร้อย ปีดปาราชิกกรรม ต้องอาบัติปาราชิก .
๒. สงสัย ปีดไว้ ต้องอาบัติถุลลัจจัย .
๓. ภิกษุปีดอาบัติสังฆาติเสส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ .
๔. ปีดอาบัติชิวหายาบของตน ต้องอาบัติทุกกฏ .

เพราะปัจฉยคือศีลวิบัติ ต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗? . . .

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๔ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายวาจาและจิต . จัดเป็นอาบัติตติกรรม บรรดาตติกรรม ๔ . ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขานินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตติกรรม ๑ บางที่ด้วยสัมมุขานินัยกับตติกรรม ๑ .

[๘๗๕] ถามว่า เพราะปัจฉย คือ อาจารย์วิบัติ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจฉย คือ อาจารย์วิบัติ ต้องอาบัติ ๑ คือ ปีดอาจารย์วิบัติ ต้องอาบัติทุกกฏ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

เพราะปัจจัย คือ อาจารย์บิณฑิต ต้องอาบัติ ๓ ตัว ๑ นี้

ถามว่า อาบัตินั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัตินั้นจัดเป็นวิบัติอันหนึ่ง บรรดาวิบัติ ๔ คืออาจารย์บิณฑิต สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติหนึ่ง บรรดากองอาบัติ ๗ คือด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กาย วาจา และจิต จัดเป็นอาปัติตาริกรณ์ บรรดาอริกรณ์ ๔ ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตถวินัยตกรณะ ๑

[๘๗๖] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ ทิฏฐิวิบัติ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ ทิฏฐิวิบัติ ต้องอาบัติ ๒ คือ

๑. ไม่สละทิฏฐิอันลามก เพราะสวดประกาศห้ามครบ ๓ จบ จบอุตติเป็นทุกกฏ จบกรรมวาจา ๒ ครั้ง เป็นอาบัติทุกกฏ ๒ ตัว

๒. จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติปาจิตติย .

เพราะปัจจัย คือ ทิฏฐิวิบัติ ต้องอาบัติ ๒ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัตินั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗

ตอบว่า อาบัตินั้น จัดเป็นวิบัติ ๑ บรรดาวิบัติ ๔ คืออาจารย์บิณฑิต

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๒ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตติย บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือเกิดแต่กาย วาจา และจิต

จัดเป็นอาปัติตาริกรณ์ บรรดาอริกรณ์ ๔ .

ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตถวินัยตกรณะ ๑ .

[๘๗๗] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ อาชีวิวิบัติ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ อาชีวิวิบัติ ต้องอาบัติ ๖ คือ

๑. เพราะเหตุแห่งอาชีวะ เพราะการณแห่งอาชีวะ ภิกษุผู้ปรารถนาลามกอันความปรารถนาครอบงำ อวดอุตตริมนัสสรรมที่ไม่มี ไม่เป็นจริง ต้องอาบัติปาราชิก .

๒. เพราะเหตุแห่งอาชีวะ เพราะการณแห่งอาชีวะ ภิกษุถึงความเป็นผู้เที่ยวชักสือ ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

๓. เพราะเหตุแห่งอาชีวะ เพราะการณแห่งอาชีวะ ภิกษุกล่าวว่า ภิกษุใดอยู่ในวิหารของท่าน ภิกษุนั้นเป็นพระอรหันต์ เมื่อผู้ฟังเข้าใจ ต้องอาบัติถุลลัจจัย .

๔. เพราะเหตุแห่งอาชีวะ เพราะการณแห่งอาชีวะ ภิกษุขอโภชนะอันประณีต เพื่อประโยชน์ตนมาฉัน ต้องอาบัติปาจิตติย .

๕. เพราะเหตุแห่งอาชีวะ เพราะการณแห่งอาชีวะ ภิกษุขอโภชนะอันประณีต เพื่อประโยชน์ตนมาฉัน ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ .

๖. เพราะเหตุแห่งอาชีวะ เพราะการณแห่งอาชีวะ ภิกษุไม่อาพาธ ขอแองกิติ ข้าวสุกกิติ เพื่อประโยชน์ตนมาฉัน ต้องอาบัติทุกกฏ .

เพราะปัจจัย คือ อาชีวิวิบัติ ต้องอาบัติ ๖ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัตินั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัตินั้น จัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือบางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์บิณฑิต .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๖ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาทิเสส บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตติย บางที่ด้วยกองอาบัติปาฏิเทสนียะ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐาน ๖ บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มีไชวาจา มีไชจิต ๑ บางที่เกิดแต่วาจา มีไชกาย มีไชจิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มีไชจิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีไชกาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑

จัดเป็นอาปัติตาริกรณ์ บรรดาอริกรณ์ ๔

ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตถวินัยตกรณะ ๑ .

วิปตติปัจจยวาร ที่ ๔ จบ

อริกรณ์ปัจจยวาร ที่ ๔

[๘๗๘] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ วิวาหาทริกรณ์ ต้องอาบัติเท่าไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือวิวาหริกรรม ต้องอาบัติ ๒ คือ

๑. คาอุปลัมบัน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ .
๒. คาอุเนปลัมบัน ต้องอาบัติทุกกฏ .

เพราะปัจจัย คือ วิวาหริกรรม ต้องอาบัติ ๒ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติหนึ่ง บรรดาวิบัติ ๔ คืออาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๒ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐาน ๓ บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีไชกาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

จัดเป็นอาปัติตติกรรม บรรดาอริกรรม ๔

ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตมระณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับติณวัตถการกะ ๑ .

[๘๗๙] ถามว่า พระปัจจัย คือ อนุวาหริกรรม ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ อนุวาหริกรรม ต้องอาบัติ ๓ คือ

๑. ภิษุโฆทภิษุด้วยปาราชิกธรรมอันไม่มีมูล ต้องอาบัติสังฆาติเสส .
๒. โฆทด้วยอาบัติสังฆาติเสสอัน ไม่มีมูล ต้องอาบัติปาจิตตีย์ .
๓. โฆทด้วยอาจารย์วิบัติอัน ไม่มีมูล ต้องอาบัติทุกกฏ .

เพราะปัจจัย คือ อนุวาหริกรรม ต้องอาบัติ ๓ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๓ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาติเสส บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐาน ๓ บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีไชวจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มีไชกาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจาและจิต ๑

จัดเป็นอาปัติตติกรรม บรรดาอริกรรม ๔ .

ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตมระณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับติณวัตถการกะ ๑ .

[๘๘๐] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ อาปัติตติกรรม ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ อาปัติตติกรรม ต้องอาบัติ ๔ คือ

๑. ภิษุณฺโณรือยูปกปิดปาราชิกธรรม ต้องอาบัติปาราชิก .
๒. สงสัยูปกปิด ต้องอาบัติถุลลัจจัย .
๓. ภิษุอุปกปิดอาบัติสังฆาติเสส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ .
๔. ูปกปิดอาจารย์วิบัติ ต้องอาบัติทุกกฏ .

เพราะปัจจัย คือ อาปัติตติกรรม ต้องอาบัติ ๔ เหล่านี้ .

ถามว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ .

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๔ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ .

เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายวาจาและจิต .

จัดเป็นอาปัติตติกรรม บรรดาอริกรรม ๔ .

ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตมระณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับติณวัตถการกะ ๑

[๘๘๑] ถามว่า เพราะปัจจัย คือ กิจจาริกรรม ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะปัจจัย คือ กิจจาริกรรม ต้องอาบัติ ๕ คือ

๑. ภิษุณฺโณประพฤตตามภิษุผู้ถูกสงฆ์กวัตร ไม่สละกรรมเพราะสวดประกาศห้ามครบ ๓ จบ จบญัตติ เป็นทุกกฏ .
๒. จบกรรมวาจา ๒ ครั้ง เป็นถุลลัจจัย .
๓. จบกรรมวาจาครั้งสุดท้าย ต้องอาบัติปาราชิก
๔. ภิษุประพฤตตามภิษุผู้ทำลายสงฆ์ ไม่สละกรรมเพราะสวดประกาศห้ามครบ ๓ จบ ต้องอาบัติสังฆาติเสส .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๕. ไม่สละทิฏฐิลามก เพราะสวดประกาศห้ามครบ ๓ จบ ต้องอาบัติปาจิตตีย์.

เพราะปัจจัย คือ กิจจาริกรณ ต้องอาบัติ ๕ เหล่านี้.

ถามว่า อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? . . . ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ.

สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๕ บรรดากองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาภิเสส บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฏ.

เกิดด้วยสมณฐานหนึ่ง บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กายวาจา และจิต

จัดเป็นอาปัติตาริกรณ บรรดาอิกรณ ๔.

ระวังด้วยสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตถวินยตกรณะ ๑

[๔๘๒] ถามว่า เว้นอาบัติ ๗ และเว้นกองอาบัติ ๗ เสีย อาบัตินอกนั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖? จัดเป็นอิกรณอะไร บรรดาอิกรณ ๔? ระวังด้วยสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗?

ตอบว่า เว้นอาบัติ ๗ และเว้นกองอาบัติ ๗ เสีย อาบัตินอกนั้นไม่จัดเป็นวิบัติข้อไหน บรรดาวิบัติ ๔ ไม่สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติไหน บรรดากองอาบัติ ๗ ไม่เกิดด้วยสมณฐานไหน บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ ไม่จัดเป็นอิกรณข้อไหน บรรดาอิกรณ ๔ ไม่ระวังด้วยสมณะข้อไหน บรรดาสมณะ ๗ ข้อนั้น เป็นเพราะเหตุไร? เพราะเว้นอาบัติ ๗ และเว้นกองอาบัติ ๗ เสีย ไม่มีอาบัตินอกอื่นอีก.

อิกรณปัจจัยวาร ที่ ๕ จบ

อนันตรเปยยาล จบ

หัวข้อบอถวาร

[๔๘๓] กติปัจจนวาร ๑ สมณฐานวาร ๑ กตปาตติวาร ๑ อาปัติตติสมณฐานวาร ๑ วิปัตติวาร ๑ กบอิกรณวาร ๑

ปริยายวาร ที่ ๖

[๔๘๔] วิวาทิกรณมีอะไรเป็นประธาน? มีฐานเท่าไร? มีวัตถุเท่าไร? มีภูมิเท่าไร มีเหตุเท่าไร? มีมูลเท่าไร? ภิกษุวิวาทกันด้วยอาการเท่าไร? วิวาทิกรณ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

อนวาทิกรณมีอะไรเป็นประธาน? มีฐานเท่าไร? มีวัตถุเท่าไร? มีภูมิเท่าไร? มีเหตุเท่าไร? มีมูลเท่าไร? ภิกษุโจทด้วยอาการเท่าไร? อนวาทิกรณ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

อาปัติตติกรณมีอะไรเป็นประธาน? มีฐานเท่าไร? มีวัตถุเท่าไร? มีภูมิเท่าไร? มีเหตุเท่าไร? มีมูลเท่าไร? ภิกษุต้องอาบัตินอกด้วยอาการเท่าไร? อาปัติตติกรณ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

กิจจาริกรณมีอะไรเป็นประธาน? มีฐานเท่าไร? มีวัตถุเท่าไร? มีภูมิเท่าไร? มีเหตุเท่าไร? มีมูลเท่าไร? กิจเกิดด้วยอาการเท่าไร? กิจจาริกรณ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

[๔๘๕] ถามว่า วิวาทิกรณมีอะไรเป็นประธาน?

ตอบว่า มีความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นประธาน มีความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลง เป็นประธาน.

ถ. มีฐานเท่าไร?

ต. มีฐาน คือ เรื่องทำความแตกร้างกัน ๑๘.

ถ. มีวัตถุเท่าไร?

ต. มีวัตถุทำความแตกร้างกัน ๑๘.

ถ. มีภูมิเท่าไร?

ต. มีภูมิ คือ วัตถุทำความแตกร้างกัน ๑๘.

ถ. มีเหตุเท่าไร?

ต. มีเหตุ ๔ คือ กุศลเหตุ ๓ อกุศลเหตุ ๓ อภัยกตเหตุ ๓.

ถ. มีมูลเท่าไร?

ต. มีมูล ๑๒.

ถ. ภิกษุวิวาทกันด้วยอาการเท่าไร?

ต. ภิกษุวิวาทกันด้วยอาการ ๒ คือ เห็นว่าเป็นธรรม ๑ เห็นว่าไม่เป็นธรรม ๑.

ถ. วิวาทิกรณ ระวังด้วยสมณะเท่าไร?

ต. วิวาทิกรณ ระวังด้วยสมณะ ๒ คือ ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยเขยงยัสสิกา ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๘๘๖] ถามว่า อนุวาทกรณมีอะไรเป็นประธาน?

ตอบว่า มีความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นประธาน มีความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลง เป็นประธาน .

- ก. มีฐานเท่าไร?
- ค. มีฐาน คือ วิบัติ ๔ .
- ก. มีวัตถุเท่าไร?
- ค. มีวัตถุ คือ วิบัติ ๔ .
- ก. มีภูมิเท่าไร?
- ค. มีภูมิ คือ วิบัติ ๔ .
- ก. มีเหตุเท่าไร?
- ค. มีเหตุ ๔ คือ กุศลเหตุ ๓ อกุศลเหตุ ๓ อภัยกตเหตุ ๓ .
- ก. มีมูลเท่าไร?
- ค. มีมูล ๑๔ .
- ก. ศึกษโงทด้วยอาการเท่าไร?
- ค. ศึกษโงทด้วยอาการ ๒ คือ ด้วยวัตถุ ๑ ด้วยอาบัติ ๑ .
- ก. อนุวาทกรณระงับด้วยสมณะเท่าไร?
- ค. อนุวาทกรณระงับด้วยสมณะ ๔ คือ ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยสติวินัย ๑ ด้วยอมุพหวินัย ๑ ด้วยตัสสปาปิยสิกา ๑ .

[๘๘๗] ถามว่า อาปัตตกรณมีอะไรเป็นประธาน?

ตอบว่า มีความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นประธาน มีความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลง เป็นประธาน .

- ก. มีฐานเท่าไร?
- ค. มีฐาน คือ กองอาบัติ ๗ .
- ก. มีวัตถุเท่าไร?
- ค. มีวัตถุ คือ กองอาบัติ ๗ .
- ก. มีภูมิเท่าไร?
- ค. มีภูมิ คือ กองอาบัติ ๗ .
- ก. มีเหตุเท่าไร?
- ค. มีเหตุ ๔ คือ กุศลเหตุ ๓ อกุศลเหตุ ๓ อภัยกตเหตุ ๓ .
- ก. มีมูลเท่าไร?
- ค. มีมูล คือ สมุฏฐานอาบัติ ๖ .
- ก. ศึกษต้องอาบัติด้วยอาการเท่าไร?
- ค. ศึกษต้องอาบัติด้วยอาการ ๖ คือ ไม่ละอาย ๑ ไม่รู้ ๑ สงสัยแล้วขึ้นทำ ๑ สำคัญว่าควรในของไม่ควร ๑ สำคัญว่าไม่ควรในของควร ๑ สิมสติ ๑ .
- ก. อาปัตตกรณระงับด้วยสมณะเท่าไร?
- ค. อาปัตตกรณระงับด้วยสมณะ ๓ คือ ด้วยสัมมุขาวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑ ด้วยตัตถวัตถการกะ ๑ .

[๘๘๘] ถามว่า กิจจารกรณมีอะไรเป็นประธาน?

ตอบว่า มีความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นประธาน มีความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลง เป็นประธาน .

- ก. มีฐานเท่าไร?
- ค. มีฐาน คือ กรรม ๔ .
- ก. มีวัตถุเท่าไร?
- ค. มีวัตถุ คือ กรรม ๔ .
- ก. มีภูมิเท่าไร?
- ค. มีภูมิ คือ กรรม ๔ .
- ก. มีเหตุเท่าไร?
- ค. มีเหตุ ๔ คือ กุศลเหตุ ๓ อกุศลเหตุ ๓ อภัยกตเหตุ ๓ .
- ก. มีมูลเท่าไร?
- ค. มีมูล ๑ คือ สงฆ์ .
- ก. กิจเกิดด้วยอาการเท่าไร?
- ค. กิจเกิดด้วยอาการ ๒ คือ ด้วยญัตติ ๑ ด้วยอปโลกน์ . ๑
- ก. กิจจารกรณระงับด้วยสมณะเท่าไร?
- ค. กิจจารกรณระงับด้วยสมณะอย่างหนึ่ง คือ ด้วยสัมมุขาวินัย .

[๘๘๙] ถามว่าสมณะ มีเท่าไร?

ตอบว่า สมณะมี ๗ คือ สัมมุขาวินัย สติวินัย อมุพหวินัย ปฏิญญาตกรณะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

เยกฺขยสิกา ตัสสปาปิยสิกา ตินฺวัตถการกะ สมถะมี ๗ เหล่านี้ .

ถ. บางที่สมถะ ๗ เหล่านี้ เป็นสมถะ ๑๐ สมถะ ๑๐ เป็นสมถะ ๗ ด้วยอำนาจ วัตถุโดยปริยาย หรือ?

ต. บางที่เป็นได้ ก็บางที่เป็นได้อย่างไร? คือ วิวาหาธิกรณมีสมถะ ๒ อนุวาหาธิกรณ มีสมถะ ๔ อาปัตตาธิกรณมีสมถะ ๓ กิจจาธิกรณมีสมถะ ๑ อย่างนี้ที่สมถะ ๗ เป็นสมถะ ๑๐ สมถะ ๑๐ เป็นสมถะ ๗ ด้วยอำนาจวัตถุโดยปริยาย .

ปริยายวารที่ ๖ จบ

สาธารณวารที่ ๗

[๘๙๐] ถามว่า สมถะเท่าไร ทัวไปแก่วิวาหาธิกรณ? สมถะเท่าไร ไม่ทัวไปแก่วิวาหาธิกรณ? สมถะเท่าไร ทัวไปแก่อนุวาหาธิกรณ? สมถะเท่าไร ไม่ทัวไปแก่อนุวาหาธิกรณ? สมถะเท่าไร ทัวไปแก่อปัตตาธิกรณ? สมถะเท่าไร ไม่ทัวไปแก่อปัตตาธิกรณ? สมถะเท่าไร ทัวไปแกกิจจาธิกรณ? สมถะเท่าไร ไม่ทัวไปแกกิจจาธิกรณ?

ตอบว่า สมถะ ๒ อย่าง ทัวไปแก่วิวาหาธิกรณ คือ สัมมุขาวินัย เยกฺขยสิกา . สมถะ ๔ อย่าง ไม่ทัวไปแก่วิวาหาธิกรณ คือ สติวินัย อมฺพหฺวินัย ปฏฺญญาตกรณะ ตัสสปาปิยสิกา ตินฺวัตถการกะ .

สมถะ ๔ อย่าง ทัวไปแก่อนุวาหาธิกรณ คือ สัมมุขาวินัย สติวินัย อมฺพหฺวินัย ตัสสปาปิยสิกา . สมถะ ๓ อย่าง ไม่ทัวไปแก่อนุวาหาธิกรณ คือ เยกฺขยสิกา ปฏฺญญาตกรณะ ตินฺวัตถการกะ .

สมถะ ๓ อย่าง ทัวไปแก่อปัตตาธิกรณ คือ สัมมุขาวินัย ปฏฺญญาตกรณะ ติน-
*วัตถการกะ . สมถะ ๔ อย่าง ไม่ทัวไปแก่อปัตตาธิกรณ คือ เยกฺขยสิกา สติวินัย อมฺพหฺวินัย ตัสสปาปิยสิกา .

สมถะอย่างหนึ่ง ทัวไปแกกิจจาธิกรณ คือ สัมมุขาวินัย . สมถะ ๖ อย่าง ไม่ทัวไปแกกิจจาธิกรณ คือ เยกฺขยสิกา สติวินัย อมฺพหฺวินัย ปฏฺญญาตกรณะ ตัสสปาปิยสิกา ตินฺวัตถการกะ .

สาธารณวารที่ ๗ จบ

ตัพภาคีวารที่ ๘

[๘๙๑] ถามว่า สมถะเท่าไร เป็นไปในส่วนนั้นแห่งวิวาหาธิกรณ? สมถะเท่าไร เป็นไปในส่วนอื่นแห่งวิวาหาธิกรณ? สมถะเท่าไร เป็นไปในส่วนนั้นแห่งอนุวาหาธิกรณ? สมถะเท่าไร เป็นไปในส่วนอื่นแห่งอนุวาหาธิกรณ? สมถะเท่าไร เป็นไปในส่วนนั้นแห่งอาปัตตาธิกรณ? สมถะเท่าไร เป็นไปในส่วนอื่นแห่งอาปัตตาธิกรณ? สมถะเท่าไร เป็นไปในส่วนนั้นแห่งกิจจาธิกรณ? สมถะเท่าไร เป็นไปในส่วนอื่นแห่งกิจจาธิกรณ?

ตอบว่า สมถะ ๒ อย่าง เป็นไปในส่วนนั้นแห่งวิวาหาธิกรณ คือ สัมมุขาวินัย เยกฺขยสิกา . สมถะ ๔ อย่าง เป็นไปในส่วนอื่นแห่งวิวาหาธิกรณ คือ สติวินัย อมฺพหฺวินัย ปฏฺญญาตกรณะ ตัสสปาปิยสิกา ตินฺวัตถการกะ .

สมถะ ๔ อย่าง เป็นไปในส่วนนั้นแห่งอนุวาหาธิกรณ คือ สัมมุขาวินัย สติวินัย อมฺพหฺวินัย ตัสสปาปิยสิกา . สมถะ ๓ อย่าง เป็นไปในส่วนอื่นแห่งอนุวาหาธิกรณ คือ เยกฺขยสิกา ปฏฺญญาตกรณะ ตินฺวัตถการกะ .

สมถะ ๓ อย่าง เป็นไปในส่วนนั้นแห่งอาปัตตาธิกรณ คือ สัมมุขาวินัย ปฏฺญญาต-
*กรณะ ตินฺวัตถการกะ . สมถะ ๔ อย่าง เป็นไปในส่วนอื่นแห่งอาปัตตาธิกรณ คือ เยกฺขยสิกา สติวินัย อมฺพหฺวินัย ตัสสปาปิยสิกา .

สมถะอย่างหนึ่ง เป็นไปในส่วนนั้นแห่งกิจจาธิกรณ คือ สัมมุขาวินัย . สมถะ ๖ อย่าง เป็นไปในส่วนอื่นแห่งกิจจาธิกรณ คือ เยกฺขยสิกา สติวินัย อมฺพหฺวินัย ปฏฺญญาตกรณะ ตัสสปาปิยสิกา ตินฺวัตถการกะ .

ตัพภาคีวารที่ ๘ จบ

วารที่ ๙ ว่าด้วยสมถะทัวไปแกสมถะ

[๘๙๒] สมถะทัวไปแกสมถะ สมถะไม่ทัวไปแกสมถะ สมถะบางอย่างทัวไปแกสมถะ สมถะบางอย่างไม่ทัวไปแกสมถะ .

ถามว่า อย่างไร สมถะบางอย่างทัวไปแกสมถะ อย่างไร สมถะบางอย่างไม่ทัวไปแกสมถะ?

ตอบว่า เยกฺขยสิกา ทัวไปแกสัมมุขาวินัย ไม่ทัวไปแกสติวินัย อมฺพหฺวินัย ปฏฺญญาตกรณะ ตัสสปาปิยสิกา ตินฺวัตถการกะ .

สติวินัย ทัวไปแกสัมมุขาวินัย ไม่ทัวไปแกอมฺพหฺวินัย ปฏฺญญาตกรณะ ตัสสปาปิยสิกา ตินฺวัตถการกะ เยกฺขยสิกา .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๘๙๕] วินัยคือสัมมุขาริณีย์ สัมมุขาริณีย์คือวิณีย์ . วินัยคือเยภยยสิกา เยภยยสิกา คือวิณีย์ . วินัยคือสติริณีย์ สติริณีย์คือวิณีย์ . วินัยคืออมุพหริณีย์ อมุพหริณีย์คือวิณีย์ . วินัยคือปฏิญญาตกรณะ ปฏิญญาตกรณะคือวิณีย์ . วินัยคือตัสสปาปิยสิกา ตัสสปาปิยสิกาคือวิณีย์ . วินัยคือติณวัตถการกะ ติณวัตถการกะคือวิณีย์ .

สมถสัมมุขาริณียวารที่ ๑๑ จบ

วินียวารที่ ๑๒

[๘๙๖] วินัย บางอย่างเป็นสัมมุขาริณีย์ บางอย่างไม่เป็นสัมมุขาริณีย์ , สัมมุขาริณีย์ เป็นวิณีย์ และเป็นสัมมุขาริณีย์ .

วินัยบางอย่างเป็นเยภยยสิกา บางอย่างไม่เป็นเยภยยสิกา , เยภยยสิกาเป็นวิณีย์ และเป็นเยภยยสิกา .

วินัยบางอย่างเป็นสติริณีย์ บางอย่างไม่เป็นสติริณีย์ , สติริณีย์เป็นวิณีย์และเป็น สติริณีย์ .

วินัยบางอย่างเป็นอมุพหริณีย์ บางอย่างไม่เป็นอมุพหริณีย์ , อมุพหริณีย์เป็นวิณีย์ และเป็นอมุพหริณีย์ .

วินัยบางอย่างเป็นปฏิญญาตกรณะ บางอย่างไม่เป็นปฏิญญาตกรณะ , ปฏิญญาตกรณะ เป็นวิณีย์ และเป็นปฏิญญาตกรณะ .

วินัยบางอย่างเป็นตัสสปาปิยสิกา บางอย่างไม่เป็นตัสสปาปิยสิกา , ตัสสปาปิยสิกา เป็นวิณีย์ และเป็นตัสสปาปิยสิกา .

วินัยบางอย่างเป็นติณวัตถการกะ บางอย่างไม่เป็นติณวัตถการกะ , ติณวัตถการกะเป็นวิณีย์ และเป็นติณวัตถการกะ .

วินียวารที่ ๑๒ จบ

กถลวารที่ ๑๓

[๘๙๗] สัมมุขาริณีย์ เป็นกถล อกถล อัพยากถล .

เยภยยสิกา เป็นกถล อกถล อัพยากถล .

สติริณีย์ เป็นกถล อกถล อัพยากถล .

อมุพหริณีย์ เป็นกถล อกถล อัพยากถล .

ปฏิญญาตกรณะ เป็นกถล อกถล อัพยากถล .

ตัสสปาปิยสิกา เป็นกถล อกถล อัพยากถล .

ติณวัตถการกะ เป็นกถล อกถล อัพยากถล .

สัมมุขาริณีย์ บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอัพยากถล , สัมมุขาริณีย์เป็นอกถล ไม่มี .

เยภยยสิกา บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

สติริณีย์ บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

อมุพหริณีย์ บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

ปฏิญญาตกรณะ บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

ตัสสปาปิยสิกา บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

ติณวัตถการกะ บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

[๘๙๘] วิวาทธิกรณัม เป็นกถล อกถล อัพยากถล . อนฺวาทธิกรณัม เป็นกถล อกถล อัพยากถล . อาปิตตาทธิกรณัม เป็นกถล อกถล อัพยากถล . กิจจาทธิกรณัม เป็นกถล อกถล อัพยากถล .

วิวาทธิกรณัม บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

อนฺวาทธิกรณัม บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

อาปิตตาทธิกรณัม บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอัพยากถล . อาปิตตาทธิกรณัม เป็นกถล ไม่มี .

กิจจาทธิกรณัม บางที่เป็นกถล บางที่เป็นอกถล บางที่เป็นอัพยากถล .

กถลวารที่ ๑๓ จบ

จักรเปยยาล ยัตถวารที่ ๑๔

[๘๙๙] เยภยยสิกาใช้ได้ ณ ที่ใด สัมมุขาริณีย์ใช้ได้ ณ ที่นั้น สัมมุขาริณีย์ใช้ได้ ณ ที่ใด เยภยยสิกาใช้ได้ ณ ที่นั้น ณ ที่นั้นใช้สติริณีย์ อมุพหริณีย์ ปฏิญญาตกรณะ ตัสสปา- *ปิยสิกา และติณวัตถการกะไม่ได้ .

สติริณีย์ใช้ได้ ณ ที่ใด สัมมุขาริณีย์ใช้ได้ ณ ที่นั้น สัมมุขาริณีย์ใช้ได้ ณ ที่ใด สติริณีย์ใช้ได้ ณ ที่นั้น ณ ที่นั้นใช้อมุพหริณีย์ ปฏิญญาตกรณะ ตัสสปาปิยสิกา ติณวัตถการกะ และเยภยยสิกาไม่ได้ .

อมุพหริณีย์ใช้ได้ ณ ที่ใด สัมมุขาริณีย์ใช้ได้ ณ ที่นั้น สัมมุขาริณีย์ใช้ได้ ณ ที่ใด อมุพหริณีย์ใช้ได้ ณ ที่นั้น ณ ที่นั้นใช้ปฏิญญาตกรณะ ตัสสปาปิยสิกา ติณวัตถการกะ เยภยยสิกา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

และสตีวินัยไม่ได้ .

ปฏิญญาตรณะใช้ได้ ณ ที่ใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ ที่นั้น สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ ที่ใด ปฏิญญาตรณะใช้ได้ ณ ที่นั้น ณ ที่นั้นใช้ตัสสปายสิกา ตินวัตถารกะ เขกยยสิกา สตีวินัย และอมุพหวินัยไม่ได้ .

ตัสสปายสิกาใช้ได้ ณ ที่ใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ ที่นั้น สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ ที่ใด ตัสสปายสิกาใช้ได้ ณ ที่นั้น ณ ที่นั้นใช้ตินวัตถารกะ เขกยยสิกา สตีวินัย อมุพหวินัย และปฏิญญาตรณะไม่ได้ .

ตินวัตถารกะใช้ได้ ณ ที่ใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ ที่นั้น สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ ที่ใด ตินวัตถารกะใช้ได้ ณ ที่นั้น ณ ที่นั้นใช้เขกยยสิกา สตีวินัย อมุพหวินัย ปฏิญญาตรณะ และตัสสปายสิกาไม่ได้ .

[๙๐๐] เขกยยสิกามี ณ ที่ใด สัมฆาวันัยมี ณ ที่นั้น สัมฆาวันัยมี ณ ที่ใด เขกยยสิกามี ณ ที่นั้น ณ ที่นั้น ไม่มีสตีวินัย อมุพหวินัย ปฏิญญาตรณะ ตัสสปายสิกา และตินวัตถารกะ .

สตีวินัยมี ณ ที่ใด สัมฆาวันัยมี ณ ที่นั้น สัมฆาวันัยมี ณ ที่ใด สตีวินัยมี ณ ที่นั้น ณ ที่นั้น ไม่มีอมุพหวินัย ปฏิญญาตรณะ ตัสสปายสิกา ตินวัตถารกะ และเขกยยสิกา คือ (จัดสัมฆาวันัยเป็นมูล) . . . ตินวัตถารกะมี ณ ที่ใด สัมฆาวันัยมี ณ ที่นั้น สัมฆาวันัยมี ณ ที่ใด ตินวัตถารกะมี ณ ที่นั้น ณ ที่นั้นไม่มีเขกยยสิกา สตีวินัย อมุพหวินัย ปฏิญญาตรณะ และตัสสปายสิกา .

จักรเปยยาล ยัตถวารที่ ๑๔

สมยวารที่ ๑๕

[๙๐๑] สมัยใด อธิกรณระบับด้วยสัมฆาวันัยกับเขกยยสิกา สมัยนั้น เขกยยสิกาใช้ได้ ณ แห่งใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งนั้น สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งใด เขกยยสิกาใช้ได้ ณ แห่งนั้น แต่ ณ แห่งนั้น สตีวินัย อมุพหวินัย ปฏิญญาตรณะ ตัสสปายสิกา และ ตินวัตถารกะ ใช้ไม่ได้ .

สมัยใด อธิกรณระบับด้วยสัมฆาวันัยกับสตีวินัย สมัยนั้น สตีวินัยใช้ได้ ณ แห่งใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งนั้น สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งใด สตีวินัยใช้ได้ ณ แห่งนั้น แต่ ณ แห่งนั้น อมุพหวินัย ปฏิญญาตรณะ ตัสสปายสิกา ตินวัตถารกะ และเขกยยสิกา ใช้ไม่ได้ .

สมัยใด อธิกรณระบับด้วยสัมฆาวันัยกับอมุพหวินัย สมัยนั้น อมุพหวินัยใช้ได้ ณ แห่งใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งนั้น สัมฆาวันัย ใช้ได้ ณ แห่งใด อมุพหวินัยใช้ได้ ณ แห่งนั้น แต่ ณ แห่งนั้นปฏิญญาตรณะ ตัสสปายสิกา ตินวัตถารกะ เขกยยสิกา และ สตีวินัย ใช้ไม่ได้ .

สมัยใด อธิกรณระบับด้วยสัมฆาวันัย กับปฏิญญาตรณะ สมัยนั้น ปฏิญญาตรณะใช้ได้ ณ แห่งใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งนั้น สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งใด ปฏิญญาตรณะใช้ได้ ณ แห่งนั้น แต่ ณ แห่งนั้น ตัสสปายสิกา ตินวัตถารกะ เขกยยสิกา สตีวินัย และอมุพหวินัย ใช้ไม่ได้ .

สมัยใด อธิกรณระบับด้วยสัมฆาวันัยกับตัสสปายสิกา สมัยนั้น ตัสสปายสิกาใช้ได้ ณ แห่งใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งนั้น สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งใด ตัสสปายสิกาใช้ได้ ณ แห่งนั้น แต่ ณ แห่งนั้น ตินวัตถารกะ เขกยยสิกา สตีวินัย อมุพหวินัย และ ปฏิญญาตรณะ ใช้ไม่ได้ .

สมัยใด อธิกรณระบับด้วยสัมฆาวันัยกับตินวัตถารกะ สมัยนั้น ตินวัตถารกะใช้ได้ ณ แห่งใด สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งนั้น สัมฆาวันัยใช้ได้ ณ แห่งใด ตินวัตถารกะใช้ได้ ณ แห่งนั้น แต่ ณ แห่งนั้น เขกยยสิกา สตีวินัย อมุพหวินัย ปฏิญญาตรณะ และ ตัสสปายสิกา ใช้ไม่ได้ .

สมยวารที่ ๑๕ จบ

สังสังฐวารที่ ๑๖

[๙๐๒] ถามว่า ธรรมเหล่านั้น คือ อธิกรณกัตติ สมถะกัตติ รวมกันหรือแยกกัน และนักปราชญ์พึงได้เพื่อยกย้ายบัญญัติธรรมเหล่านั้นทำให้ต่างกัน . ธรรมเหล่านี้ คือ อธิกรณกัตติ สมถะกัตติ รวมกันไม่แยกกัน และนักปราชญ์พึงได้เพื่อยกย้ายบัญญัติธรรมเหล่านั้นทำให้ต่างกัน หรือ?

ตอบว่า ข้อนั้นนักปราชญ์ไม่พึงกล่าวอย่างนั้น ธรรมเหล่านี้คือ อธิกรณกัตติสมถะกัตติ รวมกันไม่แยกกัน และนักปราชญ์ไม่พึงได้เพื่อยกย้ายบัญญัติธรรมเหล่านั้นทำให้ต่างกัน . ข้อนั้นเพราะเหตุไร? เพราะพระผู้มีพระภาคตรัสไว้แล้วมิใช่หรือว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย อธิกรณ ๔ สมถะ ๗ เหล่านี้ อธิกรณระบับด้วยสมถะ สมถะระบับด้วยอธิกรณอย่างนี้ ธรรมเหล่านี้

ไม่ระจับด้วยอะไร .

สมถาธิกรณวาร ที่ ๑๙ จบ

สมุฏฐาเปติวาร ที่ ๒๐

[๙๑๑] ถามว่า วิวาหาธิกรณยังอธิกรณ ๔ ข้อไหนให้เกิด?

ตอบว่า วิวาหาธิกรณไม่ยังอธิกรณ ๔ ข้อไหนให้เกิด แต่เพราะปัจจัย คือวิวาหาธิกรณ อธิกรณทั้ง ๔ ย่อมเกิดขึ้นได้ .

มือปมาเหมือนอะไร?

เหมือนภิกษุทั้งหลายในธรรมวินัยนี้ ย่อมวิวาทกันว่า

นี่ เป็นธรรม นี่ ไม่เป็นธรรม

นี่ เป็นวินัย นี่ ไม่เป็นวินัย

นี่ พระตถาคตเจ้าตรัสภษาษิตไว้ นี่ พระตถาคตเจ้าไม่ได้ตรัสภษาษิตไว้

นี่ พระตถาคตเจ้าทรงประพฤตติมา นี่ พระตถาคตเจ้าไม่ได้ทรงประพฤตติมา

นี่ พระตถาคตเจ้าทรงบัญญัติไว้ นี่ พระตถาคตเจ้าไม่ได้ทรงบัญญัติไว้

นี่ เป็นอาบัติ นี่ ไม่เป็นอาบัติ

นี่ เป็นอาบัติเบา นี่ เป็นอาบัติหนัก

นี่ เป็นอาบัติที่มีส่วนเหลือ นี่ เป็นอาบัติหาส่วนเหลือมิได้

นี่ เป็นอาบัติชั่วหยาบ นี่ เป็นอาบัติไม่ชั่วหยาบ

ความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแก่งแย่ง ความทุ้มเถียง การกล่าวต่างกัน การกล่าวโดยประการอื่น การพูดเพื่อความกลัดกลุ้มใจ ความหมายมั่นในเรื่องนั้น อันใด นี้เรียกว่า วิวาหาธิกรณ . สงฆ์วิวาทกันในวิวาหาธิกรณ จัดเป็นวิวาหาธิกรณ . เมื่อวิวาทกัน ย่อมโจท จัดเป็นอนุวาหาธิกรณ . เมื่อโจท ย่อมต้องอาบัติ จัดเป็นอาปัตตาคาริกรณ . สงฆ์ทำกรรมตามอาบัตินั้น จัดเป็นกิจจาริกรณ .

เพราะปัจจัย คือ วิวาหาธิกรณ อธิกรณทั้ง ๔ ย่อมเกิดได้อย่างนี้ .

[๙๑๒] ถามว่า อนุวาหาธิกรณยังอธิกรณ ๔ ข้อไหนให้เกิด?

ตอบว่า อนุวาหาธิกรณไม่ยังอธิกรณ ๔ ข้อไหนให้เกิด แต่เพราะปัจจัย คือ อนุวาหาธิกรณ อธิกรณทั้ง ๔ ย่อมเกิดได้ .

มือปมาเหมือนอะไร?

เหมือนภิกษุทั้งหลายในธรรมวินัยนี้ ย่อมโจทภิกษุด้วยศีลวิบัติ อาจารย์วิบัติ ฎีกวิบัติ หรืออาชีววิบัติ การโจท การกล่าวหา การฟ้องร้อง การประท้วง ความเป็นผู้คล้อยตาม การทำความอดสาหะโจท การตามเพิ่มกำลังให้ ในเรื่องนั้น อันใด นี้เรียกว่า อนุวาหาธิกรณ .

สงฆ์ย่อมวิวาทกันในอนุวาหาธิกรณ จัดเป็นวิวาหาธิกรณ . เมื่อวิวาทย่อมโจท จัดเป็นอนุวาหาธิกรณ . เมื่อโจท ย่อมต้องอาบัติ จัดเป็นอาปัตตาคาริกรณ . สงฆ์ทำกรรมตามอาบัตินั้น จัดเป็นกิจจาริกรณ .

เพราะปัจจัย คือ อนุวาหาธิกรณ อธิกรณทั้ง ๔ ย่อมเกิดได้อย่างนี้ .

[๙๑๓] ถามว่า อาปัตตาคาริกรณยังอธิกรณ ๔ ข้อไหนให้เกิด?

ตอบว่า อาปัตตาคาริกรณไม่ยังอธิกรณ ๔ ข้อไหนให้เกิด แต่เพราะปัจจัย คือ อาปัตตาคาริกรณ อธิกรณทั้ง ๔ ย่อมเกิดขึ้นได้ .

มือปมาเหมือนอะไร?

เหมือนกองอาบัติทั้ง ๔ ชื่ออาปัตตาคาริกรณ กองอาบัติทั้ง ๗ ก็ชื่ออาปัตตาคาริกรณ นี้ เรียกว่า อาปัตตาคาริกรณ .

สงฆ์ย่อมวิวาทกันในอาปัตตาคาริกรณ จัดเป็นวิวาหาธิกรณ เมื่อวิวาท ย่อมโจท จัดเป็นอนุวาหาธิกรณ . เมื่อโจท ย่อมต้องอาบัติ จัดเป็นอาปัตตาคาริกรณ . สงฆ์ย่อมทำกรรมตามอาบัตินั้น จัดเป็นกิจจาริกรณ .

เพราะปัจจัย คือ อาปัตตาคาริกรณ อธิกรณทั้ง ๔ ย่อมเกิดได้อย่างนี้ .

[๙๑๔] ถามว่า กิจจาริกรณยังอธิกรณ ๔ ข้อไหนให้เกิด?

ตอบว่า กิจจาริกรณไม่ยังอธิกรณ ๔ ข้อไหนให้เกิด แต่เพราะปัจจัย คือ กิจจาริกรณ อธิกรณทั้ง ๔ ย่อมเกิดได้ .

มือปมาเหมือนอะไร?

เหมือนความมีแห่งกรรมที่จะพึงทำ ความมีแห่งกิจที่จะต้องทำ แห่งสงฆ์ อันใด คือ อปโลกนกรรม ญัตติกรรม ญัตติหุติกรรม ญัตติจตุตถกรรม นี้เรียกว่า กิจจาริกรณ .

สงฆ์ย่อมวิวาทกันในกิจจาริกรณ จัดเป็นวิวาหาธิกรณ . เมื่อวิวาท ย่อมโจท จัดเป็นอนุวาหาธิกรณ . เมื่อโจท ย่อมต้องอาบัติ จัดเป็นอาปัตตาคาริกรณ . สงฆ์ย่อมทำกรรมตามอาบัตินั้น จัดเป็นกิจจาริกรณ .

เพราะปัจจัย คือ กิจจาริกรณ อธิกรณทั้ง ๔ ย่อมเกิดได้อย่างนี้ .

สมุฏฐาเปติวาร ที่ ๒๐ จบ

สมถเภท

[๙๑๕] ถามว่า วิวาหาธิกรณ์ จัดเป็นอธิกรณ์ ๔ ข้อไหน? แอบอิงอธิกรณ์ข้อไหน? นับเนื่องถึงอธิกรณ์ข้อไหน? สงเคราะห์ด้วยอธิกรณ์ข้อไหน?

อนูวาหาธิกรณ์จัดเป็นอธิกรณ์ ๔ ข้อไหน? แอบอิงอธิกรณ์ข้อไหน? นับเนื่องถึงอธิกรณ์ข้อไหน? สงเคราะห์ด้วยอธิกรณ์ข้อไหน?

อาปตตาทิกรณ์ จัดเป็นอธิกรณ์ ๔ ข้อไหน? แอบอิงอธิกรณ์ข้อไหน? นับเนื่องถึงอธิกรณ์ข้อไหน? สงเคราะห์ด้วยอธิกรณ์ข้อไหน?

กิจจาริกรณ์ จัดเป็นอธิกรณ์ ๔ ข้อไหน? แอบอิงอธิกรณ์ข้อไหน? นับเนื่องถึงอธิกรณ์ข้อไหน? สงเคราะห์ด้วยอธิกรณ์ข้อไหน?

ตอบว่า วิวาหาธิกรณ์ จัดเป็นวิวาหาธิกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔ . แอบอิงวิวาหาธิกรณ์ นับเนื่องถึงวิวาหาธิกรณ์ สงเคราะห์ด้วยวิวาหาธิกรณ์ .

อนูวาหาธิกรณ์ จัดเป็นอนูวาหาธิกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔ . แอบอิงอนูวาหาธิกรณ์ นับเนื่องถึงอนูวาหาธิกรณ์ สงเคราะห์ด้วยอนูวาหาธิกรณ์ .

อาปตตาทิกรณ์ จัดเป็นอาปตตาทิกรณ์ บรรดาอธิกรณ์ ๔ . แอบอิงอาปตตาทิกรณ์ นับเนื่องถึงอาปตตาทิกรณ์ สงเคราะห์ด้วยอาปตตาทิกรณ์ .

กิจจาริกรณ์ จัดเป็นกิจจาริกรณ์บรรดาอธิกรณ์ ๔ . แอบอิงกิจจาริกรณ์ นับเนื่องถึงกิจจาริกรณ์ สงเคราะห์ด้วยกิจจาริกรณ์ .

[๙๑๖] ถามว่า วิวาหาธิกรณ์ บังถึงสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗? อิงอาศัยสมณะเท่าไร? นับเนื่องในสมณะเท่าไร? สงเคราะห์ด้วยสมณะเท่าไร? ระบุด้วยสมณะเท่าไร?

อนูวาหาธิกรณ์ บังถึงสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗? อิงอาศัยสมณะเท่าไร? นับเนื่องในสมณะเท่าไร? สงเคราะห์ด้วยสมณะเท่าไร? ระบุด้วยสมณะเท่าไร?

อาปตตาทิกรณ์ บังถึงสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗? อิงอาศัยสมณะเท่าไร? นับเนื่องในสมณะเท่าไร? สงเคราะห์ด้วยสมณะเท่าไร? ระบุด้วยสมณะเท่าไร?

กิจจาริกรณ์ บังถึงสมณะเท่าไร บรรดาสมณะ ๗? อิงอาศัยสมณะเท่าไร? นับเนื่องในสมณะเท่าไร? สงเคราะห์ด้วยสมณะเท่าไร? ระบุด้วยสมณะเท่าไร?

ตอบว่า วิวาหาธิกรณ์ บังถึงสมณะ ๒ บรรดาสมณะ ๗ อิงอาศัยสมณะ ๒ นับเนื่องในสมณะ ๒ สงเคราะห์ด้วยสมณะ ๒ ระบุด้วยสมณะ ๒ คือ สัมมุขาริณีย์ ๑ เขภยสิกขา ๑ .

อนูวาหาธิกรณ์ บังถึงสมณะ ๔ บรรดาสมณะ ๗ อิงอาศัยสมณะ ๔ นับเนื่องในสมณะ ๔ สงเคราะห์ด้วยสมณะ ๔ ระบุด้วยสมณะ ๔ คือ สัมมุขาริณีย์ ๑ สติริณีย์ ๑ อมูพหิณีย์ ๑ ตัสสปายสิกา ๑ .

อาปตตาทิกรณ์ บังถึงสมณะ ๓ บรรดาสมณะ ๗ อิงอาศัยสมณะ ๓ นับเนื่องในสมณะ ๓ สงเคราะห์ด้วยสมณะ ๓ ระบุด้วยสมณะ ๓ คือ สัมมุขาริณีย์ ๑ ปฏิญญาตกรณะ ๑ ติน-
* วัตถารกะ ๑ .

กิจจาริกรณ์ บังถึงสมณะ ๑ บรรดาสมณะ ๗ อิงอาศัยสมณะ ๑ นับเนื่องในสมณะ ๑ สงเคราะห์ด้วยสมณะ ๑ ระบุด้วยสมณะ ๑ คือ สัมมุขาริณีย์ .

สมถเภท จบ

วิสติวาร จบ

หัวข้อประจำวาร

[๙๑๗] ปரியวาร ๑ สาราณวาร ๑ ตัฬภคิยวาร ๑ สมถสาราณวาร ๑ สมถตัฬ-
* ภคิยวาร ๑ สมถสัมมุขาริณีย์วาร ๑ วินัยวาร ๑ กุศลวาร ๑ ยัตถวาร ๑ สมยวาร ๑ สังสัจจวาร ๑ สัมมันตวาร ๑ นสัมมันตวาร ๑ สมถาธิกรณวาร ๑ สมญฐาเปตติวาร ๑ อธิกรณ์บังถึงอธิกรณ์ ๑๗

หัวข้อประจำวาร จบ

ชั้นรกปลจฉา

คำถามและคำตอบเกี่ยวกับอาบัติ

[๙๑๘] ข้าพเจ้าจักถามอุปสัมปทาชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติสูงสุด ปรับอาบัติเท่าไร?

ข้าพเจ้าจักตอบอุปสัมปทาชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติสูงสุด ปรับอาบัติ ๒ ตัว .

[๙๑๙] ข้าพเจ้าจักถามอุปสธกชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติสูงสุด ปรับอาบัติเท่าไร?

ข้าพเจ้าจักตอบอุปสธกชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติสูงสุด ปรับอาบัติ ๓ ตัว .

[๙๒๐] ข้าพเจ้าจักถามวัสสุปนายิกชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระ-

สูงสุด ปรับอาบัติเท่าไร?

ข้าพเจ้าจักตอบสังฆเภทชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติสูงสุด
ปรับอาบัติ ๒ ตัว .

[๙๓๕] ข้าพเจ้าจักถามชั้นรกะว่าด้วยสมาจาร พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระ-

*บัญญัติสูงสุด ปรับอาบัติเท่าไร?

ข้าพเจ้าจักตอบชั้นรกะว่าด้วยสมาจาร พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติ
สูงสุด ปรับอาบัติ ๑ ตัว .

[๙๓๖] ข้าพเจ้าจักถามชั้นรกะว่าด้วยปาติโมกข์ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ
พระบัญญัติสูงสุด ปรับอาบัติเท่าไร?

ข้าพเจ้าจักตอบชั้นรกะว่าด้วยปาติโมกข์ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติ
สูงสุด ปรับอาบัติ ๑ ตัว .

[๙๓๗] ข้าพเจ้าจักถามภิกขุณีชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติ
สูงสุด ปรับอาบัติเท่าไร?

ข้าพเจ้าจักตอบภิกขุณีชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติสูงสุด
ปรับอาบัติ ๒ ตัว .

[๙๓๘] ข้าพเจ้าจักถามปญจสติกชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติ
สูงสุด ปรับอาบัติเท่าไร?

ข้าพเจ้าจักตอบปญจสติกชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติสูงสุด
ในปญจสติกชั้นรกะนั้น ไม่มีปรับอาบัติ .

[๙๓๙] ข้าพเจ้าจักถามสัตตสติกชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติ
สูงสุด ปรับอาบัติเท่าไร?

ข้าพเจ้าจักตอบสัตตสติกชั้นรกะ พร้อมทั้งนิทาน พร้อมทั้งนิเทศ พระบัญญัติสูงสุด
ในสัตตสติกชั้นรกะนั้น ไม่มีปรับอาบัติ .

ชั้นรกะปัจจุฉาที่ ๑ จบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๙๔๐] อุปลัมปะทาชั้นรกะ ๑ อุโปสถชั้นรกะ ๑ วัสสุปนายิกชั้นรกะ ๑ ปวารณา-

*ชั้นรกะ ๑ จัมมชั้นรกะ ๑ เกสิชชชั้นรกะ ๑ กฐินชั้นรกะ ๑ จิวรชั้นรกะ ๑ จัมเปยยชั้นรกะ ๑
โกสัมพิกชั้นรกะ ๑ กัมมชั้นรกะ ๑ ปาวิวาสิกชั้นรกะ ๑ สมุจจยชั้นรกะ ๑ สมถชั้นรกะ ๑
ขททกชั้นรกะ ๑ เสนาสนชั้นรกะ ๑ สังฆเภทชั้นรกะ ๑ สมาจารชั้นรกะ ๑ ปาติโมกขรูปน-

*ชั้นรกะ ๑ ภิกขุณีชั้นรกะ ๑ ปญจสติกชั้นรกะ ๑ สัตตสติกชั้นรกะ ๑ฯ

หัวข้อประจำเรื่อง จบ

เอกุตตริกะ

หมวด ๑

ว่าด้วยธรรมกถ้ออาบัติเป็นต้น

[๙๔๑] ฟังรฐรรณที่กถ้ออาบัติ. ฟังรฐรรณที่ไม่กถ้ออาบัติ. ฟังรฐอาบัติ. ฟังรฐอนาบัติ.
ฟังรฐอาบัติเบา. ฟังรฐอาบัติหนัก. ฟังรฐอาบัติมีส่วนเหลือ. ฟังรฐอาบัติหาส่วนเหลือมิได้. ฟังรฐอาบัติ
ชั่วหยาบ. ฟังรฐอาบัติไม่ชั่วหยาบ. ฟังรฐอาบัติที่ทำคืนได้. ฟังรฐอาบัติที่ทำคืนไม่ได้. ฟังรฐอาบัติที่
เป็นเทศนาคามินี. ฟังรฐอาบัติที่ไม่เป็นเทศนาคามินี. ฟังรฐอาบัติที่ทำอันตราย. ฟังรฐอาบัติที่ไม่ทำ
อันตราย. ฟังรฐอาบัติที่ทรงบัญญัติพร้อมทั้งโทษ. ฟังรฐอาบัติที่ทรงบัญญัติไม่มีโทษ. ฟังรฐอาบัติที่เกิด
แต่การทำ. ฟังรฐอาบัติที่เกิดแต่การไม่ทำ. ฟังรฐอาบัติที่เกิดแต่การทำและ ไม่ทำ ฟังรฐอาบัติก่อน.
ฟังรฐอาบัติหลัง. ฟังรฐอาบัติระหว่างแห่งอาบัติก่อน. ฟังรฐอาบัติระหว่างแห่งอาบัติหลัง. ฟังรฐอาบัติ
นับเข้าในจำนวนที่แสดงแล้ว. ฟังรฐอาบัติไม่นับเข้าในจำนวนที่แสดงแล้ว. ฟังรฐบัญญัติ. ฟังรฐ
อนบัญญัติ. ฟังรฐอุปนบัญญัติ. ฟังรฐสหพัฒตบัญญัติ. ฟังรฐอุปเทศบัญญัติ. ฟังรฐสาธารณบัญญัติ.
ฟังรฐสาธารณบัญญัติ. ฟังรฐเอกโตบัญญัติ. ฟังรฐอุกโตบัญญัติ. ฟังรฐอาบัติมีโทษหนัก. ฟังรฐอาบัติ
มีโทษเบา. ฟังรฐอาบัติที่เกี่ยวกับคฤหัสถ์. ฟังรฐอาบัติที่ไม่เกี่ยวกับคฤหัสถ์. ฟังรฐอาบัติที่แน่นอน.
ฟังรฐอาบัติที่ไม่แน่นอน. ฟังรฐบุคคลผู้ทำที่แรก. ฟังรฐบุคคลผู้ไม่ทำที่แรก. ฟังรฐบุคคลผู้ต้องอาบัติ
ไม่เป็นนิจ. ฟังรฐบุคคลผู้ต้องอาบัติเนื่องๆ. ฟังรฐบุคคลผู้เป็นโจทก์. ฟังรฐบุคคลผู้เป็นจำเลย.
ฟังรฐบุคคลผู้ฟ้องไม่เป็นธรรม. ฟังรฐบุคคลผู้ถูกฟ้องไม่เป็นธรรม. ฟังรฐบุคคลผู้ฟ้องเป็นธรรม.
ฟังรฐบุคคลผู้ถูกฟ้องเป็นธรรม. ฟังรฐบุคคลผู้แน่นอน. ฟังรฐบุคคลผู้ไม่แน่นอน. ฟังรฐบุคคลผู้ควร
ต้องอาบัติ. ฟังรฐบุคคลผู้ไม่ควรต้องอาบัติ. ฟังรฐบุคคลผู้ถูกสงฆ์ยกวัตร. ฟังรฐบุคคลผู้ไม่ถูกสงฆ์
ยกวัตร. ฟังรฐบุคคลผู้ถูกนาคสนะ. ฟังรฐบุคคลผู้ไม่ถูกนาคสนะ. ฟังรฐบุคคลผู้มีสังวาสเสมอกัน.
ฟังรฐบุคคลผู้มีสังวาสต่างกัน. ฟังรฐการงดปาติโมกข์ แล .

หมวด ๑ จบ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

หัวข้อประจำหมวด

[๙๔๒] ก่ออาบัติและไม่ก่ออาบัติ อาบัติและอนาบัติ อาบัติเบาและอาบัติหนัก อาบัติมีสาวนหรืออาบัติหาสาวนหรือไม่มีได้ อาบัติชั่วหยาบและไม่ชั่วหยาบ อาบัติทำคืนได้ และทำคืนไม่ได้ อาบัติแสดงได้และแสดงไม่ได้ อาบัติทำอันตรายและไม่ทำอันตราย อาบัติมีโทษและไม่โทษ อาบัติเกิดแต่การทำและไม่ทำ อาบัติเกิดแต่การทำด้วยการไม่ทำด้วย อาบัติที่ต้องก่อนและต้องหลังอันตรายอาบัติ อาบัติที่นับเข้าในจำนวนและไม่นับเข้าในจำนวน บัญญัติและอนบัญญัติ อนบัญญัติ สัพพัตถบัญญัติและปะเทศบัญญัติ สารารณบัญญัติและอสารารณ-
*บัญญัติ เอกโตบัญญัติและอกโตบัญญัติ อาบัติชั่วหยาบและไม่ชั่วหยาบ อาบัติเกี่ยวกับคฤหัสถ์ และ ไม่เกี่ยวกับคฤหัสถ์ อาบัติแน่นอนและไม่แน่นอน บุคคลผู้ทำที่แรกและ ไม่ได้ทำที่แรก ผู้ต้องอาบัติไม่เป็นนิจ ผู้ต้องอาบัติเนื่องๆ โจทก์และจำเลย ผู้ฟ้องและผู้ถูกฟ้องไม่เป็นธรรม ผู้ฟ้องและผู้ถูกฟ้องเป็นธรรม ผู้แน่นอนและไม่แน่นอน ผู้ควรต้องอาบัติและไม่ควรต้องอาบัติ ผู้ถูกยกวัตรและไม่ถูกยกวัตร ผู้ถูกนสาสนะและไม่ถูกนสาสนะ ผู้มีสังวาสเสมอกันและมีสังวาสต่างกัน การงด หัวข้อดังกล่าวนี้จัดเป็นหมวด ๑.

หัวข้อประจำหมวด จบ

หมวด ๒

ว่าด้วยสัญญาวิโมกข์เป็นต้น

[๙๔๓] มียุอาบัติเป็นสัญญาวิโมกข์ มียุอาบัติมิใช่สัญญาวิโมกข์. มียุอาบัติของภิกษุผู้ได้สมาบัติ มียุอาบัติของภิกษุผู้ไม่ได้สมาบัติ. มียุอาบัติเกี่ยวกับศีลธรรม มียุอาบัติไม่เกี่ยวกับศีลธรรม. มียุอาบัติเกี่ยวกับบริวารของตน มียุอาบัติเกี่ยวกับบริวารของผู้อื่น. มียุอาบัติเกี่ยวกับบุคคล คือตนเอง มียุอาบัติเกี่ยวกับบุคคลอื่น. มียุภิกษุพูดจริงต้องอาบัติหนัก มียุภิกษุพูดเท็จต้องอาบัติเบา. มียุภิกษุพูดเท็จต้องอาบัติหนัก มียุภิกษุพูดจริงต้องอาบัติเบา. มียุอาบัติภิกษุอยู่บนแผ่นดินจึงต้อง อยู่ในอากาศไม่ต้อง มียุอาบัติภิกษุอยู่ในอากาศจึงต้อง อยู่บนแผ่นดินไม่ต้อง. มียุอาบัติภิกษุออกไปจึงต้อง เข้าไปไม่ต้อง มียุอาบัติภิกษุเข้าไปจึงต้อง ออกไปไม่ต้อง. มียุอาบัติภิกษุถือเอาจึงต้อง มียุอาบัติภิกษุไม่ถือเอาจึงต้อง. มียุอาบัติภิกษุสมาทานจึงต้อง มียุอาบัติภิกษุไม่สมาทานจึงต้อง. มียุอาบัติภิกษุทำจึงต้อง มียุอาบัติภิกษุไม่ทำจึงต้อง. มียุอาบัติภิกษุให้จึงต้อง มียุอาบัติภิกษุไม่ให้จึงต้อง. มียุอาบัติภิกษุรับจึงต้อง มียุอาบัติภิกษุไม่รับจึงต้อง. มียุอาบัติภิกษุต้องเพราะบริโภค มียุอาบัติภิกษุต้อง เพราะไม่บริโภค. มียุอาบัติภิกษุต้องในกลางคืน ไม่ต้องในกลางวัน มียุอาบัติภิกษุต้องในกลางวัน ไม่ต้องในกลางคืน. มียุอาบัติภิกษุต้องเพราะอรุณขึ้น มียุอาบัติภิกษุต้องไม่เพราะอรุณขึ้น. มียุอาบัติภิกษุตัดจึงต้อง มียุอาบัติภิกษุไม่ตัดจึงต้อง. มียุอาบัติภิกษุปิดจึงต้อง มียุอาบัติภิกษุไม่ปิดจึงต้อง. มียุอาบัติภิกษุทรงไว้จึงต้อง มียุอาบัติภิกษุไม่ทรงไว้จึงต้อง.

ว่าด้วยอุโบสถเป็นต้น

[๙๔๔] อุโบสถมี ๒ คืออุโบสถในวันสิบสี่ ๑ อุโบสถในวันสิบห้า ๑.

ปวารณามี ๒ คือ ปวารณาในวันสิบสี่ ๑ ปวารณาในวันสิบห้า ๑.

กรรมมี ๒ คือ อปโลกนกรรม ๑ ญัตติกรรม ๑. กรรมแม้อื่นอีกมี ๒ คือ ญัตติ-

*หัตถกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑.

วัตถุแห่งกรรมมี ๒ คือวัตถุแห่งอปโลกนกรรม ๑ วัตถุแห่งญัตติกรรม ๑. วัตถุแห่ง

กรรมแม้อื่นอีกมี ๒ คือ วัตถุแห่งญัตติหัตถกรรม ๑ วัตถุแห่งญัตติจตุตถกรรม ๑.

โทษแห่งกรรมมี ๒ คือ โทษแห่งอปโลกนกรรม ๑ โทษแห่งญัตติกรรม ๑. โทษแห่ง

กรรมแม้อื่นอีกมี ๒ คือ โทษแห่งญัตติหัตถกรรม ๑ โทษแห่งญัตติจตุตถกรรม ๑.

สมบัติแห่งกรรมมี ๒ คือ สมบัติแห่งอปโลกนกรรม ๑ สมบัติแห่งญัตติกรรม ๑.

สมบัติแห่งกรรมแม้อื่นอีกมี ๒ คือ สมบัติแห่งญัตติหัตถกรรม ๑ สมบัติแห่งญัตติจตุตถกรรม ๑.

ภูมิของภิกษุนานาสังวาสมี ๒ คือ ตนเองทำตนให้มีสังวาสต่างกัน ๑ สงฆ์ผู้พร้อม

เพรียงกันยกภิกษุนั้นเสีย เพราะไม่เห็นอาบัติ เพราะไม่ทำคืนอาบัติ หรือเพราะไม่สละทิฎฐิ ๑.

ภูมิของภิกษุสมานสังวาสมี ๒ คือ ตนเองทำตนให้มีสังวาสเสมอกัน ๑ สงฆ์ผู้พร้อม

เพรียงกันเรียกภิกษุนั้นผู้ถูกยกวัตร เพราะไม่เห็นอาบัติ เพราะไม่ทำคืนอาบัติ หรือเพราะไม่สละ

ทิฎฐิ เข้าหมู่ ๑.

ว่าด้วยปาราชิกเป็นต้น

[๙๔๕] ปาราชิกมี ๒ คือ ของภิกษุ ๑ ของภิกษุณี ๑.

สังฆาติเสสมี ๒ คือ ของภิกษุ ๑ ของภิกษุณี ๑.

ถุลลัจฉัยมี ๒ คือ ของภิกษุ ๑ ของภิกษุณี ๑.

ปาจิตตีย์มี ๒ คือ ของภิกษุ ๑ ของภิกษุณี ๑.

ปาฎิเทศนียะมี ๒ คือ ของภิกษุ ๑ ของภิกษุณี ๑.

ทุกกภูมิมิ ๒ คือ ของภิกษุ ๑ ของภิกษุณี ๑.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ทุฬาสีตม ๒ คือ ของภิกษุ ๑ ของภิกษุณี ๑ .
อาบัติของภิกษุมี ๗ ของภิกษุณีก็มี ๗ .
กองอาบัติของภิกษุมี ๗ ของภิกษุณีก็มี ๗ .
สงฆ์แตกกันด้วยอาการ ๒ คือ ด้วยกรรม ๑ ด้วยให้จับสลาก ๑ .

ว่าด้วยบุคคล

[๙๔๖] บุคคล ๒ พวก สงฆ์ไม่พึงอุปสมบท คือ ผู้มีกาลบกพร่อง ๑ ผู้มีอวัยวะบกพร่อง ๑ .

บุคคลแม่อื่นอีก ๒ พวก สงฆ์ไม่พึงอุปสมบท คือ ผู้มีวิตถุวิบัติ ๑ ผู้มีการกระทำเสียหาย ๑ .

บุคคลแม่อื่นอีก ๒ พวก สงฆ์ไม่พึงอุปสมบท คือ ผู้ไม่บริบูรณ์ ๑ ผู้บริบูรณ์ แต่ไม่ขออุปสมบท ๑ .

ไม่ควรอาศัยบุคคล ๒ พวกอยู่ คือ ผู้อลัชชี ๑ ผู้พาล ๑ .

ไม่ควรให้หนีภัย แก่บุคคล ๒ พวก คือ ผู้อลัชชี ๑ ผู้ลัชชีแต่ไม่ขอ ๑ .

ควรให้หนีภัย แก่บุคคล ๒ พวก คือ ผู้โง่ ๑ ผู้ลัชชีแต่ขอ ๑ .

บุคคล ๒ พวก ไม่ควรต้องอาบัติ คือ พระพุทธเจ้า ๑ พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑ .

บุคคล ๒ พวก รวมต้องอาบัติ คือ ภิกษุ ๑ ภิกษุณี ๑ .

บุคคล ๒ พวก ไม่ควรแก่งต้องอาบัติ คือ ภิกษุชั้นอริยบุคคล ๑ ภิกษุณีชั้นอริยบุคคล ๑ .

บุคคล ๒ พวก ควรแก่งต้องอาบัติ คือ ภิกษุปถุชน ๑ ภิกษุณีปถุชน ๑ .

บุคคล ๒ พวก ไม่ควรแก่งประพฤติกาลงวัตถุเป็นไปกับด้วยโทษ คือ ภิกษุชั้นอริยบุคคล ๑ ภิกษุณีชั้นอริยบุคคล ๑ .

บุคคล ๒ พวก ควรแก่งประพฤติกาลงวัตถุเป็นไปกับด้วยโทษ คือ ภิกษุปถุชน ๑ ภิกษุณีปถุชน ๑ .

ว่าด้วยคัตถ์ค้ำเป็นต้น

[๙๔๗] การคัตถ์ค้ำมี ๒ คือ คัตถ์ค้ำด้วยกาย ๑ คัตถ์ค้ำด้วยวาจา ๑ .

การขบออกจากหมุมมี ๒ คือ มืออยู่ บุคคลยังไม่ถึงการขบออก ถ้าสงฆ์ขบบุคคลนั้นออก บางคนเป็นอันขบออกดีแล้ว ๑ บางคนเป็นอันขบออกไม่ดี ๑ .

การเรียกเข้าหมุมมี ๒ คือ มืออยู่ บุคคลยังไม่ถึงการเรียกเข้าหมุม ถ้าสงฆ์เรียกบุคคลนั้นเข้าหมุม บางคนเป็นอันเรียกเข้าหมุมดีแล้ว ๑ บางคนเป็นอันเรียกเข้าหมุมไม่ดี ๑ .

ปฏิญญามี ๒ คือ ปฏิญญาด้วยกาย ๑ ปฏิญญาด้วยวาจา ๑ .

การรับมี ๒ คือ รับด้วยกาย ๑ รับด้วยของเนื่องด้วยกาย ๑ .

การห้ามมี ๒ คือ ห้ามด้วยกาย ๑ ห้ามด้วยวาจา ๑ .

การลบหลู่มี ๒ คือ ลบหลู่ลิกขา ๑ ลบหลู่โกกะ ๑ .

โจทมี ๒ คือ โจทด้วยกาย ๑ โจทด้วยวาจา ๑ .

ว่าด้วยความกังวลเป็นต้น

[๙๔๘] กฐินมีปลีโพธ ๒ คือ ปลีโพธในอาวาส ๑ ปลีโพธในจีวร ๑ .

กฐินไม่มีปลีโพธ ๒ คือ ไม่มีปลีโพธในอาวาส ๑ ไม่มีปลีโพธในจีวร ๑ .

จีวรมี ๒ คือ คหบดีจีวร ๑ บังสกุลจีวร ๑ .

บาตรมี ๒ คือ บาตรเหล็ก ๑ บาตรดิน ๑ .

เชิงบาตรมี ๒ คือ เชิงบาตรทำด้วยตีบุก ๑ เชิงบาตรทำด้วยตะกั่ว ๑

อธิษฐานบาตรมี ๒ คือ อธิษฐานด้วยกาย ๑ อธิษฐานด้วยวาจา ๑ .

อธิษฐานจีวรมี ๒ คือ อธิษฐานด้วยกาย ๑ อธิษฐานด้วยวาจา ๑ .

วิกัปมี ๒ คือ วิกัปต่อหน้า ๑ วิกัปลับหลัง ๑ .

วินัยมี ๒ คือ วินัยของภิกษุ ๑ วินัยของภิกษุณี ๑ .

อรรถที่สำเร็จในวินัยมี ๒ คือ ข้อบัญญัติ ๑ ข้ออนุโลมบัญญัติ ๑ .

วินัยมีความขัดเกลา ๒ คือ กำจัดสิ่งไม่ควรด้วยอริยมรรค ๑ ความทำพอประมาณในสิ่งที่ควร ๑ .

ว่าด้วยต้องอาบัติด้วยอาการ ๒ อย่างเป็นต้น

[๙๔๙] ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการ ๒ คือ ต้องด้วยกาย ๑ ต้องด้วยวาจา ๑ .

ภิกษุออกจากอาบัติด้วยอาการ ๒ คือ ออกด้วยกาย ๑ ออกด้วยวาจา ๑ .

ปริวาสมี ๒ คือ ปฏิจันนปริวาส ๑ อัปปฏิจันนปริวาส ๑ .

ปริวาสแม้อย่างอื่นมีอีก ๒ คือ สุทธานตปริวาส ๑ สโมธานปริวาส ๑ .

มานัตมี ๒ คือ ปฏิจันนมานัต ๑ อัปปฏิจันนมานัต ๑ .

มานัตแม้อย่างอื่นมีอีก ๒ คือ ปิกขมานัต ๑ สโมธานมานัต ๑ .

รัตติเจทของบุคคล ๒ คือ ของปริวาสสิกภิกษุ ๑ ของมานัตจาริกภิกษุ ๑ .

ว่าด้วยไม่เอื้อเฟื้อเป็นต้น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๙๕๐] ความไม่เอื้อเฟื้อมี ๒ คือ ไม่เอื้อเฟื้อต่อบุคคล ๑ ไม่เอื้อเฟื้อต่อธรรม ๑ .
เกลื่อนมี ๒ ชนิด คือ เกลื่อนเกิดแต่กำเนิด ๑ เกลื่อนแต่หน้าต่าง ๑ .
เกลื่อนแม่อื่นอีก ๒ ชนิด คือ เกลื่อนทะเล ๑ เกลื่อนดำ ๑ .
เกลื่อนแม่อื่นอีก ๒ ชนิด คือ เกลื่อนสินเธาว์ ๑ เกลื่อนดินโป่ง ๑ .
เกลื่อนแม่อื่นอีก ๒ ชนิด คือ เกลื่อนโรมกะ ๑ เกลื่อนปักขัลลกะ ๑ .
บริโภคมี ๒ คือ บริโภคภายใน ๑ บริโภคภายนอก ๑ .
ดามมี ๒ คือ ด่าอย่างคนเลว ๑ ด่าอย่างผู้ดี ๑ .
สอเสียดด้วยอาการ ๒ คือ เพื่อทำตนให้เป็นที่รัก ๑ เพื่อมุ่งทำลาย ๑ .
ภิกษุร่วมฉันเป็นหมุดด้วยอาการ ๒ คือ เพราะเขานิมนต์ ๑ เพราะขอเขา ๑ .
วันเข้าพรรษามี ๒ คือ วันเข้าพรรษาต้น ๑ วันเข้าพรรษาหลัง ๑ .
งดปาติโมกข์ไม่เป็นธรรมมี ๒ งดปาติโมกข์เป็นธรรมมี ๒ ฯ

ว่าด้วยบุคคลพาลและบัณฑิต

[๙๕๑] บุคคลพาลมี ๒ คือ ผู้รับภาระที่ยังไม่มาถึง ๑ ผู้ไม่รับภาระที่มาถึงแล้ว ๑
บุคคลบัณฑิตมี ๒ คือ ผู้ไม่รับภาระที่ยังไม่มาถึง ๑ ผู้รับภาระที่มาถึงแล้ว ๑
บุคคลพาลแม่อื่นอีก ๒ คือ ผู้สำคัญว่าควรในสิ่งที่ไม่ควร ๑ ผู้สำคัญว่าไม่ควรในสิ่งที่ควร ๑
บุคคลบัณฑิตมี ๒ คือ ผู้สำคัญว่าไม่ควรในสิ่งที่ไม่ควร ๑ ผู้สำคัญว่าควรในสิ่งที่ควร ๑
บุคคลพาลแม่อื่นอีก ๒ คือ ผู้สำคัญในอนาปัตติว่าเป็นอาบัติ ๑ ผู้สำคัญในอาปัตติว่าเป็นอนาปัตติ ๑
บุคคลบัณฑิตมี ๒ คือ ผู้สำคัญในอาปัตติว่าเป็นอาบัติ ๑ ผู้สำคัญในอนาปัตติว่าเป็นอนาปัตติ ๑
บุคคลพาลแม่อื่นอีก ๒ คือ ผู้สำคัญในธรรมว่าเป็นธรรม ๑ ผู้สำคัญในธรรมว่าเป็นอธรรม ๑
บุคคลบัณฑิตมี ๒ คือ ผู้สำคัญในธรรมว่าเป็นธรรม ๑ ผู้สำคัญในธรรมว่าเป็นอธรรม ๑
บุคคลพาลแม่อื่นอีก ๒ คือ ผู้สำคัญในสภาพมีชวรินัยว่าเป็นวินัย ๑ ผู้สำคัญในวินัยว่าสภาพมีชวรินัย ๑
บุคคลบัณฑิตมี ๒ คือ ผู้สำคัญในสภาพมีชวรินัยว่าสภาพมีชวรินัย ๑ ผู้สำคัญในวินัยว่าวินัย ๑ ฯ

ว่าด้วยอาสวะ

[๙๕๒] อาสวะทั้งหลายย่อมเจริญแก่บุคคล ๒ พวก คือ ผู้ประพฤดิรังเกียจสิ่งที่ไม่ควรประพฤดิรังเกียจ ๑ ผู้ไม่ประพฤดิรังเกียจสิ่งที่ควรประพฤดิรังเกียจ ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมไม่เจริญแก่บุคคล ๒ พวก คือ ผู้ไม่ประพฤดิรังเกียจสิ่งที่ไม่ควรประพฤดิรังเกียจ ๑ ผู้ประพฤดิรังเกียจสิ่งที่ควรประพฤดิรังเกียจ ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมเจริญแก่บุคคลแม่อื่นอีก ๒ พวก คือ ผู้สำคัญในสิ่งไม่ควรว่าควร ๑ ผู้สำคัญในสิ่งที่ควรว่าไม่ควร ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมไม่เจริญแก่บุคคล ๒ พวก คือ ผู้สำคัญในสิ่งไม่ควรว่าไม่ควร ๑ ผู้สำคัญในสิ่งที่ควรว่าควร ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมเจริญแก่บุคคลแม่อื่นอีก ๒ พวก คือ ผู้สำคัญในอนาปัตติว่าเป็นอาบัติ ๑ ผู้สำคัญในอาปัตติว่าเป็นอนาปัตติ ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมไม่เจริญแก่บุคคล ๒ พวก คือ ผู้สำคัญในอาปัตติว่าเป็นอนาปัตติ ๑ ผู้สำคัญในอนาปัตติว่าเป็นอาบัติ ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมเจริญแก่บุคคลแม่อื่นอีก ๒ พวก คือ ผู้สำคัญในธรรมว่าเป็นธรรม ๑ ผู้สำคัญในธรรมว่าเป็นอธรรม ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมไม่เจริญแก่บุคคล ๒ พวก คือ ผู้สำคัญในธรรมว่าเป็นธรรม ๑ ผู้สำคัญในธรรมว่าเป็นอธรรม ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมเจริญแก่บุคคลแม่อื่นอีก ๒ พวก คือ ผู้สำคัญในสภาพมีชวรินัยว่าวินัย ๑ ผู้สำคัญในวินัยว่าสภาพมีชวรินัย ๑ .
อาสวะทั้งหลายย่อมไม่เจริญแก่บุคคล ๒ พวก คือ ผู้สำคัญในสภาพมีชวรินัยว่าสภาพมีชวรินัย ๑ ผู้สำคัญในวินัยว่าวินัย ๑ .

หมวด ๒ จบ .

หัวข้อประจำหมวด

[๙๕๓] สัญญา ๑ ศรัทธา ๑ สัทธรรม ๑ บริหาร ๑ บุคคล ๑ จริง ๑ ภูมิ ๑ ออกไป ๑ ถือเอา ๑ สมทาน ๑ ทำ ๑ ให้ ๑ รับ ๑ บริโภค ๑ กลางคืน ๑ อรุณ ๑ ตัด ๑ ปกปิด ๑ ทรงไว้ ๑ อุบาสก ๑ ปาวธนา ๑ กรรม ๑ กรรมอื่นอีก ๑ วัตถุ ๑ วัตถุอื่นอีก ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
โทษ ๑ โทษอื่นอีก ๑ สมบัติสองอย่าง ๑ นานาสังวาสก์ ๑ สมานสังวาสก์ ปาราชิก ๑
สังฆาทิเสส ๑ ถุลลัจฉัย ๑ ปาจิตตีย์ ๑ ปาฏิเทสนียะ ๑ ทุกกฏ ๑ ทุพภาสิต ๑ อาบัติเจ็ด ๑
กองอาบัติเจ็ด ๑ สงฆ์แตกกัน ๑ อุปสมบท ๑ อุปสมบทอีกสอง ๑ ไม่อาศัยอยู่ ๑ ไม่ให้ ๑
อภัพบุคคล ๑ ภัพพบุคคล ๑ แกล้ง ๑ มีโทษ ๑ คัดค้าน ๑ ขับออกจากหมู่ ๑ เรียกเข้าหมู่ ๑
ปฏิญญา ๑ รับ ๑ ห้าม ๑ ลบล้าง ๑ โจท ๑ กฐิน ๒ อย่าง ๑ จิวร ๑ บาตร ๑ เชิงบาตร ๑
อธิษฐาน ๒ อย่าง ๑ วิภี ๑ วินัย ๑ อรรถที่สำเร็จในวินัย ๑ ความขัดเกลา ๑ ต้อง ๑
ออก ๑ ปริวาส ๒ อย่าง ๑ มานัต ๒ อย่าง ๑ รัตติเจท ๑ ไม่เชื่อเพื่อ ๑ เกลือ ๒
ชนิด ๑ เกลืออื่นอีก ๓ ชนิด ๑ บริโภค ๑ ตา ๑ ส่อเสียด ๑ ฉันทะ ๑ วันจำพรรษา ๑
งดปาติโมกข์ ๑ ภาวะ ๑ สมควร ๑ อนาบัติ ๑ อธรรม ๑ วินัย ๑ อาสวะ ๑ .
หัวข้อประจำหมวด จบ

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยพระผู้มีพระภาคทรงพระชนม์อยู่เป็นต้น

[๙๕๔] มียู อาบัติ เมื่อพระผู้มีพระภาคยังทรงพระชนม์ ภิษุจึงต้อง เมื่อปรินิพพาน

แล้ว ไม่ต้อง

มียู อาบัติ เมื่อพระผู้มีพระภาคปรินิพพานแล้ว ภิษุจึงต้อง เมื่อยังทรงพระชนม์
ไม่ต้อง

มียู อาบัติ เมื่อพระผู้มีพระภาคยังทรงพระชนม์กิติ ปรินิพพานแล้วกิติ ภิษุต้อง .

มียู อาบัติ ภิษุต้องในกาล หาดต้องในเวลาวิกาลไม่

มียู อาบัติ ภิษุต้องในเวลาวิกาล หาดต้องในกาลไม่

มียู อาบัติ ภิษุต้องในกาล และในเวลาวิกาล .

มียู อาบัติ ภิษุต้องในกลางคืน หาดต้องในกลางวันไม่

มียู อาบัติ ภิษุต้องในกลางวัน หาดต้องในกลางคืนไม่

มียู อาบัติ ภิษุต้องในกลางคืน และกลางวัน .

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีพรรษา ๑๐ จึงต้อง มีพรรษาหย่อน ๑๐ ไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีพรรษาหย่อน ๑๐ จึงต้อง มีพรรษา ๑๐ ไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีพรรษา ๑๐ และมีพรรษาหย่อน ๑๐ ก็ต้อง .

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีพรรษา ๕ จึงต้อง มีพรรษาหย่อน ๕ ไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีพรรษาหย่อน ๕ จึงต้อง มีพรรษา ๕ ไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีพรรษา ๕ และมีพรรษาหย่อน ๕ ก็ต้อง .

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีจิตเป็นกุศล จึงต้อง มีจิตเป็นอกุศลไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีจิตเป็นอกุศล จึงต้อง มีจิตเป็นกุศลไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิษุผู้มีจิตเป็นอภัยกฤต จึงต้อง .

มียู อาบัติ ภิษุพรั่งพร้อมด้วยสุขเวทนา จึงต้อง

มียู อาบัติ ภิษุพรั่งพร้อมด้วยทุกขเวทนา จึงต้อง

มียู อาบัติ ภิษุพรั่งพร้อมด้วยทุกขมสุขเวทนา จึงต้อง .

ว่าด้วยวัตถุแห่งการโจทเป็นต้น

[๙๕๕] วัตถุแห่งการโจทมี ๓ คือ เห็น ๑ ได้ยิน ๑ รังเกียจ ๑ .

การให้จับสลากมี ๓ คือ ปกปิด ๑ เปิดเผย ๑ กระชับที่หู ๑ .

ข้อห้ามมี ๓ คือ ความมกมาก ๑ ความไม่สันโดษ ๑ ความไม่ขัดเกลา ๑ .

ข้ออนุญาตมี ๓ คือ ความมกน้อย ๑ ความสันโดษ ๑ ความขัดเกลา ๑ .

ข้อห้ามแม่อื่นอีก ๓ คือ ความมกมาก ๑ ความไม่สันโดษ ๑ ความไม่รู้จักประมาณ ๑ .

ข้ออนุญาตมี ๓ คือ ความมกน้อย ๑ ความสันโดษ ๑ ความรู้จักประมาณ ๑ .

บัญญัติมี ๓ คือ บัญญัติ ๑ อนบัญญัติ ๑ อนปนันบัญญัติ ๑ .

บัญญัติแม่อื่นอีก ๓ คือ สัพพัตถบัญญัติ ๑ ปเทสบัญญัติ ๑ สาธารณบัญญัติ ๑ .

บัญญัติแม่อื่นอีก ๓ คือ อสาธารณบัญญัติ ๑ เอกโตบัญญัติ ๑ อุกโตบัญญัติ ๑ .

ว่าด้วยภิกษุโง่และฉลาดเป็นต้น

[๙๕๖] มียู อาบัติ ภิษุเป็นผู้โง่ จึงต้อง เป็นผู้ฉลาดไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิษุเป็นผู้ฉลาด จึงต้อง เป็นผู้โง่ไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิษุเป็นผู้ทั้งโง่ทั้งฉลาด จึงต้อง .

มียู อาบัติ ภิษุต้องในกาฬปักษะ ไม่ต้องในชณห์ปักษะ

มียู อาบัติ ภิษุต้องในชณห์ปักษะ ไม่ต้องในกาฬปักษะ

มียู อาบัติ ภิษุต้องทั้งในกาฬปักษะ และชณห์ปักษะ .

มียู การเข้าพรรษาย่อมควารในกาฬปักษะ หากควารในชณห์ปักษะไม่

มียู ปวารณาในวันมหาปวารณา ย่อมควารในชณห์ปักษะ หากควารในกาฬปักษะไม่

มียู สังฆกิจที่เหลือ ย่อมควารทั้งในกาฬปักษะและชณห์ปักษะ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มืออยู่ อาบัติ ภิกษุยอมต้องในฤดูหนาว ไม่ต้องในฤดูร้อนและในฤดูฝน
มืออยู่ อาบัติ ภิกษุยอมต้องในฤดูร้อน ไม่ต้องในฤดูหนาวและในฤดูฝน
มืออยู่ อาบัติ ภิกษุยอมต้องในฤดูฝน ไม่ต้องในฤดูร้อนและในฤดูหนาว .
มืออยู่ อาบัติ สงฆ์ต้อง คณะ และบุคคล ไม่ต้อง
มืออยู่ อาบัติ คณะต้อง สงฆ์ และบุคคล ไม่ต้อง
มืออยู่ อาบัติ บุคคลต้อง สงฆ์ และคณะ ไม่ต้อง .
มืออยู่ สังฆอุโบสถและสังฆปวารณา ควรแก่สงฆ์ ไม่ควรแก่คณะ และบุคคล
มืออยู่ คณะอุโบสถ และคณะปวารณา ควรแก่คณะ ไม่ควรแก่สงฆ์ และบุคคล
มืออยู่ อริษฐานอุโบสถ และอริษฐานปวารณา ควรแก่บุคคล ไม่ควรแก่สงฆ์ และคณะ .
ว่าด้วยการปิดเป็นต้น

[๙๕๓] การปิดมี ๓ คือ ปิดวัตรฤ ๑ ปิดอาบัติ ๑ ปิดอาบัติ ไม่ปิดวัตรฤ ๑ ปิดทั้ง
วัตรฤและอาบัติ ๑ .

เครื่องปกปิดมี ๓ คือ เครื่องปกปิด คือ เรือนไฟ ๑ เครื่องปกปิด คือ น้ำ ๑
เครื่องปกปิด คือ ผ้า ๑ .

สิ่งที่กำบัง ไม่เปิดเผยนำไปมี ๓ คือ มาตุคาม กำบังไม่เปิดเผยนำไป ๑ มนต์ของ
พวกพราหมณ์กำบัง ไม่เปิดเผยนำไป ๑ มัจฉาทิฎฐิกำบัง ไม่เปิดเผยนำไป ๑ .

สิ่งที่เปิดเผยไม่กำบังจึงรุ่งเรืองมี ๓ คือ ดวงจันทร์เปิดเผย ไม่กำบังจึงรุ่งเรือง ๑
ดวงอาทิตย์เปิดเผย ไม่กำบังจึงรุ่งเรือง ๑ ธรรมวินัยอันพระตถาคตเจ้า ประกาศแล้วเปิดเผยไม่
กำบังจึงรุ่งเรือง ๑ .

การให้ถือเสนาสนะมี ๓ คือ ให้ถือในวันเข้าพรรษาต้น ๑ ให้ถือในวันเข้าพรรษา
หลัง ๑ ให้ถือพืระหว่างนั้น ๑ .

ว่าด้วยอาหารเป็นต้น

[๙๕๔] มืออยู่ อาบัติ ภิกษุอาหาร จึงต้อง ไม่อาหาร ไม่ต้อง

มืออยู่ อาบัติ ภิกษุ ไม่อาหาร จึงต้อง อาหารไม่ต้อง

มืออยู่ อาบัติ ภิกษุอาหารและไม่อาหารก็ต้อง .

ว่าด้วยงดปาติโมกข์เป็นต้น

[๙๕๕] การงดปาติโมกข์ ไม่เป็นธรรมมี ๓ การงดปาติโมกข์ เป็นธรรมมี ๓ .

ปริวาสมี ๓ คือ ปฏิบัติจนปริวาส ๑ อธิปฏิบัติจนปริวาส ๑ สุทธิจนปริวาส ๑ .

มานัตมี ๓ คือ ปฏิบัติจนมานัต ๑ อธิปฏิบัติจนมานัต ๑ ปิณฑมานัต ๑ .

รัตติเจตของภิกษุผู้อยู่ปริวาสมี ๓ คือ อยู่ร่วม ๑ อยู่ปราศ ๑ ไม่บอก ๑ .

ว่าด้วยต้องอาบัติภายในเป็นต้น

[๙๖๐] มืออยู่ อาบัติ ภิกษุต้องภายใน ไม่ต้องภายนอก

มืออยู่ อาบัติ ภิกษุต้องภายนอก ไม่ต้องภายใน

มืออยู่ อาบัติ ภิกษุต้องทั้งภายในทั้งภายนอก .

มืออยู่ อาบัติ ภิกษุต้องภายในสีมา ไม่ต้องภายนอกสีมา

มืออยู่ อาบัติ ภิกษุต้องภายนอกสีมา ไม่ต้องภายในสีมา

มืออยู่ อาบัติ ภิกษุต้องทั้งภายในสีมา ทั้งภายนอกสีมา .

ว่าด้วยต้องอาบัติด้วยอาการ ๓ อย่างเป็นต้น

[๙๖๑] ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการ ๓ อย่าง คือ ต้องด้วยกาย ๑ ต้องด้วยวาจา ๑
ต้องด้วยกายวาจา ๑ .

ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการแม้อื่นอีก ๓ คือ ต้องในท่ามกลางสงฆ์ ๑ ต้องในท่ามกลาง
คณะ ๑ ต้องในสำนักบุคคล ๑ .

ภิกษุออกจากอาบัติด้วยอาการ ๓ คือ ออกด้วยกาย ๑ ออกด้วยวาจา ๑ ออกด้วยกาย
วาจา ๑ .

ภิกษุออกจากอาบัติด้วยอาการแม้อื่นอีก ๓ คือ ออกในท่ามกลางสงฆ์ ๑ ออกใน
ท่ามกลางคณะ ๑ ออกในสำนักบุคคล ๑ .

ให้อมุพหวินัยไม่เป็นธรรมมี ๓ ให้อมุพหวินัยเป็นธรรมมี ๓ .

ว่าด้วยข้อที่สงฆ์จำนงเป็นต้น

[๙๖๒] ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์จำนงอยู่ ฟังลงตั้งขณิกกรรม คือเป็นผู้ก่อ
ความบาดหมาง จ่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิริการณ์ในสงฆ์ ๑ เป็นพาล
ไม่ฉลาด มีอาบัติมาก มีมรรยาทไม่สมควร ๑ เป็นผู้คลุกคลีกับคฤหัสถ์ ด้วยการคลุกคลีอันไม่
สมควร ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์จำนงอยู่ ฟังลงตั้งขณิกกรรม คือ เป็นผู้ก่อความบาดหมาง
ก่อกวามทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิริการณ์ในสงฆ์ ๑ เป็นพาล ไม่ฉลาด
มีอาบัติมาก มีมรรยาทไม่สมควร ๑ เป็นผู้คลุกคลีกับคฤหัสถ์ด้วยการคลุกคลีอันไม่สมควร ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์จำนงอยู่ ฟังลงตั้งขณิกกรรม คือ เป็นผู้ก่อความ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

บาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิริยกรณในสงฆ์ ๑ เป็นพาล ๑
ไม่ฉลาด มีอาบัติมาก มีมรรยาทไม่สมควร ๑ เป็นผู้ประทุษร้ายสกุล มีความประพฤติเลวทราม ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์จำนงอยู่ พึงลงปฏิสารณียกรรม คือ เป็นผู้ก่อความ
บาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิริยกรณในสงฆ์ ๑ เป็นพาล
ไม่ฉลาด มีอาบัติมาก มีมรรยาทไม่สมควร ๑ ต่าบริภาษคฤหัสถ์ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์จำนงอยู่ พึงลงอุกเขปนียกรรม ฐานไม่เห็นอาบัติ คือ
เป็นผู้ก่อความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิริยกรณในสงฆ์ ๑
เป็นพาล ไม่ฉลาด มีอาบัติมาก มีมรรยาทไม่สมควร ๑ ต้องอาบัติแล้วไม่ปรารภจะเห็น
อาบัติ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์จำนงอยู่ พึงลงอุกเขปนียกรรม ฐานไม่ทำคืนอาบัติ
คือ เป็นผู้ก่อความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิริยกรณใน
สงฆ์ ๑ เป็นพาล ไม่ฉลาด มีอาบัติมาก มีมรรยาทไม่สมควร ๑ ต้องอาบัติแล้วไม่ปรารภจะ
ทำคืนอาบัติ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์จำนงอยู่ พึงลงอุกเขปนียกรรม ฐานไม่สละคืนทัญฐิอัน
เลวทราม คือ เป็นผู้ก่อความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่อ
อิริยกรณในสงฆ์ ๑ เป็นพาล ไม่ฉลาด มีอาบัติมาก มีมรรยาทไม่สมควร ๑ ไม่ปรารภจะสละ
คืนทัญฐิอันเลวทราม ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์จำนงอยู่ พึงตั้งใจจับให้มัน คือ เป็นผู้ก่อความบาด-
*หมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิริยกรณในสงฆ์ ๑ เป็นพาล
ไม่ฉลาด มีอาบัติมาก มีมรรยาทไม่สมควร ๑ คลุกคลีกับคฤหัสถ์ด้วยการคลุกคลีอื่น ไม่สมควร ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ เป็นอลัชชี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็น
ปกตัตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ เป็นผู้มึศีลวิบัติในอริศีล ๑
เป็นผู้มีอาจารย์ในอัชฌาจารย์ ๑ เป็นผู้มึทัญฐิวิบัติในอดีตทัญฐิ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ เป็นผู้ประกอบด้วยการเล่น
ทางกาย ๑ เป็นผู้ประกอบด้วยการเล่นทางวาจา ๑ เป็นผู้ประกอบด้วยการเล่นทางกายและวาจา ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจาร
ทางกาย ๑ เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจารทางวาจา ๑ เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจารทั้งทางกายและ
วาจา ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ เป็นผู้ประกอบด้วยการลบล้าง
ทางกาย ๑ เป็นผู้ประกอบด้วยการลบล้างทางวาจา ๑ เป็นผู้ประกอบด้วยการลบล้างทางกายและ
วาจา ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ เป็นผู้ประกอบด้วยมิจฉาชีพ
ทางกาย ๑ เป็นผู้ประกอบด้วยมิจฉาชีพทางวาจา ๑ เป็นผู้ประกอบด้วยมิจฉาชีพทั้งทางกายและ
วาจา ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ ต้องอาบัติ ถูกสงฆ์ลงโทษ
แล้ว ทำการอุปสมบท ๑ ให้นิสัย ๑ ให้สามเณรอุปฐาก ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ สงฆ์ลงโทษเพราะอาบัติใด
ต้องอาบัตินั้น ๑ ต้องอาบัตินั้นอันเช่นกัน ๑ ต้องอาบัตินั้นเลวทรามกว่านั้น ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์พึงลงโทษ คือ พุทธพระพุทธรเจ้า ๑ พุทธิ
พระธรรม ๑ พุทธิพระสงฆ์ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ จตอโอบสถ ๓ ทามกลางสงฆ์ สงฆ์พึงกำจัดเสียว่า ออย่าเลย
ภิกษุ เธออย่าก่อความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแก่งแย่ง ความวิวาท แล้วทำอโอบสถ คือ
เป็นอลัชชี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกตัตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ จตปวารณา ๓ ทามกลางสงฆ์ สงฆ์พึงกำจัดเสียว่า ออย่าเลย
ภิกษุ เธออย่าก่อความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแก่งแย่ง ความวิวาท แล้วทำปวารณา
คือ เป็นอลัชชี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกตัตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์ไม่พึงให้สังฆสมมติอะไรๆ คือ เป็นอลัชชี ๑ เป็น
พาล ๑ ไม่เป็นปกตัตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์ไม่พึงว่ากล่าว คือ เป็นอลัชชี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็น
ปกตัตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ สงฆ์ไม่พึงแต่งตั้งไว้ในตำแหน่งในหัวหน้าอะไร คือ เป็น
อลัชชี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกตัตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ ภิกษุทั้งหลายไม่พึงอาศัยอยู่ คือ เป็นอลัชชี ๑ เป็นพาล ๑
ไม่เป็นปกตัตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ ไม่พึงให้นิสัย คือ เป็นอลัชชี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ จะให้ทำโอกาส ไม่ควรทำโอกาส คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ ไม่พึงเชื่อถือคำให้การ คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ อันใครๆ ไม่พึงถามวินัย คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ ไม่พึงถามวินัย คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ อันภิกษุทั้งหลายไม่พึงตอบวินัย คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ ไม่พึงถามวินัย คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ อันภิกษุทั้งหลายไม่พึงให้คำชกถาม คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ อันภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนาวินัยด้วยกัน คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๓ ไม่พึงให้กลบตรอุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก คือ เป็นอสังขี ๑ เป็นพาล ๑ ไม่เป็นปกติตตะ ๑ .

ว่าด้วยอุโบสถเป็นต้น

[๙๖๓] อุโบสถมี ๓ คือ อุโบสถวันสิบสี่ ๑ อุโบสถวันสิบห้า ๑ อุโบสถสามัคคี ๑ .

อุโบสถแม่อื่นอีก ๓ คือ สังฆอุโบสถ ๑ คณะอุโบสถ ๑ ปุคคลอุโบสถ ๑ .

อุโบสถแม่อื่นอีก ๓ คือ สุตตเทศ ๑ ปาฐสทหรืออุโบสถ ๑ อริษฐานอุโบสถ ๑ .

ปวารณามี ๓ คือ ปวารณวันสิบสี่ ๑ ปวารณวันสิบห้า ๑ ปวารณสามัคคี ๑ .

ปวารณาแม่อื่นอีก ๓ คือ สังฆปวารณา ๑ คณะปวารณา ๑ ปุคคลปวารณา ๑ .

ปวารณาแม่อื่นอีก ๓ คือ ปวารณา ๓ หน ๑ ปวารณา ๒ หน ๑ ปวารณามีพรรษา

เท่ากัน ๑ .

บุคคลไปอบายไปนรกมี ๓ คือ ไม่เป็นพรหมจารี แต่ปฏิญญาว่าเป็นพรหมจารี ไม่ละปฏิญญาข้อนี้ ๑ โจทพรหมจารีผู้บริสุทธิ์ ผู้ประพฤติพรหมจรรย์บริสุทธิ์ ด้วยอพรหมจรรย์อันไม่มีมูล ๑ มีปกติกล่าวอย่างนี้ มีทฎฐิอย่างนี้ว่า กามทั้งหลายไม่มีโทษ ถึงความเป็นผู้หมกมุ่นในกามทั้งหลาย ๑ .

อกุศลมูลมี ๓ คือ อกุศลมูล คือ โลภะ ๑ อกุศลมูล คือ โทสะ ๑ อกุศลมูลคือ โมหะ ๑ .

กุศลมูลมี ๓ คือ กุศลมูล คือ อโลภะ ๑ กุศลมูล คือ อโทสะ ๑ กุศลมูลคือ อโมหะ ๑ .

ทวารมี ๓ คือ กายทวาร ๑ วจิตวาร ๑ มโนทวาร ๑ .

สุจริตมี ๓ คือ กายสุจริต ๑ วจิตสุจริต ๑ มโนสุจริต ๑ .

พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติโกษณะ ๓ ในสกล เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์ ๓ คือ

เพื่อขมบุคคลผู้เก๋อยาก เพื่ออยู่มาสกแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อประสงคว่าพวกมักมากอย่าอาศัยฝึกฝายทำลายสงฆ์ ๑ เพื่อทรงอนุเคราะห์สกล ๑ .

พระเทวทัตมีจิตอันอสังขาร ๓ อย่าง ครอบงำย่ำยี จึงเกิดในอบายตกนรกชั่วกาลป์ช่วยเหลือไม่ได้ คือ ความปรารถนาลามก ๑ ความมีมิตรชั่ว ๑ พอบรรลุคุณพิเศษเพียงขั้นต่ำก็เลิกเสียในระหว่าง ๑ .

สมมติมี ๑ คือ สมมติไม่เท่า ๑ สมมติสาแทรก ๑ สมมติไม่เท่าและสาแทรก ๑ .

เขียงรองเท้าที่ตั้งอยู่ประจำเลื่อนไปมาไม่ได้มี ๓ คือ เขียงรองเท้าถ้ายัจจะ ๑ เขียงรองเท้าถ้ายีสสวระ ๑ เขียงรองเท้าสำหรับชำระ ๑ .

สิ่งของสำหรับภุมเทามี ๓ คือ ก้อนกรวด ๑ กระเบื้องถ้าย ๑ ฟองน้ำทะเล ๑ .

หมวด ๓ จบ

หัวข้อประจำหมวด

[๙๖๔] ทรงพระชนม์ ๑ กาล ๑ กลางคืน ๑ พรรษาสิบ ๑ พรรษาห้า ๑ กุศลจิต ๑ เวทนา ๑ วัตถุแห่งการโจท ๑ สลาก ๑ ข้อห้าม ๒ อย่าง ๑ ข้อบัญญัติ ๑ ข้อบัญญัติอื่นอีก ๒ อย่าง ๑ โง่ ๑ กภาพิกษ ๑ ควรร ๑ ฤดูหนาว ๑ สงฆ์ ๑ แก่งสงฆ์ ๑ การปิด ๑ เครื่องปกปิด ๑ สิ่งก้ำบัง ๑ สิ่งเปิดเผย ๑ เสนาสนะ ๑ อาพาธ ๑ ปาติโมกข์ ๑ ปริวาส ๑ มานัต ๑ ปริวาสภิกษ ๑ ภายใน ๑ ภายในสีมา ๑ ต้องอาบัติ ๑ ต้องอาบัติอีก ๑ ออกจากอาบัติ ๑ ออกจากอาบัติอื่นอีก ๑ อุมพหวินัย ๒ อย่าง ๑ ตัชชนียกรรม ๑ นียสกรรม ๑ ปัพพานียกรรม ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ปฏิสารณียกรรม ๑ ไม่เห็นอาบัติ ๑ ไม่ทำคืนอาบัติ ๑ ไม่สละคืนทิฎฐิ ๑ จับให้มัน ๑ กรรม ๑
อริศีล ๑ คณะนง ๑ อนาจาร ๑ ลบล้าง ๑ อาชีวะ ๑ ต้องอาบัติ ๑ ต้องอาบัติเช่นนั้น ๑
พุดติ ๑ งคอุโบสถ ๑ งคปวารณา ๑ สมมติ ๑ วากถา ๑ หัวหน้า ๑ ไม่อาศัยอยู่ ๑ ไม่ให้
นิสัย ๑ ไม่ทำโอกาส ๑ ไม่ทำการไต่สวน ๑ ไม่ถาม ๒ อย่าง ๑ ไม่ตอบ ๒ อย่าง ๑ แม่ชัง
ถามก็ไม่ฟังให้ ๑ สนทนา ๑ อุปสมบท ๑ นิสัย ๑ ให้สามเณรอุปัฏฐาก ๑ อุโบสถ ๓ หมวด
๓ อย่าง ๑ ปวารณา ๓ หมวด ๓ อย่าง ๑ เกิดในอบาย ๑ อกฺขล ๑ กุศล ๑ พุจริต ๑ สุจริต
๑ โภชนะ ๓ อย่าง ๑ อสัทธิธรรม ๑ สมมติ ๑ เขียงรองเท้า ๑ สิ่งของฤๅเท้า ๑ หัวข้อตามที่
กล่าวนี้รวมอยู่ในหมวด ๓ .

หัวข้อประจำหมวด จบ

หมวด ๔

ว่าด้วยการต้องและออกจากอาบัติเป็นต้น

[๙๖๕] มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยวาจาของตน ออกด้วยวาจาของผู้อื่น

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยวาจาของผู้อื่น ออกด้วยวาจาของตน

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยวาจาของตน ออกด้วยวาจาของตน

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยวาจาของผู้อื่น ออกด้วยวาจาของผู้อื่น .

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยกาย ออกด้วยวาจา

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยวาจา ออกด้วยกาย

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยกาย ออกด้วยกาย

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยวาจา ออกด้วยวาจา .

มียุ อาบัติ ภิกษุหลับแล้ว จึงต้อง ตื่นแล้ว จึงออก

มียุ อาบัติ ภิกษุตื่นแล้ว จึงต้อง หลับแล้ว จึงออก

มียุ อาบัติ ภิกษุหลับแล้ว จึงต้อง หลับแล้ว จึงออก

มียุ อาบัติ ภิกษุตื่นแล้ว จึงต้อง ตื่นแล้ว จึงออก .

มียุ อาบัติ ภิกษุไม่ตั้งใจ จึงต้อง ตั้งใจ จึงออก

มียุ อาบัติ ภิกษุตั้งใจ จึงต้อง ไม่ตั้งใจ จึงออก

มียุ อาบัติ ภิกษุไม่ตั้งใจ จึงต้อง ไม่ตั้งใจ จึงออก

มียุ อาบัติ ภิกษุตั้งใจ จึงต้อง ตั้งใจ จึงออก .

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องอยู่ จึงแสดง แสดงอยู่ จึงต้อง

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องอยู่ จึงออก ออกอยู่ จึงต้อง .

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยกรรม ออกด้วยสิ่งมีไชกรรม

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยสิ่งมีไชกรรม ออกด้วยกรรม

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยกรรม ออกด้วยกรรม

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องด้วยสิ่งมีไชกรรม ออกด้วยสิ่งมีไชกรรม .

ว่าด้วยอนริยโวรหารเป็นต้น

[๙๖๖] โวรหารอันไม่ประเสริฐ มี ๔ คือ ความกล่าวในสิ่งที่ไม่เห็นไม่เห็น ๑ ความ
กล่าวในสิ่งที่ไม่ได้ยินไม่ได้ยิน ๑ ความกล่าวในสิ่งที่ไม่ทราบไม่ทราบ ๑ ความกล่าวในสิ่งที่ไม่รู้
ไม่รู้ ๑ .

โวรหารอันประเสริฐ มี ๔ คือ ความกล่าวในสิ่งที่ไม่เห็นไม่เห็น ๑ ความกล่าวใน
สิ่งที่ไม่ได้ยินไม่ได้ยิน ๑ ความกล่าวในสิ่งที่ไม่ทราบไม่ทราบ ๑ ความกล่าวในสิ่งที่ไม่รู้
ไม่รู้ ๑ .

โวรหารอันไม่ประเสริฐเมื่ออื่นอีก ๔ คือ ความกล่าวในสิ่งที่เห็นว่าไม่เห็น ๑ ความ
กล่าวในสิ่งที่ได้ยินไม่ได้ยิน ๑ ความกล่าวในสิ่งที่ทราบว่าไม่ทราบ ๑ ความกล่าวในสิ่งที่รู้ว่า
ไม่รู้ ๑ .

โวรหารอันประเสริฐ มี ๔ คือ ความกล่าวในสิ่งที่เห็นว่าเห็น ๑ ความกล่าวในสิ่งที่
ได้ยินว่าได้ยิน ๑ ความกล่าวในสิ่งที่ทราบว่าทราบ ๑ ความกล่าวในสิ่งที่รู้ว่ารู้ ๑ .

ปาราชิกของภิกษุ ทัวไปกับภิกษุณี มี ๔ .

ปาราชิกของภิกษุณี ไม่ทัวไปกับภิกษุ มี ๔ .

บริขารมี ๔ คือ มียุ บริขารควรรักษา คัมครอง นับว่าเป็นสมบัติของเรา ควรใช้
สอย ๑ มียุ บริขารควรรักษา คัมครอง แต่ไม่นับว่าเป็นสมบัติของเรา ควรใช้สอย ๑ มียุ
บริขารควรรักษา คัมครอง แต่ไม่นับว่าเป็นสมบัติของเรา ไม่ควรใช้สอย ๑ มียุ บริขารไม่ควร
รักษา ไม่ควรคัมครอง ไม่นับว่าเป็นสมบัติของเรา ไม่ควรใช้สอย ๑ .

ว่าด้วยการต้องและออกจากอาบัติเป็นต้น

[๙๖๗] มียุ อาบัติ ภิกษุต้องต่อหน้า ออกกลับหลัง

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องลับหลัง ออกต่อหน้า

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องต่อหน้า ออกต่อหน้า

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มียุ อาบัติ ภิกษุต้องล้างหลัง ออกล้างหลัง .
มียุ อาบัติ ภิกษุไม่ร้อยุ จึงต้อง ร้อยุ จึงออก
มียุ อาบัติ ภิกษุร้อยุ จึงต้อง ไม่ร้อยุ จึงออก
มียุ อาบัติ ภิกษุร้อยุ จึงต้อง ร้อยุ จึงออก
มียุ อาบัติ ภิกษุไม่ร้อยุ จึงต้อง ไม่ร้อยุ จึงออก .

ว่าด้วยการอาบัติเป็นต้น

[๙๖๘] ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการ ๔ คือ ต้องด้วยกาย ๑ ต้องด้วยวาจา ๑ ต้องด้วย
กายและวาจา ๑ ต้องด้วยกรรมวาจา ๑ .

ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการแม่อื่นอีก ๔ คือ ในท่ามกลางสงฆ์ ๑ ในท่ามกลางคณะ ๑
ในสำนักบุคคล ๑ เพราะเพศเปลี่ยนแปลง ๑ .

ภิกษุออกจากอาบัติด้วยอาการ ๔ คือ ออกด้วยกาย ๑ ออกด้วยวาจา ๑ ออกด้วยกาย
ด้วยวาจา ๑ ออกด้วยกรรมวาจา ๑ .

ภิกษุออกจากอาบัติด้วยอาการแม่อื่นอีก ๔ คือ ในท่ามกลางสงฆ์ ๑ ในท่ามกลางคณะ
๑ ในสำนักบุคคล ๑ เพราะเพศเปลี่ยนแปลง ๑ .

ภิกษุละเพศอันเดิม ตั้งอยู่ในเพศสตรี อันเกิด ณ ภายหลังพร้อมกับการได้เพศ
ใหม่ วิญญูติยอมระงับไป บัญญัติยอมดับไป .

ภิกษุณเฑาะเพศสตรีอันเป็นเพศเดิม ตั้งอยู่ในเพศบุรุษอันเกิด ณ ภายหลังพร้อมกับการ
ได้เพศใหม่ วิญญูติยอมระงับไป บัญญัติยอมดับไป .

การโจทมี ๔ คือ โจทด้วยศีลวิบัติ ๑ โจทด้วยอาจารย์วิบัติ ๑ โจทด้วยทฎฐิวิบัติ ๑
โจทด้วยอาชีวิวิบัติ ๑ .

ปริวาสมี ๔ คือ ปฏิจันนปริวาส ๑ อัปปฏิจันนปริวาส ๑ สุทธานตปริวาส ๑
สโมธานปริวาส ๑ .

มานัตมี ๔ คือ ปฏิจันนมานัต ๑ อัปปฏิจันนมานัต ๑ ปักขมานัต ๑ สโมธาน-
*มานัต ๑ .

รัตติเจทของมานัตตจาริกภิกษุมี ๔ คือ อยู่ร่วม ๑ อยู่ปราศ ๑ ไม่บอก ๑ ประพฤติ
ในคณะอันหย่อน ๑ .

พระบัญญัติที่ทรงยกขึ้นแสดงเองมี ๔ .

ของที่รับประเคนไว้ฉันมี ๔ คือ ยวกาลิก ๑ ยามกาลิก ๑ สัตตาหาลิก ๑ ยาว-
*สิริก ๑ .

ยามหาวิกัณฐมี ๔ คือ คฤ ๑ มุตร ๑ ถ้ำ ๑ ดิน ๑ .

กรรมมี ๔ คือ อปโลกนกรรม ๑ ญัตติกรรม ๑ ญัตติหุตยกรรม ๑ ญัตติจตุตถ-
*กรรม ๑ .

กรรมแม่อื่นอีก ๔ คือ กรรมเป็นวารคโดยธรรม ๑ กรรมพร้อมเพรียงโดยธรรม ๑
กรรมเป็นวารคโดยธรรม ๑ กรรมพร้อมเพรียงโดยธรรม ๑ .

วิบัติมี ๔ คือ ศีลวิบัติ ๑ อาจารย์วิบัติ ๑ ทฎฐิวิบัติ ๑ อาชีวิวิบัติ ๑ .

อธิกรณ์มี ๔ คือ วิวาธอธิกรณ์ ๑ อนวาทอธิกรณ์ ๑ อาปัตตอธิกรณ์ ๑ กิจจาอธิกรณ์ ๑ .

ผู้ประทุษร้ายบริษัทมี ๔ คือ ภิกษุผู้ทุศีล มีธรรมทราม เป็นผู้ประทุษร้ายบริษัท ๑
ภิกษุณีผู้ทุศีล มีธรรมทราม เป็นผู้ประทุษร้ายบริษัท ๑ อุบาสกผู้ทุศีล มีธรรมทราม เป็นผู้ประทุษ
ร้ายบริษัท ๑ อุบาสิกาผู้ทุศีล มีธรรมทราม เป็นผู้ประทุษร้ายบริษัท ๑ .

ผู้งามในบริษัทมี ๔ คือ ภิกษุผู้มีศีล มีธรรมงาม เป็นผู้งามในบริษัท ๑ ภิกษุณีผู้มีศีล
มีธรรมงาม เป็นผู้งามในบริษัท ๑ อุบาสกผู้มีศีล มีธรรมงาม เป็นผู้งามในบริษัท ๑ อุบาสิกา
ผู้มีศีล มีธรรมงาม เป็นผู้งามในบริษัท ๑ .

ว่าด้วยพระอาคันทกะเป็นต้น

[๙๖๙] มียุ อาบัติ ภิกษุอาคันทกะต้อง ภิกษุเจ้าถิ่น ไม่ต้อง

มียุ อาบัติ ภิกษุเจ้าถิ่นต้อง ภิกษุอาคันทกะ ไม่ต้อง

มียุ อาบัติ ภิกษุอาคันทกะและภิกษุเจ้าถิ่น ต้อง

มียุ อาบัติ ภิกษุอาคันทกะ และภิกษุเจ้าถิ่น ไม่ต้อง .

มียุ อาบัติ ภิกษุผู้เตรียมไป ต้อง ภิกษุเจ้าถิ่น ไม่ต้อง

มียุ อาบัติ ภิกษุเจ้าถิ่น ต้อง ภิกษุผู้เตรียมไป ไม่ต้อง

มียุ อาบัติ ภิกษุผู้เตรียมไป และภิกษุเจ้าถิ่น ต้อง

มียุ อาบัติ ภิกษุผู้เตรียมไป และภิกษุเจ้าถิ่น ไม่ต้อง .

ว่าด้วยสิกขาบทมีวิตถุต่างกันเป็นต้น

[๙๗๐] ความที่สิกขาบท มีวิตถุต่างกัน มียุ ความที่สิกขาบทมีอาบัติต่างกัน ไม่มี

ความที่สิกขาบทมีอาบัติต่างกัน มียุ ความที่สิกขาบทมีวิตถุต่างกัน ไม่มี

ความที่สิกขาบทมีวิตถุต่างกัน และมีอาบัติต่างกัน มียุ

ความที่สิกขาบทมีวิตถุต่างกัน และมีอาบัติต่างกัน ไม่มีเลย .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ความที่สิกขาบทมีวัตถุเป็นสภาคัน มื่อยุ ความที่สิกขาบทมีอาบัติเป็นสภาคัน ไม่มี
ความที่สิกขาบทมีอาบัติเป็นสภาคัน มื่อยุ ความที่สิกขาบทมีวัตถุเป็นสภาคัน ไม่มี
ความที่สิกขาบทมีวัตถุเป็นสภาคัน และมีอาบัติเป็นสภาคัน มื่อยุ
ความที่สิกขาบทมีวัตถุเป็นสภาคัน และมีอาบัติเป็นสภาคัน ไม่มีเลย .

ว่าด้วยพระอุปัชฌาย์ต้องอาบัติเป็นต้น

[๙๗๑] มื่อยุ อาบัติ พระอุปัชฌาย์ต้อง สัทธิวิหาริกไม่ต้อง
มื่อยุ อาบัติ สัทธิวิหาริกต้อง พระอุปัชฌาย์ไม่ต้อง
มื่อยุ อาบัติ พระอุปัชฌาย์และสัทธิวิหาริก ต้อง
มื่อยุ อาบัติ พระอุปัชฌาย์และสัทธิวิหาริก ไม่ต้อง .
มื่อยุ อาบัติ พระอาจารย์ต้อง อันเตวาสิกไม่ต้อง
มื่อยุ อาบัติ อันเตวาสิกต้อง พระอาจารย์ไม่ต้อง
มื่อยุ อาบัติ พระอาจารย์และอันเตวาสิกต้อง
มื่อยุ อาบัติ พระอาจารย์และอันเตวาสิก ไม่ต้อง .

ว่าด้วยปัจจัยแห่งการขาดพรรษาเป็นต้น

[๙๗๒] การขาดพรรษาไม่ต้องอาบัติมีปัจจัย ๔ คือ สงฆ์แตกกัน ๑ มีพวกภิกษุ
ประสงฆ์จะทำลายสงฆ์ ๑ มีอันตรายแก่ชีวิต ๑ มีอันตรายแก่พรหมจรรย์ ๑ .
วิจฺหจฺริตฺถิ ๔ คือ พุดเทจ ๑ พุดส่อเสียด ๑ พุดคำหยาบ ๑ พุดเพื่อเจ้อ ๑ .
วิจฺสุจฺริตฺถิ ๔ คือ พุดจริง ๑ พุดไม่ส่อเสียด ๑ พุดคำสุภาพ ๑ พุดพอประมาณ ๑ .

ว่าด้วยถือเอาทรัพย์สินเป็นต้น

[๙๗๓] มื่อยุ ภิกษุถือเอาทรัพย์สินเอง ต้องอาบัติหนัก ใช้ผู้อื่น ต้องอาบัติเบา
มื่อยุ ภิกษุถือเอาทรัพย์สินเอง ต้องอาบัติเบา ใช้ผู้อื่น ต้องอาบัติหนัก
มื่อยุ ภิกษุถือเอาทรัพย์สินเองก็ดี ใช้ผู้อื่นก็ดี ต้องอาบัติหนัก
มื่อยุ ภิกษุถือเอาทรัพย์สินเองก็ดี ใช้ผู้อื่นก็ดี ต้องอาบัติเบา .
มื่อยุ บุคคลควรรอกีวาท แต่ไม่ควรถูกรับ
มื่อยุ บุคคลควรถูกรับ แต่ไม่ควรรอกีวาท
มื่อยุ บุคคลควรรอกีวาทและควรถูกรับ
มื่อยุ บุคคลไม่ควรรอกีวาทและไม่ควรถูกรับ .
มื่อยุ บุคคลควรแก่อาสนะ แต่ไม่ควรรอกีวาท
มื่อยุ บุคคลควรรอกีวาท แต่ไม่ควรแก่อาสนะ
มื่อยุ บุคคลควรแก่อาสนะและรอกีวาท
มื่อยุ บุคคลไม่ควรแก่อาสนะและไม่ควรรอกีวาท

ว่าด้วยต้องอาบัติในกาลเป็นต้น

[๙๗๔] มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องในกาล ไม่ต้องในเวลาวิกาล
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องในเวลาวิกาล ไม่ต้องในกาล
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุ ไม่ต้องในกาล และไม่ต้องในเวลาวิกาล .
มื่อยุ กาลิกที่รับประเคนแล้ว ควรในกาล ไม่ควรในเวลาวิกาล
มื่อยุ กาลิกที่รับประเคนแล้ว ควรในเวลาวิกาล ไม่ควรในกาล
มื่อยุ กาลิกที่รับประเคนแล้ว ควรในกาลและในเวลาวิกาล
มื่อยุ กาลิกที่รับประเคนแล้ว ไม่ควรในกาลและในเวลาวิกาล .
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องในปัจจุบันติมชนบท ไม่ต้องในมัชฌิมชนบท
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องในมัชฌิมชนบท ไม่ต้องในปัจจุบันติมชนบท
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องในปัจจุบันติมชนบทและมัชฌิมชนบท
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุ ไม่ต้องในปัจจุบันติมชนบทและมัชฌิมชนบท .
มื่อยุ วัตถุ ย่อมควารในปัจจุบันติมชนบท ไม่ควารในมัชฌิมชนบท
มื่อยุ วัตถุ ย่อมควารในมัชฌิมชนบท ไม่ควารในปัจจุบันติมชนบท
มื่อยุ วัตถุ ย่อมควารในปัจจุบันติมชนบทและมัชฌิมชนบท
มื่อยุ วัตถุ ย่อม ไม่ควารในปัจจุบันติมชนบทและมัชฌิมชนบท .
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องในภายใน ไม่ต้องในภายนอก
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องในภายนอก ไม่ต้องในภายใน
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องภายในและภายนอก
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุ ไม่ต้องภายในและภายนอก .
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องภายในสีมา ไม่ต้องภายนอกสีมา
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องภายนอกสีมา ไม่ต้องภายในสีมา
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุต้องภายในสีมาและภายนอกสีมา
มื่อยุ อาบัติ ภิกษุ ไม่ต้องภายในสีมาและภายนอกสีมา .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

มียู อาบัติ ภิกษุต้องในบ้าน ไม่ต้องในป่า
มียู อาบัติ ภิกษุต้องในป่า ไม่ต้องในบ้าน
มียู อาบัติ ภิกษุต้องในบ้านและในป่า
มียู อาบัติ ภิกษุ ไม่ต้องในบ้านและในป่า .

ว่าด้วยการโจทเป็นต้น

[๙๗๕] การโจทมี ๔ คือ โจทชั้วัตถ ๑ โจทชั้อาบัติ ๑ โจทห้ามสังวาส ๑
โจทห้ามสามัจฉิกรรม ๑ .

กิจเบื้องต้นมี ๔ .

ความพร้อมพรังถึงที่แล้วมี ๔ .

อาบัติปาจิตตีย์มีเหตุมิใช่อื่นมี ๔ .

สมมติภิกษุมี ๔ .

ถึงอคติมี ๔ คือ ถึงฉันทาคติ ๑ ถึงโทสาคติ ๑ ถึงโมหาคติ ๑ ถึง ภยาคติ ๑ .

ไม่ถึงอคติมี ๔ คือ ไม่ถึงฉันทาคติ ๑ ไม่ถึงโทสาคติ ๑ ไม่ถึงโมหาคติ ๑

ไม่ถึงภยาคติ ๑ .

ภิกษุอลัชชีประกอบด้วยองค์ ๔ ย่อมทำลายสงฆ์ คือ ถึงฉันทาคติ ๑ ถึงโทสาคติ ๑
ถึงโมหาคติ ๑ ถึงภยาคติ ๑ .

ภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รักประกอบด้วยองค์ ๔ ย่อมสมานสงฆ์ผู้แตกกันแล้วให้สามัคคี คือ
ไม่ถึงฉันทาคติ ๑ ไม่ถึงโทสาคติ ๑ ไม่ถึงโมหาคติ ๑ ไม่ถึงภยาคติ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๔ อันภิกษุไม่ควรถามวินัย คือ ถึงฉันทาคติ ๑ ถึงโทสาคติ ๑
ถึงโมหาคติ ๑ ถึงภยาคติ ๑ .

อันภิกษุประกอบด้วยองค์ ๔ ไม่ควรถามวินัย คือ ถึงฉันทาคติ ๑ ถึงโทสาคติ ๑
ถึงโมหาคติ ๑ ถึงภยาคติ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๔ อันภิกษุไม่พึงตอบวินัย คือ ถึงฉันทาคติ ๑ ถึงโทสาคติ ๑
ถึงโมหาคติ ๑ ถึงภยาคติ ๑ .

อันภิกษุประกอบด้วยองค์ ๔ ไม่พึงตอบวินัย คือ ถึงฉันทาคติ ๑ ถึงโทสาคติ ๑
ถึงโมหาคติ ๑ ถึงภยาคติ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๔ ไม่พึงให้คำชกถามคือ ถึงฉันทาคติ ๑ ถึงโทสาคติ ๑ ถึง
โมหาคติ ๑ ถึงภยาคติ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๔ ไม่พึงสนทนาวินัยด้วย คือ ถึงฉันทาคติ ๑ ถึงโทสาคติ ๑
ถึงโมหาคติ ๑ ถึงภยาคติ ๑ .

ว่าด้วยภิกษุอาพาธต้องอาบัติเป็นต้น

[๙๗๖] มียู อาบัติ ภิกษุอาพาธต้อง ไม่อาพาธไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิกษุ ไม่อาพาธต้อง อาพาธ ไม่ต้อง

มียู อาบัติ ภิกษุอาพาธกัฏฐิ ไม่อาพาธกัฏฐิ ย่อมต้อง

มียู อาบัติ ภิกษุอาพาธกัฏฐิ ไม่อาพาธกัฏฐิ ไม่ต้อง

ว่าด้วยงตปาติโมกข์

[๙๗๗] งตปาติโมกข์ ไม่ประกอบด้วยธรรมมี ๔ งตปาติโมกข์ประกอบด้วยธรรมมี ๔ .

หมวด ๔ จบ

หัวข้อประจำหมวด

[๙๗๘] วาจาของตน ๑ กาย ๑ หลับ ๑ ไม่ตั้งใจ ๑ ต้องอาบัติ ๑ กรรม ๑ โวหาร ๔
อย่าง ๑ ปาราชิกของภิกษุ ๑ ปาราชิกของภิกษุณี ๑ บริหาร ๑ ต่อหน้า ๑ ไม่รู้ ๑ กาย ๑ ท่ามกลาง ๑
ออกจากอาบัติ ๒ อย่าง ๑ ได้เพศใหม่ ๑ โจท ๑ ปริวาส ๑ มานัต ๑ รัตติเจตของมานัต ๑

* จาริกภิกษุ ๑ พระบัญญัติที่ทรงยกขึ้นแสดงเอง ๑ กาลิกที่รับประเคน ๑ ยามหาวิภว ๑ กรรม ๑
กรรมอีก ๑ วิบัติ ๑ อธิกรณ์ ๑ ทศิล ๑ โสภณ ๑ อาคันทุกภิกษุ ๑ คมภิกษุ ๑ ความที่
สักขาบทมีวัตถุต่างกัน ๑ ความที่สักขาบทเป็นสภาคัน ๑ อุปัชฌาย์ ๑ อาจารย์ ๑ ปัจจัย ๑
วชิทจริต ๑ วชิสจริต ๑ ถือเอาทรัพย์ ๑ บุคคลควรอภิเวท ๑ บุคคลควรแก่อาสนะ ๑ กาล ๑
ควร ๑ ปัจจันติมชนบท ๑ ควรในปัจจันติมชนบท ๑ ภายใน ๑ ภายนอก ๑ บ้าน ๑ โจท ๑
กิจเบื้องต้น ๑ ความพร้อมพรังถึงที่แล้ว ๑ อาบัติปาจิตตีย์มีเหตุมิใช่อื่น ๑ สมมติ ๑ อคติ ๑
ไม่ถึงอคติ ๑ อลัชชี ๑ มีศีลเป็นที่รัก ๑ ควรถาม ๒ อย่าง ๑ ควรตอบ ๒ อย่าง ๑ ชกถาม ๑
สนทนา ๑ อาพาธ ๑ งตปาติโมกข์ ๑

หัวข้อประจำหมวด ๔ จบ

หมวด ๕

ว่าด้วยอาบัติเป็นต้น

[๙๗๙] อาบัติมี ๕ กองอาบัติมี ๕ วินตวัตถุมิ ๕ . อนันตริยกรรมมี ๕ . บุคคลที่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
แน่นอนมี ๕ อาบัติมีการตัดเป็นวินัยกรรมมี ๕ ต้องอาบัติด้วยอาการ ๕ อาบัติมี ๕ เพราะ
มุลาวาทเป็นปัจจัย .

ภิกษุไม่เข้ากรรมด้วยอาการ ๕ คือ ตนเองไม่ทำกรรม ๑ ไม่เชิญภิกษุอื่น ๑ ไม่ให้
ฉันท์หรือปาริสุทธิ ๑ เมื่อสงฆ์ทำกรรมยอมตัดค่าน ๑ เมื่อสงฆ์ทำกรรมเสร็จแล้ว เห็นว่าไม่เป็น
ธรรม ๑ .

ภิกษุเข้ากรรมด้วยอาการ ๕ คือ ตนเองทำกรรม ๑ เชิญภิกษุอื่น ๑ ให้ฉันท์หรือ
ปาริสุทธิ ๑ เมื่อสงฆ์ทำกรรม ไม่ตัดค่าน ๑ เมื่อสงฆ์ทำกรรมเสร็จแล้ว เห็นว่าเป็นธรรม ๑

ภิกษุผู้ถือเที่ยวบิณฑบาต กิจ ๕ อย่างควร คือ ไม่บอกลาเที่ยวไป ๑ ฉันเป็นหมูได้ ๑
ฉันโภชนะทีหลังได้ ๑ ความไม่ต้องค่านึง ๑ ความไม่ต้องกำหนดหมาย ๑

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ จะเป็นภิกษุเลวทรามก็ดี จะเป็นภิกษุมิธรรมอันไม่กำเร็บก็ดี
ย่อมถูกระแวง ถูกรังเกียจ คือ มีหญิงแพศยาเป็นโคจร ๑ มีหญิงหม้ายเป็นโคจร ๑ มีสาว
เทีอเป็นโคจร ๑ มีบิณฑบาตเป็นโคจร ๑ มีภิกษุณีเป็นโคจร ๑ .

น้ำมันมี ๕ คือ น้ำมันงา ๑ น้ำมันเมล็ดพันธุ์ ผักกาด ๑ น้ำมันมะพร้าว ๑ น้ำมัน
ละหุ่ง ๑ น้ำมันเปลวสัตว์ ๑ .

น้ำมันเปลวสัตว์มี ๕ คือ น้ำมันเปลวหมี ๑ น้ำมันเปลวปลา ๑ น้ำมันเปลวปลา
ฉลาม ๑ น้ำมันเปลวหมู ๑ น้ำมันเปลวลา ๑ .

ความเสื่อมมี ๕ คือ ความเสื่อมญาติ ๑ ความเสื่อมโภคสมบัติ ๑ ความเสื่อม คือ
โรค ๑ ความเสื่อมศีล ๑ ความเสื่อมทางทฎฐิติ คือ เห็นผิด ๑ .

ความถึงพร้อมมี ๕ คือ ความถึงพร้อมแห่งญาติ ๑ ความถึงพร้อมแห่งโภคสมบัติ ๑
ความถึงพร้อมแห่งความไม่มีโรค ๑ ความถึงพร้อมแห่งศีล ๑ ความถึงพร้อมแห่งความเห็นชอบ .

นิสัยระงับจากพระอุปัชฌาย์มี ๕ คือ พระอุปัชฌาย์หลักไป ๑ ลี้ก ๑ ถึงมรณภาพ ๑
ไปเข้ารีตเดิยรถีย์ ๑ สิ่งบังคับ ๑ .

บุคคล ๕ จำพวกไม่ควรให้อุปสมบท คือ มีกาลบกพร่อง ๑ มีอวัยวะบกพร่อง ๑
มีวัตรปฏิบัติ ๑ มีความกระทำเสียหาย ๑ ไม่บริบูรณ์ ๑ .

ผ้าบังสกุลมี ๕ คือ ผ่าตกที่ป่าช้า ๑ ผ่าตกที่ตลาด ๑ ผ่าหนูกัด ๑ ผ่าปลวกกัด ๑
ผ่าถูกไฟไหม้ ๑ .

ผ้าบังสกุลเมื่อนีก ๕ คือ ผ้าที่วิวักัด ๑ ผ้าที่แพะกัด ๑ ผ้าที่หมสญุ ๑ ผ้าที่เข
าทั้งในทือกิเชก ๑ ผ้าที่เขานำไปสุป่าช้าแล้วนำกลับมา ๑ .

อาหารมี ๕ คือ เถยยาวหาร ๑ ปลัยยาวหาร ๑ ปริกัปปาวหาร ๑ ปฏักัจฉินนาวหาร ๑
กุลสาวหาร ๑ .

มหาโจรที่มีปรากฏอยู่ในโลก มี ๕ .

ภิกษุที่ไม่ควรจ่าย มี ๕ .

ภิกษุที่ไม่ควรแบ่ง มี ๕ .

อาบัติที่เกิดแต่กาย มีไชวจา มีไชจิต มี ๕ .

อาบัติที่เกิดแต่กายและวจา มีไชจิต มี ๕ .

อาบัติที่เป็นเทศนาคาณิน มี ๕ .

สงฆ์ มี ๕ ปาติโมกขเทศ มี ๕ .

ในชนบทชายแดนทุกแห่ง คณะมีพระวินัยธรเป็นที่ ๕ ให้กุลบุตรอุปสมบทได้ .

การกรานกฐินมีอันสงส์ ๕ กรรม มี ๕ .

อาบัติที่เป็นยาวตติยกา มี ๕ .

ภิกษุถือเอาทรัพย์ที่ผู้อื่นไม่ให้ ด้วยอาการ ๕ ต้องอาบัติปาราชิก .

ภิกษุถือเอาทรัพย์ที่ผู้อื่นไม่ให้ ด้วยอาการ ๕ ต้องอาบัติถุลลัจจัย .

ภิกษุถือเอาทรัพย์ที่ผู้อื่นไม่ให้ ด้วยอาการ ๕ ต้องอาบัติทุกกฏ .

ภิกษุไม่ควรบริโภคอกัปปยวัตถุ ๕ คือ ของที่เขาไม่ให้ ๑ ไม่ทราบ ๑ เป็นอกัปปิยะ ๑
ยังมิได้รับประเคน ๑ ไม่ทำให้เป็นเดน ๑ .

ภิกษุควรบริโภคอกัปปยวัตถุ ๕ คือ ของที่เขาให้ ๑ ทราบแล้ว ๑ เป็นกัปปิยะ ๑
รับประเคนแล้ว ๑ ทำให้เป็นเดน ๑ .

การให้ไม่จัดเป็นบุญ แต่โลกสมมติว่าเป็นบุญมี ๕ คือ ให้น้ำเมา ๑ ให้นมหรสพ ๑
ให้สตรี ๑ ให้โคผู้ ๑ ให้จิตรกรรม ๑ .

สิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว บรรเทาได้ยากมี ๕ คือ ราคะบังเกิดแล้วบรรเทาได้ยาก ๑ โทสะ
บังเกิดแล้วบรรเทาได้ยาก ๑ โมหะบังเกิดแล้วบรรเทาได้ยาก ๑ ปฏิกาณบังเกิดแล้วบรรเทาได้ยาก
๑ จิตที่คิดจะไปบังเกิดแล้ว บรรเทาได้ยาก ๑ .

การกวาดมีอันสงส์ ๕ คือ จิตของตนเสื่อมใส ๑ จิตของผู้อื่นเสื่อมใส ๑ เทวดา
ชื่นชม ๑ สังสมกรรมที่เป็น ไปเพื่อให้เกิดความเสื่อมใส ๑ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อม
เข้าถึงสุคตติลกสวรรค์ ๑ .

การกวาดมีอันสงส์เมื่อนีก ๕ คือ จิตของตนเสื่อมใส ๑ จิตของผู้อื่นเสื่อมใส ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
เทวดาชื่นชม ๑ เป็นอันทำตามคำสั่งสอนของพระศาสดา ๑ ชุมชนมีในภายหลังถือเป็น
กฎฐานคติ ๑ .

ว่าด้วยองค์คุณของพระวินัยธร

[๙๘๐] พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่กำหนดที่สุดถ้อยคำ
ของตน ๑ ไม่กำหนดที่สุดถ้อยคำของผู้อื่น ๑ ไม่กำหนดถ้อยคำของตน ไม่กำหนดที่สุดถ้อยคำ
ของผู้อื่นแล้วปรับอาบัติ ๑ ย่อมปรับอาบัติโดยไม่เป็นธรรม ๑ ย่อมปรับอาบัติไม่ตามปฏิญญา ๑

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ กำหนดที่สุดถ้อยคำของตน ๑
กำหนดที่สุดถ้อยคำของผู้อื่น ๑ กำหนดที่สุดถ้อยคำของตนทั้งกำหนดที่สุดถ้อยคำของผู้อื่นแล้ว
ปรับอาบัติ ๑ ย่อมปรับอาบัติตามธรรม ๑ ย่อมปรับอาบัติตามปฏิญญา ๑

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้จักอาบัติ ๑ ไม่รู้
จักมูลของอาบัติ ๑ ไม่รู้จักเหตุเกิดอาบัติ ๑ ไม่รู้จักการระงับอาบัติ ๑ ไม่รู้จักทางระงับอาบัติ ๑
พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้จักอาบัติ ๑ รู้จักมูลของ
อาบัติ ๑ รู้จักเหตุเกิดอาบัติ ๑ รู้จักการระงับอาบัติ ๑ รู้จักทางระงับอาบัติ ๑

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้จักอริกรรม ๑
ไม่รู้จักมูลของอริกรรม ๑ ไม่รู้จักเหตุเกิดของอริกรรม ๑ ไม่รู้จักความระงับของอริกรรม ๑ ไม่รู้
จักข้อปฏิบัติอื่นให้ถึงความระงับแห่งอริกรรม ๑

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้จักอริกรรม ๑ รู้จักมูลของ
อริกรรม ๑ รู้จักเหตุเกิดของอริกรรม ๑ รู้จักความระงับของอริกรรม ๑ รู้จักข้อปฏิบัติอื่นให้
ถึงความระงับแห่งอริกรรม ๑

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้จักวัตถุ ๑ ไม่รู้
จักเหตุแก้มูล ๑ ไม่รู้จักบัญญัติ ๑ ไม่รู้จักอนุบัญญัติ ๑ ไม่รู้จักทางแห่งถ้อยคำอันเข้าอนุสนธิ
กันได้ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้จักวัตถุ ๑ รู้จักเหตุเป็น
แก้มูล ๑ รู้จักบัญญัติ ๑ รู้จักอนุบัญญัติ ๑ รู้จักทางแห่งถ้อยคำอันเข้าอนุสนธิกันได้ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้จักญัตติ ๑ ไม่
รู้จักตั้งญัตติ ๑ ไม่ฉลาดในเบื้องต้น ๑ ไม่ฉลาดในเบื้องปลาย ๑ ไม่รู้จักกาล ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้จักญัตติ ๑ รู้จักตั้งญัตติ ๑
ฉลาดในเบื้องต้น ๑ ฉลาดในเบื้องปลาย ๑ รู้จักกาล ๑

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้จักอาบัติและ
มิใช่อาบัติ ๑ ไม่รู้จักอาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ ไม่รู้จักอาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วน
เหลือ ๑ ไม่รู้จักอาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ ไม่ยึดถือ ไม่ใส่ใจ ไม่ใคร่ครวญ
ถ้อยคำที่สืบต่อจากอาจารย์ให้ดี ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้จักอาบัติและมิใช่อาบัติ ๑
รู้จักอาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ รู้จักอาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ รู้จักอาบัติ
ชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ ยึดถือ ใส่ใจ ใคร่ครวญถ้อยคำที่สืบต่อจากอาจารย์ด้วยดี ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้จักอาบัติและ
มิใช่อาบัติ ๑ ไม่รู้จักอาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ ไม่รู้จักอาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มี
ส่วนเหลือ ๑ ไม่รู้จักอาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ จำปาติโมกข์ทั้งสองไม่ได้โดย
พิสดาร จำแนกไม่ถูกต้อง สวดไม่คล่องแคล่ว วินิจฉัยไม่ถูกต้อง โดยสูตร โดยอนุพยัญชนะ ๑

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้จักอาบัติและมิใช่อาบัติ ๑
รู้จักอาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ รู้จักอาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ รู้จักอาบัติ
ชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ จำปาติโมกข์ทั้งสองได้ดีโดยพิสดาร จำแนกถูกต้อง สวดได้
คล่องแคล่ว วินิจฉัยถูกต้องดี โดยสูตร โดยอนุพยัญชนะ ๑

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้จักอาบัติและมิใช่
อาบัติ ๑ ไม่รู้จักอาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ ไม่รู้จักอาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑
ไม่รู้จักอาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอริกรรม ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้จักอาบัติและมิใช่อาบัติ ๑
รู้จักอาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ รู้จักอาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ รู้จักอาบัติ
ชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ ฉลาดในการวินิจฉัยอริกรรม ๑ .

ว่าด้วยภิกษุอยู่ป่าเป็นต้น

[๙๘๑] ภิกษุผู้ถืออยู่ป่ามี ๕ คือ เพราะเป็นผู้เขลา เพราะเป็นผู้มกมาย จึงอยู่ป่า ๑
เป็นผู้ปรารถนาลามก ถูกความปรารถนาคบงำ จึงอยู่ป่า ๑ เพราะมีวาม เพราะจิตฟุ้งซ่าน
จึงอยู่ป่า ๑ เพราะเข้าใจว่า พระพุทธเจ้า พระสาวกของพระพุทธเจ้าสรรเสริญ จึงอยู่ป่า ๑
เพราะอาศัยความมักน้อย สันโดษ ชัดเกล้า ความเรียบง่าย และเพราะอาศัยความเป็นแห่งการ
อยู่ป่ามีประโยชน์ด้วยความปฏิบัติตามนี้ จึงอยู่ป่า ๑ .

ภิกษุผู้ถือเทียวบิณฑบาตมี ๕ .

- ภิกษุผู้ถือผ้าบังสกุลมี ๕ .
- ภิกษุผู้ถืออยู่โคน ไม่มี ๕ .
- ภิกษุผู้ถืออยู่ป่าช้ามี ๕ .
- ภิกษุผู้ถืออยู่กลางแจ้งมี ๕ .
- ภิกษุผู้ถือผ้าสามผืนมี ๕ .
- ภิกษุผู้ถือเที่ยวบิณฑบาตตามลำดับมี ๕ .
- ภิกษุผู้ถือการนั่งมี ๕ .
- ภิกษุผู้ถืออยู่ในเสนาสนะตามที่จัดไว้มี ๕ .
- ภิกษุผู้ถือนั่งฉัน ณ อาสนะแห่งเดียวมี ๕ .
- ภิกษุผู้ถือการห้ามภิกษุที่เขานำมาถวายเมื่อภายหลังมี ๕ .

ภิกษุผู้ถือการฉันเพราะในบาตรมี ๕ คือ เพราะเป็นผู้เขลา เพราะเป็นผู้มกมาย จึงถือการฉันเฉพาะในบาตร ๑ เป็นผู้ปวารณาลามก ถูกความปวารณาครอบงำ จึงถือการฉันเฉพาะในบาตร ๑ เพราะมีวเมา เพราะจิตฟุ้งซ่าน จึงถือการฉันเฉพาะในบาตร ๑ เพราะเข้าใจว่า พระพุทธเจ้า และพระสาวกของพระพุทธเจ้าสรรเสริญ จึงถือการฉันเฉพาะในบาตร ๑ เพราะอาศัยความมกน้อย สันโดษ ชัดเกล้า ความเจียบสัจ และเพราะอาศัยความเป็นแห่งการฉันเฉพาะในบาตรมีประโยชน์ด้วยความปฏิบัติตามนี้ จึงถือการฉันเฉพาะในบาตร ๑ .

ว่าด้วยองค์ของภิกษุผู้ต้องถือนิสัย

[๙๘๒] ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ ไม่รู้อุโบสถ ๑ ไม่รู้อุโบสถกรรม ๑ ไม่รู้ปาติโมกข์ ๑ ไม่รู้ปาติโมกขทเทศ ๑ มีพรรษาหย่อนห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ รู้อุโบสถ ๑ รู้อุโบสถกรรม ๑ รู้ปาติโมกข์ ๑ รู้ปาติโมกขทเทศ ๑ มีพรรษาห้า หรือมีพรรษาเกินห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่้อื่นอีก ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ ไม่รู้ปวารณา ๑ ไม่รู้ปวารณากรรม ๑ ไม่รู้ปาติโมกข์ ๑ ไม่รู้ปาติโมกขทเทศ ๑ มีพรรษาหย่อนห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ รู้ปวารณา ๑ รู้ปวารณากรรม ๑ รู้ปาติโมกข์ ๑ รู้ปาติโมกขทเทศ ๑ มีพรรษาห้า หรือมีพรรษาเกินห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่้อื่นอีก ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ ไม่รู้อาบัติและมีไชอาบัติ ๑ ไม่รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ ไม่รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ มีพรรษาหย่อนห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ รู้อาบัติและมีไชอาบัติ ๑ รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ มีพรรษาห้า หรือมีพรรษาเกินห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ ไม่รู้อุโบสถ ๑ ไม่รู้อุโบสถกรรม ๑ ไม่รู้ปาติโมกข์ ๑ ไม่รู้ปาติโมกขทเทศ ๑ มีพรรษาหย่อนห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ รู้อุโบสถ ๑ รู้อุโบสถกรรม ๑ รู้ปาติโมกข์ ๑ รู้ปาติโมกขทเทศ ๑ มีพรรษาห้า หรือมีพรรษาเกินห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่้อื่นอีก ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ ไม่รู้ปวารณา ๑ ไม่รู้ปวารณากรรม ๑ ไม่รู้ปาติโมกข์ ๑ ไม่รู้ปาติโมกขทเทศ ๑ มีพรรษาหย่อนห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัย คือ รู้ปวารณา ๑ รู้ปวารณากรรม ๑ รู้ปาติโมกข์ ๑ รู้ปาติโมกขทเทศ ๑ มีพรรษา ๕ หรือมีพรรษาเกินห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่้อื่นอีก ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ ไม่รู้อาบัติและมีไชอาบัติ ๑ ไม่รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ ไม่รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ มีพรรษาหย่อนห้า ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ รู้อาบัติและมีไชอาบัติ ๑ รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ มีพรรษาห้า หรือมีพรรษาเกินห้า ๑ .

โทษในกรรม ไม่น่าเสื่อมใสเป็นต้น

[๙๘๓] กรรมที่ไม่น่าเสื่อมใสมีโทษ ๕ คือ ตนเองกิตติเตียนตน ๑ ผู้รู้ทั้งหลายใคร่ครวญแล้วกิตติเตียน ๑ กิตติศัพท์อันทรมาย่อมขจรไป ๑ หลงไหลท่ากาละ ๑ เบื้องหน้าแต่ตาย เพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ๑ .

กรรมที่ไม่น่าเสื่อมใสมีคุณ ๕ คือ ตนเองกิตติเตียนตน ๑ ผู้รู้ทั้งหลายใคร่ครวญแล้วสรรเสริญ ๑ กิตติศัพท์อันดีย่อมขจรไป ๑ ไม่หลงไหลท่ากาละ ๑ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงสคติ โลกสวรรค์ ๑ .

กรรมที่ไม่น่าเสื่อมใส มีโทษแม่้อื่นอีก ๕ คือ ผู้ที่ยังไม่เสื่อมใสยอมไม่เสื่อมใส ๑ คนบางพวกที่เสื่อมใสแล้วยอมเป็นอย่างอื่นไป ๑ เขาไม่เป็นอันทำคำสอนของพระศาสดา ๑ หมู่ชนมีในภายหลังยอมถือเป็นที่ฐานคติ ๑ จิตของเขาไม่เสื่อมใส ๑ .

กรรมที่ไม่น่าเสื่อมใสมีคุณ ๕ คือ ผู้ที่ยังไม่เสื่อมใสยอมเสื่อมใส ๑ ผู้ที่เสื่อมใสแล้ว

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
ยอมเลื่อมใสยิ่งขึ้นไป ๑ เขาเป็นอันทำคำสอนของพระศาสดา ๑ หมู่ชนมีในภายหลังยอมถือ
เป็นปฏิฐานคติ ๑ จิตของเขายอมเลื่อมใส ๑ .

ภิกษุผู้เข้าไปสู่ตระกูลมีโทษ ๕ คือ ต้องอาบัติเพราะไม่บอกลาเที่ยวไป ๑ ต้องอาบัติ
เพราะนั่งในที่ลับ ๑ ต้องอาบัติเพราะอาสนะกำบัง ๑ แสดงธรรมแก่มาตุคามด้วยวาจาเกิน ๕-๖
คำต้องอาบัติ ๑ เป็นผู้มากด้วยความด่าริในกามอยู่ ๑ .

ภิกษุผู้เข้าไปสู่ตระกูล คลุกคลีอยู่ในตระกูลเกินเวลา มีโทษ ๕ คือ เห็นมาตุคาม
เนืองๆ ๑ เมื่อมีการเห็นก็มีการเกี่ยวข้อง ๑ เมื่อมีการเกี่ยวข้องก็ต้องคุ้นเคย ๑ เมื่อมีความ
คุ้นเคยก็มีจิตกำหนด ๑ เมื่อมีจิตกำหนดก็หวังข้อนี้ได้ คือ เธอจักไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์
หรือจักต้องอาบัติที่เศร้าหมองอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือจักบอกกลาสิกขาเวียนมาเพื่อเป็นภุหีสถ์ ๑ .
ว่าด้วยพืชและผลไม้

[๙๘๔] พืชมี ๕ ชนิด คือ พืชเกิดจากเงา ๑ พืชเกิดจากต้น ๑ พืชเกิดจากข้อ ๑
พืชเกิดจากยอด ๑ พืชเกิดจากเมล็ด ๑ .

ผลไม้ที่ควรบริโภคด้วยวิธีอันควรแก่สมณะมี ๕ คือ จีด้วยไฟ ๑ กรีดด้วยศาสตรา ๑ .
จิกด้วยเล็บ ๑ ไม่มีเมล็ด ๑ เขาปล่อนเมล็ดออกแล้วเป็นที่ห้า ๑ .

ว่าด้วยวิสุทธิ ๕

[๙๘๕] วิสุทธิมี ๕ คือ ภิกษุแสดงนิทานแล้ว นอกนั้นพึงสวดด้วยสุตบถ นี้เป็น
วิสุทธิข้อที่ ๑

แสดงนิทาน แสดงปาราชิก ๔ แล้ว นอกนั้นพึงสวดด้วยสุตบถ นี้เป็นวิสุทธิข้อที่ ๒

แสดงนิทาน แสดงปาราชิก ๔ แสดงสังฆาทีเสส ๑๓ แล้ว นอกนั้นพึงสวดด้วย
สุตบถ นี้เป็นวิสุทธิข้อที่ ๓

แสดงนิทาน แสดงปาราชิก ๔ แสดงสังฆาทีเสส ๑๓ แสดงอนิยต ๒ แล้ว
นอกนั้นพึงสวดด้วยสุตบถ นี้เป็นวิสุทธิข้อที่ ๔

สวดโดยพิสดารอย่างเดียว เป็นวิสุทธิข้อที่ ๕ .

วิสุทธิแม่อื่นอีก ๕ คือ สุตตเทศ ๑ ปารีสุทธอุโบสถ ๑ อธิษฐานอุโบสถ ๑
สามัคคีอุโบสถ ๑ ปวารณาเป็นที่ห้า ๑ .

ว่าด้วยอานิสงสการทรวงวินัยเป็นต้น

[๙๘๖] การทรวงวินัยมีอานิสงส ๕ คือ กองศีลของตนเป็นอันคุ้มครองรักษาดีแล้ว ๑
ผู้ที่ถูกความรังเกียจครอบงำยอมหวนระลึกได้ ๑ กล้าพูดในท่ามกลางสงฆ์ ๑ ชมด้วยดีซึ่งข้าศึก
โดยสธรรม ๑ เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม ๑ .

การงดปาติโมกข์ไม่เป็นธรรม มี ๕

การงดปาติโมกข์เป็นธรรม มี ๕ .

หมวด ๕ จบ

หัวข้อประจำหมวด

[๙๘๗] อาบัติ ๑ กองอาบัติ ๑ วินิตวัตถุ ๑ อนันตริยกรรม ๑ บุคคล ๑ อาบัติมี
อันตัดเป็นวินัยกรรม ๑ ต้องอาบัติ ๑ ปัจจัย ๑ ไม่เข้ากรรม ๑ เข้ากรรม ๑ กิจควร ๑ ภิกษุ
ถูกระวาง ๑ น้ำมัน ๑ เปลวมัน ๑ ความเสื่อม ๑ ความเจริญ ๑ ความระงับ ๑ บุคคลไม่ควร
ให้อุปสมบท ๑ ผ้าบังสกลที่ตก ณ ป่าช้า ๑ ผ้าบังสกลที่โคก ๑ การลัก ๑ โจร ๑ สิ่งของ
ไม่ควรจ่าย ๑ สิ่งของไม่ควรแบ่ง ๑ อาบัติเกิดแต่กาย ๑ เกิดแต่กายและวาจา ๑ เป็นเทศนาคามินี
๑ สงฆ์ ๑ ปาติโมกข์เทศ ๑ ปัจฉิมติมชนบท ๑ อานิสงสกรฐิน ๑ กรรม ๑ อาบัติเป็นยาว-
* ตติยา ๑ ปาราชิก ๑ ถุลลัจฉัย ๑ ทุกกฎ ๑ ของเป็นอกัปปิยะ ๑ ของเป็นกัปปิยะ ๑ สิ่ง
ที่ให้แล้วไม่เป็นบุญ ๑ สิ่งที่บรรเทาได้ยาก ๑ การกวาด ๑ การกวาดอย่างอื่นอีก ๑ ถ้อยคำ ๑
อาบัติ ๑ อธิกรรม ๑ วัตถุ ๑ ญัตติ ๑ อาบัติและมีไซอาบัติ ๑ ปาติโมกข์ทั้งสอง ๑ อาบัติเบา
และอาบัติเป็นที่แปด ๑ จงทราบฝ่ายดำและฝ่ายขาวดั่งข้างต้นนี้ อยู่ป่า ๑ ถือเที่ยวบิณฑบาต ๑
ทรงผ้าบังสกล ๑ อยู่โคนไม้ ๑ อยู่ป่าช้า ๑ อยู่ที่แจ้ง ๑ ทรงผ้า ๓ ผืน ๑ ถือเที่ยวบิณฑบาตตาม
ลำดับแถว ๑ ถือการนั่ง ๑ ถืออยู่ในเสนาสนะตามที่จัดไว้ ๑ ถือนั่งฉัน ณ อาสนะแห่งเดียว ๑
ถือการห้ามภัทรที่ถวายทีหลัง ๑ ถือนั่งข้าวในบาตร ๑ อุโบสถ ๑ ปวารณา ๑ อาบัติและมีไซ
อาบัติ ๑ บทฝ่ายดำและฝ่ายขาวดั่งข้างต้นนี้ สำหรับภิกษุณีก็เหมือนกัน กรรมที่ไม่นำเลื่อมใส ๑
กรรมที่ไม่นำเลื่อมใส ๑ กรรมที่ไม่นำเลื่อมใสและนำเลื่อมใสอื่นอีก ๒ อย่าง ๑ ภิกษุเข้าไปสู่สกุล ๑
ภิกษุคลุกคลีอยู่เกินเวลา ๑ พืช ๑ ผลไม้ควรแก่สมณะ ๑ วิสุทธิ ๑ วิสุทธิแม่อื่นอีก ๑ อานิสงส
การทรวงพระวินัย ๑ งดปาติโมกข์ไม่เป็นธรรม ๑ งดปาติโมกข์เป็นธรรม ๖ หมวดห้าส่วนที่กล่าว
แล้ว จบ

หัวข้อประจำหมวด ๕ จบ

หมวด ๖

ว่าด้วยความไม่เคารพเป็นต้น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๙๘๘] ความไม่เคารพมี ๖. ความเคารพมี ๖. วินิตวัตถมี ๖ สามิจิกรรมมี ๖. สมุฏฐานอาบัติมี ๖. อาบัติมีอันตัดเป็นวินัยกรรมมี ๖. ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการ ๖. การทรมานวินัยมีอันถึง ๖. ลิกขาบทที่ว่าด้วยอย่างยังมี ๖ ภิกษุอยู่ปราศจากไตรจีวร ๖ ราตรี. จีวรมี ๖ ชนิด. น้าข้อมมี ๖. ชนิด อาบัติเกิดแต่กายกับจิต มีไชวาจามี ๖ อาบัติเกิดแต่วาจากับจิต มีไชกายมี ๖. อาบัติเกิดแต่กายวาจาและจิตมี ๖. กรรมมี ๖. มูลแห่งวิาทมี ๖. มูลแห่งการโจทมี ๖. สาราณียธรรมมี ๖. ผ้าอาบน้าฝนยาว ๖ คีบพระสวด จีวรพระสวดกว้าง ๖ คีบพระสวด. นิสัยระงับจากพระอาจารย์มี ๖. อนุบัญญัติในการอาบน้ามี ๖. ภิกษุถือเอาจีวรที่ทำค้างไว้แล้วหลีกไป เก็บเอาจีวรที่ทำค้างแล้วหลีกไป.

ว่าด้วยองค์ ๖ แห่งพระอุปัชฌาย์

[๙๘๙] ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๖ การให้อุปสมบท การให้นิสัย การให้สามเณร
อุปัชฌาก คือ :-

เป็นผู้ประกอบด้วยกองศีล ของพระอเสช ๑

เป็นผู้ประกอบด้วยกองสมาธิ ของพระอเสช ๑

เป็นผู้ประกอบด้วยกองปัญญา ของพระอเสช ๑

เป็นผู้ประกอบด้วยกองวิมุตติ ของพระอเสช ๑

เป็นผู้ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทัสสนะ ของพระอเสช ๑

เป็นผู้มีพรรษาสิบ หรือมีพรรษาเกินสิบ ๑.

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๖ การให้อุปสมบท การให้นิสัย การให้สามเณร

อุปัชฌาก คือ :-

เป็นผู้ประกอบด้วยกองศีลของพระอเสชด้วยตน และชักชวนผู้อื่นในกองศีลของพระอเสช ๑

เป็นผู้ประกอบด้วยกองสมาธิของพระอเสชด้วยตน และชักชวนผู้อื่นในกองสมาธิของพระอเสช ๑

เป็นผู้ประกอบด้วยกองปัญญาของพระอเสชด้วยตน และชักชวนผู้อื่นในกองปัญญาของพระอเสช ๑

เป็นผู้ประกอบด้วยกองวิมุตติของพระอเสชด้วยตน และชักชวนผู้อื่นในกองวิมุตติของพระอเสช ๑

เป็นผู้ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทัสสนะของพระอเสชด้วยตน และชักชวนผู้อื่นในกองวิมุตติญาณทัสสนะของพระอเสช ๑.

เป็นผู้มีพรรษาสิบ หรือมีพรรษาเกินสิบ ๑.

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๖ การให้อุปสมบท การให้นิสัย การให้สามเณร

อุปัชฌาก คือ มีศรัทธา ๑ มีความละเอียด ๑ มีความเกรงกลัวบาป ๑ บรรลภความเพียร ๑ มีสติตั้งมั่น ๑ มีพรรษาสิบ หรือมีพรรษาเกินสิบ ๑.

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๖ การให้อุปสมบท การให้นิสัย การให้สามเณร

อุปัชฌาก คือ ไม่มีศีลวิบัติในอธิศีล ๑ ไม่มีอาจารย์วิบัติในอัชฌาจารย์ ๑ ไม่มีทฎฐิวิบัติในอดิทฎฐิ ๑ เป็นผู้ไต่ยืนได้ฟังมาก ๑ มีปัญญา ๑ มีพรรษาสิบ หรือมีพรรษาเกินสิบ ๑.

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๖ การให้อุปสมบท การให้นิสัย การให้สามเณร

อุปัชฌาก คือ อาจพยาบาลเอง หรือสั่งให้ผู้อื่นพยาบาลอันตวาลิกหรือสัทธีวิหริกผู้อาพาธ ๑ อาจระงับเองหรือวานผู้อื่นให้ช่วยระงับความกระสันอันเกิดขึ้นแล้ว ๑ อาจบรรเทาเองหรือวานผู้อื่นให้ช่วยบรรเทาความเบื่อหน่ายอันเกิดขึ้นโดยธรรม ๑ รู้จักอาบัติ ๑ รู้จักวิธีกจากอาบัติ ๑ มีพรรษาได้สิบ หรือมีพรรษาเกินสิบ ๑

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๖ การให้อุปสมบท การให้นิสัย การให้สามเณร

อุปัชฌาก คือ อาจฝึกปรืออันตวาลิก หรือสัทธีวิหริกในสิกขาอันเป็นส่วนนอกภิสมาจาร ๑ อาจแนะนำอันตวาลิกหรือสัทธีวิหริกในสิกขาเป็นส่วนเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ ๑ อาจแนะนำในธรรมอันยิ่งขึ้นไป ๑ อาจแนะนำในวินัยอันยิ่งขึ้นไป ๑ อาจเปลื้องทฎฐิผิดอันเกิดขึ้นแล้วโดยธรรม ๑ มีพรรษาได้สิบ หรือมีพรรษาเกินสิบ ๑.

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๖ การให้อุปสมบท การให้นิสัย การให้สามเณร

อุปัชฌาก คือ รู้อาบัติ ๑ รู้สิ่งมิใช่อาบัติ ๑ รู้อาบัติเบา ๑ รู้อาบัติหนัก ๑ จำปาติโมกข์ทั้งสองได้ดีโดยพิสดาร จำแนกดี สวดคล่องแคล่ว วินิจฉัยถูกต้องโดยสูตร โดยอนุพยัญชนะ ๑ มีพรรษาได้สิบ หรือมีพรรษาเกินสิบ ๑.

ว่าด้วยงตปาติโมกข์

[๙๙๐] งตปาติโมกข์ไม่เป็นธรรมมี ๖. งตปาติโมกข์เป็นธรรมมี ๖.

หมวด ๖ จบ

หัวข้อประจำหมวด

[๙๙๑] อการวะ ๑ การวะ ๑ วินิตวัตถ ๑ สามิจิกรรม ๑ สมุฏฐานอาบัติ ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

สิกขาบทมีการตัดเป็นวินัยกรรม ๑ อากาโร ๑ อาณิสส ๑ สิกขาบทว่าด้วยอย่างยิง ๑ อยู่ปราศ ๖
ราตรี ๑ จิวโร ๑ น้ำย้อม ๑ อาบัติเกิดแต่กายกับจิต ๑ วาจาเกิดกับจิต ๑ กายวาจาและจิต ๑ กรรม
๑ มูลแห่งวิวาท ๑ มูลแห่งการโจท ๑ ด้านยาว ๑ ด้านกว้าง ๑ นิสียะระงับ ๑ อนุบัญญัติ ๑
ถือเอาจิวรที่ทำค้าง ๑ เก็บเอาจิวรที่ทำค้าง ๑ อเสขธรรม ๑ ชักชวนผู้อื่นในอเสขธรรม ๑ มี
ศรัทธา ๑ อธิศีล ๑ พยาบาลผู้อาพาโร ๑ ผักปรือในอภิสมจาร ๑ รู้อาบัติ ๑ งดปาติโมกข์ไม่
เป็นธรรม ๑ งดปาติโมกข์เป็นธรรม ๑ .

หัวข้อประจำหมวด ๖ จบ

หมวด ๗

ว่าด้วยอาบัติเป็นต้น

[๙๙๒] อาบัติมี ๗ . กองอาบัติมี ๗ . วินิตวัตถุมิ ๗ . สามิจิกรรมมี ๗ . ทำตาม
ปฏิญญาไม่ชอบธรรมมี ๗ . ทำตามปฏิญญาชอบธรรมมี ๗ . กิจ ๗ อย่างภิกษุไปด้วยสัตตทากรณียะ
ไม่ต้องอาบัติ . ทรงวินัยมีอาณิสส ๗ . สิกขาบทว่าด้วยอย่างยิงมี ๗ . เพราะอรุณขึ้นเป็นนิสสัคคีย
มี ๗ . สมถะมี ๗ . กรรมมี ๗ . ข้าวเปลือกดิบมี ๗ . สร้างกุฎิด้านกว้างร่วมใน ๗ คืบ . คณะ
โภชน อนุบัญญัติมี ๗ . ภิกษุรับประเคนเภสัชแล้วเก็บไว้ฉันได้ ๗ วันเป็นอย่างยิง . ภิกษุถือเอา
จิวรที่ทำเสร็จแล้วหลีกไป . เก็บจิวรที่ทำเสร็จแล้วหลีกไป . ภิกษุไม่เห็นอาบัติ . ภิกษุเห็นอาบัติ
ภิกษุทำคืนอาบัติ . งดปาติโมกข์ไม่เป็นธรรมมี ๗ . งดปาติโมกข์เป็นธรรมมี ๗ .

ว่าด้วยองค์ของพระวินัยธร

[๙๙๓] ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๗ เป็นพระวินัยธรได้ คือรู้อาบัติ ๑ รู้อาบัติ ๑ รู้อาบัติ ๑
รู้อาบัติเบา ๑ รู้อาบัติหนัก ๑ เป็นผู้มั่งคิล ส้ารวมในปาติโมกข์สังวร ถึงพร้อมด้วยมรรยาทและ
โจจรอยู่ เห็นภัยในโทษเพียงเล็กน้อย สมทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ๑ สำหรับฉาน ๔
ฝ่ายกกุลเจตสิก เป็นเครื่องอุบายในปัจจุบัน เธอเป็นผู้ได้ตามความปรารถนา ได้ไม่ยาก ได้
ไม่ลำบาก ๑ ทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ ไม่มีอาสวะเพราะสิ้นอาสวะ ด้วยปัญญา
อันยิ่ง ด้วยตนเองในปัจจุบันนี้แหละเข้าถึงอยู่ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่้อีก ๗ เป็นพระวินัยธรได้ คือรู้อาบัติ ๑ รู้อาบัติ ๑ รู้อาบัติ ๑
รู้อาบัติเบา ๑ รู้อาบัติหนัก ๑ เป็นผู้มั่งคิล ทรงจำสตะ สังสมสตะ ธรรมเหล่านั้นใด
ไพเราะในเบื้องต้น ไพเราะในท่ามกลาง ไพเราะในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถ
พร้อมทั้งพยัญชนะบริสุทธิ์สิ้นเชิง ธรรมเห็นปานนั้น เธอสดับมาก ทรงไว้ สังสมด้วยวาจาเพ่ง
ด้วยใจ แสงตลอดด้วยดีด้วยทัญญู ๑ สำหรับฉาน ๔ ฝ่ายกกุลเจตสิกเป็นเครื่องอุบายในปัจจุบัน
เธอเป็นผู้ได้ตามความปรารถนาได้ไม่ยาก ได้ไม่ลำบาก ๑ ทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ
ไม่มีอาสวะเพราะสิ้นอาสวะ ด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเอง ในปัจจุบันนี้แหละ เข้าถึงอยู่ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่้อีก ๗ เป็นพระวินัยธรได้ คือ รู้อาบัติ ๑ รู้อาบัติ ๑
รู้อาบัติ ๑ รู้อาบัติเบา ๑ รู้อาบัติหนัก ๑ จำปาติโมกข์ทั้งสองได้โดยพิสดาร จำเนกดี สวด
คล่องแคล่ว วินิจฉัยถูกต้อง โดยสูตร โดยอนุพยัญชนะ ๑ สำหรับฉาน ๔ ฝ่ายกกุลเจตสิก
เป็นเครื่องอุบายในปัจจุบัน เธอเป็นผู้ได้ตามความปรารถนา ได้ไม่ยาก ได้ไม่ลำบาก ๑ ทำให้
แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ ไม่มีอาสวะเพราะสิ้นอาสวะ ด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเอง ใน
ปัจจุบันนี้แหละเข้าถึงอยู่ ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่้อีก ๗ เป็นพระวินัยธรได้ คือ รู้อาบัติ ๑ รู้อาบัติ ๑
รู้อาบัติ ๑ รู้อาบัติเบา ๑ รู้อาบัติหนัก ๑ ระลึกชาติก่อนได้เป็นอันมาก คือ ระลึกได้หนึ่งชาติบ้าง
สองชาติบ้าง สามชาติบ้าง สี่ชาติบ้าง ห้าชาติบ้าง หกชาติบ้าง เจ็ดชาติบ้าง แปดชาติบ้าง
เก้าชาติบ้าง สิบชาติบ้าง ยี่สิบชาติบ้าง สามสิบชาติบ้าง สี่สิบชาติบ้าง ห้าสิบชาติบ้าง ร้อย-
*ชาติบ้าง พันชาติบ้าง แสนชาติบ้าง ตลอดสังวัฏฏกัปเป็นอันมากบ้าง ตลอดวิวัฏฏกัปเป็นอัน
มากบ้าง ตลอดสังวัฏฏวิวัฏฏกัปเป็นอันมากบ้าง ว่าในภพโน้น เรามีชื่ออย่างนั้น มีโคตรอย่างนั้น
มีผิวอย่างนั้น มีอาหารอย่างนั้น เสวยสุขทุกข์อย่างนั้น มีกำหนดอายุเท่านั้น ครั้นจติจากภพนั้น
แล้วได้ไปเกิดในภพโน้น แม้อันภพนั้นเราก็มีชื่ออย่างนั้น มีโคตรอย่างนั้น มีผิวพรรณอย่างนั้น
มีอาหารอย่างนั้น เสวยสุขทุกข์อย่างนั้น มีกำหนดอายุเพียงเท่านั้น ครั้นจติจากภพนั้นแล้ว ได้
มาเกิดในภพนี้ ย่อมระลึกถึงชาติก่อนได้เป็นอันมาก พร้อมทั้งอากาโร พร้อมทั้งอุเทศ ด้วย
ประการฉะนี้

ย่อมเห็นเห็นหมูสัตว์ผู้กำลังจติ กำลังอุบัติ เลว ประณีต มีผิวพรรณดี มีผิวพรรณ
ทราม ได้ดี ตกยาก ด้วยทิพยจักขณันบริสุทธิ์สว่างจักขุของมนุษย์ ย่อมรู้ชัดซึ่งหมูสัตว์ผู้เป็น ไป
ตามกรรมว่า สัตว์เหล่านี้ประกอบด้วยกายทุจริต วาจทุจริต มโนทุจริต ตีเตียนพระอริยเจ้าเป็น
มิถนาคทัญญู ยึดถือการกระทำด้วยอำนาจมิถนาคทัญญู สัตว์เหล่านี้เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย
ทุกคติ วินิบาต นรก ส่วนสัตว์เหล่านี้ประกอบด้วยกายสุจริต วาจสุจริต มโนสุจริต ไม่ตีเตียน
พระอริยเจ้า เป็นสัมมาทัญญูยึดถือการกระทำด้วยอำนาจสัมมาทัญญู สัตว์เหล่านี้เมื่อตายไป ย่อม
เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ย่อมเห็นเห็นหมูสัตว์ผู้กำลังจติ กำลังอุบัติเลว ประณีตมีผิวพรรณดี มีผิว
พรรณทราม ได้ดี ตกยาก ด้วยทิพยจักขณันบริสุทธิ์สว่างจักขุของมนุษย์ ย่อมรู้ชัดซึ่งหมูสัตว์ผู้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
เป็นไปตามกรรม ด้วยประการฉะนี้ ๑ ทำให้แจ้งซึ่งเจตริมุตติ ปัญญาวิมุตติ ไม่มีอาสวะ เพราะ
สิ้นอาสวะด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเอง ในปัจจุบันนี้แหละ เข้าถึงอยู่ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๗ ย่อมงาม คือ รู่อาบัติ ๑ รู่สิ่งมิใช่อาบัติ ๑ รู่อาบัติ
เบา ๑ รู่อาบัติหนัก ๑ เป็นผู้มั่งคั่ง . . . สมာทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ๑ สำหรับฌาน ๔
ฝ่ายกุศลเจตสิก เป็นเครื่องอุปสมายในปัจจุบัน เธอเป็นผู้ได้ตามความปรารถนา ได้ไม่ยาก ได้
ไม่ลำบาก ๑ ทำให้แจ้งซึ่งเจตริมุตติ ปัญญาวิมุตติ ไม่มีอาสวะ เพราะสิ้นอาสวะ ด้วยปัญญาอัน
ยิ่งด้วยตนเอง ในปัจจุบันนี้แหละ เข้าถึงอยู่ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๗ ย่อมงาม คือ รู่อาบัติ ๑ รู่สิ่งมิใช่อาบัติ ๑
รู่อาบัติเบา ๑ รู่อาบัติหนัก ๑ เป็นผู้มั่งคั่งมาก . . . แห่งตลอดด้วยดีด้วยทิฐิ ๑ สำหรับฌาน ๔
ฝ่ายกุศลเจตสิก เป็นเครื่องอุปสมายในปัจจุบัน เธอเป็นผู้ได้ตามความปรารถนา ได้ไม่ยาก ได้
ไม่ลำบาก ๑ ทำให้แจ้งซึ่งเจตริมุตติ ปัญญาวิมุตติ ไม่มีอาสวะ เพราะสิ้นอาสวะ ด้วยปัญญา
อันยิ่งด้วยตนเองในปัจจุบันนี้แหละเข้าถึงอยู่ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๗ ย่อมงาม คือ รู่อาบัติ ๑ รู่สิ่งมิใช่อาบัติ ๑
รู่อาบัติเบา ๑ รู่อาบัติหนัก ๑ จำปาติโมกข์ทั้งสองได้โดยพิสดาร จำแนกดี สวดคล่องแคล่ว
วินิจจยถูกต้อง โดยสูตร โดยอนุพยัญชนะ ๑ สำหรับฌาน ๔ ฝ่ายกุศลเจตสิก เป็นเครื่องอุป
สมายในปัจจุบัน เธอเป็นผู้ได้ตามความปรารถนา ได้ไม่ยาก ได้ไม่ลำบาก ๑ ทำให้แจ้งซึ่ง
เจตริมุตติ ปัญญาวิมุตติ ไม่มีอาสวะ เพราะสิ้นอาสวะ ด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเอง ในปัจจุบันนี้
แหละเข้าถึงอยู่ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๗ ย่อมงาม คือ รู่อาบัติ ๑ รู่สิ่งมิใช่อาบัติ ๑
รู่อาบัติเบา ๑ รู่อาบัติหนัก ๑ ระลึกชาติก่อนได้เป็นอันมาก . . . ๑ เล็งเห็นหมู่มสัตว์ผู้กำลังจัด กำลัง
อุบัติ เลว ประณีต มีผิวพรรณดี มีผิวพรรณทราม ได้ดี ตกยาก ด้วยทิพจักขุอันบริสุทธิ์
ล้างจักขุของมนุษย์ ย่อมรู้ชัดซึ่งหมู่มสัตว์เป็นไปตามกรรม . . . ๑ ทำให้แจ้งซึ่งเจตริมุตติ ปัญญาวิมุตติ
ไม่มีอาสวะ เพราะสิ้นอาสวะ ด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเองในปัจจุบันนี้แหละ เข้าถึงอยู่ ๑ .

ว่าด้วยอสังฆกรรมและสังฆกรรม

[๙๙๔] อสังฆกรรม ๗ คือ ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีความละอาย ๑ ไม่มีความเกรงกลัว ๑
มีการฟุ้งน้อย ๑ เกียจคร้าน ๑ หลงลืมสติ ๑ มีปัญหาทรม ๑ .

สังฆกรรมมี ๗ คือ มีศรัทธา ๑ มีความละอาย ๑ มีความเกรงกลัว ๑ มีการฟุ้งมาก ๑
ปรารถนาคความเพียร ๑ มีสติตั้งมั่น ๑ มีปัญญา ๑ .

หมวด ๗ จบ

หัวข้อประจำหมวด

[๙๙๕] อาบัติ ๑ กองอาบัติ ๑ วินิตวัตถุ ๑ สามิจกรรม ๑ ทำตามปฏิญญาไม่เป็นธรรม
๑ ทำตามปฏิญญาเป็นธรรม ๑ สัตตาทะไปไม่ต้องอาบัติ ๑ อานิสงส์ ๑ อย่างยิ่ง ๑ อรุณ ๑
สมณะ ๑ กรรม ๑ ข้าวเปลือกดิบ ๑ สร้างกฏิด่านกว้าง ๑ คณะโกชน ๑ เจ็ดวันเป็นอย่างยิ่ง ๑
ถือเอา ๑ เก็บไป ๑ ไม่เห็นอาบัติ ๑ เห็นอาบัติ ๑ ทำคืนอาบัติ ๑ งตปาติโมกข์ไม่เป็นธรรม ๑
งตปาติโมกข์เป็นธรรม ๑ วินัยธ ๔ อย่าง ๑ ภิกษุงาม ๔ อย่าง ๑ อสังฆกรรม ๗ อย่าง ๑
สังฆกรรม ๗ อย่าง ๑ พระผู้มีพระภาคทรงแสดงไว้แล้วแล .

หัวข้อประจำหมวด ๗ จบ

หมวด ๘

ว่าด้วยอานิสงส์เป็นต้น

[๙๙๖] ภิกษุเห็นอานิสงส์ ๘ ไม่พึงยกภิกษุนั้นฐานไม่เห็นอาบัติ . ภิกษุเห็นอานิสงส์
๘ พึงแสดงอาบัตินั้น เพราะความเชื่อแม่ต่อผู้อื่น . อาบัติสังฆาทีเสสเป็นยาวตติยกะมี ๘ .
ประจบตระกูลด้วยอาการ ๘ . จิวรบังเกิดมีมาติกา ๘ . กรฐินเตาะมีมาติกา ๘ . น้ำปานะมี ๘ ชนิด .
พระเทวทัตต์ มีจิตอันอสังฆกรรม ๘ อย่างครอบงำย้ายี้ จึงไปสู่อบาย ตกรก ชั่วกัป ชั่ว
ไม่ได้ . โลกธรรมมี ๘ . ครุธรรมมี ๘ . อาบัติปาฏิเทสนียะมี ๘ . มุสาวาทมี ๘ องค์อุโบสถมี ๘
องค์แห่งความเป็นเหตุมี ๘ . วัตรแห่งเตียรถียมี ๘ . อัจฉริยะอภุทธธรรมในมหาสมุทรมี ๘ .
อัจฉริยะอภุทธธรรมในพระธรรมวินัยมี ๘ . กัตตอาหารที่ไม่เป็นเดนมี ๘ . กัตตอาหารที่เป็นเดน
มี ๘ . เกสัชเป็นนิสสังคคิยะเมื่อรุ่งอรุณที่ ๘ . ปาราชิกมี ๘ . ภิกษุณียังวัตรที่ ๘ ให้บริบูรณ์
สงฆ์พึงนาคณะเสีย . ภิกษุณียังวัตรที่ ๘ ให้บริบูรณ์แม่แสดงอาบัติแล้วก็ไม่เป็นอันแสดง .
อุปสมบทมีวาจา ๘ . พึงลกรับภิกษุณี ๘ พวก . พึงให้อาสนะแก่ภิกษุณี ๘ พวก . อุบาสิกาขอพร
๘ . ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๘ สงฆ์พึงสมมติให้เป็นผู้สั่งสอนภิกษุณี การทรงวินัยมีอานิสงส์ ๘ .
สิกขาบทที่ว่าด้วยอย่างยังมี ๘ . ภิกษุผู้ถูกลงทัตสปปาปิยสิกขากรรมพึงประพฤติชอบในธรรม ๘ .
งตปาติโมกข์ไม่เป็นธรรมมี ๘ . งตปาติโมกข์เป็นธรรมมี ๘ .

หมวด ๘ จบ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

หัวข้อประจำหมวด

[๙๙๓] ไมยกภิกษุหนึ่ง ๑ เชื้อผู้อื่น ๑ อาบัติสังฆาติเสสเป็นยาวตติยกะ ๑ ประจบ ๑ มาติกา ๑ กฐินเตาะ ๑ หน้าปานะ ๑ อสังกรรมครอบงำ ๑ โลกธรรม ๑ ฌวรรณ ๑ อาบัติ ปาฏิเทศนียะ ๑ มุสาวาท ๑ อุโบสถ ๑ องค์แห่งทูต ๑ ติตถียวัตร ๑ มหาสมุทฺร ๑ อีภฤต-
*ธรรมในพระธรรมวินัย ๑ โภชนะไม่เป็นเดน ๑ โภชนะเป็นเดน ๑ เกสัชเป็นนิสสัคคิย ๑ ปาราชิก ๑ วัตถุที่แปด ๑ ไม่แสดง ๑ อุปสมบท ๑ ลุกรับ ๑ ให้อาสนะ ๑ พร ๑ ให้อิวาท ๑ อาณิสส ๑ อย่างยิ่ง ๑ ประพฤติในธรรมแปด ๑ จดปาติโมกข์ไม่เป็นธรรม ๑ จดปาติโมกข์ เป็นธรรม ๑ พระผู้มีพระภาคทรงประกาศหมวดแปดไว้ดีแล้วแล .

หัวข้อประจำหมวด ๘ จบ

หมวด ๙

ว่าด้วยอาฆาตวัตถุเป็นต้น

[๙๙๔] อาฆาตวัตถุมี ๙ . อุบายกำจัดอาฆาตวัตถุมี ๙ . วินิตวัตถุมี ๙ . อาบัติสังฆาติเสส เป็นปฐมปาตติกะมี ๙ . สงฆ์แตกกันเพราะภิกษุ ๙ รูป . โภชนะอันประณีตมี ๙ . เป็นทุกกฎเพราะ มังสะ ๙ ชนิด . ปาติโมกข์เทศมี ๙ . สิกขาบทที่ว่าด้วยอย่างยังมี ๙ . ธรรมมีต้นหาเป็นมูลมี ๙ . มานะมี ๙ . จิวที่ควรอธิษฐานมี ๙ . จิวที่ไม่ควรวิกัปมี ๙ . จิวพระสฤตยาว ๙ คีบ . การให้ไม่ เป็นธรรมมี ๙ . การรับไม่เป็นธรรมมี ๙ . บริโภคไม่เป็นธรรมมี ๙ . การให้เป็นธรรมมี ๓ . การ รับเป็นธรรมมี ๓ . บริโภคเป็นธรรมมี ๓ . สัณญัตติไม่เป็นธรรมมี ๙ . สัณญัตติเป็นธรรมมี ๙ . กรรม ไม่เป็นธรรมหมวด ๙ มี ๒ หมวด . กรรมเป็นธรรมหมวด ๙ มี ๒ หมวด . จดปาติโมกข์ไม่เป็น ธรรมมี ๙ . จดปาติโมกข์เป็นธรรมมี ๙ .

หมวด ๙ จบ

หัวข้อประจำหมวด

[๙๙๕] อาฆาตวัตถุ ๑ อุบายกำจัด ๑ วินิตวัตถุ ๑ อาบัติเป็นปฐมปาตติกะ ๑ สงฆ์ แตกกัน ๑ โภชนะประณีต ๑ มังสะ ๑ อเทศ ๑ อย่างยิ่ง ๑ ต้นหา ๑ มานะ ๑ อธิษฐาน ๑ วิกัป ๑ คีบ ๑ ให้ ๑ รับ ๑ บริโภค ๑ ให้รับ และบริโภคที่เป็นธรรมอย่างละสาม ๑ สัณญัตติ ที่ไม่เป็นธรรม ๑ ที่เป็นธรรม ๑ หมวด ๙ สองหมวดสองอย่าง ๑ จดปาติโมกข์ไม่เป็นธรรม ๑ เป็นธรรม ๑ .

หัวข้อประจำหมวด ๙ จบ

หมวด ๑๐

ว่าด้วยอาฆาตวัตถุเป็นต้น

[๑๐๐๐] อาฆาตวัตถุมี ๑๐ . อุบายกำจัดอาฆาตวัตถุมี ๑๐ . วินิตวัตถุมี ๑๐ . มัจฉา- *ทัญญิมิวัตถุ ๑๐ . สัมมาทัญญิมิวัตถุ ๑๐ . อันตคาหิกทัญญิมิ ๑๐ . มัจฉัตตะมี ๑๐ . สัมมัตตะมี ๑๐ . อุกถกรรมบถมี ๑๐ . กุศลกรรมบถมี ๑๐ . จีบสลากไม่เป็นธรรมมี ๑๐ . จีบสลากเป็นธรรมมี ๑๐ . สามเณรมีสิกขาบท ๑๐ . สามเณรประกอบด้วยองค์ ๑๐ ฟังให้ลึกเสียว .

ว่าด้วยองค์ของพระวินัยธร

[๑๐๐๑] พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๑๐ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่กำหนดที่สุด ถ้อยคำของตน ๑ ไม่กำหนดที่สุดถ้อยคำของผู้อื่น ๑ ไม่กำหนดที่สุดถ้อยคำของตนและ ไม่ กำหนดที่สุดถ้อยคำของผู้อื่นแล้วปรับอาบัติ ๑ ปรับอาบัติโดยไม่เป็นธรรม ๑ ปรับอาบัติไม่ตาม ปฎิญา ๑ ไม่รู้อาบัติ ๑ ไม่รู้มูลของอาบัติ ๑ ไม่รู้เหตุเกิดของอาบัติ ๑ ไม่รู้ความดับของอาบัติ ๑ ไม่รู้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งอาบัติ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๑๐ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ กำหนดที่สุดถ้อยคำของตน ๑ กำหนดที่สุดถ้อยคำของผู้อื่น ๑ กำหนดที่สุดถ้อยคำของตนและกำหนดที่สุดถ้อยคำของผู้อื่น แล้วปรับอาบัติ ๑ ปรับอาบัติตามธรรม ๑ ปรับอาบัติตามปฎิญา ๑ รู้อาบัติ ๑ รู้มูลของอาบัติ ๑ รู้เหตุเกิดของอาบัติ ๑ รู้ความดับของอาบัติ ๑ รู้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งอาบัติ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์เมื่ออื่นอีก ๑๐ นับว่า เป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้อิทธิกรณ ๑ ไม่รู้มูลของอิทธิกรณ ๑ ไม่รู้เหตุเกิดของอิทธิกรณ ๑ ไม่รู้ความดับของอิทธิกรณ ๑ ไม่รู้ข้อปฏิบัติให้ ถึงความดับแห่งอิทธิกรณ ๑ ไม่รู้วัตถุ ๑ ไม่รู้เหตุเป็นกำมูล ๑ ไม่รู้บัญญัติ ๑ ไม่รู้บัญญัติ ๑ ไม่รู้ทางแห่งถ้อยคำอันเข้าอนสนธิกันได้ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๑๐ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้อิทธิกรณ ๑ รู้มูลของ อิทธิกรณ ๑ รู้เหตุเกิดของอิทธิกรณ ๑ รู้ความดับของอิทธิกรณ ๑ รู้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่ง อิทธิกรณ ๑ รู้วัตถุ ๑ รู้เหตุเป็นกำมูล ๑ รู้บัญญัติ ๑ รู้บัญญัติ ๑ รู้ทางแห่งถ้อยคำอันเข้า อนสนธิกันได้ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์เมื่ออื่นอีก ๑๐ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้ญัตติ ๑ ไม่รู้ การตั้งญัตติ ๑ ไม่ฉลาดในเบื้องต้น ๑ ไม่ฉลาดในเบื้องปลาย ๑ ไม่รู้กาล ๑ ไม่รู้อาบัติและ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
มิใช่อาบัติ ๑ ไม่รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑
ไม่รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ ไม่ยึดถือ ไม่ใส่ใจ ไม่ใคร่ครวญถ้อยคำที่สืบต่อจาก
อาจารย์ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๑๐ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้ญัตติ ๑ รู้การตั้งญัตติ ๑
ฉลาดในเบื้องต้น ๑ ฉลาดในเบื้องปลาย ๑ รู้กาล ๑ รู้อาบัติและมีใช่อาบัติ ๑ รู้อาบัติเบาและ
อาบัติหนัก ๑ รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่
ชั่วหยาบ ๑ เป็นผู้ยึดถือ ใส่ใจใคร่ครวญถ้อยคำที่สืบต่อจากอาจารย์ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์เมื่ออื่นอีก ๑๐ นับว่าเป็นผู้เขลา คือ ไม่รู้อาบัติและมีใช่
อาบัติ ๑ ไม่รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ ไม่รู้
อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ จำปาติโมกข์ทั้งสองไม่ได้โดยพิสดาร จำแนกไม่ดี สวด
ไม่คล่องแคล่ว วินิจฉัยไม่ถูกต้อง โดยสูตร โดยอนุพยัญชนะ ๑ ไม่รู้อาบัติและมีใช่อาบัติ ๑
ไม่รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ ไม่รู้อาบัติ
ชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอธิกรณ์ ๑ .

พระวินัยธรประกอบด้วยองค์ ๑๐ นับว่าเป็นผู้ฉลาด คือ รู้อาบัติและมีใช่อาบัติ ๑
รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก ๑ รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ รู้อาบัติชั่วหยาบ
และอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑ จำปาติโมกข์ทั้งสองได้ โดยพิสดาร จำแนกดี สวดคล่องแคล่ว
วินิจฉัยถูกต้อง โดยสูตร โดยอนุพยัญชนะ ๑ รู้อาบัติและมีใช่อาบัติ ๑ รู้อาบัติเบาและอาบัติ
หนัก ๑ รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑
ฉลาดในการวินิจฉัยอธิกรณ์ ๑ .

ว่าด้วยอุพพาหิกาเป็นต้น

[๑๐๐๒] ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๑๐ สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . พระตถาคตทรง
บัญญัติสิกขาบทแก่พระสาวกทั้งหลาย เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ . การเข้าไปสู่ภายใน
พระราชฐานมีโทษ ๑๐ . ทานวัตถุมี ๑๐ . รัตนะมี ๑๐ . ภิกษุสงฆ์มีวรรค ๑๐ . คณะสงฆ์มีวรรค
๑๐ พึงให้อุปสมบท . ผ้าบังสุกุลมี ๑๐ . จีวรสำหรับใช้สอยมี ๑๐ . ทรงอดีตเรกจีวรมี ๑๐ วัน
เป็นอย่างยิ่ง . น้ำสูกกะมี ๑๐ สตรีมี ๑๐ . ภรรยา มี ๑๐ . ภิกษุในพระนครเวลาถึงแสดงวัตถุ ๑๐ .
บุคคลไม่ควรไหว้มี ๑๐ . เรื่องสำหรับดำมี ๑๐ . กล่าวคำส่อเสียดด้วยอาการ ๑๐ . เสนาสนะมี
๑๐ . ขอฟร ๑๐ . งดปาติโมกข์ไม่เป็นธรรมมี ๑๐ . งดปาติโมกข์เป็นธรรมมี ๑๐ . ยาคูมีอันสงฆ์
๑๐ . อภิปปิยะมังสะมี ๑๐ . สิกขาบทว่าด้วยอย่างอื่นมี ๑๐ . ภิกษุมีพรรษา ๑๐ ฉลาด สามารถ
ควรให้บรรพชา อุปสมบท ควรให้นิสัย ควรให้สามเณรอุปฐาก . ภิกษุณีมีพรรษา ๑๐ ฉลาด
สามารถ ควรให้บรรพชาอุปสมบท ควรให้นิสัย ควรให้สามเณรอุปฐาก . ภิกษุณีมีพรรษา ๑๐
ฉลาด สามารถ พึงยินดีการสมมติให้บวช . ภิกษุณีมีพรรษา ๑๐ ควรให้สิกขาแก่สตรี
ฤๅษี .

หมวด ๑๐ จบ

หัวข้อประจำหมวด

[๑๐๐๓] อาฆาตวัตถุ ๑ อุบายกำจัด ๑ วินิตวัตถุ ๑ มิจฉาทิฎฐิ ๑ สัมมาทิฎฐิ ๑
อันตคาหิกทิฎฐิ ๑ มิจฉิตตะ ๑ สัมมิตตะ ๑ อุกุลกรรมมก ๑ กุลธรรมมก ๑ จัปสลากเป็น
ธรรม ๑ จัปสลากไม่เป็นธรรม ๑ สามเณร ๑ นาสนะ ๑ ถ้อยคำ ๑ อธิกรณ์ ๑ ญัตติ ๑
อาบัติเบา ๑ อาบัติเบาอีก ๑ อาบัติหนัก ๑ จงรู้ฝ่ายดำ ฝ่ายขาว เหล่านี้ไว้ อุพพาหิกา ๑
สิกขาบท ๑ ภายในพระราชฐาน ๑ ทานวัตถุ ๑ รัตนะ ๑ คณะสงฆ์มีวรรค ๑ คณะสงฆ์มี
* วรรคให้อุปสมบท ๑ ผ้าบังสุกุล ๑ จีวรสำหรับใช้สอย ๑ สิบวัน ๑ น้ำสูกกะ ๑ สตรี ๑
ภรรยา ๑ วัตถุสิบ ๑ คนไม่ควรไหว้ ๑ เรื่องสำหรับดำ ๑ คำส่อเสียด ๑ เสนาสนะ ๑ พร ๑
งดปาติโมกข์ไม่เป็นธรรม ๑ งดปาติโมกข์เป็นธรรม ๑ ยาคู ๑ มังสะ ๑ อย่างอื่น ๑ ภิกษุ ๑
ภิกษุณี ๑ ให้บวช ๑ สตรีฤๅษี ๑ หมวดสิบ พระผู้มีพระภาค ทรงประกาศไว้ดีแล้วแล .

หัวข้อประจำหมวด ๑๐ จบ

หมวด ๑๑

ว่าด้วยบุคคลเป็นต้น

[๑๐๐๔] บุคคล ๑๑ จำพวก ที่เป็นอนุสัมบันไม่ควรให้อุปสมบท ที่เป็นอนุสัมบัน
ควรให้สึกเสีย . รองเท้าไม่ควรมี ๑๑ . ชนิด . บาตรไม่สมควรมี ๑๑ ชนิด . จีวรไม่สมควรมี ๑๑
ชนิด . สิกขาบทเป็นยาวตติยกะมี ๑๑ . พึงถามกันตรายิกธรรม ๑๑ ของภิกษุณี . จีวรควรอธิษฐาน
มี ๑๑ . จีวรไม่ควรวิกัปมี ๑๑ . จีวรเป็นนิสสัยเมื่อรุ่งอรุณที่ ๑๑ . ลูกคุมที่สมควรมี ๑๑ . ลูก
ถวนที่สมควรมี ๑๑ . แผ่นดินไม่สมควรมี ๑๑ . แผ่นดินที่สมควรมี ๑๑ . การระจับนีสัยมี ๑๑ .
บุคคลไม่ควรไหว้มี ๑๑ . สิกขาบทที่ว่าด้วยอย่างอื่นมี ๑๑ . ขอฟร ๑๑ . โทษแห่งสีมามี ๑๑ . บุคคล
ผู้ดำบริภาษต้องได้รับโทษ ๑๑ อย่าง . เมื่อเมตตาเจ้าไตรวมุตอันบุคคลเสพมาแต่แรก ให้เจริญแล้ว
ทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นนิจยานที่เต็มดีแล้ว ทำให้เป็นที่ตั้ง ประพฤติสังฆมนเอยๆ ประการ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
สมาเสมอดีแล้ว ฟังหวังอาณิสสงส์ ๑๑ อย่าง คือ หลับเป็นสุข ๑ ตื่นเป็นสุข ๑ ไม่นอนรำย ๑
เป็นที่รักของพวกมนุษย์ ๑ เป็นที่รักของพวกอมมนุษย์ ๑ เทพดารักษา ๑ ไฟกิติ ยาพิษกิติ
ศาสตรากิติ ไม่ต้องบุคคลนั้น ๑ จิตตั้งมั่น ได้รวดเร็ว ๑ สีหน้าผุดผ่อง ๑ ไม่หลงทำกาลละ ๑
เมื่อยังไม่บรรลุลกณวิเศษที่ยิ่งขึ้นไปยอมเกิดในพรหมโลก ๑ เมื่อเมตตาเจโตวิมุตติอันบุคคลเสพมา
แต่แรก ให้เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นคจยานที่เที่ยมดีแล้ว ทำให้เป็นที่ตั้ง ประพฤติ
สังสมเนื่องๆ ปรรากสมาเสมอดีแล้ว ฟังหวังอาณิสสงส์ ๑๑ นี้แล .

หมวด ๑๑ จบ

หัวข้อประจำหมวด

[๑๐๐๕] ให้สีก ๑ รองเท้า ๑ บาตร ๑ จีวร ๑ สิกขาบทเป็นยาวตติยะ ๑ ฟิงغام
๑ อธิษฐาน ๑ วิภี ๑ อรุณ ๑ ลูกถม ๑ ลูกถวิน ๑ แผ่นดินไมควร ๑ แผ่นดินควร ๑
นีสัย ๑ บุคคลไมควรไหว ๑ อย่างยิ่ง ๑ พร ๑ โทษสมา ๑ คำ ๑ เมตตา จัดเป็นหมวด ๑๑ .
เอกตตริกะ จบ

หัวข้อลำดับหมวด

[๑๐๐๖] หมวดยิ่งกว่าหนึ่งไม่มีลทิน คือ หมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ หมวด ๔
หมวด ๕ หมวด ๖ หมวด ๗ หมวด ๘ หมวด ๙ หมวด ๑๐ และหมวด ๑๑ อันพระพุท
เจ้าผู้มหาวีระ มีธรรมอันปรากฏแล้ว ผู้คงที่ ทรงแสดงแล้ว เพื่อความเกื้อกูล แก่สรรพสัตว์
แล .

หัวข้อลำดับหมวด ๑๑ จบ

อุโปสถาธิปัจฉาริษขนา

อุโปสถกรรมเป็นต้น

[๑๐๐๗] อุโปสถกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
ปวารณากรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
ตัชชณิกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
นียสกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
ปีพพาชนิกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
ปฏิสธาณิกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
อุกเขปนียกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การให้ปริวาส มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การชักเข้าหาอาบัติเดิม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การให้มานัต มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
อัพภาน มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
อุปสัมปทากรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การระจับตัชชณิกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การระจับนียสกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การระจับปีพพาชนิกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็น
ที่สุด?
การระจับปฏิสธาณิกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การระจับอุกเขปนียกรรม มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
สตีวินัย มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
อมุพหุวินัย มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
ตัสสปาปิยสิกา มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
ติณวัตถการกะ มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การสมมตให้เป็นผู้สอนภิกษุณี มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไร
เป็นที่สุด?
การสมมตให้อยู่ปราศจากไตรจีวร มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไร
เป็นที่สุด?
การสมมตสิ้นกัต มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การสมมตให้ทิ้งรูปยะ มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การสมมตให้รับผ้าสาฎก มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การสมมตให้รับบาตร มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การสมมตไม่ทำ มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การสมมตใส่แหวก มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?
การสมมตไม่ทำและใส่แหวก มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ที่สุด?

ต. การระงับอกเขปนียกรรม มีความประพฤติชอบเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. สติวินัย มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. สติวินัย มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. อมูพหวินัย มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. อมูพหวินัย มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. ตัสสปาปิยสิกา มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. ตัสสปาปิยสิกา มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. ตินวัตถการกะ มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. ตินวัตถการกะ มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติให้เป็นผู้สอนภิกษุณี มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติให้เป็นผู้สอนภิกษุณี มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติให้อยู่ปราศจากไตรจีวร มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติให้อยู่ปราศจากไตรจีวร มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติสังฆัตถ มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติสังฆัตถ มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติให้เป็นผู้ทิ้งรูปะ มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติให้เป็นผู้ทิ้งรูปะ มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติให้รับผ้าสาฎก มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติให้รับผ้าสาฎก มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติให้รับบาตร มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติให้รับบาตร มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติไม่เท่า มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติไม่เท่า มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติสาหเรก มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติสาหเรก มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถ. การสมมติไม่เท่าและสาหเรก มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ต. การสมมติไม่เท่าและสาหเรก มีวัตถุและบุคคลเป็นเบื้องต้น มีญัตติเป็นท่ามกลาง มีกรรมวาจาเป็นที่สุด .

ถามและตอบในอุโบสถกรรมเป็นต้น จบ

อรรถาธิบาย

อำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ

[๑๐๐๙] พระตถาคตทรงบัญญัติสิกขาบท แก่พระสาวกทั้งหลาย เพราะทรงอาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ เพื่อความรับว่าดีแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความผาสุกแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อขมบุคคลผู้เก้อยาก ๑ เพื่ออยู่ผาสุกแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสวะอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอาสวะอันจักบังเกิดในอนาคต ๑ เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ท่านพระอภัสสิกราบทูลว่า สิกขาบทที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ในวินัยทั้งสอง ย่อมมาสู่อุเทศทุกวันอุโบสถ สิกขาบทเหล่านั้น มีเท่าไร? ทรงบัญญัติไว้ ณ พระนครกี่แห่ง?
พ. ปัญญาของท่านดี ท่านสอบถามโดยแยบคาย เพราะฉะนั้นเราก็จบออกแก่ท่านตามที่ท่านเป็นผู้ฉลาดถาม .

สิกขาบทที่บัญญัติไว้ในวินัยทั้งสอง ย่อมมาสู่อุเทศทุกวันอุโบสถ สิกขาบทเหล่านั้น มี ๓๕๐ สิกขาบท ตถาคตบัญญัติไว้ ณ พระนคร ๗ แห่ง .

[๑๐๑๗] อ. สิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้ ณ พระนคร ๗ แห่งๆ ไหนบ้าง? ของพระองค์ได้โปรดแจ้งพระนคร ๗ แห่งนั้นแก่ข้าพระพุทธเจ้าๆ ได้ฟังทางแห่งพระดำรัสของพระองค์แล้ว จะปฏิบัติข้อนั้นจะพึงมีเพื่อความเกื้อกูลแก่พวกข้าพระพุทธเจ้า .

พ. สิกขาบทเหล่านั้น บัญญัติไว้ ณ พระนครเวสาลี ๑ พระนครราชคฤห์ ๑ พระนครสาวัตถี ๑ พระนครอาฬวี ๑ พระนครโกสัมพี ๑ สักกชนบท ๑ กัคคชนบท ๑ .

สิกขาบทบัญญัติ

[๑๐๑๘] อ. สิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้ ณ พระนครเวสาลี มีเท่าไร? ณ พระนครราชคฤห์ มีเท่าไร? ณ พระนครสาวัตถี มีเท่าไร? ณ พระนครอาฬวี มีเท่าไร? ณ พระนครโกสัมพี มีเท่าไร? ณ สักกชนบท มีเท่าไร? ณ กัคคชนบท มีเท่าไร? พระองค์อันข้าพระพุทธเจ้าทูลถามแล้ว ขอได้โปรดตอบข้อนั้นแก่ข้าพระพุทธเจ้า .

พ. สิกขาบทที่บัญญัติไว้ในพระนครเวสาลีมี ๑๐ สิกขาบท . ในพระนครราชคฤห์มี ๒๑ สิกขาบท . ในพระนครสาวัตถี รวมทั้งหมด มี ๒๙๔ สิกขาบท . ในพระนครอาฬวี มี ๖ สิกขาบท . ในพระนครโกสัมพี มี ๘ สิกขาบท . ในสักกชนบทมี ๘ สิกขาบท . ในกัคคชนบท . มี ๓ สิกขาบท .

สิกขาบทเหล่านี้ได้บัญญัติไว้ในพระนครเวสาลี ท่านจงฟัง สิกขาบทเหล่านั้นตามที่จะกล่าวต่อไป . สิกขาบทว่าด้วยเสพเมถุน ๑ สิกขาบทว่าด้วยขามมนุษย์ ๑ สิกขาบทว่าด้วยยวอดุตตริมนุสสรธรรมที่ไม่มีจริง ๑ สิกขาบทว่าด้วยทรงอดีตเรกจิวร ๑ สิกขาบทว่าด้วยหลอสนัดด้วยขนเจียมดำล้วน ๑ สิกขาบทว่าด้วยยวอดุตตริมนุสสรธรรมที่มีจริง ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกขุที่หลัง ๑ สิกขาบทว่าด้วยไม้ชำระฟัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้ของเคี้ยวของจันแก่จล ๑ สิกขาบทว่าด้วยภิกษุณีดำภิกษุ ๑ รวมสิกขาบทที่บัญญัติไว้ในพระนครเวสาลี เป็น ๑๐ สิกขาบท

สิกขาบทเหล่านี้ได้บัญญัติไว้ในพระนครราชคฤห์ ท่านจงฟังสิกขาบทเหล่านั้น ตามที่กล่าวต่อไป . สิกขาบทว่าด้วยถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ ณ พระนครราชคฤห์ ๑ สิกขาบทว่าด้วยตามกัจฉิกขุรวม ๒ สิกขาบทว่าด้วยทำลายสงฆ์และประพฤตตามรวม ๒ , สิกขาบทว่าด้วยรับอันตราสก ๑ , สิกขาบทว่าด้วยแลกเปลี่ยนรูปยะ ๑ , สิกขาบทว่าด้วยขอด้วย ๑ , สิกขาบทว่าด้วยบ่นว่า ๑ , สิกขาบทว่าด้วยฉันทโกษะที่ภิกษุณีแนะให้เขากลาย ๑ สิกขาบทว่าด้วยอาหารในโรงทาน ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันทมูล ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันทในเวลาวิกาล ๑ สิกขาบทว่าด้วยเที่ยวไปในสกล ๑ สิกขาบทว่าด้วยอาบน้ำ ๑ สิกขาบทว่าด้วยบวชคนมีอายุไม่ครบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยให้จิวร ๑ สิกขาบทว่าด้วยฉันทโกษะที่ภิกษุณียืนสิ่งเสียบ ๑ สิกขาบทว่าด้วยเที่ยวอดเขา ๑ สิกขาบทว่าด้วยจาริก ๑ สิกขาบทเหล่านี้บัญญัติไว้ในพระนครราชคฤห์ รวมกับการให้ฉันทะในกรรมนั้นแหละ เป็น ๒๑ สิกขาบท .

สิกขาบทเหล่านี้ได้บัญญัติไว้ในพระนครสาวัตถี ท่านจงฟังสิกขาบทเหล่านั้น ตามที่กล่าวต่อไป . ปาราชิก ๔ ของภิกษุณี สังฆาทิเสส ๑๖ อนินยต ๒ นิสสัคคิยะ ๒๔ สิกขาบทที่เรียกว่าขุททกสิกขาบทมี ๑๕๖ สิกขาบทที่ควรติเตียน ๑๐ สิกขาบทเสขียวัตถ ๗๒ สิกขาบท รวมสิกขาบททั้งหมดที่บัญญัติไว้ในพระนครสาวัตถี ๒๙๔ สิกขาบท .

สิกขาบทเหล่านี้ได้บัญญัติไว้ในพระนครอาฬวี ท่านจงฟังสิกขาบทเหล่านั้นดังจะกล่าวต่อไป . สิกขาบทว่าด้วยให้ทำกุฎี ๑ สิกขาบทว่าด้วยทำสันถัดเจือใหม่ ๑ สิกขาบทว่าด้วยนอนร่วมกับอนุปสัมบัน ๑ สิกขาบทว่าด้วยขุดดิน ๑ สิกขาบทว่าด้วยพรากฤตคาม ๑ สิกขาบทว่าด้วยนำมีด-สัตว์เฆารดหญ้าหรือดิน ๑ สิกขาบทเหล่านี้รวม ๖ สิกขาบท บัญญัติไว้ในพระนครอาฬวี .

สิกขาบทเหล่านี้ได้บัญญัติไว้ในพระนครโกสัมพี ท่านจงฟัง สิกขาบทเหล่านั้น ดังจะกล่าวต่อไป สิกขาบทว่าด้วยให้ทำวิหารใหญ่ ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

สิกขาบทว่าด้วยภิกษุขานอกสนอนยาก ๑ สิกขาบทว่าด้วยแก่งเพลิงพูดคำอื่น
กลมกลื่อน ๑ สิกขาบทว่าด้วยกรอบประตู ๑ สิกขาบทว่าด้วยติ่มสุรา
เมรัย ๑ สิกขาบทว่าด้วยไม้เอื้อเพื่อ ๑ สิกขาบทว่าด้วยวากกล่าวโดย
ชอบธรรม ๑ รวมเป็น ๘ สิกขาบททั้งดัดมนานม .

สิกขาบทเหล่าใดบัญญัติไว้ในลักกชนบท ท่านจงฟังสิกขาบท
เหล่านั้น ดังจะกล่าวต่อไป . สิกขาบทว่าด้วยให้ชกขนเจียม ๑ สิกขาบท
ว่าด้วยบาตรมีรอยร้าวหย่อน ๕ แห่ง ๑ สิกขาบทว่าด้วยสั่งสอนภิกษุณีถึงที่
อยู่ ๑ สิกขาบทว่าด้วยขอเกสีช ๑ สิกขาบทว่าด้วยกลองเข็ม ๑
สิกขาบทว่าด้วยเสนาสนะปา ๑ รวม ๖ สิกขาบทนี้บัญญัติไว้ ณ พระนคร
กบิลพัสดุ์ สิกขาบทว่าด้วยทำความสะอาดด้วยน้ำ ๑ สิกขาบทว่าด้วย
ไม่รับโอวาท ๑ ตถาคตได้กล่าวไว้ในหมู่ภิกษุณี .

สิกขาบทเหล่าใดบัญญัติไว้ในภคคชนบท ท่านจงฟังสิกขาบท
เหล่านั้น ดังจะกล่าวต่อไป . สิกขาบทว่าด้วยติดไฟผิง ๑ สิกขาบทว่าด้วย
มือเปื้อนอาภิส ๑ สิกขาบทว่าด้วยน้ำล้างบาตรมีเมล็ดข้าวสุก ๑ สิกขาบท
เหล่านั้น คือ ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๗ นิสสัคคิยะ ๘ ขุททกะ ๓๒
ปาฏิเทสนิยะสิกขาบทที่หน้าติ ๒ เสขยิวัตถ ๓ อันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเผ่า
พันธุ์แห่งพระราชาผู้สูงศักดิ์ บัญญัติไว้ใน ๖ พระนคร รวม ๕๖ สิกขาบท
ในพระนครสาวัตถี พระโคตมผู้มียศ บัญญัติไว้ทั้งหมดรวม ๒๙๔ สิกขาบท .

ทรงพยากรณ์อาบัติหนักและอาบัติเบาเป็นต้น

[๑๐๑๙] อ. ข้าพระพุทธเจ้า ได้ทูลถามปัญหาข้อใดจะพระองค์ พระองค์ได้
ทรงแก้ปัญหานั้นแก่ข้าพระพุทธเจ้า ได้ทรงแก้ปัญหานั้นๆ โดยมีได้เป็น
อย่างอื่น . ข้าพระพุทธเจ้า ขอทูลถามปัญหาข้ออื่นจะพระองค์ ขอพระองค์
โปรดตอบปัญหานั้นต่อไป . คือ อาบัติหนัก ๑ อาบัติเบา ๑ อาบัติมีส่วน
เหลือ ๑ อาบัติไม่มีส่วนเหลือ ๑ อาบัติชั่วหยาบ ๑ อาบัติไม่ชั่วหยาบ ๑
สิกขาบทเป็นยาวตติยกะ ๑ สิกขาบททั่วไป ๑ สิกขาบทไม่ทั่วไป ๑
สิกขาบทที่จำแนกไว้ระงับด้วยสมณะเหล่าใด ๑ ขอพระองค์ได้โปรดชี้แจง
สิกขาบทนี้แม่ทั้งมวล . พระพุทธเจ้าข้า ข้าพระพุทธเจ้าจะฟังพระดำรัส
ของพระองค์ .

พ. อาบัติหนักมี ๓๑ ศีลวิบัติและอาจารย์วิบัติในอาบัติหนักเหล่า-
นั้น อาบัติปาราชิกที่ไม่มีส่วนเหลือมี ๘ อาบัติใดหนัก อาบัตินั้นชั่วหยาบ
อาบัติใดชั่วหยาบ อาบัตินั้นเป็นศีลวิบัติ . อาบัติปาราชิก อาบัติสังฆาทิเสส
เรียกชื่อว่าศีลวิบัติ . อาบัติถุลลัจจัย ปาจิตติยะ ปาฏิเทสนิยะ ทุกกฎ
ทุกภาสิตคือตาประสงค์จะล้อเล่น อาบัตินั้นนั้นรวมเรียกว่า อาจารย์วิบัติ .

ทฎฐิวิบัติ

[๑๐๒๐] บุคคลมีปัญญาเขลา อันโมหะครอบงำ ถูกอสังฆธรรมรุ่มล่อมย้อมถึงทฎฐิ-
วิบัติกล่าวตู่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาบัตินั้นนั้นรวมเรียกว่าทฎฐิวิบัติ .

อาชีวิวิบัติ

[๑๐๒๑] ภิกษุผู้ปรารถนาลามก ถูกความอยากครอบงำ ย่อมอวดอวดตรึมนุสสรธรรม
อันไม่มีไม่เป็นจริง เพราะเหตุอาชีวะ เพราะการณอาชีวะ ภิกษุถึงความเที่ยวชกสือ เพราะเหตุ
อาชีวะ เพราะการณอาชีวะ ภิกษุกล่าวว่าภิกษุโดยอยู่ในวิหารของท่านภิกษุนั้นเป็นอรหันต์ เพราะ
เหตุอาชีวะ เพราะการณอาชีวะ ภิกษุณีขอโภชนะอันประณีตเพื่อประโยชน์ตนมาฉัน เพราะเหตุ
อาชีวะ เพราะการณอาชีวะ ภิกษุไม่อาพาธขอแองหรือข้าวสุกเพื่อประโยชน์ตนมาฉัน เพราะ
เหตุอาชีวะ เพราะการณอาชีวะ อาบัตินั้นนั้นรวมเรียกว่า อาชีวิวิบัติ .

ยาวตติยกะสิกขาบท

[๑๐๒๒] ยาวตติยกะสิกขาบท ๑๑ นั้น ท่านจงฟัง ดังจะกล่าวต่อไป อุกขิตตานุวัตติก
สิกขาบท ๑ ยาวตติยกะสิกขาบท ๘ อริฏฐสิกขาบท ๑ จัณเภาลิสิกขาบท ๑
สิกขาบทเหล่านั้นนั้นชื่อยาวตติยกะสิกขาบท .

ทรงพยากรณ์เจตนกสิกขาบทและเภทกสิกขาบทเป็นต้น

[๑๐๒๓] อ. สิกขาบทว่าด้วยการตัดมีเท่าไร? สิกขาบทว่าด้วยการทำลายมีเท่าไร?
สิกขาบทว่าด้วยการร้อมมีเท่าไร? สิกขาบทว่าเป็นปาจิตตีย์มีโชอันมีเท่าไร? สิกขาบทว่าด้วยการ
สมมติภิกษุมิเท่าไร? สิกขาบทที่ว่าเป็นความชอบ มีเท่าไร? สิกขาบทที่ว่าอย่างยังมีเท่าไร?
สิกขาบทที่พระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชาผู้สูงศักดิ์ทรงบัญญัติว่า ร้อย มีเท่าไร?

พ. สิกขาบทว่าด้วยการตัดมี ๖ สิกขาบทว่าด้วยการทำลายมี ๑ สิกขาบทว่าด้วยการ
ร้อมมี ๑ สิกขาบทที่ว่าเป็นปาจิตตีย์มีโชอันมี ๔ สิกขาบทว่าด้วยการสมมติภิกษุมิ ๔ สิกขาบท
ที่ว่าเป็นความชอบมี ๗ สิกขาบทที่ว่าจะยังมี ๑๔ สิกขาบทที่พระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่ง
พระราชาผู้สูงศักดิ์บัญญัติไว้ว่า ร้อยมี ๑๖ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

จำนวนสิกขาบทของภิกษุเป็นต้น

[๑๐๒๔] สิกขาบทของภิกษุมาสู่อุเทศทุกวันอุโบสถรวม ๒๒๐ สิกขาบท ของภิกษุณี มาสู่อุเทศทุกวันอุโบสถรวม ๓๐๔ สิกขาบท .

สิกขาบทของภิกษุที่ไม่ทั่วไปกับภิกษุณี มี ๔๖ สิกขาบท .

สิกขาบทของภิกษุณีที่ไม่ทั่วไปกับภิกษุ มี ๑๓๐ สิกขาบท

สิกขาบทของทั้งสองฝ่ายที่ไม่ทั่วไปรวม ๑๗๖ สิกขาบท

สิกขาบทของทั้งสองฝ่ายที่ศึกษาร่วมกันมี ๑๗๔ สิกขาบท .

ประเภทสิกขาบทของภิกษุ

[๑๐๒๕] สิกขาบทของภิกษุ ๒๒๐ สิกขาบท มาสู่อุเทศทุกวันอุโบสถ ท่าน จงฟังสิกขาบทเหล่านั้นดังจะกล่าวต่อไป . ปาราชิก ๔ สังฆาติเสส ๑๓ อนินยต ๒ นิสสัคคิยะ ๓๐ ถ้วน ขุททกะ ๙๒ ปาฏิเทสนิยะ ๔ เสขิยะ ๗๕ สิกขาบท ของภิกษุรวม ๒๒๐ สิกขาบท มาสู่อุเทศทุกวันอุโบสถ .

ประเภทสิกขาบทของภิกษุณี

[๑๐๒๖] สิกขาบทของภิกษุณี ๓๐๔ สิกขาบท มาสู่อุเทศทุกวันอุโบสถ ท่านจงฟังสิกขาบทเหล่านั้นดังจะกล่าวต่อไป . ปาราชิก ๘ สังฆาติเสส ๑๗ นิสสัคคิยะ ๓๐ ถ้วน ขุททกะ ๑๖๖ ปาฏิเทสนิยะ ๘ เสขิยะ ๗๕ สิกขาบท ของภิกษุณีรวม ๓๐๔ สิกขาบท มาสู่อุเทศทุกวันอุโบสถ .

อสาธารณะสิกขาบทของภิกษุ

[๑๐๒๗] สิกขาบทของภิกษุ ที่ไม่ทั่วไปกับภิกษุณี มี ๔๖ ท่านจงฟัง สิกขาบทเหล่านั้นดังจะกล่าวต่อไป . สังฆาติเสส ๖ รวมทั้งอนินยต ๒ สิกขาบท เป็น ๘ นิสสัคคิยะ ๑๒ รวมกันเป็น ๒๐ ขุททกะ ๒๒ ปาฏิ- เทสนิยะ ๔ สิกขาบทของภิกษุ ไม่ทั่วไปกับภิกษุณี รวม ๔๖ สิกขาบท .

อสาธารณะสิกขาบทของภิกษุณี

[๑๐๒๘] สิกขาบทของภิกษุณี ที่ไม่ทั่วไปกับภิกษุมี ๑๓๐ ท่านจงฟังสิกขาบท เหล่านั้นดังจะกล่าวต่อไป ปาราชิก ๔ สังฆาติเสส ที่สงฆ์ขับออกจาก หมู่ ๑๐ นิสสัคคิยะ ๑๒ ขุททกะ ๙๖ ปาฏิเทสนิยะ ๘ สิกขาบทของภิกษุณี ที่ไม่ทั่วไปกับภิกษุ รวม ๑๓๐ .

สิกขาบทที่ไม่ทั่วไปแก่สองฝ่าย

[๑๐๒๙] สิกขาบทของทั้งสองฝ่ายที่ไม่ทั่วไปมี ๑๗๖ ท่านจงฟังสิกขาบท เหล่านั้นดังจะกล่าวต่อไป . ปาราชิก ๔ สังฆาติเสส ๑๖ อนินยต ๒ นิสสัคคิยะ ๒๔ ขุททกะ ๑๑๘ ปาฏิเทสนิยะ ๑๒ สิกขาบทของทั้งสอง ฝ่ายที่ไม่ทั่วไป รวม ๑๗๖ .

สิกขาบทของทั้งสองฝ่ายที่ศึกษาร่วมกัน

[๑๐๓๐] สิกขาบทของทั้งสองฝ่ายที่ศึกษาร่วมกันมี ๑๗๔ ท่านจงฟังสิกขาบท เหล่านั้นดังจะกล่าวต่อไป . ปาราชิก ๔ สังฆาติเสส ๗ นิสสัคคิยะ ๑๘ ขุททกะ ๗๐ ถ้วน เสขิยะ ๗๕ สิกขาบทของทั้งสองฝ่ายที่ศึกษาร่วมกัน รวม ๑๗๔ สิกขาบท .

อาบัติที่ระงับไม่ได้

[๑๐๓๑] บุคคลผู้ต้องปาราชิกเหล่านี้ ๘ จำพวกไม่ควรเข้าใกล้ เปรียบเสมอ ด้วยโคนต้นตาล บุคคลผู้ต้องปาราชิกเหล่านั้น ย่อมไม่องงามเปรียบ เหมือนใบไม้เหลือง คีลาหนา คนศีรษะขาด ต้นตาลยอดด้วน ฉะนั้น .

อาบัติที่ระงับได้

[๑๐๓๒] สังฆาติเสส ๒๓ อนินยต ๒ นิสสัคคิยะ ๔๒ ปาจิตตีย์ ๑๘๘ ปาฏิเทสนิยะ ๑๒ เสขิยะ ๗๕ ระวังด้วยสมณะ ๓ คือสัมมชวาวิเนย ๑ ปฏิญญาตกรณะ ๑ ตินวัตถการกะ ๑ .

ส่วนที่ทรงจำแนก

[๑๐๓๓] อุโบสถ ๓ ปวารณา ๒ กรรม ๔ อันพระชินเจ้าทรงแสดงแล้ว อุเทศ ๕ และอุเทศ ๔ ย่อมไม่มีโดยประการอื่น และกองอาบัติมี ๗ .

อธิกรรม

[๑๐๓๔] อธิกรรม ๔ ระวังด้วยสมณะ ๗ คือ ระวังด้วยสมณะ ๒ ด้วยสมณะ ๔ ด้วยสมณะ ๓ แต่กิจจอธิกรรมระวังด้วยสมณะ ๑ .

วิเคราะห์ปาราชิก

[๑๐๓๕] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่าปาราชิกดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าว ต่อไป . บุคคลเป็นผู้เคลื่อนแล้ว ผิดพลาด แลเห็นห่างจากสังฆธรรม อนึ่ง แม้สังฆาติกไม่มีในผู้นั้น เพราะเหตุนั้นเราจึงเรียกอาบัตินั้นว่า ปาราชิก .

วิเคราะห์สังฆาติเสส

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๑๐๓๖] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่าสังฆาภิเสกดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. สมณะท่านนั้นให้ปริวาส ชักเข้าหาอาบัติเดิม ให้มานัด อภิภาณ เพราะเหตุนั้น เราจึงเรียกอาบัตินั้นว่า สังฆาภิเสก.

วิเคราะห์อนียต

[๑๐๓๗] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่า อนียต ดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. กองอาบัติชื่อว่าอนียต เพราะไม่แน บอันพระผู้มีพระภาคทรงทำแล้วโดยมิใช่ส่วนเดียว บรรดาฐานะ ๓ ฐานะอย่างใดอย่างหนึ่ง เรียกว่าอนียต.

วิเคราะห์กถลัจฉัย

[๑๐๓๘] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่ากถลัจฉัยดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. ภิกษุแสดงอาบัติกถลัจฉัยในที่ใกล้ภิกษุรูปหนึ่ง และภิกษุรับอาบัตินั้น โทษเสมอด้วยกถลัจฉัยนั้น ไม่มีเพราะเหตุนี้ จึงเรียกโทษนั้นว่า กถลัจฉัย.

วิเคราะห์นิสสัคคิยะ

[๑๐๓๙] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่านิสสัคคิยะดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. ภิกษุเสียสละในท่ามกลางสงฆ์ ท่ามกลางคณะ และต่อหน้าภิกษุรูปหนึ่งๆ แล้วจึงแสดงข้อละเมิดใด เพราะเหตุนี้ จึงเรียกข้อละเมิดนั้นว่านิสสัคคิยะ

วิเคราะห์ปาจิตติย

[๑๐๔๐] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่าปาจิตติยดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. ความละเมิดยังกตธรรมให้ตก ย่อมพินต่ออริยมรรค เป็นเหตุแห่งความล้มลงแห่งจิต เพราะเหตุนี้ จึงเรียกความละเมิดนั้นว่า ปาจิตติย.

วิเคราะห์ปาฏิเทศนียะ

[๑๐๔๑] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่าปาฏิเทศนียะดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. ภิกษุไม่มีญาติหาโภชนะได้ยากรับมาเองแล้วฉัน เรียกว่าต้องธรรมที่น่าดี. ภิกษุฉันอยู่ในที่นิมนต์ภิกษุอื่นซึ่งเสียอยู่ในที่นั้นตามพอใจ ภิกษุไม่ห้ามฉันอยู่ในที่นั้น เรียกว่าต้องธรรมที่น่าดี. ภิกษุไม่อาพาธ ไปสู่ตระกูลที่มีจิตศรัทธา แต่มีโรคทรพยน้อย เขามีได้นำไปถวาย แล้วฉันในที่นั้น เรียกว่า ต้องธรรมที่น่าดี. ภิกษุใดถ้อยในป่าที่น้ำรังเกียจ มีภัยจำเพาะหน้า ฉันภัตตาหารที่เขาไม่ได้บอกในที่นั้น เรียกว่าต้องธรรมที่น่าดี. ภิกษุอื่น ไม่มีญาติขอโภชนะที่ผู้อื่นยึดถือว่าเป็นของเรา คือ เนยใส น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ปลา เนื้อ นมสด และนมส้ม ด้วยตนเอง ชื่อว่า ถึงธรรมที่น่าดีในศาสนาของพระสุต.

วิเคราะห์ทุกกฎ

[๑๐๔๒] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่า ทุกกฎ ดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. กรรมใดผิดพลังและพลาด กรรมนั้นชื่อว่าทำไม่ตี คนทำความชั่วอันใดในที่แจ้งหรือในที่ลับ บัณฑิตทั้งหลายย่อมประกาศความชั่วนั้นว่า ทำชั่วเพราะเหตุนี้ กรรมนั้นจึงเรียกว่า ทุกกฎ.

วิเคราะห์ทุพภาสิต

[๑๐๔๓] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่าทุพภาสิตดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. บทใดอันภิกษุกล่าวไม่ตีพูดไม่ตีและเศร้าหมอง วิญญูชนทั้งหลาย ย่อมติเตียนบทใด เพราะเหตุนี้ บทนั้น จึงเรียกว่า ทุพภาสิต.

วิเคราะห์เสขิยะ

[๑๐๔๔] คำใดที่เรากล่าวไว้ว่าเสขิยะดังนี้ ท่านจงฟังคำนั้น ดังจะกล่าวต่อไป. ข้อนี้เป็นเบื้องต้น เป็นข้อประพฤติ เป็นทางและเป็นข้อระวัง คือสำราญ ของพระเสขะผู้ศึกษาอยู่ ผู้ดำเนินไปตามทางตรง สิกขาทั้งหลาย เช่นด้วยสิกขานั้น ไม่มี เพราะเหตุนี้ สิกขานั้นจึงเรียกว่า เสขิยะ.

อุปมาอาบัตินและอนาบัติ

เรือนคืออาบัตินภิกษุปิดไว้ย่อมรั่ว เรือนคืออาบัตินภิกษุเปิดแล้ว ย่อมไม่รั่ว เพราะฉะนั้น ภิกษุพึงเปิดเผยอาบัตินที่ปิดไว้ เมื่อเป็นอย่างนั้น เรือนคืออาบัตินนั้น ย่อมไม่รั่ว. ป่าใหญ่เป็นที่พึงของหม่อมฤค อากาศเป็นทางไปของหมู่มฤค ความเสื่อมเป็นคติของธรรมทั้งหลาย นิพพานเป็นภูมิที่ไปของพระอรหันต์.

คาถาสังคณิกะ จบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๑๐๔๕] สิกขาบทที่ทรงบัญญัติใน ๗ พระนคร ๑ วิบัติ ๔ อย่าง ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ลักษณะของภิกษุและของภิกษุณีทั่วไป ๑ ไม่ทั่วไป ๑ นี้เป็นถ้อยคำที่รวม
ไว้ด้วยคาถา เพื่ออนุเคราะห์พระศาสนา .
หัวข้อประจำเรื่อง จบ

อธิกรณเภท

ว่าด้วยอธิกรณ ๔ อย่าง เป็นต้น

[๑๐๕๖] อธิกรณมี ๔ อย่าง คือ วิวาหาธิกรณ ๑ อนุวาหาธิกรณ ๑ อาปัตตาธิกรณ ๑
กิจจาธิกรณ ๑ นี้อธิกรณ ๔ .

ถามว่าการพินอธิกรณ ๔ นี้ มีเท่าไร?

ตอบว่า การพินอธิกรณ ๔ นี้มี ๑๐ คือ พินวิวาหาธิกรณมี ๒ พินอนุวาหาธิกรณมี ๔
พินอาปัตตาธิกรณมี ๓ พินกิจจาธิกรณมี ๑ การพินอธิกรณ ๔ นี้ รวมมี ๑๐ .

ถ. เมื่อพินวิวาหาธิกรณ ย่อมพินสมณะเท่าไร? เมื่อพินอนุวาหาธิกรณ ย่อมพิน
สมณะเท่าไร? เมื่อพินอาปัตตาธิกรณ ย่อมพินสมณะเท่าไร? เมื่อพินกิจจาธิกรณ ย่อมพินสมณะ
เท่าไร?

ต. เมื่อพินวิวาหาธิกรณ ย่อมพินสมณะ ๒ อย่าง เมื่อพินอนุวาหาธิกรณ ย่อมพิน
สมณะ ๔ อย่าง เมื่อพินอาปัตตาธิกรณ ย่อมพินสมณะ ๓ อย่าง เมื่อพินกิจจาธิกรณ ย่อมพิน
สมณะอย่างเดียว .

ว่าด้วยพินอธิกรณ เป็นต้น

[๑๐๕๗] ถามว่า การพินมีเท่าไร? ด้วยอาการเท่าไร จึงนับว่าพิน? บุคคลประกอบด้วย
ด้วยองค์เท่าไร ชื่อว่าพินอธิกรณ? บุคคลก็พวก เมื่อพินอธิกรณต้องอาบัติ?

ตอบว่า การพินมี ๑๒ ด้วยอาการ ๑๐ จึงนับว่าพิน บุคคลประกอบด้วยองค์ ๔ ชื่อว่า
พินอธิกรณ บุคคล ๔ จำพวก เมื่อพินอธิกรณต้องอาบัติ .

การพิน ๑๒ อย่าง เป็นไหน? คือ พินกรรมที่ยังไม่ได้ทำ ๑ กรรมที่ทำแล้วไม่ตี ๑
กรรมที่ต้องทำใหม่ ๑ กรรมที่ยังทำไม่เสร็จ ๑ กรรมที่ทำเสร็จแล้วไม่ตี ๑ กรรมที่ต้องทำอีก ๑
กรรมที่ยังไม่ได้รับวินิจฉัย ๑ กรรมที่วินิจฉัยไม่ถูกต้อง ๑ กรรมที่ต้องวินิจฉัยใหม่ ๑ กรรมที่ยังไม่
ระงับ ๑ กรรมที่ระงับแล้วไม่ตี ๑ กรรมที่ต้องระงับใหม่ ๑ นี้การพิน ๑๒ อย่าง .

ด้วยอาการ ๑๐ อย่าง เป็นไหน จึงนับว่าพิน? คือ พินอธิกรณซึ่งเกิดในที่นั้น ๑
พินอธิกรณซึ่งเกิดในที่นั้นแต่ระงับแล้ว ๑ พินอธิกรณในระหว่างทาง ๑ พินอธิกรณซึ่งไปแล้ว
ในระหว่างทาง ๑ พินอธิกรณซึ่งไปแล้วในที่นั้น ๑ พินอธิกรณซึ่งไปแล้วในที่นั้นแต่ระงับแล้ว ๑
พินสติวินัย ๑ พินอมุพหวินัย ๑ พินตัสสปาปิยสิกา ๑ พินตัตถวัตถารกะ ๑ ด้วยอาการ ๑๐ นี้
จึงนับว่าพิน .

บุคคลประกอบด้วยองค์ ๔ เป็นไหน? ชื่อว่าพินอธิกรณ คือ บุคคลถึงฉันทาคติพิน
อธิกรณ ๑ ถึงโทสาคติพินอธิกรณ ๑ ถึงโมหาคติพินอธิกรณ ๑ ถึงภยาคติพินอธิกรณ ๑ บุคคล
ประกอบด้วยองค์ ๔ นี้ ชื่อว่าพินอธิกรณ .

บุคคล ๔ จำพวกเป็นไหน เมื่อพินอธิกรณต้องอาบัติ? คือ

ภิกษุผู้อุปสมบทในวันนั้น พิน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ที่พิน ,

ภิกษุอาคันตกะ พิน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ที่พิน .

ภิกษุผู้ทำ พิน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ที่พิน .

ภิกษุผู้ให้ฉันทะ พิน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ที่พิน .

รวมบุคคล ๔ จำพวกพินอธิกรณต้องอาบัติ .

ว่าด้วยนิทานแห่งอธิกรณ ๔ เป็นต้น

[๑๐๕๘] ถามว่า วิวาหาธิกรณ มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไร
เป็นชาติ? มีอะไรเป็นแดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

อนุวาหาธิกรณ มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไร
เป็นแดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

อาปัตตาธิกรณ มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไร
เป็นแดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

กิจจาธิกรณ มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไรเป็น
แดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

ตอบว่า วิวาหาธิกรณ มีวิวาทเป็นนิทาน มีวิวาทเป็นสมุทัย มีวิวาทเป็นชาติ มีวิวาท
เป็นแดนเกิดก่อน มีวิวาทเป็นองค์ มีวิวาทเป็นสมุฏฐาน .

อนุวาหาธิกรณ มีอนุวาทเป็นนิทาน มีอนุวาทเป็นสมุทัย มีอนุวาทเป็นชาติ มีอนุวาท
เป็นแดนเกิดก่อน มีอนุวาทเป็นองค์ มีอนุวาทเป็นสมุฏฐาน .

อาปัตตาธิกรณ มีอาบัติเป็นนิทาน มีอาบัติเป็นสมุทัย มีอาบัติเป็นชาติ มีอาบัติเป็น
แดนเกิดก่อน มีอาบัติเป็นองค์ มีอาบัติเป็นสมุฏฐาน .

กิจจาธิกรณ มีกิจเป็นนิทาน มีกิจเป็นสมุทัย มีกิจเป็นชาติ มีกิจเป็นแดนเกิดก่อน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๓. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๑ บรรดาวิบัติ ๔ คือ อาจารย์วิบัติ เป็นอาปัติตถาริกรณ
บรรดาอริกรณ ๔ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๒ บรรดาองอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติ
ปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฎ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ ระวังด้วย
อริกรณ ๑ คือ กิจจาริกรณ ระวังใน ๓ ฐานะ คือ ท่ามกลางสงฆ์ ๑ ท่ามกลางคณะ ๑
สำนักบุคคล ๑ ระวังด้วยสมณะ ๓ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณ ๑ ด้วยปฏิญญาตถาระ ๑ บางที่
ด้วยสัมมุขาริณกับติณวัตถาระ ๑ .

ว่าด้วยอนวาทริกรณเป็นอาบัติหรือมิใช่อาบัติเป็นต้น

[๑๐๕๑] ถาว่า อนวาทริกรณ เป็นอาบัติหรือมิใช่อาบัติ?

ตอบว่า อนวาทริกรณ มีใช่อาบัติ .

ถ. ก็เพราะอนวาทริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ หรือ?

ต. ถูกแล้ว เพราะอนวาทริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ .

ถ. เพราะอนวาทริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติเท่าไร?

ต. เพราะอนวาทริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ ๓ ตัว คือ ตามก่าจัดกิษด้วย
ธรรมมีโทษถึงปาราชิกอันไม่มีมูล ต้องอาบัติสังฆาติเสส ๑ ตามก่าจัดด้วยสังฆาติเสสอันไม่มีมูล
ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ตามก่าจัดด้วยอาจารย์วิบัติไม่มีมูลต้องอาบัติทุกกฎ ๑ เพราะอนวาทริกรณ
เป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ ๓ ตัวนี้ .

ถ. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? จัดเป็นอริกรณะอะไร บรรดา
อริกรณ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดาองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร
บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖? ระวังด้วยอริกรณเท่าไร? ในฐานะเท่าไร? ด้วยสมณะเท่าไร?

ต. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ อย่าง บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ
บางที่เป็นอาจารย์วิบัติ . เป็นอาปัติตถาริกรณ บรรดาอริกรณ ๔ , สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๓ บรรดา
องอาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาติเสส บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกอง
อาบัติทุกกฎ , เกิดด้วยสมณฐาน ๓ บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ , อาบัติหนักระวังด้วยอริกรณ ๑ คือ
กิจจาริกรณ ระวังในฐานะ ๑ คือ ท่ามกลางสงฆ์ ระวังด้วยสมณะ ๒ คือ สัมมุขาริณ ๑
ปฏิญญาตถาระ ๑ อาบัติเบาระวังด้วยอริกรณ ๑ คือกิจจาริกรณ ระวังใน ๓ ฐานะ คือ ท่าม
กลางสงฆ์ ๑ ท่ามกลางคณะ ๑ สำนักบุคคล ๑ ระวังด้วยสมณะ ๓ คือ บางที่ด้วยสัมมุขาริณ ๑
ด้วยปฏิญญาตถาระ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณกับติณวัตถาระ ๑ .

ว่าด้วยอาปัติตถาริกรณเป็นอาบัติหรือมิใช่อาบัติเป็นต้น

[๑๐๕๒] ถาว่า อาปัติตถาริกรณ เป็นอาบัติหรือมิใช่อาบัติ?

ตอบว่า อาปัติตถาริกรณ มีใช่อาบัติ .

ถ. ก็เพราะอาปัติตถาริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ หรือ?

ต. ถูกแล้ว เพราะอาปัติตถาริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ .

ถ. เพราะอาปัติตถาริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติเท่าไร?

ต. เพราะอาปัติตถาริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ ๔ ตัว คือ กิษณ็ร็อยู่ ปกปิด
ปาราชิกธรรมอันกิษณ็ต้องแล้ว ต้องอาบัติปาราชิก ๑ สงสัยปกปิดไว้ต้องอาบัติถุลลัจจัย ๑ กิษ
ปกปิดอาบัติสังฆาติเสส ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ปกปิดอาจารย์วิบัติ ต้องอาบัติทุกกฎ ๑ เพราะ
อาปัติตถาริกรณเป็นปัจฉัย ต้องอาบัติ ๔ ตัวนี้ .

ถ. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? จัดเป็นอริกรณะอะไร บรรดา
อริกรณ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดาองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร
บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖? ระวังด้วยอริกรณเท่าไร? ในฐานะเท่าไร? ด้วยสมณะเท่าไร?

ต. อาบัติเหล่านั้น จัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็น
อาจารย์วิบัติ , เป็นอาปัติตถาริกรณ บรรดาอริกรณ ๔ , สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๔ บรรดาองอาบัติ
๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติถุลลัจจัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์
บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฎ , เกิดด้วยสมณฐาน ๑ บรรดาสมณฐานอาบัติ ๖ คือ เกิดแต่กาย
วาจา และจิต , อาบัติที่ไม่มีส่วนเหลือ ระวังด้วยอริกรณะอะไรไม่ได้ ระวังในฐานะอะไรไม่ได้
ระวังด้วยสมณะอะไรไม่ได้ , อาบัติเบา ระวังด้วยอริกรณ ๑ คือ กิจจาริกรณ , ระวังในฐานะ
๓ คือ ท่ามกลางสงฆ์ ๑ ท่ามกลางคณะ ๑ สำนักบุคคล ๑ ระวังด้วยสมณะ ๓ คือ บางที่ด้วย
สัมมุขาริณ ๑ ด้วยปฏิญญาตถาระ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาริณกับติณวัตถาระ ๑ .

ว่าด้วยกิจจาริกรณเป็นอาบัติหรือมิใช่อาบัติเป็นต้น

[๑๐๕๓] ถาว่า กิจจาริกรณ เป็นอาบัติหรือมิใช่อาบัติ?

ตอบว่า กิจจาริกรณ มีใช่อาบัติ .

ถ. ก็เพราะกิจจาริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ หรือ?

ต. ถูกแล้ว เพราะกิจจาริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ .

ถ. เพราะกิจจาริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติเท่าไร?

ต. เพราะกิจจาริกรณเป็นปัจฉัย กิษต้องอาบัติ ๕ ตัว คือ กิษณ็ที่ประพฤตตาม
กิษผู้ถูกกวัตร ไม่สละเพราะสวดประกาศครบ ๓ จบ จบญัตติเป็นทุกกฎ ๑ จบกรรมวาจา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
สองครั้ง เป็นถุลัจฉัย ๑ จบกรรมวาจาครั้งสุด ต้องอาบัติปาราชิก ๑ ภิกษุประพฤติตามภิกษุ
ผู้ทำลายสงฆ์ ไม่สละเพราะสวดประกาศครบ ๓ จบ ต้องอาบัติสังฆาทีเสส ๑ ภิกษุ ไม่สละทิวฐิ
ลามกเพราะสวดประกาศครบ ๓ จบ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ เพราะกิจจาริกรรมเป็นปัจฉัย ต้อง
อาบัติ ๕ ตัวนี้ .

ถ. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติเท่าไร บรรดาวิบัติ ๔? จัดเป็นอธิกรณอะไร บรรดา
อธิกรณ ๔? สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติเท่าไร บรรดากองอาบัติ ๗? เกิดด้วยสมมุติฐานเท่าไร
บรรดาสสมมุติฐานอาบัติ ๖? ระบุด้วยอธิกรณเท่าไร? ในฐานะเท่าไร? ด้วยสมณะเท่าไร?

ต. อาบัติเหล่านั้นจัดเป็นวิบัติ ๒ บรรดาวิบัติ ๔ คือ บางที่เป็นศีลวิบัติ บางที่เป็น
อาจารย์วิบัติ จัดเป็นอาปิตตาริกรรม บรรดาอธิกรณ ๔ สงเคราะห์ด้วยกองอาบัติ ๕ บรรดากอง
อาบัติ ๗ คือ บางที่ด้วยกองอาบัติปาราชิก บางที่ด้วยกองอาบัติสังฆาทีเสส บางที่ด้วยกองอาบัติ
ถุลัจฉัย บางที่ด้วยกองอาบัติปาจิตตีย์ บางที่ด้วยกองอาบัติทุกกฎ เกิดด้วยสมมุติฐาน ๑ บรรดา
สมมุติฐานอาบัติ ๖ คือเกิดแต่กาย วาจา และจิต อาบัติที่ไม่มีส่วนเหลือ ระบุด้วยอธิกรณอะไร
ไม่ได้ ระบุในฐานะอะไรไม่ได้ ระบุด้วยสมณะอะไรไม่ได้ อาบัติหนัก ระบุด้วยอธิกรณ ๑
คือ กิจจาริกรรม ระบุในฐานะ ๑ คือ ทามกลางสงฆ์ ระบุด้วยสมณะ ๒ คือ สัมมุขาวินัย
๑ ปฏิญญาตกรณะ ๑ อาบัติเบา ระบุด้วยอธิกรณ ๑ คือ กิจจาริกรรม ระบุใน ๓ ในฐานะ คือ
ทามกลางสงฆ์ ๑ ทามกลางคณะ ๑ สำนักบุคคล ๑ ระบุด้วยสมณะ ๓ คือ บางที่ด้วยสัมมุข
าวินัย ๑ ด้วยปฏิญญาตกรณะ ๑ บางที่ด้วยสัมมุขาวินัยกับตติมนัตถการกะ ๑ .

อธิบายวิวาหาธิกรณ

[๑๐๕๔] ถามว่า วิวาหาธิกรณ มือนวาทธิกรณ อาปิตตาริกรรม กิจจาริกรรม ไหม?

ตอบว่า วิวาหาธิกรณ ไม่มีมือนวาทธิกรณ อาปิตตาริกรรม กิจจาริกรรม แต่เพราะ
วิวาหาธิกรณเป็นปัจฉัย มือนวาทธิกรณ อาปิตตาริกรรม กิจจาริกรรม ย่อมมีได้. เปรียบเหมือน

อะไร. เปรียบเหมือน ภิกษุทั้งหลายในพระธรรมวินัยนี้ วิวาทกันว่า

นี่เป็นธรรม นี่ไม่เป็นธรรม

นี่เป็นวินัย นี่ไม่เป็นวินัย

นี่พระตถาคตตรัสภายิตไว้ นี่พระตถาคตไม่ได้ตรัสภายิตไว้

นี่พระตถาคตทรงประพฤติมา นี่พระตถาคตไม่ได้ทรงประพฤติมา

นี่พระตถาคตทรงบัญญัติไว้ นี่พระตถาคตไม่ได้ทรงบัญญัติไว้

นี่เป็นอาบัติ นี่ไม่เป็นอาบัติ

นี่เป็นอาบัติเบา นี่เป็นอาบัติหนัก

นี่เป็นอาบัติมีส่วนเหลือ นี่เป็นอาบัติหาส่วนเหลือมิได้

นี่เป็นอาบัติชั่วหยาบ นี่เป็นอาบัติไม่ชั่วหยาบ

ความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแก่งแย่ง ความวิวาท การกล่าวต่างกัน การ
กล่าวโดยประการอื่น การพูดเพื่อความกลัดกลุ้ม ความหมายมั่นในเรื่องนั้น อันใด นี้ เรียกว่า
วิวาหาธิกรณ. สงฆ์วิวาทกันในวิวาหาธิกรณ จัดเป็นวิวาหาธิกรณ. เมื่อวิวาทกัน ย่อมโจท
จัดเป็นมือนวาทธิกรณ. เมื่อโจท ย่อมต้องอาบัติ จัดเป็นอาปิตตาริกรรม. สงฆ์ทำกรรมตามอาบัติ
นั้น จัดเป็นกิจจาริกรรม. เพราะวิวาหาธิกรณเป็นปัจฉัย มือนวาทธิกรณ อาปิตตาริกรรม กิจจา-
*ริกรรม ย่อมมีอย่างนี้ .

อธิบายอนวาทธิกรณ

[๑๐๕๕] ถามว่า อนวาทธิกรณ มีอาปิตตาริกรรม กิจจาริกรรม วิวาหาธิกรณ ไหม?

ตอบว่า อนวาทธิกรณ ไม่มีอาปิตตาริกรรม กิจจาริกรรม วิวาหาธิกรณ. แต่เพราะ
อนวาทธิกรณเป็นปัจฉัย อาปิตตาริกรรม กิจจาริกรรม วิวาหาธิกรณ ย่อมมีได้. เปรียบเหมือน
อะไร. เปรียบเหมือนภิกษุทั้งหลายในพระธรรมวินัยนี้ โจทภิกษุด้วยศีลวิบัติ อาจารย์วิบัติ ทิวฐิ
วิบัติ หรืออาชิววิบัติ การโจท การกล่าวหา การฟ้องร้อง การประท้วง ความเป็นผู้คล้อยตาม
การทำความอดสาเหโจท การตามเพิ่มกำลังให้ ในเรื่องนั้น อันใด นี้ เรียกว่าอนวาทธิกรณ.

สงฆ์ยอมวิวาทกันในอนวาทธิกรณ จัดเป็นวิวาหาธิกรณ. เมื่อวิวาท ย่อมโจท จัด
เป็นอนวาทธิกรณ. เมื่อโจท ย่อมต้องอาบัติ จัดเป็นอาปิตตาริกรรม. สงฆ์ทำกรรมตามอาบัตินั้น
จัดเป็นกิจจาริกรรม. เพราะอนวาทธิกรณเป็นปัจฉัย อาปิตตาริกรรม กิจจาริกรรม วิวาหาธิกรณ
ย่อมมีอย่างนี้ .

อธิบายอาปิตตาริกรรม

[๑๐๕๖] ถามว่า อาปิตตาริกรรม มีกิจจาริกรรม วิวาหาธิกรณ อนวาทธิกรณ ไหม?

ตอบว่า อาปิตตาริกรรม ไม่มีกิจจาริกรรม วิวาหาธิกรณ อนวาทธิกรณ. แต่เพราะ
อาปิตตาริกรรมเป็นปัจฉัย กิจจาริกรรม วิวาหาธิกรณ อนวาทธิกรณ ย่อมมีได้. เปรียบเหมือน
อะไร? เปรียบเหมือน กองอาบัติทั้ง ๕ ชื่ออาปิตตาริกรรม กองอาบัติทั้ง ๗ ชื่ออาปิตตาริกรรม
นี้เรียกว่า อาปิตตาริกรรม.

สงฆ์ยอมวิวาทกันในอาปิตตาริกรรม จัดเป็นวิวาหาธิกรณ. เมื่อวิวาทยอมโจท จัดเป็น
อนวาทธิกรณ. เมื่อโจท ย่อมต้องอาบัติ จัดเป็นอาปิตตาริกรรม. สงฆ์ทำกรรมตามอาบัตินั้น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

จัดเป็นกิจจาริกรณ. เพราะอาปัตตาริกรณเป็นปัจจัย กิจจาริกรณ วิวาหาริกรณ อนุวาหาริกรณ ย่อมมีอย่างนี้.

อธิบายกิจจาริกรณ

[๑๐๕๓] ถามว่า กิจจาริกรณ มีวิวาหาริกรณ อนุวาหาริกรณ อาปัตตาริกรณ ไหม?

ตอบว่า กิจจาริกรณ ไม่มีวิวาหาริกรณ อนุวาหาริกรณ อาปัตตาริกรณ. แต่เพราะ กิจจาริกรณเป็นปัจจัย วิวาหาริกรณ อนุวาหาริกรณ อาปัตตาริกรณ ย่อมมีได้. เปรียบเหมือนอะไร? เปรียบเหมือนความมีแห่งกิจ ความมีแห่งกรณียะสงฆ์อันใด คือ อปโลกนกรรม ญัตติ-
*กรรม ญัตติหุตยกรรม ญัตติจตุตถกรรม นี้เรียวกว่ากิจจาริกรณ.

สงฆ์ย่อมวิวาหกันเนกิจจาริกรณ จัดเป็นวิวาหาริกรณ. เมื่อวิวาห ย่อมโจท จัดเป็น อนุวาหาริกรณ. เมื่อโจท ย่อมต้องอาบัติ จัดเป็นอาปัตตาริกรณ. สงฆ์ทำกรรมตามอาบัตินั้น จัดเป็นกิจจาริกรณ. เพราะกิจจาริกรณเป็นปัจจัย วิวาหาริกรณ อนุวาหาริกรณ อาปัตตาริกรณ ย่อมมีอย่างนี้.

อธิบายสมณะ

[๑๐๕๔] สติวินัยมีในที่ใด สัมมุขาริกรณมีในที่นั้น สัมมุขาริกรณมีในที่ใด สติวินัยมี ในที่นั้น. อมูพหริกรณมีในที่ใด สัมมุขาริกรณมีในที่นั้น สัมมุขาริกรณมีในที่ใด อมูพหริกรณมี ในที่นั้น. ปฎิญาตกรณะมีในที่ใด สัมมุขาริกรณมีในที่นั้น สัมมุขาริกรณมีในที่ใด ปฎิญาตกรณะมี ในที่นั้น. เขภยยสิกามีในที่ใด สัมมุขาริกรณมีในที่นั้น สัมมุขาริกรณมีในที่ใด เขภยยสิกามี ในที่นั้น. ตัสสปายสิกามีในที่ใด สัมมุขาริกรณมีในที่นั้น สัมมุขาริกรณมีในที่ใด ตัสสปายสิกา มีในที่นั้น, ตินวัตถารกะมีในที่ใด สัมมุขาริกรณมีในที่นั้น สัมมุขาริกรณมีในที่ใด ตินวัตถารกะมี ในที่นั้น.

อิทธิกรณระจับ

[๑๐๕๕] สมัยใด อิทธิกรณระจับด้วยสัมมุขาริกรณ กับสติวินัย สมัยนั้น สติวินัยมี ในที่ใด สัมมุขาริกรณมีในที่นั้น สัมมุขาริกรณมีในที่ใด สติวินัยมีในที่นั้น แต่ในที่นั้น ไม่มี อมูพหริกรณ ปฎิญาตกรณะ เขภยยสิกา ตัสสปายสิกา และตินวัตถารกะ.

สมัยใด อิทธิกรณระจับด้วยสัมมุขาริกรณ กับอมูพหริกรณ . . .

สมัยใด อิทธิกรณระจับด้วยสัมมุขาริกรณ กับปฎิญาตกรณะ . . .

สมัยใด อิทธิกรณระจับด้วยสัมมุขาริกรณ กับเขภยยสิกา . . .

สมัยใด อิทธิกรณระจับด้วยสัมมุขาริกรณ กับตัสสปายสิกา . . .

สมัยใด อิทธิกรณระจับด้วยสัมมุขาริกรณ กับตินวัตถารกะ สมัยนั้น ตินวัตถารกะมี ในที่ใด สัมมุขาริกรณมีในที่นั้น สัมมุขาริกรณมีในที่ใด ตินวัตถารกะ มีในที่นั้น แต่ในที่นั้น ไม่ มีสติวินัย อมูพหริกรณ ปฎิญาตกรณะ เขภยยสิกา และตัสสปายสิกา.

ว่าด้วยสมณะรวมกัน

[๑๐๖๐] ถามว่า ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณ กิติ สติวินัยกิติ รวมกันหรือแยก กัน และนักปราชญ์ พึงได้เพื่อยกย้ายบัญญัติธรรมเหล่านี้ ทำให้ต่างกัน หรือ?

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ อมูพหริกรณกิติ . . .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ ปฎิญาตกรณะกิติ . . .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ เขภยยสิกา กิติ . . .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ ตัสสปายสิกา กิติ . . .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ ตินวัตถารกะกิติ รวมกันหรือแยกกัน และนัก ปราชญ์ พึงได้เพื่อยกย้ายบัญญัติธรรมเหล่านี้ ทำให้ต่างกัน หรือ?

ตอบว่า ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ สติวินัยกิติ รวมกันไม่แยกกัน และ

นักปราชญ์ไม่ได้เพื่อยกย้ายบัญญัติธรรมเหล่านี้ ทำให้ต่างกัน.

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ อมูพหริกรณกิติ . . .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ ปฎิญาตกรณะกิติ . . .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ เขภยยสิกา กิติ . . .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ ตัสสปายสิกา กิติ . . .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริกรณกิติ ตินวัตถารกะกิติ รวมกันไม่แยกกัน และ นักปราชญ์ไม่ได้เพื่อยกย้ายบัญญัติธรรมเหล่านี้ ทำให้ต่างกัน.

ว่าด้วยนิทานเป็นต้นแห่งสมณะ ๗

[๑๐๖๑] ถามว่า สัมมุขาริกรณ มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็น ชาติ? มีอะไรเป็นแดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

สติวินัย มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไรเป็น แดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

อมูพหริกรณ มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไร เป็นแดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

ปฎิญาตกรณะ มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไร

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริณียกัถิ ตินวัตถการกะกัถิ มีอรรถต่างกัน มีพยัญชนะ
ต่างกัน หรือมีอรรถอย่างเดียวกัน ต่างกันแต่พยัญชนะ?

ตอบว่า ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริณียกัถิ สติวินียกัถิ มีอรรถและพยัญชนะต่างกัน .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริณียกัถิ อมูพหวินียกัถิ มีอรรถและพยัญชนะต่างกัน .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริณียกัถิ ปฎิญาตการณะกัถิ มีอรรถและพยัญชนะต่างกัน .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริณียกัถิ เขภยยสิกาภิถิ มีอรรถและพยัญชนะต่างกัน .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริณียกัถิ ตัสสปาปิยสิกาภิถิ มีอรรถและพยัญชนะต่างกัน .

ธรรมเหล่านี้ คือ สัมมุขาริณียกัถิ ตินวัตถการกะกัถิ มีอรรถและพยัญชนะต่างกัน .

ว่าด้วยวิวาทาธิกรณ

[๑๐๖๔] วิวาทเป็นวิวาทาธิกรณ วิวาทไม่เป็นอธิกรณ อธิกรณไม่เป็นวิวาท เป็น
อธิกรณด้วย เป็นวิวาทด้วย บางทีวิวาทเป็นวิวาทาธิกรณ บางทีวิวาทไม่เป็นอธิกรณ บางที
อธิกรณไม่เป็นวิวาท บางทีเป็นอธิกรณด้วย เป็นวิวาทด้วย .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร วิวาทเป็นวิวาทาธิกรณ?

ภิกษุทั้งหลายในพระธรรมวินัยนี้ วิวาทกันว่า

นี่เป็นธรรม นี่ไม่เป็นธรรม

นี่เป็นวินัย นี่ไม่เป็นวินัย

นี่พระตถาคตตรัสภายิตไว้ นี่พระตถาคตไม่ได้ตรัสภายิตไว้

นี่พระตถาคตทรงประพฤติมา นี่พระตถาคตไม่ได้ทรงประพฤติมา

นี่พระตถาคตทรงบัญญัติไว้ นี่พระตถาคตไม่ได้ทรงบัญญัติไว้

นี่เป็นอาบัติ นี่ไม่เป็นอาบัติ

นี่เป็นอาบัติเบา นี่เป็นอาบัติหนัก

นี่เป็นอาบัติมีส่วนเหลือ นี่เป็นอาบัติหาส่วนเหลือมิได้

นี่เป็นอาบัติชวหายาบ นี่เป็นอาบัติไม่ชวหายาบ

ความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแก่งแย่ง ความวิวาท การกล่าวต่างกัน การ
กล่าวโดยประการอื่น การพูดเพื่อความกลัดกลุ้มใจ ความหมายมั่นในเรื่องนั้นอันใด นี่วิวาท
เป็นวิวาทาธิกรณ

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร วิวาท ไม่เป็นอธิกรณ

มารดาทะเลาะกับบุตรบ้าง บุตรทะเลาะกับมารดาบ้าง

บิดาทะเลาะกับบุตรบ้าง บุตรทะเลาะกับบิดาบ้าง

พี่ชายทะเลาะกับน้องชายบ้าง พี่ชายทะเลาะกับน้องหญิงบ้าง

น้องหญิงทะเลาะกับพี่ชายบ้าง เพื่อนทะเลาะกับเพื่อนบ้าง

นี่วิวาท ไม่เป็นอธิกรณ

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร อธิกรณ ไม่เป็นวิวาท

อนูวาทาธิกรณ อาปัตตาธิกรณ กิจจาธิกรณ นี่อธิกรณไม่เป็นวิวาท .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร เป็นอธิกรณด้วย เป็นวิวาทด้วย วิวาทาธิกรณ เป็นอธิกรณ
ด้วย เป็นวิวาทด้วย .

ว่าด้วยอนูวาทาธิกรณ

[๑๐๖๕] การโจทเป็นอนูวาทาธิกรณ การโจทไม่เป็นอธิกรณ อธิกรณไม่เป็นการโจท
เป็นอธิกรณด้วย เป็นการโจทด้วย บางทีการโจทเป็นอนูวาทาธิกรณ บางทีการโจทไม่
เป็นอธิกรณ บางทีอธิกรณไม่เป็นการโจท บางทีเป็นอธิกรณด้วยเป็นการโจทด้วย .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร การโจทเป็นอนูวาทาธิกรณ?

ภิกษุทั้งหลายในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมโจทภิกษุ ด้วยศีลวิบัติ อาจารย์วิบัติ ติฎฐิวิบัติ
หรืออาชวีวิบัติ การโจท การกล่าวหา การฟ้องร้อง การประท้วง ความเป็นผู้คล้อยตาม การทำ
ความอวดสาเหโจท การตามเพิ่มกำลังให้ ในเรื่องนั้น อันใด นี่การโจท เป็นอนูวาทาธิกรณ .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร การโจท ไม่เป็นอธิกรณ?

มารดาฟ้องบุตรบ้าง บุตรฟ้องมารดาบ้าง บิดาฟ้องบุตรบ้าง บุตรฟ้องบิดาบ้าง พี่ชาย
ฟ้องน้องชายบ้าง พี่ชายฟ้องน้องหญิงบ้าง น้องหญิงฟ้องพี่ชายบ้าง เพื่อนฟ้องเพื่อนบ้าง นี่การ
โจทไม่เป็นการอธิกรณ

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร อธิกรณไม่เป็นการโจท?

อาปัตตาธิกรณ กิจจาธิกรณ วิวาทาธิกรณ นี่อธิกรณไม่เป็นการโจท .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร เป็นอธิกรณด้วย เป็นการโจทด้วย? อนูวาทาธิกรณ เป็น
อธิกรณด้วย เป็นการโจทด้วย .

ว่าด้วยอาปัตตาธิกรณ

[๑๐๖๖] อาบัติเป็นอาปัตตาธิกรณ อาบัติไม่เป็นอธิกรณ อธิกรณไม่เป็นอาบัติ เป็น
อธิกรณด้วย เป็นอาบัติด้วย บางทีอาบัติเป็นอาปัตตาธิกรณ บางทีอาบัติไม่
เป็นอธิกรณ บางที
อธิกรณไม่เป็นอาบัติ บางทีเป็นอธิกรณด้วยเป็นอาปัตตาธิกรณ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร อาบัติเป็นอาบัติตาริกรรม?

กองอาบัติทั้ง ๕ เป็นอาบัติตาริกรรม กองอาบัติทั้ง ๗ เป็นอาบัติตาริกรรม นี้อาบัติเป็นอาบัติตาริกรรม .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร อาบัติไม่เป็นอิริกรรม?

โสดาบัติ สมาบัติ นี้อาบัติไม่เป็นอิริกรรม .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร อิริกรรมไม่เป็นอาบัติ?

กิจจาริกรรม วิวาหาธิกรรม อนุวาหาธิกรรม นี้อิริกรรมไม่เป็นอาบัติ .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร เป็นอิริกรรมด้วย เป็นอาบัติด้วย? อาบัติตาริกรรม เป็นอิริกรรมด้วย เป็นอาบัติด้วย .

ว่าด้วยกิจจาริกรรม

[๑๐๖๓] กิจเป็นกิจจาริกรรม กิจไม่เป็นอิริกรรม อิริกรรมไม่เป็นกิจ เป็นกิจด้วย เป็นอิริกรรมด้วย บางทีกิจเป็นกิจจาริกรรม บางทีกิจไม่เป็นอิริกรรม บางทีอิริกรรมไม่เป็นกิจ บางทีเป็นอิริกรรมด้วย เป็นกิจด้วย .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร กิจเป็นกิจจาริกรรม?

ความมีแห่งกิจ ความมีแห่งกรรมนิยะของสงฆ์อันใด คือ อปโลกนกรรม ญัตติกรรม ญัตติหุตติกรรม ญัตติจตตถกรรม นี้กิจเป็นกิจจาริกรรม .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร กิจไม่เป็นอิริกรรม?

กิจที่พึงทำแก่พระอาจารย์ กิจที่พึงทำแก่พระอุปัชฌาย์ กิจที่พึงทำแก่ภิกษุปุณอุปัชฌาย์ กิจที่พึงทำแก่ภิกษุปุณอาจารย์ นี้กิจไม่เป็นอิริกรรม .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร อิริกรรมไม่เป็นกิจ?

วิวาหาธิกรรม อนุวาหาธิกรรม อาบัติตาริกรรม นี้อิริกรรมไม่เป็นกิจ .

ในข้อเหล่านั้น อย่างไร เป็นอิริกรรมด้วย เป็นกิจด้วย?

กิจจาริกรรม เป็นอิริกรรมด้วย เป็นกิจด้วย .

อิริกรรมเภท จบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๑๐๖๔] อิริกรรม ๑ การพิน ๑ อากา ๑ บุคคล ๑ นีทาน ๑ เหตุ ๑ ปัจจัย ๑ มูล ๑ สมภูฐาน ๑ เป็นอาบัติ ๑ มีอิริกรรม ๑ ในที่ใด ๑ แยกกัน ๑ นีทาน ๑ เหตุ ๑ ปัจจัย ๑ มูล ๑ สมภูฐาน ๑ พยัญชนะ ๑ วิวาห ๑ อิริกรรม ๑ ตามที่กล่าวนี้ จัดลงในประเภทอิริกรรม ด้วยประการฉะนี้แล .

หัวข้อประจำเรื่อง จบ

คาถาสังคณิกะอีกนัยหนึ่ง

เรื่องโจทเป็นต้น

[๑๐๖๕] ท่านพระอุบาลีทูลถามว่า การโจทเพื่อประสงค์อะไร? การสอบสวนเพื่อเหตุอะไร? สงฆ์เพื่อประโยชน์อะไร? ส่วนการลงมติเพื่อเหตุอะไร?

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า การโจทเพื่อประสงค์ให้ระลึกถึงความผิด . การสอบสวนเพื่อประสงค์จะข่ม สงฆ์เพื่อประโยชน์ให้ช่วยกันพิจารณา ส่วนการลงมติ เพื่อให้การวินิจฉัยแต่ละเรื่องเสร็จสิ้นไป .

เธออย่าตวนพูด อย่าพูดเสียงดัดัน อย่ายั่วความโกรธ ถ้าเธอเป็นผู้วินิจฉัยอิริกรรม อย่าพูดโดยผลนผลัน อย่ากล่าวถ้อยคำชวนวิวาห ไม่กอปรด้วยประโยชน์ วัตรคือการซักถาม อนโลมแก่สิกขาบทอันพระ-พุทธเจ้าผู้เฉียบแหลม มีพระปัญญาทรงวางไว้ ตรัสไว้ดีแล้ว ในพระสูตรอุกโตวิภังค์ ในพระวินัย คือ ชั้นธกะ ในอนโลม คือ บริวาร ในพระบัญญัติ คือ วินัยปิฎก และในอนโลมิกะ คือ มหาประเทศ เธอจงพิจารณา วัตรคือการซักถามนั้น อย่าให้เสียคติที่เป็นไปในสัมปรายภาพ เธอผู้เฝ้าหาประโยชน์แก่อกุล จงซักถามถ้อยคำที่กอปรด้วยประโยชน์ โดยกาล ส่วนวนที่กล่าวโดยผลนผลันของจำเลย และโจทก์ เธออย่าฟังเชื่อถือ โจทก์ฟ้องว่าต้องอาบัติ แต่จำเลยปฏิเสธว่า ไม่ได้ต้องอาบัติ เธอต้องสอบสวนทั้งสองฝ่าย ฟังปฏิบัติตามคำรับสารภาพ และถ้อยคำสำนวน คำรับสารภาพ เรากล่าวไว้ในหมุภิกษุขัลลชชี แต่ข้อนั้น ไม่มีในหมุภิกษุขัลลชชี หนึ่ง ภิกษุขัลลชชีพูดมาก เธอฟังปฏิบัติตามถ้อยคำสำนวน ดังกล่าวแล้ว .

อิลลชชีบุคคล

[๑๐๖๖] อ. อิลลชชีเป็นคนเช่นไร คำรับสารภาพของผู้ใดฟังไม่ขึ้น ข้าพระพุทธเจ้าทูลถามพระองค์ถึงข้อนั้น คนเช่นไร พระองค์ตรัสเรียกว่าอิลลชชีบุคคล?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

พ. ผู้ที่แกเล้งต้องอาบัติ ปกปิดอาบัติ และถึงอคติ คนเช่นนี้
เราเรียกว่า อลัชชบุคคล .

ลัชชบุคคล

[๑๐๓๑] อ. จริง พระพุทธเจ้าข้า แม้ข้าพระพุทธเจ้าก็ทราบแล้วว่าคน
เช่นนี้ เป็นอลัชชบุคคล แต่ข้าพระพุทธเจ้าทูลถามพระองค์ถึงข้ออื่น คน
เช่นไร พระองค์ตรัสเรียกว่า ลัชชบุคคล?

พ. ผู้ที่ไม่แกเล้งต้องอาบัติ ไม่ปกปิดอาบัติ ไม่ถึงอคติ คนเช่นนี้
เราเรียกว่า ลัชชบุคคล .

บุคคลผู้ใจทกไม่เป็นธรรม

[๑๐๓๒] อ. จริง พระพุทธเจ้าข้า แม้ข้าพระพุทธเจ้าก็ทราบแล้วว่า คน
เช่นนี้ตรัสเรียกว่า ลัชชบุคคล แต่ข้าพระพุทธเจ้าทูลถามพระองค์ถึงผู้อื่น
คนเช่นไรตรัสเรียกว่า ผู้ใจทกไม่เป็นธรรม?

พ. ภิกษุใจทกโดยกาลไม่ควร ๑ ใจทกด้วยเรื่องไม่เป็นจริง ๑ ใจ
ทกด้วยคำหยาบ ๑ ใจทกด้วยคำไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ๑ มุ่งร้ายใจ ไม่มี
เมตตาจิตใจทก ๑ คนเช่นนี้ เราเรียกว่า ผู้ใจทกไม่เป็นธรรม .

บุคคลผู้ใจทกเป็นธรรม

[๑๐๓๓] อ. จริง พระพุทธเจ้าข้า แม้ข้าพระพุทธเจ้าก็ทราบแล้วว่า คน
เช่นนี้ตรัสเรียกว่า ผู้ใจทกไม่เป็นธรรม แต่ข้าพระพุทธเจ้า ทูลถามพระองค์
ถึงข้ออื่น คนเช่นไรตรัสเรียกว่าผู้ใจทกเป็นธรรม?

พ. ภิกษุใจทกโดยกาล ๑ ใจทกด้วยเรื่องจริง ๑ ใจทกด้วยคำสุภาพ
๑ ใจทกด้วยคำประกอบด้วยประโยชน์ ๑ มีเมตตาจิตใจทก ไม่มุ่งร้ายใจ ๑
คนเช่นนี้เราเรียกว่า ผู้ใจทกเป็นธรรม .

คนใจทกผู้โง่เขลา

[๑๐๓๔] อ. จริง พระพุทธเจ้าข้า แม้ข้าพระพุทธเจ้าก็ทราบแล้วว่า
บุคคลเช่นนี้ ตรัสเรียกว่า ผู้ใจทกเป็นธรรม แต่ข้าพระพุทธเจ้า ทูลถาม
พระองค์ถึงข้ออื่น คนเช่นไร ตรัสเรียกว่าใจทกผู้โง่เขลา?

พ. บุคคลไม่รู้คำต้นและคำหลัง ๑ ไม่ฉลาดในคำต้นและคำหลัง
๑ ไม่รู้ทางแห่งถ้อยคำอันต่อเนื่องกัน ๑ ไม่ฉลาดต่อทางแห่งถ้อยคำอัน
ต่อเนื่องกัน ๑ คนเช่นนี้เราเรียกว่า ใจทกผู้โง่เขลา .

คนใจทกผู้ฉลาด

[๑๐๓๕] อ. จริง พระพุทธเจ้าข้า แม้ข้าพระพุทธเจ้าก็ทราบแล้วว่า คน
เช่นนี้ตรัสเรียกว่า ใจทกผู้โง่เขลา แต่ข้าพระพุทธเจ้าทูลถามพระองค์ถึงข้ออื่น
คนเช่นไร ตรัสเรียก ใจทกผู้ฉลาด?

พ. บุคคลรู้คำต้นและคำหลัง ๑ ฉลาดในคำต้นและคำหลัง ๑
รู้ทางแห่งถ้อยคำอันต่อเนื่องกัน ๑ ฉลาดต่อทางแห่งถ้อยคำอันต่อเนื่องกัน
๑ คนเช่นนี้เราเรียกว่า ใจทกผู้ฉลาด .

การใจทก

[๑๐๓๖] อ. จริง พระพุทธเจ้าข้า แม้ข้าพระพุทธเจ้าก็ทราบแล้วว่า คน
เช่นนี้ ตรัสเรียกว่า ใจทกผู้ฉลาด แต่ข้าพระพุทธเจ้าขอทูลถามพระองค์
ถึงข้ออื่น อย่างไร พระองค์ตรัสว่าเรียกว่าการใจทก?

พ. เพราะเหตุที่ใจทกด้วยศีลวิบัติ ๑ อาจารย์วิบัติ ๑ ทิฏฐิวิบัติ ๑
และแม้ด้วยอาชีวิวิบัติ ๑ ฉะนั้น เราจึงเรียกว่าการใจทก .

คาถาสังคมณะอีกนัยหนึ่ง จบ

โจทนาถันท์

ข้อซักถามของภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์

[๑๐๓๗] ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงถามโจทกว่า ผู้มีอายุ ข้อที่ท่านโจทกภิกษุรูปนี้นั้น
โจทกเพราะเรื่องอะไร ท่านโจทกด้วยศีลวิบัติ อาจารย์วิบัติ หรือโจทกด้วยทิฏฐิวิบัติ? ถ้าโจทกนั้น
ตอบอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าโจทกด้วยศีลวิบัติ โจทกด้วยอาจารย์วิบัติ หรือว่าข้าพเจ้าโจทกด้วยทิฏฐิวิบัติ .
ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงซักถามโจทก อย่างนี้ว่า ท่านรู้ศีลวิบัติ อาจารย์วิบัติ ทิฏฐิวิบัติ หรือ?
ถ้าโจทกตอบอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ข้าพเจ้ารู้ศีลวิบัติ รู้อาจารย์วิบัติ รู้ทิฏฐิวิบัติ . ภิกษุผู้วินิจฉัย
อธิกรณ์พึงซักถามโจทกอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ก็ศีลวิบัติเป็นไฉน อาจารย์วิบัติเป็นไฉน ทิฏฐิวิบัติ
เป็นไฉน? ถ้าโจทกตอบอย่างนี้ว่า ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ นี้จัดเป็นศีลวิบัติ ฤทธัจจัย
ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนิยะ ทุกกฎ ทุพภาสิต นี้เป็นอาจารย์วิบัติ มิจฉาทิฏฐิ อันตคาหิกทิฏฐิ
นี้เป็นทิฏฐิวิบัติ .

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงซักถามโจทกอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ข้อที่ท่านโจทกภิกษุรูปนี้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

นั่น โจทด้วยเรื่องทีเห็น ด้วยเรื่องทีได้ยินได้ฟัง หรือด้วยเรื่องทีรังเกียจ? ถ้าโจททตอบอย่างนี้ ว่า ข้าพเจ้าโจทด้วยเรื่องทีเห็น โจทด้วยเรื่องทีได้ยินได้ฟัง หรือว่าข้าพเจ้าโจทด้วยเรื่องทีรังเกียจ .

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ ฟังซักถามโจททต่อไปว่า ผู้มีอายุ ข้อทีท่านโจทภิกษุรูปนี้ ด้วยเรื่องทีเห็นนั้น ท่านเห็นอะไร? เห็นอย่างไร? เห็นเมื่อไร? เห็นทีไหน? ท่านเห็นภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติปาราชิก หรือท่านเห็นภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ถลลัจฉัย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนียะ ทุกกฎ หรือ? ท่านอยู่ที่ไหน? และภิกษุรูปนี้อยูทีไหน? ท่านทำอะไรอยู่? ภิกษุรูปนี้ทำอะไรอยู่?

ถ้าโจททตอบอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ข้าพเจ้ามิได้โจทภิกษุรูปนี้ด้วยเรื่องทีเห็น แต่ว่า ข้าพเจ้าโจทด้วยเรื่องทีได้ยินได้ฟัง . ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ ฟังซักถามอย่างนี้ว่า ข้อทีท่านโจทภิกษุรูปนี้ ด้วยเรื่องทีได้ยินได้ฟังนั้น ท่านได้ยินได้ฟังอะไร? ได้ยินได้ฟังว่าอย่างไร? ได้ยินได้ฟังเมื่อไร? ท่านได้ยินได้ฟังทีไหน? ท่านได้ยินได้ฟังว่าภิกษุนี้ ต้องอาบัติปาราชิก หรือ ท่านได้ยินได้ฟังว่าภิกษุนี้ ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ถลลัจฉัย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนียะ ทุกกฎ ทุพภาสิต หรือ? ท่านได้ยินได้ฟังต่อภิกษุ หรือ ได้ยินได้ฟังต่อภิกษุณี สิกขมานา สามเณร สามเณรี อุบาสก อุบาสิกา พระราชา ราชมหาอำมาตย์ เติยรถีย์ สวากของติยรถีย์ หรือ?

ถ้าโจททตอบอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ข้าพเจ้ามิได้โจทภิกษุรูปนี้ด้วยเรื่องทีได้ยินได้ฟัง แต่ ข้าพเจ้าโจทด้วยเรื่องทีรังเกียจ .

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ ฟังซักถามโจททอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ข้อทีท่านโจทภิกษุรูปนี้ ด้วยเรื่องทีรังเกียจนั้น ท่านรังเกียจอะไร? รังเกียจว่าอย่างไร? รังเกียจเมื่อไร? รังเกียจทีไหน? ท่านรังเกียจว่าภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติปาราชิก หรือท่านรังเกียจว่าภิกษุรูปนี้ ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ถลลัจฉัย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนียะ ทุกกฎ ทุพภาสิต หรือ? ท่านได้ยินได้ฟังต่อภิกษุจึงรังเกียจ หรือ ท่านได้ยินได้ฟังต่อภิกษุณี สิกขมานา สามเณร สามเณรี อุบาสก อุบาสิกา พระราชา ราชมหาอำมาตย์ เติยรถีย์ สวากของติยรถีย์แล้วรังเกียจ หรือ?

เปรียบเทียบอธิกรณ์

[๑๐๓๘] เรื่องทีเห็นสมด้วยเรื่องทีเห็น เรื่องทีเห็นเทียบกันได้กับเรื่องทีเห็น แต่บุคคลนั้นไม่ยอมรับ เพราะอาศัยการเห็นบุคคลนั้น ถูกรังเกียจโดยไม่มีมูล ฟังปรับอาบัติตามปฏิญญา ฟังทำอุโบสถกับบุคคลนั้น . เรื่องทีได้ยินได้ฟังสมด้วยเรื่องทีได้ยินได้ฟัง เรื่องทีได้ยินได้ฟังเทียบกันได้กับเรื่องทีได้ยินได้ฟัง แต่บุคคลนั้นไม่ยอมรับเพราะอาศัยการได้ยินได้ฟัง บุคคลนั้นถูกรังเกียจโดยไม่มีมูล ฟังปรับอาบัติตามปฏิญญา ฟังทำอุโบสถกับบุคคลนั้น . เรื่องทีได้ทราบสมด้วยเรื่องทีได้ทราบ เรื่องทีได้ทราบเทียบกันได้กับเรื่องทีได้ทราบ แต่บุคคลนั้นไม่ยอมรับเพราะอาศัยการได้ทราบ บุคคลนั้นถูกรังเกียจโดยไม่มีมูล ฟังปรับอาบัติตามปฏิญญา ฟังทำอุโบสถกับบุคคลนั้น เกิด .

ว่าด้วยเบื้องต้นของการโจทเป็นต้น

[๑๐๓๙] ถามว่า การโจท มีอะไรเป็นเบื้องต้น มีอะไรเป็นท่ามกลาง มีอะไรเป็นที่สุด?

ตอบว่า การโจท มีขอโอกาสเป็นเบื้องต้น มีการทำเป็นท่ามกลาง มีการระงับเป็น

ที่สุด .

ถ. การโจท มีมูลเท่าไร? มีวัตถุเท่าไร? มีภูมิเท่าไร? โจทด้วยอาการเท่าไร?

ต. การโจท มีมูล ๒ มีวัตถุ ๓ มีภูมิ ๕ โจทด้วยอาการ ๒ อย่าง .

ถ. การโจทมีมูล ๒ เป็นไฉน?

ต. การโจท มีมูล ๑ การโจทไม่มีมูล ๑ นี้การโจทมีมูล ๒ .

ถ. การโจท มีวัตถุ ๓ เป็นไฉน?

ต. เรื่องทีเห็น ๑ เรื่องทีได้ยินได้ฟัง ๑ เรื่องทีรังเกียจ ๑ นี้การโจทมีวัตถุ ๓ .

ถ. การโจท มีภูมิ ๕ เป็นไฉน?

ต. จักพูดโดยกาลอันควร จักไม่พูดโดยกาลไม่ควร ๑ จักพูดด้วยคำจริง จักไม่พูดด้วยคำไม่จริง ๑ จักพูดด้วยคำสุภาพ จักไม่พูดด้วยคำหยาบ ๑ จักพูดด้วยคำประกอบด้วยประโยชน์ จักไม่พูดด้วยคำไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ๑ จักมีเมตตาจิตพูด จักไม่มุ่งร้ายพูด ๑ นี้การโจทมีภูมิ ๕ .

ถ. โจทด้วยอาการ ๒ อย่าง เป็นไฉน

ต. โจทด้วยกายหรือโจทด้วยวาจา นี้โจทด้วยอาการ ๒ อย่าง .

ข้อปฏิบัติของโจททและจำเลยเป็นต้น

[๑๐๔๐] โจททควรปฏิบัติอย่างไร? จำเลยควรปฏิบัติอย่างไร? สงฆ์ควรปฏิบัติอย่างไร? ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ควรปฏิบัติอย่างไร?

ถามว่า โจทท ควรปฏิบัติอย่างไร?

ตอบว่า โจททพึงตั้งอยู่ในธรรม ๕ อย่างแล้วจึงโจทผู้อื่น คือ จักพูดโดยกาลอันควร

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

จักไม่พูดโดยกาลไม่ควร ๑ จักพูดด้วยคำจริง จักไม่พูดด้วยคำไม่จริง ๑ จักพูดด้วยคำสุภาพ
จักไม่พูดด้วยคำหยาบ ๑ จักพูดด้วยคำประกอบด้วยประโยชน์ จักไม่พูดด้วยคำไม่ประกอบด้วย
ประโยชน์ ๑ จักมีเมตตาจิตพูด จักไม่มุ่งร้ายพูด ๑ โจทก์ควรปฏิบัติอย่างนี้ .

ก. จำเลย ควรปฏิบัติอย่างไร?

ต. จำเลย พึงตั้งอยู่ในธรรม ๒ ประการ คือ ในความสัตย์ ๑ ในความไม่ขุ่นเคือง

๑ จำเลยควรปฏิบัติอย่างนี้ .

ก. สงฆ์ ควรปฏิบัติอย่างไร

ต. สงฆ์พึงรู้ค่าที่เข้าประเด็นและไม่เข้าประเด็น สงฆ์ควรปฏิบัติอย่างนี้ .

ก. ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ ควรปฏิบัติอย่างไร?

ต. ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงระงับอธิกรณ์นั้น โดยประการที่อธิกรณ์นั้น จะระงับ
โดยธรรม โดยวินัย โดยสัตตกาศณ . ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ ควรปฏิบัติอย่างนี้ .

ว่าด้วยอุโบสถเป็นต้น

[๑๐๘๑] ถ้ามว่า อุโบสถเพื่อประโยชน์อะไร? ปวารณาเพื่อเหตุอะไร? ปรีวาร
เพื่อประโยชน์อะไร? การชกเข้าหาอาบัติเดิมเพื่อเหตุอะไร? มานัตเพื่อ
ประโยชน์อะไร? อัมภานเพื่อเหตุอะไร?

ตอบว่า อุโบสถเพื่อประโยชน์แก่ความพร้อมเพรียง . ปวารณา
เพื่อประโยชน์แก่ความหมดจด . ปรีวารเพื่อประโยชน์แก่มานัต . การชก
เข้าหาอาบัติเดิมเพื่อประโยชน์แก่นิคคหะ . มานัตเพื่อประโยชน์แก่อัมภาน .
อัมภานเพื่อประโยชน์แก่ความหมดจด . ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์มีปัญญาทราม
โง่งมา และไม่มีคารพในสิกขา บริภาษพระเถระทั้งหลาย เพราะ
จันทรคติ ไทสาคติ ฤกษาคติ โมหาคติ เป็นผู้ขุดตน กำจัดอินทรีย์แล้ว
เพราะกายแตกยอมเข้าถึงนรก . ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ไม่พึงเห็นแก่อามิส
และไม่พึงเห็นแก่บุคคล ควรเว้นสองอย่างนั้นแล้ว ทำตามที่เป็นธรรม .
โจทก์เป็นผู้มกโกธร มกถือโกธร ตรีราย แสร้งกล่าวบริภาษ ย่อมปลุก
อนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์กระซิบใกล้หูคอยจับผิด ยังการวินิจฉัยให้บกพร่อง เสพ
ทางผิด ย่อมปลุกอนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ฟ้องโดยกาลอันไม่ควร ฟ้องด้วยคำไม่จริง ฟ้องด้วยคำ
หยาบ ฟ้องด้วยคำไม่ประกอบด้วยประโยชน์ มุ่งร้ายฟ้อง ไม่มีเมตตาจิต
ฟ้อง ปลุกอนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้ธรรมและอธรรม ไม่ฉลาดในธรรมและอธรรม ปลุก
อนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้วินัยและอนินัย ไม่ฉลาดในวินัยและอนินัย ปลุกอนาบัติ
ว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงภาษิตแล้วและมีได้ทรงภาษิต ไม่
ฉลาดในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงภาษิตแล้วและไม่ได้ภาษิต ปลุกอนาบัติว่า
อาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงประพฤติและไม่ได้ทรงประพฤติ
ไม่ฉลาดในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงประพฤติและไม่ได้ทรงประพฤติ ปลุก
อนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน . โจทก์ไม่รู้สิ่งที่ทรง
บัญญัติและไม่ได้ทรงบัญญัติ ไม่ฉลาดในสิ่งที่ทรงบัญญัติและไม่ได้ทรง
บัญญัติ ปลุกอนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้อาบัติและอนาบัติ ไม่ฉลาดในอาบัติและอนาบัติ ปลุก
อนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน . โจทก์ไม่รู้อาบัติเบา
และอาบัติหนัก ไม่ฉลาดในอาบัติเบาและอาบัติหนัก ปลุกอนาบัติว่าอาบัติ
โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ไม่ฉลาด
ในอาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ ปลุกอนาบัติว่าอาบัติ
โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ไม่ฉลาดในอาบัติ
ชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ ปลุกอนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้น
ชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้คำตันและคำหลัง ไม่ฉลาดต่อคำตันและคำหลัง ปลุก
อนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตน .

โจทก์ไม่รู้ทางถ้อยคำอันต่อเนื่องกัน ไม่ฉลาดต่อทางถ้อยคำอัน
ต่อเนื่องกัน ปลุกอนาบัติว่าอาบัติ โจทก์เช่นนั้นชื่อว่ายอมเผาตนแล .

โจทนาถักฆ์ จบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๑๐๕๒] คำสั่งสอน การโจท ผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ เบื้องต้น มุลอุโบสถ คติตั้งอยู่ในโจทนาถักฆ์แล .

อุพสงคราม

ข้อปฏิบัติของภิกษุผู้เข้าสงคราม

[๑๐๕๓] อันภิกษุผู้เข้าสงครามเมื่อเข้าหาสงฆ์พึงเป็นผู้มีจิตยาเกรง มีจิตเสมอด้วยผ้าเช็ดอวลี เข้าหาสงฆ์ พึงเป็นผู้รู้จักที่นั้ง รู้จักการนั้ง ไม่เบียดภิกษุผู้เถระ ไม่ห้ามภิกษุผู้อ่อนกว่าด้วยอาสนะ พึงนั่งอาสนะตามสมควร ไม่พึงพูดเรื่องต่างๆ ไม่พึงพูดเรื่องตริจฉานกถา พึงกล่าวธรรมเอง หรือพึงเชื่อเชิญภิกษุรูปอื่น ไม่พึงดูหมิ่นอริยคุณนิภาพ .

อันภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ที่สงฆ์อนุมัติแล้ว มีประสงค์จะวินิจฉัยอธิกรณ์ ไม่พึงถามถึงอุปัชฌาย์ ไม่พึงถามถึงอาจารย์ ไม่พึงถามถึงสังฆวิหาริก ไม่พึงถามถึงอันเตวาสิก ไม่พึงถามถึงภิกษุอนุปัชฌาย์ ไม่พึงถามถึงภิกษุอนุอาจารย์ ไม่พึงถามถึงชาติ ไม่พึงถามถึงชื่อ ไม่พึงถามถึงโคตร ไม่พึงถามถึงอาคม ไม่พึงถามถึงตระกูลประเทศ ไม่พึงถามถึงชาติภูมิ . เพราะเหตุไร? เพราะความรักหรือความชิงจะพึงมีในบุคคลนั้น เมื่อมีความรักหรือความชิง พึงลำเอียงเพราะความชอบบ้าง พึงลำเอียงเพราะความชิงบ้าง พึงลำเอียงเพราะความหลงบ้าง พึงลำเอียงเพราะความกลัวบ้าง .

ข้อปฏิบัติของภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์

อันภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ที่สงฆ์อนุมัติแล้ว มีประสงค์จะวินิจฉัยอธิกรณ์ พึงเป็นผู้หนักในสงฆ์ ไม่พึงเป็นผู้หนักในบุคคล พึงเป็นผู้หนักในพระสังฆธรรม ไม่พึงเป็นผู้หนักในอำมิส พึงเป็นผู้ไปตามอำนาจแห่งคติ ไม่พึงเป็นผู้เห็นแก่บริษัท พึงวินิจฉัยโดยกาลอันควร ไม่พึงวินิจฉัยโดยกาลไม่ควร พึงวินิจฉัยด้วยคำจริง ไม่พึงวินิจฉัยด้วยคำไม่จริง พึงวินิจฉัยด้วยคำสุภาพ ไม่พึงวินิจฉัยด้วยคำหยาบ พึงวินิจฉัยด้วยคำประกอบด้วยประโยชน์ ไม่พึงวินิจฉัยด้วยคำไม่ประกอบด้วยประโยชน์ พึงเป็นผู้มีเมตตาจิตวินิจฉัย ไม่พึงเป็นผู้มั่งร้ายวินิจฉัย ไม่พึงเป็นผู้กระชับที่หู ไม่พึงคอยจับผิด ไม่พึงขยิบตา ไม่พึงเลิกคิ้ว ไม่พึงชะเง้อศีรษะ ไม่พึงทำการแห่งมือ ไม่พึงแสดงปลายนิ้วมือ พึงเป็นผู้รู้จักที่นั้ง พึงเป็นผู้รู้จักการนั้ง พึงนั่งบนอาสนะของตน ทอดตาชั่วแอก เฟ่งเนื้อความและไม่ลกลจากอาสนะ ไปข้างไหน ไม่พึงยังการวินิจฉัยให้บกพร่อง ไม่พึงเสพทางผิด ไม่พึงพูดส่ายคำ พึงเป็นผู้ไม่ริบดวง ไม่ผลุนผลัน ไม่ดุดัน เป็นผู้อดได้ต่อถ้อยคำ พึงเป็นผู้มีเมตตาจิต คิดเอ็นดูเพื่อประโยชน์ พึงเป็นผู้มีกรุณา ขานขวยเพื่อประโยชน์ พึงเป็นผู้ไม่พูดพลอย เป็นผู้พูดมีที่สอด พึงเป็นผู้ไม่ผูกเวร ไม่ขัดเคือง พึงรู้จักตน พึงรู้จักผู้อื่น พึงสังเกตโจทก์ พึงสังเกตจำเลย พึงกำหนดรู้ผู้โจทก์ไม่เป็นธรรม พึงกำหนดรู้ผู้ถูกโจทก์ไม่เป็นธรรม พึงกำหนดรู้ผู้ถูกโจทก์เป็นธรรม พึงกำหนดรู้ผู้ถูกโจทก์เป็นธรรม พึงกำหนดรู้ความอันสองฝ่ายกล่าวมิให้ตกหล่น ไม่แซมข้อความอันเขาไม่ได้กล่าว พึงจับบทพญญชนะ อันเข้าประเด็นไว้เป็นอย่างดีสอบสวนจำเลย แล้วพึงปรับตามคำรับสารภาพ โจทก์หรือจำเลยประหม่า พึงพูดเอาใจ เป็นผู้ฉลาด พึงพูดปลอบ เป็นผู้ดี พึงห้ามเสีย เป็นผู้ไม่สะอะอาดพึงตัดเสีย เป็นผู้ตรง พึงประพฤติต่อด้วยความอ่อนโยน ไม่พึงถึงฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ ภยากติ พึงวางตนเป็นกลาง ทั้งในธรรม ทั้งในบุคคล .

ก็แล ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ เมื่อวินิจฉัยอธิกรณ์ด้วยอาการ อย่างนี้ ชื่อว่าเป็นผู้ทำตามคำสั่งสอนของพระศาสดา เป็นที่รักที่ขบใจที่เคารพ ที่สรรเสริญ แห่งสพรหมจารีทั้งหลาย ผู้เป็นวิญญู .

ว่าด้วยประโยชน์แห่งสูตรเป็นต้น

[๑๐๕๔] สูตร เพื่อประโยชน์แก่การเทียบเคียง ข้ออุปมา เพื่อประโยชน์แก่การชี้ความ เนื้อความ เพื่อประโยชน์ทำให้เขาเข้าใจ การย้อนถาม เพื่อประโยชน์แก่ความดำรงอยู่ การขอโอกาส เพื่อประโยชน์แก่การโจท การโจท เพื่อประโยชน์แก่การให้จำเลยระลึกโทษ การให้ระลึก เพื่อประโยชน์แก่ความเป็นผู้มีถ้อยคำอันจะพึงกล่าว ความเป็นผู้มีถ้อยคำอันจะพึงกล่าว เพื่อประโยชน์แก่การกังวล การกังวลเพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัย การวินิจฉัย เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา การพิจารณาเพื่อประโยชน์แก่การถึงฐานะและมีฐานะ การถึงฐานะและมีฐานะ เพื่อประโยชน์ชมบุคคลผู้เก้อยาก เพื่อประโยชน์ยกย่องภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก สงฆ์เพื่อประโยชน์แก่การสอดส่องและรับรอง บุคคลที่สงฆ์อนุมัติแล้ว ตั้งอยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่ ตั้งอยู่ในตำแหน่งผู้ไม่แก่งกล่าวให้ผิด .

ประโยชน์แห่งวินัยเป็นต้น

วินัยเพื่อประโยชน์แก่ความสำรวม ความสำรวมเพื่อประโยชน์แก่ความไม่เดือดร้อน ความไม่เดือดร้อนเพื่อประโยชน์แก่ความปราโมทย์ ความปราโมทย์เพื่อประโยชน์แก่ความเปิด ความเปิดเพื่อประโยชน์แก่ปัสสัทธิ ปัสสัทธิเพื่อประโยชน์แก่ความสุข ความสุขเพื่อประโยชน์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
แกสมาธิ สมาธิเพื่อประโยชน์แกความรู้เห็นตามเป็นจริง ความรู้เห็นตามเป็นจริงเพื่อประโยชน์
แกความเบื่อหน่าย ความเบื่อหน่ายเพื่อประโยชน์แกความรู้สึกรอก ความสึกรอกเพื่อประโยชน์
แกวิมุตติ วิมุตติเพื่อประโยชน์แกวิมุตติญาณทัสสนะ วิมุตติญาณทัสสนะเพื่อประโยชน์แกความรู้
ดับสนิทหาปัจจัยมิได้ . การกล่าววินัยมีอนุปาทาปรินิพพานนั้นเป็นประโยชน์ การปริกษาวินัยมี
อนุปาทาปรินิพพานนั้นเป็นประโยชน์ เหตุมีอนุปาทาปรินิพพานนั้นเป็นประโยชน์ ความเงี่ย
โสตสดับมีอนุปาทาปรินิพพานนั้นเป็นประโยชน์ คือ ความพ้นวิเศษแห่งจิต เพราะไม่ยึดมั่น .

อนฺโยควัตถุ

[๑๐๘๕] เรอจพิจารณาวัตถุ คือ การซักถาม อนฺโลมแกลิกขาบท อัน
พระพุทธรเจ้าผู้เลียบแหลม มีพระปัญญา ทรงวางไว้ ตรัสไว้ดีแล้วอย่าให้
เสียคติที่เป็นไปในสัมปรายภพ .

ภิกษุใดไม่รู้ วิตถุ วิบัติ อาบัติ นินทาน คำตัน คำหลัง สิ่ง
ทำแล้ว และยังไม่ได้ทำโดยเสมอ และเป็นผู้ไม่เข้าใจอาการ ภิกษุผู้เช่น
นั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ไม่ควรเลือก .

อนึ่ง ภิกษุใดไม่รู้กรรม อธิกรณ์ และไม่เข้าใจสมณะ เป็นผู้
กำหนดชัดเคื่องและหลงยอมล่าเอียงเพราะกลัว เพราะหลง ไม่เข้าใจใน
สัญญาติ ไม่ฉลาดในการพินิจ เป็นผู้ได้พรรคพวก ไม่มีความละเอียด มีกรรม
ดำ ไม่เอื้อเฟื้อ ภิกษุผู้เช่นนั้นๆ แลพระผู้มีพระภาคตรัสว่า ไม่ควรเลือก .

ภิกษุใดรู้วิตถุ วิบัติ อาบัติ นินทาน คำตัน คำหลัง สิ่งที่ทำแล้ว
และยังไม่ได้ทำ โดยเสมอและเป็นผู้เข้าใจอาการ ภิกษุผู้เช่นนั้นๆ แล
พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ควรเลือก .

อนึ่ง ภิกษุใดรู้กรรม อธิกรณ์ และเข้าใจสมณะ เป็นผู้ไม่กำหนด
ไม่ชัดเคื่อง และไม่หลง ไม่ล่าเอียง เพราะกลัว เพราะหลง เข้าใจใน
สัญญาติ ฉลาดในการพินิจ เป็นผู้ได้พรรคพวก มีความละเอียด มีกรรม
ขาว มีความเคารพ ภิกษุผู้เช่นนั้นๆ แล พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ควร
เลือก .

จูปฺสงคราม จบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๑๐๘๖] มัจฉยาเกรง ๑ กาม ๑ หนักในสงฆ์ มิใช่ในบุคคล ๑ สูตรเพื่อประโยชน์
แก่การเทียบเคียง ๑ วินัยเพื่ออนุเคราะห์ ๑ หัวข้อตามที่กล่าวนี้มีอุเทศอย่างเดียวกัน ท่านจัดไว้ใน
จูปฺสงครามแล .

มหาสงคราม

ข้อปฏิบัติของภิกษุผู้เข้าสงคราม

[๑๐๘๗] อันภิกษุผู้เข้าสงคราม เมื่อกกล่าวในสงฆ์ ฟังรู้วิตถุ ฟังรู้วิบัติ ฟังรู้อาบัติ
ฟังรู้นินทาน ฟังรู้อาการ ฟังรู้คำตันและคำหลัง ฟังรู้สิ่งที่ทำแล้วและยังไม่ได้ทำ ฟังรู้กรรม ฟังรู้
อธิกรณ์ ฟังรู้สมณะ ไม่ฟังถึงฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ ภัยาคติ ฟังชี้แจงในสถานะควรชี้แจง
ฟังพินิจในสถานะควรพินิจ ฟังเพ่งเล็งในสถานะควรเพ่งเล็ง ฟังเลื่อมใสในสถานะควรเลื่อมใส
ไม่ฟังหมิ่นพรรคพวกอื่น ด้วยเข้าใจว่า เราได้พรรคพวกแล้ว ไม่ฟังหมิ่นผู้มีสตะน้อย
ด้วยเข้าใจว่า เรามีสตะมาก ไม่ฟังหมิ่นภิกษุผู้ก่อนกว่า ด้วยเข้าใจว่า เราเป็นผู้แก่กว่า ไม่ฟัง
พูดเรื่องที่ยังไม่ถึง ไม่ฟังให้เรื่องที่มาถึงแล้วตกหล่นจากธรรมจากวินัย อธิกรณ์นั้นยอมระงับด้วย
ธรรม ด้วยวินัย ด้วยสัตตฤทธานใด ฟังให้อธิกรณ์นั้น ระงับด้วยอย่างนั้น .

ว่าด้วยการรู้วิตถุ

[๑๐๘๘] คำว่า ฟังรู้วิตถุ นั้น คือ ฟังรู้วิตถุแห่งปาราชิก ๘ ลิกขาบท ฟังรู้วิตถุ
แห่งสังฆาติเสส ๒๓ ลิกขาบท ฟังรู้วิตถุแห่งอนียต ๒ ลิกขาบท ฟังรู้วิตถุแห่งนิสสัคคีย์ ๔๒
ลิกขาบท ฟังรู้วิตถุแห่งปาจิตตีย์ ๑๘๘ ลิกขาบท ฟังรู้วิตถุแห่งปาฏิเทสนีเย ๑๒ ลิกขาบท ฟัง
รู้วิตถุแห่งทุกกฎทั้งหลาย ฟังรู้วิตถุแห่งทุกภาสิตทั้งหลาย .

ว่าด้วยการรู้วิบัติ

[๑๐๘๙] คำว่า ฟังรู้วิบัติ คือ ฟังรู้ศีลวิบัติ อาจารย์วิบัติ ฎีกวิบัติ อาชีวิวิบัติ .

ว่าด้วยการรู้อาบัติ

[๑๐๙๐] คำว่า ฟังรู้อาบัติ นั้น คือ ฟังรู้อาบัติปาราชิก อาบัติสังฆาติเสส อาบัติ
ถุลลัจฉัย อาบัติปาจิตตีย์ อาบัติปาฏิเทสนีเย อาบัติทุกกฎ อาบัติทุกภาสิต .

ว่าด้วยการรู้นินทาน

[๑๐๙๑] คำว่า ฟังรู้นินทาน นั้น คือ ฟังรู้นินทานแห่งปาราชิก ๘ ลิกขาบท ฟังรู้
นินทานแห่งสังฆาติเสส ๒๓ ลิกขาบท ฟังรู้นินทานแห่งอนียต ๒ ลิกขาบท ฟังรู้นินทานแห่ง
นิสสัคคีย์ ๔๒ ลิกขาบท ฟังรู้นินทานแห่งปาจิตตีย์ ๑๘๘ ลิกขาบท ฟังรู้นินทานแห่งปาฏิเทสนีเย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
๑๒ ลิกขาบท ฟังรู้นิทานแห่งทุกกฐทั้งหลาย ฟังรู้นิทานแห่งทพภาสิตทั้งหลาย .

ว่าด้วยการร้ออาการ

[๑๐๙๒] คำว่า ฟังร้ออาการ นั้น คือ ฟังรู้จักสงฆ์โดยอาการ ฟังรู้จักคณะโดยอาการ ฟังรู้จักบุคคลโดยอาการ ฟังรู้จักใจทกโดยอาการ ฟังรู้จักจำเลยโดยอาการ .

ชื่อว่า ฟังรู้จักสงฆ์โดยอาการ นั้น คือ ฟังรู้จักสงฆ์โดยอาการอย่างนี้ว่า สงฆ์
หมู่นี้จะสามารถระงับอธิกรณ์นี้ได้โดยธรรม โดยวินัย โดยสัตตฤศาสน์ หรือไม่หนอ .

ชื่อว่า ฟังรู้จักคณะโดยอาการ นั้น คือ ฟังรู้จักคณะโดยอาการอย่างนี้ว่า คณะนี้
จะสามารถระงับอธิกรณ์นี้ได้โดยธรรม โดยวินัย โดยสัตตฤศาสน์หรือไม่หนอ .

ชื่อว่า ฟังรู้จักบุคคลโดยอาการ นั้น คือ ฟังรู้จักบุคคลโดยอาการอย่างนี้ว่า บุคคล
ผู้นี้จะสามารถระงับอธิกรณ์นี้ได้โดยธรรม โดยวินัย โดยสัตตฤศาสน์ หรือไม่หนอ .

ชื่อว่า ฟังรู้จักใจทกโดยอาการ นั้น คือ ฟังรู้จักใจทกโดยอาการอย่างนี้ว่า ท่านผู้นี้
จักตั้งอยู่ในธรรม ๕ ประการ แล้วใจทกผู้อื่น หรือไม่หนอ .

ชื่อว่า ฟังรู้จักจำเลยโดยอาการ นั้น คือ ฟังรู้จักจำเลยโดยอาการอย่างนี้ว่า ท่านผู้นี้
ตั้งอยู่ในธรรม ๒ ข้อ คือ ให้การตามจริงและไม่โกรธ หรือไม่หนอ .

ว่าด้วยรู้คำตันและคำหลัง

[๑๐๙๓] คำว่า ฟังรู้คำตันและคำหลัง นั้น คือ ฟังรู้คำตันและคำหลังอย่างนี้ว่า
ท่านผู้นี้ย้ายวัดจากวัดต ย้ายวัดจากวัดต ย้ายอาบัติจากอาบัติ ปฏิเสธแล้วกลับปฏิญาณ
ปฏิญาณแล้วกลับปฏิเสธ หรือสืบเรื่องอื่นด้วยเรื่องอื่น หรือไม่หนอ .

ว่าด้วยการรู้สิ่งที่ทำแล้วและยังไม่ได้ทำ

[๑๐๙๔] คำว่า ฟังรู้สิ่งที่ทำแล้วและยังไม่ได้ทำ นั้น คือ ฟังรู้เมถุนธรรม ฟังรู้
อนุโลมแก่เมถุนธรรม ฟังรู้บุพพภาคแห่งเมถุน .

ชื่อว่า ฟังรู้เมถุนธรรม นั้น คือ ฟังรู้ความร่วมมือกันเป็นคู่ๆ .

ชื่อว่า ฟังรู้อนุโลมแก่เมถุนธรรม นั้น คือ ภิภษามองคักำเนิดของภิภษุอื่น ด้วย
ปากของตน

ชื่อว่า ฟังรู้บุพพภาคแห่งเมถุนธรรม นั้น คือ สี่ สิ่งมิใช่สี่ การเคล้าคลึงด้วยกาย
วาจาช่วยหยาบ การบำเรอตนด้วยกาม การยั้งวระณะให้เกิด .

ว่าด้วยรู้กรรม

[๑๐๙๕] คำว่า ฟังรู้กรรม นั้น ได้แก่ ฟังรู้กรรม ๑๖ อย่าง คือ ฟังรู้อุปโลกนกรรม
๔ อย่าง ฟังรู้ยุติติกรรม ๔ อย่าง ฟังรู้ยุติติหัตติกรรม ๔ อย่าง ฟังรู้ยุติติจตุตถกรรม ๔ อย่าง .

ว่าด้วยรู้อธิกรณ์

[๑๐๙๖] คำว่า ฟังรู้อธิกรณ์ นั้น ได้แก่ ฟังรู้อธิกรณ์ ๔ คือ ฟังรู้วิวาหาธิกรณ์
อนวาทาธิกรณ์ อาปัตตาทาธิกรณ์ กิจจาธิกรณ์ .

ว่าด้วยรู้สมณะ

[๑๐๙๗] คำว่า ฟังรู้สมณะ นั้น ได้แก่ ฟังรู้สมณะ ๗ คือ ฟังรู้สัมมุขาวินัย
สตินัย อมพหุวินัย ปฏิญญาตกระณะ เขภยพสิกา ตัสสปापियสิกา ตินวัตถการกะ .

ว่าด้วยไม่ถึงฉันทาคติ

[๑๐๙๘] คำว่า ไม่ฟังถึงฉันทาคติ นั้น ความว่า เมื่อถึงฉันทาคติ ถึงอย่างไร?
ภิภษารูปในธรรมวินัยนี้ คิดว่า ท่านผู้นี้เป็นอุปัชฌาย์ของเรา เป็นอาจารย์ของเรา เป็นสัทธี
วิหาริกของเรา เป็นอันเตवासิกของเรา เป็นผู้ร่วมอุปัชฌาย์ของเรา เป็นผู้ร่วมอาจารย์ของเรา
เป็นผู้เคยเห็นกันมากกับเรา เป็นผู้เคยร่วมคบกันมากกับเรา หรือท่านผู้นี้เป็นญาติสาโลหิตของเรา
ดังนี้ เพื่ออนุเคราะห์ผู้นั้น เพื่อตามรักษาท่านผู้นั้น จึงแสดงธรรมว่าธรรม แสดงธรรมว่าธรรม
แสดงอนวินัยว่าวินัย แสดงวินัยว่าวินัย แสดงสิ่งที่พระตถาคตไม่ได้ตรัสภษิต ว่าพระตถาคต
ตรัสภษิตแล้ว แสดงสิ่งที่พระตถาคตตรัสภษิตแล้ว ว่าพระตถาคตไม่ได้ตรัสภษิต แสดงสิ่ง
ที่พระตถาคตไม่ได้ทรงประพฤติมา ว่าพระตถาคตทรงประพฤติมาแล้ว แสดงสิ่งที่พระตถาคตทรง
ประพฤติมาแล้ว ว่าพระตถาคตไม่ได้ทรงประพฤติมา แสดงสิ่งที่พระตถาคตไม่ได้ทรงบัญญัติ
ว่าพระตถาคตทรงบัญญัติแล้ว แสดงสิ่งที่พระตถาคตทรงบัญญัติแล้ว ว่าพระตถาคตไม่ได้ทรง
บัญญัติ แสดงอนาบัติว่าอาบัติ แสดงอาบัติว่าอนาบัติ แสดงอาบัติเบาว่าอาบัติหนัก แสดงอาบัติ
หนักว่าอาบัติเบา แสดงอาบัติมีส่วนเหลือว่าอาบัติ ไม่มีส่วนเหลือ แสดงอาบัติไม่มีส่วนเหลือว่า
อาบัติมีส่วนเหลือ แสดงอาบัติชั่วหยาบว่าอาบัติ ไม่ชั่วหยาบ แสดงอาบัติไม่ชั่วหยาบว่าอาบัติ
ชั่วหยาบ ภิภษถึงฉันทาคติด้วยวัตถุ ๑๘ อย่างนี้ ย่อมปฏิบัติ เพื่อไม่เกื้อกูลแก่ชนหมู่มาก เพื่อ
ความไม่เป็นสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่อความพินาศแก่ชนหมู่มาก เพื่อความไม่เกื้อกูล เพื่อทุกข์แก่
เวทดาและมนุษย์ทั้งหลาย ภิภษผู้ถึงฉันทาคติด้วยวัตถุ ๑๘ อย่างนี้ ย่อมบริหารตนให้ถูกขุดถูก
กำจัด เป็นผู้ประกอบด้วยโทษ อันวิญญูชนพึงติเตียน และย่อมประสพบาปมิใช่บุญมาก ภิภษ
เมื่อถึงฉันทาคติ ย่อมถึงอย่างนี้ .

ว่าด้วยไม่ถึงโทสาคติ

[๑๐๙๙] คำว่า ไม่ฟังถึงโทสาคติ นั้น ความว่า เมื่อถึงโทสาคติ ถึงอย่างไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ภิกษุบางรูปในพระธรรมวินัยนี้ ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้ได้ก่อความพินาศแก่เราแล้ว ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้กำลังก่อความพินาศแก่เรา ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้จักก่อความพินาศแก่เราแล้ว ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้ได้ก่อความพินาศแก่เราผู้นี้เป็นที่รักที่พอใจ ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้กำลังก่อความพินาศแก่เราผู้นี้เป็นที่รักที่พอใจ ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้จักก่อความพินาศแก่เราผู้นี้เป็นที่รักที่พอใจ ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้ได้ก่อประโยชน์แก่เราผู้นี้ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่พอใจ ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้กำลังก่อประโยชน์แก่เราผู้นี้ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่พอใจ ผูกอาฆาตว่า ผู้นี้จักก่อประโยชน์แก่เราผู้นี้ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่พอใจ ภิกษุนั้นอาฆาต ปอง-

*ร้าย ชุนเคือง อันความโกรธครอบงำ เพราะอาฆาตวัตถุ ๙ อย่างนี้ ย่อมแสดงธรรมว่าธรรม แสดงธรรมว่าธรรม . . . แสดงอาบัติชั่วหยาบว่าอาบัติไม่ชั่วหยาบ แสดงอาบัติไม่ชั่วหยาบว่าอาบัติชั่วหยาบ ภิกษุผู้ถึงโทษสาตติเพราะวัตถุ ๑๘ อย่างนี้ ย่อมปฏิบัติเพื่อความไม่เกื้อกูลแก่ชนหมู่มาก เพื่อความไม่เป็นที่สุขแก่ชนหมู่มาก เพื่อความพินาศแก่ชนหมู่มาก เพื่อความไม่เกื้อกูล เพื่อทุกข์แก่เทวดาและมนุษย์ ภิกษุผู้ถึงโทษสาตติเพราะวัตถุ ๑๘ อย่างนี้ ย่อมบริหารตนให้ถูกขุดถูกกำจัด เป็นผู้ประกอบด้วยโทษ อันวิญญูชนพึงติเตียน และย่อมประสพบาปมีโทษมาก ภิกษุเมื่อถึงโทษสาตติ ย่อมถึงอย่างนี้ .

ว่าด้วยไม่ถึงโมหาคติ

[๑๑๐๐] คำว่า ไม่พึงถึงโมหาคติ นั้น ความว่า เมื่อถึงโมหาคติ ถึงอย่างไร?

ภิกษุเป็นผู้กำหนด ย่อมถึงด้วยอำนาจความกำหนด เป็นผู้ขัดเคืองย่อมถึงด้วยอำนาจความขัดเคือง เป็นผู้หลง ย่อมถึงด้วยอำนาจความหลง เป็นผู้ลบคล้ำ ย่อมถึงด้วยอำนาจทิฐิ ภิกษุเป็นผู้หลงงมงาย ถูกโมหะครอบงำ ย่อมแสดงธรรมว่าธรรม แสดงธรรมว่าธรรม . . . แสดงอาบัติชั่วหยาบว่าอาบัติไม่ชั่วหยาบ แสดงอาบัติไม่ชั่วหยาบว่าอาบัติชั่วหยาบ ภิกษุผู้ถึงโมหาคติเพราะวัตถุ ๑๘ อย่างนี้ ย่อมปฏิบัติเพื่อความไม่เกื้อกูลแก่ชนหมู่มาก เพื่อความไม่เป็นที่สุขแก่ชนหมู่มาก เพื่อความพินาศแก่ชนหมู่มาก เพื่อความไม่เกื้อกูล เพื่อทุกข์แก่เทวดาและมนุษย์ ภิกษุผู้ถึงโมหาคติเพราะวัตถุ ๑๘ อย่างนี้ ย่อมบริหารตนให้ถูกขุดถูกกำจัด เป็นผู้ประกอบด้วยโทษ อันวิญญูชนพึงติเตียน และย่อมประสพบาปมีโทษมาก ภิกษุเมื่อถึงโมหาคติ ย่อมถึงอย่างนี้ .

ว่าด้วยไม่ถึงภยาคติ

[๑๑๐๑] คำว่า ไม่พึงถึงภยาคติ นั้น ความว่า เมื่อถึงภยาคติ ถึงอย่างไร?

ภิกษุบางรูปในพระธรรมวินัยนี้ คิดว่า ผู้นี้อาศัยความประพฤติกไม่เรียบร้อย อาศัยความยึดถืออาศัยพรรคพวกมีกำลัง เป็นผู้ร้ายกาจหยาบคาย จักทำอันตรายแก่ชีวิต หรือทำอันตรายแก่พรหม-
*จรรย์ ดังนี้ จึงขลาด เพราะกลัวต่อผู้นั้น ย่อมแสดงธรรมว่าธรรม แสดงธรรมว่าธรรม . . . แสดงอาบัติชั่วหยาบว่าอาบัติไม่ชั่วหยาบ แสดงอาบัติไม่ชั่วหยาบว่าอาบัติชั่วหยาบ ภิกษุผู้ถึงภยาคติเพราะวัตถุ ๑๘ อย่างนี้ ย่อมปฏิบัติเพื่อความไม่เกื้อกูลแก่ชนหมู่มาก เพื่อความไม่เป็นที่สุขแก่ชนหมู่มาก เพื่อความพินาศแก่ชนหมู่มาก เพื่อความไม่เกื้อกูล เพื่อความทุกข์แก่เทวดาและมนุษย์ ภิกษุผู้ถึงภยาคติเพราะวัตถุ ๑๘ อย่างนี้ ย่อมบริหารตนให้ถูกขุดถูกกำจัด เป็นผู้ประกอบด้วยโทษ อันวิญญูชนพึงติเตียน และย่อมประสพบาปมีโทษมาก ภิกษุเมื่อถึงภยาคติ ย่อมถึงอย่างนี้ .

นิตมคคาถา

[๑๑๐๒] ผู้ใดประพฤติกว้างธรรม เพราะชอบ เพราะชัง เพราะกลัว

เพราะหลง ยศของผู้นั้นย่อมเสื่อมเหมือนดวงจันทร์ในวันข้างแรม
ฉะนั้น

ไม่ถึงฉันทาคติ

[๑๑๐๓] ถามว่า อย่างไร ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ?

ตอบว่า ภิกษุแสดงธรรมว่าธรรม ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงธรรมว่าธรรม ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงวินัยว่าวินัย ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงวินัยว่าวินัย ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงสิ่งที่พระตถาคตไม่ได้ตรัสภายิตว่า พระตถาคตไม่ได้ตรัสภายิต ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงสิ่งที่พระตถาคตตรัสภายิตว่า พระตถาคตตรัสภายิต ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ
ภิกษุแสดงสิ่งที่พระตถาคตไม่ได้ทรงประพฤติกมาว่า พระตถาคตไม่ได้ทรงประพฤติกมา
ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงสิ่งที่พระตถาคตประพฤติกมาว่า พระตถาคตประพฤติกมา ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

*หาคติ
ภิกษุแสดงสิ่งที่พระตถาคตไม่ได้ทรงบัญญัติว่า พระตถาคตไม่ได้ทรงบัญญัติ ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงสิ่งที่พระตถาคตทรงบัญญัติว่า พระตถาคตทรงบัญญัติ ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงอนาปัตติว่าอนาปัตติ ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

ภิกษุแสดงอาบัติว่าอาบัติ ชื่อว่าไม่ถึงฉันทาคติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ภิกษุแสดงธรรมว่าธรรม ชื่อว่าย่อมเสื่อมใสในสถานะการเสื่อมใส . . .
ภิกษุแสดงอาบัติชัวยหยาบว่าอาบัติชัวยหยาบ ชื่อว่าย่อมเสื่อมใสในสถานะการเสื่อมใส
ภิกษุแสดงอาบัติไม่ชัวยหยาบว่าอาบัติไม่ชัวยหยาบ ชื่อว่าย่อมเสื่อมใสในสถานะการ
เสื่อมใส

อย่างนี้ ภิกษุชื่อว่าย่อมเสื่อมใสในสถานะการเสื่อมใส .

ว่าด้วยคุณหินพรรคพวกอื่น

[๑๑๑๒] ถามว่า อย่างไร ชื่อว่าย่อมคุณหินพรรคพวกอื่นด้วยเข้าใจว่า เราได้พรรค-
*พวกแล้ว?

ตอบว่า ภิกษุบางรูปในพระธรรมวินัยนี้ เป็นผู้ได้พรรคพวก ได้บริวาร มีพรรคพวก
มีญาติ คิดว่า ผู้นี้ไม่ได้พรรคพวก ไม่ได้บริวาร ไม่มีพรรคพวก ไม่มีญาติ จึงคุณหินภิกษุนั้น
ย่อมแสดงธรรมว่า ธรรม แสดงธรรมว่า ธรรม . . . แสดงอาบัติชัวยหยาบว่า อาบัติไม่ชัวยหยาบ
แสดงอาบัติไม่ชัวยหยาบว่า อาบัติชัวยหยาบ

อย่างนี้ ภิกษุชื่อว่าคุณหินพรรคพวกอื่น ด้วยเข้าใจว่า เราได้พรรคพวกแล้ว .

ว่าด้วยคุณหินภิกษุมีสตะน้อย

[๑๑๑๓] ถามว่า อย่างไร ชื่อว่าคุณหินท่านผู้มีสตะน้อยด้วยเข้าใจว่าเรามีสตะมาก?

ตอบว่า ภิกษุบางรูปในพระธรรมวินัยนี้ เป็นผู้ที่มีสตะมาก ทรงจำสตะ สังสมสตะ
คุณหินภิกษุนั้นว่า ท่านผู้มีสตะน้อย มีอาคมน้อย ทรงจำไว้ได้น้อย ย่อมแสดงธรรมว่า
ธรรม แสดงธรรมว่า ธรรม . . . แสดงอาบัติชัวยหยาบว่า อาบัติไม่ชัวยหยาบ แสดงอาบัติไม่
ชัวยหยาบว่า อาบัติชัวยหยาบ

อย่างนี้ ภิกษุชื่อว่าคุณหินภิกษุมีสตะน้อย ด้วยเข้าใจว่า เรามีสตะมาก .

ว่าด้วยคุณหินภิกษุผู้อ่อนกว่า

[๑๑๑๔] ถามว่า อย่างไร ชื่อว่า คุณหินภิกษุผู้อ่อนกว่า ด้วยเข้าใจว่าเราเป็นผู้แก่กว่า

ตอบว่า ภิกษุบางรูปในพระธรรมวินัยนี้ เป็นเถระ รู้ราตรียาวนาน คุณหินภิกษุนั้นว่า
ท่านผู้นั้นเป็นผู้อ่อนกว่า ไม่มีชื่อเสียง มีสตะน้อย ไม่รู้นิพพานอันปัจฉิมอะไรทำไม่ได้ ถ้อยคำ
ของผู้นี้จักทำอะไร ไม่ได้ ย่อมแสดงธรรมว่า ธรรม แสดงธรรมว่า ธรรม . . . แสดงอาบัติ
ชัวยหยาบว่า อาบัติไม่ชัวยหยาบ แสดงอาบัติไม่ชัวยหยาบว่า อาบัติชัวยหยาบ

อย่างนี้ ภิกษุชื่อว่าคุณหินภิกษุผู้อ่อนกว่าด้วยเข้าใจว่า เราเป็นผู้แก่กว่า .

ว่าด้วยไม่พูดเรื่องที่ยังไม่มาถึง

[๑๑๑๕] คำว่า ไม่พูดเรื่องที่ยังไม่มาถึง นั้น คือ ไม่เก็บเอาคำพูดที่ไม่เข้าประเด็น

คำว่า ไม่ฟังให้เรื่องที่มาถึงแล้วตกหล่น จากธรรม จากวินัย นั้น คือ สงฆ์ประชุมกัน
เพื่อประโยชน์อันใด ไม่ฟังยังประโยชน์อันนั้นให้บกพร่องจากธรรม จากวินัย .

ว่าด้วยธรรมวินัยสัตตกาศสน์

[๑๑๑๖] คำว่า ด้วยธรรมใด คือด้วยเรื่องจริง .

คำว่า ด้วยวินัยใด คือ โจทก์แล้วให้จำเลยให้การ .

คำว่า ด้วยสัตตกาศสน์ใด คือ ด้วยญัตติสัมปทา ด้วยอนุสาวนสัมปทา .

ข้อปฏิบัติของภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์

พากย์ว่า อธิกรณ์นั้นย่อมระงับด้วยธรรมใด ด้วยวินัยใด ด้วยสัตตกาศสน์ใด
พึงให้อธิกรณ์นั้นระงับด้วยอย่างนั้น มีใจความว่า อันภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงถามโจทก์ว่า
ผู้มีอายุ ข้อที่ท่านงดปวารณาแก่ภิกษุรูปนี้นั้น ท่านงดเพราะเรื่องอะไร? ท่านงดเพราะศีลวิบัติ
งดเพราะอาจารย์วิบัติ งดเพราะทฤษฎีวิบัติ หรือ?

ถ้าโจทก์ตอบอย่างนี้ว่า งดเพราะศีลวิบัติ งดเพราะอาจารย์วิบัติ หรือว่างดเพราะทฤษฎี
วิบัติ

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงซักโจทก์ต่อไปว่า ท่านรู้ศีลวิบัติ อาจารย์วิบัติ ทฤษฎีวิบัติ
หรือ?

ถ้าโจทก์ตอบอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ข้าพเจ้ารู้ศีลวิบัติ รู้อาจารย์วิบัติ รู้ทฤษฎีวิบัติ

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงซักโจทก์ต่อไปว่า ผู้มีอายุ ก็ศีลวิบัติเป็นอย่างไร? อาจารย์-
*วิบัติเป็นอย่างไร? ทฤษฎีวิบัติเป็นอย่างไร?

ถ้าโจทก์ตอบอย่างนี้ว่า ปาราชิก ๔ สังฆาติเสส ๑๓ นี้เป็นศีลวิบัติ ฤกษ์ลัจฉัย ปาจิตตีย์
ปาฏิเทสนียะ ทกกฎ ทุพภาสิต นี้เป็นอาจารย์วิบัติ มัจฉาทิฏฐิ อันตคาหิกทิฏฐิ นี้เป็นทฤษฎีวิบัติ .

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงซักโจทก์ต่อไปว่า ผู้มีอายุ ข้อที่ท่านงดปวารณา แก่ภิกษุ
รูปนี้นั้น ท่านงดเพราะเรื่องที่ได้เห็น งดเพราะเรื่องที่ได้ยิน ได้ฟัง งดเพราะเรื่องที่รังเกียจ หรือ?

ถ้าโจทก์ตอบอย่างนี้ว่า งดเพราะเรื่องที่ได้เห็น งดเพราะเรื่องที่ได้ยิน ได้ฟัง หรือว่า
งดเพราะเรื่องที่รังเกียจ .

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ พึงซักโจทก์ต่อไปว่า ผู้มีอายุ ข้อที่ท่านงดปวารณาแก่ภิกษุรูปนี้
เพราะเรื่องที่ได้เห็นนั้น ท่านเห็นเรื่องอะไร? เห็นว่าอย่างไร? เห็นเมื่อไร? เห็นที่ไหน?
ท่านเห็นภิกษุรูปนี้ ต้องอาบัติปาราชิก หรือ ท่านเห็นภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติสังฆาติเสส ฤกษ์ลัจฉัย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
ปาจิตตีย์ ปาฎิเทศนียะ ทุกกฏ ทุพภาสิตหรือ? อนึ่ง ท่านอยู่ที่ไหน? และภิกษุรูปนี้อยู่ที่ไหน?
ท่านทำอะไรอยู่? ภิกษุรูปนี้ทำอะไรอยู่?

ถ้าใจทักตอบอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ข้าพเจ้าไม่ได้งดปวารณา แก่ภิกษุรูปนี้ เพราะเรื่อง
ที่ได้เห็น ก็แต่ว่า ข้าพเจ้างดปวารณา เพราะเรื่องที่ได้ยินได้ฟัง.

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ ฟังซัดใจทักต่อไปว่า ผู้มีอายุ ข้อที่ท่านงดปวารณา แก่ภิกษุ
รูปนี้ เพราะเรื่องที่ได้ยินได้ฟังนั้น ท่านได้ยินได้ฟังอะไร? ได้ยินได้ฟังว่าอย่างไร? ได้ยินได้ฟัง
เมื่อไร? ได้ยินได้ฟังที่ไหน? ท่านได้ยินได้ฟังว่า ภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติปาราชิก หรือท่านได้ยิน
ได้ฟังว่า ภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติสังฆาติเสส ถุลลัจฉัย ปาจิตตีย์ ปาฎิเทศนียะ ทุกกฏ ทุพภาสิต หรือ?
ท่านได้ยินได้ฟังต่อภิกษุ หรือ ได้ยิน ได้ฟังต่อภิกษุณี สิกขมานา สามเณร สามเณรี อุบาสก
อุบาสิกา พระราชา ราชมหากษัตริย์ เติรุธีย์ สวากของเติรุธีย์ หรือ?

ถ้าใจทักตอบอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ ข้าพเจ้าไม่ได้งดปวารณา แก่ภิกษุรูปนี้ เพราะเรื่อง
ที่ได้ยินได้ฟัง ก็แต่ว่า ข้าพเจ้างดปวารณา เพราะเรื่องที่รังเกียจ.

ภิกษุผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ ฟังซัดใจทักต่อไปว่า ผู้มีอายุ ข้อที่ท่านงดปวารณาแก่ภิกษุรูปนี้
เพราะเรื่องที่รังเกียจนั้น ท่านรังเกียจอะไร? รังเกียจอย่างไร? รังเกียจเมื่อไร? รังเกียจที่
ไหน? ท่านรังเกียจว่า ภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติปาราชิก หรือ ท่านรังเกียจว่า ภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติ
สังฆาติเสส ถุลลัจฉัย ปาจิตตีย์ ปาฎิเทศนียะ ทุกกฏ ทุพภาสิต หรือ? ท่านได้ยินได้ฟังต่อ
ภิกษุแล้วรังเกียจ หรือท่านได้ยินได้ฟังต่อภิกษุณี สิกขมานา สามเณร สามเณรี อุบาสก
อุบาสิกา พระราชา ราชมหากษัตริย์ เติรุธีย์ สวากของเติรุธีย์ จึงรังเกียจ หรือ?

เปรียบเทียบอธิกรณ์

[๑๑๑๓] เรื่องที่เห็นสมด้วยเรื่องที่เห็น เรื่องที่เห็นเทียบกันได้
กับเรื่องที่เห็น แต่บุคคลนั้นไม่ยอมรับ เพราะอาศัยการเห็น บุคคลนั้นถูก
รังเกียจโดยไม่มีมูล ฟังปรับอาบัติตามปฏิญญา ฟังทำปวารณากับบุคคลนั้น .

เรื่องที่ได้ยินได้ฟังสมด้วยเรื่องที่ได้ยินได้ฟัง เรื่องที่ได้ยินได้ฟัง
เทียบกันได้กับเรื่องที่ได้ยินได้ฟัง แต่บุคคลนั้นไม่ยอมรับ เพราะอาศัยการ
ได้ยินได้ฟัง บุคคลนั้นถูกรังเกียจโดยไม่มีมูล ฟังปรับอาบัติตามปฏิญญา
ฟังทำปวารณากับบุคคลนั้น เรื่องที่ได้ทราบสมด้วยเรื่องที่ได้อรรถ .

เรื่องที่ได้อรรถเทียบกันได้กับเรื่องที่ได้อรรถ แต่บุคคลนั้นไม่ยอมรับ
เพราะอาศัยการได้อรรถ บุคคลนั้นถูกรังเกียจโดยไม่มีมูล ฟังปรับ
อาบัติตามปฏิญญา ฟังทำปวารณากับบุคคลนั้นเกิด .

จำแนกการเห็น

[๑๑๑๔] คำว่า ท่านเห็นอะไร นั้น งามถึงอะไร?

คำว่า ท่านเห็นอย่างไร นั้น งามถึงอะไร?

คำว่า ท่านเห็นเมื่อไร นั้น งามถึงอะไร?

คำว่า ท่านเห็นที่ไหน นั้น งามถึงอะไร?

[๑๑๑๕] คำว่า ท่านเห็นอะไร นั้น งามถึงวัตถุ งามถึงวิบัติ งามถึงอาบัติ งาม
ถึงอริยาจาร .

ชื่อว่า งามถึงวัตถุ นั้น คือ งามถึงวัตถุปาราชิก ๘ งามถึงวัตถุสังฆาติเสส ๒๓
งามถึงวัตถุอนัตต ๒ งามถึงวัตถุนิสสัคคิยะ ๔๒ งามถึงวัตถุปาจิตตีย์ ๑๘๘ งามถึงวัตถุปาฎิเทศนียะ
๑๒ งามถึงวัตถุทุกกฏทั้งหลาย งามถึงวัตถุทพภาสิตทั้งหลาย .

ชื่อว่า งามถึงวิบัติ นั้น คือ งามถึงศีลวิบัติ งามถึงอาจารย์วิบัติ งามถึงภิกษุวิบัติ
งามถึงอาชีวิวิบัติ .

ชื่อว่า งามถึงอาบัติ นั้น คือ งามถึงอาบัติปาราชิก งามถึงอาบัติสังฆาติเสส
งามถึงอาบัติถุลลัจฉัย งามถึงอาบัติปาจิตตีย์ งามถึงอาบัติปาฎิเทศนียะ งามถึงอาบัติทุกกฏ
งามถึงอาบัติทพภาสิต .

ชื่อว่า งามถึงอริยาจาร นั้น คือ งามถึงการร่วมกันเป็นคู่ๆ ๗

[๑๑๒๐] คำว่า ท่านเห็นอย่างไร นั้น ได้แก่ งามถึงเพศ งามถึงอิริยาบถ
งามถึงอาการ งามถึงประการอันแปลก .

ชื่อว่า งามถึงเพศ นั้น หมายถึงว่า สูงหรือต่ำ ดำหรือขาว .

ชื่อว่า งามถึงอิริยาบถ นั้น หมายถึงว่า เดินหรือยืน นั่งหรือนอน .

ชื่อว่า งามถึงอาการ นั้น หมายถึงเพศฤๅษี เติรุธีย์ หรือเพศบรรพชิต .

ชื่อว่า งามถึงประการอันแปลก นั้น หมายถึงเดินไปหรือยืนอยู่นั่งหรือนอน .

[๑๑๒๑] งามถึงเวลา นั้น คือ งามถึงกาล งามถึงสมัย งามถึงวัน
งามถึงฤดู .

ชื่อว่า งามถึงกาล นั้น หมายถึงเวลาเช้า เวลาเที่ยง หรือเวลาเย็น .

ชื่อว่า งามถึงสมัย นั้น หมายถึงสมัยเช้า สมัยเที่ยง หรือสมัยเย็น .

ชื่อว่า งามถึงวัน นั้น หมายถึงก่อนอาหาร หรือหลังอาหาร กลางคืนหรือกลางวัน

ข้างแรมหรือข้างขึ้น .

ชื่อว่า งามถึงฤดู นั้น หมายถึงฤดูหนาว ฤดูร้อน หรือฤดูฝน .

[๑๑๒๒] คำว่า ท่านเห็นที่ไหน นั้น คือ งามถึงสถานที่ งามถึงพื้นที่ งามถึงโอกาส งามถึงประเทศ .

ชื่อว่า งามถึงสถานที่ นั้น หมายถึงพื้นที่หรือแผ่นดิน ธรณี หรือทางเดิน .

ชื่อว่า งามถึงพื้นที่ นั้น หมายถึงแผ่นดินหรือภูเขา หินหรือปราสาท .

ชื่อว่า งามถึงโอกาส นั้น หมายถึงในโอกาสด้านตะวันออก หรือโอกาสด้านตะวันตก โอกาสด้านเหนือ หรือโอกาสด้านใต้ .

ชื่อว่า งามถึงประเทศ นั้น หมายถึงในประเทศด้านตะวันออก หรือประเทศด้านตะวันตก ในประเทศด้านเหนือ หรือประเทศด้านใต้ .

มหาสงคราม จบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๑๑๒๓] วัตถุ นิทาน อากาธ คำตัน คำหลัง สิ่งที่ทำแล้ว สิ่งที่ยังไม่ได้ทำ กรรม อธิกรรม และสมณะ และลำเอียง เพราะชอบ เพราะชัง เพราะหลง และเพราะกลัว ให้เข้าใจและพินิจ ฟังเล็ง เลื่อมใส มีพรรคพวกมีสตะ แก่กว่า เรื่องที่ยังไม่มาถึง เรื่องที่มาถึงแล้ว โดยธรรม โดยวินัย และแม้โดยสัตตฤคสาสน์ ชื่อว่า มหาสงคราม แล .

หัวข้อประจำเรื่อง จบ

กฐินเภท

ว่าด้วยกฐิน ไม่เป็นอันกรานเป็นต้น

[๑๑๒๔] กฐินใครไม่ได้กราน? กฐินใครได้กราน? กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการอย่างไร? กฐินเป็นอันกรานด้วยอาการอย่างไร?

กฐิน ไม่เป็นอันกราน

[๑๑๒๕] คำว่า กฐินใครไม่ได้กราน นั้น ความว่า กฐิน บุคคล ๒ พวก คือ ภิกษุผู้ไม่ได้กราน ๑ ภิกษุผู้ไม่อนุโมทนา ๑ ไม่เป็นอันกรานกฐิน บุคคล ๒ พวกนี้ ไม่เป็นอันกราน .

กฐินเป็นอันกราน

[๑๑๒๖] คำว่า กฐินใครได้กราน นั้น ความว่า กฐิน บุคคล ๒ พวกนี้ คือ ภิกษุผู้กราน ๑ ภิกษุผู้อนุโมทนา ๑ เป็นอันกราน กฐิน บุคคล ๒ พวกนี้ เป็นอันกราน .

เหตุที่กฐินไม่เป็นอันกราน

[๑๑๒๗] คำว่า กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการอย่างไร นั้น คือ กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการ ๒๔ คือ :-

๑. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงชัตรอย
๒. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงซักผ้า
๓. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงกะผ้า
๔. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงตัดผ้า
๕. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงเนาผ้า
๖. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงเย็บต้น
๗. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงทำลुकุม
๘. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงทำรังคุมให้มัน
๙. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงประกอบผ้าอนุวาด
๑๐. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงประกอบผ้าอนุวาดด้านหน้า
๑๑. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงตามผ้า
๑๒. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงย้อมเป็นสีหม่น
๑๓. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการเพียงผ้าที่ทำนมีตได้มา
๑๔. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยผ้าที่พูดเลียบเคียงได้มา
๑๕. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยผ้าที่ยืมเขามา
๑๖. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยผ้าที่เก็บไว้ค้างคืน
๑๗. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยผ้าที่เป็นนิสสัคคิยะ
๑๘. กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยผ้าที่มีได้ทำกับปะพินทุ
๑๙. กฐินไม่เป็นอันกราน เว้นผ้าสังฆาฎิ
๒๐. กฐินไม่เป็นอันกราน เว้นผ้าอตราสงค
๒๑. กฐินไม่เป็นอันกราน เว้นผ้าอันตราวาสก
๒๒. กฐินไม่เป็นอันกราน เว้นจีวรมีขันธ์ ๕ หรือเกินกว่า ๕ ซึ่งตัดดีแล้ว ทำให้มีมณฑล เสร็จในวันนั้น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๒๓. กฐินไม่เป็นอันกราน นอกจากบุคคลกราน

๒๔. กฐินไม่เป็นอันกรานโดยชอบ ถ้าภิกษุผู้อยู่นอกสีมา อนโมทนา กฐินนั้น กฐินไม่เป็นอันกราน แม้ด้วยอาการอย่างนี้.

อธิบายเหตุที่ไม่ได้กรานบางข้อ

[๑๑๒๘] ที่ชื่อว่า ทำนimit คือ ภิกษุทำนimitว่า เราจักกรานกฐินด้วยผ้าผืนนี้.

ที่ชื่อว่า พุดเลียบเคียง คือ ภิกษุพุดเลียบเคียงด้วยคิดว่า จักยังผ้ากฐินให้เกิดด้วยการพุดเลียบเคียงนี้.

ผ้าที่หายก ไม่ได้หยิบยกให้เรียกว่าผ้ายืมเขามา.

ที่ชื่อว่า ผ้าเก็บไว้ค้างคืน มี ๒ อย่าง คือ ผ้าทำค้างคืน ๑ ผ้าเก็บไว้ค้างคืน ๑.

ที่ชื่อว่า ผ้าเป็นนิสสัคคิยะ คือ ภิกษุกำลังทำอยู่ อรุณขึ้นมาแล้ว.

กฐินไม่เป็นอันกราน ด้วยอาการ ๒๔ อย่างนี้.

เหตุที่กฐินเป็นอันกราน

[๑๑๒๙] คำว่า กฐินเป็นอันกราน ด้วยอาการอย่างไร นั้น ความว่า กฐินยอมเป็นอันกรานด้วยอาการ ๑๗ อย่าง ดังต่อไปนี้

๑. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าใหม่
๒. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าเทียมใหม่
๓. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าเก่า
๔. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าบังสกุล
๕. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าตตามร้าน
๖. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าที่ไม่ได้ทำนimitได้มา
๗. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าที่ไม่ได้พุดเลียบเคียงได้มา
๘. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าที่ไม่ได้ยืมเขามา
๙. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าที่มีได้เก็บไว้ค้างคืน
๑๐. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าที่มีได้เป็นนิสสัคคิยะ
๑๑. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าทำกับปะพินทุแล้ว
๑๒. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าสังฆาฏิ
๑๓. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าอตราสงค์
๑๔. กฐินเป็นอันกราน ด้วยผ้าอัตรวาสก
๑๕. กฐินเป็นอันกราน ด้วยจิวรมีขันธ์ ๕ หรือเกินกว่า ซึ่งตัดดีแล้วทำให้มีมณฑลเสร็จในวันนั้น

๑๖. กฐินเป็นอันกราน เพราะบุคคลกราน

๑๗. กฐินเป็นอันกรานโดยชอบ ถ้าภิกษุผู้อยู่ในสีมา อนโมทนา กฐินนั้น

กฐินเป็นอันกราน แม้ด้วยอาการอย่างนี้ กฐินเป็นอันกราน ด้วยอาการ ๑๗ อย่างนี้.

ธรรมที่เกิดพร้อมกัน

[๑๑๓๐] ถามว่า ธรรมเท่าไร ย่อมเกิดพร้อมกับการกรานกฐิน?

ตอบว่า ธรรม ๑๕ อย่าง ย่อมเกิดพร้อมกับการกรานกฐิน คือ มาติกา ๘ ปลีโพธ ๒

อาเนสงส์ ๕ ธรรม ๑๕ อย่างนี้ ย่อมเกิดพร้อมกับการกรานกฐิน.

ธรรมที่เป็นปัจฉัยแห่งประโยคเป็นต้น

[๑๑๓๑] ประโยค มีธรรมเท่าไรเป็นปัจฉัยโดยอนันตรปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยสมนันตร-

*ปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยนิสสยปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยอุปนิสสยปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยบุรชาตปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยปัจฉาชาตปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยสหชาตปัจฉัย.

บุพพกรรม . . .

การถอนผ้า . . .

การอธิษฐานผ้า . . .

การกราน . . .

มาติกา และปลีโพธ . . .

วัตถุ มีธรรมเท่าไรเป็นปัจฉัยโดยอนันตรปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยสมนันตรปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยนิสสยปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยอุปนิสสยปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยบุรชาตปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยปัจฉาชาตปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยสหชาตปัจฉัย.

บุพพกรรมเป็นปัจฉัย

[๑๑๓๒] ประโยค มีบุพพกรรมเป็นปัจฉัยโดยอนันตรปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยสมนันตร-

*ปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยนิสสยปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยอุปนิสสยปัจฉัย. บุพพกรรม มีประโยคเป็นปัจฉัยโดยบุรชาตปัจฉัย. ประโยค มีบุพพกรรมเป็นปัจฉัยโดยปัจฉาชาตปัจฉัย. ธรรม ๑๕ อย่าง เป็นปัจฉัยโดยสหชาตปัจฉัย.

การถอนผ้าเป็นปัจฉัย

[๑๑๓๓] บุพพกรรม มีการถอนผ้าเป็นปัจฉัยโดยอนันตรปัจฉัย เป็นปัจฉัยโดยสมนันตร-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ความหวังและหมดหวัง มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไรเป็นแดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

๓. ประโยค มีเหตุเป็นนิทาน มีเหตุเป็นสมุทัย มีเหตุเป็นชาติ มีเหตุเป็นแดนเกิดก่อน มีเหตุเป็นองค์ มีเหตุเป็นสมุฏฐาน .

การถอนผ้า . . .

การอธิษฐานผ้า . . .

การกราน . . .

มาติกาและปลีโพธ . . .

วัตถุ . . .

ความหวังและหมดหวัง มีเหตุเป็นนิทาน มีเหตุเป็นสมุทัย มีเหตุเป็นชาติ มีเหตุเป็นแดนเกิดก่อน มีเหตุเป็นองค์ มีเหตุเป็นสมุฏฐาน .

๔. ประโยค มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไรเป็นแดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน . . .

บุพพกรรม . . .

การถอนผ้า . . .

การอธิษฐานผ้า . . .

การกราน . . .

มาติกาและปลีโพธ . . .

วัตถุ . . .

ความหวังและหมดหวัง มีอะไรเป็นนิทาน? มีอะไรเป็นสมุทัย? มีอะไรเป็นชาติ? มีอะไรเป็นแดนเกิดก่อน? มีอะไรเป็นองค์? มีอะไรเป็นสมุฏฐาน?

๓. ประโยค มีปัจจัยเป็นนิทาน มีปัจจัยเป็นสมุทัย มีปัจจัยเป็นชาติ มีปัจจัยเป็นแดนเกิดก่อน มีปัจจัยเป็นองค์ มีปัจจัยเป็นสมุฏฐาน .

บุพพกรรม . . .

การถอนผ้า . . .

การอธิษฐานผ้า . . .

การกราน . . .

มาติกาและปลีโพธ . . .

วัตถุ . . .

ความหวังและหมดหวัง มีปัจจัยเป็นนิทาน มีปัจจัยเป็นสมุทัย มีปัจจัยเป็นชาติ มีปัจจัยเป็นแดนเกิดก่อน มีปัจจัยเป็นองค์ มีปัจจัยเป็นสมุฏฐาน .

สังเคราะห์ธรรม

[๑๑๓๔] ถามว่า บุพพกรรม สังเคราะห์ด้วยธรรมเท่าไร?

ตอบว่า บุพพกรรม สังเคราะห์ด้วยธรรม ๗ อย่าง คือ ชักผ้า ๑ กะผ้า ๑ ตัดผ้า ๑ เเนาผ้า ๑ เย็บผ้า ๑ ย้อมผ้า ๑ ทำกับปะพินทุ ๑ บุพพกรรม สังเคราะห์ด้วยธรรม ๗ นี้ .

๓. การถอนผ้า สังเคราะห์ด้วยธรรมเท่าไร?

๓. การถอนผ้า สังเคราะห์ด้วยธรรม ๓ อย่าง คือ ผ้าสังฆาฏิ ๑ ผ้าอุตราสงค์ ๑ ผ้าอังตราสก ๑ .

๓. การอธิษฐานผ้า สังเคราะห์ด้วยธรรมเท่าไร?

๓. การอธิษฐานผ้า สังเคราะห์ด้วยธรรม ๓ อย่าง คือ ผ้าสังฆาฏิ ๑ ผ้าอุตราสงค์ ๑ ผ้าอังตราสก ๑ .

๓. การกราน สังเคราะห์ด้วยธรรมเท่าไร?

๓. การกราน สังเคราะห์ด้วยธรรมอย่างเดียว คือ เปล่งวาจา .

มูลเหตุแห่งกฐินเป็นต้น

[๑๑๔๐] ถามว่า กฐินมีมูลเท่าไร? มีวัตถุเท่าไร? มีภูมิเท่าไร?

ตอบว่า กฐิน มีมูลอย่างเดียว คือ สงฆ์ มีวัตถุ ๓ คือ ผ้าสังฆาฏิ ๑ ผ้าอุตราสงค์ ๑ ผ้าอังตราสก ๑ มีภูมิ ๖ คือ ผ้าทำด้วยเปลือกไม้ ๑ ผ้าทำด้วยฝ้าย ๑ ผ้าทำด้วยไหม ๑ ผ้าทำด้วยขนสัตว์ ๑ ผ้าทำด้วยป่าน ๑ ผ้าทำด้วยสัมภาระเจือกัน ๑ .

เป็นต้นแห่งกฐินเป็นต้น

[๑๑๔๑] ถามว่า กฐิน มีอะไรเป็นเบื้องต้น? มีอะไรเป็นท่ามกลาง? มีอะไรเป็นที่สุด?

ตอบว่า กฐินมีบุพพกรรมเป็นเบื้องต้น มีการทำเป็นท่ามกลาง มีการกรานเป็นที่สุด .

องค์ของภิกษุผู้กรานกฐิน

[๑๑๔๒] ถามว่า ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไร ไม่ควรกรานกฐิน? ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไร ควรกรานกฐิน?

ตอบว่า ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๘ ไม่ควรกรานกฐิน ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๘ ควรกรานกฐิน .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ถ. ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๘ เป็นไหน ไม่ควรกรานกฐิน?

ต. ภิกษุไม่รู้บุพพกรรม ๑ ไม่รู้การถอนผ้า ๑ ไม่รู้การอธิษฐานผ้า ๑ ไม่รู้การกราน ๑ ไม่รู้มาตिका ๑ ไม่รู้ปลีโพธ ๑ ไม่รู้การเตาะกฐิน ๑ ไม่รู้อาณิสส ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๘ นี้ ไม่ควรกรานกฐิน .

ถ. ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๘ เป็นไหน ควรกรานกฐิน?

ต. ภิกษุรู้บุพพกรรม ๑ รู้การถอนผ้า ๑ รู้การอธิษฐานผ้า ๑ รู้การกราน ๑ รู้มาตिका ๑ รู้ปลีโพธ ๑ รู้การเตาะกฐิน ๑ รู้อาณิสส ๑ .

ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๘ นี้ ควรกรานกฐิน .

การกรานกฐิน

[๑๑๔๓] ถามว่า บุคคลพวกไหนกรานกฐินไม่ขึ้น? บุคคลพวกไหนกรานกฐินขึ้น?

ตอบว่า บุคคล ๓ พวกกรานกฐินไม่ขึ้น บุคคล ๓ พวกกรานกฐินขึ้น .

ถ. บุคคล ๓ พวกเหล่าไหน กรานกฐิน ไม่ขึ้น .

ต. บุคคลอยู่นอกสีมาอนโมทนา ๑ เมื่ออนโมทนาไม่เปล่งวาจา ๑ เมื่อเปล่งวาจาไม่
ให้ผู้อื่นรู้ ๑ บุคคล ๓ พวกเหล่านี้ กรานกฐิน ไม่ขึ้น .

ถ. บุคคล ๓ พวกเหล่าไหน กรานกฐินขึ้น?

ต. บุคคลอยู่ในสีมาอนโมทนา ๑ เมื่ออนโมทนาเปล่งวาจา ๑ เมื่อเปล่งวาจาให้ผู้อื่น
รู้ ๑ บุคคล ๓ พวกนี้กรานกฐินขึ้น .

วิัตถวิบัติเป็นต้น

[๑๑๔๔] ถามว่า การกรานกฐินเท่าไร ไม่ขึ้น? การกรานกฐินเท่าไร ขึ้น?

ตอบว่า การกรานกฐิน ๓ อย่าง ไม่ขึ้น การกรานกฐิน ๓ อย่าง ขึ้น .

ถ. การกรานกฐิน ๓ อย่างเหล่าไหน ไม่ขึ้น?

ต. ผ้าเป็นของวิบัติโดยวิัตถ ๑ วิบัติโดยกาล ๑ วิบัติโดยการกระทำ ๑ การกรานกฐิน
๓ อย่างนี้ ไม่ขึ้น .

ถ. การกรานกฐิน ๓ อย่างเหล่าไหน ขึ้น?

ต. ผ้าเป็นของถึงพร้อมด้วยวิัตถ ๑ ถึงพร้อมด้วยกาล ๑ ถึงพร้อมด้วยการกระทำ ๑
การกรานกฐิน ๓ อย่างนี้ ขึ้น .

ควรรู้กฐินเป็นต้น

[๑๑๔๕] ฟังรู้จักกฐิน ฟังรู้จักการกรานกฐิน ฟังรู้จักเดือนที่กรานกฐิน ฟังรู้จักวิบัติ
แห่งการกรานกฐิน ฟังรู้จักสมบัตินแห่งการกรานกฐิน ฟังรู้จักการทำนimit ฟังรู้จักการพูดเสียง
เคียง ฟังรู้จักผ้าที่ยิมเขามา ฟังรู้จักผ้าที่เก็บไว้ค้างคืน ฟังรู้จักผ้าที่เป็นนิสสัคคีย์ .

วิภาคคำว่าฟังรู้จักกฐินเป็นต้น

[๑๑๔๖] คำว่า ฟังรู้จักกฐิน นั้น ความว่า การรวบรวม การประชุมชื่อ การตั้งชื่อ
การเรียกชื่อ ภาษา พยัญชนะ การกล่าวธรรมเหล่านั้น รวมเรียกว่า กฐิน .

คำว่า ฟังรู้จักเดือนที่กรานกฐิน คือ ฟังรู้จักเดือนท้ายแห่งฤดูฝน .

คำว่า ฟังรู้จักวิบัติแห่งการกรานกฐิน ได้แก่ ฟังรู้จักวิบัติแห่งการกรานกฐิน ด้วย
อาการ ๒๔ อย่าง .

คำว่า ฟังรู้จักสมบัตินแห่งการกรานกฐิน ได้แก่ ฟังรู้จักสมบัตินแห่งการกรานกฐิน
ด้วยอาการ ๑๗ อย่าง .

คำว่า ฟังรู้จักการทำนimit คือ ทำนimitว่า จักกรานกฐิน ด้วยผ้าผืนนี้ .

คำว่า ฟังรู้จักการพูดเสียงเคียง คือ ทำการพูดเสียงเคียงด้วยคิดว่า จักยังผ้ากฐิน
ให้เกิด ด้วยการพูดเสียงเคียงนี้ .

คำว่า ฟังรู้จักผ้าที่ยิมเขามา คือรู้จักผ้าที่ทายกมิได้หยิบยกให้ .

คำว่า ฟังรู้จักผ้าที่เก็บไว้ค้างคืน คือ ฟังรู้จักผ้าที่เก็บไว้ค้างคืน ๒ อย่าง คือ
ทำค้างคืน ๑ เก็บไว้ค้างคืน ๑ .

คำว่า ฟังรู้จักผ้าเป็นนิสสัคคีย์ นั้น คือ เมื่อภิกษุกำลังทำผ้าอยู่รุดขึ้นมา .

อธิบายการกรานกฐิน

[๑๑๔๗] คำว่า ฟังรู้จักการกรานกฐิน นั้น มีอธิบายว่า ถ้าผ้ากฐินบังเกิดแก่สงฆ์
สงฆ์ฟังปฏิบัติอย่างไร? ภิกษุผู้กรานฟังปฏิบัติอย่างไร? ภิกษุผู้อนโมทนาฟังปฏิบัติอย่างไร?

สงฆ์ฟังให้ผ้ากฐินแก่ภิกษุผู้กรานกฐินด้วยญัตติทุติยกรรม .

ภิกษุผู้กรานกฐินนั้น พืชักขยาให้สะอาดแล้ว กะ ตัด เย็บ ย้อม ทำพินทุกปีปะ
แล้วกรานกฐินในวันนั้นเที่ยว ถ้าประสงค์จะกรานกฐินด้วยผ้าสังฆาฏิ ฟังถอนผ้าสังฆาฏิผืนเก่า
เสีย ฟังอธิษฐานผ้าสังฆาฏิผืนใหม่ เปล่งวาจาว่า ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยผ้าสังฆาฏิผืนนี้ , ถ้า
ประสงค์จะกรานกฐินด้วยผ้าอุตราสงค์ ฟังถอนผ้าอุตราสงค์ผืนเก่าเสีย ฟังอธิษฐานผ้าอุตราสงค์
ผืนใหม่ เปล่งวาจาว่า ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยผ้าอุตราสงค์ผืนนี้ , ถ้าประสงค์จะกรานกฐินด้วยผ้า
อันตราวาสก ฟังถอนผ้าอันตราวาสกผืนเก่าเสีย ฟังอธิษฐานผ้าอันตราวาสกผืนใหม่ เปล่งวาจาว่า
ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยผ้าอันตราวาสกผืนนี้ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

อันภิกษุผู้กรานกฐินนั้น ฟังเข้าไปหาสงฆ์ ห่มผ้าอุตราสงค์เจวียงบ่า ประคองอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า ท่านเจ้าข้า กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม ขอท่านทั้งหลายอนุโมทนาเถิด .

ภิกษุผู้อนุโมทนาเหล่านั้น ฟังห่มผ้าอุตราสงค์เจวียงบ่า ประคองอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม เราทั้งหลายอนุโมทนา .

ภิกษุผู้กรานกฐินนั้น ฟังเข้าไปหาภิกษุหลายรูป ห่มผ้าอุตราสงค์เจวียงบ่า ประคองอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า ท่านเจ้าข้า กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม ขอท่านทั้งหลายอนุโมทนาเถิด .

ภิกษุผู้อนุโมทนาเหล่านั้น ฟังห่มผ้าอุตราสงค์เจวียงบ่า ประคองอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม เราทั้งหลายอนุโมทนา .

ภิกษุผู้กรานกฐินนั้น ฟังเข้าไปหาภิกษุรูปหนึ่ง ห่มผ้าอุตราสงค์เจวียงบ่า ประคองอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม ขอท่านอนุโมทนาเถิด .

ภิกษุผู้อนุโมทนานั้น ฟังห่มผ้าอุตราสงค์เจวียงบ่า ประคองอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุ กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม ข้าพเจ้าอนุโมทนา .

กรานกฐิน

[๑๑๔๘] ถามว่า สงฆ์กรานกฐิน คณะกรานกฐิน บุคคลกรานกฐิน หรือ?

ตอบว่า สงฆ์หาได้กรานกฐินไม่ คณะหาได้กรานกฐินไม่ แต่บุคคลกรานกฐิน . ถ้าสงฆ์หาได้กรานกฐินไม่ คณะหาได้กรานกฐินไม่ แต่บุคคลกรานกฐิน ได้ชื่อว่า สงฆ์ไม่ได้กรานกฐิน คณะไม่ได้กรานกฐิน แต่บุคคลกรานกฐิน .

ถ. สงฆ์สวดปาติโมกข์ คณะสวดปาติโมกข์ บุคคลสวดปาติโมกข์ หรือ?

ต. สงฆ์หาได้สวดปาติโมกข์ไม่ คณะหาได้สวดปาติโมกข์ไม่ แต่บุคคลสวดปาติโมกข์ , สงฆ์หาได้สวดปาติโมกข์ไม่ คณะหาได้สวดปาติโมกข์ไม่ แต่บุคคลสวดปาติโมกข์ ได้ชื่อว่า สงฆ์ไม่ได้สวดปาติโมกข์ คณะไม่ได้สวดปาติโมกข์ แต่บุคคลสวดปาติโมกข์ . หรือ เพราะความสามัคคีแห่งสงฆ์ เพราะความสามัคคีแห่งคณะ เพราะบุคคลสวด ได้ชื่อว่า สงฆ์สวดปาติโมกข์ คณะสวดปาติโมกข์ บุคคลสวดปาติโมกข์ ฉันท, สงฆ์หาได้กรานกฐินไม่ คณะหาได้กรานกฐินไม่ แต่บุคคลกรานกฐิน , เพราะสงฆ์อนุโมทนา เพราะคณะอนุโมทนา เพราะบุคคลกราน ได้ชื่อว่า สงฆ์กรานกฐิน คณะกรานกฐิน บุคคลกรานกฐิน ฉันทนั้นเหมือนกัน .

แก้ปัญหาปัลลิโพธิในมาติกา ๘

[๑๑๔๙] ท่านมหาภิสงฆ์ถามว่า การเตาะกฐินมีการหลีกไปเป็นที่สุด

อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุสุงักดิ์ตรีสไว้แล้ว ก็ข้าพเจ้าขอลาถามท่านถึงการเตาะกฐินนั้น ปัลลิโพธิอย่างไรหน้ชาดก่อน?

ท่านพระอบาลีตอบว่า การเตาะกฐินมีการหลีกไปเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุสุงักดิ์ตรีสไว้แล้ว ก็เมื่อภิกษุหลีกไปด้วยคิดว่า จักทิ้งอवासนี้เสียละ ปัลลิโพธิในจิรวชาดก่อน , ปัลลิโพธิในอवासชาดพร้อมกับภิกษุนั้นไปนอกสิมา .

[๑๑๕๐] ม. การเตาะกฐินมีการทำเสร็จเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุสุงักดิ์ตรีสไว้แล้ว ก็ข้าพเจ้าขอลาถามท่าน ถึงการเตาะกฐินนั้น ปัลลิโพธิอย่างไรหน้ชาดก่อน?

อ. การเตาะกฐินมีการทำเสร็จเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุสุงักดิ์ตรีสไว้แล้ว ก็เมื่อภิกษุหลีกไปด้วยคิดว่าจักทิ้งอवासนี้เสียละ ปัลลิโพธิในอवासชาดก่อน เมื่อจิรวสำเร็จ ปัลลิโพธิในจิรวชาด .

[๑๑๕๑] ม. การเตาะกฐินมีการตกลงใจเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุสุงักดิ์ตรีสไว้แล้ว ก็ข้าพเจ้าขอลาถามท่านถึงการเตาะกฐินนั้น ปัลลิโพธิอย่างไรหน้ชาดก่อน?

อ. การเตาะกฐินมีการตกลงใจเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุสุงักดิ์ตรีสไว้แล้ว ก็เมื่อภิกษุหลีกไปด้วยคิดว่าจักทิ้งอवासนี้เสียละ ปัลลิโพธิ ๒ อย่าง ชาดพร้อมกัน .

[๑๑๕๒] ม. การเตาะกฐินมีความเสียเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุสุงักดิ์ตรีสไว้แล้ว ก็ข้าพเจ้าขอลาถามท่านถึงการเตาะกฐินนั้น ปัลลิโพธิอย่างไรหน้ชาดก่อน?

อ. การเตาะกฐินมีการเสียเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุสุงักดิ์ตรีสไว้แล้ว ก็เมื่อภิกษุหลีกไปด้วยคิดว่าจักทิ้งอवासนี้เสียละ ปัลลิโพธิในอवासชาดก่อน ปัลลิโพธิในจิรวชาดเมื่อจิรวเสียหาย .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

[๑๑๕๓] ม. การเตาะกฐินมีการฟังเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็น
เผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุขผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้แล้ว ก็ข้าพเจ้าขอถามท่านถึงการ
เตาะกฐินนั้น ปลีโพธิ์อย่างไรหนขาดก่อน

อ. การเตาะกฐินมีการฟังเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์
แห่งพระราชามุขผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้แล้ว ก็เมื่อภิกษุหลีกไปด้วยคิดว่าจัก
ทิงอวาสนี้เสียละ ปลีโพธิ์ในจีวรขาดก่อน ปลีโพธิ์ในอวาสขาดพร้อม
กับการฟังของภิกษุนั้น .

[๑๑๕๔] ม. การเตาะกฐินมีความสิ้นหวังเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็น
เผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุขผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้แล้ว ก็ข้าพเจ้าขอถามท่าน
ถึงการเตาะกฐินนั้น ปลีโพธิ์อย่างไรหนขาดก่อน?

อ. การเตาะกฐินมีความสิ้นหวังเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้เป็น
เผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุขผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้แล้ว ก็เมื่อภิกษุหลีกไปด้วยคิดว่า
จักทิงอวาสนี้เสียละ ปลีโพธิ์ในอวาสขาดก่อน ปลีโพธิ์ในจีวรขาดต่อเมื่อ
สิ้นความหวังในจีวรแล้ว .

[๑๑๕๕] ม. การเตาะกฐินมีการก้าวล่วงสีมาเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้าผู้
เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุขผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้แล้ว ก็ข้าพเจ้าขอถามท่าน
ถึงการเตาะกฐินนั้น ปลีโพธิ์อย่างไรหนขาดก่อน?

อ. การเตาะกฐินมีการก้าวล่วงสีมาเป็นที่สุด อันพระสวดเจ้า
ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุขผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้แล้ว ก็เมื่อภิกษุหลีกไปด้วย
คิดว่า จักทิงอวาสนี้เสียละ ปลีโพธิ์ในจีวรขาดก่อน ปลีโพธิ์ในอวาส
ขาดเมื่อภิกษุนั้น อยู่นอกสีมา .

[๑๑๕๖] ม. การเตาะกฐินมีการเตาะพร้อมกัน อันพระสวดเจ้าผู้เป็น
เผ่าพันธุ์แห่งพระราชามุขผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้แล้ว ก็ข้าพเจ้าขอถามท่าน
ถึงการเตาะกฐินนั้น ปลีโพธิ์อย่างไรหนขาดก่อน?

อ. การเตาะกฐินมีการเตาะพร้อมกัน อันพระสวดเจ้าผู้เป็นเผ่า-
พันธุ์แห่งพระราชามุขผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้แล้ว ก็เมื่อภิกษุหลีกไปด้วยคิดว่าจัก
ทิงอวาสนี้เสียละ ปลีโพธิ์ทั้ง ๒ ขาดพร้อมกัน .

การเตาะกฐิน

[๑๑๕๗] ถามว่า การเตาะกฐินที่สงฆ์เป็นใหญ่มีเท่าไร? การเตาะกฐินที่บุคคลเป็น
ใหญ่มีเท่าไร? การเตาะกฐินที่สงฆ์ไม่เป็นใหญ่บุคคลไม่เป็นใหญ่มีเท่าไร?

ตอบว่า การเตาะกฐินที่สงฆ์เป็นใหญ่มีอย่างเดียว คือ การเตาะในระหว่าง .

การเตาะกฐินที่บุคคลเป็นใหญ่มี ๔ อย่าง คือ เตาะกฐินมีการหลีกไปเป็นที่สุด ๑ มี
การทำเสร็จเป็นที่สุด ๑ มีความตกลงใจเป็นที่สุด ๑ มีความก้าวล่วงสีมาเป็นที่สุด ๑ .

การเตาะกฐินที่สงฆ์ไม่เป็นใหญ่ ที่บุคคลไม่เป็นใหญ่มี ๔ อย่าง คือการเตาะกฐินมี
การเสียเป็นที่สุด ๑ มีการฟังเป็นที่สุด ๑ มีความสิ้นหวังเป็นที่สุด ๑ มีการเตาะกฐินพร้อมกัน ๑ .

การเตาะกฐินภายในสีมาเป็นต้น

[๑๑๕๘] ถามว่า การเตาะกฐินเท่าไร เตาะภายในสีมา? การเตาะกฐินเท่าไร เตาะ
ภายนอกสีมา? การเตาะกฐินเท่าไร บางอย่างเตาะภายในสีมา บางอย่างเตาะภายนอกสีมา?

ตอบว่า การเตาะกฐิน ๒ อย่าง เตาะภายในสีมา คือ เตาะในระหว่าง ๑ เตาะ
พร้อมกัน ๑ .

การเตาะกฐิน ๓ อย่าง เตาะภายนอกสีมา คือ การเตาะกฐินมีความหลีกไปเป็นที่สุด
๑ มีความฟังเป็นที่สุด ๑ มีความก้าวล่วงสีมาเป็นที่สุด ๑ .

การเตาะกฐิน ๔ อย่าง บางอย่างเตาะภายในสีมา บางอย่างเตาะภายนอกสีมา คือ
การเตาะกฐินมีการทำเสร็จเป็นที่สุด ๑ มีความตกลงใจเป็นที่สุด ๑ มีความเสียเป็นที่สุด ๑ มี
ความสิ้นหวังเป็นที่สุด ๑ .

การเตาะกฐินเกิดขึ้นพร้อมกันเป็นต้น

[๑๑๕๙] ถามว่า การเตาะกฐินเท่าไร เกิดด้วยกัน ดับด้วยกัน? การเตาะกฐิน
เท่าไร เกิดด้วยกัน ดับต่างกัน?

ตอบว่า การเตาะกฐิน ๒ อย่างที่เกิดด้วยกัน ดับด้วยกัน คือ เตาะในระหว่าง ๑
เตาะพร้อมกัน ๑ .

การเตาะกฐินนอกนั้น เกิดด้วยกัน ดับต่างกัน .

กฐินเภท จบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๑๑๖๐] ใคร ด้วยอย่างไร ธรรม ๑๕ อย่าง นิทาน เหตุ ปัจจัย สงเคราะห์ มูล
เบื้องต้น ประเภท บุคคล ๘ บุคคล ๓ การเตาะกฐิน ๓ ฟังรู้ การกราน การสวด ปลีโพธิ์

เป็นใหญ่ สิวา เกิดขึ้นและดับ .
ปริวาร จบ

อุปาลีปัญจกะ
อนิสิตวารคที่ ๑

ท่านพระอุปาลีเข้าเฝ้า

[๑๑๖๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของ
อนาถบิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี ครั้นนั้น ท่านพระอุปาลีเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวาย
บังคมนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วทูลถามปัญหาว่า ดังนี้ :-

องค์ของภิกษุผู้ต้องถือนิสัย

พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล จะไม่ถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิต
ไม่ได้?

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ตลอด
ชีวิตไม่ได้. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อุโบสถ
๒. ไม่รู้อุโบสถกรรม
๓. ไม่รู้ปาติโมกข์
๔. ไม่รู้ปาติโมกข์เทศ
๕. มีพรรษาหย่อนห้า

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิตไม่ได้ .

องค์ของภิกษุผู้ต้องถือนิสัย

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิต. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. รู้อุโบสถ
๒. รู้อุโบสถกรรม
๓. รู้ปาติโมกข์
๔. รู้ปาติโมกข์เทศ
๕. มีพรรษาได้ห้าหรือเกินห้า

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิต .

องค์ของภิกษุผู้ต้องถือนิสัยอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์แม้อีก ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิตไม่ได้. องค์
๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้ปวารณา
๒. ไม่รู้ปวารณากรรม
๓. ไม่รู้ปาติโมกข์
๔. ไม่รู้ปาติโมกข์เทศ
๕. มีพรรษาหย่อนห้า

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิตไม่ได้ .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิต. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. รู้ปวารณา
๒. รู้ปวารณากรรม
๓. รู้ปาติโมกข์
๔. รู้ปาติโมกข์เทศ
๕. มีพรรษาได้ห้า หรือเกินห้า

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิต .

องค์ของภิกษุผู้ต้องถือนิสัยอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์แม้อีก ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิตไม่ได้.
องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อาบัติและมีโทษอาบัติ
๒. ไม่รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก
๓. ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ
๔. ไม่รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ
๕. มีพรรษาหย่อนห้า

ดูกรอุปาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิตไม่ได้ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

องค์ของภิกษุผู้ไม่ต้องถือศีล

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือศีลอยู่ตลอดชีวิต. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อาบัติและมีใจอาบัติ
๒. รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก
๓. รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติไม่มีส่วนเหลือ
๔. รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ
๕. มีพรราชาได้ห้า หรือเกินห้า

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือศีลอยู่ตลอดชีวิต.

ภิกษุผู้ที่ไม่ให้คารอุปสมบทเป็นต้น

[๑๑๖๒] อ. พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้ศีล ไม่พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้ศีล ไม่พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่อาจพยาบาลเองหรือสั่งผู้อื่นให้พยาบาลอันเตวาลิกหรือสัทธีริหาริกผู้อาพาธ
๒. ไม่อาจระงับเองหรือให้ผู้อื่นช่วยระงับความกระสัน
๓. ไม่อาจบรรเทาเองหรือให้ผู้อื่นช่วยบรรเทาความเบื่อหน่าย อันเกิดขึ้นโดยธรรม
๔. ไม่อาจแนะนำในธรรมอันยิ่งขึ้นไป
๕. ไม่อาจแนะนำในวินัยอันยิ่งขึ้นไป.

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้ศีล ไม่พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก.

ภิกษุผู้ควรรให้อุปสมบทเป็นต้น

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงให้อุปสมบท พึงให้ศีล พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. อาจพยาบาลเองหรือสั่งผู้อื่นให้พยาบาลอันเตวาลิก หรือสัทธีริหาริกผู้อาพาธ
๒. อาจระงับเองหรือให้ผู้อื่นช่วยระงับความกระสัน
๓. อาจบรรเทาเองหรือให้ผู้อื่นช่วยบรรเทาความเบื่อหน่าย อันเกิดขึ้นโดยธรรม
๔. อาจแนะนำในธรรมอันยิ่งขึ้นไป
๕. อาจแนะนำในวินัยอันยิ่งขึ้นไป

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้ศีล พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก.

ภิกษุผู้ไม่ควรให้อุปสมบทเป็นต้นอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้ศีล ไม่พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่อาจฝึกปรืออันเตวาลิก หรือสัทธีริหาริก ในสิกขาเป็นส่วนอกัสมอาจารย์
๒. ไม่อาจแนะนำอันเตวาลิก หรือสัทธีริหาริก ในสิกขาเป็นส่วนเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์
๓. ไม่แนะนำในศีลอันยิ่งขึ้นไป
๔. ไม่อาจแนะนำในจิตอันยิ่งขึ้นไป
๕. ไม่อาจแนะนำในปัญญาอันยิ่งขึ้นไป

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้ศีล ไม่พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก.

ภิกษุผู้ควรรให้อุปสมบทเป็นต้น

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงให้อุปสมบท พึงให้ศีล พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. อาจฝึกปรืออันเตวาลิก หรือสัทธีริหาริก ในสิกขาเป็นส่วนอกัสมอาจารย์
๒. อาจแนะนำอันเตวาลิกหรือสัทธีริหาริก ในสิกขาเป็นส่วนเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์
๓. อาจแนะนำในศีลอันยิ่งขึ้นไป
๔. อาจแนะนำในจิตอันยิ่งขึ้นไป
๕. อาจแนะนำในปัญญาอันยิ่งขึ้นไป

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้ศีล พึงให้สามเณรอุปัฏฐาก.

องค์ ๕ ของภิกษุผู้ถูกลงโทษ

[๑๑๖๓] อ. พระพุทธเจ้าข้า สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

พ. ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕. องค์ ๕ อะไรบ้าง?
คือ :-

๑. เป็นนอลัชชี
๒. เป็นพาล
๓. ไม่ใช่เป็นปกติตัดตะ
๔. เป็นมัจฉาทิฎฐิ
๕. มีอาชีวิวัตติ

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้มีศีลวิวัตติ ในอธิศีล
๒. เป็นผู้มีอาจารวิวัตติ ในอธิอาจาร
๓. เป็นผู้มีทิฎฐิวิวัตติ ในอดิติฎฐิ
๔. เป็นมัจฉาทิฎฐิ
๕. มีอาชีวิวัตติ

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ประกอบด้วยความคะนองกาย
๒. เป็นผู้ประกอบด้วยความคะนองวาจา
๓. เป็นผู้ประกอบด้วยความคะนองกายและวาจา
๔. เป็นมัจฉาทิฎฐิ
๕. มีอาชีวิวัตติ

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ประพฤตินาจารทางกาย
๒. เป็นผู้ประพฤตินาจารทางวาจา
๓. เป็นผู้ประพฤตินาจารทางกายและทางวาจา
๔. เป็นมัจฉาทิฎฐิ
๕. มีอาชีวิวัตติ

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ประกอบด้วยความลบล้างทางกาย
๒. เป็นผู้ประกอบด้วยความลบล้างทางวาจา
๓. เป็นผู้ประกอบด้วยความลบล้างทางกายและทางวาจา
๔. เป็นมัจฉาทิฎฐิ
๕. มีอาชีวิวัตติ

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ประกอบด้วยมัจฉาชีพทางกาย
๒. เป็นผู้ประกอบด้วยมัจฉาชีพทางวาจา
๓. เป็นผู้ประกอบด้วยมัจฉาชีพทางกายและวาจา
๔. เป็นมัจฉาทิฎฐิ
๕. มีอาชีวิวัตติ

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ต้องอาบัติแล้วถูกลงโทษ แต่ยังไม่อุปสมบท
๒. ให้นิสัย
๓. ให้สามเณรอุปฐาก
๔. ยินดีการสมมติให้เป็นผู้สอนภิกษุณี
๕. แม้ได้รับสมมติแล้ว ยังสอนภิกษุณี

ดุกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถูกสงฆ์ลงโทษเพราะอาบัติใด ต้องอาบัตินั้น
๒. ต้องอาบัติอื่นอันเช่นกัน
๓. ต้องอาบัติที่เร็วกว่านั้น
๔. ตีเตียนกรรม
๕. ตีเตียนภิกษุทั้งหลายผู้ทำกรรม

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. พุทธิพระพุทธเจ้า
๒. พุทธิพระธรรม
๓. พุทธิพระสงฆ์
๔. เป็นมิจฉาทิฎฐิ
๕. มีอาชีวะวิบัติ

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แลฯ
อนิสสิตวรรค ที่ ๑ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๑๖๔] อุโบสถ ๑ ปวารณา ๑ อาบัติ ๑ อาพาธ ๑ อภิสมจาร ๑ อลัชชี
อริศีล ๑ คณะอง ๑ อนาจาร ๑ ลบล้าง ๑ มิจฉาทิฎฐิ ๑ อาบัติ ๑ เพราะอาบัติใด ๑ ตีพระ-
*พุทธเจ้า ๑ รวมเป็นวรรคที่ ๑ แลฯ

นปปฏิบัสสัมภนวรรคที่ ๒

องค์ของภิกษุที่ไม่ควรระงับกรรม

[๑๑๖๕] อ. พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล สงฆ์ไม่พึงระงับกรรม?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ สงฆ์ไม่พึงระงับกรรม. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ต้องอาบัติแล้วถูกลงโทษ ยังให้อุปสมบท
๒. ให้นิสัย
๓. ให้สามเณรอุปฐาก
๔. ยินดีการสมมติให้เป็นผู้สอนภิกษุณี
๕. แม่ได้รับสมมติแล้ว ยังสอนภิกษุณี

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงระงับกรรม.

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก สงฆ์ไม่พึงระงับกรรม. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถูกสงฆ์ลงโทษเพราะอาบัติใด ต้องอาบัตินั้น
๒. ต้องอาบัติอื่นอันเช่นกัน
๓. ต้องอาบัติที่เร็วกว่านั้น
๔. ตีกรรม
๕. ตีภิกษุทั้งหลายผู้ทำกรรม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงระงับกรรม.

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก สงฆ์ไม่พึงระงับกรรม. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. พุทธิพระพุทธเจ้า
๒. พุทธิพระธรรม
๓. พุทธิพระสงฆ์
๔. เป็นมิจฉาทิฎฐิ
๕. มีอาชีวะวิบัติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงระงับกรรม.

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก สงฆ์ไม่พึงระงับกรรม. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นอลัชชี
๒. เป็นพาล
๓. ไม่ใช่เป็นปกติตัดตะ
๔. ทำการย้ายในข้อวัตร

๕. ไม่ทำให้บริบูรณ์ในสิกขา
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงรับกรรม .
คุณสมบัติของภิกษุผู้เข้าสงคราม

[๑๑๖๖] อ. พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุผู้เข้าสงคราม เมื่อเข้าหาสงฆ์พึงตั้งธรรมเท่าไรไว้ในตน แล้วเข้าหาสงฆ์

พ. ดูกรอุบาลี อินทรีย์ผู้เข้าสงคราม เมื่อเข้าหาสงฆ์พึงตั้งธรรม ๕ อย่างไว้ในตน แล้วเข้าหาสงฆ์ ธรรม ๕ อะไรบ้าง

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้เข้าสงคราม เมื่อเข้าหาสงฆ์

๑. พึงมีจิตยาเกรง มีจิตเสมอด้วยผ้าเช็ดอวลี เข้าหาสงฆ์
๒. พึงเป็นผู้รู้จักอาสนะ รู้จักการนั่ง
๓. ไม่เบียดภิกษุผู้เถระ ไม่กีดกันอาสนะภิกษุผู้อ่อนกว่า พึงนั่งอาสนะอันควร
๔. ไม่พึงพูดเรื่องต่างๆ ไม่พึงพูดติรังจានกถา
๕. พึงกล่าวธรรมด้วยตนเอง หรือเชิญผู้อื่นกล่าว ไม่พึงดูหมิ่นอริยคุณนิภาพ

ดูกรอุบาลี ถ้าสงฆ์ทำกรรมที่ควรพร้อมเพรียงกันทำ ถ้าในกรรมนั้นภิกษุไม่พอใจ จะพึงทำความเห็นแย้งก็ได้ แล้วควบคุมสามัคคีไว้ ชื่อนั้นเพราะเหตุไร? เพราะเธอดูคิดว่า เธออย่ามีความเป็นต่างๆ จากสงฆ์เลย .

ดูกรอุบาลี อินทรีย์ผู้เข้าสงคราม เมื่อเข้าหาสงฆ์ พึงตั้งธรรม ๕ อย่างนี้ไว้ในตน แล้วเข้าหาสงฆ์เถิด .

องค์ของภิกษุผู้พูดในสงฆ์

[๑๑๖๗] อ. พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมไม่เป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก ไม่เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และ ไม่เป็นที่ขบใจของชนหมู่มาก?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมไม่เป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก ไม่เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และ ไม่เป็นที่ขบใจของชนหมู่มาก . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้มีความคิดมีตมณ
๒. พูดชัดผู้อื่น
๓. ไม่ฉลาดในถ้อยคำที่เชื่อมถึงกัน
๔. ไม่โจทตามอาบัติในธรรมและวินัยอันสมควร
๕. ไม่ปรับตามอาบัติในธรรมและวินัยอันสมควร

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมไม่เป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก ไม่เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และ ไม่เป็นที่ขบใจของชนหมู่มาก .

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมเป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และเป็นที่ขบใจของชนหมู่มาก . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่เป็นผู้มีความคิดมีตมณ
๒. ไม่พูดชัดผู้อื่น
๓. ฉลาดในถ้อยคำที่เชื่อมถึงกัน
๔. โจทตามอาบัติในธรรมและวินัยอันสมควร
๕. ปรับตามอาบัติในธรรมและวินัยอันสมควร

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมเป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และเป็นที่ขบใจของชนหมู่มาก .

องค์ของภิกษุผู้พูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อันอื่น เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมไม่เป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก ไม่เป็นที่ขบใจของชนหมู่มาก และ ไม่เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้वादอ้าง
๒. เป็นผู้รุกราน
๓. ยึดถือธรรม
๔. คำนธรรม
๕. กล่าวถ้อยคำที่ไร้ประโยชน์มาก

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมไม่เป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก ไม่เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และ ไม่เป็นที่ขบใจของชนหมู่มาก .

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมเป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และเป็นที่ขบใจของชนหมู่มาก . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่เป็นผู้वादอ้าง
๒. ไม่เป็นผู้รุกราน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๓. ยึดถือธรรม
๔. ดำเนินธรรม
๕. ไม่กล่าวถ้อยคำที่ไร้ประโยชน์มาก

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมเป็นที่ปรารภนา
ของชนหมู่มาก เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และเป็นที่ชอบใจของชนหมู่มาก .

องค์ของภิกษุผู้พูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมไม่เป็นที่
ปรารภนาของชนหมู่มาก ไม่เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และไม่เป็นที่ชอบใจของชนหมู่มาก .
องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. พูดชมขู
๒. พูดไม่ให้โอกาสผู้อื่น
๓. ไม่โจทตามอาบัติในธรรมและในวินัยอันสมควร
๔. ไม่ปรับตามอาบัติในธรรมและในวินัยอันสมควร
๕. ไม่ชี้แจงตามความเห็น

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมไม่เป็นที่ปรารภนา
ของชนหมู่มาก ไม่เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และไม่เป็นที่ชอบใจของชนหมู่มาก .

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมเป็นที่ปรารภนาของชนหมู่มาก
เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และเป็นที่ชอบใจของชนหมู่มาก . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่พูดชมขู
๒. พูดให้โอกาสผู้อื่น
๓. โจทตามอาบัติในธรรมและในวินัยอันสมควร
๔. ปรับตามอาบัติในธรรมและในวินัยอันสมควร
๕. ชี้แจงตามความเห็น

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เมื่อพูดในสงฆ์ ย่อมเป็นที่ปรารภนาของ
ชนหมู่มาก เป็นที่พอใจของชนหมู่มาก และเป็นที่ชอบใจของชนหมู่มาก .

อาณิสสในการเรียนวินัย

[๑๑๖๘] อ. พระพุทธเจ้าข้า ในการเรียนวินัย มีอาณิสสเท่าไรหนอแล?

พ. ดูกรอุบาลี ในการเรียนวินัยมีอาณิสส ๕ นี้. อาณิสส ๕ อะไรบ้าง คือ :-

๑. กองศีลเป็นอันตนคุ้มครองรักษาไว้ด้วยดี
๒. เป็นที่พึงฟังของผู้ถูกความสงสัยครอบงำ
๓. เป็นผู้แก้ลูก้าพูดในท่ามกลางสงฆ์
๔. ชมขูชี้ขาดได้ด้วยดีโดยสหธรรม
๕. เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม

ดูกรอุบาลี ในการเรียนวินัย มีอาณิสส ๕ นี้แล .

นี้ปฏิบัติสัสมกนวรรคที่ ๒ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๑๖๙] ต้ออาบัติ ๑ เพราะอาบัติใด ๑ พูดทีเดียว ๑ อลัชชปี ๑ สงคราม ๑ มี
ความคิดผิดมน ๑ อดอ้าง ๑ ชมขู ๑ เรียนวินัย ๑ .

โฆหารวรรคที่ ๓

ภิกษุไม่ควรพูดในสงฆ์

[๑๑๗๐] อ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ไม่พึงพูดในสงฆ์ พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่พึงพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อาบัติ
๒. ไม่รู้สมณฐานอาบัติ
๓. ไม่รู้ประโยชน์อาบัติ
๔. ไม่รู้ความระงับอาบัติ
๕. ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอาบัติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงพูดในสงฆ์ .

ภิกษุควรพูดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อาบัติ
๒. รู้สมณฐานอาบัติ
๓. รู้ประโยชน์อาบัติ
๔. รู้ความระงับอาบัติ
๕. ฉลาดในการวินิจฉัยอาบัติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ฟังพูดในสงฆ์

ภิกษุไม่เคารพพูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ฟังพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อิทธิกรณ
๒. ไม่รู้สมภูฐานอิทธิกรณ
๓. ไม่รู้ประโยคอิทธิกรณ
๔. ไม่รู้ความระงับอิทธิกรณ
๕. ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอิทธิกรณ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ฟังพูดในสงฆ์.

ภิกษุเคารพพูดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ฟังพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อิทธิกรณ
๒. รู้สมภูฐานอิทธิกรณ
๓. รู้ประโยคอิทธิกรณ
๔. รู้ความระงับอิทธิกรณ
๕. ฉลาดในการวินิจฉัยอิทธิกรณ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ฟังพูดในสงฆ์.

ภิกษุไม่เคารพพูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ฟังพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. พูดชมชู้
๒. พูดไม่ให้โอกาสผู้อื่น
๓. ไม่โจทตามอาบัติในธรรมและวินัยอันสมควร
๔. ไม่ปรับตามอาบัติในธรรมและวินัยอันสมควร
๕. ไม่ชี้แจงตามความเห็น

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ฟังพูดในสงฆ์.

ภิกษุเคารพพูดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ฟังพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่พูดชมชู้
๒. พูดให้โอกาสผู้อื่น
๓. โจทตามอาบัติในธรรมและวินัยอันสมควร
๔. ปรับตามอาบัติในธรรมและวินัยอันสมควร
๕. ชี้แจงตามความเห็น

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ฟังพูดในสงฆ์.

ภิกษุไม่เคารพพูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ฟังพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อาบัติและอนาบัติ
๒. ไม่รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก
๓. ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติหาส่วนเหลือมิได้
๔. ไม่รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ
๕. ไม่รู้อาบัติที่ทำคืนได้และทำคืนไม่ได้

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ฟังพูดในสงฆ์.

ภิกษุเคารพพูดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ฟังพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อาบัติและอนาบัติ
๒. รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก
๓. รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติหาส่วนเหลือมิได้
๔. รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ
๕. รู้อาบัติที่ทำคืนได้และทำคืนไม่ได้

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ฟังพูดในสงฆ์.

ภิกษุไม่เคารพพูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ฟังพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้กรรม

๒. ไม่รู้การทำกรรม
๓. ไม่รู้วัตถุของกรรม
๔. ไม่รู้วัตถุของกรรม
๕. ไม่รู้ความระงับกรรม

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงพูดในสงฆ์.
ภิษควารพูดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ พึงพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้กรรม
๒. รู้การทำกรรม
๓. รู้วัตถุของกรรม
๔. รู้วัตถุของกรรม
๕. รู้ความระงับกรรม

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงพูดในสงฆ์.
ภิษไม่ควรพูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่พึงพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้วัตถุ
๒. ไม่รู้นิทาน
๓. ไม่รู้บัญญัติ
๔. ไม่รู้บทที่ตกในภายหลัง
๕. ไม่รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิกันได้

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงพูดในสงฆ์.
ภิษควารพูดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ พึงพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้วัตถุ
๒. รู้นิทาน
๓. รู้บัญญัติ
๔. รู้บทที่ตกในภายหลัง
๕. รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิกันได้

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงพูดในสงฆ์.
ภิษไม่ควรพูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ควรพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ
๔. ถึงภยาคติ
๕. เป็นอิลัชชช

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงพูดในสงฆ์.
ภิษควารพูดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ พึงพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. เป็นิลัชชช

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงพูดในสงฆ์.
ภิษไม่ควรพูดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่พึงพูดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ
๔. ถึงภยาคติ
๕. ไม่ฉลาดในวินัย

ดูกรอุบาลี ภิษประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงพูดในสงฆ์.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ภิกษุควารพุดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงพุดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. ฉลาดในวินัย

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงพุดในสงฆ์.

ภิกษุไม่ควารพุดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่พึงพุดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้ญัตติ
๒. ไม่รู้การทำญัตติ
๓. ไม่รื้อนสาวนาแห่งญัตติ
๔. ไม่รู้สมณะแห่งญัตติ
๕. ไม่รู้ความระงับแห่งญัตติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงพุดในสงฆ์.

ภิกษุควารพุดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงพุดในสงฆ์ องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้ญัตติ
๒. รู้การทำญัตติ
๓. รื้อนสาวนาแห่งญัตติ
๔. รู้สมณะแห่งญัตติ
๕. รู้ความระงับแห่งญัตติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงพุดในสงฆ์.

ภิกษุไม่ควารพุดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่พึงพุดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้สุตตะ
๒. ไม่รู้สุตตานุโลม
๓. ไม่รู้วินัย
๔. ไม่รู้วินยานุโลม
๕. ไม่ฉลาดในฐานะและอฐานะ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงพุดในสงฆ์.

ภิกษุควารพุดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงพุดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้สุตตะ
๒. รู้สุตตานุโลม
๓. รู้วินัย
๔. รู้วินยานุโลม
๕. ฉลาดในฐานะและอฐานะ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงพุดในสงฆ์.

ภิกษุไม่ควารพุดในสงฆ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่พึงพุดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้ธรรม
๒. ไม่รู้ธรรมานุโลม
๓. ไม่รู้วินัย
๔. ไม่รู้วินยานุโลม
๕. ไม่ฉลาดในคำตันและคำปลาย

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงพุดในสงฆ์

ภิกษุควารพุดในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงพุดในสงฆ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้ธรรม
๒. รู้ธรรมานุโลม
๓. รู้วินัย

- ๔. รุวินยานโลม
 - ๕. ฉลาดในคำตันและคำปลาย
- ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ฟังพูดในสงฆ์.
ไวหารวรรค ที่ ๓ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๑๗๑] อาบัติ ๑ อธิกรณ์ ๑ ข่มขู่ ๑ รู้อาบัติ ๑ กรรม ๑ วัตถุ ๑ อลัชชี ๑
ไม่ฉลาด ๑ ญัตติ ๑ ไม่รู้สุตตะ ๑ ไม่รู้ธรรม ๑ รวมเป็นวรรคที่ ๓ แลฯ

ทีฎฐาภิกรรมวรรคที่ ๔

การทำความเห็นแย้งที่ไม่เป็นธรรม

[๑๑๗๒] อ. การทำความเห็นแย้งที่ไม่เป็นธรรม มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี การทำความเห็นแย้งที่ไม่เป็นธรรมนี้ มี ๕ อย่าง. ๕ อย่างอะไรบ้าง?

คือ :-

- ๑. ทำความเห็นแย้งในอนาบัติ
 - ๒. ทำความเห็นแย้งในอาบัติที่ไม่เป็นเทศนาคามินี
 - ๓. ทำความเห็นแย้งในอาบัติที่แสดงแล้ว
 - ๔. ทำความเห็นแย้งพร้อมกัน ๔-๕ รูป
 - ๕. ทำความเห็นแย้งด้วยนึกในใจ
- ดูกรอุบาลี การทำความเห็นแย้งไม่เป็นธรรม ๕ อย่าง นี้แล .

การทำความเห็นแย้งที่เป็นธรรม

ดูกรอุบาลี การทำความเห็นแย้งที่เป็นธรรมนี้ มี ๕ อย่าง. ๕ อย่าง อะไรบ้าง?

คือ :-

- ๑. ทำความเห็นแย้งในอาบัติ
 - ๒. ทำความเห็นแย้งในอาบัติเป็นเทศนาคามินี
 - ๓. ทำความเห็นแย้งในอาบัติอันยังมีได้แสดง
 - ๔. ไม่ทำความเห็นแย้งพร้อมกัน ๔-๕ รูป
 - ๕. ไม่ทำความเห็นแย้งด้วยนึกในใจ
- ดูกรอุบาลี การทำความเห็นแย้งที่เป็นธรรม ๕ อย่าง นี้แล

การทำความเห็นแย้งที่ไม่เป็นธรรมอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี การทำความเห็นแย้งที่ไม่เป็นธรรม แม้อื่นอีก ๕ อย่าง. ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

- ๑. ทำความเห็นแย้งในสำนักภิกษุนานาสังวาสก์
 - ๒. ทำความเห็นแย้งในสำนักภิกษุผู้อยู่ในสีมาต่างกัน
 - ๓. ทำความเห็นแย้งในสำนักภิกษุมีไชปกัตตตะ
 - ๔. ทำความเห็นแย้งพร้อมกัน ๔-๕ รูป
 - ๕. ทำความเห็นแย้งด้วยนึกในใจ
- ดูกรอุบาลี การทำความเห็นแย้งที่ไม่เป็นธรรม ๕ อย่าง นี้แล .

การทำความเห็นแย้งที่เป็นธรรม

ดูกรอุบาลี การทำความเห็นแย้งที่เป็นธรรมนี้ มี ๕ อย่าง. ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

- ๑. ทำความเห็นแย้งในสำนักภิกษุสมานสังวาสก์
 - ๒. ทำความเห็นแย้งในสำนักภิกษุผู้อยู่ในสีมาเดียวกัน
 - ๓. ทำความเห็นแย้งในสำนักภิกษุผู้เป็นปกัตตตะ
 - ๔. ไม่ทำความเห็นแย้งพร้อมกัน ๔-๕ รูป
 - ๕. ไม่ทำความเห็นแย้งด้วยนึกในใจ
- ดูกรอุบาลี การทำความเห็นแย้งที่เป็นธรรม ๕ อย่าง นี้แล .

การรับประเคนที่ใช้ไม่ได้

[๑๑๗๓] อ. การรับประเคนที่ใช้ไม่ได้ มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี การรับประเคนที่ใช้ไม่ได้นี้มี ๕ อย่าง. ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

- ๑. ของเขาให้ด้วยกาย ไม่รับประเคนด้วยกาย
 - ๒. ของเขาให้ด้วยกาย ไม่รับประเคนด้วยของเนื่องด้วยกาย
 - ๓. ของเขาให้ด้วยของเนื่องด้วยกาย ไม่รับประเคนด้วยกาย
 - ๔. ของเขาให้ด้วยของเนื่องด้วยกาย ไม่รับประเคนด้วยของเนื่องด้วยกาย
 - ๕. ของเขาให้ด้วยโยนให้ ไม่รับประเคนด้วยกาย หรือด้วยของเนื่องด้วยกาย
- ดูกรอุบาลี การรับประเคนที่ใช้ไม่ได้ มี ๕ อย่าง นี้แล .

การรับประเคนที่ใช้ได้

ดูกรอุบาลี การรับประเคนที่ใช้ได้มี ๕ อย่าง. ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๑. ของเขาให้ด้วยกาย รับประเคนด้วยกาย
 ๒. ของเขาให้ด้วยกาย รับประเคนด้วยของเนื่องด้วยกาย
 ๓. ของเขาให้ด้วยของเนื่องด้วยกาย รับประเคนด้วยกาย
 ๔. ของเขาให้ด้วยของเนื่องด้วยกาย รับประเคนด้วยของเนื่องด้วยกาย
 ๕. ของเขาให้ด้วยโยนให้ รับประเคนด้วยกาย หรือด้วยของเนื่องด้วยกาย
- ดูกรอุบาลี การรับประเคนที่ใช้ได้ ๕ อย่าง นี้แล .

ของที่ไม่เป็นเดน

[๑๑๓๔] อ. ของที่ไม่เป็นเดน มีเท่าไร พระพุทธเจ้าข้า

พ. ดูกรอุบาลี ของที่ไม่เป็นเดนนี้มี ๕ อย่าง ๕ อย่างอะไรบ้าง คือ :-

๑. ภิกษุไม่ทำให้เป็นกบปียะ
๒. ไม่รับประเคน
๓. ไม่ยกส่งให้
๔. ทำนอกหัตถบาส
๕. มิได้กล่าวว่า ทั้งหมดนั้นพอละ

ดูกรอุบาลี ของที่ไม่เป็นเดนมี ๕ อย่าง นี้แล .

ของที่เป็นเดน

ดูกรอุบาลี ของที่เป็นเดนนี้มี ๕ อย่าง . ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุทำให้เป็นกบปียะ
๒. รับประเคน
๓. ยกส่งให้
๔. ทำในหัตถบาส
๕. กล่าวว่า ทั้งหมดนั้นพอละ

ดูกรอุบาลี ของที่เป็นเดน ๕ อย่าง นี้แล .

การห้ามภักตร

[๑๑๓๕] อ. การห้ามภักตรยอมปรากฏด้วยอาการเท่าไร พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี การห้ามภักตรยอมปรากฏด้วยอาการ ๕ อย่าง . ๕ อย่างอะไรบ้าง?

๑. การฉินยังปรากฏอยู่
๒. โภชนะปรากฏอยู่
๓. ผู้ให้อยู่ในหัตถบาส
๔. เขาน้อมของเข้ามา
๕. การห้ามปรากฏ

ดูกรอุบาลี การห้ามภักตรยอมปรากฏด้วยอาการ ๕ นี้แล .

ทำตามปฏิญญาที่ไม่เป็นธรรม

[๑๑๓๖] อ. การทำตามปฏิญญาที่ไม่เป็นธรรม มีเท่าไร พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี การทำตามปฏิญญาที่ไม่เป็นธรรมนี้มี ๕ อย่าง . ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติปาราชิก เธอถูกโจทด้วยอาบัติปาราชิก แต่ปฏิญญาว่าต้องอาบัติสังฆาทิเสส สงฆ์ปรับเธอด้วยอาบัติสังฆาทิเสส จัดเป็นทำตามปฏิญญาไม่เป็นธรรม
๒. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติปาราชิก เธอถูกโจทด้วยอาบัติปาราชิก แต่ปฏิญญาว่า ต้องอาบัติปาจิตตีย์ สงฆ์ปรับเธอด้วยอาบัติปาจิตตีย์ จัดเป็นทำตามปฏิญญาไม่เป็นธรรม
๓. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติปาฏิเทสนีเย เธอถูกโจทด้วยอาบัติปาฏิเทสนีเย แต่ปฏิญญาว่า ต้องอาบัติทุกกฏ สงฆ์ปรับเธอด้วยอาบัติทุกกฏ จัดเป็นทำตามปฏิญญาไม่เป็นธรรม
๔. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนีเย ทุกกฏ เธอถูกโจทด้วยอาบัติทุกกฏ แต่ปฏิญญาว่า ต้องอาบัติปาราชิก สงฆ์ปรับเธอด้วยอาบัติปาราชิก จัดเป็นทำตามปฏิญญาไม่เป็นธรรม
๕. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติทุกกฏ เธอถูกโจทด้วยอาบัติทุกกฏ แต่ปฏิญญาว่าต้องอาบัติสังฆาทิเสส ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนีเย สงฆ์ปรับเธอด้วยอาบัติปาฏิเทสนีเย จัดเป็นทำตามปฏิญญาไม่เป็นธรรม

ดูกรอุบาลี การทำตามปฏิญญาไม่เป็นธรรม ๕ อย่าง นี้แล .

ทำตามปฏิญญาที่เป็นธรรม

ดูกรอุบาลี การทำตามปฏิญญาที่เป็นธรรมนี้มี ๕ อย่าง . ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติปาราชิก เธอถูกโจทด้วยอาบัติปาราชิก ปฏิญญาว่าต้องอาบัติปาราชิก สงฆ์ปรับเธอด้วยอาบัติปาราชิก จัดเป็นทำตามปฏิญญาที่เป็นธรรม
๒. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส เธอถูกโจทด้วยอาบัติสังฆาทิเสส ปฏิญญาว่าต้องอาบัติสังฆาทิเสส สงฆ์ปรับเธอด้วยอาบัติสังฆาทิเสส จัดเป็นทำตามปฏิญญาที่เป็นธรรม
๓. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เธอถูกโจทด้วยอาบัติปาจิตตีย์ ปฏิญญาว่าต้องอาบัติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ปาจิตติย สงฆ์ปรับเรอด้วยอาบัติปาจิตติย จัดเป็นทำตามปฏิญญาที่เป็นธรรม
๔. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ เธอถูกใจด้วยอาบัติปาฏิเทสนียะ ปฏิญญาว่า
ต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ สงฆ์ปรับเรอด้วยอาบัติปาฏิเทสนียะ จัดเป็นทำตามปฏิญญาที่เป็นธรรม
๕. ภิกษุเป็นผู้ต้องอาบัติทุกกฏ เธอถูกใจด้วยอาบัติทุกกฏ ปฏิญญาว่าต้องอาบัติ
ทุกกฏ สงฆ์ปรับเรอด้วยอาบัติทุกกฏ จัดเป็นทำตามปฏิญญาที่เป็นธรรม
ไม่ควรทำโอกาส

[๑๑๓๓] อ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ไม่ควรทำ
โอกาส พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดุกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ไม่ควรทำโอกาส .
องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นอลัชชี
๒. เป็นพาล
๓. ไม่ใช่เป็นปกติตตะ
๔. เป็นผู้พูดประสงคให้เคลื่อนจากพรหมจรรย์
๕. ไม่เป็นผู้พูดประสงคให้ออกจากอาบัติ

ดุกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ไม่ควรทำโอกาส .
ควรทำโอกาส

ดุกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ควรทำโอกาส . องค์ ๕
อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นลิชชี
๒. เป็นบัณฑิต
๓. เป็นปกติตตะ
๔. เป็นผู้พูดประสงคให้ออกจากอาบัติ
๕. ไม่เป็นผู้พูดประสงคให้เคลื่อนจากพรหมจรรย์

ดุกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ควรทำโอกาส .
ไม่ควรสนทนาวินัย

[๑๑๓๔] อ. ภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนาวินัยกับภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล
พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนาวินัยกับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ . องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้วิัตถุ
๒. ไม่รู้นิทาน
๓. ไม่รู้บัญญัติ
๔. ไม่รู้บทที่ตกหล่นภายหลัง
๕. ไม่รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิเข้ากันได้

ดุกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนาวินัยกับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .
ควรสนทนาวินัย

ดุกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายพึงสนทนาวินัยกับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ . องค์ ๕
อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้วิัตถุ
๒. รู้นิทาน
๓. รู้บัญญัติ
๔. รู้บทที่ตกหล่นในภายหลัง
๕. รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิเข้ากันได้

ดุกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายพึงสนทนาวินัยกับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .
เหตุที่ถามปัญหา ๕ อย่าง

[๑๑๓๕] อ. การถามปัญหามีเท่าไร พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดุกรอุบาลี การถามปัญหานี้ มี ๕ . อย่าง ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุถามปัญหา เพราะความรู้น้อย เพราะงมมาย
๒. เป็นผู้มีความปรารถนาลามก ถูกความปรารถนาครอบงำ จึงถามปัญหา
๓. ถามปัญหาเพราะความดูหมิ่น
๔. เป็นผู้ไม่ประสงค์จะรู้ จึงถามปัญหา
๕. ถามปัญหาด้วยมโนสการว่า ถ้าเราถามปัญหาขึ้น ภิกษุจะพยากรณ์โดยชอบเทียว

การพยากรณ์ดังนี้นั้นเป็นความดี ถ้าเราถามปัญหาแล้ว เธอจักไม่พยากรณ์โดยชอบเทียว เราจัก
พยากรณ์แก่เธอโดยชอบเทียว .

ดุกรอุบาลี การถามปัญหา ๕ นี้แล .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

การอวดอ้างมรรคผล

- อ. การอวดอ้างมรรคผล มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?
พ. ดุรอุบาลี การอวดอ้างมรรคผลนี้มี ๕ อย่าง. ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-
๑. ภิกษุอวดอ้างมรรคผล เพราะความรู้น้อย เพราะความมกมาย
๒. ภิกษุมีความปรารถนาลามก ถูกความปรารถนาครอบงำ จึงอวดอ้างมรรคผล
๓. อวดอ้างมรรคผล เพราะวิกลจริต เพราะจิตฟุ้งซ่าน
๔. อวดอ้างมรรคผล เพราะสำคัญว่าได้บรรลุ
๕. อวดอ้างมรรคผลที่เป็นจริง.
ดุรอุบาลี การอวดอ้างมรรคผล ๕ อย่าง นี้แล .

วิสุทธิ ๕

[๑๑๘๐] อ. วิสุทธิมีเท่าไร พระพุทธเจ้าข้า?

- พ. ดุรอุบาลี วิสุทธินี้มี ๕ อย่าง ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-
สวดนันทานแล้ว นอกนั้นสวดด้วยสุตบถ นี้จัดเป็นวิสุทธิที่ ๑ สวดนันทาน สวด
ปาราชิก ๔ แล้ว นอกนั้นสวดด้วยสุตบถ นี้จัดเป็นวิสุทธิที่ ๒ สวดนันทาน ปวดปาราชิก ๔
สวดสังฆาทีเสส ๑๓ แล้ว นอกนั้นสวดด้วยสุตบถ นี้จัดเป็นวิสุทธิที่ ๓ สวดนันทาน สวด
ปาราชิก ๔ สวดสังฆาทีเสส ๑๓ สวดอนียต ๒ แล้ว นอกนั้นสวดด้วยสุตบถ นี้จัดเป็นวิสุทธิ
ที่ ๔ สวดโดยพิสดารทีเดียว จัดเป็นวิสุทธิที่ ๕
ดุรอุบาลี วิสุทธิ ๕ อย่าง นี้แล .

โภชนะ ๕

[๑๑๘๑] อ. โภชนะมีเท่าไร หนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

- พ. ดุรอุบาลี โภชนะนี้มี ๕ อย่าง. ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-
๑. ข้าวสุก
๒. ขนมนสด
๓. ขนมนแห้ง
๔. ปลา
๕. เนื้อ
ดุรอุบาลี โภชนะ ๕ อย่าง นี้แล .

ทิฎฐาวีกรรมวรรค ที่ ๔ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๑๘๒] ทำความเห็นแย้ง ๑ ทำความเห็นแย้งอีกนัยหนึ่ง ๑ รับประเคน ๑ ของ
เป็นเดน ๑ ห้ามกัทร ๑ ปฎิญา ๑ ขอโอกาส ๑ สนทนา ๑ ถามปัญหา ๑ อวดอ้างมรรคผล ๑
วิสุทธิ ๑ โภชนะ ๑ .

อิตตาทานวรรคที่ ๕

หน้าที่ของโจทก์

[๑๑๘๓] อ. ภิกษุผู้โจทก์ประสงค์จะโจทก์ผู้อื่น ฟังกำหนดธรรมเท่าไรไว้ในตน แล้ว
โจทก์ผู้อื่น พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดุรอุบาลี ภิกษุผู้โจทก์ประสงค์จะโจทก์ผู้อื่น ฟังกำหนดธรรม ๕ อย่างไว้ในตน
แล้วโจทก์ผู้อื่น. ธรรม ๕ อย่าง อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ดุรอุบาลี ภิกษุผู้โจทก์ประสงค์จะโจทก์ผู้อื่น ฟังกำหนดอย่างนี้ว่า เราเป็นผู้มีความ
ประพฤติกายบริสุทธิ์หรือหนอ เราเป็นผู้ประกอบด้วยความประพฤติกายบริสุทธิ์ ไม่มีชอง
ไม่มีข้อสอบสวนหรือ ธรรมนั้นของเรามีอยู่หรือไม่มี?

ดุรอุบาลี ถ้าภิกษุไม่ใช่เป็นผู้มีความประพฤติกายบริสุทธิ์ ไม่ใช่เป็นผู้ประกอบด้วย
ความประพฤติกายบริสุทธิ์ ไม่มีชอง ไม่มีข้อสอบสวน จะมีผู้กล่าวต่อเธอว่า เชิญท่าน
ศึกษาความประพฤติกายก่อน จะมีคนว่ากล่าวต่อเธอดังนี้ .

๒. ดุรอุบาลี อนึ่ง ภิกษุผู้โจทก์ประสงค์จะโจทก์ผู้อื่น ฟังกำหนดอย่างนี้ว่า เราเป็น
ผู้มีความประพฤติกายวาจาบริสุทธิ์หรือหนอ เราเป็นผู้ประกอบด้วยความประพฤติกายวาจาบริสุทธิ์
ไม่มีชอง ไม่มีข้อสอบสวนหรือ ธรรมนั้นของเรามีอยู่หรือไม่มี?

ดุรอุบาลี ถ้าภิกษุไม่ใช่เป็นผู้ประพฤติกายวาจาบริสุทธิ์ ไม่ใช่เป็นผู้ประกอบด้วย
ความประพฤติกายวาจาบริสุทธิ์ ไม่มีชอง ไม่มีข้อสอบสวน จะมีผู้กล่าวต่อเธอว่า เชิญท่าน
ศึกษาความประพฤติกายวาจาก่อน จะมีคนว่ากล่าวต่อเธอดังนี้ .

๓. ดุรอุบาลี อนึ่ง ภิกษุผู้โจทก์ประสงค์จะโจทก์ผู้อื่น ฟังกำหนดอย่างนี้ว่า เมตตาคิต
ไม่มีอาฆาต เราเข้าไปตั้งไว้แล้วในหมู่เพื่อนสหพรหมจารีหรือ ธรรมนั้นของเรามีอยู่หรือไม่มี?

ดุรอุบาลี ถ้าภิกษุไม่ได้เข้าไปตั้งเมตตาคิตในหมู่เพื่อนสหพรหมจารี จะมีผู้
กล่าวต่อเธอว่า เชิญท่านเข้าไปตั้งเมตตาคิตในหมู่เพื่อนสหพรหมจารีก่อน จะมีคนว่ากล่าวต่อเธอดังนี้

๔. ดุรอุบาลี อนึ่ง ภิกษุผู้โจทก์ประสงค์จะโจทก์ผู้อื่น ฟังกำหนดอย่างนี้ว่า เราเป็น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ผู้มีสตะมาก ทรงจำสตะ สิ่งสมสตะหรือหนอ ธรรมเหล่านั้นใด งามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง
งามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถ ทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์ สิ้นเชิง ธรรม
เห็นปานนั้นเราได้ฟังมาก ทรงจำไว้คล่องปาก ขึ้นใจ แหงตลอดดีแล้วด้วยปัญญา ธรรมนั้น
ของเรามีอยู่หรือไม่?

ดูกรอุบาลี ถ้าภิกษุไม่ใช่เป็นผู้มีสตะมาก ทรงจำสตะ สิ่งสมสตะ ธรรมเหล่านั้นใด
งามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้ง
พยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์ สิ้นเชิง ธรรมเห็นปานนั้น เธอหาได้ฟังมาก ทรงจำไว้คล่องปาก
ขึ้นใจ แหงตลอดดีแล้วด้วยปัญญาไม่ จะมีผู้กล่าวต่อเธอว่า เชิญท่านเรียนคัมภีร์ก่อน จะมีคน
ว่ากล่าวต่อเธอดังนี้ .

๕ . ดูกรอุบาลี อนึ่ง ภิกษุผู้ใจทักประสงค์จะโจทผู้อื่น ฟังกำหนดอย่างนี้ว่า เราจำ
ปาติโมกข์ทั้งสอง ได้ดี โดยพิสดาร สวดไพเราะคล่องแคล่วดี วินิจฉัยเรียบร้อย โดยสตะ
โดยอนพยัญชนะหรือ ธรรมนั้นของเรามีอยู่หรือไม่?

ดูกรอุบาลี ถ้าภิกษุไม่ใช่เป็นผู้จำปาติโมกข์ทั้งสอง โดยพิสดาร สวดไพเราะคล่อง
แคล่วดี วินิจฉัยเรียบร้อย โดยสตะ โดยอนพยัญชนะไม่ได้ มีผู้ถามว่า ท่าน สึกขาบหนึ่
พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ที่ไหน เธอถูกถามดังนี้ ย่อมตอบไม่ถูกต้อง จะมีผู้ว่ากล่าวต่อเธอว่า เชิญ
ท่านเรียนวินัยก่อน จะมีคนว่ากล่าวต่อเธอดังนี้ .

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ใจทักประสงค์จะโจทผู้อื่น ฟังกำหนดธรรม ๕ อย่างนี้ไว้ในตน แล้ว
โจทผู้อื่นเกิด .

หน้าที่ของโจทก์อีกนัยหนึ่ง

[๑๑๘๔] อุ . ภิกษุผู้ใจทักประสงค์จะโจทผู้อื่น ฟังตั้งธรรมเท่าไรไว้ในตน แล้วโจท
ผู้อื่น พระพุทธเจ้าข้า?

พ . ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ใจทักประสงค์จะโจทผู้อื่น ฟังตั้งธรรม ๕ อย่างไว้ในตนแล้ว
โจทผู้อื่น . ธรรม ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-

- ๑ . เราจักพูดโดยกาลอันควร จักไม่พูดโดยกาลไม่ควร
- ๒ . เราจักพูดด้วยคำจริง จักไม่พูดด้วยคำเท็จ
- ๓ . เราจักพูดด้วยคำสุภาพ จักไม่พูดด้วยคำหยาบ
- ๔ . เราจักพูดด้วยคำประกอบด้วยประโยชน์ จักไม่พูดด้วยคำไม่ประกอบด้วยประโยชน์
- ๕ . เราจักมีเมตตาจิตพูด จักไม่มั่งร้ายพูด

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ใจทักประสงค์จะโจทผู้อื่น ฟังตั้งธรรม ๕ อย่างนี้ไว้ในตนแล้วโจท
ผู้อื่นเกิด .

โจทก์ควรใส่ใจถึงธรรม

[๑๑๘๕] อุ . ภิกษุผู้ใจทักประสงค์จะโจทผู้อื่น ฟังมนสิการธรรมเท่าไรไว้ในตน แล้ว
โจทผู้อื่น พระพุทธเจ้า?

พ . ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ใจทักประสงค์จะโจทผู้อื่น ฟังมนสิการธรรม ๕ อย่างไว้ในตน
แล้วโจทผู้อื่น . ธรรม ๕ อย่าง อะไรบ้าง? คือ :-

- ๑ . ความการุญ
- ๒ . ความหวังประโยชน์
- ๓ . ความเอ็นดู
- ๔ . ความออกจากอาบัติ
- ๕ . ความทำวินัยเป็นเบื้องต้น

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ใจทักประสงค์จะโจทผู้อื่น ฟังมนสิการธรรม ๕ อย่างนี้ไว้ในตน
แล้วโจทผู้อื่น .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรให้ทำโอกาส

[๑๑๘๖] อุ . ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ไม่ควรทำ
โอกาส พระพุทธเจ้าข้า?

พ . ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ไม่ควรทำโอกาส . องค์
๕ อะไรบ้าง? คือ :-

- ๑ . เป็นผู้มีความประพฤติทางกาย ไม่บริสุทธิ์
- ๒ . เป็นผู้มีความประพฤติทางวาจา ไม่บริสุทธิ์
- ๓ . เป็นผู้มืออาชิวะ ไม่บริสุทธิ์
- ๔ . เป็นผู้เขลา ไม่ฉลาด
- ๕ . ถูกชักเข้า ไม่อาจให้คำตอบข้อที่ชัก

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ไม่ควรทำโอกาส .

องค์ของภิกษุผู้ควรให้ทำโอกาส

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ขอให้ทำโอกาส สงฆ์ควรทำโอกาส . องค์ ๕
อะไรบ้าง? คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๑. เป็นผู้มีความประพฤติทางกายบริสุทธิ์
 ๒. เป็นผู้มีความประพฤติทางวาจาบริสุทธิ์
 ๓. เป็นผู้มีความประพฤติทางจิตบริสุทธิ์
 ๔. เป็นบัณฑิต ผู้ฉลาด
 ๕. ถูกชักเข้า อาจให้คำตอบข้อที่ชัก
- ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ขอให้ทำโอกาส . สงฆ์ควรทำโอกาส .

รับอิทธิกรรม

[๑๑๘๓] อ. ภิกษุผู้ประสงค์จะรับอิทธิกรรม ฟังรับอิทธิกรรม ประกอบด้วยองค์เท่าไร พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ประสงค์จะรับอิทธิกรรม ฟังรับอิทธิกรรม ประกอบด้วยองค์ ๕ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุผู้ประสงค์จะรับอิทธิกรรม ฟังพิจารณาอย่างนี้ว่า เราประสงค์จะรับอิทธิกรรมนี้เป็นกาลสมควรหรือไม่ที่จะรับอิทธิกรรมนี้ ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่รู้อย่างนี้ว่าเป็นกาลไม่สมควรที่จะรับอิทธิกรรมนี้ หาใช่เป็นกาลสมควรไม่ อิทธิกรรมนั้น ภิกษุไม่พึงรับไว้

๒. ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่ รู้อย่างนี้ว่า เป็นกาลสมควรที่จะรับอิทธิกรรมนี้ หาใช่เป็นการไม่สมควรไม่ ภิกษุนั้นฟังพิจารณาต่อไปว่า เราประสงค์จะรับอิทธิกรรมนี้ อิทธิกรรมนี้เป็นเรื่องจริงหรือไม่ ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่ รู้อย่างนี้ว่า อิทธิกรรมนี้เป็นเรื่องไม่จริง หาใช่เป็นเรื่องจริงไม่ อิทธิกรรมนั้น ภิกษุไม่พึงรับไว้ .

๓. ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่ รู้อย่างนี้ว่า อิทธิกรรมนี้เป็นเรื่องจริง หาใช่เป็นเรื่องไม่จริงไม่ ภิกษุนั้นฟังพิจารณาต่อไปว่า เราประสงค์จะรับอิทธิกรรมนี้ อิทธิกรรมนี้ประกอบด้วยประโยชน์หรือไม่ ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่รู้อย่างนี้ว่า อิทธิกรรมนี้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ หาใช่ประกอบด้วยประโยชน์ไม่ อิทธิกรรมนั้น ภิกษุไม่พึงรับไว้ .

๔. ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่รู้อย่างนี้ว่า อิทธิกรรมนี้ ประกอบด้วยประโยชน์ หาใช่ประกอบด้วยประโยชน์ไม่ ภิกษุนั้นฟังพิจารณาต่อไปว่า เมื่อเรารับอิทธิกรรมนี้ไว้ จักได้ภิกษุผู้เคยเห็นเคยคบกัน เป็นฝ่ายโดยธรรมวินัยหรือไม่ ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่รู้อย่างนี้ว่าเมื่อเรารับอิทธิกรรมนี้ไว้ จักไม่ได้ภิกษุผู้เคยเห็นเคยคบกันเป็นฝ่ายโดยธรรมวินัย อิทธิกรรมนั้น ภิกษุไม่พึงรับไว้ .

๕. ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่รู้อย่างนี้ว่า เมื่อเรารับอิทธิกรรมนี้ไว้จักได้ภิกษุผู้เคยเห็นเคยคบกัน เป็นฝ่ายโดยธรรมวินัย ภิกษุนั้นฟังพิจารณาต่อไปว่า เมื่อเรารับอิทธิกรรมนี้ไว้ ความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแค้นแค้น ความวิวาท ความแตกแห่งสงฆ์ ความร้าวรานแห่งสงฆ์ ความถือต่างแห่งสงฆ์ ความกระทำต่างแห่งสงฆ์ ซึ่งมีการนั้นเป็นเหตุ จักมีแก่สงฆ์หรือไม่ ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่รู้อย่างนี้ว่า เมื่อเรารับอิทธิกรรมนี้ไว้ ความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแค้นแค้น ความวิวาท ความแตกแห่งสงฆ์ ความร้าวรานแห่งสงฆ์ ความถือต่างแห่งสงฆ์ ความกระทำต่างแห่งสงฆ์ ซึ่งมีการนั้นเป็นเหตุ จักมีแก่สงฆ์ อิทธิกรรมนั้นภิกษุไม่พึงรับไว้ .

ถ้าภิกษุพิจารณาอยู่ รู้อย่างนี้ว่า เมื่อเรารับอิทธิกรรมนี้ไว้ ความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแค้นแค้น ความวิวาท ความแตกแห่งสงฆ์ ความร้าวรานแห่งสงฆ์ ความถือต่างแห่งสงฆ์ ความกระทำต่างแห่งสงฆ์ ซึ่งมีการนั้นเป็นเหตุ จักไม่มีแก่สงฆ์ อิทธิกรรมนั้นภิกษุพึงรับไว้ .

ดูกรอุบาลี อิทธิกรรมที่ประกอบด้วยองค์ ๕ อย่างนี้แล ภิกษุรับไว้จักไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ในภายหลังแล .

องค์แห่งภิกษุผู้มีอุปการะมาก

[๑๑๘๔] อ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล เป็นผู้มื่ออุปการะมากแก่ภิกษุพวกก่ออิทธิกรรม พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ เป็นผู้มื่ออุปการะมากแก่ภิกษุพวกก่ออิทธิกรรม . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้มื่อศีล สำรวมในปาติโมกข์สังวร ถึงพร้อมด้วยมรรยาทและโศจระอยู่ เป็นผู้มื่อปกติเห็นภัยในโทษมีประมาณน้อยสมทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย .

๒. เป็นผู้มื่อสละมาก ทรงสละ สังสมสละ ธรรมเหล่านั้นใด งามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์ บริบูรณ์สิ้นเชิง ธรรมเห็นปานนั้น เธอเป็นผู้ได้สละมากทรงจำไว้ คล่องปาก ขึ้นใจ แหว่งตลอดดีแล้วด้วยปัญญา .

๓. เธอจำปาติโมกข์ทั้งสองได้ดีโดยพิสดาร สวดไพเราะ คล่องแคล่ว วินิจฉัยถูกต้องโดยสุตตะ โดยอนุพยัญชนะ .

๔. เป็นผู้ตั้งอยู่ในวินัย ไม่งอนแง่น .

๕. เป็นผู้สามารถให้คู่ความทั้งสองเบาใจ ให้เข้าใจ ให้ฟังพิจารณา เลื่อมใส .

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้มื่ออุปการะมากแก่ภิกษุพวกก่ออิทธิกรรม .

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์แม้อื่นอีก ๕ เป็นผู้มื่ออุปการะมากแก่ภิกษุพวกก่ออิทธิกรรม . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๑. เป็นผู้มีความประพฤติทางกายบริสุทธิ์
๒. เป็นผู้มีความประพฤติทางวาจาบริสุทธิ์
๓. เป็นผู้มีความประพฤติทางใจบริสุทธิ์
๔. เป็นบัณฑิต ผู้ฉลาด
๕. ถูกชักเข้า อาจให้คำตอบข้อที่ชัก

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ เหล่านี้แล เป็นผู้มื่ออุปการะมากแก่ภัทษะพวกก่อน
อธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ เหมือนอีก ๕ เป็นผู้มื่ออุปการะมากแก่ภัทษะพวกก่อน
อธิกรณ์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้วิัตถุ
๒. รู้นันทาน
๓. รู้บัญญัติ
๔. รู้บทที่ตกหล่นภายหลัง
๕. รู้ถ้อยคำอันเข้าสนธิกันได้

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้มื่ออุปการะมากแก่ภัทษะพวกก่อนอธิกรณ์ .

องค์ของภัทษะผู้ไม่ควรชักถาม

[๑๑๘๙] อ. ภัทษะประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ไม่พึงชักถาม พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่พึงชักถาม. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้สุตตะ
๒. ไม่รู้สุตตานุโลม
๓. ไม่รู้วินัย
๔. ไม่รู้วินยานุโลม
๕. ไม่ฉลาดในฐานะและอฐานะ

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงชักถาม .

องค์ของภัทษะผู้ควรชักถาม

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ พึงชักถาม. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้สุตตะ
๒. รู้สุตตานุโลม
๓. รู้วินัย
๔. รู้วินยานุโลม
๕. ฉลาดในฐานะและอฐานะ

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงชักถาม .

องค์ของภัทษะผู้ไม่ควรชักถามอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ เหมือนอีก ๕ ไม่พึงชักถาม. องค์ ๕ อะไรบ้าง?

คือ :-

๑. ไม่รู้ธรรม
๒. ไม่รู้ธรรมานุโลม
๓. ไม่รู้วินัย
๔. ไม่รู้วินยานุโลม
๕. ไม่ฉลาดในคำต้นและคำหลัง

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงชักถาม .

องค์ของภัทษะผู้ควรชักถาม

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ พึงชักถาม. องค์ ๕ อะไรบ้าง คือ :-

๑. รู้ธรรม
๒. รู้ธรรมานุโลม
๓. รู้วินัย
๔. รู้วินยานุโลม
๕. ฉลาดในคำต้นและคำหลัง

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงชักถาม .

องค์ของภัทษะผู้ไม่ควรชักถามอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภัทษะประกอบด้วยองค์ ๕ เหมือนอีก ๕ ไม่พึงชักถาม. องค์ ๕ อะไรบ้าง?

คือ :-

๑. ไม่รู้วิัตถุ
๒. ไม่รู้นันทาน
๓. ไม่รู้บัญญัติ
๔. ไม่รู้บทที่ตกหล่นภายหลัง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๕. ไม่รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิกันได้
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงซักถาม .

องค์ของภิกษุผู้ควรซักถาม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงซักถาม . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้วิตถุ
๒. รู้นิทาน
๓. รู้บัญญัติ
๔. รู้บทที่ตกหล่นภายหลัง
๕. รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิกันได้

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงซักถาม .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรซักถามอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๕ ไม่พึงซักถาม . องค์ ๕ อะไรบ้าง?

คือ :-

๑. ไม่รู้อาบัติ
๒. ไม่รู้สมณฐานอาบัติ
๓. ไม่รู้ประโยคอาบัติ
๔. ไม่รู้ความระงับอาบัติ
๕. ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอาบัติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงซักถาม .

องค์ของภิกษุผู้ควรซักถาม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงซักถาม องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อาบัติ
๒. รู้สมณฐานอาบัติ
๓. รู้ประโยคอาบัติ
๔. รู้ความระงับอาบัติ
๕. ฉลาดในการวินิจฉัยอาบัติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงซักถาม .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรซักถามอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๕ ไม่พึงซักถาม . องค์ ๕ อะไรบ้าง?

คือ :-

๑. ไม่รู้อธิกรณ์
๒. ไม่รู้สมณฐานอธิกรณ์
๓. ไม่รู้ประโยคอธิกรณ์
๔. ไม่รู้ความระงับอธิกรณ์
๕. ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงซักถาม .

องค์ของภิกษุผู้ควรซักถาม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ พึงซักถาม . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อธิกรณ์
๒. รู้สมณฐานอธิกรณ์
๓. รู้ประโยคอธิกรณ์
๔. รู้ความระงับอธิกรณ์
๕. ฉลาดในการวินิจฉัยอธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงซักถาม .

อิตถาทานวรรค ที่ ๕ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๑๕๐] บริสุทธี ๑ กาล ๑ ความการัญ ๑ โอกาส ๑ รับอธิกรณ์ ๑ อธิกรณ์ ๑ และอธิกรณ์อีกนัยหนึ่ง ๑ วิตถุ ๑ สุตตะ ๑ ธรรม ๑ วิตถุอีกนัยหนึ่ง ๑ อาบัติ ๑ อธิกรณ์ .

ธุดงควรรคที่ ๖

ถืออยู่ป่าเป็นต้น

[๑๑๕๑] อุ. ภิกษุผู้ถืออยู่ป่ามีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ถืออยู่ป่านี้มี ๕ จำพวก . ๕ จำพวก อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เพราะเป็นผู้เขลา ฆมมาย จึงถืออยู่ป่า
๒. เป็นผู้มีความปรารถนาลามก อันความปรารถนาครอบงำ จึงถืออยู่ป่า
๓. เพราะวิกลจริต มีจิตฟุ้งซ่าน จึงถืออยู่ป่า

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๔. เพราะเข้าใจว่า พระพุทธเจ้า สาวกของพระพุทธเจ้า สรรเสริญ จึงถืออยู่ป่า
๕. เพราะอาศัยความมกน้อย สันโดษ ชัดเกลา ความเยียบสงัด และเพราะอาศัย
ความเป็นแห่งการอยู่ป่ามีประโยชน์ ด้วยความปฏิบัติงามนี้ จึงถืออยู่ป่า
ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ถืออยู่ป่ามี ๕ จำพวก นี้แล .
อ. ภิกษุผู้ถือเทียววิณฑบาท มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถือผ้าบังสกุล มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถืออยู่โคนไม้ มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถืออยู่ป่าช้า มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถืออยู่ในที่แจ้ง มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถือทรงผ้า ๓ ผืน มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถือเทียวตามแถว มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถือการนั่ง มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถืออยู่ในเสนาสนะตามที่จัดไว้ มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถือนั่งเงิน ๓ อาสนะแห่งเดียว มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถือการห้ามภักตร์ที่เขาเข้ามาถวายเมื่อภายหลัง มีเท่าไรหนอแล พระพุทธ
เจ้าข้า? . . .
อ. ภิกษุผู้ถือการฉนเฉพาะในบาตร มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?
พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ถือฉนเฉพาะในบาตรนี้มี ๕ จำพวก . ๕ จำพวกอะไรบ้าง? คือ :-
๑. เพราะเป็นผู้เขลา งมง่าย จึงถือฉนเฉพาะในบาตร
๒. เพราะผู้มีความปรารถนาลามก อันความปรารถนาครอบงำ จึงถือฉนเฉพาะในบาตร
๓. เพราะวิกลจริต มีจิตฟุ้งซ่าน จึงถือฉนเฉพาะในบาตร
๔. เพราะเข้าใจว่า พระพุทธเจ้า สาวกของพระพุทธเจ้าสรรเสริญ จึงถือฉนเฉพาะ
ในบาตร
๕. เพราะอาศัยความมกน้อย สันโดษ ชัดเกลา ความเยียบสงัด และอาศัยความ
เป็นแห่งการฉนเฉพาะในบาตร มีประโยชน์ด้วยความปฏิบัติงามนี้ จึงถือฉนเฉพาะในบาตร
ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ถือฉนเฉพาะในบาตรมี ๕ จำพวก นี้แล .
ธุดงค์วรรคที่ ๖ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๑๙๒] ถืออยู่ป่า ๑ ถือเทียววิณฑบาท ๑ ถือทรงผ้าบังสกุล ๑ ถืออยู่โคนไม้ ๑
ถืออยู่ป่าช้าเป็นที่ครบห้า ๑ ถืออยู่ในที่กลางแจ้ง ๑ ถือทรงผ้า ๓ ผืน ๑ ถือเทียวตามแถว ๑
ถือการนั่ง ๑ ถืออยู่ในเสนาสนะตามที่จัดไว้ ๑ ถือนั่งเงิน ๓ อาสนะแห่งเดียว ๑ ถือห้ามภักตร์ที่
เขานำมาถวายเมื่อภายหลัง ๑ ถือฉนเฉพาะในบาตร ๑ .

มสวาทวรรคที่ ๗

มสวาท

[๑๑๙๓] อ. มสวาท มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

- พ. ดูกรอุบาลี มสวาทนี้มี ๕ อย่าง . ๕ อย่างอะไรบ้าง? คือ :-
๑. มีอยู่ มสวาทถึงต้องอาบัติปาราชิก
๒. มีอยู่ มสวาทถึงต้องอาบัติสังฆาทิเสส
๓. มีอยู่ มสวาทถึงต้องอาบัติถุลลัจจัย
๔. มีอยู่ มสวาทถึงต้องอาบัติปาจิตตีย์
๕. มีอยู่ มสวาทถึงต้องอาบัติทุกกฏ
ดูกรอุบาลี มสวาท ๕ อย่าง นี้แล .

งคอุโบสถหรือปวารณา

[๑๑๙๔] อ. พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล งคอุโบสถหรือ
ปวารณาในท่ามกลางสงฆ์ สงฆ์พึงกำจัดเสียว่า อย่าเลย ภิกษุ เธออย่าได้ทำความบาดหมาง
อย่าได้ทำความทะเลาะ อย่าได้ทำความแกล้งแหยง อย่าได้ทำความวิวาทกัน ดังนี้ แล้วทำอุโบสถ
หรือปวารณา?

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ งคอุโบสถหรือปวารณา ในท่ามกลางสงฆ์
สงฆ์พึงกำจัดเสียว่า อย่าเลย ภิกษุ เธออย่าได้ทำความบาดหมาง อย่าได้ทำความทะเลาะ อย่า
ได้ทำความแกล้งแหยง อย่าได้ทำความวิวาทกัน ดังนี้ แล้วทำอุโบสถหรือปวารณา . องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. เป็นอรัชชีย์
๒. เป็นพาล
๓. มีโทษกตัตตะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๔. เป็นผู้กล่าวประสงค์จะให้เคลื่อนจากพรหมจรรย์

๕. หาใช่เป็นผู้กล่าวประสงค์ให้ออกจากอาบัติไม่.

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล งดอุโบสถหรือปวารณาในท่ามกลางสงฆ์ สงฆ์พึงกำจัดเสียว่า ออย่าเลย ภิกษุ เธออย่าได้ทำความบาดหมาง อย่าได้ทำความทะเลาะ อย่าได้ทำความแค้นแค้น อย่าได้ทำความวิวาทกัน ดังนี้ แล้วทำอุโบสถ หรือปวารณา.

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ แม้อีก ๕ งดอุโบสถหรือปวารณาในท่ามกลางสงฆ์ สงฆ์พึงกำจัดเสียว่า ออย่าเลย ภิกษุ เธออย่าได้ทำความบาดหมาง อย่าได้ทำความทะเลาะ อย่าได้ทำความแค้นแค้น อย่าได้ทำความวิวาทกัน ดังนี้แล้วทำอุโบสถหรือปวารณา. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้มีความประพฤติทางกาย ไม่บริสุทธิ์
๒. เป็นผู้มีความประพฤติทางวาจา ไม่บริสุทธิ์
๓. เป็นผู้มิอาจชิวะ ไม่บริสุทธิ์
๔. เป็นผู้เขลา ไม่ฉลาด
๕. เป็นผู้ก่อความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล งดอุโบสถ หรือปวารณาในท่ามกลางสงฆ์ สงฆ์พึงกำจัดเสียว่า ออย่าเลย ภิกษุ เธออย่าได้ทำความบาดหมาง อย่าได้ทำความทะเลาะ อย่าได้ทำความแค้นแค้น อย่าได้ทำความวิวาทกัน ดังนี้แล้วทำอุโบสถ หรือปวารณา.

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรให้คำชักถาม

[๑๑๙๕] อ. สงฆ์ไม่พึงให้คำชักถาม แก่ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี สงฆ์ไม่พึงให้คำชักถาม แก่ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อาบัติและอนาบัติ
๒. ไม่รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก
๓. ไม่รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติหาส่วนเหลือมิได้.
๔. ไม่รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ
๕. ไม่รู้อาบัติที่ทำคืนได้และอาบัติที่ทำคืนไม่ได้

ดูกรอุบาลี สงฆ์ไม่พึงให้คำชักถาม แก่ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

องค์ของภิกษุผู้ควรให้คำชักถาม

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงให้คำชักถาม แก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อาบัติและอนาบัติ
๒. รู้อาบัติเบาและอาบัติหนัก
๓. รู้อาบัติมีส่วนเหลือและอาบัติหาส่วนเหลือมิได้
๔. รู้อาบัติชั่วหยาบและอาบัติไม่ชั่วหยาบ
๕. รู้อาบัติที่ทำคืนได้และอาบัติที่ทำคืนไม่ได้

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงให้คำชักถาม แก่ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการ ๕

[๑๑๙๖] อ. ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการ ๕. อาการ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ด้วยไม่ละอาย
๒. ด้วยไม่รู้
๓. ด้วยสงสัยแล้วขึ้นทำ
๔. ด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร
๕. ด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร

ดูกรอุบาลี ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการ ๕ นี้แล.

ดูกรอุบาลี ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการแม้อีก ๕. อาการ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ด้วยไม่ได้เห็น
๒. ด้วยไม่ได้ฟัง
๓. ด้วยหลับ
๔. ด้วยเข้าใจว่าเป็นเช่นนั้น
๕. ด้วยลืมนสติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุต้องอาบัติด้วยอาการ ๕ นี้แล.

เวร ๕

[๑๑๙๗] อ. เวมมีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี เวมนี้มี ๕ เวม ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๑. ขาสัตว์มีชีวิต
 ๒. ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ให้
 ๓. ประพฤติผิดในกาม
 ๔. พุดเท็จ
 ๕. เหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เพราะตึมน้ำเมา คือ สุราและเมรัย
- ดูกรอุบาลี เวน ๕ นี้แล .

เจตนางดเว้น ๕

[๑๑๙๘] อุ. เจตนางดเว้น มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี เจตนางดเว้นนี้มี ๕ . เจตนางดเว้น ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เจตนางดเว้น จากขาสัตว์มีชีวิต
๒. เจตนางดเว้น จากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ให้
๓. เจตนางดเว้น จากการประพฤติผิดในกาม
๔. เจตนางดเว้น จากพุดเท็จ
๕. เจตนางดเว้น จากเหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เพราะตึมน้ำเมา คือ สุราและเมรัย

ดูกรอุบาลี เจตนางดเว้น ๕ นี้แล .

ความเสื่อม ๕

[๑๑๙๙] อุ. ความเสื่อมมีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ความเสื่อมนี้มี ๕ . ความเสื่อม ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ความเสื่อมจากญาติ
๒. ความเสื่อมจากโภคทรัพย์
๓. ความเสื่อมคือมีโรค
๔. ความเสื่อมจากศีล
๕. ความเสื่อมคือเห็นผิด

ดูกรอุบาลี ความเสื่อม ๕ นี้แล .

ความถึงพร้อม ๕

[๑๒๐๐] อุ. ความถึงพร้อมมีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ความถึงพร้อมนี้มี ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ความถึงพร้อมด้วยญาติ
๒. ความถึงพร้อมด้วยโภคทรัพย์ .
๓. ความถึงพร้อมด้วยความไม่มีโรค
๔. ความถึงพร้อมด้วยศีล
๕. ความถึงพร้อมด้วยเห็นชอบ

ดูกรอุบาลี ความถึงพร้อมมี ๕ นี้แล .

มุสาวาทวรรคที่ ๗ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๒๐๑] มุสาวาท ๑ ย้าย ๑ ย้ายอีกนัยหนึ่ง ๑ ชักถาม ๑ อาบัติ ๑ อาบัติอีกนัยหนึ่ง ๑ เวน ๑ เจตนางดเว้น ๑ ความเสื่อม ๑ ความถึงพร้อม ๑ รวมเป็นวรรคที่ ๗

หัวข้อประจำวรรค จบ

ภิกษุณีโอวาทวรรคที่ ๘

องค์สำหรับลงโทษ

[๑๒๐๒] อุ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ภิกษุณีสงฆ์ฝ่ายเดียว ฟังลงโทษได้ พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ภิกษุณีสงฆ์ฝ่ายเดียว ฟังลงโทษ คือ ภิกษุณีสงฆ์ไม่พึงไหวภิกษุณนั้น . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เปิดกายอวดภิกษุณีทั้งหลาย
๒. ถลกขาอ่อนอวดภิกษุณีทั้งหลาย
๓. เปิดองค์กำเนิดอวดภิกษุณีทั้งหลาย
๔. เปิดไหล่ทั้งสองอวดภิกษุณีทั้งหลาย
๕. พุดเคาะภิกษุณี ชักจูงพวกภิกษุณีให้สมสู่กับภิกษุณี

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ภิกษุณีสงฆ์ฝ่ายเดียว ฟังลงโทษ คือ ภิกษุณีสงฆ์ไม่พึงไหวภิกษุณนั้น .

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์แม่อื่นอีก ๕ ภิกษุณีสงฆ์ฝ่ายเดียว ฟังลงโทษ คือ ภิกษุณีสงฆ์ไม่พึงไหวภิกษุณนั้น . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๑. ขวนขวายเพื่อความเสื่อมลาภแห่งภิกษุณีทั้งหลาย
๒. ขวนขวายเพื่อความพินาศแห่งภิกษุณีทั้งหลาย
๓. ขวนขวายเพื่อความอยู่ไม่ได้แห่งภิกษุณีทั้งหลาย
๔. ด่าบริภาษภิกษุณีทั้งหลาย
๕. ยุยงภิกษุกับภิกษุณีให้แตกกัน

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ภิกษุณีสงฆ์ฝ่ายเดียว พึงลงโทษ คือ ภิกษุณีสงฆ์ไม่พึงไหว้ภิกษุณีนั้น .

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์แม้อีก ๕ ภิกษุณีสงฆ์ฝ่ายเดียว พึงลงโทษ คือ ภิกษุณีสงฆ์ไม่พึงไหว้ภิกษุณีนั้น . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ขวนขวายเพื่อความเสื่อมลาภแห่งภิกษุณีทั้งหลาย
๒. ขวนขวายเพื่อความพินาศแห่งภิกษุณีทั้งหลาย
๓. ขวนขวายเพื่อความอยู่ไม่ได้แห่งภิกษุณีทั้งหลาย
๔. ด่าบริภาษภิกษุณีทั้งหลาย
๕. ชักจูงภิกษุให้สมสู่กับภิกษุณีทั้งหลาย

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ภิกษุณีสงฆ์ฝ่ายเดียว พึงลงโทษ คือ ภิกษุณีสงฆ์ไม่พึงไหว้ภิกษุณีนั้น .

องค์สำหรับลงโทษภิกษุณี

[๑๒๐๓] อุ. ภิกษุณีประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล สงฆ์พึงลงโทษ พระพุทธ

เจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุณีประกอบด้วยองค์ ๕ . องค์ ๕ อะไรบ้าง?

คือ :-

๑. เปิดกายอวดภิกษุทั้งหลาย
๒. ถลกขาอวดภิกษุทั้งหลาย
๓. เปิดองค์กำเนิดอวดภิกษุทั้งหลาย
๔. เปิดไหลทั้งสองอวดภิกษุทั้งหลาย
๕. พุดเคาะภิกษุ ชักจูงให้สมสู่กับสตรีคฤหัสถ์

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุณีประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุณีประกอบด้วยองค์แม้อีก ๕ องค์ ๕ อะไรบ้าง?

คือ :-

๑. ขวนขวายเพื่อความเสื่อมลาภแห่งภิกษุทั้งหลาย
๒. ขวนขวายเพื่อความพินาศแห่งภิกษุทั้งหลาย
๓. ขวนขวายเพื่อความอยู่ไม่ได้แห่งภิกษุทั้งหลาย
๔. ด่าบริภาษภิกษุทั้งหลาย
๕. ยุยงภิกษุกับภิกษุทั้งหลายให้แตกกัน

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุณีประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุณีผู้ประกอบด้วยองค์ แม้อีก ๕ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ขวนขวายเพื่อความเสื่อมลาภแห่งภิกษุทั้งหลาย
๒. ขวนขวายเพื่อความพินาศแห่งภิกษุทั้งหลาย
๓. ขวนขวายเพื่อความอยู่ไม่ได้แห่งภิกษุทั้งหลาย
๔. ด่าบริภาษภิกษุทั้งหลาย
๕. ชักจูงภิกษุณีให้สมสู่กับภิกษุ

ดูกรอุบาลี สงฆ์พึงลงโทษแก่ภิกษุณีประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

องค์ของภิกษุไม่ควรให้โอวาท

[๑๒๐๔] อุ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย

พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นอลัชชี
๒. เป็นพาล
๓. ไม่ใช่ปกติตตะ
๔. เป็นผู้พูดประสงคิให้เคลื่อนจากพรหมจรรย์
๕. หาใช่เป็นผู้พูดประสงคิให้ออกจากอาบัติไม่

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์แม้อีก ๕ ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๑. เป็นผู้มีความประพฤติทางกาย ไม่บริสุทธ์
 ๒. เป็นผู้มีความประพฤติทางวาจา ไม่บริสุทธ์
 ๓. เป็นผู้มิอาชีวะ ไม่บริสุทธ์
 ๔. เป็นผู้เขลา ไม่ฉลาด
 ๕. ถูกชักเข้า ไม่สามารถให้คำตอบข้อที่ซักถาม
- ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ แม้อีก ๕ ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .

องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจารทางกาย
 ๒. เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจารทางวาจา
 ๓. เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจารทางกายและวาจา
 ๔. ตาบรีภาษภิกษุณีทั้งหลาย
 ๕. คลุกคลีกับภิกษุณีทั้งหลาย ด้วยการคลุกคลีอันไม่สมควรอยู่
- ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ แม้อีก ๕ ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .

องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นอัสชชี
 ๒. เป็นพาล
 ๓. ไม่ใช่ปกติตตะ
 ๔. เป็นผู้ก่อความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ
 ๕. เป็นผู้ไม่ทำให้บริบูรณ์ในสิกขา
- ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรรับให้โอวาท

[๑๒๐๕] อ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ไม่พึงรับให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่พึงรับให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .

องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจารทางกาย
 ๒. เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจารทางวาจา
 ๓. เป็นผู้ประกอบด้วยอนาจารทางกายและวาจา
 ๔. ตาบรีภาษภิกษุณี
 ๕. เป็นผู้คลุกคลีกับภิกษุณีทั้งหลาย ด้วยการคลุกคลีอันไม่สมควรอยู่
- ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงรับให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ แม้อีก ๕ ไม่พึงรับให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .

องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นอัสชชี
 ๒. เป็นพาล
 ๓. ไม่ใช่ปกติตตะ
 ๔. เป็นผู้เตรียมจะไป
 ๕. อาพาธ
- ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงรับให้โอวาทแก่ภิกษุณีทั้งหลาย .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรสนทนาด้วย

[๑๒๐๖] อ. ภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนากับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนากับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ . องค์ ๕
อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ไม่ประกอบด้วยกองศีล ของพระอเสชชะ
 ๒. เป็นผู้ไม่ประกอบด้วยกองสมาธิ ของพระอเสชชะ
 ๓. เป็นผู้ไม่ประกอบด้วยกองปัญญา ของพระอเสชชะ
 ๔. เป็นผู้ไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติ ของพระอเสชชะ
 ๕. เป็นผู้ไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทัสสนะ ของพระอเสชชะ
- ดูกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนากับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

องค์ของภิกษุผู้ควรสนทนาด้วย

ดูกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายพึงสนทนากับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ . องค์ ๕ อะไรบ้าง?
คือ :-

๑. เป็นผู้ประกอบด้วยกองศีล ของพระอเสชชะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๒. เป็นผู้ประกอบด้วยกองสมาธิ ของพระอเสชะ
 ๓. เป็นผู้ประกอบด้วยกองปัญญา ของพระอเสชะ
 ๔. เป็นผู้ประกอบด้วยกองวิมุตติ ของพระอเสชะ
 ๕. เป็นผู้ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทัสสนะ ของพระอเสชะ
- ดูกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายพึงสนทนากับภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรสนทนากับภิกษุหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนากับภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล . องค์ ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่เป็นผู้บรรลอรุทธปฏิสัมภิทา
๒. ไม่เป็นผู้บรรลธรรมปฏิสัมภิทา
๓. ไม่เป็นผู้บรรลนिरุตติปฏิสัมภิทา
๔. ไม่เป็นผู้บรรลปฏิภาณปฏิสัมภิทา
๕. ไม่พิจารณาจิตตามที่วิมุตติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายไม่พึงสนทนากับภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

องค์ของภิกษุผู้ควรสนทนากับ

ดูกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายพึงสนทนากับภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ . องค์ ๕ ะไรบ้าง?

คือ :-

๑. เป็นผู้บรรลอรุทธปฏิสัมภิทา
๒. เป็นผู้บรรลธรรมปฏิสัมภิทา
๓. เป็นผู้บรรลนिरุตติปฏิสัมภิทา
๔. เป็นผู้บรรลปฏิภาณปฏิสัมภิทา
๕. พิจารณาจิตตามที่วิมุตติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุทั้งหลายพึงสนทนากับภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

ภิกษุนี้โอวาทวรรค ที่ ๘ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๒๐๓] ภิกษุณีฝ่ายเดียวพึงลงโทษ ๑ ภิกษุณีพึงลงโทษอีก ๒ นัย ลงโทษภิกษุณี ๓ อย่าง ๑ ไม่ให้โอวาท ๑ ไม่ให้โอวาทอีก ๒ นัย ๑ ไม่รับให้โอวาทตรัสไว้ ๒ อย่าง ๑ ในการสนทนาตรัสไว้ ๒ หมวด ๑๗

อุพพาหิการวรรคที่ ๙

ไม่สมมติด้วยอุพพาหิกา

[๑๒๐๔] อุ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา

พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . องค์ ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ไม่ฉลาดในอรรถ
๒. เป็นผู้ไม่ฉลาดในธรรม
๓. เป็นผู้ไม่ฉลาดในนिरุตติ
๔. เป็นผู้ไม่ฉลาดในพยัญชนะ
๕. เป็นผู้ไม่ฉลาดในคำต้นและคำหลัง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .

สมมติด้วยอุพพาหิกา

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . องค์ ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ฉลาดในอรรถ
๒. เป็นผู้ฉลาดในธรรม
๓. เป็นผู้ฉลาดในนिरุตติ
๔. เป็นผู้ฉลาดในพยัญชนะ
๕. เป็นผู้ฉลาดในคำต้นและคำหลัง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .

ไม่สมมติด้วยอุพพาหิกานี้อย่างหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . องค์ ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้มักโกรธ ถูกความโกรธครอบงำ
๒. เป็นผู้ลบลหุ ถูกความลบลหุครอบงำ
๓. เป็นผู้ตีเสมอ ถูกความตีเสมอครอบงำ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๔. เป็นผู้มิปกติริษยา ถูกความริษยาครอบงำ
๕. เป็นผู้ถือแต่ความเห็นของตน ถืออย่างแน่นแฟ้นปลดไต่ยาก
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
สมมติด้วยอุพพาหิกา

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่เป็นผู้มักโกรธ ไม่ถูกความโกรธครอบงำ
๒. ไม่เป็นผู้ลบลู่ ไม่ถูกความลบลู่ครอบงำ
๓. ไม่เป็นผู้ตีเสมอ ไม่ถูกความตีเสมอครอบงำ
๔. ไม่เป็นผู้มิปกติริษยา ไม่ถูกความริษยาครอบงำ
๕. ไม่เป็นผู้ถือแต่ความเห็นของตน ไม่ถืออย่างแน่นแฟ้น ปลดไต่ง่าย
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
ไม่สมมติด้วยอุพพาหิกาอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. โกรธ
๒. พยาบาท
๓. เบียดเบียน
๔. ยั่วให้โกรธ
๕. ไม่อดทน ไม่รับอนุสาสนีโดยเคารพ
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
สมมติด้วยอุพพาหิกา

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่โกรธ
๒. ไม่พยาบาท
๓. ไม่เบียดเบียน
๔. ไม่ยั่วให้โกรธ
๕. เป็นผู้อดทน มีปกติรับอนุสาสนีโดยเคารพ
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
ไม่สมมติด้วยอุพพาหิกาอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้ล่อให้หลง ให้ระลึกไม่ได้
๒. เป็นผู้พูดไม่ให้ทำโอกาส
๓. ไม่เป็นผู้โจทตามอาบัติในธรรมและวินัยที่สมควร
๔. ไม่เป็นผู้ปรับตามอาบัติในธรรมและวินัยที่สมควร
๕. ไม่ชี้แจงตามความเห็น
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
สมมติด้วยอุพพาหิกา

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เป็นผู้เตือนให้ระลึก ไม่ไขล่อให้หลง
๒. เป็นผู้พูดให้ทำโอกาส
๓. เป็นผู้โจทตามอาบัติในธรรมและวินัยที่สมควร
๔. เป็นผู้ปรับตามอาบัติในธรรมและวินัยที่สมควร
๕. ชี้แจงตามความเห็น
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
ไม่สมมติด้วยอุพพาหิกาอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ
๔. ถึงภยาคติ
๕. เป็นอัสชช

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .

สมมติด้วยอุพพาหิกา

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. เป็นลิชชี

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .

ไม่สมมติด้วยอุพพาหิกาอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .
องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ
๔. ถึงภยาคติ
๕. ไม่ฉลาดในวินัย

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์ไม่พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .

สมมติด้วยอุพพาหิกา

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา . องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. ฉลาดในวินัย

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล สงฆ์พึงสมมติด้วยอุพพาหิกา .

องค์ของภิกษุผู้โง่แท้

[๑๒๐๙] อุ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้
พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ . องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้สุตตะ
๒. ไม่รู้สุตตันตฺตานิ
๓. ไม่รู้วินัย
๔. ไม่รู้วินยานุโลม
๕. ไม่ฉลาดในฐานะและอฐานะ

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ .

องค์ของภิกษุผู้ฉลาดแท้

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้ . องค์ ๕
อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้สุตตะ
๒. รู้สุตตันตฺตานิ
๓. รู้วินัย
๔. รู้วินยานุโลม
๕. ฉลาดในฐานะและอฐานะ

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้ .

องค์ของภิกษุผู้โง่แท้ อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ . องค์ ๕
อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้ธรรม
๒. ไม่รู้ธรรมานุโลม
๓. ไม่รู้วินัย
๔. ไม่รู้วินยานุโลม
๕. ไม่ฉลาดในคำตันและคำหลัง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ .

องค์ของภิกษุผู้ฉลาดแท้

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้ธรรม
๒. รู้ธรรมานโลม
๓. รู้วินัย
๔. รู้วินยานโลม
๕. ฉลาดในคำต้นและคำหลัง

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้ .

องค์ของภิกษุผู้โง่แท้อีกหนึ่งหนึ่ง

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้วิตถุ
๒. ไม่รู้นิทาน
๓. ไม่รู้บัญญัติ
๔. ไม่รู้บทอันตกหล่นภายหลัง
๕. ไม่รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิกัน ได้

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ .

องค์ของภิกษุผู้ฉลาดแท้

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้วิตถุ
๒. รู้นิทาน
๓. รู้บัญญัติ
๔. รู้บทอันตกหล่นภายหลัง
๕. รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิกัน ได้

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้ .

องค์ของภิกษุผู้โง่แท้อีกหนึ่งหนึ่ง

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อาบัติ
๒. ไม่รู้สมมุฐานอาบัติ
๓. ไม่รู้ประโยคอาบัติ
๔. ไม่รู้ความระงับอาบัติ
๕. ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอาบัติ

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ .

องค์ของภิกษุผู้ฉลาดแท้

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อาบัติ
๒. รู้สมมุฐานอาบัติ
๓. รู้ประโยคอาบัติ
๔. รู้การระงับอาบัติ
๕. ฉลาดในการวินิจฉัยอาบัติ

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้ .

องค์ของภิกษุผู้โง่แท้อีกหนึ่งหนึ่ง

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อธิกรณ์
๒. ไม่รู้สมมุฐานอธิกรณ์
๓. ไม่รู้ประโยคอธิกรณ์
๔. ไม่รู้ความระงับอธิกรณ์
๕. ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอธิกรณ์

ดูกรอุบลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้โง่แท้ .

องค์ของภิกษุผู้ฉลาดแท้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. รู้อิทธิกรรม
๒. รู้สมมุตฐานอิทธิกรรม
๓. รู้ประโยชน์คอิทธิกรรม
๔. รู้ความระงับอิทธิกรรม
๕. ฉลาดในการวินิจฉัยอิทธิกรรม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ถึงความนับว่าเป็นผู้ฉลาดแท้.
อุพพาหิการวรคที่ ๙ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๒๑๐] ไม่ฉลาดในอรรถ ๑ มักโกรธ ๑ ยั่วให้โกรธ ๑ ล่อให้หลง ๑ ถึงฉันทาคติ ๑ ไม่ฉลาด ๑ ไม่ฉลาดอีก ๑ สุตตะ ๑ ธรรม ๑ วัตถุ ๑ อาบัติ ๑ อิทธิกรรม ๑ ฝายละ ๒ๆ ท่านประกาศแล้วทั้งหมด ขอท่านทั้งหลายจงรู้ฝายดำและฝายขาวเทอญ.

อิทธิกรรมอุปสมวารคที่ ๑๐

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรระงับอิทธิกรรม

[๑๒๑๑] อุ. ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล ไม่ควรระงับอิทธิกรรม พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ควรระงับอิทธิกรรม. องค์ ๕ อะไรบ้าง?

คือ :-

๑. ไม่รู้อาบัติ
๒. ไม่รู้สมมุตฐานอาบัติ
๓. ไม่รู้ประโยชน์อาบัติ
๔. ไม่รู้ความระงับอาบัติ
๕. ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอาบัติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรระงับอิทธิกรรม.

องค์ของภิกษุผู้ควรระงับอิทธิกรรม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ควรระงับอิทธิกรรม. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อาบัติ
๒. รู้สมมุตฐานอาบัติ
๓. รู้ประโยชน์อาบัติ
๔. รู้ความระงับอาบัติ
๕. ฉลาดในการวินิจฉัยอาบัติ

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรระงับอิทธิกรรม.

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรระงับอิทธิกรรมอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ควรระงับอิทธิกรรม. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้อิทธิกรรม
๒. ไม่รู้สมมุตฐานอิทธิกรรม
๓. ไม่รู้ประโยชน์อิทธิกรรม
๔. ไม่รู้ความระงับอิทธิกรรม
๕. ไม่ฉลาดในการวินิจฉัยอิทธิกรรม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรระงับอิทธิกรรม.

องค์ของภิกษุผู้ควรระงับอิทธิกรรม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ควรระงับอิทธิกรรม. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้อิทธิกรรม
๒. รู้สมมุตฐานอิทธิกรรม
๓. รู้ประโยชน์อิทธิกรรม
๔. รู้ความระงับอิทธิกรรม
๕. ฉลาดในการวินิจฉัยอิทธิกรรม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรระงับอิทธิกรรม

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรระงับอิทธิกรรมอีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ควรระงับอิทธิกรรม. องค์ ๕ อะไร
บ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๔. ถึงภยาคติ

๕. เป็นเอลัชชชี่

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ควรระงับอธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ

๒. ไม่ถึงโทสาคติ

๓. ไม่ถึงโมหาคติ

๔. ไม่ถึงภยาคติ

๕. เป็นเอลัชชชี่

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรระงับอธิกรณ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ

๒. ถึงโทสาคติ

๓. ถึงโมหาคติ

๔. ถึงภยาคติ

๕. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังน้อย

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ควรระงับอธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ

๒. ไม่ถึงโทสาคติ

๓. ไม่ถึงโมหาคติ

๔. ไม่ถึงภยาคติ

๕. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังมาก

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรระงับอธิกรณ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่รู้วิัตถุ

๒. ไม่รู้นันทาน

๓. ไม่รู้บัญญัติ

๔. ไม่รู้บทที่ตกหล่นภายหลัง

๕. ไม่รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิกัน ได้

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ควรระงับอธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. รู้วิัตถุ

๒. รู้นันทาน

๓. รู้บัญญัติ

๔. รู้บทที่ตกหล่นภายหลัง

๕. รู้ทางถ้อยคำอันเข้าสนธิกัน ได้

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรระงับอธิกรณ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ

๒. ถึงโทสาคติ

๓. ถึงโมหาคติ

๔. ถึงภยาคติ

๕. ไม่ฉลาดในวินัย

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ควรระงับอธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. ฉลาดในวินัย

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรระงับอธิกรณ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ
๔. ถึงภยาคติ
๕. เป็นผู้หนักในบุคคล ไม่นึกในสงฆ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ควรระงับอธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. เป็นผู้หนักในสงฆ์ ไม่นึกในบุคคล

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ไม่ควรระงับอธิกรณ์อีกนัยหนึ่ง

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก ไม่ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ
๔. ถึงภยาคติ
๕. เป็นผู้หนักในอามิส ไม่นึกในศีลธรรม

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรระงับอธิกรณ์ .

องค์ของภิกษุผู้ควรระงับอธิกรณ์

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ควรระงับอธิกรณ์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. เป็นผู้หนักศีลธรรม ไม่นึกในอามิส

ดูกรอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรระงับอธิกรณ์ .

สงฆ์แตกต่างกัน

[๑๒๑๒] อ. สงฆ์แตกต่างกันด้วยอาการเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี สงฆ์แตกต่างกันด้วยอาการ ๕ . อาการ ๕ อะไรบ้าง? คือ กรรม ๔ อุเทศ ๑ ซีแจง ๑ สวดประกาศ ๑ ให้จับสลาก ๑ ดูกรอุบาลี สงฆ์แตกต่างกันด้วยอาการ ๕ นี้แล .

สังฆราชาและสังฆเมท

[๑๒๑๓] อ. พระพุทธเจ้าข้า ที่ตรัสว่า ความร้าวรานแห่งสงฆ์นั้น ด้วยเหตุเพียงเท่าไร จึงเป็นความร้าวรานแห่งสงฆ์ แต่ไม่ถึงความแตกแห่งสงฆ์? อนึ่ง ด้วยเหตุเพียงเท่าไร จึงเป็นทั้งความร้าวรานแห่งสงฆ์ทั้งความแตกแห่งสงฆ์?

พ. ดูกรอุบาลี อาคันทกวัตรนั้น เราบัญญัติไว้แล้ว สำหรับภิกษุพวกอาคันทกจะเมื่อสิกขาบทอันเราบัญญัติไว้เรียบร้อยแล้ว ภิกษุพวกอาคันทกจะไม่ประพฤติในอาคันทกวัตร

ดูกรอุบาลี แม้อย่างนี้แล เป็นความร้าวรานแห่งสงฆ์ แต่ไม่ถึงความแตกแห่งสงฆ์ .

ดูกรอุบาลี อวาสิกวัตรนั้น เราบัญญัติไว้แล้ว สำหรับภิกษุพวกเจ้าถิ่น เมื่อสิกขาบทอันเราบัญญัติไว้เรียบร้อยแล้ว ภิกษุเจ้าถิ่น ไม่ประพฤติในอวาสิกวัตร

ดูกรอุบาลี แม้อย่างนี้แล เป็นความร้าวรานแห่งสงฆ์ แต่ไม่ถึงความแตกแห่งสงฆ์ .

ดูกรอุบาลี ภัตตคฤวัตรในโรงภัตตรนั้น เราบัญญัติไว้แล้ว สำหรับภิกษุทั้งหลาย ตามลำดับผู้แก่กว่า ตามลำดับราตรี ตามสมควร คือ อาสนะที่ดี น้ำที่สะอาด ก่อนข้าวที่ดี เมื่อ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
สิกขาบท อันเรบัญญัติไว้เรียบร้อยแล้ว พวกพระใหม่เกิดขึ้นอาสนะในโรงภัตตสำหรับ
พระเถระเสีย

ดูกรอุบาลี แม้อย่างนี้ เป็นความร้าวรานแห่งสงฆ์ แต่ไม่ถึงความแตกแห่งสงฆ์ .

ดูกรอุบาลี เสนาสนวัตรในเสนาสนะนั้น เรบัญญัติไว้แล้ว สำหรับภิกษุทั้งหลาย
ตามลำดับผู้แก่กว่า ตามลำดับราตรี ตามสมควร เมื่อสิกขาบท อันเรบัญญัติไว้เรียบร้อยแล้ว
แล้ว พวกพระใหม่เกิดขึ้นเสนาสนะของพระเถระเสีย

ดูกรอุบาลี แม้อย่างนี้ เป็นความร้าวรานแห่งสงฆ์ แต่ไม่ถึงความแตกแห่งสงฆ์ .

ดูกรอุบาลี อุโบสถอย่างเดียวกัน ปวารณาอย่างเดียวกัน สังฆกรรมอย่างเดียวกัน
กรรมใหญ่่น้อยอย่างเดียวกัน ภายในสิมานัน เรบัญญัติไว้แล้วแก่ภิกษุทั้งหลาย เมื่อสิกขาบท
อันเรบัญญัติไว้เรียบร้อยแล้ว ภิกษุทั้งหลายต่างทำความแตกแยกกัน แล้วคุมกันเป็นคณะ
แยกทำอุโบสถ แยกทำปวารณา แยกทำสังฆกรรม แยกทำกรรมใหญ่่น้อย ภายในสิมานันแหละ

ดูกรอุบาลี แม้อย่างนี้ เป็นทั้งความร้าวรานแห่งสงฆ์ ทั้งความแตกแห่งสงฆ์แล .

อธิกรณวุฒสมวารคที่ ๑๐ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๒๑๔] อาบัติ อธิกรณ ลำเอียงเพราะรักใคร่ ได้ยินได้ฟังน้อย วัตถุไม่ฉลาด
บุคคล อามิส สงฆ์แตกกัน ความร้าวรานแห่งสงฆ์ และความแตกแห่งสงฆ์ .

สังฆเภทวรรคที่ ๑๑

ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์มีโทษ

[๑๒๑๕] อุ. ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล เป็นผู้ไปบอขาย
ตกนรก ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้ พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ เป็นผู้ไปบอขาย ตกนรก
ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้. องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
อธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอวินัย ๑ อำพรางความเห็นด้วยกรรม ๑

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไปบอขาย ตกนรก
ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก เป็นผู้ไปบอขาย ตกนรก
ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้ องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
อธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอวินัย ๑ อำพรางความเห็นด้วยอุเทศ ๑

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไปบอขาย ตกนรก
ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้ .

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก เป็นผู้ไปบอขาย ตกนรก
ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้. องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
อธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอวินัย ๑ ชี้แจงอำพรางความเห็น ๑

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไปบอขาย ตกนรก
ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้ .

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก เป็นผู้ไปบอขาย
ตกนรก ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้. องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
อธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอวินัย ๑ อำพรางความเห็นด้วยสวด
ประกาศ ๑

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไปบอขาย ตกนรก
ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้ .

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก เป็นผู้ไปบอขาย
ตกนรก ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้. องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
อธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอวินัย ๑ อำพรางความเห็นด้วยให้จับ
สลาก ๑

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไปบอขาย ตกนรก
ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้ .

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอีก เป็นผู้ไปบอขาย
ตกนรก ชั่วกัป เยียวยาไม่ได้. องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
ไม่ตกนรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้. องค์ ๕ อะไรบ้าง?
ดูกรอุบลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
ธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอนินัย ๑ ไม่อำพรางความเห็นด้วยสวด
ประกาศ ๑

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไม่ไปอบาย
ไม่ตกนรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ แม้อื่นอีก ๕ เป็นผู้ไม่ไปอบาย
ไม่ตกนรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้ องค์ ๕ อะไรบ้าง

ดูกรอุบลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม
๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอนินัย ๑ ไม่อำพรางความเห็นด้วยให้จับสลาก ๑

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไม่ไปอบาย ไม่ตก
นรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ แม้อื่นอีก ๕ เป็นผู้ไม่ไปอบาย
ไม่ตกนรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้ องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
ธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอนินัย ๑ ไม่อำพรางความถูกต้องด้วย
กรรม ๑ . . .

- . . . ไม่อำพรางความถูกต้องด้วยอุเทศ . . .
- . . . ชี้แจงไม่อำพรางความถูกต้อง . . .
- . . . ไม่อำพรางความถูกต้องด้วยสวดประกาศ . . .
- . . . ไม่อำพรางความถูกต้องด้วยให้จับสลาก . . .

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไม่ไปอบาย ไม่ตก
นรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ แม้อื่นอีก ๕ เป็นผู้ไม่ไปอบาย
ไม่ตกนรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้ องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
ธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอนินัย ๑ ไม่อำพรางความชอบใจด้วย
กรรม ๑ . . .

- . . . ไม่อำพรางความชอบใจด้วยอุเทศ . . .
- . . . ชี้แจงไม่อำพรางความชอบใจ . . .
- . . . ไม่อำพรางความชอบใจด้วยสวดประกาศ . . .
- . . . ไม่อำพรางความชอบใจด้วยให้จับสลาก . . .

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไม่ไปอบาย ไม่
ตกนรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้.

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ แม้อื่นอีก ๕ เป็นผู้ไม่ไปอบาย
ไม่ตกนรก ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้ องค์ ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ แสดงธรรมว่าเป็นธรรม ๑ แสดงธรรมว่าเป็น
ธรรม ๑ แสดงวินัยว่าเป็นวินัย ๑ แสดงวินัยว่าเป็นอนินัย ๑ ไม่อำพรางสัญญาด้วยกรรม ๑

- . . . ไม่อำพรางสัญญาดด้วยอุเทศ . . .
- . . . ชี้แจงไม่อำพรางสัญญา . . .
- . . . ไม่อำพรางสัญญาดด้วยสวดประกาศ . . .
- . . . ไม่อำพรางสัญญาดด้วยให้จับสลาก . . .

ดูกรอุบลี ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เป็นผู้ไม่ไปอบาย ไม่ตกนรก
ไม่อยู่ชั่วกัป มิไช่เหี้ยมยาไม่ได้.

ทุติยสังฆเภทวรรค ที่ ๑๒ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๒๑๘] ไม่อำพรางความเห็นด้วยกรรม อุเทศ ชี้แจง สวดประกาศและให้จับสลาก
รวม ๕ นี้จึงความเห็น ความถูกต้อง ความชอบใจ และสัญญา ๓ อย่างนี้ มีนัยตามแนว ๕ อย่าง
นั้น ขอท่านทั้งหลาย จงรู้วิธี ๒๐ ถ้วนในฝ่ายขาว เหมือนวิธี ๒๐ ถ้วน ในฝ่ายดำข้างหลัง
จะนั่นเทอญ. ฯ

อาวาสกวรรค ที่ ๑๓

องค์ของภิกษุเจ้าอาวาส

[๑๒๑๙] อุ. ภิกษุเจ้าอาวาส ประกอบด้วยองค์เท่าไร นอกแล เก็บของสงฆ์ที่นำมา
เก็บไว้ เหมือนถุกโยนลงนรก พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบลี ภิกษุเจ้าอาวาส ประกอบด้วยองค์ ๕ เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

เหมือนอุกโยนลงนรก องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ
๔. ถึงภยาคติ
๕. ใช้สอยของสงฆ์ของส่วนตัว

ดูกรอุบาลี ภิกษุเจ้าอาวาส ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้เหมือนอุกโยนลงนรก .

ดูกรอุบาลี ภิกษุเจ้าอาวาส ประกอบด้วยองค์ ๕ เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้เหมือนสงฆ์ขึ้นสวรรค์ องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. ไม่ใช้สอยของสงฆ์ของส่วนตัว

ดูกรอุบาลี ภิกษุเจ้าอาวาส ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้เหมือนอุกสงฆ์ขึ้นสวรรค์ .

การชี้แจงวินัย

[๑๒๒๐] อ. การชี้แจงวินัยที่ไม่เป็นธรรมมีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี การชี้แจงวินัยที่ไม่เป็นธรรมนี้มี ๕ อย่าง . ๕ อย่างอะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้

๑. ชี้แจงธรรมว่าเป็นธรรม
๒. ชี้แจงธรรมว่าเป็นอธรรม
๓. ชี้แจงวินัยว่าเป็นวินัย
๔. ชี้แจงวินัยว่าเป็นอวินัย
๕. บัญญัติข้อที่พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงบัญญัติ ถอนข้อที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติแล้วเสีย

ดูกรอุบาลี การชี้แจงวินัยที่ไม่เป็นธรรม ๕ อย่าง นี้แล .

ดูกรอุบาลี การชี้แจงวินัยที่เป็นธรรมนี้มี ๕ อย่าง . ๕ อย่าง อะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้

๑. ชี้แจงธรรมว่าเป็นอธรรม
๒. ชี้แจงธรรมว่าเป็นธรรม
๓. ชี้แจงวินัยว่าเป็นอวินัย
๔. ชี้แจงวินัยว่าเป็นวินัย
๕. ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติ ไม่ถอนสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติแล้ว

ดูกรอุบาลี การชี้แจงวินัยที่เป็นธรรม ๕ อย่าง นี้แล .

องค์ของภิกษุผู้แจกภัตร

[๑๒๒๑] อ. ภิกษุผู้แจกภัตร ประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้ เหมือนอุกโยนลงนรก พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้แจกภัตร ประกอบด้วยองค์ ๕ เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้เหมือนอุกโยนลงนรก . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ
๒. ถึงโทสาคติ
๓. ถึงโมหาคติ
๔. ถึงภยาคติ
๕. ไม่รู้ภัตรที่แจกแล้วและยังไม่ได้แจก

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้แจกภัตร ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้เหมือนอุกโยนลงนรก .

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้แจกภัตร ประกอบด้วยองค์ ๕ เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้เหมือนอุกสงฆ์ขึ้นสวรรค์ . องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ
๒. ไม่ถึงโทสาคติ
๓. ไม่ถึงโมหาคติ
๔. ไม่ถึงภยาคติ
๕. รู้ภัตรที่แจกแล้วและยังไม่ได้แจก

ดูกรอุบาลี ภิกษุผู้แจกภัตร ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้เหมือนอุกสงฆ์ขึ้นสวรรค์ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

องค์ของภิกษุผู้แต่งตั้งเสนาสนะเป็นต้น

อ. ภิกษุผู้แต่งตั้งเสนาสนะ ประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล . . . ?

ภิกษุผู้รักษาค้างเก็บพัสดุ .

ภิกษุผู้รับจีวร . . .

ภิกษุผู้แจกจีวร . . .

ภิกษุผู้แจกยาจ . . .

ภิกษุผู้แจกผลไม้ . . .

ภิกษุผู้แจกของเคี้ยว . . .

ภิกษุผู้แจกของเล็กน้อย . . .

ภิกษุผู้ให้รับผ้าสาฎก . . .

ภิกษุผู้ให้รับบาตร . . .

ภิกษุผู้ใช้คนทำงานวัด . . .

ภิกษุผู้ใช้สามเณร ประกอบด้วยองค์เท่าไรหนอแล เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้ เหมือนถูกโยนลงนรก พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดุรอุบาลี ภิกษุผู้ใช้สามเณร ประกอบด้วยองค์ ๕ เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้ เหมือนถูกโยนลงนรก. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ถึงฉันทาคติ

๒. ถึงโทสาคติ

๓. ถึงโมหาคติ

๔. ถึงภยาคติ

๕. ไม่รู้จักสามเณรที่ใช้แล้วและยังไม่ได้ใช้

ดุรอุบาลี ภิกษุผู้ใช้สามเณร ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เก็บของสงฆ์ตามที่นำมา เก็บไว้ เหมือนถูกโยนลงนรก .

ดุรอุบาลี ภิกษุผู้ใช้สามเณร ประกอบด้วยองค์ ๕ เก็บของสงฆ์ตามที่นำมาเก็บไว้ เหมือนถูกส่งขึ้นสวรรค์. องค์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. ไม่ถึงฉันทาคติ

๒. ไม่ถึงโทสาคติ

๓. ไม่ถึงโมหาคติ

๔. ไม่ถึงภยาคติ

๕. รู้จักสามเณรที่ใช้แล้วและยังไม่ได้ใช้

ดุรอุบาลี ภิกษุผู้ใช้สามเณร ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล เก็บของสงฆ์ตามที่นำมา เก็บไว้ เหมือนถูกส่งขึ้นสวรรค์ .

อาวาสิกวรรคที่ ๑๓ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๒๒๒] ภิกษุเจ้าอาวาส ๑ ซีเจงวินัย ๑ ภิกษุผู้แจกภัตร ๑ ภิกษุผู้แต่งตั้งเสนาสนะ ๑ ภิกษุรักษาค้างเก็บพัสดุ ๑ ภิกษุผู้รับจีวร ๑ ภิกษุผู้แจกจีวร ๑ แจกยาจ ๑ แจกผลไม้ ๑ แจกของเคี้ยว ๑ แจกของเล็กน้อย ๑ ภิกษุผู้ให้รับผ้าสาฎก ๑ ให้รับบาตร ๑ ภิกษุผู้ใช้คนทำงานวัด ๑ ภิกษุผู้ใช้สามเณร ๑ .

หัวข้อประจำวรรค จบ

กฐินัตถการวรรคที่ ๑๔

อานิสงส์กรานกฐิน

[๑๒๒๓] อ. การกรานกฐิน มีอานิสงส์เท่าไรหนอแล พุทธเจ้าข้า?

พ. ดุรอุบาลี การกรานกฐิน มีอานิสงส์ ๕ นี้. อานิสงส์ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

๑. เทียวไปไม่ต้องบอกลา

๒. เทียวจาริกไปไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ

๓. ฉันทณะโภชนาได้

๔. เก็บอดีตเรกจีวรไว้ได้ตามปรารถนา

๕. จีวรอันเกิดขึ้นในที่นั้นจักเป็นของพวกเธอ

ดุรอุบาลี การกรานกฐินมีอานิสงส์ ๕ นี้แล .

โทษของการนอนลิ้มสติ

[๑๒๒๔] อ. บุคคลผู้นอนลิ้มสติไม่รู้ตัว นอนหลับ มีโทษเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดุรอุบาลี บุคคลผู้ลิ้มสติไม่รู้ตัว นอนหลับ มีโทษ ๕ นี้. โทษ ๕ อะไรบ้าง? คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร

๑. หลับไม่สบาย
๒. ตื่นขึ้นไม่สบาย
๓. ฝันเห็นสิ่งเลวทราม
๔. เทวดาไม่รักษา
๕. น้าอสุจิเคลื่อนไหว

ดูกรอุบาลี บุคคลผู้ล้มสติไม่รู้สีกตัวนอนหลับมีโทษ ๕ นี้แล .

อานิสงส์ของการนอนมีสติ

ดูกรอุบาลี บุคคลผู้ตั้งสติ รู้สีกตัวอยู่ นอนหลับ มีอานิสงส์ ๕ นี้ . อานิสงส์ ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. หลับสบาย
๒. ตื่นขึ้นสบาย
๓. ไม่ฝันเห็นสิ่งเลวทราม
๔. เทวดารักษา
๕. น้าอสุจิไม่เคลื่อนไหว

ดูกรอุบาลี บุคคลผู้ตั้งสติ รู้สีกตัวอยู่ นอนหลับ มีอานิสงส์ ๕ นี้แล .

บุคคลไม่ควรไหว้

[๑๒๒๕] อุ. ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้มี ๕ . ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุผู้เข้าไปสู่ละแวกบ้าน อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๒. ภิกษุผู้เข้าไปสู่ถนน อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๓. ภิกษุผู้อยู่ในที่มืด อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๔. ภิกษุผู้ไม่เอาใจใส่ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๕. ภิกษุผู้หลับ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้

ดูกรอุบาลี ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้มี ๕ นี้แล .

ดูกรอุบาลี ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ แม้อื่นอีก ๕ . ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้เวลาตีมียาคู
๒. ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ในโรงภัตตร
๓. ภิกษุผู้เป็นศัตรู อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๔. ภิกษุผู้กำลังคิดเรื่องอื่น อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๕. ภิกษุกำลังเปลือยกาย อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้

ดูกรอุบาลี ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ ๕ นี้แล .

ดูกรอุบาลี ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ แม้อื่นอีก ๕ . ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุกำลังเคี้ยว อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๒. ภิกษุกำลังฉันทัน อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๓. ภิกษุกำลังถ่ายอุจจาระ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๔. ภิกษุกำลังถ่ายปัสสาวะ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๕. ภิกษุถูกสงฆ์ข่มกัฏฐ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้

ดูกรอุบาลี ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ ๕ นี้แล .

ดูกรอุบาลี บุคคล อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ แม้อื่นอีก ๕ . ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุผู้อุปสมบททีหลัง อื่นภิกษุผู้อุปสมบทก่อนไม่ควรไหว้
๒. อนุปสัมบัน อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๓. ภิกษุมีสังวาสต่างกัน มีพรรษาแก่กว่า เป็นอธรรมวาที อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควร

ไหว้

๔. สตรี อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้

๕. บัณเฑาะก์ อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้

ดูกรอุบาลี บุคคล อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ ๕ นี้แล .

ดูกรอุบาลี บุคคล อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ แม้อื่นอีก ๕ . ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

๑. ภิกษุอยู่ปรีวาร อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๒. ภิกษุผู้ควรชักเข้าหาอาบัติเดิม อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๓. ภิกษุผู้ควรมานัต อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๔. ภิกษุประพฤติมานัต อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้
๕. ภิกษุผู้ควรอัปทาน อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้

ดูกรอุบาลี บุคคล อื่นภิกษุทั้งหลายไม่ควรไหว้ ๕ นี้แล .

บุคคลควรไหว้

[๑๒๒๖] อุ. ภิกษุ อื่นภิกษุทั้งหลายควรไหว้ มีเท่าไรหนอแล พระพุทธเจ้าข้า?

พ. ดูกรอุบาลี บุคคล อื่นภิกษุทั้งหลายควรไหว้มี ๕ . ๕ ะไรบ้าง? คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๑. ภิกษุผู้อุปสมบทก่อน อันภิกษุผู้อุปสมบททีหลังควรไหว้
 ๒. ภิกษุผู้มีสังฆวาสต่างกัน มีพรรษาแก่กว่า แต่เป็นธรรมวาที อันภิกษุทั้งหลายควรไหว้
 ๓. พระอาจารย์ อันภิกษุทั้งหลายควรไหว้
 ๔. พระอุปัชฌาย์ อันภิกษุทั้งหลายควรไหว้
 ๕. พระตถาคต อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า อันประชา ทั้งสมณะและพราหมณ์ ทั้งเทพตามนุษย์ในโลก ทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ควรไหว้
- ดูกรอุบาลี บุคคลอันภิกษุควรไหว้ ๕ นี้แล .

ธรรมของภิกษุอ่อนกว่ากับภิกษุแก่กว่า

[๑๒๒๓] อุ. พระพุทธเจ้าข้า อันภิกษุผู้อ่อนกว่า เมื่อไหว้เท้าของภิกษุผู้แก่กว่า พึงตั้งธรรมเท่าไรไว้ในตน แล้วไหว้เท้า?

พ. ดูกรอุบาลี อันภิกษุผู้อ่อนกว่า เมื่อไหว้เท้าภิกษุผู้แก่กว่า พึงตั้งธรรม ๕ อย่างไว้ในตน แล้วไหว้เท้า. ธรรม ๕ อะไรบ้าง?

ดูกรอุบาลี อันภิกษุผู้อ่อนกว่า เมื่อไหว้เท้าภิกษุผู้แก่กว่า

๑. พึงห่มผ้าเจริ่งป่า
๒. ประคองอัญชลี
๓. นวดเท้าด้วยฝ่ามือทั้งสอง
๔. มีความรัก
๕. มีความเคารพ แล้วไหว้เท้า

ดูกรอุบาลี อันภิกษุผู้อ่อนกว่า เมื่อไหว้เท้าภิกษุผู้แก่กว่า พึงเข้าไปตั้งธรรม ๕ นี้ไว้ในตน แล้วไหว้เท้า.

กฐินัตถาวรรคที่ ๑๔ จบ

หัวข้อประจำวรรค

[๑๒๒๔] กรานกฐิน ๑ หลับ ๑ ละแวกบ้าน ๑ ตีมยาคุ ๑ เคี้ยว ๑ อุปสมบทก่อน ๑ อยู่วิหาร ๑ บุคคลควรไหว้ ๑ ภิกษุอ่อนกว่าไหว้ภิกษุแก่กว่า ๑ .
อุปาลีปิฎกจะ จบ

หัวข้อบอกรวรรคเหล่านั้น

[๑๒๒๕] อนิสิตวรรค ๑ กรรมวรรค ๑- ๑ โวหารวรรค ๑ ทิฐฐาวิกัมมวรรค ๑ โจทนาวรรค ๒- ๑ รุตังควรรค ๑ มุสวาทวรรค ๑ ภิกษุณีโอรุทวรรค ๑ อุพพาหิการวรรค ๑ อธิกรณุปสมวรรค ๑ สังฆเภทวรรค ๑ สังฆเภท ๕ อย่าง เหมือนก่อน ๓- ๑ อวาสิการวรรค ๑ กฐินัตถาวรรค ๑ รวม ๑๔ วรรค ท่านประกาศไว้ดีแล้วแล .

๑๑ นปปฏิปัสสัมภนวรรค ๒ อัตตาทานวรรค ๓ ทุตติสังฆวรรค

สมมฐฐาน

ภิกษุไม่มีความจงใจต้องอาบัติเป็นต้น

[๑๒๓๐] มียอยู่ อาบัติ ภิกษุไม่มีความจงใจต้อง มีความจงใจออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีความจงใจต้อง ไม่มีความจงใจออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุไม่มีความจงใจต้อง ไม่มีความจงใจออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีความจงใจต้อง มีความจงใจออก .

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นกุศลต้อง มีจิตเป็นกุศลออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นกุศลต้อง มีจิตเป็นอกุศลออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นกุศลต้อง มีจิตเป็นอัปยาคฤตออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นอกุศลต้อง มีจิตเป็นกุศลออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นอกุศลต้อง มีจิตเป็นอกุศลออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นอกุศลต้อง มีจิตเป็นอัปยาคฤตออก .

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นอัปยาคฤตต้อง มีจิตเป็นกุศลออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นอัปยาคฤตต้อง มีจิตเป็นอกุศลออก

มียอยู่ อาบัติ ภิกษุมีจิตเป็นอัปยาคฤตต้อง มีจิตเป็นอัปยาคฤตออก .

ปาราชิก ๔

[๑๒๓๑] ถามว่า ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ เกิดด้วยสมมฐฐานเท่าไร?

ตอบว่า ปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ เกิดด้วยสมมฐฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กายกับจิต มีสีขาวจ.

ถ. ปาราชิกสิกขาบทที่ ๒ เกิดด้วยสมมฐฐานเท่าไร?

ต. ปาราชิกสิกขาบทที่ ๒ เกิดด้วยสมมฐฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มีสีขาวจ ๑ บางที่เกิดแต่วาทะกับจิต มีสีขาวจ ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจาและจิต ๑ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ก. สังฆาติเสสของภิกษุผู้ประพฤติตามภิกษุผู้ทำลาย ไม่สละกรรมเมื่อสวดประกาศครบ ๓ จบ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ค. สังฆาติเสสของภิกษุผู้ประพฤติตามภิกษุผู้ทำลาย ไม่สละกรรมเมื่อสวดประกาศครบ ๓ จบ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือเกิดแต่กาย วาจา และจิต .

ก. สังฆาติเสสของภิกษุผู้ว่ายาก ไม่สละกรรมเมื่อสวดประกาศครบ ๓ จบ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ค. สังฆาติเสสของภิกษุผู้ว่ายาก ไม่สละกรรมเมื่อสวดประกาศครบ ๓ จบ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจาและจิต .

ก. สังฆาติเสสของภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล ไม่สละกรรมเมื่อสวดประกาศครบ ๓ จบ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ค. สังฆาติเสสของภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล ไม่สละกรรมเมื่อสวดประกาศครบ ๓ จบ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย วาจา และจิต .

สังฆาติเสส ๑๓ ลิกขาบท จบ

เสขียวัตถ

[๑๒๓๓] . . . ถามว่า ทุกกฎของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะ ลงในน้ำ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ตอบว่า ทุกกฎของภิกษุผู้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงในน้ำ เกิดด้วยสมณฐานอันหนึ่ง คือ เกิดแต่กาย กับจิต มิใช่วาจา .

เสขียวัตถ จบ

ปาราชิก ๔

[๑๒๓๔] ถามว่า ปาราชิก ๔ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ตอบว่า ปาราชิก ๔ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มิใช่กาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

สังฆาติเสส ๑๓

[๑๒๓๕] ถามว่า สังฆาติเสส ๑๓ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ตอบว่า สังฆาติเสส ๑๓ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มิใช่วาจา มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่วาจา มิใช่กาย มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มิใช่กาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

อนियต ๒

[๑๒๓๖] ถามว่า อนियต ๒ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ตอบว่า อนियต ๒ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มิใช่กาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย ๑ วาจา และจิต ๑ .

นิสสัยคิยาปาจิตตีย์ ๓๐

[๑๒๓๗] ถามว่า นิสสัยคิยาปาจิตตีย์ ๓๐ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ตอบว่า นิสสัยคิยาปาจิตตีย์ ๓๐ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มิใช่วาจา มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่วาจา มิใช่กาย มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มิใช่กาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

ปาจิตตีย์ ๙๒

[๑๒๓๘] ถามว่า ปาจิตตีย์ ๙๒ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ตอบว่า ปาจิตตีย์ ๙๒ เกิดด้วยสมณฐาน ๖ คือ บางที่เกิดแต่กาย มิใช่วาจา มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่วาจา มิใช่กาย มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มิใช่กาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

ปาฏิเทสนียะ ๔

[๑๒๓๙] ถามว่า ปาฏิเทสนียะ ๔ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ตอบว่า ปาฏิเทสนียะ ๔ เกิดด้วยสมณฐาน ๔ คือ บางที่เกิดแต่กาย มิใช่วาจา มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับวาจา มิใช่จิต ๑ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

เสขียะ ๗๕

[๑๒๔๐] ถามว่า เสขียะ ๗๕ เกิดด้วยสมณฐานเท่าไร?

ตอบว่า เสขียะ ๗๕ เกิดด้วยสมณฐาน ๓ คือ บางที่เกิดแต่กายกับจิต มิใช่วาจา ๑ บางที่เกิดแต่วาจากับจิต มิใช่กาย ๑ บางที่เกิดแต่กาย วาจา และจิต ๑ .

สมณฐานจบ

หัวข้อประจำเรื่อง

[๑๒๔๑] ไม่มีความจงใจ ๑ มีจิตเป็นกุศล ๑ สมณฐานทุกสิกขาบท ๑ ขอท่าน
ทั้งหลายจรรู้สมณฐาน โดยรู้ตามธรรมเทอญ .

ทศยคาถาสังคณิกะ

อาบัติทางกายเป็นต้น

[๑๒๔๒] ถามว่า อาบัติทางกายจัดไว้เท่าไร? ทางวาจาจัดไว้เท่าไร? เมื่อปกปิดต้องอาบัติ
เท่าไร? อาบัติมีการเคล้าคลึงเป็นปัจจัยมีเท่าไร?

ตอบว่า อาบัติทางกายจัดไว้ ๖ ทางวาจาจัดไว้ ๖ เมื่อปกปิดต้องอาบัติ ๓ อาบัติมีการ
เคล้าคลึงเป็นปัจจัยมี ๕ .

ต้องอาบัติเมื่ออรุณขึ้นเป็นต้น

[๑๒๔๓] ถามว่า อาบัติเพราะอรุณขึ้นมีเท่าไร? อาบัติชื่อยาวตติยกา มีเท่าไร? อาบัติชื้อ
อถถวัตถุกาในศาสนานี้มีเท่าไร? สงเคราะห์สิกขาบทและปาติโมก ขุทเทสทั้งมวลด้วยอุเทศ
เท่าไร?

ตอบว่า อาบัติเพราะอรุณขึ้น มี ๓ อาบัติชื่อยาวตติยกา มี ๒ อาบัติชื้ออถถวัตถุกา
ในศาสนานี้มี ๑ สงเคราะห์สิกขาบทและปาติโมกขุทเทสทั้งมวล ด้วยนิตานุเทศอย่างเดียวกัน .

มูลแห่งวินัยเป็นต้น

[๑๒๔๔] ถามว่า มูลแห่งวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้มีเท่าไร? อาบัติหนักในฝ่ายวินัยตรัส
ไว้เท่าไร? อาบัติเพราะปิดอาบัติชื้อหยาบมีเท่าไร?

ตอบว่า มูลแห่งวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้มี ๒ อาบัติหนักในฝ่ายวินัยตรัสไว้ ๒
อาบัติเพราะปิดอาบัติชื้อหยาบมี ๒

ต้องอาบัติในละแวกบ้านเป็นต้น

[๑๒๔๕] ถามว่า อาบัติในละแวกบ้านมีเท่าไร? อาบัติมีฝั่งที่เป็นปัจจัยมีเท่าไร? เป็นอาบัติ
ถูกล้างจัย เพราะเนื้อกษนิค? เป็นอาบัติทุกกฎ เพราะเนื้อกษนิค?

ตอบว่า อาบัติในละแวกบ้านมี ๔ อาบัติมีฝั่งที่เป็นปัจจัยมี ๔ เป็นอาบัติ
ถูกล้างจัย เพราะเนื้อกษนิคเดียว เป็นอาบัติทุกกฎ เพราะเนื้อ ๙ ชนิด .

ต้องอาบัติทางวาจาในราตรีเป็นต้น

[๑๒๔๖] ถามว่า อาบัติทางวาจาในกลางคืนมีเท่าไร? อาบัติทางวาจาในกลางวันมีเท่าไร?
เมื่อให้ ต้องอาบัติเท่าไร? เมื่อรับ ต้องอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า อาบัติทางวาจาในกลางคืนมี ๒ อาบัติทางวาจาในกลางวันมี ๒ เมื่อให้
ต้องอาบัติ ๓ เพราะรับ ต้องอาบัติ ๔ .

ต้องอาบัติเป็นเทศนาคามินีเป็นต้น

[๑๒๔๗] ถามว่า อาบัติเป็นเทศนาคามินี มีเท่าไร? อาบัติที่ทำคืนได้ จัดไว้เท่าไร? อาบัติที่ทำ
คืนไม่ได้ในศาสนานี้ พระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชเจ้าผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้เท่าไร?

ตอบว่า อาบัติเป็นเทศนาคามินีมี ๕ อาบัติที่ทำคืนได้จัดไว้ ๖ อาบัติที่ทำคืนไม่ได้
ในศาสนานี้ พระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชเจ้าผู้สูงศักดิ์ตรัสไว้อย่างเดียว .

ต้องอาบัติหนักในฝ่ายวินัยเป็นต้น

[๑๒๔๘] ถามว่า อาบัติหนักในฝ่ายวินัยเป็นไปทางกายและวาจา ตรัสไว้เท่าไร? ัญญูรส
ในเวลาวิกาลมีเท่าไร? สมมติด้วยญัตติจตุตถกรรมวาจา มีเท่าไร?

ตอบว่า อาบัติหนักในฝ่ายวินัยเป็นไปทางกายและวาจาตรัสไว้ ๒ ัญญูรสในเวลา
วิกาลมีอย่างเดียว สมมติด้วยญัตติจตุตถกรรมวาจามีอย่างเดียว .

อาบัติปาราชิกทางกายเป็นต้น

[๑๒๔๙] ถามว่า อาบัติปาราชิกทางกายมีเท่าไร? ภูมิของภิกษุผู้มีสังวาสเท่าไร? รัตติเจตของ
ภิกษุก็พวก? และพระบัญญัติเรื่องสองน้ามีเท่าไร?

ตอบว่า อาบัติปาราชิกทางกายมี ๒ ภูมิของภิกษุผู้มีสังวาสมี ๒ รัตติเจตของภิกษุ ๒
พวก และพระบัญญัติเรื่องสองน้ามี ๒ .

ต้องอาบัติเพราะทำร้ายตัวเองเป็นต้น

[๑๒๕๐] ถามว่า เพราะทำร้ายตัวเอง ต้องอาบัติเท่าไร? สงฆ์แตกกัน ด้วยอาการเท่าไร?
อาบัติชื้อปฐมาปัตติกาในศาสนานี้ มีเท่าไร? ทำญัตติมีเท่าไร?

ตอบว่า เพราะทำร้ายตนเอง ต้องอาบัติ ๒ สงฆ์แตกกันด้วยอาการ ๒ อาบัติชื้อ
ปฐมาปัตติกาในศาสนานี้มี ๒ ทำญัตติมี ๒ .

ต้องอาบัติเพราะปาณาติบาตเป็นต้น

[๑๒๕๑] ถามว่า อาบัติเพราะปาณาติบาต มีเท่าไร? อาบัติปาราชิกเนื่องด้วยวาจามีเท่าไร?
อาบัติเกี่ยวกับพุดเกาะ ตรัสไว้เท่าไร? อาบัติเกี่ยวกับเที่ยวชักสือ ตรัสไว้เท่าไร?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ตอบว่า อามัติเพราะปาณาติบาตมี ๓ อามัติปาราชิกเนื่องด้วยวาจา มี ๓ อามัติเกี่ยวด้วยพูดเคาะ ตรีสไว้ ๓ และเกี่ยวข้องด้วยชกสือ ตรีสไว้ ๓
บุคคล ไม่ควรให้อุปสมบทเป็นต้น

[๑๒๕๒] ถามว่า บุคคลที่ไม่ควรให้อุปสมบท มีเท่าไร? กรรมสงเคราะห์มีเท่าไร? บุคคลที่ถูกนาคสนะตรีสไว้เท่าไร? อนุสาวนาเดียวกันสำหรับบุคคล มีจำนวนเท่าไร?

ตอบว่า บุคคลที่ไม่ควรให้อุปสมบทมี ๓ พวก, กรรมสงเคราะห์มี ๓ อย่าง, บุคคลที่ถูกนาคสนะตรีสไว้ ๓ พวก, อนุสาวนาเดียวกัน สำหรับบุคคลมีจำนวน ๓ คน.
ต้องอามัติเพราะอทินนาทานเป็นต้น

[๑๒๕๓] ถามว่า อามัติเพราะอทินนาทาน มีเท่าไร? อามัติเพราะเมถุนเป็นปัจจัยมีเท่าไร? เมื่อตัดเป็นอามัติเท่าไร? เพราะการทิ้งเป็นปัจจัย เป็นอามัติเท่าไร?

ตอบว่า อามัติเพราะอทินนาทานมี ๓ อามัติเพราะเมถุนเป็นปัจจัยมี ๔ เมื่อตัดเป็นอามัติ ๓ ตัว อามัติเพราะการทิ้งเป็นปัจจัยมี ๕.
ปรับอามัติควบกันเป็นต้น

[๑๒๕๔] ถามว่า ในภิกขุโนวาทกรรม อามัติทุกกฎ กับปาจิตตีย์ หมวดที่ตรีสไว้เป็น ๙ ในสิกขาบทที่ ๑ นั้น เป็นเท่าไร? ภิกษุณีเท่าไร เป็นอามัติแก่ภิกษุเพราะจิว?

ตอบว่า ในภิกขุโนวาทกรรม อามัติทุกกฎ กับปาจิตตีย์ที่ตรีสไว้หมวด ๙ ในสิกขาบทที่ ๑ นั้น มี ๔ ภิกษุณี ๒ พวก เป็นอามัติแก่ภิกษุเพราะจิว.
ต้องอามัติปฏิเทสนียะเป็นต้น

[๑๒๕๕] ถามว่า อามัติปฏิเทสนียะสำหรับภิกษุณีที่ตรีสไว้เท่าไร? เพราะขอข้าวเปลือกดิบมาฉัน ปรับอามัติทุกกฎกับปาจิตตีย์ หรือ?

ตอบว่า อามัติปฏิเทสนียะ ที่ตรีสแก่ภิกษุณี ปรับอามัติไว้ ๘ เพราะขอข้าวเปลือกดิบมาฉัน ปรับอามัติทุกกฎกับปาจิตตีย์.
ต้องอามัติเพราะเดินเป็นต้น

[๑๒๕๖] ถามว่า ผู้เดินต้องอามัติเท่าไร? ผู้ยืนต้องอามัติเท่าไร? ผู้นั่งต้องอามัติเท่าไร? และผู้นอนต้องอามัติเท่าไร?

ตอบว่า ผู้เดินต้องอามัติ ๔ ผู้ยืนต้องอามัติเท่ากัน ผู้นั่งต้องอามัติ ๔ และผู้นอนต้องอามัติเท่ากัน.
ต้องอามัติในเขตเดียวกัน

[๑๒๕๗] ถามว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมด มีเท่าไร ที่ต่างวัตถุกันภิกษุพึงต้องในขณะเดียวกัน ไม่ก่อน ไม่หลัง?

ตอบว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมี ๕ ที่ต่างวัตถุกัน ภิกษุพึงต้องในขณะเดียวกัน ไม่ก่อน ไม่หลัง.

[๑๒๕๘] ถามว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมด มีเท่าไร ที่ต่างวัตถุกันภิกษุพึงต้องในขณะเดียวกัน ไม่ก่อน ไม่หลัง?

ตอบว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมี ๙ ที่ต่างวัตถุกัน ภิกษุพึงต้องในขณะเดียวกัน ไม่ก่อน ไม่หลัง.

วิธีแสดงอามัติ

[๑๒๕๙] ถามว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมด มีเท่าไร? ที่ต่างวัตถุกันอันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเฝ้าแห่งพระราชามุสุงศักดิ์ตรีสแล้ว ภิกษุพึงแสดงด้วยวาจาเท่าไร?

ตอบว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมี ๕ ที่ต่างวัตถุกัน อันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเฝ้าแห่งพระราชามุสุงศักดิ์ตรีสแล้ว ภิกษุพึงแสดงด้วยวาจาอย่างเดียว.

[๑๒๖๐] ถามว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมีเท่าไร? ที่ต่างวัตถุกันอันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเฝ้าแห่งพระราชามุสุงศักดิ์ตรีสแล้ว ภิกษุพึงแสดงด้วยวาจาเท่าไร?

ตอบว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมี ๙ ที่ต่างวัตถุกัน อันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเฝ้าแห่งพระราชามุสุงศักดิ์ตรีสแล้ว ภิกษุพึงแสดงด้วยวาจาอย่างเดียว.

[๑๒๖๑] ถามว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมีเท่าไร? ที่ต่างวัตถุกันอันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเฝ้าแห่งพระราชามุสุงศักดิ์ตรีสแล้ว ภิกษุพึงแสดงระบอะไร?

ตอบว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมี ๕ ที่ต่างวัตถุกัน อันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเฝ้าแห่งพระราชามุสุงศักดิ์ตรีสแล้ว ภิกษุพึงแสดงระบวัตถุ.

[๑๒๖๒] ถามว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมีเท่าไร? ที่ต่างวัตถุกันอันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเฝ้าแห่งพระราชามุสุงศักดิ์ตรีสแล้ว ภิกษุพึงแสดงระบอะไร?

ตอบว่า อามัติปาจิตตีย์ทั้งหมดมี ๙ ที่ต่างวัตถุกัน อันพระพุทธรเจ้าผู้เป็นเฝ้าแห่งพระราชามุสุงศักดิ์ตรีสแล้ว ภิกษุพึงแสดงระบวัตถุ.

ยาวตติยกามัติเป็นต้น

[๑๒๖๓] ถามว่า เพราะสวดประกาศครบ ๓ จบ เป็นอามัติเท่าไร? เพราะการกล่าวเป็นปัจจัย เป็นอามัติเท่าไร? ภิกษุเคี้ยว ต้องอามัติเท่าไร? เพราะฉันเป็นปัจจัย เป็น

อาบัติเท่าไร?

ตอบว่า เพราะสวดประกาศครบ ๓ จบ เป็นอาบัติ ๓ เพราะการกล่าวเป็นปัจจัย เป็นอาบัติ ๖ ภิษุเคี้ยวต้องอาบัติ ๓ ตัว , เพราะฉนั้นเป็นปัจจัย เป็นอาบัติ ๕ .

ฐานะแห่งยาวตติกาบัตติเป็นต้น

[๑๒๖๔] ถามว่า ยาวตติกาบัตติทั้งหมด ย่อมถึงฐานะเท่าไร? อาบัติมีแก่คนกี่พวก? และอริกรรม มีแก่คนกี่พวก?

ตอบว่า ยาวตติกาบัตติทั้งหมดย่อมถึงฐานะ ๕ อาบัติมีแก่สทรรวม ๕ และอริกรรม มีแก่สทรรวม ๕ .

วินัจฉัยเป็นต้น

[๑๒๖๕] ถามว่า วินัจฉัยมีแก่บุคคลกี่พวก? การระงับ มีแก่บุคคลกี่พวก? บุคคลกี่พวกไม่ต้องอาบัติ? และภิษุยอมงามด้วยฐานะเท่าไร?

ตอบว่า วินัจฉัยมีแก่สทรรวม ๕ พวก การระงับมีแก่สทรรวม ๕ พวก สทรรวม ๕ พวก ไม่ต้องอาบัติและภิษุยอมงามด้วยเหตุ ๓ สถาน

อาบัติทางกายในราตรีเป็นต้น

[๑๒๖๖] ถามว่า อาบัติทางกายในราตรีมีเท่าไร? ทางกายในกลางวันมีเท่าไร? ภิษุเพ่งดูต้องอาบัติเท่าไร? เพราะบิณฑบาตเป็นปัจจัยเป็นอาบัติเท่าไร?

ตอบว่า อาบัติทางกายในราตรีมี ๒ ทางกายในกลางวันมี ๒ ภิษุเพ่งดูต้องอาบัติตัวเดียว เพราะบิณฑบาตเป็นปัจจัยเป็นอาบัติตัวเดียว .

ภิษุที่สงฆ์ยกวัตรเป็นต้น

[๑๒๖๗] ถามว่า ภิษุเห็นอาณิสสเท่าไร จึงแสดง เพราะเชื่อผู้อื่น? ภิษุผู้ถูกยกวัตรตรัสไว้มีเท่าไร? ความประพฤติชอบมีเท่าไร?

ตอบว่า ภิษุเห็นอาณิสส ๘ อย่าง จึงแสดงเพราะเชื่อผู้อื่น ภิษุผู้ถูกยกวัตรตรัสไว้ มี ๓ พวก ความประพฤติชอบมี ๔๓ ข้อ

มุสสาวาทเป็นต้น

[๑๒๖๘] ถามว่า มุสสาวาทถึงฐานะเท่าไร? ที่ตรัสว่าอย่างยังมีเท่าไร? ปาฏิเทศนียะมีกี่สิกขาบท? การแสดงโทษของบุคคลก็จำพวก?

ตอบว่า มุสสาวาทถึงฐานะ ๕ ที่ตรัสว่าอย่างยังมี ๑๔ สิกขาบท ปาฏิเทศนียะมี ๑๒ สิกขาบท การแสดงโทษของบุคคล ๕ จำพวก

องค์ของมุสสาวาทเป็นต้น

[๑๒๖๙] ถามว่า มุสสาวาทมีองค์เท่าไร? องค์อุโบสถมีเท่าไร? องค์ของผู้ควรเป็นทุตมีเท่าไร? ตติยวัตร มีเท่าไร?

ตอบว่า มุสสาวาทมีองค์ ๘ องค์อุโบสถมี ๘ องค์ของผู้ควรเป็นทุตมี ๘ ตติยวัตรมี ๘

อุปสัมปทาเป็นต้น

[๑๒๗๐] ถามว่า อุปสัมปทามีวาจาเท่าไร? ภิษุณีพึงลกรับภิษุณีกี่พวก? พึงให้อาสนะแก่ภิษุณีกี่พวก? ภิษุผู้สั่งสอนภิษุณีต้องประกอบด้วยคุณสมบัติเท่าไร?

ตอบว่า อุปสัมปทามีวาจา ๘ ภิษุณีพึงลกรับ ภิษุณี ๘ พวก พึงให้อาสนะแก่ภิษุณี ๘ พวก ภิษุผู้สั่งสอนภิษุณีต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ๘

ความขาดเป็นต้น

[๑๒๗๑] ถามว่า ความขาดมีแก่คนเท่าไร? อาบัติถุลลัจจัยมีแก่คนเท่าไร? บุคคลเท่าไรไม่ต้องอาบัติ? อาบัติและอนาบัติของคนทั้งหมดมีวัตถุอย่างเดียวกัน หรือ?

ตอบว่า ความขาดมีแก่คนผู้เดียว อาบัติถุลลัจจัยมีแก่คน ๔ พวก บุคคล ๔ พวก ไม่ต้องอาบัติอาบัติและอนาบัติของคนทั้งหมดมีวัตถุอย่างเดียวกัน

กรรมเนื่องด้วยญัตติเป็นต้น

[๑๒๗๒] ถามว่า อาฆาตวัตรมีเท่าไร? สงฆ์แตกกัน ด้วยเหตุเท่าไร? อาบัติชื่อปฐมมาปิตติกาในศาสนานี้มีเท่าไร? ทำด้วยญัตติมีเท่าไร?

ตอบว่า อาฆาตวัตรมี ๙ สงฆ์แตกกันด้วยเหตุ ๙ อย่าง อาบัติชื่อปฐมมาปิตติกาในศาสนานี้มี ๙ อย่าง ทำด้วยญัตติมี ๙ .

บุคคลไม่ควรกราบไหว้เป็นต้น

[๑๒๗๓] ถามว่า บุคคลเท่าไร อันภิษุไม่พึงกราบไหว้ และไม่พึงทำอัญชลีกรรมและสามิจักรกรรม? เพราะทำแก่บุคคลเท่าไร ต้องอาบัติทุกกฏ? ทรงจีวรมีกำหนดเท่าไร?

ตอบว่า บุคคล ๑๐ พวก อันภิษุไม่พึงกราบไหว้ ไม่พึงทำอัญชลีกรรม และสามิจักรกรรม เพราะทำแก่บุคคล ๑๐ พวก ต้องอาบัติทุกกฏทรงจีวรมีกำหนด ๑๐ วัน

ให้จีวรเป็นต้น

[๑๒๗๔] ถามว่า จีวรควรให้แก่บุคคลในศาสนานี้ ผู้จำพรรษาแล้วก็พวก? เมื่อมีผู้รับแทนควรให้แก่บุคคลกี่พวก? และ ไม่ควรให้แก่บุคคลกี่พวก?

ตอบว่า จีวรควรให้แก่สทรรวม ๕ ในศาสนานี้ ผู้จำพรรษาแล้วเมื่อมีผู้รับแทน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร
ควรรให้แก่บุคคล ๗ พวก ไม่ควรรให้แก่บุคคล ๑๖ พวก
ภิกษุอยู่ปริวาส

[๑๒๓๕] ถามว่า ชั่ว ๑๐๐ ราตรี ภิกษุอยู่ปริวาสปิดอาบัติไว้กี่ร้อย? ต้องอยู่ปริวาสกี่ราตรี
จึงจะพ้น?

ตอบว่า ชั่ว ๑๐๐ ราตรี ภิกษุอยู่ปริวาสปิดอาบัติไว้ ๑๐ ร้อยราตรีต้องอยู่ปริวาส ๑๐
ราตรี จึงจะพ้น

โทษแห่งกรรม

[๑๒๓๖] ถามว่า โทษแห่งกรรม อันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสั
เทไร? กรรมไม่เป็นธรรมทั้งหมดที่ตรัสไว้ในเรื่องวินัย ในพระนครจัมปามีเทไร?

ตอบว่า โทษแห่งกรรมอันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้มี ๑๒
กรรมที่ตรัสไว้ในเรื่องวินัยในพระนครจัมปาล้วนไม่เป็นธรรม .

กรรมสมมติ

[๑๒๓๗] ถามว่า กรรมสมมติอันพระพุทธเจ้า ผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้มีเทไร?
กรรมเป็นธรรมทั้งหมดที่ตรัสไว้ในเรื่องวินัย ในพระนครจัมปามีเทไร?

ตอบว่า กรรมสมมติอันพระพุทธเจ้า ผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้ ๔ อย่าง
กรรมที่ตรัสไว้ในเรื่องวินัย ในพระนครจัมปาล้วนเป็นธรรม

กรรม ๖ อย่าง

[๑๒๓๘] ถามว่า กรรมอันพระพุทธเจ้า ผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้เทไร?
กรรมที่ตรัสไว้ในเรื่องวินัยในพระนครจัมปา ที่เป็นธรรมมีเทไร? ที่ไม่เป็นธรรมมีเทไร?

ตอบว่า กรรมอันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้ ๖ อย่าง บรรดา
กรรม ๖ นี้ กรรมอันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้ในเรื่องวินัย ในพระนคร
จัมปา ที่เป็นธรรมอย่างเดียว, ที่ไม่เป็นธรรม ๔ อย่าง .

กรรม ๔ อย่าง

[๑๒๓๙] ถามว่า กรรมอันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้เทไร? กรรมที่
ตรัสไว้ในเรื่องวินัยในพระนครจัมปา ที่เป็นธรรมมีเทไร? ที่ไม่เป็นธรรมมีเทไร?

ตอบว่า กรรมอันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้ ๔ อย่าง, บรรดา
กรรม ๔ นี้ กรรมอันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้ในเรื่องวินัย ในพระนคร
จัมปา ที่เป็นธรรมมีอย่างเดียว ที่ไม่เป็นธรรมมี ๓ อย่าง

อาบัติระงับและไม่ระงับ

[๑๒๔๐] ถามว่า กองอาบัติใด อันพระอนันตชินเจ้าผู้คงที่ ผู้ทรงเห็นวิเวกทรงแสดงแล้ว
ในกองอาบัตินั้น กองอาบัติเท่าใด เว้นสมณะเสีย ย่อมระงับ? ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์
ข้าพเจ้าถามชื่อนั้น ขอท่านจงบอก

ตอบว่า กองอาบัติใดอันพระอนันตชินเจ้าผู้คงที่ ผู้ทรงเห็นวิเวกทรงแสดงแล้ว
ในกองอาบัตินั้น กองอาบัติกองเดียว เว้นสมณะเสียย่อมระงับ ข้าแต่ท่านผู้ฉลาดในวิภังค์
ข้าพเจ้าบอกชื่อนั้น แก่ท่าน

ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไปสู่อบาย

[๑๒๔๑] ถามว่า ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไปสู่อบาย อันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสั
ตรัสไว้เทไร? ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอฟังวิสัยของท่านผู้รู้เฉพาะพระวินัย

ตอบว่า ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไปสู่อบาย ตกนรกชั่วกาลปีอันพระพุทธเจ้า ผู้เป็นเผ่าแห่ง
พระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้ ๑๔๔ ขอท่านจงฟังวิสัยของข้าพเจ้าผู้รู้เฉพาะพระวินัย .

ภิกษุทำลายสงฆ์ไม่ไปสู่อบาย

[๑๒๔๒] ถามว่า ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไม่ไปสู่อบาย อันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสั
ตรัสไว้เทไร? ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอฟังวิสัยของท่านผู้รู้เฉพาะพระวินัย

ตอบว่า ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไม่ไปอบาย อันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสั
ตรัสไว้ ๑๘ ขอท่านจงฟังวิสัยของข้าพเจ้าผู้รู้เฉพาะพระวินัย .

หมวด ๘

[๑๒๔๓] ถามว่า หมวด ๘ อันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้เทไร?
ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอฟังวิสัยของท่านผู้รู้เฉพาะพระวินัย

ตอบว่า หมวด ๘ อันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้ ๑๘ หมวด
ขอท่านจงฟังวิสัยของข้าพเจ้าผู้รู้เฉพาะพระวินัย .

กรรม ๑๖ อย่าง

[๑๒๔๔] ถามว่า กรรมอันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้เทไร? ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย ขอฟังวิสัยของท่านผู้รู้เฉพาะพระวินัย

ตอบว่า กรรมอันพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าแห่งพระราชามุสสาคัตตัตถัสสัไว้ ๑๖ ขอท่านจง
ฟังวิสัยของข้าพเจ้าผู้รู้เฉพาะพระวินัย .

โทษแห่งกรรม ๑๒

เสทโฆจนคาถา

[๑๒๙๖] บุคคล ไม่มีสังวาสกับภิกษุและภิกษุณี การสมโภคบางอย่าง อันภิกษุและภิกษุณียอม
ไม่ได้ในบุคคลนั้น ไม่ต้องอาบัติ เพราะไม่อยู่ปราศ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๒๙๗] ครุภิกษุ ๕ อย่าง อันพระพุทธเจ้าผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ตรัสว่า ไม่เป็นอาบัติ แก่
ภิกษุผู้จำหน่าย ผู้ใช้สอย ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๒๙๘] ข้าพเจ้า ไม่กล่าวถึง บุคคล ๑๐ จำพวก เว้นบุคคล ๑๑ จำพวกเสีย ภิกษุ ไหว้ผู้แก่กว่า
ต้องอาบัติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๒๙๙] ภิกษุ ไม่ใช่ผู้ถูกกวัตร ไม่ใช่ผู้อยู่ปริวาส ไม่ใช่ผู้ทำลายสงฆ์ และ ไม่ใช่ผู้หลีกไปเข้า
ริต ตั้งอยู่ในภูมิของภิกษุผู้มีสังวาสเสมอกัน โจนจึงไม่ทั่วไปแกลัทธิกา ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาด
ทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๐] บุคคลเข้าถึงธรรม ไตถามกุตลที่ประกอบด้วยประโยชน์ มิใช่ผู้เป็นอยู่ มิใช่ผู้ตาย
มิใช่ผู้หนีพพาน ท่านผู้รู้ทั้งหลายเรียกบุคคลนั้นว่าอย่างไร? ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลาย
คิดกันแล้ว .

[๑๓๐๑] ไม่พูดถึงอวัยวะเหนือรากขวัญขึ้นไป เว้นอวัยวะใต้สะดือลงมา ภิกษุพึงต้องอาบัติ
ปาราชิกเพราะเมถุนธรรมเป็นปัจจัย ได้อย่างไร? ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๒] ภิกษุทำกฐิด้วยอาการขอเอาเอง ไม่ได้ให้สงฆ์แสดงพื้นที่ เกินประมาณ มีผู้จองไว้
หาขานรอบมิได้ ไม่ต้องอาบัติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๓] ภิกษุทำกฐิด้วยอาการขอเอาเอง ให้สงฆ์แสดงพื้นที่แล้ว ได้ประมาณ ไม่มีผู้จอง มีขาน
รอบ แต่ต้องอาบัติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๔] ไม่ประพฤติประโยคอะไรทางกาย และไม่พูดกะคนอื่น ๆ ด้วยวาจา แต่ต้องอาบัติหนัก
ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความขาด ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๕] สัตบุรุษ ไม่ทำความชั่วอะไรทางกายและทางวาจา แม้ทางใจผู้นั้นถูกสงฆ์นสาสนะแล้ว
ชื่อว่าถูกนสาสนะด้วยดี เพราะเหตุไร? ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๖] ภิกษุ ไม่เจรจากับมนุษย์ใดๆ ด้วยวาจา และไม่กล่าวถ้อยคำกะผู้อื่น แต่ต้องอาบัติทาง
วาจา มิใช่ทางกาย ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๗] ลิกขาบท อันพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพรรณนาไว้แล้ว สังฆาติเสส ๔ ลิกขาบท
ภิกษุณีต้องทั้งหมด ด้วยประโยคเดียวกัน ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๘] ภิกษุณี ๒ รูป อุปสมบทแต่สงฆ์ฝ่ายเดียว ภิกษุรับจีวรแต่มือของภิกษุณี ๒ รูป ต้อง
อาบัติต่างกัน ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๐๙] ภิกษุ ๔ รูปชวนกัน ไปปลีกครุภิกษุ ๓ รูป เป็นปาราชิก รูป ๑ ไม่เป็นปาราชิก ปัญหาข้อนี้
ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๐] สตรีอยู่ข้างใน ภิกษุอยู่ข้างนอก ของไม่มีในเรือนนั้น ภิกษุจะพึงต้องอาบัติปาราชิก
เพราะเมถุนธรรมเป็นปัจจัย ได้อย่างไร? ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๑] ภิกษุรับประเคนน้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย และเนยใสด้วยตนเองแล้วเก็บไว้ เมื่อยัง
ล้างสัปดาห์ เมื่อปัจจัยมีอยู่จน ต้องอาบัติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๒] อาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์ อาบัติสุทริกปาจิตตีย์ ภิกษุต้องพร้อมกัน ปัญหาข้อนี้ ท่าน
ผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๓] ภิกษุ ๒๐ รูป มาประชุมกันสำคัญว่าพร้อมเพรียงจึงทำกรรม ภิกษุอยู่ในที่ ๑๒ โยชน์
พึงยังกรรมนั้นให้เสียได้เพราะปัจจัยคือเป็นวรรค ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๔] ภิกษุต้องครุภิกษุ ๖๔ ที่ทำคืนได้ ด้วยอาการเพียงย่างเท้า และด้วยกล่าววาจา
คราวเดียวกัน ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๕] ภิกษุนุ่งผ้าอันตรวาสก ห่มผ้าสังฆาฏิ ๒ ชั้น ผ้าทั้งหมดนั้นเป็นนิสสัคคิย ปัญหาข้อนี้
ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๖] ยุตติมิใช่ กรรมวาจาก็ไม่เชิง และพระชินเจ้า ก็ไม่ได้ตรัสว่า เอหิภิกขุแม้สรณคมน์
ก็ไม่มีแก่เธอ แต่อุปสัมปทาของเธอไม่เสีย ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๗] บุคคลผู้โจดเขลา ข่าสตรียังมิใช่มารดา และฆ่าบุรุษซึ่งมิใช่บิดา ฆ่าบุคคลผู้มีไชอริยะ
แต่ต้องอนันตริยกรรมเพราะเหตุนี้ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๘] บุคคลผู้โจดเขลา ข่าสตรียุเป็นมารดา ฆ่าบุรุษผู้เป็นบิดา ครั้นฆ่าบิดามารดาแล้ว
แต่ไม่ต้องอนันตริยกรรมเพราะโทษนั้น ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๑๙] ภิกษุ ไม่โจท ไม่สอบสวน แล้วทำกรรมแก่บุคคลผู้อยู่ลับหลัง และกรรมที่ทำแล้วเป็น
อันทำชอบแล้ว ทั้งการกสงฆ์ไม่ต้องอาบัติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๐] ภิกษุ โจอท สอบสวนแล้ว ทำกรรมแก่บุคคลผู้อยู่ต่อหน้า และกรรมที่ทำแล้วไม่เป็นอันทำ
ทั้งการกสงฆ์ก็ต้องอาบัติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๑] ภิกษุตัด ต้องอาบัติกัมมิ ไม่ต้องอาบัติกัมมิ ภิกษุปิดต้องอาบัติกัมมิ ไม่ต้องอาบัติกัมมิ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๒] ภิกษุพูดจริง ต้องอาบัติหนัก พูดเท็จต้องอาบัติเบา พูดเท็จต้องอาบัติหนัก และพูดจริงต้องอาบัติเบา ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๓] ภิกษุบริโภคน้ำที่อธิษฐานแล้ว ย้อมด้วยน้ำย้อมแล้ว แม้กับปะก็ทำแล้วยังต้องอาบัติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๔] เมื่อพระอาทิตย์อัสดงแล้ว ภิกษุฉันเนื้อ เธอไม่ใช่ผู้วิกลจริต ไม่ใช่ผู้มีจิตฟุ้งซ่าน และไม่ใช่ผู้กระสับกระส่ายเพราะเวทนา แต่เธอไม่ต้องอาบัติ ก็กรรมชื่อนั้น พระสุคตทรงแสดงแล้ว ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๕] เธอไม่ใช่ผู้มีจิตกำหนด และไม่ใช่ผู้มีใฝ่ใจ และแม้ผู้อื่นเธอก็ไม่ได้คิดจะฆ่า ความขาดยอมมีแก่เธอผู้ให้จับสลาก เป็นอาบัติถุลลัจจัยแก่ภิกษุผู้จับ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๖] ไม่ใช่เสนาสนะป่าที่รู้กันว่ามีความรังเกียจ และไม่ใช่สงฆ์ให้สมมติ ทั้งกรูณเธอไม่ได้กราน เธอเก็บจิวไว้ ณ ที่นั้นเอง แล้วไปตั้งกิ่งโยชนเมื่ออรุณขึ้น เธอ ننนแหละ ไม่ต้องอาบัติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๗] อาบัติทั้งมวลที่เป็นไปทางกาย มีไชทางวาจา ต่างวัตถุกัน ภิกษุต้องในขณะที่เดียวกัน ไม่ก่อน ไม่หลัง ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๘] อาบัติทั้งมวลที่เป็นไปทางวาจา มีไชทางกายต่างวัตถุกัน ภิกษุต้องในขณะที่เดียวกัน ไม่ก่อน ไม่หลัง ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๒๙] ไม่เสพเมถุนนั้นในสตรี ๓ จำพวก บุรุษ ๓ จำพวก คนไม่ประเสริฐ ๓ จำพวก และ บัณเฑาะก์ ๓ จำพวก และไม่ประพฤติเมถุนในอวัยวะที่ปรากฏ แต่ความขาดยอมมีเพราะเมถุนธรรมเป็นปัจจัย ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๐] ขอจิวระมารดา และไม่ได้น้อมลากไปเพื่อสงฆ์ เพราะเหตุไร ภิกษุนั้นจึงต้องอาบัติ แต่ไม่ต้องอาบัติเพราะบุคคลผู้เป็นญาติ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๑] ผู้โกรธ ย่อมให้สงฆ์ยินดี ผู้โกรธ ย่อมถูกสงฆ์ตีเตียน ก็กรรมที่เป็นเหตุให้สงฆ์สรรเสริญผู้โกรธนั้น ชื่ออะไร? ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๒] ผู้แช่มชื่น ย่อมให้สงฆ์ยินดี ผู้แช่มชื่น ย่อมถูกสงฆ์ตีเตียน ก็กรรมที่เป็นเหตุให้สงฆ์ตีเตียนผู้แช่มชื่นนั้นชื่ออะไร? ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๓] ภิกษุต้องอาบัติสังฆาทิเสส ถุลลัจจัย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนียะ และทุกกฎ ในขณะที่เดียวกัน ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๔] ทั้งสองมีอายุครบ ๒๐ ปี ทั้งสองมีอาชีพคนเดียวกัน มีอาจารย์คนเดียวกัน มีกรรมวาจาอันเดียวกัน รูปหนึ่งเป็นอุปสัมบัน รูปหนึ่งเป็นอนุสัมบัน ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๕] ผ้าที่ไม่ได้ทำกัปะ และไม่ได้ย้อมด้วยน้ำย้อม ภิกษุปรารภนา ฟังแสงหามาบ่งหม และเธอไม่ต้องอาบัติ ก็กรรมอันนั้น พระสุคตทรงแสดงแล้ว ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๖] ภิกษุณีไม่ให้ ไม้รับ การรับไม่มีด้วยเหตุนั้น แต่ต้องอาบัติหนัก มีไชอาบัติเบา และการต้อนั้น เพราะการบริโภคน้ำเป็นปัจจัย ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๗] ภิกษุณีไม่ให้ ไม้รับ การรับไม่มีด้วยเหตุนั้น แต่ต้องอาบัติเบา มีไชอาบัติหนัก และการต้อนั้น เพราะการบริโภคน้ำเป็นปัจจัย ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

[๑๓๓๘] ภิกษุณีต้องอาบัติหนักมีส่วนเหลือ ปกปิดไว้ เพราะอาศัยความไม่เอื้อเฟื้อ ไม่ใช่ภิกษุณี ก็ไม่ต้องโทษ ปัญหาข้อนี้ ท่านผู้ฉลาดทั้งหลายคิดกันแล้ว .

เสทโมจนคาคา จบ .

หัวข้อประจำเรื่อง

[๑๓๓๙] ไม่มีสังฆาสน ไม่จำหน่าย บุคคล ๑๐ ไม่ใช่ผู้ถูกยกวัตร เข้าถึงธรรม อวัยวะเหนือรากขวัญ ต่อนั้น ทำกัฎฐ์ด้วยอาการขอเอาเอง ๒ ลิกขาบท ไม่ประพฤติประโยคทางกาย แต่ต้องอาบัติหนัก ไม่ทำความชั่วทางกายแต่ถูกสงฆ์นาสนะชอบแล้ว ไม่เจรจา ลิกขาบท ๒ คน และชน ๔ คน สตรี น้ำมัน นิสสัยคิย ภิกษุ อย่างเท่าเดิน นุ่งผ้า ไม่ใช่ญัตติ ผาสตรีมีไขมารดา ฆ่าบุรุษมีไชบิดา ไม่โจท โจท ตัด พูดจริง ผ้าที่อธิษฐาน พระอาทิตย์อัสดงแล้ว ไม่กำหนด มีไชเสนาสนะป่า อาบัติทางกาย ทางวาจา สตรี ๓ พวกร มาตราโกรธ ให้ยินดี แช่มชื่น ต้องสังฆาทิเสส สองคน ผ้าที่ไม่ได้ทำกัปะ ไม่ให้ต้องอาบัติหนัก คาคาที่คิดจนเหนือไหล เป็นปัญหาที่ท่านผู้รู้ให้แจ่มแจ้งแล้วแล .

หัวข้อประจำเรื่อง จบ .

ปัญจวรรค

กรรมวรรคที่ ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

กรรม ๔

[๑๓๔๐] กรรม ๔ อย่าง คือ อปโลกนกรรม ๑ ญัตติกรรม ๑ ญัตติทุติยกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑ .

ถามว่า กรรม ๔ อย่างนี้ ย่อมวิบัติโดยอาการเท่าไร?

ตอบว่า กรรม ๔ อย่างนี้ ย่อมวิบัติโดยอาการ ๕ คือ โดยวัตถุ ๑ โดยญัตติ ๑ โดยอนุสาวนา ๑ โดยสีมา ๑ โดยบริษัท ๑ .

วัตถุวิบัติ

[๑๓๔๑] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยวัตถุ อย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยวัตถุอย่างนี้คือ กรรมที่ควรทำพร้อมหน้า แต่สงฆ์ทำลับ-

* หลัง ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

กรรมที่ควรสอบถามก่อนทำ แต่สงฆ์ไม่สอบถามก่อนทำ ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

กรรมที่ควรทำตามปฏิญญา แต่สงฆ์ไม่ทำตามปฏิญญา ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ให้อุมพหุวินัย แก่ภิกษุผู้ควรสติวินัย ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ทำตัสสปาปิยสิกการม แก่ภิกษุผู้ควรอมุพหุวินัย ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม

วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ทำตัสชเนยยการม แก่ภิกษุผู้ควรตัสสปาปิยสิกการม ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม

วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ทำนียสการม แก่ภิกษุผู้ควรตัสชเนยยการม ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดย

วัตถุ

สงฆ์ทำปีพพาชเนยยการม แก่ภิกษุผู้ควรนียสการม ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดย

วัตถุ

สงฆ์ทำปฏิสารณียการม แก่ภิกษุผู้ควรปีพพาชเนยยการม ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม

วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ทำอุกเขปนียการม แก่ภิกษุผู้ควรปฏิสารณียการม ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติ

โดยวัตถุ

สงฆ์ให้ปริวาส แก่ภิกษุผู้ควรอุกเขปนียการม ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ชกภิกษุผู้ควรปริวาสเข้าหาอาบัติเดิม ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ให้มานัตแก่ภิกษุผู้ควรชกเข้าหาอาบัติเดิม ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ให้อุปทานแก่ภิกษุผู้ควรมานัต ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ให้ภิกษุผู้ควรให้อุปทานอุปสมบท ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ทำอุโบสถในวันมิใช่อุโบสถ ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

สงฆ์ปวารณาในวันมิใช่ปวารณา ชื่อว่ากรรมไม่เป็นธรรม วิบัติโดยวัตถุ

อย่างนี้ กรรมย่อมวิบัติโดยวัตถุ .

ญัตติวิบัติ

[๑๓๔๒] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยญัตติ อย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยญัตติ ด้วยอาการ ๕ คือ :-

๑. ไม่ระบวัตถุ

๒. ไม่ระบุสงฆ์

๓. ไม่ระบุบุคคล

๔. ไม่ระบุญัตติ

๕. ตั้งญัตติภายหลัง

กรรมย่อมวิบัติโดยญัตติ ด้วยอาการ ๕ นี้ .

อนุสาวนาวิบัติ

[๑๓๔๓] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยอนุสาวนา อย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยอนุสาวนา ด้วยอาการ ๕ คือ :-

๑. ไม่ระบวัตถุ

๒. ไม่ระบุสงฆ์

๓. ไม่ระบุบุคคล

๔. ทั้งญัตติ

๕. สวดในกาลไม่ควร

กรรมย่อมวิบัติโดยอนุสาวนา ด้วยอาการ ๕ นี้ .

สีมาวิบัติ

[๑๓๔๔] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยสีมา อย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยสีมา ด้วยอาการ ๑๑ อย่าง คือ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

๑. สมมติสีมาเล็กเกิน
๒. สมมติสีมาใหญ่เกิน
๓. สมมติสีมาไม่มีเขตขาด
๔. สมมติสีมาใช้เงาเป็นนิมิต
๕. สมมติสีมาไม่มีนิมิต
๖. ภิภษอยู่ภายนอกสีมาสมมติสีมา
๗. สมมติสีมาในนที
๘. สมมติสีมาในสมุทร
๙. สมมติสีมาในชาติสระ
๑๐. คาบเกี่ยวสีมาด้วยสีมา
๑๑. ทับสีมาด้วยสีมา

กรรมย่อมวิบัติโดยสีมา ด้วยอาการ ๑๑ อย่างนี้ .

บริษัทวิบัติ

[๑๓๔๕] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยบริษัท อย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยบริษัทด้วยอาการ ๑๒ อย่าง คือ :-

๑. ในกรรมอันสงฆ์จตุรกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอยังไม่มา, ไม่นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา, ภิภษอยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๒. ในกรรมอันสงฆ์จตุรกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอมาแล้ว แต่ไม่นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๓. ในกรรมอันสงฆ์จตุรกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอมาแล้ว นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา แต่อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ .
๔. ในกรรมอันสงฆ์ปัญจกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอยังไม่มา ไม่นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๕. ในกรรมอันสงฆ์ปัญจกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอมาแล้ว แต่ไม่นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๖. ในกรรมอันสงฆ์ปัญจกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอมาแล้ว นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา แต่อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๗. ในกรรมอันสงฆ์ทศกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอยังไม่มา ไม่นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๘. ในกรรมอันสงฆ์ทศกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอมาแล้ว แต่ไม่นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๙. ในกรรมอันสงฆ์ทศกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอมาแล้ว นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา แต่อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๑๐. ในกรรมอันสงฆ์วิสติวรกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอยังไม่มา ไม่นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๑๑. ในกรรมอันสงฆ์วิสติวรกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอมาแล้ว แต่ไม่นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๑๒. ในกรรมอันสงฆ์วิสติวรกรรพึงทำ ภิภษทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเธอมาแล้ว นำฉันทะของภิภษผู้ควรฉันทะมา แต่อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ .

กรรมวิบัติโดยบริษัท ด้วยอาการ ๑๒ นี้ .

กรรมอันสงฆ์จตุรกรรพึงทำเป็นต้น

[๑๓๔๖] ในกรรมอันสงฆ์จตุรกรรพึงทำ ภิภษปกติตตะ ๔ รูป เป็นผู้เข้ากรรมปกติตตะนอกนั้น เป็นผู้ควรฉันทะ สงฆ์ทำการกรรมแก่ภิภษใด ภิภษนั้น ไม่ใช่เป็นผู้เข้ากรรม และไม่ควรรฉันทะ แต่เป็นผู้ควรกรรม

ในกรรมอันสงฆ์ปัญจกรรพึงทำ ภิภษปกติตตะ ๕ รูป เป็นผู้เข้ากรรมปกติตตะนอกนั้นเป็นผู้ควรฉันทะ สงฆ์ทำการกรรมแก่ภิภษใด ภิภษนั้น ไม่ใช่เป็นผู้เข้ากรรม และไม่ควรรฉันทะ แต่เป็นผู้ควรกรรม

ในกรรมอันสงฆ์ทศกรรพึงทำ ภิภษปกติตตะ ๑๐ รูป เป็นผู้เข้ากรรมปกติตตะนอกนั้น เป็นผู้ควรฉันทะ สงฆ์ทำการกรรมแก่ภิภษใด ภิภษนั้น ไม่ใช่เป็นผู้เข้ากรรม และไม่ควรรฉันทะ แต่เป็นผู้ควรกรรม

ในกรรมอันสงฆ์วิสติวรกรรพึงทำ ภิภษปกติตตะ ๒๐ รูป เป็นผู้เข้ากรรมปกติตตะนอกนั้น เป็นผู้ควรฉันทะ สงฆ์ทำการกรรมแก่ภิภษใด ภิภษนั้น ไม่ใช่เป็นผู้เข้ากรรม และไม่ควรรฉันทะ แต่เป็นผู้ควรกรรม .

กรรม ๔

[๑๓๔๗] กรรม ๔ คือ ๑. อปโลกนกรรม ๒. ญัตติกรรม ๓. ญัตติทุติยกรรม

๔. ผู้ตัจจตุตถกรรม.

ถามว่า กรรม ๔ นี้ ย่อมวิบัติ โดยอาการเท่าไร?

ตอบว่า กรรม ๔ นี้ ย่อมวิบัติ โดยอาการ ๕ คือ :-

๑. โดยวัตถุ
๒. โดยผู้ตติ
๓. โดยอนสาวนา
๔. โดยสีมา
๕. โดยบริษัท

วัตถุวิบัติ

[๑๓๔๘] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยวัตถุ อย่างไร?

ตอบว่า สงฆ์ให้บ้นเพาะก่ออุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนโยยสังวาสอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้เข้ารีตเดียรถียอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้ดิรัจฉานอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้ฆามาตาอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้ฆามาบิดาอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้ฆามาพระอรหันต์อุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้ฆามาพระราชาอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้ฆามาชายภิกษุณีอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้ฆามาภรรยาอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้ฆามาบุตรอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้ฆามาบุตรอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 สงฆ์ให้คนผู้มีอายุหย่อน ๒๐ ปีอุปสมบท ชื่อว่ากรรมเป็นอธรรม วิบัติโดยวัตถุ
 อย่างนี้ กรรมย่อมวิบัติโดยวัตถุ .

ผู้ตติวิบัติ

[๑๓๔๙] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยผู้ตติ อย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยผู้ตติ ด้วยอาการ ๕ คือ :-

๑. ไม่ระบวัตถุ
๒. ไม่ระบสงฆ์
๓. ไม่ระบบคคล
๔. ไม่ระบผู้ตติ
๕. ตั้งผู้ตติภายหลัง

กรรมย่อมวิบัติโดยผู้ตติ ด้วยอาการ ๕ นี้ .

อนสาวนาวิบัติ

[๑๓๕๐] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยอนสาวนาอย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยอนสาวนา ด้วยอาการ ๕ คือ :-

๑. ไม่ระบวัตถุ
๒. ไม่ระบสงฆ์
๓. ไม่ระบบคคล
๔. ทิ้งผู้ตติ
๕. สวดในกาลไม่ควร

กรรมย่อมวิบัติโดยอนสาวนา ด้วยอาการ ๕ นี้ .

สีมาวิบัติ

[๑๓๕๑] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติโดยสีมาอย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยสีมา ด้วยอาการ ๑๑ อย่าง คือ :-

๑. สมมติสีมาเล็กเกิน
๒. สมมติสีมาใหญ่เกิน
๓. สมมติสีมามีนิมิตขาด
๔. สมมติสีมาใช้เงาเป็นนิมิต
๕. สมมติสีมาไม่มีนิมิต
๖. ภิกษุอยู่ภายนอกสีมาสมมติสีมา
๗. สมมติสีมาในที่
๘. สมมติสีมาในสมุทร
๙. สมมติสีมาในชาติสระ
๑๐. คาบเกี่ยวสีมาด้วยสีมา
๑๑. ทับสีมาด้วยสีมา

กรรมย่อมวิบัติโดยสีมา ด้วยอาการ ๑๑ อย่างนี้ .

บริษัทวิบัติ

[๑๓๕๒] ถามว่า กรรมย่อมวิบัติ โดยบริษัทอย่างไร?

ตอบว่า กรรมย่อมวิบัติโดยบริษัท ด้วยอาการ ๑๒ อย่าง คือ :-

๑. ในกรรมอันสงฆ์จตุรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา ยังไม่มา ไม่นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๒. ในกรรมอันสงฆ์จตุรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา มาแล้ว แต่ไม่นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๓. ในกรรมอันสงฆ์จตุรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา มาแล้ว นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๔. ในกรรมอันสงฆ์ปัญจจตุรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา ยังไม่มา ไม่นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๕. ในกรรมอันสงฆ์ปัญจจตุรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา มาแล้ว แต่ไม่นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๖. ในกรรมอันสงฆ์ปัญจจตุรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา มาแล้ว นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา แต่อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๗. ในกรรมอันสงฆ์สวารคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา ยังไม่มา ไม่นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๘. ในกรรมอันสงฆ์สวารคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา มาแล้ว แต่ไม่นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๙. ในกรรมอันสงฆ์สวารคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา มาแล้ว นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา แต่อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๑๐. ในกรรมอันสงฆ์วิสติวรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา ยังไม่มา ไม่นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๑๑. ในกรรมอันสงฆ์วิสติวรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา มาแล้ว แต่ไม่นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ
๑๒. ในกรรมอันสงฆ์วิสติวรคหิณทำ ภิกษุทั้งหลายที่เข้ากรรม มีจำนวนเท่าไร พวกเขา มาแล้ว นำฉันทะของภิกษุผู้ควรรังษิณมา แต่อยู่พร้อมหน้ากันคิดค้ำ

กรรมย่อมวิบัติโดยบริษัท ด้วยอาการ ๑๒ นี้ .

อปโลกนกรรมเป็นต้น

[๑๓๕๓] ถามว่า อปโลกนกรรมถึงฐานะเท่าไร? ญัตติกรรมถึงฐานะเท่าไร? ญัตติ-

* ทุติยกรรมถึงฐานะเท่าไร? ญัตติจตุตถกรรมถึงฐานะเท่าไร?

ตอบว่า อปโลกนกรรมถึงฐานะ ๕ อย่าง ญัตติกรรมถึงฐานะ ๙ อย่าง ญัตติ ทุติยกรรมถึงฐานะ ๗ อย่าง ญัตติจตุตถกรรมถึงฐานะ ๗ อย่าง .

ฐานะแห่งอปโลกนกรรม

[๑๓๕๔] ถามว่า อปโลกนกรรมถึงฐานะ ๕ เป็นไหน?

ตอบว่า โอสารณ นิสสารณา ภัณฑุกรรม พรหมทัณฑ์ ทั้งกรรมลักษณะเป็น ค่ำรบ ๕ อปโลกนกรรมถึงฐานะ ๕ นี้ .

ฐานะแห่งญัตติกรรม

[๑๓๕๕] ถามว่า ญัตติกรรมถึงฐานะ ๙ เป็นไหน?

ตอบว่า โอสารณา นิสสารณา อโอบสถ ปวารณา สมมติ การให้ การรับ การเลื่อนปวารณาออกไป ทั้งกรรมลักษณะเป็นค่ำรบ ๙ ญัตติกรรมถึงฐานะ ๙ นี้ .

ฐานะแห่งญัตติทุติยกรรม

[๑๓๕๖] ถามว่า ญัตติทุติยกรรม ถึงฐานะ ๗ อย่าง เป็นไหน?

ตอบว่า โอสารณา นิสสารณา สมมติ การให้ การถอน การแสดง ทั้งกรรมลักษณะเป็นค่ำรบ ๗ ญัตติทุติยกรรมถึงฐานะ ๗ นี้ .

ฐานะแห่งญัตติจตุตถกรรม

[๑๓๕๗] ถามว่า ญัตติจตุตถกรรม ถึงฐานะ ๗ อย่าง เป็นไหน?

ตอบว่า โอสารณา นิสสารณา สมมติ การให้ นิคคหะ สมณูภาสน์ ทั้งกรรมลักษณะเป็นค่ำรบ ๗ ญัตติจตุตถกรรมถึงฐานะ ๗ นี้ .

กรรมอันสงฆ์จตุรคหิณทำเป็นต้น

[๑๓๕๘] ในกรรมอันสงฆ์จตุรคหิณทำ ภิกษุปกติตตะ ๔ รูป เป็นผู้เข้ากรรม ปกติตตะนอกนั้นเป็นผู้ควรรังษิณะ สงฆ์ทำกรรมแก่ภิกษุใด ภิกษุนั้นไม่ใช่เป็นผู้เข้ากรรม และไม่ควรรังษิณะ แต่เป็นผู้ควรรังษิณะ

ในกรรมอันสงฆ์ปัญจจตุรคหิณทำ ภิกษุปกติตตะ ๕ รูป เป็นผู้เข้ากรรม ปกติตตะนอกนั้นเป็นผู้ควรรังษิณะ สงฆ์ทำกรรมแก่ภิกษุใด ภิกษุนั้นไม่ใช่เป็นผู้เข้ากรรม และไม่ควรรังษิณะ แต่เป็นผู้ควรรังษิณะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

ในกรรมอันสงฆ์บรรคพึงทำ ภิษุปกติตตะ ๑๐ รูป เป็นผู้เข้ากรรม ปกติตตะนอก
นั้นเป็นผู้ควรรังษะ สงฆ์ทำกรรมแก่ภิษุใด ภิษุนั้นไม่ใช่เป็นผู้เข้ากรรม และไม่ควรรังษะ
แต่เป็นผู้ควรรกรรม

ในกรรมอันสงฆ์วิสดีวารคพึงทำ ภิษุปกติตตะ ๒๐ รูป เป็นผู้เข้ากรรม ปกติตตะ
นอกนั้นเป็นผู้ควรรังษะ สงฆ์ทำกรรมแก่ภิษุใด ภิษุนั้นไม่ใช่เป็นผู้เข้ากรรม และไม่ควรรังษะ
แต่เป็นผู้ควรรกรรม .

กรรมวารคที่ ๑ จบ .

อรรถสวารค ที่ ๒

ทรงบัญญัติสิกขาบท

[๑๓๕๙] พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจ ๒ ประการ คือ

เพื่อความรับว่าดีแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความผาสุกแห่งสงฆ์ ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ

เพื่อขมบุคคลผู้เก้อยาก ๑ เพื่ออยู่สำราญแห่งภิษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ เพื่อ

ป้องกันอาสวะอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอาสวะอันจักบังเกิดในอนาคต ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ เพื่อ

ป้องกันเวรอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดเวรอันจักบังเกิดในอนาคต ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ เพื่อ

ป้องกันโทษอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดโทษอันจักบังเกิดในอนาคต ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ เพื่อ

ป้องกันภัยอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดภัยอันจักบังเกิดในอนาคต ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ

เพื่อป้องกันอกุศลธรรมอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอกุศลธรรมอันจักบังเกิดในอนาคต ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ เพื่อ

อนุเคราะห์กุลหัตถ์ ๑ เพื่อเข้าไปตัดฝักฝายของพวกภิษุผู้มีความปรารถนาลามก ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ เพื่อ

ความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ เพื่อ

ความตั้งมั่นแห่งพระสังฆธรรม ๑ เพื่ออนุเคราะห์พระวินัย ๑

พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .

อรรถสวารค ที่ ๒ จบ .

บัญญัติวารค ที่ ๓

ทรงบัญญัติปาติโมกข์เป็นต้น

[๑๓๖๐] พระตเถตถทรงบัญญัติปาติโมกข์แก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ

. . . ทรงบัญญัติปาติโมกข์เทศ ทรงบัญญัติการงดปาติโมกข์ ทรงบัญญัติปวารณา ทรงบัญญัติการ

งดปวารณา ทรงบัญญัติตัชชนิกรรม ทรงบัญญัตินิยสกรรม ทรงบัญญัติปีพพานิยกรรม ทรง

บัญญัติปฏิสธารณิกรรม ทรงบัญญัติอกเขปนนิยกรรม ทรงบัญญัติการให้ปริวาส ทรงบัญญัติการ

ชักเข้าหาอาบัติเดิม ทรงบัญญัติการให้มานัต ทรงบัญญัติอิภากาน ทรงบัญญัติโอสธารณิกรรม

ทรงบัญญัตินิสสารณิกรรม ทรงบัญญัติการอุปสมบท ทรงบัญญัติอุปโลกนกรรม ทรงบัญญัติ

ยุติติกรรม ทรงบัญญัติยุติติหตุยกรรม ทรงบัญญัติยุติติจตุตถกรรม .

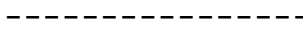
บัญญัติวารค ที่ ๓ จบ .

บัญญัติวารค ที่ ๔

[๑๓๖๑] พระตเถตถทรงบัญญัติสิกขาบทที่ยังมิได้บัญญัติ ทรงบัญญัติเพิ่มเติมสิกขาบท

ที่ทรงบัญญัติไว้แล้ว ทรงบัญญัติสัมมุขวินัย ทรงบัญญัติสตันนิย ทรงบัญญัติตอมุพหวินัย ทรง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปรีวาร
 บัญญัติปฏิญญาकरणะ ทรงบัญญัติแยกยลิกา ทรงบัญญัติตัสสปายสิกา ทรงบัญญัติติณวัตถการกะ
 คือ เพื่อความร่ำवादิแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความผาสุกแห่งสงฆ์ ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่อข่มบุคคลผู้เก๋อยาก ๑ เพื่ออยู่สำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่อป้องกันอาสวะอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอาสวะอันจักบังเกิดในอนาคต ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่อป้องกันเวรอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดเวรอันจักบังเกิดในอนาคต ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่อป้องกันโทษอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดโทษอันจักบังเกิดในอนาคต ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่อป้องกันภัยอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดภัยอันจักบังเกิดในอนาคต ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่อป้องกันอกุศลธรรมอันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอกุศลธรรมอันจักบังเกิดในอนาคต ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่ออนุเคราะห์หคฤหัสถ์ ๑ เพื่อตัดฝักฝายของผู้ปรารถนาลามก ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสังฆธรรม ๑ เพื่ออนุเคราะห์พระวินัย ๑
 พระตถาคตทรงบัญญัติติณวัตถการกะแก่สาวก อาศัยอำนาจประโยชน์ ๒ ประการนี้ .
 ปัญญาตีววรรคที่ ๔ จบ .

นวลสังคหวรรค ที่ ๕
 สังคหะ ๙ อย่าง

[๑๓๖๒] สังคหะมี ๙ อย่าง คือ วัตถสังคหะ ๑ วิบัติสังคหะ ๑ อบัติสังคหะ ๑
 นิทานสังคหะ ๑ บุคคลสังคหะ ๑ ชั้นธสังคหะ ๑ สมภูฐานสังคหะ ๑ อธิกรณสังคหะ ๑
 สมถสังคหะ ๑

ให้บอกเรื่อง

[๑๓๖๓] เมื่ออธิกรณเกิดขึ้นแล้ว ถ้าความทั้งสองมาถึง สงฆ์พึงให้ทั้งสองบอกเรื่อง
 ครั้นแล้วพึงฟังปฏิญญาทั้งสอง แล้วพึงพูดกะคู่ความทั้งสองว่า เมื่อพวกเราจับอธิกรณนี้แล้ว
 ท่านทั้งสองจักยินดี หรือ ถ้าทั้งสองรับว่า ข้าพเจ้าทั้งสองจักยินดี สงฆ์พึงรับอธิกรณนั้นไว้ .
 ถ้าบริษัทมีชื่อเสียงมาก สงฆ์พึงระงับด้วยอุพพาหิกา . ถ้าบริษัทมีคนพาลมาก สงฆ์พึงแสวงหา
 พระวินัยธร . อธิกรณนั้นจะระงับ โดยธรรม โดยวินัย โดยสัตตฤศาสนใด สงฆ์พึงระงับ
 อธิกรณนั้นโดยอย่างนั้น .

พึงรู้วัตถุเป็นต้น

[๑๓๖๔] พึงรู้วัตถุ พึงรู้โคตร พึงรู้ชื่อ พึงรู้อาบัติ .

- คำว่า เมถุนธรรม เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
- คำว่า ปาราชิก เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
- คำว่า อทินนาทาน เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
- คำว่า ปาราชิก เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
- คำว่า มนุสสวิคคหะ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
- คำว่า ปาราชิก เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
- คำว่า อุตตริมนุสสธรรม เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
- คำว่า ปาราชิก เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
- คำว่า สุกกวิสัยฐิติ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
- คำว่า สังฆาทีเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๘ ปริวาร

คำว่า กายสังสัคคะ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า ทฎฐุลลวาจา เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า อตตคาม เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า สัญจริตตะ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า ให้ทำกฐิด้วยอาการขอเอาเอง เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า ให้ทำวิหารใหญ่ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า ตามกัจจติกษด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิกไม่มีมูล เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .

คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า ถือเอาเอกเทศบางอย่างแห่งอิกรณอันเป็นเรื่องอื่นให้เป็นเพียงเลศ แล้วตามกัจจติกษด้วยธรรมมีโทษถึงปาราชิก เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า การที่ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า การที่ภิกษุทั้งหลาย ผู้ประพฤติตามภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า การที่ภิกษุผู้ว่ายากไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ .
คำว่า การที่ภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล ไม่สละกรรม เพราะสวดสมณภาสน์ครบ ๓ จบ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า สังฆาติเสส เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติ
คำว่า การอาศัยความไม่เอื้อเพื่อถายอุจจาระปัสสาวะหรือบ้านเขพะลงในน้ำ เป็นทั้งวัตถุ เป็นทั้งโคตร .
คำว่า ทุกกฏ เป็นทั้งชื่อ เป็นทั้งอาบัติแล .
นวสังคหรรคที่ ๕ จบ .

หัวข้อประจำวรรค

[๑๓๖๕] อปโลกนกรรม ๑ ญัตติกรรม ๑ ญัตติทุติยกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑ วัตถุ ๑ ญัตติ ๑ อนุสาวนา ๑ สีมา ๑ บริษัท ๑ พร่อมหน้า ๑ สอบถาม ๑ ปฏิญญา ๑ ควารสติวินัย ๑ วัตถุ ๑ สงฆ์ ๑ บุคคล ๑ ญัตติ ๑ ตั้งญัตติภายหลัง ๑ วัตถุ ๑ สงฆ์ ๑ บุคคล ๑ สวดประกาศ ๑ สวดในกาลไม่ควร ๑ สีมาเล็กเกิน ๑ สีมาใหญ่เกิน ๑ สีมามีนิมิตขาด ๑ สีมาใช้เงาเป็นนิมิต ๑ สีมาไม่มีนิมิต ๑ อยู่นอกสีมาสมมติสีมา ๑ สมมติสีมาในที่ ๑ ในสมุท ๑ ในชาติสระ ๑ คาบเกี่ยวสีมา ๑ ทับสีมาด้วยสีมา ๑ กรรมอันสงฆ์จตุวรรคพึงทำ ๑ กรรมอันสงฆ์ปัญจวรรคพึงทำ ๑ กรรมอันสงฆ์ทวารวรรคพึงทำ ๑ กรรมอันสงฆ์วิสตวรรคพึงทำ ๑ ไม่นำฉันทะมา ๑ นำฉันทะมา ๑ บุคคลผู้เข้ากรรม ๑ ผู้ควรรฉันทะ ๑ ผู้ควรรกรรม ๑ อปโลกน-
*กรรม ๕ สถาน ๑ ญัตติกรรม ๔ สถาน ๑ ญัตติทุติยกรรม ๗ สถาน ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๗ สถาน ๑ ความรับว่าดี ๑ ความผาสุก ๑ บุคคลผู้เก้อยาก ๑ ภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ อาสวะ ๑ เวร ๑ โทษ ๑ ภัย ๑ อุกุศลธรรม ๑ คฤหัสถ์ ๑ บุคคลผู้ปรารถนาลามก ๑ ชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑ ชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑ ความตั้งอยู่แห่งพระสัทธรรม ๑ อนุเคราะห์พระวินัย ๑ ปาติโมกขุเทศ ๑ จปาติโมกข์ ๑ จปาปรานา ๑ ตัชชนิยกรรม ๑ นิยสกรรม ๑ ปีพพานีย-
*กรรม ๑ ปฏิสารณยกรรม ๑ อุกเขปนยกรรม ๑ ปริวาส ๑ อาบัติเดิม ๑ มานัต ๑ อัพทาน ๑ โอสารณา ๑ นิสสารณา ๑ อุปสมบท ๑ อปโลกนกรรม ๑ ญัตติกรรม ๑ ญัตติทุติยกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑ ยังมีได้ทรงบัญญัติ ๑ ทรงบัญญัติซ้ำ ๑ สัมมุขวินัย ๑ สติวินัย ๑ อมุพห-
*วินัย ๑ ปฏิญญาตมณะ ๑ เขภยยสิกา ๑ ตัสสปายสิกา ๑ ติมวัตถการกะ ๑ วัตถุ ๑ วัปัติ อาบัติ ๑ นินาน ๑ บุคคล ๑ ชั้นนั ๑ สมุฏฐาน ๑ อิทธิณ ๑ สมณะ ๑ สังคหะ ๑ ชื่อ ๑ และอาบัติ ๑ ดังนี้แล .

คัมภีร์ปริวาร จบ .

คาถาส่งท้าย

[๑๓๖๖] ก็พระวินัยธร ผู้รื่องนาม มีปัญญามาก ทรงสุตะ มีวิจารณ์ญาณ สอบสวนแนวทางของท่านบูรพาจารย์ในที่นั้นๆ แล้วคิดเขียนข้อพิสดาร และสังเขปนี้ไว้ในสายกลาง ตามแนวทางที่วางไว้ ซึ่งจะนำความสะดวก มาให้แก่เหล่าศิษย์. คัมภีร์นี้เรียกว่าปรีวาร มีทุกเรื่องพร้อมทั้งลักษณะ มี อรรถโดยอรรถในสัทธรรม มีธรรมโดยธรรมในบัญญัติ ห้อมล้อม พระศาสนาคุศลสารล้อมรอบชมพูทวีป ฉะนั้น .

พระวินัยธรเมื่อไม่รู้คัมภีร์ปรีวาร โฉนจะวินิจฉัยโดยธรรมได้. ความ เคลือบแคลงของพระวินัยธรใดที่เกิดในวิบัติ วัตถุ บัญญัติ อนุบัญญัติ บุคคล เอกโตบัญญัติ อุกโตบัญญัติ โลกาวัชชะ และปณัตตติวัชชะ ย่อมขาดสิ้น ไปด้วยคัมภีร์ปรีวาร, พระเจ้าจักรพรรดิ สร้างามในกองทัพใหญ่ฉินได ไกรสรสร้างามในท่ามกลางฝูงมฤคฉินได พระอาทิตย์แผ่สร้านด้วยรัศมี ย่อมสร้างามฉินได พระจันทร์สร้างามในหมู่ดาราฉินได พระพรหมสร้างาม ในหมู่พรหมฉินได ท่านผู้นำสร้างามในท่ามกลางหมูชนฉินได พระสัทธรรม วินัยยอมงามสง่าด้วยคัมภีร์ปรีวาร ฉินั้นแล .

พระวินัยปิฎก จบบริบูรณ์ .